KOLUMBÁN SÁNDOR

A Magyar Értelmező Kéziszótár *torzításai és hazugságai a magyar szavak eredetéről*

Íme, a finnugor elméletet igazoló „tudományos” érv:

> **TREFORT ÁGOSTON**-nak 1877-ben, közoktatási miniszterként elhangzott szavai (forrás: Dr. OLÁH BÉLA: *Édes Magyar Nyelvünk Szumír Eredete*. Buenos Aires, 1980):
>
> „Tisztelem az urak álláspontját, én azonban – mint miniszter – az ország érdekeit kell nézzem, és ezért a **külső tekintély** szempontjából előnyösebb finn-ugor származás princípiumát (alapelvét) fogadom el, mert nekünk nem ázsiai, hanem európai rokonokra van szükségünk. A **kormány a jövőben csakis** a tudomány ama képviselőit fogja támogatni, akik a **finn-ugor származás mellett** törnek lándzsát!” (Kiem. K. S.)

Nyilvánvaló, hogy akkor a politika – fölrúgva minden valós bizonyítékot – önkényesen közbeszólt. Azt viszont lehet nevezni bárminek, csak tudományosságnak nem! Aztán jöttek a nyelvész mamelukok mind a mai napig.

> CZUCZOR GERGELY – FOGARASI JÁNOS: ***A Magyar nyelv szótára*** (I–VII. Pest-Budapest, 1862–1874) I. kötetében (1862) olvasható a **finn** népről:
>
> „Éjszakeurópában lakó, s az altáji vagy turáni családhoz tartozó régi néptörzs neve. Vétetik mind szélesebb értelemben, a midőn ide tartozik az eszt és lapp is, mind szűkebben, a midőn csak a szuomi vagy szómi értetik alatta. Finn nyelv. Finn irodalom. A külföldön igen elterjedt, például még a HEYSE idegen szótárában is előjön a nyelv némi rokonsága után alakult azon ferde nézet, hogy a magyarok a finnektől származnak. Hazai tudósaink, akik különösen mindkét nyelvben is jártasak, nem leszármazási, hanem legfölebb testvéri (noha távolabbi) rokonságot tartanak a finnek és magyarok között. **Történelmi adataink egyébiránt teljesen hiányzanak**.” (Kiem. K. S.)

Vannak, akik azt mondják, hogy a fenti TREFORT-szöveg sosem hangzott el, nincs rá bizonyíték, és az idézetet közlő Dr. OLÁH BÉLÁ-t hiteltelennek tartják. Csak annyi a gond, hogy ezek a bírálók mindannyian a *fokozottan hiteltelenek* soraiba tartoznak. Azok bírálják, akik nyíltan magyarellenesek, magyargyűlölők, gúnyolódók, mocskolódók. Hasonlóak ezek a bent piszkító macskához. Olyan is akad, aki azt nyilatkozza, hogy a sumér-magyar rokonságot akkor sem fogadná el, ha bizonyítva volna. Az ilyennel hitelesség kérdésében nincs mit tárgyalni. És a jöttmentek siserahadának hozzá hasonló többi idegenlelkű, nyál- és egyéb túró mocskolódójával sem érdemes. (Ugyanezek piszkítják a Kassai Kódex körül – ellenében is a helyet.) **Az, hogy a nyilatkozat elhangozhatott, a következményekből tudható meg, mert valóban nem kaptak támogatást többé azok, akik nem a finnugorizmus elméletén bábáskodtak.**

Különben nem ez volna az első az eltüntetett bizonyítékok közt, és nem is az utolsó, ha valakik érdeke megkívánja. Hány és hány ügynökakta tűnt el nyomtalanul 1990 óta!!? Soha nem találnak rá többé!

Egy mai példa a ***Bors*** 2011. január 15-i számából:

> „[…] mit követett el SCHMITT PÁL 1964-ben. A jelenlegi köztársasági elnököt egy 1969. augusztusi állambiztonsági jelentés szerint – amelyben a vívószövetség sportolóiról jelentettek – 1964-ben négy hónapos felfüggesztett szabadságvesztésre ítélték foglalkozás körében elkövetett veszélyeztetés és társadalmi tulajdon gondatlan rongálása miatt.”
>
> „Egy neve elhallgatását kérő történész lapunknak elmondta: ez az ítélet már régóta ismert volt szakmai berkekben, de sehol sem találni rá utalást az 1969-es jelentésen kívül. Azt, hogy miért ítélték el az államfőt, vélhetően nem fog kiderülni, legalábbis a feljegyzésekből biztosan nem, mert **a levéltárakban nincs nyoma ennek.”** (Kiem. K. S.)

Nos, a TREFORT-nyilatkozat jegyzőkönyve épp ily rejtélyesen eltűnt.

•

A *Magyar Értelmező Kéziszótár* (Budapest, 1985. Hatodik változatlan kiadás) szóeredet-megállapításai teljesen nélkülöznek minden – valós kutatás nyomán beért, kikristályosodott, bizonyítható – tudományos alapot. Így talán **Magyar/**talan eredet félre-/**Értelmező Kéziszótár** volna az igazi címe. Szóeredet megállapításai nem komoly szóelemzés eredményei. Kizárólag a valós iránytól félreterelt, bizonyíthatatlan s így elvetendő finnugor elmélet aládúcolását hivatottak szolgálni. Nyilvánvaló értelmi összefüggések látszatára sem adtak a szerzők az azonos gyökön alapuló szavak eredetének megállapításánál.

Néhány dolog, melyre figyelni érdemes.

Az **ősmag**(yar)**-nyelv**ből ered az összes többi nyelv! Mielőtt azzal vágnának vissza, hogy *akkor miért nem hasonlít egyik sem rá, a közel háromezer nyelv közül*, töprengjenek el mélyen ama tény fölött, hogy fizikailag bizonyított: a fehér szín felbomlásából erednek a többi színek, színárnyalatok, közel háromezer.

Nos, hasonlít azok közül valamelyik a fehér színre?

A magyar nyelvet, mint anya-nyelvet nem a származéknyelvei – a magyar nyelvhez viszonyítva, béna latin, német – grammatikája szerint kell elemezni. Mert **a magyar nyelvnek nem nyelvtana van, hanem nyelv-bonctana!**

Kiindulási alapelv a szóeredet kutatásnál: **minden kifejezés ősmag**(yar)**-nyelvi** eredetű!!! Az **ősmag**(yar)**-nyelv** több évezreden át világnyelv lévén, rendkívül gazdag kifejezés-kincstárral bírt. Ezeknek egy része teljesen eltűnt, kisodródott a mai magyar nyelvből, viszont nem vesztek el, mert az **ősmag**(yar)**-nyelv** szétrobbanáskor az utódnyelvekbe jutottak (latin, szláv, germán, angolszász stb.), melyek abból épültek föl, ott vannak azokban bizonyíthatóan mind a mai napig. Ezek komoly kutatással kimutathatók, és eléjük tárhatók: Lám, honnan ered a ti nyelvetek!

Lásd példaként a ***fragmentum*** címszót.

Három rendkívül fontos szempont van a szavak eredetének kutatásánál:

1. A **hangok egyéni tulajdonságai**nak ismerete, melyek saját jellemzőiket adják a szó végső értelmének kialakításába.
2. A **kötött mássalhangzó-párosok** értelmének ismerete. A kötött mássalhangzó-párosok olyanok, mint a magyar születési bizonyítvány, magyar személyi igazolvány, magyar útlevél vagy a *Magyar Igazolvány*, igazolják a szó **ősmag**(yar)**-nyelvi** eredetét. Egyetlen nyelv sem tud szabadulni az **ősmag**(yar)**-nyelv**ből átvett szavak kötött mássalhangzó párosaitól.
3. Az **ősgyökök**, **gyökök**, mint alap**szavak** elemzése. Ehhez tartozik a **gyök-** és **szófordíthatóság**ra figyelés, mely csak magyar nyelvi jellegzetesség, mivel ezrével találni kifejezéseket, melyek szófordított alakban jutottak át az utódnyelvekbe, és ott még torzultak. Komoly kutatással kincseket lehet a felszínre hozni. Ne feledjük: a *kutatás* szó jelentése ahhoz hasonló, mint mikor valaki *kutat ás*. A kút ásásánál mélyre kell hatolni ahhoz, hogy az életet jelentő víz forrásához jussunk.

Szándékomban áll az egész szótár – eredet szempontjából vitatható – szavainak kutatása. Bebizonyítom, hogy minden szó magyar eredetű, sőt idegen nyelvből átvett (visszavett) néhány kifejezés **ősmag**(yar)**-**nyelvi eredetét is igazolom. Ehhez nem kell mást tenni, mint a szavakat felbontani elemeikre és jelentéstartalmuk szerint megvizsgálni.

Meghatározó az eredet meghatározásnál: **mely nyelvben érthető szó a két hangból álló ősgyök? Értelmet közvetít, érthető magyarul vagy nem?** (MAGYAR ADORJÁN: *Elméletem ésműveltségünkről*)

Nem számít, ha az MTA nyelvészei nem fogadják el a kiigazított anyagot, mivel ebből a szempontból már nem lehet őket komolyan venni. Tekintélyüket teljesen eljátszották a sok ferdítéssel, hazudozással. Amióta az Akadémia eltért az alapító SZÉCHENYI ISTVÁN gróf eredeti gondolatától, szándékaitól, csak annyira hiteles magyar nyelvtörténeti, nyelvkutatási szempontból, amennyire tudományosan megalapozottnak tekinthető a fent idézett TREFORT ÁGOSTON-nyilatkozat. Még pontosabban: a Magyar Tudományos Akadémia csak annyira tudományos, amennyire magyar szellemű!

Vannak, akik fennhéjázó sértődöttséggel, ahhoz megfelelő fej és szájállással, gőgös kincstári gúnnyal kifogásolják, hogy a valós ősi nyelveredetet kutatók (nem finnugor, nem török irány stb.), nem nyelvész végzettségűek, és így munkájuk soha, semmiképp nem lehet hiteles.

Kérdéseim ezzel kapcsolatban:

Ugyan mit ér a Magyar Tudományos Akadémia másfél évszázados magyar nyelveredet-kutatása, ha az a fent idézett treforti gondolat vakvágánya mentén haladt, **foggal és körömmel védelmezve a tudománytalan állítást. Ha ferdítések és hazugságok hosszú sorának görbe karókkal való aládúcolásában szorgoskodott**: fehérnek bizonyítván a nyilvánvaló, szemmel jól látható feketét, és feketének a feheret? (Lásd TREFORT ÁGOSTON fenti szavait.)

Mit ér ma a magyarországi felsőfokú nyelvészvégzettséget igazoló oklevél az igazi tudomány terén, ha megszerzésének legfőbb feltétele a **másfél évszázados kirívó ferdítésekből, hazugságokból való szigorlat**, vizsgatétel egy olyan összetételű vizsgabizottság előtt, amely ezt az ordító **hazugságot védelmezi foggal és körömmel, az igazság kárára?**

Mit ér annak a felsőfokú végzettségű nyelvésznek tanári munkássága a magyar nyelvoktatás terén, ha követelményei szerint: **hallgatói fő feladata e hazugságok bemagolása, állandó szajkózása, bizonygatása, védelmezése, a ferde eszmék továbbvitele**, majdani tanítványaikba sulykolása, a való igazság kárára, sőt mi több: az igazság elrejtése, állandó megvető lekezelése, hiteltelenné, nevetségessé tétele, kigúnyolása?

Máshol már írtam, de idekívánkozik a mai magyar nyelvészek képzelt „őszödi beszéde”:

Nyilvánvalóan végighazudtuk az utolsó másfél évszázadot. Teljesen világos volt, hogy amit mondunk, az nem igaz. Annyival vagyunk túl a nyelveredet-hamisítás lehetőségein, amennyiben mi azt nem tudtuk korábban elképzelni, hogy ezt a magyar nép nyakába tudjuk varrni. És közben egyébként nem csináltunk semmit. Semmit. Nem tudtok mondani olyan jelentős nyelvi kutatási megvalósítást, amire büszkék lehetünk azon túl, hogy a minden nyelvből való szóösszelopkodás elméletének fortyogó üstjében a sz@rt kavarjuk, és főzzük benne a fennen lobogtatott alkalmassági papírjainkat. Ha egyszer el kell számolni a nemzetnek, hogy mit csináltunk másfél évszázad alatt, akkor mit mondunk?

E ferdítés-áradat eredete visszanyúlik a szabadkőműves francia forradalom utáni időkre, ám erőteljesen az 1848–49-es, rejtélyes sötét háttéri erők által elbuktatott szabadságharc után bontakozott ki. (**Ki pénzelte az orosz cári erők bevonulását?** Hiszen Ausztria oly gyenge anyagi lábakon állt, hogy a komáromi várat nem merte szétlövetni, mert nem tudta volna újjáépíteni, és inkább – fogcsikorgatva bár – alkudozni kényszerült KLAPKÁ-val.) A levert szabadságharc után az osztrák megbízásban álló PAUL HUNSDORFER és JOSEPH BUDENZ osztotta az észt a magyar nyelvkutatásban, olyanok, akik életük végéig német nyelven gondolkodtak. A gyökelméletet elvetették, de soha nem mertek komoly nyílt vitát vállalni az eredetet igazán kutatókkal. A nyílt küzdelemtől irtóztak, ám maguk mögött tudva az osztrák császári hatalmi gépezetet, annak árnyékában diktálták a vakvágányra tartó félre-irányt.

A Habsburg udvar német hatalmi szava azt kívánta volna elérni, hogy a magyar nyelvet lealázva, kimutassák sokad-rendűségét, jelentéktelenségét, a magyar nemzet történelmi múlt nélküliségét, parlagi szolgaiságát, alávalóságát, és ezzel szemben a német nyelv magasan álló, elsőrendű voltát. Ám ez az egész egy minden valós alapot nélkülöző, bizonyíthatatlan, önző hazugság. Egy komoly *gyök*elemző és *kötött mássalhangzó páros* kutatás a német nyelvben is kimutatándja az ősmag(yar)-nyelvi eredetet, hiszen a német nyelv is ebből ered. Hiába verték, verik a mellüket lenézően a nagy árja fél-téglával. Nincs más eredet, csak az ősmag(yar)-nyelvi! És ez bizonyítható az elsőtől az utolsó pontig – nyelvileg, szakmailag!

A nyelv nem hazudik, híven és kitörülhetetlenül őrzi azokat az elemeket, melyek az ősmag(yar)-nyelvre visszavezetést segítik.

Sokan próbálták, próbálják tisztára mosni HUNFALVY-t, BUDENZ-et. Nehéz művelet. HUNFALVY a szabadságharcban való szerepvállalása után, a Bach-korszakban jött rá: ha érvényesülni akar, akkor meg kell hajolnia. Ekkor döntötte el, hogy beáll a hatalmi árnyékszékre várakozók hosszú sorába. Nem ő az első és utolsó sem, aki megalkudott az elnyomóval, és készséges szolgájává vált annak. Kitűnő szolgalélek lett belőle. A hivatalostól eltérő nyelveredet-nézeteket vallókat kizárták a viták teréről, lesodorták a pályáról, nem engedtek érveket ütköztetni, mivel nekik nem voltak érveik.

Egyetlen érvük a hatalmi szó volt.

Hogy WAMBERGER-t, azaz VÁMBÉRY-t, a törökeredet-hirdetőt engedték egy ideig közölni, ez azért volt, mert ez is a szédítés-kavaráshoz tartozott. Viszont a szkíta–hun–magyar eredetről szó sem eshetett, mindenhonnan kitiltották, gúnyolták, megvetették, sőt úgyszólván, elűzték (SZENTKATOLNAI BÁLINT GÁBOR).

És ma is ugyanígy állunk!

A Magyar Tudományos Akadémia alázatos szolgalélekkel működött, működik közre az ordító hamisításokban. A kommunista-cionista, majd a mai cionista-szabadosság (liber/o/rális) elvű irányzat ugyanúgy felkarolta a tudománytalanságot, és ontották, ontják magukból ma is. A mai túlélés és bérelvű magyar nyelvészek (tisztelet a kevés kivételnek) mindenben alávetik magukat eme elmélet szajkózása kényszerének az állás megtartása, a megélhetés, a pénz végett.

A cél: a magyar nemzet múltjának meghamisítása, önbizalmának aláásása, nemzettudatának tönkretétele. Kishitűvé tenni azzal e nemzetnek minden egyes magyarját, hogy alja népnek számító nemzete semmit nem valósított meg történelme folyamán, és mindent, még nyelvét is másoktól lopkodta össze. Lásd GLATZ FERENC *A Magyarok Krónikája* című történelminek nevezett förmedvényében, ahol úgy ír, szinte csorgó nyállal, mintha hétvégi helyszíni tudósítást közvetítene egy faluvégi kurtakocsma asztala mellől valamelyik adóállomáson: „Ezek a primitív hordák, akiknél a gyermek és nőgyilkosság régi tradíció […] görbelábú gyilkosok, primitív hordák, nyelvük nem lévén csak makognak, s a sokkal műveltebb szláv törzsek szavait lopták el.” [sic!]

S ez a vigyorgó szerencsétlenség történésznek mondja magát, és ott tolakodott, könyökölt, lökdösődött a magyar államelnökségért!

Egyébként a gyermek- és nőgyilkosság tekintetében érdemes beleolvasni a *Biblia*ba, GLATZ úr ősapja, Józsué hadjáratainak leírásába. A *Józsué könyvében* 6. résztől 11. részig, a történetíró minden város elpusztításának leírásakor büszkén említi: „Egyetlen lelket sem hagytak életben.” Az *„egyetlen lelket sem”* kifejezésbe beleérthető az asszonyok, öregek, gyermekek, terhes nők, minden élő ember, sőt még az állatok legyilkolása is!!!

Erre tegyen sebtében lapot a görbelelkű, magyarutáló GLATZ úr!

A visszásságokra rengeteg kirívó példa van a szótárban. A két részben tárgyalt ***csap*** gyök alapjában véve egyetlen fogalmi kört jelöl: k***apcs***olat létrehozását, vagy megszüntetését. Egyikre *német*, másikra *finnugor* eredet van sózva. Hol itt a következetesség? Három szó egymás után: ***bód***é, ***bod***ega, ***bod***nár. Ugyanaz a gyök, ugyanaz az alapelv a kiindulásnál. És az eredetük? Egyik *német*, a másik *spanyol–görög* eredetű *vándorszó*, a harmadik *szláv*. Baklövés?? Nem! Annyira nem buták azok a nyelvészek, akik a szótárt összeállították. Itt tényleg le kell ülnie az embernek, mert nagyon látható, tetten érhető a szándékos ferdítés.

Egy másik a *cseperedik* szóval. Cseperedik – *(Gyermek) fejlődik, növekedik, serdül.* **[? török tőből]** A fenti esetben (a csepp szónál) a ***csep*** tőszó még *finnugor* volt, de itt már törökre váltott. A ***csep***, mely egyik legeredetibb magyar teremtőgyök! A valóságban az őseredeti magyar kifejezés három szóból áll: ***csep, ered, ik***. A ***csep***, csepp, csöpp kis valami el***ered***, növekedésnek indul, ***ik***, állandóan, szünet nélkül növekvőn mozog, ***ik***lat.

A ***lak, lakás, lakat*** szavaknál is észrevehető a következetlenség. Ugyanakkor a ***székely harisnya***, a ***csárda, huszár, betyár, gerlice gyöngy, icce, járom, káposzta, kenyér*** stb. szavak idegenből eredeztetése azt bizonyítja, hogy meg sem próbálták kutatni, elemeikre bontva vizsgálni az ezekhez hasonló szavakat.

A sok émelyítő szlávozást, töröközést stb. semmi szín alatt nem lehet komolyan venni. Egy ősidők óta letelepedett, békésen gazdálkodó ősmag(yar)-nyelvű népre rátóduló másnyelvű nép nem hoz használható, maradandó újat, és nem tudja kényszeríteni sem képletesen, sem a valóságban az öntudatos, fejlettebb, nagyobb számú őshonos népet szavainak elfogadására. A fordítottja már elképzelhető – az érkező veszi át a közhasználatban levő gyakorlati eszközök nevét, helyneveket, folyók, vizek neveit stb. A szlovák nyelv tulajdonképpen kificamított, eltorzított magyar kifejezésektől hemzsegő, azokkal teletűzdelt szláv nyelv, de a többi szláv nyelvben is rengeteg magyar nyelvből eredő eltorzult szó található. Cirill és Metód innen töltötték fel a szláv nyelvet a náluk akkor még hiányzó fogalmak megnevezéseivel.

Nézzük meg egész Európa (Az Ibériai félszigettől, de hangsúlyosan és szinte teljes jelleggel Kelet- és Közép-Európa) hegyeinek, folyóinak neveit: mindannyi magyar nyelvi eredetű! Vagy Havasalföld,

Moldva helységeinek, hegyeinek és vizeinek neveit: majd mind magyar nyelvi eredetű. Vagy mehetünk a Urálig. Ezek félremagyarázhatatlan tények.

Sajnos bevett gyakorlat a mai megalkuvó nyelvkutatóknál, hogy ha meglátnak, meghallanak egy idegen szót akárhol, mely hasonlít valamelyik használt szavunkra, azonnal kikiáltják: ezt mi onnan vettük át! Még csak véletlenül sem a fordított irány jut eszükbe.

Az egész szótár olyan, mint egy felállított dominósor, ha egyet borítasz, az egészet viszi magával. Finnugor, szláv, német, török–tatár – vagy magyar? **Úgy hazudnak nekünk, magyar embereknek, a szótár szerkesztői anyanyelvünk szavainak eredetéről, mint a közönséges lócsiszár.**

És ha már a hivatásos nyelvészek nem tartották az ésszerű jó irányt, hát helyettük olyanok fogtak nyelveredet-kutatásba, akik **nem nyelvészek ugyan, de azzá válnak,** és egyre jobban azzá válnak, mert szívükön hordozzák édes magyar anyanyelvük sorsát, és tehetségük is meg van hozzá, hogy véghezvigyék azt.

A szótárból kiemelt elemzett szavak egyike sem *finnugor, szláv, német, török-tatár* stb. **Mindannyi bizonyíthatóan ősmag(yar)-nyelvi eredetű**, mivel magyarul magyarázhatók elemeikre bontva is.

A szótárban levő **[szláv < német < latin]** zárójelben feltűntetett eredet, legyen az **[török], [szláv], [latin], [német]**, vagy akár leszármazási vonal, pl. **[szláv < német < latin]** stb. elé odatehető az **ősmag**(yar)-nyelv**.** Így: **[szláv < német < latin < ősmag**(yar)-nyelv**]**, mivel mindannyi onnan ered!

KODÁLY ZOLTÁN írta (*Visszatekintés*. I–II. Budapest, 1974):

„... a nyelvhelyesség ügye nem nyelvészeti szakkérdés, hanem közügy, mindnyájunk ügye.”

Tegyük hozzá: ugyanúgy a kutatás is.

KISS DÉNES véleménye (*Bábel után*, Budapest, Püski Kiadó):

„Mindezek »összehozásához« nem szükséges egy diploma sem, csak kis szorgalom, képesség és tudás! De az igen! Egyébként nemzedékeket csapunk be, hamis, nem igaz feltételezésekkel. És ezt nevezik, gondolják sokan tudománynak! Aligha kell erős szavakat használnunk arra nézve, hogy nemcsak hiba – én így gondolom –, hanem vétek a magyarság, a nyelv és a tudomány ellen! Egyszerre ennyi és nem kevesebb! […]

Ide kapcsolódik a gerinctelenség, az egyes »tudósok« szolgai hajbókolása, azoké, akiknek papírjuk van az alkalmasságról, de tehetségük igencsak ici-pici vagy semmi!”

Sosem állíthatjuk, hogy mindent tudunk, azt sem, hogy nem tévedhetünk. Ezzel jár minden kutatás. Ám ahogy haladok előre ebben a munkában, a nyelvboncoló tevékenységben, a lépten-nyomon felbukkanó bizonyítékok azt mutatják, jó úton járok. És mindennap új és új dolgok tárulnak föl, jönnek a felszínre.

Az alábbi helyreigazító munkának a *Magyar Értelmező Kéziszótár* 1985-ös, hatodik változatlan kiadása szolgál alapul. Szerkesztői: JUHÁSZ JÓZSEF, SZŐKE ISTVÁN, O. NAGY GÁBOR, KOVALOVSZKY MIKLÓS. Lektor: GARAMVÖLGYI JÓZSEF.

Bátran kimondható, hogy **minden, amit a szótár finnugornak ír ősmag(yar)-nyelvi**. A finnugor szó képtelen kifejezés. És a többi eredet megállapítás is hanyag hamisítás.

A feldolgozásban a *Magyar Értelmező Kéziszótár* (MÉKSz) eredeti meghatározásait kivonatosan idézem *dőlt betűkkel* a **[]** zárójel előtt, idézőjel mellőzésével, mivel nem szó szerint, hanem a lényeget kiemelve idézem.

Megjegyzendő, hogy a MÉKSz címszavai által megjelenített lények, tárgyak, jelenségek, fogalmak leírásaiban, a meghatározásokban kevés hibát lelni, azok szakszerűek, jók, tartalmasak, valósak, kivéve a kommunista ideológia szemszögéből való véleményezéseket. Ám az eredet-meghatározás borzalmas, és lépten-nyomon tetten érhető a ferdítés szándékossága.

Lám, e téren mivel etetnek a **[]** zárójelben, és mi a való igazság?

A, Á

„Alsó nyelvállású, hátul képzett, ajakkerekítéses, rövid magánhangzó.” A hangképzést illető idézetek szintén a **Magyar Értelmező Kéziszótár**ból vannak.

Ajánlom beletekinteni a hangok bevezetőjébe: **www.osnyelv.hu a, á**

Az ***a*** hang távolra mutató: ***a, az, amaz***. Első a hangok között: ***a***lfa, ***a***lef, élő, eleve, tehát első. Erőteljes, határozott rámutató hangként még szóközben is kiemeli az utána következő mássalhangzó szerepét a szó értelmének alakításában. Határozott mutatószóként úgy lehet elképzelni, mint egy ház erélyes nagyasszonyát, aki mindenkinek határozottan kiadja a munkát (lásd az **akarat** címszónál). Az ***a*** hang egyik fő szerepe a határozott távolra mutatás. Az ***a*** hang a még feldolgozatlan élményből eredő ámulatnak, emelkedő erejű, határozott rámutató hangja is, a meglepetés első benyomása által kiváltott hang: **–** ***A***zt ***aaa***, de szép! De a vágy kifejezője is: ***A***h! Alacsonyfekvésű hang, jelen van az alsó szintű jelenségek kifejezésénél (***a***lap, t***a***lp, gy***a***log stb.). Az érem mindkét oldalán rámutató a jelenségek, tulajdonságok, történések leírásánál. Pl.: ***a****jándék*, ***a****lvás*, ***a****láz****a****t*, *nyug****a****lom* – ***a****l****a****nt****a****s*, ***a****l****a****ttomos*, ***a****lj****a****s*, *gy****a****láz****a****t*. Az ***á*** hang: ***á****ldás*, *h****á****la*, ***á****mulat*. De bonyolódik zavaros, viszályos helyzetbe is: ***á****radat*, ***á****tok*, ***á****rtó* szándék stb. Meghatározó a szövegösszefüggés. Az ***á*** nyitottság kifejezője, de a visszatetszésé is.

Ahogy van a különleges ***E*** hatás a magyar nyelvben, úgy van ***A*** hatás is (lásd: a www.magtudin.org honlapon, a *Tanulmányok – Nyelvészet* oldalon: *Ismerjük meg nyelvünk hangjait* című tanulmányt).

abapo***szt***ó – *1. Durva, festetlen posztó 2. Abazeke.* **[török < arab** + posztó**]** Előbbi véleményem később összevetve a *Czuczor–Fogarasi Szótár*ral[1], mely szerint: „…festetlen (fehér), durva, szőrféle szövet, honnan abaposztó, abaköntös, abaköpönyeg, abanadrág, ily kelméből készített szövet- illetőleg öltözéknemek. A föntebbi ab (l. AB. 2.) elemzése szerint am. haba vagy hava, vagy is hab-, hav-színű t. i. szövet. »Azon leczke alá fogják a bársonyt az abával.« (Faludi).” Tehát *„am. h****aba*** *vagy hava”*, fehér, akár a *hó*, *h****ab***, a helytálló. Az, hogy első magyar említése 1556-ból való, nem jelenti azt, hogy az ősnyelvet beszélő nép nem ismerte ezt a szövetfélét, hiszen az eszköz, amelyen szövik, ***osztováta***, mely a MÉKSz szerint szintén szláv, az is az ő találmányuk. Az ***szt*** kötött mássalhangzó páros jelenléte is magyar eredetű szóként azonosítja. ***Osztó-vető, osztó-váltó***, aki látott szövőszéket, tudja mi a lényege: a nyüstökbe, bordába befűzött szálak sora szétnyílik, ***osztó***dik, és közte átdobják, át***veti***k az orsóra csavart fonalat – mondjuk balra – majd a lábítónyomásra újra zár és másik irányba váltva nyit a szálak sora, és az öltő (***vet***élő!) jön vissza jobbra. Ezen az ***osztóvetőn***, ***osztóváltón***, ***osztovátán*** készül az aba***posztó***, mely nevében hordozza „szülőanyja” nevét. És ezt a beszédes, bontható, részeire osztva is értelmes magyar kifejezést mondják szlávnak, s a rajta készült ***posztót*** töröknek, arabnak a szótárszerkesztő nyelvészek!

abál, abárol – *Szalonnát, belső részeket – (ízesített) lében rövid ideig főz. /táj Párol, puhít [abárol] Abál* **[szláv]**. Ezzel kapcsolatban azt kell mondanunk, hogy az **abál, ap**ál – főzésről, forrázásról lévén szó – a **b** zöngétlen párjával a **p** hanggal indult valaha: ***p***árol. Az ***abárol***, ***apárol,*** kifejezetten vízre, ***pár****ol*ásra utalhat. Etruszk nyelven a *főz, főző – párlu*. A *Czu–Fo Szótár* szerint: „A fővő húslé h**ab**zó, tisztátalan fölét kalánnal leszedi. 2) Ugyan a fazékban, […] h**abar**ja, hogy megtisztúljon. Törzse abár, alapérteményénél fogva rokon a h**aba**r, kavar, zavar igékkel.” (Kiem. K. S.) Egyik is, a másik is – *a****pár****ol*, *h****aba****r* – a névadó jellemzők közé tartozik, de nem szláv eredetű!

a***bl***ak – *1. Épületen, járművön a világosság és a levegő bebocsátására való nyílás. 2. Kisebb nyílás, lyuk, hézag valamin. 3. Valamire mintegy kitekintést engedő dolog.* **[szláv]** Annak ellenére, hogy épületről, nyílásról, lyukról ír, elfelejti az ***ab*** kerek jelentését (h***ab***ar, ***áb***rázat), a ***lak***ra, ***lak***ásra. De a *luk, lék, lik lyuk*ra, résre utaló jelentését is. Az ***ab-lak***, a ***lak***ás falán levő kerek (***ab***) ***lyuk***at jelentette az ősmag(yar)-nyelven. A ***bl*** páros kör alakú tárgyak (ö***bl***ös, dö***bl***ec) vagy köröző mozgást leíró szavak tengelyhangzója is (ö***bl***ít).

abo***rt***usz – *Emberi magzat vetélése illetve művi eltávolítása.* **[nk: latin]** Az ***ab*** gyök utal emberre, de *nem*legesség is. Az o***rt*** *orot*, *i****rt***, az ***rt*** páros mutatja, hogy a szó az i***rt***ás ősmag(yar)-nyelvi fogalomköréből indult, alakult ilyenné, majd visszajött torzón idegenből. Tehát ez így nem magyar, latin torzó, csak vonatkozó példaként írom ide, mivel később még esik szó az ***rt*** párosról.

a***br***ak – *Szemes v. egyéb nem szálas takarmány (ló v. szarvasmarha számára)* **[szláv]**. A szemestakarmányt valaha kerek (***ab***) kosárba, faedénybe, vagyis ***ab***ba ***rak***ták. Az ***abrak*** (***br*** páros) összetett szó a ***habar***-hoz is kötődik. Zab (***z***izegő, b***ab***szerű) – lóeledel, elébe ***rak***ják, és a ló

[1] A CZUCZOR–FOGARASI szótárat, mivel nagyon gyakran hivatkozom rá, és sokszor fordul elő, a továbbiakban helykímélés végett *„Czu–Fo Szótár”* rövidített kifejezéssel fogjuk jelölni.

fölh***ab***zsolja h***ab***arójával az h/***ab-rak***os kosárból, dézsából, tarisznyából. De lehet h***ab***ar-***rág,*** *k > g* hangváltással. Azonban sem ez, sem az nem szláv.

á***br***ázat – *Emberi arc(kifejezés). Valaminek az arculata.* **[szláv]** Akár az ***ábra,*** akár az ***ábrázat*** (***br***) szavakat vesszük, mindkettő kerek (***ab, áb***) alakú ***ro***vás, ***ra***jzolat. Hol voltak a szlávok, amikor az ősmag(yar)-nyelvűek az első barlangi ***ro***vásokat, ***ra***jzokat, ***ábrá***kat készítették?

a***br***o***ncs*** – *Valamit gyűrűszerűen szorosan körülfogó, összetartó pánt.* **[szláv]** Hordó***abroncs***, kerék***abroncs***, stb. Tehát kerek (***ab***), mely összetartja, össze***ránt***ja (***ráncs***a) a hordódongákat, kerékfalakat. Az ***ncs*** páros esetenként *körülölelő, tapadó, akaszkodó* jelenségek leírója: abro***ncs***, baka***ncs***, bili***ncs***, bogá***ncs***, gá***ncs***, ma***ncs*** stb. Az ***ncs*** hangokkal alkothatók: ***cs***e***n, cs***o***n***t***, cs***ü***n***g stb. A ***br*** páros többnyire *összealkotás, összeillesztés, összetartozás* jelölője: a***br***ak, á***br***a, a***br***oncs, a***br***osz, ba***br***ál, ci***br***e, é***br***en, fa***br***ikál, gö***br***e, i***br***ik, szo***br***oz stb. Ezek magyarázhatóak, bonthatóak „szlávul”?

a***br***osz – *Étkezéskor használt asztalterítő. Lepel, lepedő, ponyva.* **[szláv]** Az ***abrosz*** (***br***) is lehet kerek (***ab***) ***ro***ngy, és ***rá osz***tják az ételt. Eredetileg lehetett a***bor***osz, a ***bor***ító tulajdonságából eredően. Az ***a***sztalt ***bor***ító, melyre ***osz***tottak. Az a***szt***al az o***szt***ás helye (étel-, tanács-, kártya- stb.). A ***br*** páros ***abrosz***ra illő szavai: a***br***ak, ci***br***e, gö***br***e, i***br***ik stb. A ***br*** hangokkal alkothatók: a***bár***ol***, bor***ít, ***bur***ok stb.

acél – *1. Kis széntartalmú (képlékeny) vasötvözet. 2. Acélból készült. 3. Szívós, acélos.* **[szláv < latin]** A *Czu–Fo Szótár* a szót az ***edz*** gyökkel kapcsolatban, de az ***ac***int, ***ac***intos szavakkal is említi. Az ötvözött, ***edz***ett vasból van az ***ac***él. A szó magában hordja az ***él***re utaló gyököt is, vagyis ***edz***ett, ***ac***intos, ***él***ét tartó, ***él***es hangon pengő fém. A jó ***él***ű, ***él***ét tartó ***acél***kaszát is az ***él***esen pendülő hangja után értékelik ki. Innen a páncél is, melyet a MÉKSz német–francia eredetűnek ír.

ács – *Építkezések famunkáit végző, fedélszerkezeteket készítő, erre képesített szakember.* **[török]** Talán az összes szakmák közül a legrégebbi. A csinál, cseál, csiál, ácsiál, ***ács***ol. Az ősmag(yar)-nyelvűek szakmái közül az elsők egyikének neve.

ad – *Úgy nyújt vagy tesz oda valakinek valamit, hogy azt átveheti, felhasználhatja, elfogyaszthatja.* **[finnugor]** A határozott ***a*** rámutat a kedves ***d*** hangra – ***ad***. A ***d*** hang meghatározó a kerek***d***e***d***, ***d***un***d***i, ***d***i***d***i, e***d***ény, ká***d*** stb. szavakban. Ezek mindegyike gömbölyűt szemléltető, a telítettség látványát nyújtó, s főleg a ***d***i***d***i, e***d***ény melyből valami ***ad***omány, ajándék jöhet – valamit ***ad***.

ádámcsu***tk***a – *Férfiak nyakán kidudorodó pajzsporc* **[latin < német]**. Hol ebben a sajátos latin vagy német elem? Ádám most már latin vagy német volt? Mert a csu***tk***a (***tk***) magyar, még a MÉKSz szerint is.

ad***dsz***a – *Nyomósított igealak, add ide.* **[-sza ?]** Tehát az ***add*** magyar még a MÉKSz szerint is (mily kegyelem), de a ***-sza*** ismeretlen eredetű. Hasznos dolog, ha a tájszólásokat vizsgáljuk, mert azok sokszor feleletet adnak. Ez sürgető szócska, felszólító módban van. ***Addsza*** ide! Székelyül: ***addca***! Vagyis: ***addcsak***! A ***csak*** szelídült, rövidült ***-sza*** alakra. Van még egy érdekes szó Erdővidéken: ***hoccide***, vagy ***hocce ide***. Ez a ***hozd csak ide*** népies rövidítése. (Hasonlóan alakulhatott ki az ***icce*** szó – *idd csak* ki, *iddsze* ki, *icce* ki! A cinkotai ***icce*** azért nagyobb, mert ott a legények vezérbikája nagyobb torkú volt, és ő diktálta az iramot.)

aero- – *Idegen szavak előtagja 1. tud. A levegővel vagy egyéb légnemű anyagokkal kapcsolatos. 2. Légi, repülési.* **[nk**(nemzetközi)**:görög]** Mivel az élet fenntartásához a legfontosabb anyag, így a kezdetekkor: ***él*** (***él***eny) ***lé***h***, lé***g. A ***lég*** kifejezésben már utal az égre, levegőégre. Mindennek több megnevezése volt az ősmag(yar)-nyelvben a jellemzők különböző szemszögből való megítélése nyomán. Az ***á*** hang a t***á***v hangja, és a hatalmas távolságokban kéklő levegőtömegre az ***r*** hanggal annak ***er***ejére, az ***é*** hanggal a fel***ér***hetetlen magasságra utalt: ***áér, áer***, és volt gyökfordított alakja is: áer – reá. Ez a gyök a görög nyelvben ragadt meg. Magyar nyelvben a gyökfordított alakjára – ***re –*** épült a ***re***pül, ***re***peső (melynek fordított alakjából – pesőre – van a latin nyelvek egy részében a mad***ár*** megnevezése: paxaro, pasăre stb), és a hozzá kötődő kifejezések. Ezen kívül a led***ér*** is utal rá, de a ***rá, reá*** igekötők és a ***ra-, re-,*** ragoknak mondott gyökök szintén az á***er,*** fordított ***re*** gyökéhez kötődnek, mivel értelmükben *fentről, a levegőből valami**re** **ér**kezés, helyezkedés jelenségét írják le.* A szóösszetételek előtti – levegőre, légre utaló – a***er***o- kifejezés joggal mondható ősmag(yar)-nyelvi gyöknek (**aer – *rea*, áer – *reá***).

affinitás – *Rokonság, megfelelés.* **[latin]** Ezt csak a ***fin*** gyök kapcsán. A ***finomít***ás, összecsiszolás utolsó műveleti mozzanata, mely által összeillő lesz a többi alkotóelemmel. E ***finomít***ott állapot hasonlata az ***affinitás***, mely ősmag(yar)-nyelvi gyökre épült latin kifejezésből van. (Lásd a *finom* címszónál.)

áfonya – *1. Hegyvidéki erdőkben tenyésző örökzöld levelű kis cserje. 2. Ennek kékesfekete v. piros, savanykás ízű bogyója.* **[román]** Itt annyit helyesbítenék, hogy gyakorlati ismereteim szerint a kétféle ***áfonya*** bogyói különféle ízűek. A fekete bogyó édeskés, finom íz készül belőle. A piros annyira savanykás, hogy savanyúság készítésére is használják. A piros ***áfonya*** (havasi meggy) levelei viaszkos tapintású örökzöldek. Mindkettő aszalható, ***fonny***adó, ***fin***om (***finy***om), ***íny***re kellemes gyümölcs (kezdeti neve lehetett áfinya is), ugyanakkor gyógyhatásuk is ismert. Nem román a kifejezés, hiszen a Kárpátokban terem, olyan helyeken, ahol soha román nem járt a tatárjárás előtt. A román nyelv a III–IV. évszázadban kezdett kialakulni a mai Irán területéről római rabszolgaságba elhurcolt nép által még használt, de latinnal keveredett nyelvből, valahol a mai Albánia területén. Az ***áfonya*** – **afine** szót később, a Kunországba telepedésük után vehették át.

agár – *Hosszú lábú, hegyes orrú, nyúlánk vadászkutya.* **[? szláv]** Közismert élénk fürgesége miatt az ***agár*** név az utódnyelvekben az élénk, fürge, eleven jelentésű (rom. **ager** – élénk, fürge, eleven). Az ***agár*** az első háziasított kutyák egyike. Nem az alig több mint ezerötszáz éves szláv nyelvek szülték e szót.

ág – *1. Fás növény törzséből v. tövéből kinőtt erősebb hajtás. 2. Rokonsági leszármazási vonal. 3. Valaminek kiágazó része, nyúlványa stb.* **[finnugor]** A ***á*** hang a t***á***volodás hangja, a ***g*** erős rö***g***zítés, a ***g*** ra***g***aszt, ***g***átol, megfo***g***, lehor***g***onyoz, bevé***g***ez, elé***g***. Ezt bontani, magyarázni más nyelven nem lehet. Vagyis az ***ág***: növekvően t***á***volodó, tövében szilárdan rö***g***zített, kötött a ***g***eszthez, az eredethez. A *Czu–Fo* hasonlatként említi még a magasodással kapcsolatos ***hág*** szót.

ágál – *1. Beszéd közben hadonászik, kézzel-lábbal. 2. Hevesen vitázik, tiltakozik valami ellen.* **[latin]** Benne van a szóban: ***ág***ál, ***ág***ait, vagyis karjait lóbálja, hasonló a csápol, csápjait mozgatja, feltűnést kelt. Amint az ***ág*** nem finnugor, úgy az ***ág***ál sem latin.

agg – *1. Nagyon idős, öreg. 2. Nagyon régi (időből eredő). Agg ember.* **[finnugor]** Az, hogy a finn, észt nyelvekben is az ***agg*** szóalak van jelen, azt jelenti, hogy az ősmag(yar)-nyelvből örökölték. Ez onnan látható, hogy sok nyelvben jelen **van ag, ak, ik**. A *Czu–Fo Szótár* szerint szabadon: lapp ***a***i***g***ie – ős, finnben ***akk***a – vénasszony, ős anya, szanszkrit ***akk***á, – anya, nagyanya stb. A magyar ***ük*** is hasonló. Azonban a magyar nyelvben megmagyarázható az ***agg*** értelme. Az ***agg*** ember már nem önfenntartó, hanem leszármazottain, az ő gyermekein, sarjain, ***ág***ain f***ügg***, ***agg***odalmaktól nem mentes léte. Sőt az ***agg***ság, egészségi állapottól f***ügg***ően lehet ***agg***asztó. ***Agg***astyán. Ezért is ejtjük nyomatékkal. Megfigyelhető még, hogy míg a bá***tya***, a***tya***, bás***tya***, ku***tya*** szavakban a ***tya*** a védelem (támasz, tyám, gyám), addig az aggas***tyán*** szóban a ***tyá-n*** védelme***n*** nyugvó állapotra utal, vagyis védelemre szorultan fü***gg*** valakiktől. Az ***sty*** páros hamisíthatatlan azonosító.

a***gr***ár – *Mezőgazdasági* **[német < latin]** Az **agr*ic***ol szó a m***ag*** gyökből indul, és a mozgásra utaló ***ik*** gyök is jelen van! Az vessen követ rám, aki azt állítja, hogy a mezőgazdaság legfontosabb tevékenysége nem a ***mag***vak termesztése körül forog. Az első ***ag***rárok a ***mag*** népe, a ***mag***yar nyelvet beszélő ***mag***termesztők voltak. Innen már indulhatunk az ***ag***ro- kezdetű, ***mag*** sarjadású, ***mag***yar gyök útján. TOMORY ZSUZSA szerint (levél általi közlés) az ***ag***ro ***ag*** gyöke az ***ék***re, ***ek***ére utalhat (g > k), ami nem kizárt, hiszen minden magyar gyök legkevesebb három, sőt több értelmezést is kaphat a szóba ágyazáskor, akár különböző hangok kölcsönhatása, hangváltások, hangösszefüggések nyomán.

a***gr***esszív – *Erőszakos támadó.* **[nk: latin]** Bár ez latin nyelvben kialakult szó, a ***gr*** páros kapcsán illesztettem ide. A ***gr*** páros az ***agresszív*** szóban már a ti***gr***is félelmetes u***gr***ása. A ***szí*** az elve***sz***ejteni szándékozó gyűlölködő kígyó***szi***szegés – ***szi***szegve ***ugró*** kobra. Eme összetett jellemzőkből alakult az ősmag(yar)-nyelvi u***gr***ó szóból a ***gr*** párossal.

agy – *1. Agyvelő. 2. A gondolkodás szerve. 3. Ész, elmebeli képesség. 4. Kerékagy. 5. Kézi lőfegyver kiszélesedő, kézbeillő hátulsó vége.* **[finnugor]** A finn **aivot**, az észt **aju** némileg hasonlít, de nélkülözi a kulcshangot, a ***gy***-t. A ***gy*** a *cselekvés, alkotás* kifejező hangja: ***gy***a, ***dj***a, ***di***a, és mind az e***gy***, mind az a***gy***, mind a né***gy*** (a cselekvés száma – jól né***gy***elik) esetében elsősorban a *cselekvés, alkotás, teremtés*, és az ezek mögötti megfoghatatlan na***gy*** alkotóerő fogalmát képviseli. A ***gy***ökér és ***gy***ümölcs, a folyamat kezdete és vége. A ***gy*** hang épp a MÉKSz szerint: „Mássalhangzó: a **d** és a **j** hang bizonyos tulajdonságait egyesítő zár-réshang, a **ty** hang zöngés párja.” Az ***AGY*** a gondolatok forrása és tárhelye, melyhez bármikor lehet fordulni ***aty***ai, tehát segítő gondolatért: ***Adj*** (kettőzött ***gy*** hangzású – ***aggy***) ötletet! És ***adj***a (***aggy***a), esetenként megálmo***dja*** (álmo***ggy***a). Vagyis az ***agy***, a

művet megálmodó, kigondoló, megtervező, gondolatokat finomító, át***gy***úró (át***di***uró, át***dj***úró) alkotóelme fizikai központja, itt már kiérződik a ***gyá***rtás értelme. Gon***dj***a (gon***gy***a) van mindenre. Ezt csak m***AGY***ar nyelven, a legelmésebb nyelven lehet így felbontani, kielemezni.

ágy – *1. Fekvőbútor 2. Emberi fekvőhely 3. Ágynemű 4. Az asztallal együtt a házasság jelképe stb.* **[finnugor]** A magyar nyelvben az ***ágy*** szó a megalapozott biztos fekvés gondolatát hordozza. Ha fekhelyről van szó, akkor abban a ***gy*** hangnak a lá***gy*** értelme rejlik, akár a ***gy***ep esetében. Ha műszakilag valami be van ***ágy***azva, ez alapos körülfogott állapotot jelent. A körülölelő, biztos fekvés értelmét a csap***ágy*** szóban is adja. A *Czu–Fo Szótár* az ***al***ommal veti össze, és a régies ***álgy*** alakot említi. Ez a szóalak még a 20. század elején is használatos volt.

agyag – *Ásvány, finom szemcséjű, földpátot tartalmazó, jól formálható üledékes anyag.* **[finnugor]** A magyar szó a ***lágy***ság, ***gy***úrhatóság, képlékenység, a ***g*** hanggal a rögzítés fogalmát jeleníti meg. Ebből készül a legjobb tégla.

agyar – *Némely emlősállatnak védekező vagy támadó fegyverül használt kiálló szemfoga, metszőfoga.* **[finnugor]** Az ***agyar*** szó kötődik az ***agár***hoz, a m***ar rág*** szavakhoz, tehát bontott részeiben is világos értelmű. Az agár talán az első háziasított kutya – agár rága, ugor. A *Czu–Fo Szótár* még említi az ***acsar*** szót, mint ***agyar***hoz kötődőt, az ***agyar***ait ***csa***ttogtató, ***acsar***gó vadkan nyomán.

ágyék – *Az emberi testnek a hastól lefelé terjedő része, a nemi szerv tájéka.* **[finnugor]** Ehhez talán közelebb van a jellemzők leírásában a latin **lumb, lumbus**, de az olasz **lombo** is, mely az ott levő szőrzet ***lomb***ja nyomán kapott ősmag(yar)-nyelvi megnevezést vitte magával, innen az orvosi **lumbago** megnevezés a deréktáji vagy ágyék-idegzsábára. Az **ágy*ék*** (***l***ombo-***ágyék***) szót is bonthatjuk valódi, őseredeti mondanivalója, és a hangok, gyökök jelentése fényében. Mondják lágyéknak is. De a bensőséges testiség, a férfi–nő közti legjobb jó, a legcsodálatosabb ***ék***esség, mely az oly vágyott utódokat is eredményezte, az ***ágy***ban, és ott, azon a testtájon (**ágy*ék*** – lombo) nyilvánul meg. Akár a férfi szerv a ***fa-sz***erű ***fesz***esség, úgy a női a vízzel – ***pi***, pu – a f***in***ommal, a ***na*** a ***ne***mzéssel (a *Czu–Fo* szerint a ***na***dár, elfolyó magzatvíz), a ***cs*** a ***cs***intalan ***cs***iklandással, kap***cs***olattal (***cs***ók, kó***cs*** **–** kul***cs***), félre térés – ***csá*** – jelenségével (nem illik mások előtt) hozható összefüggésbe. Őseink látványi és gyakorlati szemszögből adtak megnevezéseket. Semminek nem volt trágár, mocskos jelentése az elején. Aztán „fejlődtünk”…

ágyú – *Nagyobb lövedéknek lapos röppályán való kilövésére alkalmas löveg.* **[? török]** Nevét be***ágy***azott állapotából kifolyólag kapta. A *Czu–Fo Szótár* szerint: „Régiesen álgyu, és elemzésileg helyesen, mert törzse a fekvésre való alkotmányt jelentő álgy azaz ágy, t. i. az ágyu abban különbözik más lőszerektől, hogy ágyféle talapon fekszik.” Hol itt a kifejezetten török elem?

ajak – *1. Az emberi szájnak külső, piros széle. 2. Száj, mint a beszéd szerve stb.* **[aj ’nyílás’ < finnugor]** ***Ajak***, sz***áj***, a ***j*** hang a ***j***ót jelenti, az ***aj aj***ándék, ***ak ék***esség. Mi tűnik a legmeghatározóbbnak egy női arcon a szemek után? Az ***ajkak***. Az ***ajkak*** a test be- és ki***já***rata, akár az ***aj***tó a házon. Az ***a*** hang ***ajak***kerekítéses hang lévén, előtolja az ***ajkak*** szerepét. Az ***ajkak***kal ***aj***ánlunk fel ***aj***ándékot, azokkal ***aj***nározunk, azokkal j***aj***gatunk, azokkal ***áj***tatoskodunk. Az ***ajkak*** csókja ***aj***ándék.

a***jt***ó – *Építmény, jármű, bútor stb. falán a ki-bejárást lehetővé tevő.* **[finnugor]** Az **aj*tó*** összetett szó: **aj-*tó***, az ***aj*** akár az ***aj***ak esetében ki-be***já***rat. Az ***ajtó*** ki- és beha***jt***ható. A ***-tó*** a nyithatóságra utal, a ***tár*** rövidítése (ki***tár***t ajtó). Ezt őrzi a német **Tür**, az angol **door**. Volt még más megnevezése is az ősmag(yar)-nyelven: ***eső, rés***. Az ajtó ha***tár***vonal (van az a mondás: *a küszöb nagy ha**tár***), van rajta kívül ***eső***, és belül ***eső*** tér. Az ***s*** hangnak mindenképp fontos itt a szerepe. Az ajtón lehet kil***eső***, bel***eső*** r***és***, a r***és***re nyitott ajtón bel***es***, esetleg kil***es***. Van ***es***élye bejutni, kijutni a r***és***en. R***és***en kell lenni, ha el***ső*** be- vagy kilépő akarok lenni. Az összetett mondatot elválasztó-összekötő fontos határszócska: ***és***. Egyébként innen a román **uşa** is, mely a román nyelv hangzástörvényei miatt váltott ***é, ő*** hangokról **u, a** magánhangzókra. Az ***ajtó*** finnül **ovi**, észtül **oks**. Talán ez utóbbi valamit örökölt az ***s*** hang nyomán. A ***jt*** páros a következő szavakban ad párhuzamot: aha***jt*** (az ajtóból távolra mutatva), bu***jt*** (bebújtat, bújj be), ehe***jt*** (itt bent, az ajtón belül), fe***jt*** (átfejti magát a résen), gyű***jt*** (begyűjt az ajtón belül) ha***jt***, (behajtja az ajtót, vagy behajt valamit), ku***jt***orog (az kutya az ajtó előtt), nyú***jt*** (be- kinyújt az ajtón) stb. Az ***ajtó***ból nézi a ***t***á***j***at, vagy a ***já***t***t***ékos kedvű gyerekeket, kisállatokat.

akác, ákác – *1. Páratlanul szárnyalt levelű, tövises ágú, fürtös, illatos virágú fa. 2. Akácvirág.* **[latin < görög]** Akár a latin, akár a görög szót nézzük, mindkettő az ***ak*** gyökből indul, mely a tűszerűen szúró tövisekre utal. ***Ak***ad, ***ak***aszt, de az ***eke, ék,*** bi***ka, ka***n, ***ka***kas, ***ka***nkó, ***ka***mpó szavak is tartalmazzák a szúrás, bö***k***és fogalmának gondolatát. E szó ***ak*** gyökével az ősmag(yar)-nyelvből

jutott utódnyelveibe, az ógörögbe, latinba és nem fordítva. Látható a kialakult szóbokrán, a rengeteg értelmileg összefüggő kifejezésen.

akad – *1. Valamibe ütközve, szorulva nem tud továbbjutni. 2. Valamire felakad, függve marad. 3. Valakire, valamire ráakad, rátalál stb.* **[finnugor** tőből**]** Magyar nyelvben ***ak*** (lásd ***ak***ác) gyökből indul, és elég nagy szóbokra van. Itt is következetlenség mutatkozik: ***ak***ad, ***ak***ác, ha az ***ak*** tő finnugor, akkor az ***ak***ad hogyan görög, latin?

akar, akarat – *Szándékozik, készül valamit tenni. Szándékos, tudatos* **[? finnugor]** Az **akarat** leghatározottabb, legkifejezőbb magyar szavak egyike! Első és köztes hangként a leghatározottabb rámutató hang van jelen, az **A** hang. Az alkotó mássalhangzók a legkiemelkedőbb emberi hangok: a leg***k***eményebb **K**, a lege***r***ősebb **R**, és a ***t***ávra is utaló, alko***t***ásra, ***tett***re rugalmasan pattanó, ***t***eremtő **T**. Az, hogy a határozottan rámutató **A** hang áll minden hang előtt – **ak, ar, at** – erőteljesen hangsúlyozza a jelenlevő mássalhangzó mögött rejlő értelem szerepét. **ak**: ***k***ell a hat***ék***ony ***ék, kőke***mény hatás. **ar**: a mindent elsöp***rő erő***, mely t***ar***ol, sik***er***t ***ar***at. **at**: ***t***üzesen ka***tt***an, pa***tt***an a ***t***eremtésre, ***tett***re ***k***i***t***a***rt***óan a ***t***áv befejeztéig. Az **akarat** a legerősebb mozgató hatás, és ezt a részvevő hangok sugallják is. Ezekkel a hangokkal fejezi ki a magyar nyelv az életfenntartáshoz szükséges legfontosabb alaptevékenységeket: **arat, takar, rakat, raktár** és az eszköz – **kar**. Ha megfigyeljük, ezek a legfontosabb tevékenységeket leíró szavak az **akarat** alkotó hangjainak átrendezésével jönnek létre, és az **A** hang mindenhol hangsúlyos rámutató. Ez így, ezekkel az erőteljes hangokkal, ilyen összefüggésben, és ilyen hangcserés átrendezéssel, ily döbbenetes eredménnyel, hogy mindig értelmes szót adjon, egyetlen nyelvben sincs jelen! A különböző tevékenységeket leíró szavaknál a mássalhangzók helyezkedése változik azok szerint, mit jelenít meg a szó. Az **ak*arat*** jelentése: **ak, *ék***, vagyis kemény ráhatással ***arat***, be***takar***ítja a számára szükségeseket. Az a***r***at esetében – munkavégzésről lévén szó – az **a** az ***r***-re mutat, s az e***r***ő elsődleges szükségességét emeli ki. A ***t***akarnál a ***t***-re nincs határozott rámutatás, mivel ez ***t***erület, ***t***ér, melyről a begyűjtés folyik. A ***k ék***, behatolás a le***ar***atott termény közé kézzel, ***kar***ral. Tehát fel***kar***olni, ny*alá*bolni (ny**aláb – *bála***) ***kar***ral (e***r***ősen). Majd fordított művelettel kiengedni a ***kar***ok közül, és itt a gyök is fordul: le***rak***ni egy helyre, ***rak***atba. (***rak***at, Erdővidéken a kévekalangyát ma is ***rakás***nak mondják.) Innen a **rakat** biztos helyre viendő, ez a biztos hely egy ***tár***olásra alkalmas belső ***tér***, a rak***tár***, ahol ***tár***olják, s ahol ra***kat***onként osztályozható. A ra***kat*** szóban levő ***kat*** gyök jelöli azt, ami megfelelő helyre ***kat***tan, illik, talál be, ebből jön az idegen ***kat***egória szó, mely elment, megváltozottan hazajött, oly valamit jelent, ami osztályozható, besorolható, vagyis ***kat***egorizálható.

a***kn***a – *Földben levő függőleges vagy lejtős irányú vájat, üreg.* **[szláv]** A szó a ***kn*** páros kapcsán csak magyar eredetű lehet. Akár a te***kn***ő, az a***kn***a is *üregelés* művelete nyomán jön létre. Az ***ak, ok luk, lik lék*** mind üreg, nyílás. Még a robbanó***akna*** is üregelést végez. A t***ak*** (***ták, ték*** stb.) gyök családjába illő, bár itt a ***t*** hang elmaradt. A szláv nyelv tőlünk vette át, köze ehhez csak ennyi.

akó – *1. Kb fél hektoliteres űrmérték. 2. Valamiből egy akó mennyiség.* **[szláv]** Az ***ak***ó szintén üreg és ***ak***olófával állapítják meg űrtartalmát. Az ***ak***ona az ászokhordó nyílása, lyuka. Nem szláv! Magyar szó! Nyílás, lyuk, melyen fény árad be, régiesen ***ok***. Innen a latin **oculos**, román **ochi** – ***szem***.

akol – *Juhok istállója.* **[szláv]** Ez is egy jelképes bekerített ***lyuk, lak*** az állatoknak. ***Akol***. Fordítsuk meg, mert e szó fordított alakjából sok latinutód nyelven lett *helyet* jelentő szó: **lok**a. Köze sincs a szláv nyelvhez, semmilyen formában! A ***kol*** körértelmű szó.

a***kr***obata – *Közönséget erő és tornamutatványokkal szórakoztató cirkuszi artista, légtornász, erőművész.* **[nk: görög]** Ez nem magyar hangzású, de magyar elemekből álló szó. A ***kr*** hangpáros a magyar nyelvben szi***kr***a, ma***kr***anc szavak tengelye, mely kirobbanó erőt, és makacs céltudatosságot ta***ka***r. A ***k, r***, ***t***, három erős hang, az a***k***a***r***a***t*** szó kulcshangjai: ***k***emény, e***r***ős, ***t***ettre kész. Az ***akrobata*** ezeket a kulcshangokat tartalmazza, és mellé a ***b*** hangot, mely ***ba***lra, ***baj***ra utal. Összetett szó, ***ak***: benne van a kiemelkedő, magas ***fok***ú teljesítmény összes veszélyforrásának idegeket kihegyező átérzésével, átélésével, de a mutatványt szemlélő közönség fel***fok***ozott figyelmének értelme is, a ***ro*** az ***r*** hang által képviseli az ***er***őt, e gyökből indulnak a ***ro***baj, ***ro***bbanás, ***ro***busztus stb. kifejezések, és a ***ba***, ***baj***forrás a ***tett***ek nyomán.

al-, alá – *Előtag, alul, alacsonyabban levő, alsó, altalaj, alacsonyabb rangú, alárendelt.* **[finnugor]** Az ***al*** gyök hatalmas szóbokorral rendelkezik, de szavakban belső értelmi meghatározóként is jelen van. Mindenhol a leg***al***só, t***al***ajszintet mutatja, ha ennél ***al***ább van, akkor ***al***á- jelölést ad, mely fölötte levőt feltételez. Jó ***al***akú (nő) gy***al***ogol a t***al***ajon h***al***adva. A gy***al***uval a deszka***la***pon sima ***al***apot

alakítanak ki. A ***vonal*** úgy képződik, hogy a ***von***t rúd, pálca stb. a t***al***ajon nyomot hagy. Oly kiterjedten igazolható ***al***apvető v***al***óság az ***al*** gyök magyar volta, hogy csak szándékos ***al***áv***al***ó ferdítéssel eredeztethető más nyelvből. A magyar nyelvben az ***l*** hang szerepeinek egyike a ***le*** irány, az ***al***anti dolgok megjelenítése (***l***áb). Példa rá az ***al***ku is (az ***l, le***, a ***ku*** még lennebb: ***kú***t), mely a vételár csökkentésére tett kísérlet, vagy a ***le***l, hisz majd minden esetben valahol ***le***nt ***le***lünk valamit. Az viszont elhihető, sőt biztos, hogy a finnhez tartozó nyelvek örökölhették az ősmag(yar)-nyelvből, mivel annak utódnyelvei.

alabá***rd*** – *Hosszú nyelű, szekerceszerű vágó- és szúrófegyver.* **[vándorszó: német]** Az ***alabárd*** nem a magyar hadak által rendszeresített fegyver volt, de biztos, hogy a kifejezés ***bárd*** része még az ősmag(yar)-nyelvben fogant. Jelentése hasonló, és hasonlóan használták, mint a ***bárd***ot. Az ***rd*** páros is magyar eredetre utal.

alabá***str***om – *Fehéres színű, márványszerűen áttetsző kristályos gipsz.* **[latin < görög]** Idézet a világháló http://hu.wikipedia.org/wiki/Alabastrom oldalán levő, a Tolnai Világlexikonra utaló leírásából: *„Az ókorban Felső-Egyiptomban, Alabastron városa a közelben lévő* ***Alabástrom****-hegységben talált szép, tömött gipszről kapta a nevét.”* Az ókori Egyiptomban a ma magyarnak nevezett nyelvet, az ősmag(yar)-nyelvet beszélték. A fehér szín régies *h****alv****ány* szóalakjából van az ***alv – alav – alab***, a szó előrésze, mely itt az anyag fehér színe. Az ***st*** páros jelenléte a kri***st***ályos szerkezetre, a ***tr*** páros a ko***tr***ó munkával való kitermelésre, az ***om*** gyök a könnyen b***om***ló tulajdonságára utalhat. Az ***alabástrom*** nevet az ősmag(yar)-nyelven adták a jellemzők felvonultatásával, nem görögül, nem latinul.

alak – *Tárgy, test térbeli megjelenésének főbb vonalai és méretei együtt.* **[?** azaz eredete ismeretlen**]** Az ***al***ak szó az ***al*** gyök szóbokrához tartozó, hiszen itt az ***al***apvető külső fizikai tulajdonságokról, a szemmel érzékelhető körvon***al*** ismertető jegyeiről van szó, melyen meg***ak***ad a szem, és azt rögzíti a tudatban.

alap – *Építménynek földbe süllyesztett alsó része, amellyel a talajra támaszkodik. Tárgy alapja. Stb.* **[finnugor]** Az ***al*** jelentése ismert. Az ***ap*** gyök a t***ap***ad, k***ap***csolat stb. szavak értelemhordozója.

á***ld***, á***ld***ás – *hálával emleget valakit. Isten, sors áldása stb.* **[finnugor** tőből**]** A szó hangkieséses rövidítés, a h***ál***aa***dás*** hangkiesés nyomán rövidült alakja. A ***hála*** szót délszlávból eredeztetik, az ***ad*** gyök még szerintük is magyar. Itt megint fölrúgták a következetesség alapjait a szerkesztők. Az ***ld*** páros többnyire egy bizonyos pályán mozgást, kellemes állapotot, fölengedést stb. jelentő: bo***ld***og, fö***ld***, ho***ld***, i***ld***om, ko***ld***ul, kö***ld***ök, kü***ld***, o***ld***, zö***ld*** stb.

a***lk***ot – *Munkával, tevékenységgel létrehoz valamit.* **[finnugor** tőből**]** Az ***al*** gyök már érthető. A ***kot*** viszont a *tak, ták, tek, ték, tik,* ***tok****, tök, tuk, tük,* munkát jelentő gyökcsalád fordított alakja. A ***kot***ló is (teremtői) közreműködéssel ***kot***olva „al***kot***” a természet törvényei szerint: csirkéket. Ez csak így lehetséges, mivel az ***okt***alan (állat), vagyis értelem (***ok***) nélküli szóban sűrítve áll, hogy ***alkot***ásra képtelen. Az ***lk*** páros többnyire minősítő vagy cselekvőkészséggel, képességgel, valamint cselekvéssel kapcsolatos kifejezések tengelyhangzója: a***lk***at, a***lk***ot, a***lk***u, csúfo***lk***odó, eme***lk***edő, fa***lk***a, fésü***lk***ödő, fi***lk***ó, le***lk***es, gondo***lk***odó, ólá***lk***odó, nya***lk***a stb.

áll – *Lábára nehezedve egy helyben marad stb. stb.* **[finnugor]** ***Áll***, ***l***ábon ***áll***. ***L***ábba***l***, ta***l***ppa***l, l***ent a fö***l***dön, a ta***l***ajon á***ll***. Az ***l*** hang ***le*** irányú szerepe itt is kitűnik. Tulajdonképpen az ***áll*** ige az ***al*** gyök rokonságában van, hiszen ***áll***ni az ***al***só végtag, a ***l***áb t***al***pán többnyire a t***al***ajon lehet. Vitathatatlanul ősmag(yar)-nyelvi szó.

áll – *Az arcnak a száj alatt levő, kerekded része.* **[finnugor]** A *Czu–Fo Szótár* szerint: „A dolog természeténél fogva valószínű, hogy az al gyökből fejlett ki, ily fokozattal: aló = alatt levő, honnan: alu, alv, all, megnyújtva lett áll.” Az ***áll*** az ábrázat alapja.

alom – *1. Állatoknak fekhelyül leterített szalma, avar. 2. Erdőben a lehullott falevelek tömege. 3. Egy fialásból való utódok összessége.* **[? finnugor]** Az ***alom*** is ***al*** gyökből indul. Magyarázatra nincs szükség, mégis megemlíthetjük, hogy összetett, két magyar gyökből épült szó: **al-*lom***, a közös hasonló találkozási hangok összeolvadásával. Így: **al-*lom, alom***. A ***lom*** gyök nem feltétlenül szemét jelentésű, inkább a laza szerkezetű anyagra utal. Ez akár az á***lom*** szóban, de a ***lom – mol*** (***mol***nár ***mál***laszt) fordításból is érezhető.

álom – *Alvás közben észlelt (képszerű) képzetek sorozata.* **[finnugor]** Az ***á*** hang nyitottsága (tár) és a ***lom*** laza jelentése van a szóban. Az alvás, az ***álom*** is ***almon*** fekvésben ellazuló pihenés. A finnek is átvették az ősmag(yar).nyelvi szót, de nagyot torzult: une***lm***a. A szóban fellelhető ***lm*** páros az ősmag(yar)-nyelvi eredetet igazolja.

a***lm***a – *Az almafa termése. Gömbölyded húsos termésű gyümölcsfa.* **[török]** Az, hogy a török nyelvben az a***lm***a – e***lm***a, ez annyit jelent, hogy az ősmag(yar)-nyelvből örökölték a szót. Bizonyíték az ***lm*** páros. ***Al***apvető az összes gyümölcsök közül. Szükséges vitaminok hordozója. A szó eredetét nehéz megállapítani, de abból, hogy alapvető, első, hogy fogyasztása (evés, eme, ama) mindennap szükséges volna: ***al***ap, ***el***eve, enni (ma-ma) ***ma*** (mindennap). A palóc ***ama, oma*** talán a gyümölcs első nevének alakja.

amazon – *A görög mondákban a harcnak élő asszonyok államának tagja.* **[nk: latin < görög]** Csak az ***am*** gyök végett, mivel az ősmag(yar)-nyelvi. Az ***am, em*** ősgyökök a nőre, számosodásra utalók. Tehát itt is kimutatható az ősmag(yar)-nyelvi eredet.

a***mb***íció – *Becsvágy.* **[nk: latin]** Az a***mb***íció a benne levő ***mb*** kötött mássalhangzó párossal azt érzékelteti, hogy sűrítve tartalmaz akaraterőt, hajtóerőt. A szó tö***mb*** jelentésű, és van párhuzama az ***mb*** párossal épülő szavak közt, melyek szintén valamilyen tartalommal, belső erővel töltöttséget mutatnak. Ilyenek: bi***mb***ó, bo***mb***a, ho***mb***ár stb. Vagyis az ***ambíció*** elszármazott, visszatért, torzult, ősmag(yar)-nyelvi eredetű szó.

a***mb***ula***nc***ia – *Járóbeteg-rendelés. Harctéri mozgókórház, kötöző.* **[nk: francia]** Mozgó, vándor, alapértelem szerint: gördülő, az ***mb*** páros jelzi, hogy valamilyen tö***mb***(intézet), gö***mb***ölyű, guruló. Az a***mb*** jelzi a gö***mb***ölyűt, **rula*nt*** lenne a gördülő, gu***rul***ó. Az összetételnél eltűnik az **r** hang, vagyis hanghiányos összetett szó: **amb**/r/**ulant**. A gu***rul*** **– rul**a***nt*** a *leharapott szóvég* jelenséget mutatja. A szóvégi ***nt*** páros viszonyító, vagyis olyan, mi***nt*** egy kórház, csak kisebb, és gurul. Tehát ősmag(yar)-nyelvi elemekből épült szó, nem francia eredetű.

a***mf***ora – *Tojásdad alakú, kétfülű görög vagy római korsó.* **[nk: latin < görög]** Az ***mf*** párossal valaha alkotott ősmag(yar)-nyelvi szavak eltávolodtak, idegen nyelvekben élnek tovább, a so***mf***o***rd***ál maradt meg, mely ide-oda *fo**rd***uló, lassú járás, surran, sompolyog, oson. Az am***for***a nevében benne a korsó rendeltetése, a ***for***rásról vizet hozni. Az ***amforá***val ***for***rásra járó lányok lassú sétáló járása hasonló a so***mf***ordál szóban leírthoz, már ami a járás ütemét illeti. Bár idegen a szó, de alkotó elemei magyar nyelviek.

a***ng***o***ln***a – *Kígyó alakú, síkos bőrű hal.* **[latin]** Az ***angolna*** (i***ng***ola) két kötött mássalhangzó párost tartalmaz, a***ng***o***ln***a, ***ng, ln***. Az ***ng*** páros helyváltoztatással is kapcsolatos: bara***ng***ol, bolyo***ng***, csata***ng***ol, csapo***ng***, csselle***ng***, lappa***ng***, le***ng*** stb. szavakban, de ebben társa a heri***ng*** is. A hal alakja kacskari***ng***ós. Az ***ln*** páros értelme a valamivé alakul, azt elősegítő, vagy alakulási készség, hajlékonyság, puhaság. Ilyenek: da***ln***ok, e***ln***ök, mo***ln***ár, má***ln***a stb. Az ***ln*** hangjaival alkotható szó a ***l***ő***n***, azaz lesz. De egy másik vízi állat, a bá***ln***a is, mely nagysága ellenére hajlékonyan ugrándozik a vízben. Ezek mind ősmag(yar)-nyelvi eredetre utalnak, nem latinra!

á***ngy*** – *Valakinek idősebb asszony rokona, testvérbátyjának felesége.* **[? finnugor]** Az ***any***, ***ány, ony*** magas értéket is (ar***any***), s így nőt (l***ány***, assz***ony, any***a) is jelentett az ősmag(yar)-nyelven. (Ennek árnyoldala az: isz***ony***, sav***any***ú, v***ony***ár stb.). A l***ány*** még lenge fiatal, az assz***ony*** érett (*asz*ú, *asz*al) A l***ány***ból indult, lett l***ánygy***, egyszerűsítve l***ángy***, ***le***/nge/***ány***ból ***án***/y/***gy*** de köze van a gyö***ng***e, gyö***ngy***e alakhoz is. Az ***ngy*** ősnyelv-azonosító páros jelen van még a gyö***ngy***, ha***ngy***a, kala***ngy***a, kele***ngy***e, a***ngy***al stb. szavakban is.

a***ngy***al – *Némely vallás hitvilágában Isten (MÉKSz: isten) környezetéhez tartozó jóságos szellemi lény.* **[latin < görög]** Az ***angyal*** ősmag(yar)-nyelvi szó, jelentése *hírvivő*, eredeti alakja h***angel***hordozó. Ennek töredékes alakja jutott át az ógörögbe: **angel**osz. Majd a latinba: **angel**us. Innen torzult tovább a***ngy***alra miután visszajött a magyar nyelvbe.

anya – *Az a nő, akinek gyermeke van.* **[? finnugor]** Az ősmag(yar)-nyelv tömöríteni tudott több jelentést rövid szövegben, akár a mai magyar nyelv is. Például vegyük az Évához intézett, feltételezett első Ádámi mondatot: ***Né vagy te***. Arra, hogy ez így elhangozhatott, bizonyíték az ősmag(yar)-nyelvi eredetű, román nyelvben rögzült *feleség* jelentésű NEVASTA (*Né vasz te*, ***Né vagy te***) szó. NEvasta (né), NEVasta (név), nEVAsta (Éva). A NEVASTA szó visszafordított alakja V*ENA*/STA, melyben jelen van a másik ősmag(yar)-nyelvi név, az ***Ena, Enéh***, de a N/***Éva***, ***Vé***/n/***a is***, mely latinosan ***Vénusz***. Érdekességként: románul a *lenni* ige *van* alakja **este** (j/*eszte*), melyben szintén megjelenik az ***st – szt*** páros. Ha innen megyünk a *lett, lesztek* szavaink nyomán a *vagytok, vattok, vasztok* irányába, és a ***v*** zöngétlen párjára, ***f*** hangra, az ***a*** hangot ***é***-re váltva, a ***vasz***ból ***fész*** lesz: ***fész***ek. A ***vasz***ok is ***fész***ek, ***vasz***kolódik, ***vac***kolódik, aki helyet k***ész***ít magának. Az ***sz*** hang itt jelentős értelmi kulcs: vac/***sz***/kolódik fé***sz***kében, ***sz***ö***sz***mötöl, ***sz***edelőzködik. A nő ö***szt***önből eredően „***fész***ekrakó”.

NE*VAS*TA – né vasz te, né vagy te, ***sz***ülő, ***fész***ekrakó, ***vasz***okrakó ÉVA, ENA, ANA, ***Anya***. Az ***anya***i öl az ***eny***he fészek, úgyszólván m***enny***ei védelem a kisbaba szemszögéből.

apa – *Az a férfi, akinek gyermeke van.* **[finnugor tőből]** Az ***apa*** és ***anya*** szavak a leghatározottabb magánhangzóval épült szavak, s ez a szerepük komolyságára mutató. Az ***apa*** szava törvény a családban, ***pa***rancs. Az ***apa*** kötelessége a családjának gyar***ap***ítása, szeretete, ***áp***olása (***ap***olgat, ***pu***szil) t***áp***lálékkal való ellátása, a rossz gyerek el***pá***holása. A család védelme is. Ez az ***atya*** szóban van megjelenítve, az ***atya*** védelmezőt jelent (bás***tya***), és ő kell legyen a család elméje, *agya*.

apad – *Folyó vagy állóvíz tömegében csökken, szintje lejjebb száll stb.* **[finnugor** tőből**]** Ezzel ellentétben biztosan állítható, hogy ősmag(yar)-nyelvi a tőszó. A víz tulajdonsága: ha a földre öntjük, szétfolyik, ott l***ap***ul, ***ap***ad, bármire t***ap***ad, azzal közvetlen k***ap***csolatban marad. A ***pa***dlónál alább nem jut, csak ha a re***pe***désen elszivárog. A szomjas, vízhiányban szenvedő ***epe***d, majdnem el***ap***ad, mint a l***áp*** vize a nyári ***ep***esztő forróságban. Ha megcs***ap***olják a hordót, elered a víz. Ha sokáig marad egy területen, a talajon, akkor ***pa***ng. Ha forr, ***pá***rolog, és ***ap***ad. A kisbaba ***püpü***-nek mondja a vizet. Ez is ősnyelvi, mivel ösztöni. A román **apa – *víz*** szó tartalmazza a kulcshangot, a **p**-t, ez egyezne az olasz **Pó** folyó (polyó) nevével, amely folyóvizet jelent. Ehhez hasonló a magyar I***po***ly, mely szintén folyó. Románul az ***árvíz*** – ***PO***t***op***, az ***Özönvíz*** – ***Po***t***op***ul mare. Az olasz ***Pi*ave** (**Pla*vis***) l***ap***os sík területen ***fo***lyó ***víz***. A kép még teljesebb a ***vápa*** szóval, mely ***v***ölgyet, ***v***izes árkot, mocsaras helyet jelent. Tartalmazza az ***ápa*** szót is, mely egyezik **apa** – ***víz*** jelentésű, az ösztöni ***p*** hangot tartalmazó román nyelv által átvett ősmag(yar)-nyelvi szóval.

ápol – *Beteg, magatehetetlen embert, állatot gyógyuláshoz segítve gondoz, ellát. Vmit segít egészségesen fejlődni, gyarapodni. Kapcsolatot cselekedeteivel fenntartani igyekszik.* **[?]** Pedig nem ismeretlen eredetű, hiszen az ***ap***, ősmag(yar)-nyelvi gyök, és különböző szavakban szóközi értelmi meghatározóként is jelen van. A meghatározásban a MÉKSz két ilyen szót is említ: gyar***ap***odni, k***ap***csolat, csak épp nem figyeltek rá. Az ***áp***olás, ***ap***olgatás, gondoskodás, a meghitt lelki k***ap***csolatok, a testi ***ép***ülés al***ap***feltételei is. A ***p*** itt kulcshang, a***p***olgat, ***p***uszilgat, á***p***ol, székelyül ***p***u***p***ujgat stb.

a***pr***ó – *A szokásosnál kisebb darabokból álló.* **[? török]** A szó a ***por*** értelmét közvetíti, ***apr***ít, ***apor***ít (így sz***apor***ít), ***par***ány, ***por***, tehát a legkisebb fogalma. Ehhez jöhet a ***pár***a is, mivel a forrásban levő víz ***par***ányi ***apró*** részecskékre bomlik. A ***p*** hang különben a ***p***ehely, ***p***ici, ***p***icike, ***p***iciny, ***p***icinyke, ***p***icuri, ***p***icurka, ***p***irinyó, ***p***isze, ***p***oronty stb. szavakban is a kicsinység fogalmát jelöli. Nincs kérdőjel, de török eredet sincs. Magyar, ez az ***apró*** szó!

ár – *Az árunak pénzben kifejezett értéke.* **[finnugor]** Az ***ár***, ***ár***u, ***ar***ány, ***ar***any, ***ar***asz. Ezek vagy ***mér***tékek, vagy ***ér***tékek. Az ***ár***u ***ár***a annak ***ar***ányában volt, hogy milyen volt mennyiségi, minőségi ***mér***téke. Az ***ar***asz hossz***mér***ték volt. A megvás***ár***olt ***ár***uért ***ér***tékének ***arány***ában ***mér***tek ***arany***at. Az ***arany arány***ító érték volt, mai nyelven a legnemesebb *váltó*érték, „magyarul” *val*uta (gyökében ez is magyar). Tehát az ***ár***u annyi ***ar***anyat ***ér***t, amennyi ***ér***téket képviselt. Ezek a megnevezések összefüggőek. Ezt így egyetlen úgynevezett finnugor nyelven, de a világ egyetlen nyelvén sem lehet így levezetni, mivel ezen a nyelven született a fogalmat megnevező kifejezés, szó. Az ***arany*** jelen van minden nép nyelvében az eredeti megnevezés torzójaként, de eredete ősmag(yar)-nyelvi, mivel csak magyarul magyarázható a szó gyakorlati felhasználhatósági értelme.

ár, áradat – *Áramló, hullámzó víztömeg, illetve ennek áramlása, sodrása.* **[finnugor]** Szögezzük le az elején, hogy az ***á*** hangnak semmi köze a vízhez. A *Czu–Fo* is a magasodással (h***ar*** – hegy) hozza kapcsolatba. Az ***á*** egy ***r***iadt és ***r***iasztó felkiáltás. Kétségtelen, hogy minden nép élt át nagy ***ár***vizet, de akkora vízözönt, mint az ősmag(yar)-nyelvet beszélők egyik sem. Egyetlen nép nyelvében sincs benne az a kifejezés: ***megúsztuk***. Ezt KISS DÉNEStől olvastam, sajnos a helyet nem tudom megjelölni. Az, hogy ez a fogalmi meghatározás elhangzott valaha, rögzült a nyelvben, és évezredek óta nap mint nap elhangzik egy nehéz megpróbáltatás sikeres kiállása, túlélése után e nyelvet ma is beszélők ajkain, arra utal, hogy az ezt kiváltó történelmi esemény rendkívül erős nyomot hagyott az ősmag(yar)-nyelvet beszélőkben. Ha ***ár***ról, ***áradat***ról van szó, akkor a szóeredet csak ebből a nyelvből lehet!

ara – *Menyasszony* **[finnugor]** A szó a gyöngédség, áldás, emelkedettség, kincs fogalomköréből indulhatott. Ilyen a magas hegyek (har) h***ar***matja, mely áldás, és ***ér***tékes akár az ***ara***ny, a szép ***ara*** is az. Az ***ara*** valószínűleg rövidült szóalak, mely átjutott más nyelvekbe is, de eredete ősmag(yar)-nyelvi.

arab – *Tömegében Arábiában, Észak-Afrikában, Szudánban élő, sémi nyelvet beszélő barna bőrű nép.* **[latin < arab]** E nép volt, amely az egyiptomi nagy építkezéseknél dolgozott. Egyiptom nyelve az ősmag(yar)-nyelv volt, ők adtak munkát e népnek, és megnevezést is, ezek voltak ***a rab***ok, a d***arab***os munkát végzők, később ***arab***ok.

arany – *Sárga színű, nagy fajsúlyú nemesfém.* **[finnugor < iráni]** Az ***arany*** értékét hamar felfedezték. Az ***arany*** nevét onnan kapta, hogy viszonyítási alapként az ***arany*** volt az ár***ar***ány. Az okfejtés az *ár* címszónál fellelhető. A *Czu–Fo Szótár* szerint: „Némelyek szerint elemezve am. ár-any, azaz, ár, vagy érték anyja." Talán többet megértünk belőle, ha az ***arany***at a ke***nyér***, ***nyer***eség szavakkal összevetjük (a***rany***, a***rány***, ke***nyér***, ***nyer***eség). Ezek mindegyikének köze van az ***ar****ány* fogalmához. A ke***nyér*** a megszerzendő javak sorában, mint legfontosabb életszükségleti elem, ***nyer***eségként a sor végére teendő. Az a végcél. Minden egyéb kereskedelmi művelet végső soron azt a célt szolgálta, hogy a legfontosabb életelem, a végső ***nyer***eség, a ke***nyér*** eljusson a megfelelő helyre. Az ***arany*** csak a közvetítő eszköz volt. Egy régi igazmondó magyar szó erre: *ke**nyér**kereset*. A szó ősmag(yar)-nyelvi, nem iráni.

arasz – *Népi hosszmértékegység* **[finnugor]** Az első rövid hosszmérték. Ennél kisebb a *hüvelyk*. Az első embernek kéznél voltak a mérőeszközei. Volt még a *könyök, láb, lépés* stb., de nem finnugorva, csak lépésben.

á***rb***oc – *Hajón a vitorlákat vagy a jelzőkészülékeket tartó magas erős rúd.* **[? latin]** Az ***árboc*** is magas, elvékonyodó rúd. Valószínű a hegyet jelentő h***ar*** gyökből indul. A szó másik fele a ***bóra*** szóból eredhet, mely szél. Akár a magas élőfa, akár az ***árboc***, mindkettőnek van széllel kapcsolata. Ugyanakkor az ***rb*** páros a ci***rb***olya, gö***rb***e, ko***rb***ács szavakban utal ágas-bogas gö***rb***ületre is. A do***rb***ézol szóban gö***rb***e estére. Mielőtt a latin nyelv a porondra lépett, már régen volt hajó, ***árboc***, vitorla. Az ***árboc*** esetében talán inkább az első feltevés igaz, hiszen ahhoz egyenes szálfa kell oda, és a szél szükségessége nyilvánvaló.

a***rc*** – *Fejünknek az a része, melyen a szem, az orr, a száj van.* **[orr+szá(j)]** Nem vitatom a zárójelben megállapított eredetet, csak hozzátennék annyit még, hogy az ***rc*** páros a szavakban jelenthet éles, határozott vonalat (ka***rc***), csúcsot (bé***rc***), mert az emberi ***arc*** nemcsak az alak legfelső, de legjellemzőbb része is. Az ***arc***on kirajzolódnak a fő jellemzők: du***rc***ásság, ha***rc***iasság, kuda***rc***, lelki ma***rc***angolás, mo***rc*** stb., de a sok gü***rc***ölés is meglátszik.

áre***nd***a – *Haszonbér(let)* **[latin]** Azaz ***ár*** ellenében b***ér***be ad-vesz főleg t***ér***séget, földt***er***ületet vagy más javakat. A DEX (*Dicționar Explicativ Român*, a MÉKSz román megfelelője) orosz, lengyel eredetet jelöl meg, pedig írhatta volna a latint is. A latinban jelentése ***bérösszeg, bérleti díj.*** A fentiekből látszik, hogy azokba a nyelvekbe is az ősmag(yar)-nyelvből jutott, hiszen a szó csak a magyar nyelv törvényei szerint bontható. A megnevezés összetett, az á***rend***a egy meghatározott b***ér, ár***, díj. Az ***ár, bér***, akkora, amennyit meg***ér***, vagyis van egy ***ár rend!*** Egy meghatározott ***rend szer***int működő t***er***ület (t***ér***) b***ér***beadási gyakorlat, azaz ***rendszer*** volt. A b***ér***lő a haszon egy ***ré***sze, vagy ***ár***a fejében kapott b***ér***be földet, az ***ár*** lehetett a t***er***mény egy ***ré***sze, ez esetben ***részes.*** Az ***árrend***szer szó minden ízében magyar, a latin csak átvette, és bepofozta nyelvébe saját hangzástörvényei szerint: ***ár rend***, összevonva, egyik ***r*** eltűnt, és kapott egy dallamos **a** hangot a végére, így lett **are*nd*a**, de az ***nd*** ősnyelv azonosító páros nem enged teret a hamisítóknak. ***Árenda*** alakban akkor jött vissza miután a latin lett a hivatalos nyelv Magyarországon.

á***rk***ád – *Pilléreken vagy oszlopokon nyugvó (bolt)ív. Árkádsor.* **[nk: francia]** Az ***ár*** a hegy (h***ar***), vagy magas értelmét hordozza, s a magas oszlopokra utal. A ***-kád***, itt ***kör, ker***et értelmű, minthogy az ***árkád*** íve is félkör alakú, és az egész keretszerű. Az ***rk*** páros a bá***rk***a, bu***rk***a, zá***rk***a szavakban belső térre utal. Az árkádok alá is **be** kell menni. A kádár által készített ***kád*** is keretszerűen kerek nyílású. Szintén a kádár által készített hordó azért volt más névvel nevezve, mivel zárt lévén, szállítható, azaz hordozható volt. Bizony az ***árkád*** összetett magyar szó.

árnyék – *Megvilágított térségben a tárgyak mögött látható sötét felület.* **[?]** Földi szempontból az ***erny***ő által megtört fényerőnek meggyengült osztott fénye az ***árny***as tér, az ***árnyék***. Az erő megtörését beszédben egy lágy ***ny*** hang beiktatásával érjük el: erő – er***ny***ő. Így jön létre az ***árnyék***, mely a tikkasztó melegben tényleg ***ék***ként, ért***ék***ként minősíthető.

á***rp***a – *Hosszú szálkás kalászú, kevésbé igényes gabonanövény. Árpakása, árpakávé, árpakenyér stb.* **[török]** Az ***árpa*** arról kaphatta nevét, hogy igénytelen, hideget tűrő, és így hegyek tövében (h***ar***), azok lejtőin is megtermő gabonaféle, például a H***ar***gita tövében is, s mely ugyanakkor értékes,

tá***p***láló eledel. A búza már nem szereti a hegyek alatt, csak a síkságot. Ott bő termést nyújt, mondhatnánk: buzog a búza. Lövétén van egy mondás: *Amelyik főd lássa a Hargitát, azon nem teröm meg a búza.* De az ***árpa*** és a zab megterem. Az ***rp*** páros több irányú értelmezéseinek egyike: kemény, harcias. Ilyen a há***rp***ia, ká***rp***ál. Vagy a száraz igénytelenség: ko***rp***a, ho***rp***asz. A *Czu–Fo Szótár* szerint az ***ár***szerű szúrós kalász is névadó jelleg lehet.

á***rt*** – *1. Valamilyen szempontból károsan hat, bajt, kárt okoz. 2. Nem ártana…, vagyis jót tenne.* **[finnugor** tőből**]** A szó az ***ár*** gyökből indul, és nem tévedés, ha a hatalmas ***ár***adattal hozzuk kapcsolatba, mivel utal az ***ár***adat ***ár***tó voltára. Erről írtam fennebb az *ár, áradat* címszavaknál. Az ***árt rt*** párosában az ***r*** és a ***t*** hangnak ***tett***ekben való rossz irányba ha***t***ó szerepe tűnik ki. Máshol például: i***rt***, bö***rt***ön, csö***rt***e, fe***rt***ő, sé***rt*** stb.

á***rt***ány – *Herélt sertés.* **[? török]** Az ***rt*** páros –, mely az i***rt***, á***rt*** fent említett értelmének kulcspárosa – igazolja, hogy magyar szó ez. Kii***rt***ották az állat ***árt***almára, annak természetes szaporodási képességét. Az ***-ány*** képző is magyar szóként azonosítja. Az ***ány*** – á***nt,*** az ***nt*** viszonyít, olyan lett, mint az i***rt***ott.

á***rv***a – *Akinek egyik vagy mindkét szülője meghalt. Társtalan, magányos. Szánandó.* **[finnugor]** A *Czu–Fo Szótár* a megfosztottság fogalmával rokonítja. O***rv***ul (***r***) el***v***ett é***r***ték, egy kedves, szeretett személy el***v***esztése. Az ***rv*** páros az á***rv***a, du***rv***a, he***rv***ad, lá***rv***a, o***rv***, so***rv***ad szavakban is hasonló értelmet közvetít. Az á***rv***a szavunkban a he***rv***adó, so***rv***adó lelkiállapotot mutatja be.

aszó – *Vízmosta száraz völgy.* **[finnugor** tőből**]** Az ***asz***, az egyik legmagyarabb gyök, melyben az ***sz*** jelenléte a ***sz***áraz értelmét közvetíti, kulcsszerepe van például az ***asz***ály, ***asz***al, ***asz***ú, ***asz***tag szavakban is. Az ***asz***taltetőn ***aszal***ták a gyümölcsöt. Az ***sz*** hang az éréssel – ő***sz***, é***sz, sz***üret, ***sz***ed, a***ssz***ony – kapcsolatos hang.

asszony – *Férjes, özvegy vagy elvált nő. Felnőtt nő.* **[alán]** Amint már fennebb említettem, az ***sz*** hang az éréssel kapcsolatos hang. Az ***any, ány, ony*** képzőnek mondatnak, az ***nt*** párossal való cserélhetőségük a valamihez viszonyítást, de egy folyamat nyomán előálló végső eredm***ény***t is jelölhetnek, esetleg arra való alkalmasságot. Ebből azt lehet levonni, hogy az ***asszony***i lét egy érési folyamat végeredm***ény***e, amikor az eladósorba jutott ***le***/nge/***ány***ból érett nő, ***asszony*** lesz. Az ***sz*** kettőzése a fontosságot jelzi. Az a***ssz***onyi lét, melybe az anyaság is beleértendő, a legfontosabb női szerep. Komolyabb elemzés nyomán kitűnik, hogy a l***ány***, assz***ony*** szavak ***ány, ony*** bővítménye az ***any***a szóra utal. Lásd az *ángy* címszót.

a***szt***ag – *Gabonakévékből rakott szabályos magas halmaz.* **[szláv]** Az ***szt*** páros legfőbb igazolója annak, hogy az ***asztag*** magyar kifejezés. Az ***asztal, asztag*** szavakban az ***sz*** a ***sz***áraz, érett jelentést ***t*** jelenlét ***tér***hatást sugall, együtt az o***szt***ás jelölői. Az ***asztag*** nagy terjedelmű gabonarakás. Az a***sztag*** ga***zdag***ságot is jelentett. Egy kis magyarázattal érthető a párosoknál előforduló *zöngés – zöngétlen hangcsere*. Van teljes csere: ***szk > zg***, amely esetben a zöngétlen páros cserélődik zöngésre: má***szk***álás – mo***zg***ás. Vagy a***szt***ag – ga***zd***ag, melynél szintén zöngétlenről zöngésre vált mindkét hang. Ugyanakkor értelmi háttéregyezés észlelhető az ***szt > zd > st*** váltásnál. Például: ga***zd***agon megkent vajas kenyér esetében va***st***agon kenték a vajat. Vitathatatlan magyar szó és nem szláv!

a***szt***al – *Lábakon nyugvó vízszintes lapból álló bútordarab. Étkezésre stb. használt asztal.* **[szláv]** Az ***szt*** páros oly elsöprő bizonyíték a szó magyar eredete mellett, hogy azt az összes finnugrista nyelvész egy kórusba tömörülve sem tudja megcáfolni. Az ***szt*** páros fő küldetése az o***szt***ás és az ille***szt***és jelölése. A po***szt***óval terített a***szt***al mellé ti***szt***eletre méltó embereket vála***szt***, a malomban gabonából málla***szt***ott li***szt***ből készült emé***szt***hető étel kio***szt***ása után, még ott az a***szt***alnál tanácsokat o***szt***, gondolatokat ébre***szt***, gondosan ille***szt***ett szavakkal jóra ö***szt***önöz, munkára ö***szt***ökél. Az ***aszt*** gyök szétterülést is jelent.

atom – *Vegyi elemeknek vegyészeti eljárásokkal tovább nem osztható legkisebb része* **[nk: latin < görög]** A legkisebb vegyielem-alkotó rész, ami ***töm***örítve tartalmazza minden vegyi sajátosságát azon elemnek, melynek alkotó része, vagyis amelyből vétetett. Egyes vegyi anyagok esetében (*urán stb.*) döbbenetesen hatalmas energiatartalom ***töm***örül benne, amit maghasadási folyamat elindításával szabadítanak föl. A szó az ősmag(yar)-nyelvből jutott ógörögbe, ahol torzult, később ez alakban röppent ki a világba, és ily alakban hozta vissza hozzánk a tudomány nyelve. Magyar népmesék őrzik az összesűrített, ***töm***örített (*töm, tom*) erő fogalmát: *Hüvelyk Matyi, A két borsszem ökröcske*.

atya – *Apa, ősapa. Közösségnek köztiszteletben álló, kiváló vezére, vezetője. Atyaisten.* **[finnugor** tőből**]** A ***gy*** hang a ***ty*** zöngés párja. Az emberi elme fizikai központja az ***agya***. Az ***atya*** egy közösség előrelátó bölcs vezetője, védelmezője (bás***tya***), esze, megfontolt gondolkodója – úgymond: agya.

auto- – *Idegen szavak előtagja. Önmagától, önerejéből való, működő.* **[nk: görög** tőből**]** **aut**o – bővítményei előtagjaként ***hat***ó, ön***hat***almi értelmű, **aut*e*nt**ikus – ***hit***eles, az alábbi **auto-** – ***hat***ó jelentéshez hasonlóan, ami ***hit***eles, ***hat***ékony, tehát összefüggés van a kettő közt, a ***hit***elesség és ***hat***ékonyság egy fogalomkörhöz tartozik, mindkettőt éri***nt***i, mindkettő fo***nt***os. Az ***nt*** páros jelzi ezt. Az ősmag(yar)-nyelvből jutott ógörögbe, latinba stb. Vannak nyelvek, melyek hangzástörvényei szerint a szókezdő ***h*** hangot nem ejtik ki (francia, olasz), az ***a*** hangot ***o***-ként ejtik, az ***o***-t ***au***-ként írják, némelyik úgy is ejti. Így alakult ki az h/***auto*** a ***ható***ból.

ázik – *Huzamosabb ideig vízben vagy egyéb folyadékban van. Eső hatásának van kitéve. Ázik-fázik.* **[finnugor]** Ez a megállapítás híven tükrözi azt a felületes módot, ahogyan a finnugrista szerkesztők elemzik a különböző kifejezéseinket. Meg sem próbáltak a szó keletkezésének gyökeréhez jutni. ***Á-zik***, mert vi***z***es lett. A ***z*** hang kellemetlen **z**űrös dolgok jelzője, de a vi***z***et is jelzi a **fazék, főz** szavakban. Át***áz***ottan nem kellemes. Itt az ***á*** hang szerepe érdekes, mert különben – épp mint az árban – semmilyen köze nincs a vízhez. Az ***á*** bosszús felkiáltó hang, mely az átvizesedés miatt tört fel a szenvedő alanyból. Próbáljuk ki, öntsünk hideg vizet valakire. A hirtelen hideg hatástól ***á***-t kiált, azaz ***á***-zik. Az átvi***z***esedett ember ***á***-t kiáltott, azaz ***á-zott*** bosszúsan. Hasonló a ***fázik*** kifejezéshez, mely látványi, és a hideghatás miatti tűzkészítés okán való fával foglalkozásból ered. Erről KISS DÉNES-nél olvastam (KISS DÉNES: *Aki fázik, fát keres, Püski, Budapest, 2001*.). Ezekhez hasonló még a ***néz*** szavunk, melynek semmi köze a lát igéhez. A ***né*** ily esetben mutatószó. Aki valami érdekeset látott, azt kiáltotta: ***Né***!!! És addig ***né*** itt, ***né*** ott, hogy a környezetében levők megjegyezték: *Ez mit **né-z** annyit, biztos valamit lát.* Végül a látás fogalmával hozták kapcsolatba a ***néz*** szót.

B

*„Mássalhangzó: két ajakkal képzett zárhang, a **p** **zöngés** párja.”*
www.osnyelv.hu b

A ***b*** hang az egyik legfurcsább hangunk. Értelmezési iránya bizonytalan. Ha kiejtjük, még nem tudható, merre visz el, attól függ, milyen hang követi. A hangkörnyezet fontos, de inkább a ***b*** hang a meghatározó ott, ahol jelen van. Mondhatnánk: az bánja, aki a társaságába keveredik. Jelenléte úgyszólván fel***b***olydítja, fel***b***orítja a rendet. Talán több kifejezés van az érem helyzetbonyolító, kedvezőtlen, mint kedvező oldalán.

Érzelmi, lelki kedélyállapot, élethelyzeti, jellembeli kedvezőtlen megítélésű kifejezések kezdőhangja. Pl.: ***badar, baj, bú, bánat, beteg, búsulás, búcsú, bukás, bakó, becsmérel, bitó, bitang, bizonytalan, bomló, bolond, ború, borzalom, borzadály, bosszú, bősz, bumfordi, bugyuta, bamba, bárgyú, buta, botor, bűn, babona, baleset, balszerencse, balga, balgatag, balfék, balfogás*** stb.

De van a kedvező megítélés oldalán is: ***becs, becses, becsület, bátor, béke, békesség, bizakodás, bizalom, biztonság, bölcsesség, boldogság, bók, bor, bohó, bohókás, bölcső, baba, báj, bájmosoly, bébi, bece, bőség, bővelkedés…***

A ***b*** hang nem hiába áll a hangsor elején, ez egyik elsőként kiejtett hangunk: ***ba-ba***. A ***baba*** szó tulajdonképpen a kis***baba*** ajkán kelt. Innen ered a ***baba,*** kis***baba*** megnevezése. A szó: ***ba-ba***, belső indíttatású, ösztöni, mesterkéletlen. A ***b***a***b***át a ***b***á***b***a segíti a világra, ez korban is két véglet.

Összegzésként: a ***b*** hang: szenvedély, szenvedés, hangulat (***b***ánat, ***b***oldog, ***b***olond), külcsín (***b***áj, ***b***uja) állapot (***b***irtoklás, ***b***izonytalanság), sorsszerűség (***b***al-), értelem (***b***ölcsesség), erkölcs (***b***ecsület) fogalmak vagy azok mögötti *indulat, kedélyállapot* kifejezője. *Végletek hangja*, de mindkét irányban erős, meghatározó kulcshang.

Viccesen: a ***b*** hang olyan, mint a számítógép-vírus, mindent összezavar, megbontja a rendet. Például a rendkívül állhatatos, rögzítő ***g*** hangot is „***g***u***b***ancolja”. A mély lelkiséget sugalló ***h*** hangból „***b***o***h***ócot” csinál, de ha még az erős ***r*** hangot is bevonja harmadiknak, az már kész ***h***á***b***or***g***ás.

Szóvégi jelenlét: ba***b***, csá***b***, do***b***, e***b***, gom***b***, ha***b***, kö***b***, lá***b***, ra***b***, sza***b***, za***b*** stb.

Előzetesként: a ***ba, bá, be, bé, bi, bí, bo, bó, bö, bő, bu, bú, bü, bű*** ősgyökök a ***nagy*** (óriási) fogalmával kapcsolatosak. Példa rá idegen nyelvekben: orosz – ***bo***lsoj, angol – ***bi***g, román – ***bo***lovan (nagy kő) stb. Ugyanezen gyökök r hangos bővítményei: ***bar, bár, ber, bér, bir*** stb. erő, esetenként véderő kifejezői.

bab – *Fehér, piros vagy sárgás virágú hüvelyes növény. Ennek termése.* **[szláv]** Az ***ab*** kereket jelent, a ***bab*** esetében kétszeresen, oda-vissza, tehát gömbölyűt. A szláv nyelvű népek a török *fasulye* torzóit használják, mely szintén ősmag(yar)-nyelvi örökség, és a növénynek fára felfutó, *fára szálló* tulajdonságából ered. Ilyen még a *szőlő* (szálló), *szulá*k stb. Bolgárul **bob**, s az még ősnyelvi örökség, hisz a bolgárok valaha az ősmag(yar)-nyelv egy változatát beszélték.

bába – *Szülésznő, Vénasszony.* **[szláv]** A ***báb*** a *Czu–Fo Szótár* szerint is ősi magyar gyökszó. A ***bába*** is. A ***b*** hang jó oldali kifejezéskörébe beleillők a ***b***a***b***a, ***b***ölcső, ***b***ece, ***b***ice, ***b***uci, ***b***oci, ***b***ocs, csi***b***e stb. mind a kicsikre vonatkozó. A ***b***á***b***a a gyerekágyas asszony, a ***b***a***b***a *kö*rüli té***b***lá***b***olás (***ab*** – kerek, a***baba***b többszöri), a ***bá*** (nagy) az ***á*** hang a figyelemfelkeltés, de az utasítás jó irányú hangja is (állj! ide vagy oda) a ***ba***jban. Az ilyenkor elengedhetetlen erőt adó kedvesség, segíteni akarás szép gesztusai is bele illenek a ***bába*** tevékenységébe. (lásd Babba).

babona – *Bizonyos eszközöknek, cselekményeknek és körülményeknek titokzatos (természetfölötti) hatást tulajdonító, és bizonyos jelenségeket természetfölötti erők megnyilvánulásával magyarázó tévhit. Ezen alapuló cselekmény vagy közösségi szokás. Hiedelem.* **[szláv]** Nem elhihető, hogy a szótárszerkesztők nem tájékozottak az egyiptomi, görög, római, hindu stb. mitológiákban. Tehát már a szlávok előtti idők bővelkedtek ezekben. A görög dodonai jósok is ismeretesek előttük. A ***b*** hang többnyire ***b***alos: ***b***űvölő, ***b***ájoló, ***b***olond, ***b***oszorkány. A b***ab***ona szó bizonyos (bűv) ***kör***re utaló. A ***ba, bo*** gyökök *nagy* befolyású valamit jelentenek, és tudott, hogy ez a ***ba***bonás ember egész életét kitölti. A titokzatos zöngéjű ***n*** hang nem véletlenül van a szóban. Az ***on*** helyragként is ismert. Itt valamin (***ba*** – nagy, ***ab*** – kör), egy fura ***kör***ön belüliség rejtélyén nyugvó. De csak az ősmag(yar)-nyelv hangjai adnak némi magyarázatot a szó mögött megbújó rejtélyes árnyakra.

bacsó – *Számadó juhász.* **[szlovák]** Csakhogy e szónak kimutatták sokkal ősibb eredetét. Bács, a palóc nyelvjárásban: ***bacso***, vezető (lásd: ***ba, bá –*** *nagy*), pásztor, számadó, juhász. A szó olyannyira régi, hogy már a perzsa nyelvben is jelen volt, mint ősmag(yar)-nyelvi származék. Ebből ered a *báránykа* jelentésű ***Csaba*** név is és a ***bácsi*** is. A név fordíthatósága annak magyar jellegét igazolja.

bádog – *Vékony, melegen hengerelt vaslemez. Ebből készült edény.* **[?]** A szófordítás ad feleletet, *dobog-bodog*, tehát nagy, kellemetlen hanggal, hangutánzással kapcsolatos. Nem mellesleg ***bádog***ból készítettek edényt (dedény, ***bed***ény), mely szintén dobolható (***bod***og).

bagoly – *Kerek szemű, horgas csőrű éjjeli ragadozó madár.* **[?]** A jellemzőkből indul a névadás. A név a ***gub***basztó *nagy* madár ***bag***oly ***bog***feje-teste nyomán született: ***bogoly, bagoly***. A *Czu–Fo Szótár* szerint is: „…busa fejénél fogva a csomót jelentő bog-tól vette nevét.”

baj – *Vesződséges rossz helyzet, állapot. Gondot vagy kárt okozó eset. Párbaj.* **[szerb–horvát]** A ***b*** hang ***b***alos értelméből indul. A ***ba*** *nagy* jelentésű szókezdet a f***áj,*** j***aj,*** v***aj*** értelmével zárul. Nincs ennek kizárólagos szerb–horvát jellege. Ez utóbbiak mondhatók nemzetközinek is, hiszen ösztöni hangok, de a ***ba*** gyök *nagy* jelentése csak a magyar nyelvből vezethető le.

báj – *Megnyerő külsővel párosult kedvesség, szeretetreméltóság. A nő testének azon részei, melyeket nem szokás fedetlenül hagyni. Szelíd, üde szépség. Bűbáj*. **[török]** A ***b*** hang, ellentmondásos hang, és itt szebbik oldalát mutatja. Ugyanakkor a *nagy* fogalomkörébe vezető. Mind a nő, mind a férfi számára a legnagyobb jelentőséggel bír a nemek közti viszonynál a bűvös, ***báj***os jelenség. Az ***áj,*** a sz***áj***, az ***aj***ak, a ***jó*** értelmét viszi a kifejezésbe. A nőnek azon testrészei, melyek a leg*nagy*obb (***bá***) el***bű***völő hatással vannak a férfiszemekre, s melyek ***aj***nározásra, simogatásra késztetők, melyektől megf***áj***dul a férfiszív, akár a teljes jelképes bele***áj***ulásig. A meghatározásnál adott példa, a **bű*báj***, nem ad okot a török eredetre, habár a török ***bü***l***bü***l – csalogány ***bű***vös hangú madár, de e szó is magyar ősgyökből (***bű***) indul, és csak magyar nyelven magyarázható. A ***báj*** és a ***buja, bujaság*** közt szoros a kapcsolat, és itt a ***j*** hang sok rendkívüli ***jó***t is takar.

ba***jn***ok – *Az e cím elnyerésére rendezett verseny(sorozat) győztese. Harcos, hős.* **[szerb–horvát]** Valaha a ***baj***vívók ***baj***t, pár***baj***t vívtak, és a győztes volt a leg*nagy*obb (***ba***), a ***bajnok***. A pohár*nok*, tábor*nok* stb. képzőnek mondott ***nok***, a ***nagy*** szóból kialakult bővítmény. Nem a részes *-nak, -nek*, az más. A ***nok*** bővítménnyel alkotott, tisztséget jelölő szavak mindegyike férfi nemhez kapcsolódó! A ***jn*** páros az a***jn***áro*z*, da***jn***ál szavakban ad betekintést a ***bajnok***ok dicsőítéséről, tetteik megénekléséről, vereség esetén sa***jn***álatukról. A szlávok által használt *vojnik, bojnik* szó innen, a ***bajnok***ból ered! Tehát innen oda az irány, mivel a szó összetevői csak magyarul magyarázhatók.

bak – *Bakkecske, kisebb kérődzők hímje: őzbak, baknyúl. Két lábazatból és egy összekötő gerendából szerkesztett állvány. Kocsiülés, tornaszer.* **[német]** Az ***ak, ka*** gyökök a hímállatok megnevezéseinek

bökésre utaló szórészei. Ilyen a bi***ka***, ***ka***kas, ***ka***n, ***ka***ndúr, b***ak***, ***ko***s stb. Hol van ebben a jellegzetes német elem?

bakó – *Hóhér.* **[?]** A ***bak***ó szó a ***ba***los értelmű ***b*** hanggal indul, de utal mind a lefejezéshez használt ***bak***ra, mind az ***ak***asztófára. Vagyis a szó a fő „szakmai” jellemzők tömörítése.

bal – *Azon az oldalon vagy azzal az oldallal azonos irányban levő, ahol a szívdobogást érezzük. Balul üt ki valami, a folyóvíznek a folyás irányába tekintve tőlünk balra levő partja stb.* **[? finnugor]** Az ősmag(yar)-nyelv első megnevezései közt biztosan ott kellett lennie az *oldalak, irány* megnevezéseinek. A dolgok kimenetelére utaló ***bal***ság és ***jo***bbság fogalmi köre is korán kialakult.

bál – *Nagyobb szabású táncmulatság.* **[német < francia]** Írhattak volna olaszt is, de a szó magyar. A ***bál*** szófordítás eredménye: ***láb – bál***. A ***bál***i (s minden) táncot ***láb***bal járják. Amint hogy a tánc is magyar eredetű, a ***tán***torgás játékra utaló ***c*** hanggal: ***tánc*** (*Czu–Fo*). Másik megnevezése ***láb***alás. Az utódnyelvekben fordított alakban rögzült. Olaszul: ***ball***ata, ***bal***lare. A szó benne van a Biblia által első zenészként említett Ju***bál*** ősmag(yar)-nyelvi nevében, mely a ***jó*** érzést keltő zene mellett, utalhat a zenélés közbeni ***láb***mozgásra, de a ***láb***alásra, azaz táncra is.

bála – *Gyapotból, szövetből stb. göngyölt, préselt nagyobb csomag, köteg, göngyöleg. Egy ilyen csomag, mint mértékegység.* **[német]** A kifejezés ősrégi és szófordítás utáni alakkal jutott az utódnyelvekbe: ***bála*** – ny***aláb***. Amit két karral át***nyaláb***olt. Innen a ***bála***. Erre ma a *göngyöleg* szót használjuk. A szóalkotásra az ihletet valaha a szarvasmarha nyelvének evés közbeni jellegzetes mozdulata adhatta, amikor hosszúra nyújtott ***nyel***vével mintegy körülfogja, át***nyaláb***olja a szálastakarmányt, és úgy viszi be szájába. Az ő kisebb ***bálá***ja, amit *nyel*ve átny***aláb***ol.

ballada – *Drámai menetű, rendszerint tragikus tárgyú, szaggatott, homályos előadású rövid elbeszélő költemény, illetve ennek műfaja. Ilyen jellegű zenemű.* **[nk: angol < …provanszál]** A ***bal***os kimenetelű történetek egyidősek az emberrel. A szótárak magyarázatai a ***ballada*** táncos, zenés előadására mint műfajra, találónak tűnhetnek, de ha elmegyünk a történet gyökeréig, az okig –, amelyet megzenésítenek, tánccal szemléltetnek – akkor a *nagy* ***ba***j, a végzetes ***bal***eset az, mely kiváltja a történet szóban elbeszélését, s mely alapja a műnek. A fenti meghatározásban említett *szaggatott* jelző a lassú, ***balla***gó járásra utal. A ***ballada*** olyan, mint egy gyászmenet, lassú, az elmúlásnak a lélekben kiváltott szomorú méltóságteljességét példázó. A ***ballada*** szó nem az alig több mint egy évezredes latinutód okcitán (provanszál) nyelven keletkezett, hanem visszanyúlik az őskor homályába, amikor az első megtörtént végzetes, gyászos esetet értelmezni, elbeszélni, méltatni próbálták. Az akkor beszélt nyelven kapta nevét, mely név fedi jellemzőit, a fogalomra vonatkozó körértelmet. Onnan örökölték az újabbkor nyelvei.

bá***ln***a – *Óceánokban élő, a cetek rendjébe tartozó óriási emlősállat.* **[latin]** A ***b*** hang, *ba, bá, be, bé, bi, bo, bó, bö, bő, bu, bú, bü, bű* ősgyökök a (jelképes és fizikai) *nagy* fogalmát sugallják: ***ba***rátság, ***bá***csi, ***bá***ty, ***be***hemót, ***bo***glya, ***bö***höm, ***bő***dületes, ***bú***vár (nagy mélység) stb. Máshol a tiszteletet érdemlő nagyságok fogalmát: ***be***csületesség, ***bé***kesség, ***bo***ldogság, ***bö***lcsesség. A nagytestű állatok gyűjtőnevében is alapgyökök: ***ba***rom, ***bi***ka, ***bi***valy, ***bö***lény. Ugyanígy a ***bálna*** nevében is a *nagy, hatalmas* jelentést adja. Az ***ln*** kötött mássalhangzó páros ugyanakkor utalhat a ***bálná***t jellemző (nagytestűség ellenére) hajlékonyságra, úgymond puhaságra. Benne van az ango***ln***a nevében is, de benne foglaltatik a má***ln***a, mo***ln***ár, da***ln***ok szavakban is, *puha, omlasztó ellágyító* jelentéssel. ***Bálna*** létezett a latinok történelmi megjelenése előtt is, és neve is az ősmag(yar)-nyelven költ.

ba***lt***a – *Rövid fanyélbe illesztett, kiszélesedő végén éles, fa aprítására való vas- vagy acélszerszám.* **[török]** Ezzel szemben a ***bal***ta ***v > b*** hangváltással az ősmag(yar)-nyelvi ***val***ta alakból (***lt***) jön, a megnevezésben benne van, hogy szét***vál***asztásra, hasításra használták.

bá***lv***ány – *Elképzelt lénynek a szobra, amelyet a természeti népek istenként, vagy az istenség jelképeként tisztelnek.* **[? szláv < ?]** Emlékszünk a ***bál***nánál már említett *nagy*ság fogalmára. Az ilyen nagyságok közt voltak említhetők az őskori ***Baál***, ***Bél bá***lványistenek, melyeknek szobrait ál***lvány***ra, eme***lv***ényre állították (Baál/lvány), és ott ünnepelve imádták. A szóvégi ***ny*** hang az ***nt*** viszonyító páros egyszerűsödött alakja. Az ***-any, ány, -ény, ony*** képzők befejezett folyamatot, t***ény***t vagy tiszteletre méltó értéket (l***ány***, assz***ony***, er***ény***, ar***any***), vagy azokhoz viszonyítást, de félelmet (isz***ony***) is jelölnek. A ***bálvány***t tisztelték is és féltek is tőle. Mindezek az ***lv*** párossal együtt a magyar, és nem az unott-untalan sugallt szláv eredetet jelentik. Az ***lv*** páros az e***lv***, é***lv***, je***lv***ény, nyi***lv***án, o***lv***ad, o***lv***as, szeme***lv***ény szavakban nyújt némi párhuzamot.

ba***lzs***am – *Némely forró égövi növénynek illatos olajat tartalmazó gyantás nedve.* **[vándorszó: sémi]** A szó az ***lzs*** páros jelenlétével igazolja ősnyelvi eredetét. Nem olyan páros ez, mely sok kifejezésben lenne jelen. A ***ba*** gyök a *nagy* fogalmi körébe sorolja a szót. Hatása *nagy*on e***lzson***gító, kell***em***es. Az ***am, em*** érzelmi gyökök, de az ***am*** sokasodásra is utaló, tehát a ***balzsam*** hatása hosszasan kell***em***es. A szó az ősmag(yar)-nyelven keletkezett és onnan jutott a sémi nyelvekbe. A *Czu–Fo Szótár* megállapítása: „Ha szabad a magyarból elemezni és értelmezni, bal vagy bol vagy bil, az ill gyökhöz hasonlítható, melyből lett illó, illat, a zam pedig zamat szó gyöke, miszerint az egész annyi volna, mint illó, illatozó zamat, öszvehúzva illzam, előtéttel bilzam.” Az ***lzs*** páros hangjaiból alkotható a ***lazs***ál. Ha ba***lz***am lenne, akkor az ***lz laz***ít, vagyis kellemes hatást vált ki.

bán – *Valamit – lelkiismeret furdalást érezve miatta – szeretne meg nem történtté tenni, bánja tettét. Sajnál, fájlal.* **[?]** A ***bá***nat, ***bú***, mint a szógyökök is mutatják, *nagy* (*bá*), *mély* szomorúságot jelölő szavak (lásd fennebb). Így hát eredete nem ismeretlen, hanem ősmag(yar)-nyelvi.

bán – *Magyarország déli tartományainak kormányzója. Főrangú személy címe.* **[szerb–horvát]** A ***bán***i méltóság *nagy*sága szintén a ***bá*** gyök által megjelenített ***n****agy*ság, a nagyságon nyugvó (***n***) tekintély. Nem kell ezért szomszédba menni. Még akkor is ősmag(yar)-nyelvi az eredet, ha az említett nyelveken is ez a jelentése, mivel azokban a nyelvekben nem bontható, magyarázható, hogy mely hang milyen jellemzőjével vesz részt az értelem alakításában. A ***bá*** gyök bővítménye a ***bá***ró is.

ba***nd***a – *1. Bűncselekményeket együttesen elkövető csoport. Hitvány, felelőtlen társaság. 2. Együvé tartozó személyek csoportja. 3. Szórakoztató zenészek együttese. 4. Együtt szerződő dolgozók munkacsapata.* **[nk: latin]** A szó szintén ősmag(yar)-nyelvi. A ***ba*** gyök itt is a *nagy* fogalmát jelenti. Az ***nd*** páros változó jelentésű szavak tengelye, véghangzója, de bizonyos szavakban belső tartalmat sejtető: be***nd***ő, bőrö***nd***, bu***nd***a, cse***nd***, eszte***nd***ő, go***nd***, kala***nd***, ko***nd***a, körö***nd***, lege***nd***a, mo***nd***a, o***nd***ó, pe***nd***ely, re***nd***, sa***nd***a stb. A ***bandá***t többen alkotják. A mellette levő szó határozza meg milyenségét. Van hasznos munkát végző: legény***banda***, zenész***banda***, arató***banda*** és van a másik véglet: rabló***banda,*** tolvaj***banda***, politikus***banda***, bank***banda*** stb.

ba***nk*** – *Tervszerű pénzforgalomról gondoskodó hitelszervezet. Hitelek nyújtásával és pénz adásvételével foglalkozó vállalat.* **[nk: olasz < germán]** Tegyük hozzá: kamatokból gazdagodó, azt irgalmatlanul behajtó, hiteltelen uzsoraszervezet. A szó eredetét illetően vissza kell mennünk Jézus idejére, aki annak ellenére, hogy zsidó gyökerű volt, a neveltetése területén (Egyiptom, majd Názáret – Nézőrét?) akkor beszélt ősmag(yar)-nyelvi környezetben nőtt fel. Halála előtti napokban a zsidók jeruzsálemi templomában felforgatta az uzsorás zsidó *pénzváltók asztalait*, az azok által rendkívül tisztelt, szemükben ma is a leg*nagy*obb *nagy*ság fogalmát megjelenítő **ba*nk***lit (lásd fennebb: ***ba*** jelentését). Annak ellenére, hogy ez a ***bank***li szó a történelem folyamán ide-oda vándorolt különböző népek nyelvén, az ***nk*** páros mutatja, hogy ősmag(yar)-nyelvi kötődésű. A pénzt feltaláló ***fön***íciai-***pun*** nép nevéből jött a ***pén***z fogalmi megnevezése. Innen szótorzulás nyomán alakult különböző népek nyelvén: ***ban***, *peseta, penny* stb. alakra. Az ***nk*** páros a kedvező/kedvezőtlen jelentésű szavakban háromnegyed részben kedvezőtlen, kellemetlen, sőt, utált kifejezések szóalkotó eleme. Például: ba***nk***, **b**á***nk***ódik, bu***nk***ó, ce***nk***, cso***nk***, faja***nk***ó, lábatla***nk***odó, li***nk***, ma***nk***ó, mé***nk***ő, sette***nk***edő, sirá***nk***ozó, tö***nk***, vi***nk***ó, zima***nk***ó szavakban.

bánya – *Hasznos ásványokat kitermelő üzem. Az ehhez tartozó (föld alatti) munkahely(ek összessége).* **[szláv]** A ***bá*** gyök itt is a *nagy*ság fogalmát adja. Az ***ny*** hang mindig el***ny***úló valamit jelöl a szóban (***ny***áj, ***ny***ak, ***ny***akkendő, ***ny***aksál, ***ny***akatekert, ***ny***akigláb, ***ny***urga, ***ny***ákszerűen ***ny***úlik, ***ny***ál, ***ny***él, ***ny***erít a *ló*, a *me**ny**ecske*, a ***ny***íl *messzire elröpülő lövedék*, ***ny***ilallás, *hosszúra **ny**úló, kisugárzó fájdalom*, ***ny***újt, ***ny***újtózik, ***ny***úl, ***ny***úlik, ***ny***úlás, ***ny***úló, ***ny***úlós, ***ny***újtott, ***ny***úlánk, ***ny***urga, ***ny***ulvá***ny***). A ***bánya*** bejárata egy *nagy* (***ba, bá***) üreg, a benti járatok hosszan, ***nya***katekerten el***ny***úlóak. A szláv nyelvek közül csak a szlovák nyelvű hasonlít a ***bánya*** szóra, és ez egyszerűen azért, mert tőlünk vették át, hiszen nyelvükben nincs magyarázat rá sem hang-, sem gyökelemzés útján. A *Czu–Fo Szótár* a ***váj, vája*** alakból vezeti le, ami nem kizárt, de nem ad feleletet mindenre. Talán ez is, az is. A *Czu–Fo Szótár* szerint: „Mind az ásványokra, mind a fürdőre vonatkozó bánya megvan a szláv nyelvekben is.” Ez igaz … részben. A román nyelvben, az eltulajdonított területeken levő ***-bánya*** utónevű helységeknek a Baia előnevet adták olyan helyen is, ahol nincs fürdő, pedig a **baia** nem ***bányá***t, hanem fürdőt jelentene. Csak gyökhasonlóság miatt nevezték úgy például Nagy***bányá***t, Felső***bányát*** stb., ahol fürdőnek nyoma sincs. Viszont, ahol tényleg fürdők vannak, ott nincs **baia**

szó csatolva a helység nevéhez (Szováta – Sovata, Kovászna – Covasna). De ez Trianon természetellenes, visszás következményeihez tartozó.

bara***ck*** – *Kajszibarack, őszibarack, barackfa.* **[szláv]** Ha más nem, de a kicsinyítést, játékosságot kifejező ***ck*** páros, magyarként azonosítja a gyümölcs nevét, és valószínűleg a gyümölcs finomsága adott ihletet erre a jó értelemben vett ***c***i***k***izésre, becézésre. A páros jelenléte: a bohó***ck***odó, bu***ck***a, ci***ck***a, ci***ck***ó, evi***ck***él, fi***ck***ándozik, fi***ck***ó, ka***ck***iás, ke***ck***ena, ku***ck***ó, ma***ck***ó, mala***ck***a, pe***ck***elődik, ra***ck***a, va***ck***ol szavakban, elég bizonyíték volna a felelőtlen, tudománytalan szlávozással szemben.

bárány – *Fiatal juh.* **[szláv]** Az *orosz, ukrán, fehérorosz, lengyel* nyelvekben valóban hasonlít a kifejezés. Ám nem valószínű, hogy tudnak magyarázatot is adni ama nyelvek a szóra. Az ***-ány*** (*-ény*) képző jelenléte magyar eredetet jelöl. A juhászok a tereléskor ***brrr*** hanggal riasztják mozgásra a juhokat, innen a ***birka*** szó, és a ***bar, bár, bir, bür*** gyökök. Ezek becézéséből, a kis állat *arany*os voltából, a ***bárány*** tapintásának finomságával való egybevetéséből ered a *barka* szó is.

barát – *Az a személy, különösen férfi (gyermek, ifjú), akit (kölcsönös) ragaszkodás és szeretet köt hozzánk.* **[szláv]** A szó az össze***borul***ásból, az egymás átk***ar***olásából jön, mint egy ***bur***okban levő. De benne van az érzelem erkölcsi nagysága (***ba***), ereje (***r***), nyíltsága (***á***) és tettei (***t***) hangonként a szóban: ***ba-r-á-t,*** számíthatsz ***rá***, bármilyen veszélyen ***át***. Ugyanakkor rendkívül mélyen szántó, ***bar***ázdát, nyomot hagyó érzelem. Érthetetlen a *Czu–Fo* következtetése, fölsorol egy sereg hasonlóságot, és akkor odacsapja, hogy a szlávból származik a magyar ***barát*** szó, mert a *Halotti Beszéd*ben „szerelmes brátim”-ként írta le, a latin írás és a magyar nyelv összeillesztésével küszködő pap. Ahogy sok más kifejezés nem olyan alakú volt, mint ahogyan latin betűkbe nyomorgatott *Halotti Beszéd* egésze sem, úgy a ***brátim*** is elírás. Ez jól látható még a: gimilcictul – gimilſtwl vagy zumtuchel – ſzumtuchel, esetleg a latiatuc – latiatuv, vimagguc – uimagguc szavak össze-vissza leírásából. Szerintem a *Czu–Fo Szótár* rendkívüli értékkel bíró mű, de nem tévedhetetlen. Jó néhány helyen, például itt is, cáfolható az eredeztetése. Évezredekkel azelőtt köttettek életre szóló barátságok, és nem volt neve a fogalomnak az ősmag(yar)-nyelvben, míg nem jöttek a tótok? Volt szava a szanszkrit nyelvnek: bhratar. Volt a perzsa burader, de a magyar nyelv várt a tótokig? Ilyformán tényleg igazat kellene adni a görbelábazó, asszony- és gyermekgyilkosozó vigyori, hájfejű GLATZ-nak. Nos, biztosan volt szava az ősmag(yar)-nyelvnek a fogalomra, és abból eredt a szanszkrit bhratar, perzsa burader és a többi.

baráz***d***a – *Ekével a földbe vágott hosszú mélyedés. Valaminek a felületén húzódó vonal vagy sávszerű bemélyedés, vájat. Arcon mély ránc. Stb.* **[szláv]** Be***mar***t, ***bar***molt hosszú mélységről van szó. A ***zd*** páros a baráz***d***a, garáz***d***a, ga***zd***a, gere***zd***, ke***zd***, küz***d,*** mo***zd***ul, po***zd***orja szavakban is kötődik a ga***zd***álkodás fogalmi köréhez. A szlávok csak átvették a már régóta gazdálkodó magyar nyelvűektől a kifejezéseket. A szláv nyelvekben megtalálható mezőgazdasági munkaeszközök megnevezései majdnem mind magyar eredetűek! Ilyenek: a *gereblye, villa, kasza, lapát* stb.

ba***rb***ár – *Műveletlen. Erőszakos, embertelen. Az ókori görögöknél és rómaiaknál: aki idegen tőlük, az ő kultúrájuktól.* **[latin < görög]** A ***bar*** mindenképp férfit, így em***ber***t jelent. A ***bár*** szórészt a faragatlansággal, ***bár***dolatlansággal hozzák kapcsolatba. Mindkettő magyar gyökből indul, attól függetlenül, hogy legelőször a görögök használták a fenti értelemben. Az ógörög nyelv az ősmag(yar)-nyelv utódnyelve, így a szó még a régi gyökereken nyugvó. Az ***rb*** páros különben is magyar nyelvi eredetre utaló, és az e párossal alkotott szavaknak több mint fele kellemetlen kicsengésű: cso***rb***a, do***rb***ézol, gö***rb***e, hu***rb***ol, ko***rb***ács stb.

bár***c***a – *Valamely pénzösszeg befizetését igazoló jegy, nyomtatvány vagy érme. Szállítmányt megjelölő papír- vagy fatáblácska. Ruhatári jegy. Kéjnők hatósági igazolványa.* **[?]** A **bár*c*a** első szótagja tekintélytől való eredetre utal (***bá***) s az ***r*** annak a kibocsátó által biztosított erejére, ***bárca***, egy tevékenység lefödésére, folytatására kapott engedély, ***bár*** *bor, borít*. Az ***rc*** páros kellemetlen kicsengésű. Jelenléte a szavakban éles vonalra, csúcsra, kellemetlen állapotra, küzdelemre, bukásra, hangra, megfelelési kényszerre utal: a***rc***, bé***rc***, du***rc***ás, é***rc***, fé***rc***, gü***rc***öl, ha***rc***, ha***rc***ias, hu***rc***ol, ka***rc***, kuda***rc***, ma***rc***angol, mé***rc***e, mo***rc***, pe***rc***en, po***rc***, pu***rc***, sa***rc***, se***rc***en, szeke***rc***e, tá***rc***a stb.

bá***rk***a – *Nagyobb lapos fenekű csónak. Árboc nélküli evezős teherhajó. Noé bárkája.* **[vándorszó: latin]** A szó jelentését illetően az első ***Bárká***hoz kell visszatérni. A ***bá*** hatalmas méret, ***á*** tágas tér, a ***bor***ítás, ***bur***ok védelme, az ***r***, er***ő***s, (***r*** – ***r***obusztus), az ***a*** az alacsony felület-közeliséget (***a***l***a***nt, gy***a***lu, gy***a***log, t***a***lp). Az ***rk*** páros néhány szóban zárt, más esetben nyitott körülhatárolt térre, kiemelkedő valamire utal: á***rk***ád, bu***rk***a, e***rk***ély, hu***rk***a, ma***rk***áns, zá***rk***a. (A ma***rk***áns idegennek tűnő, de mai

magyar megfelelői – *jellegzetes, határozott*– is azt fejti ki, hogy az emlékekbe be***mar***ódó, mély nyomot hagyó valamiről van szó. Vagyis a gyök magyar!) A *Czu–Fo* a ***bárka*** szót is idegenből „hozza”, a latinból, persze ők akkor még nem ismerték a kötött mássalhangzó párosok jelentőségét.

ba***rk***ácsol – *Ezermesterként fúr-farag (szórakozásul) maga végez különféle kisipari munkákat. Valamit így készít, fabrikál.* **[?]** „A Titanic-ot profik készítették, a Bárkát amatőrök.” Ez a mondás járja. A ***Bárk***át ezermesterek ***ácsol***ták, azaz **bark*ácsol***ták. Itt a ***barkács*** szó eredete. Nem ismeretlen. A Bá***rk***a készítői az ősmag(yar)-nyelvet beszélték, akik *megúszták* a nagy áradatot, és vele kikötöttek az árat meghaladó hegyen, a ***Har árat*** meghaladó, vagyis az h/***Ararát*** hegyén.

ba***rk***ó – *Rövidre nyírt keskeny oldalszakáll.* **[? szláv]** A ***bar*** gyök férfira (em – nő, ***ber*** – férfi), általa a szakállra utal. Románul szakáll – **bar**bă, de a ***bar*** ősmag(yar)-nyelvi gyökből. A ***-kó*** kicsinyítő. Hol van ebben a szláv elem?

ba***rl***a***ng*** – *A földkéregben levő nagyobb – a felszín felől rendszerint nyitott – (természetes) üreg. Állatok földbe vájt vagy sziklaüregben levő lakóhelye. Bűnözők állandó rejtekhelye.* **[szláv]** A sötét, komor (***bor***ú), *nagy* (***ba***) nyílás, ***bar***langüreg, akár egy nagy tá***rl***ó. Lakója, „bé***rl***ője, bí***rl***aló bito***rl***ója” esetenként a medve, mely szintén ily színe, és ***brum***mogó hangja nyomán maradt fönn ***barna*** névvel (több megnevezése is volt az odvában, azaz *medvé*ben lakó *erős* állatnak) az ősmag(yar)-nyelvben, és így jutott át főleg az északi népek nyelveibe. Az angol **bear**, német **Bar**, dán **baerer**, holland **beer**, izlandi, svéd, norvég **björn** stb., mindannyi ***bar*** – *nagy erő* alapértelméből. A ***lan*** lehet hosszúságot jelentő, ha megfordítjuk: ***nal***, vo***nal***, épp mint a román **lun**g – *hosszú*, mely a vo***nul*** leharapott szóvégéből van. A barla***ng ng***-a***ng*** szóvége lehet ha***ng***vonatkozású (üregi visszha***ng***) is. De semmiképp nem szláv eredetű.

ba***rn***a – *A gesztenye vagy csokoládé színéhez hasonló színű. Sötét, komor. A nap és szél hatására megsötétedett színű (arc, bőr, ember)* **[? német]** A szín a ***bor*** gyök ***borús*** bővítménye nyomán kaphatta nevét**:** ***bar***na. Lásd a **barlang** címszónál. Az ***rn*** páros az aka***rn***ok, cé***rn***a, csa***rn***ok, ***hírn***ök, mé***rn***ök, pá***rn***a, tá***rn***a, to***rn***a, zsa***rn***ok szavakban a valamivé, leginkább *naggy*á válást, minősülést írja le (***nak, nök, nok, na*** – *nagy*, a cér***na*** esetében a hosszúság). A *Czu–Fo Szótár* szerint a ***bar*** ott rejlik a magyar pir, pör, por, par, gyökökben, melyekből pirít, pörzsöl, porgol, parázs, stb. Például a pirított kenyér meg***barn***ul.

báró – *A legalacsonyabb rangú főnemes.* **[latin < germán]** A cím az ősmag(yar)-nyelvben ősidők óta létezett. Nem a latinoktól, s nem a germánoktól ered. A *nagy* (***bá***) u***r***at (***r***) jelenti. A ***ró*** mély nyomot hagyó, az ***ó*** külön lehet hódolati jelző is: ***Ó***, nagyuram! Az ***úr*** – mélyen (***ú***, k***ú***t, b***ú***vár) tisztelt e***r***ő.

barom – *Nagyobb háziállat, Szarvasmarha. Durván, állatiasan viselkedő személy (férfi). Műveletlen, ostoba ember. Baromian nagy valami.* **[török]** A ***ba, bá, bi, bö*** stb. gyökök a nagytestű állatok gyűjtőnevében alapgyök ***ba***rom (***bi***ka, ***bi***valy, ***bö***lény). Semmiképp nem török eredetű. Az ilyen gyököknek török nyelvben való jelenléte a török nyelv ősmag(yar)-nyelvi kötődését igazolja. Innen – oda! A ba***rom*** szóból – így magyarul – a ***rom***bolás is kiérződik.

bá***rs***ony – *Selymesen sima felületű, puha tapintású finom bolyhos szövet.* **[török]** A megnevezésben levő ***rs*** páros szétágazó jellemzők megjelenítője. A ha***rs***an, ha***rs***ány, he***rs***eg szavak éles hanghatásra utalóak, a bi***rs*** savanyú, a bo***rs***ó pattogó, a fa***rs***ang mozgalmas, a kopo***rs***ó gyászos, a nye***rs*** fanyar. Ám a bá***rs***ony ezek szöges ellentéte, finom, puha, selymes tapintású szövet. Talán csak az ember***rs***ég esetében van párhuzam. És ez a kulcs, az ember ***em*** oldala (bordája), a nő. Mint fennebb már volt említve az ***ony, ány*** értéket (assz***ony***, l***ány***) jelent, és a rendkívül nagy (***bá***) élvezetet nyújtó puha tapintás, kellemes érintés, simogatásra ösztönzés hasonlataként került a finom felületű szövet nevébe még az ősmag(yar)-nyelvben. A férfi a nőt öltöztette bíborba-***bársony***ba.

bá***sty***a – *Erődítmény falából kiugró, a várfal oldalozó védelmét szolgáló félkör vagy sokszög alakú védőmű. Valaminek erős védelmezője, támasza.* **[vándorszó: francia]** A ***bá***, ***bás*** itt is a *nagy* fogalmát adja. A ***tya*** a védelem, mint az a***tya***, bá***tya***, ku***tya*** esetében, és védelmezendő, mint az agga***sty***án. Ez az ***sty*** páros értelme. Francia? Hány száz éves a francia nemzet? És az előttük eltelt történelmi időben nem voltak várak, őrtornyok, azaz ***bástyák***? Ez ősmag(yar)-nyelvi szó, és a frankok, franciák onnan örökölték. Ha az ***st*** párost vesszük, várépítő me***st***eri munka, be***st***e nagy építmény, va***st***ag falak.

ba***szk*** – *Zömmel Spanyolország és Franciaország határvidékén élő, ismeretlen eredetű nyelvet beszélő kis nép.* **[nk: spanyol < latin]** A ba***szk*** megnevezés eredetét az ***szk*** páros inkább közel viszi az ősmag(yar)-nyelvhez. Ez az etru***szk***ok nevében is jelen van. Az ***szk*** páros az á***szk***ol, bü***szk***e, de***szk***a,

e***szk***öz, kapa***szk***odó, má***szk***ál, va***szk***ol (vackol) szavakban magatartásról, letelepedésről, munkáról, megvalósításról beszél. Spanyolul **vasca** a név alakja, amely a mai magyar nyelvben is fészekrakó, va***ck***oló, va***szk***oló, tehát letelepedett életformában élő, dolgozó, alkotó népre utal, épp, mint az etru***szk***oknál is, akik nyomot hagytak alkotásaikkal az utókornak. Mind a baszkok, mind az etruszkok jóval régebbi nép, mint a latinok vagy a spanyolok. Nevet sem ezek adtak nekik, hanem az ősmag(yar)-nyelvhez közel álló nyelven beszélők. Vagy önmagukat nevezték így.

bátor – *Aki veszélyben vagy veszélyes következmények tudatában is félelem nélkül (legjobb) meggyőződése szerint cselekszik. Ilyen személyre valló bátor beszéd.* **[török]** A ***bá*** a nagyság, a ***t*** a ***tett.*** A ***tor*** körértelmű, vagyis a jól ***for***golódást jelző. Nem török, ősmag(yar)-nyelvi!

bázis – *Alap. Talapzat. Támaszpont.* **[latin < görög]** A szó gyöke, a ***bá*** mindenképp ősmag(yar)-nyelvi, *Nagy* alap. A görög, latin magyarutód nyelvek, volt honnan örököljenek.

becs – *Tulajdonított érték. Megbecsülés, tisztelet.* **[? török]** ***Becs***. Ez esetben a ***be*** gyök a ***be***nne rejlőre utal, amit magába foglal. A ***cs*** itt – ***cs***illogó, kin***cs –*** érték jelentésű. Vagyis, mennyi az önmagában hordozott értéke a célzott valaminek. A ***be***cs, lévén a szintén a *nagy* jelentésű *ba, **be,** bi, bo, bö, bú* ősgyökökhöz tartozó, a ***becs***ületesség jelképes *nagy*ságára is mutat, mely valaha a mindennapok tettei fölött állt őrködőn. Ősmag(yar)-nyelvi.

begy – *Madarak, csigák stb. nyelőcsövének a táplálékot elraktározó és megpuhító kiöblösödött része.* **[?]** Köze van a *hegy* szóhoz, hiszen az ujj***begy*** egyúttal az ujj***hegy*** is, és a ***begy*** kissé ki***hegy***esedő. A ***hegy***es mellű nőre is mondják: ***begy***es, ***bögy***ös menyecske. A ***be***gy a ***be***lső szervek egyike, ***be***nne az elfogyasztott el***egy***. Minden eleme magyar.

behemót – *Idomtalan nagy termetű állat vagy ember.* **[latin < héber]** Csak azért, mert a *Biblia* KÁROLI-fordítása ír a ***behemót***ról az még nem jelenti, hogy zsidó szó. Különben a *Bibliá*ban sok magyar név, helynév van, hiszen a történetek helyszínén magyar nyelvű népek éltek, és az özönvíz előtti személynevek mind ősmag(yar)-nyelviek, annak ellenére, hogy erős héber torzítást szenvedtek. Ősmag(yar)-nyelvi szavak a fennebb már említett Ararát, Megiddó hegye, a Tábor-hegy, Názáret (Nézőrét), de az Ábrahám, Mózes, Jehova nevek is. Minthogy a böhöm vagy behemót szavak is ősmag(yar)-nyelviek. Megjegyzésként: a ***be*** nagy (*ba, **be,** bi, bo, bö, bú*), a ***h*** hang, a ***he***, lom***h***a, reny***h***e állatot sejtet, a ***mót*** a ***mo***zgásra utal (***mot***oszkál), s mint az ilyen nagytestű, lomha állattól elvárható: ko***mót***os ***mo***zgás – ***be-he-mót***. Hol van ebben a zsidó nyelvi jelleg?

béke – *Államok, népek közt ama állapot, hogy nincs köztük háború. Békekötés, Szatmári béke. Viszálykodás nélküli, nyugalmas együttélés, egyetértés. Stb.* **[?]** A ***bé*** gyök kulcs a *nagy* fogalmi kifejezésében. A **béke** szó összetett rövidítés, két gyök: a ***bé*** és a ***ke***. *Nagy*, ***ke***llemes nyugalmat árasztó csendesség. Az első része – ***bé*** – a lélek***be***li *nagy*ság kimutatása két csoport közt. A másik a ***ke***llemes, ***ke***dves, ***ke***bel, ***ke***gyelem, ***ke***zdet és talán a ***ke***ttő. ***Bé***költözött hozzánk a ***ke***llem, nyugalom. A szív***be***n, lélek***be***n, vagy ***ké***t fél közti *nagy* értékű ***ke***llemes, ***ke***dves állapot – **béke**. Érdekességként a **béke** szó latin utódnyelvekben használatos alakjai (***pax, paix, pace, peace***) a kézfogás, tenyérbe ***csap***ás, ***pacsi*** szó utánzói. Hihetetlennek tűnik, de érdemes végignézni különböző nyelveken. Még a szláv nyelvek ***mir*** szava is ezt adja, hisz a ***mira, miracolo***, ***mirage*** csodát jelent, a csoda szó szintén az ámulat következtében történő tenyérössz***ecsap***ásból jön (***ecsap – pacse***).

A ***béke***kötésről. Amikor a ma magyarnak mondott nyelv világnyelv volt, a két egymással szemben álló fél, ha megegyezett, kezet adtak rá. *Kezet rá!* – e felszólítás járja ma is megegyezés esetén. A két egymást markoló kezet, a megegyezés jeleként, jelképesen bekötötték. ***B***arátságuk ***éke*** a ***béke*** lett. A ***kötéstevés*** más helyzetekben is szokás volt. A gordiuszi csomó mondanivalója is a béke bölcsessége volt, elmés kötés, mely a bonyolult emberi kapcsolatokra utalt, s melynek titkát megoldani, megfejteni ugyanolyan bölcsességre, türelemre lett volna szükség, mint annak hosszú időn át való létrehozására. Nagy Sándor –, akinek nem volt hajlama a békére, és esze, bölcsessége sem volt elegendő hozzá – karddal vágta ketté.

bé***kly***ó – *Lánc vagy kötél, amellyel a (legelésző) ló két (első) lábát egymáshoz kapcsolják, hogy ne tudjon futni. Bilincs, rablánc. A megkötöttség, rabság jelképe.* **[török]** Azért, hogy az állat ne rohangáljon, ***bék***én maradjon, összekötötték a lábait. Székelyföldön jár a mondás, ha a gyereket csendes viselkedésre intik: maradj ***bék***én, ülj nyugton. A ló lábára tett eszközt ***nyűg***nek mondják. A ***béklyó*** rablánccként való használatakor nehezen hurcolható nagy vasgo***lyót*** csatoltak hozzá. Innen az összetett szó, megnevezés. Hogy a törökök is használták? Ez igaz – sok magyar rab kóstolt belőle. De ez nem jelenti, hogy a megnevezést tőlük kölcsönöztük. Sajnos, megvolt az nekünk.

bél – *Az emésztőcsatornának a gyomrot a végbélnyílással összekötő tekervényes csőszerű része.* **[? finnugor]** ***Bél***, szintén a ***bé*** gyök *nagy* jelentése, hiszen a bevitt élelmet feldolgozó, abból a testet éltető elemekkel ellátó ***bel***ső laboratórium, melyben komoly élettani vegyi folyamatok játszódnak le. Mi ebben a nem magyar?

bélyeg – *Postai küldemények bérmentesítésére való értékcikk: rajzzal díszített, rendszerint fogazott szélű, enyvezett hátú kis papírlap. Tárgyak, testek felületére ráfestett, rápecsételt megkülönböztető jelzés. Szégyenbélyeg. Különös ismertetőjel. Stb.* **[török]** A ***bélyeg*** szó régies alakja a ***bilog***, mely bevésett, ***be***égetett ***jegy***et, ***béjegy***zettet jelentett, ebből alakult ki a ***bélyeg*** szó, a ***bilog***, ***log***ikus szó már – az ősmag(yar)-nyelvből – görögösített végződésű kifejezés (*logikos*), de ez nem semmíti meg magyar eredetét, hiszen ***bilog*** volt magyarul. A ***bilog, bélyeg*** jelenléte igazolta valaminek hovatartozását, kikövetkeztethető volt az eredet, így ésszerűtlen (***log***ikátlan) tettnek minősült a tulajdonjog kétségbevonása. Akár egy ***bélyeg***zővel, kéz***jeggy***el ellátott okmány. Személyiség tekintetében utalhat ***bel***ső jellem***jegy*** értékekre is, melyek a viselkedésben jönnek a felszínre.

béna – *Mozgásra, működésre képtelen (szerv, testrész). Ilyen kezű, lábú. Mozdulatlanná dermedt, tehetetlen.* **[? szláv]** A ***b*** hang kedvezőtlen értelme indítja a szót. A *bán*, ***bén,*** *bűn* gyökök *nagy* jelentésű, kedvezőtlen kimenetelű fogalmak alapgyökei. A ***bán***at, ***bán***talom lelkileg is ***bén***íthat, esetenként ***bűn***tudatot kelthet. Itt is látható, hogy az eredet megállapítása végett a beszédhang jellemzőiből kell kiindulni, az ősgyökök, gyökök értelmi párhuzamainak keresésével folytatva.

be***nd***ő – *A kérődző emlősök összetett gyomrának az a része, amelybe a megrágott táplálék először kerül.* **[?]** A ***be*** gyök *nagy* ***be***lsőre utal. Az ***nd*** párosnak valamit tartalmazó jelentése van (lásd a *banda* címszónál). Az ***ő*** szóvégi hangként nagyon sok esetben b***ő***ség (erdő). Nem ismeretlen eredetű – magyar.

be***rb***écs – *Birka, kos, a juh hímje.* **[román]** A ***ber*** hímségre (em-***ber***), a ***bécs***, ***bács, bacs***ó – juhokra, ***bir***kákra utaló ősi magyar szó. A kos, a vezérkos, tekintély (***bé***) a juhok közt. Semmilyen román jellege nincs a szónak, ami közös bennük annyi, hogy a román nyelv az ősmag(yar)-nyelvből örökölte a kifejezést, és használja a mai napig berbec alakban. A magyar nyelvben csak az erdélyi, főleg székelyföldi és csángó nyelvjárásban maradt fenn ez az ősmag(yar)-nyelvi szó. A *Czu–Fo Szótár* a latin *vervex*-ből sejti eredetét.

bér – *Fizikai munka elvégzéséért juttatott, illetve érte járó díjazás, fizetés, munkabér. Valaminek használatáért járó díj. Stb.* **[? török]** A ***bér***, *nagy*ot jelent annak, aki abból él. A ***bér*** annyi, amennyit a szerződés, megegyezés fejében a dolgozó k***ér***, amennyit ***ér***demel, s amennyivel a munka ***ér***tékét, ***ár***át ***b***e***ér***i. A ***b*** hang értelme itt mindenképp valami ***b***enti tartalomra, talán a megegyezésre is utalhat.

bé***rc*** – *Magasba meredő hegycsúcs, szikla(csúcs).* **[szláv]** A ***bé, bér*** gyök itt *nagy* jelentésű, az ***rc*** páros utalhat magas mé***rc***ére, a csúcs jellegzetes a***rc***ulatára, havas vagy sziklás csúcs esetén é***rc***es csillogásra. Semmiképp nem szláv.

be***rk***enye – *Apró almához vagy körtéhez hasonló, piros vagy barna színű, lisztes, kásás húsú, fanyar ízű gyümölcs.* **[szláv]** A juhoknál az apró göndör gyapjas juhot be***rk***e juhnak nevezik. A ba***rk***a, be***rk***e, bibi***rk***a, babi***rk***a akár termésben, akár rajzolt mintában mind apróságot jelent. A be***rk***enye is apró gyümölcsei miatt kaphatta nevét. A *Czu–Fo Szótár* szerint a gyümölcs piros színéből ered a ***berkenye*** név: „Gyöke ber a věrěs, piros, pěrzsěl stb. szók věr, pir, pěr, gyökével rokon, mennyiben ezen fanem bogyói veres vagy piros szinüek.” Eredet szempontjából talán ez is, az is. Ami biztos, az ***rk*** páros is igazolja magyar eredetét.

besenyő – *A 9 – 12. században Dél-Oroszország, majd Moldva területén élt, a 11. században részben Magyarországon letelepült török nyelvű nomád nép.* **[török]** A besenyők és a kunok MAGYAR ADORJÁN szerint magyar nyelvű nép volt, a magyar nyelv egy nyelvjárását beszélték (A világhálón fellelhetők MAGYAR ADORJÁN: *Elméletem ősműveltségünkről*, TOMORY ZSUZSA: *Létünk és nyelvünk közös alapja*). Tomory Zsuzsa levélben: „besenyő – a vizes elindulásé és szépségé.” A *Czu–Fo Szótár* hivatkozással utal arra, hogy nyelvük egy volt a kunokéval. A kunokról már tudott, hogy nem voltak nyelvi gondjaik a magyarokkal való együttélésben.

beszéd – *A beszélés, mint a beszélőszervekkel való hallható megnyilatkozás. A nyelvnek, mint objektív létezőnek egyéni felhasználása, illetve ennek eredménye. Ennek tartalma, a kifejezett gondolatok. Kifejezésmód. Beszélgetés. Közölnivaló. Szóbeszéd. Stb.* **[szláv]** Ez egyik legkövetkezetlenebb – eredetre vonatkozó – megállapításuk. A **beszéd** szó felbontása megközelítőleg: **BE**, ***be***ntről, **SZÉ**, ***sz***ívből, é***ssz***el mérlegelve, ***sz***ájon át, tagolt hanggá, ***sz***óvá téve, ***szé***l, azaz levegő által. Az ***e*** a ny***e***lv,

az ***é é***rtelem. **ÉD**, saját, ***éd***es, k***ed***ves tulajdon, ***d***alolva vagy ***d***urván mon***d***om, úgy a***d***om elő, ahogyan tu***d***om, folyékonyan (i***d***) mon***d***om, vagy el***d***a***d***ogom, vi***d***ulok, vá***d***olok, táma***d***ok vele, vagy vé***d***em magamat, és melyet eltulajdonítani nem illik, csak ***id***ézni. Továbbmenve: **BESZ**, *indulat, magatartás* kifejezője, ezt a ***basz, bosz, bősz, büsz*** gyökök igazolják. **ESZÉ**, az elme, ***ész*** r***ész***vétele a kifejezésben, ugyanakkor az ***sz*** hang az érettség kifejezője az ***asz***/onnyá érett lány***, esz***/es, érett***, ősz*** (az érések ideje) gyökökben. **SZEB**, a ***besz***éd lehet ***szép***, ***szab***atos. **SZÉD**, amint ***büsz***ke lehet valaki kiszólt szavai ***dísz***essége okán, ***szid***hat, de ***széd***íthet is vele, s ez öntelt ***széd***ületet is okozhat számára. Ám hozhat magára ***szég***yent is vele (gy – dj, MÉKSz). Sőt, ***esz***telen ***sza***vak által ***disz***nóként is azonosíthatja magát. Lehet elemezni tovább, mert még nincs vége. Minden állítás, következetes bizonyítást igényel! Ha ezt az elemzést a szlovák ***beszeda*** szóból szlovák nyelven ugyanígy felbontva levezetik a szerkesztők, akkor elhihető a többi hamisítás is.

beteg – *Valamely betegségben szenvedő. Betegségre valló, beteges. Megzavart működésű (tudat, lélek). Stb.* **[?]** A ***be*** gyök itt a ***bel***sővel, a ***teg*** a ***táv***olítással kapcsolatos gyök (*Czu–Fo Szótár:* ***teg***nap, a ***táv***olodó nap), mivel a ***b*** hang az élettel kapcsolatos uralkodóhang is: ***buja*** életerő (görög: bio), annak ***teg***napi (***teg***nap, ***ték***nap, a már leverí***ték***ezett, le***ták***olt, le***táv***olt ledolgozott nap), eltávolodott volta: ***be-teg***. De utalhat a kórtól való szabadulás, attól való ***tá***volodás vágyára is. A ***b*** hang a *bal*os állapotot is jelzi. Van Erdővidéken egy kifejezés, mely a balul járás esetére vonatkozik: na, e' ***betett*** nekünk, ***bétett***e, ***bétevé*** az ajtót nekünk, ***bétesz***i az ajtót. Mintha elzárna valamitől. Ezt mindig olyankor mondta nagyanyám, amikor rendkívül súlyos helyzettel álltunk szemben: szárazság, ***beteg***ség, elhalálozás, állatelhullás, jégverés, árvíz, kommunizmus, pénzbeváltás, téeszesítés, letartóztatás stb. Talán valahol itt is lehet keresni a fogalom megnevezésének, a kifejezésnek a gyökerét. Az ajtót néha bevá***g***ják, a ***g*** hang leszö***g***ezett állapotjelölő vé***g***hang is. Mintha azt mondaná: ***bétevé, bétег***é az ajtót. A kifejezés magyar eredetű. Mivel régebb a nehéz, főleg járványos ***beteg***ségek nem voltak gyógyíthatók, így megjelenésük esetén már a sírba ***bete***vés gondolata rémlett föl. Ez is lehet a ***bete***szi az ajtót, ***béte***vé az ajtót kifejezések mögött, az „örök lakhely" a sír ajtajának vé***g***leges bezárulása.

betű – *Valamely beszédhang írott vagy nyomtatott jele, képe.* **[török]** Más a rovás és más a ***betű***. A magyar nyelvterületen, a kora középkori Magyar Királyságban nem írtak magyarul, csak latinul. Így az írásjeleknek nem volt magyar megnevezésük, csak latin (litera, nota). Magyar nyelvű írás csak varrottason jelent meg, amit szépen, igényes vonalvezetéssel ***betű***ztek a vászonba a varrótűvel. Ilyenek a kalotaszegi falvak templomaiban, de talán még másutt is láthatók. *„A kalotaszegi varrottasok motívumai ősi magyar írásjeleket rejtenek, melyek csak ebben a formában élhették túl a kereszténység csöppet sem zökkenőmentes felvételét."* (Idézet egy ismeretlen szerző leírásából. www.barangolo.com Felszegi pillanatkép, 2009-04-22, Túraleírás) Mire aztán már magyar nyelven is megjelentek papíron írások, az írásjelek megnevezése kialakult a vászonba ***betű***zött ősi írásjelek rövidített alakjaként. A ***betű*** megnevezés semmilyen szín alatt nem török. Annak szemléltetésére, hogy a berakást is ***betű***nek nevezték, van egy történet, mely szemléltető hasonlattal szolgál. Szülőfalumban egy tehetős gazdánál többen szolgáltak, és a szolgáknak külön lakhelyük volt az udvar hátsó részében, ahol étkeztek is. Egy este a szolgálólány hátravitte a vacsorát, melyhez túróspuliszka is tartozott. Az öregszolga, aki a csapat – úgymond – korelnöke volt, felvágta a felgöngyölített puliszkát, és úgy értékelte, hogy abba kevés túrót tettek a konyhán. Visszacsomagolta, és azt mondta a lánynak: – Vidd vissza, s mondd meg, hogy nincs benne elég ***betű***! A lány vitte is, s a szolgák a konyhaablakból lesték, amint az asszony rakta bele a kibontott puliszkába a túrót, miközben morgolódva mondta: – Me' ***betű***, me' na, ***betű***! Legyen benne elég ***betű***! – s rakta lassan, mintha ***betű***zte volna, ameddig telerakta. A *Czu–Fo Szótár* a ***beüt***és jelenségét említi névadó hasonlatként. Sem így, sem úgy nem török.

betyár – *1. Útonálló fosztogató szegénylegény. 2. Hitvány semmirekellő ember. 3. Vásott, csintalan gyerek. Stb.* **[szerb–horvát < …török < perzsa]** A szóban levő ***ty*** hang a kötetlenség, lazaság jelölője. A magyar nyelven a ***ty***úk, ***ty***uhaj, ***ty***ű szavak kezdőhangja. Szóközi hangként a: *ba**ty**u, fi**ty**eg, ga**ty**a, ke**ty**eg, ko**ty**og, ku**ty**a, lö**ty**ög, mo**ty**og, mo**ty**ó, ri**tt**yen, szo**tt**yan, to**ty**a, to**ty**og, var**ty**og, zö**ty**ög* stb. szavak tengelyhangja. A ***betyár***, mivel a társadalomból való számkivetése, kirekesztése valamilyen, személyét sértő történés következménye, ebből eredően a hatalom képviselői iránt megvető, he***ty***ke. Kötődése laza a térségben élőkhöz, nagy területet *bejár*, bujkál, alkalmanként ***er***őszakos, ***ár***tó tettekkel tereli a figyelmet magára. Ha csak a tengelyhangzó ***ty*** hang szerepét

figyeljük meg a fenti szavakban, sok jellemzőt találunk: a *ba**ty**u, mo**ty**ó,* be***ty**árbútor, a lazán kötődő (ko***ty**og, lö***ty**ög) életmód, a kivert ku***ty**asors akár a ri***tty**egő viharban, télben, hidegben, fagyban. Azt eszik, ami alkalmanként szo***tty**an, po***tty**an. A *Czu–Fo Szótár* egy másik vonatkozást tár fel, a he***ty**ke, faragatlan legénykedést: „faragatlan, durva […] a betyár szó általános jelentése […] csavargónak tekintetik, s nyers modora, magaviselete és szokásai miatt megvettetik.” A szónak minden eleme magyar.

bíbor – *A bíborcsiga mirigyének nedve, illetve az ebből készített vagy hozzá hasonló színben gyártott festékanyag.* **[?]** A ***bíbor***, mint szín magyar szóképzés. A ***pir**os, **vör**ös egy változata. Amint az ősi sumér agyagtáblákon említett Nibiru bolygó neve Nib – Nap, biru – piros (Piros Nap, Vörös Nap), úgy kapta valaha ez a szín is a megnevezést. Lehetett ***bírbor***, majd hangkieséssel rövidült ***bíbor*** alakra. Számtalan ilyen példa van a szavak kialakulásának történetében.

bika – *Szarvasmarha hímje. Vadon élő nagyobb kérődző állat hímje. Szarvasbika. Nemileg erős és gátlástalan férfi.* **[török]** A *nagy*testűség a ***bi*** gyök (az angol nyelv is innen vette a **big** – *nagy* jelentést) által van jelezve. Az ***ik*** a mozgás, ***ik**lat. A ***ka*** a hím ***ék**je, mellyel be***aka**szt. Csak innen a török nyelvbe lehet elfogadható az irány.

bi***kf**ic – *1. Kölyök, fickó. 2. Jelzőként: ostoba, oktondi.* **[?]** Az elsőre csak játékos értelemmel (bikfic/kó, ***c*** jelenlét), de a második jelentésre találó a bükkfejű, bikfejű szóalak. Székelyföldön gyakran használt.

bio- – *Az életfolyamatokkal kapcsolatos.* **[nk: görög** tőből**]** Az ógörög nyelv az ősmag(yar)-nyelvből örökölte a kifejezést a ***buja*** – *életerő*t jelentő szóból. A ***bujka*** (valaha fészek) ***b*** hangja ***b**oldog jelentésű, az ***u, ú*** legmélyebb hangjaink (b***ú**vár, ***ú**szó, k***ú**szó, k***ú**t), a ***j*** hang a ***j**ót jelenti. Fészkünkbe ***bújni** jó, a kisgyerek anyukájához ***bújik**, mert nagyon szereti őt. A szerelmesek fészkükbe (***buj**ka) ***bújnak** el a világ szeme elől össze***bújni**, ***buj**álkodni, ***buj**tatni. A finnugristák a görög **bio** szóból eredeztetik a ***buja*** szavunkat. Persze, van is kapcsolat… csak épp fordítva. Viszont a fenti eszmefuttatást (***bujká**ban össze***bújni**, ***buj**álkodni, ***buj**tatni) nem tudják levezetni sem új-, sem ógörögül.

bír – *1. Valamit tartani vagy vinni képes, van ereje. 2. Képes elviselni valamit. 3. Képessége van, hogy elvégezzen valamit. Stb.* **[?]** A ***bír*** szó (erő kifejtésére alkalmas) ***bír**lal bővítményében azt jelenti: ***ur**al. A b***ír**ó, b***ár**ó, f***ár**aó, ***úr***, k***ir**ály, c***ár*** szavakban jelen van az ***r*** hang, ***ár, ir, ír, úr*** gyökökkel.

bi***rk**a – *Juh.* **[cseh]** A ***birka*** megnevezés valószínűleg hangutánzó. A juhászok a juhokat ***brrrr*** hangok ismétlésével riasztják. A szóvégi ***-ka*** kicsinyítő. A kifejezés az ősmag(yar)-nyelvben alakult ki. A *Czu–Fo Szótár* még említi a berke, birke, bürge neveket, és a birka fireg-forog fürgeségét. Ennek alapján mind az ***rk***, mind az ***rg*** páros jelentése vizsgálható. Mindkét páros mozgásjellemzők jelölője is (jár***k**ál, o***rk**án, se***rk**en vagy fo***rg**ó, fü***rg**e, ke***rg**e, nya***rg**al stb.) A csehek pár száz éves nép, addig nem volt a ***birka*** megnevezés? A szó egyidős az ősmag(yar)-nyelvvel.

bi***rs*** – *1. Molyhos, halványsárga, erősen illatos, fanyar gyümölcs. 2. Ezt termő fa.* **[?]** Amint már a bársony címszónál említve volt, az ***rs*** páros szétágazó jellemzők megjelenítője a nye***rs***, ha***rs**ány, gyo***rs***, he***rs**eg stb. szavakban. A bi***rs**ben a fanya***rs**ág tulajdonságát jeleníti meg. Ez a kötött mássalhangzó páros is segít a magyar nyelvi azonosításában.

bita***ng*** – *Hitvány ember, gazember. Gazdátlan vagy rablott jószág. Gazdátlan, kallódó tárgy. Idegen területen kóborló, legelő állat. Stb.* **[német]** A meghatározásban minden talál, az el***bitang**oló marha példájából vett kifejezés is, csak az eredet sántít. Akár a ***bi*** gyököt vesszük, mely a ***bi**zonytalan, ***bi**cegő, ***bi**llegő gyöke, akár a ***tan*** gyököt, mely a ***tán**torgás gyökszava, mindkettő az egyenes tartás elvesztését, a jó útról letérést, az el***bitang**olást jelenti. A ***g*** hang a megbélye***g**zés (bilo***g***) vagy az állapot jelölőhangja lehet ez esetben, ***bi-tan-g***, csselle***ng***. Az ***ng*** véghangzó páros is magyar eredetet jelöl.

bitó – *Akasztófa. Pellengér. 2. Oszlop, cölöp. Stb.* **[?]** A szónak köze van a ***bit**ang viselkedéshez, és mintha e szóból kiérződne az ***-it*** igeképző szerepe is, egy valamilyen folyamatot *véghez vitt, befejez* értelemben. Elrettentő jellegével lehetett job***bító*** hatással is a többire, a későbbiekre vonatkozóan. Ám mindenképp örök job***bító*** hatással van arra, akit kivégeznek rajta, mert az többé nem bűnözik.

bivaly – *Hátrafelé görbülő szarvú, a szarvasmarhánál általában kisebb fekete kérődző (házi)állat. 2. Nagyon ostoba ember.* **[szláv < latin]** A ***bivaly*** szó ***bi*** gyöke a *nagy* fogalmához tartozó, a ***va, val*** vizet jelent, a szóvégi ***ly*** nem véletlen. Ha valaki ismeri a ***bivaly*** természetét, tudja, hogy a nyári melegben rendkívül vonzza a f***oly**óvíz. A mi falunkban nem volt ***bivaly***, de láttam egy esetet Ágostonfalva mellett, amikor a szénásszekér tetején ülő gazda minden ijedten jajveszékelő

ordítozása ellenére letértek az útról, és szekerestől, szénástól belementek az Olt folyóba. A ***v*** hang, a ***va*** gyök az ősi ***v***íz megnevezések fontos hangja, gyökszava: ***va***nd, ***va***d, Drá***va***, Szá***va*** stb. Nem kell a szó eredetéért a rómaiakhoz és rabszolgáikhoz (sclav, szláv) menni.

bízik – *Kedvező eseményeket vár, remél, hiszi, hogy bekövetkezik. 2. Meggyőződéssel hisz a jó szándékában vagy a segítségében. 3. Meg van győződve valaminek a hatékonyságáról, eredményes voltáról.* **[? finnugor]** Az *E nyelvben győzni fogsz* című még kiadatlan könyvemben (megtalálható a www.magtudin.org Tanulmányok, Nyelvészet oldalain) írtam a ***bizalom*** szóról: ***Íz***, ***ízület***, ***biz***alom. Itt a ***b*** hang kedvező oldaláról indul az értelmezés, és az összeillés összhangja tűnik ki az ***íz***ület gyöke nyomán, ugyanakkor a ***bi*** *nagy*sága is. A nyug***al***mi ***al***ap, és az érzelmet sugárzó ***om.*** A ***bizalom*** személyes érzelmi kötődés. A ***biztonság*** viszont állapot, ennek megőrzése tetteket kíván, a ***t*** jelenlét is ezt mutatja…. az ***i*** s***i***mul, közelít. Ez esetben a ***biz***alomból a ***z*** hang zizegő kedvessége hallik, és a ***b*** hang értelme is jó irányú. Az ***i*** hang magához emeli őket. Az ***iz*** az ***íz***ület összeillőségére emlékeztet. A ***bízik*** szóban az ***ik*** mozgást jelent, vagyis ***bíz***va tevékenyked***ik***.

bla***bl***a – *Zagyva mellébeszélés.* **[francia]** Az **alb, bla**nc **– *fehér*** szín, mely ***üres***t is jelent, például a térképészetben. Érdekes módon az üres beszédre is ***bla-bla*** megjegyzést tesszük valószínűleg már az ősidők óta. Ez nem francia szó, legfeljebb rájuk jellemző, ők beszélik a legtöbb ***üres*** hülyeséget. A h***alv***ány volt a fehér szín első neve. Ebből az **alp** (***Alp***ok, Appennini – ***Alv***fenn – fehérfenn, ***Al***táj – ***alv***táj, fehértáj)**,** lett belőle **alb**, fordítva **bla**. Ezek a megnevezések mentek át a magyarutód nyelvekbe, némelyik fordított alakban, mint például a francia **blanc**.

bocs – *A medve kölyke.* **[? török]** És a bivalyé – bivaly***bocs***. Nem kell e szóért Isztambulba menni. A ***bo*** gyök a ***bo***londos kis ***bo***ci. A magyar nyelvben a k***icsi***nység fogalmát a ***cs*** hang jeleníti meg. A ***csemete***, ***csepp, csíra, cs***e***cs***, ***cs***e***cs***emő, apró***cs***ka, ***cs***ip-***cs***op, ***cs***ekély, ***cs***enevész, ki***cs***i, ***cs***erje, ***cs***irke, ***cs***ibe, ***cs***ikló, ***cs***ikó, ***cs***a***cs***i ***cs***ikó, ta***cs***kó, bo***cs***, ö***cs***i, ki***cs***i, ***cs***ikk, ***cs***utka szavaink gondolom elég bizonyítéknak.

bocsát – *Engedi vagy elősegíti, hogy valaki, valami, valahova eljusson. Valakibe, valamibe ereszt, juttat valamit. Engedi, hogy valaki valahová menjen.* **[török]** A ***bocs***át, szó régies alakja a *Halotti Beszéd* szerint ***bolcsát***, s így a ***bol*** gyök a kiinduló. A ***bolcsát*** szó ***bol*** gyöke azt jelenti, hogy az el***bocsát***ó ***bol***dogan elengedi útjára, melyre ő is ***bol***dogan indulhat. A meg***bocsát***ás szintén ezen az alapon van. Vagyis itt a ***bol, bo*** gyök érzelmi jelentést sejtet (***bol***dog). A bővítmények határozzák meg a további jelentést. A ***csa*** gyök, elengedés. Felső-Háromszéken ma is úgy mondják, ha valamit el kell engedni: ***csa***pd el. A tehenet ki***csa***pják a kapun csordába menet. A ***csá*** irány, adott esetben félre irány. A ***bocsát*** szóban több értelem is rejlik: *jó* indulattal el*enged* bármely *irány*ba. Vagy meg***bocsát*** – el*enged*i a büntetést. Ellenkező irányban is működik: a megtévelyedett be***bocsát***ást nyer (tékozló fiú).

bo***csk***or – *Felhajtott szélével a lábfejre boruló bőrből álló, szíjjal fölerősíthető kezdetleges lábbeli.* **[? török]** Ha a bocs török eredetét komolyan vesszük, akkor ez lehetne a kisbocs gyerekkora: bocs kor. Komolyra fordítva: A *Magyar Néprajzi Lexikon* szerint a szó eredete ismeretlen (főszerk. ORTUTAY GYULA: *MNL*. I. Budapest, 1977. 294.). A MÉKSz szerkesztői törökösítették. Az eredethez meg kell vizsgálni a többi ***csk*** párost tartalmazó szavakat, vagy az azokból alkotható gyök szóbokrát. A ***csk*** páros kevés kivétellel kissé játékos, kedves kicsinyítő értelmet sugall a: bi***csk***a, bújó***csk***a, csa***csk***a, csi***csk***a, fe***csk***e, fari***csk***ál, fri***csk***a, frö***csk***öl, fu***csk***ó, ka***csk***aringó, ke***csk***e, kuku***csk***ál, lu***csk***os, ma***csk***a, méri***csk***él, mo***csk***ol, ó***csk***a, ö***csk***ös, pa***csk***ol, po***csk***ondiáz, rü***csk***öz, sze***csk***a, sza***csk***a, szö***csk***e, ta***csk***ó, za***csk***ó szavakban. A párossal alkotható fordítható teremtőgyökök, melyek a következő szavak tövei: ***csák***ó, ***csek***e, ***csek***ély, ***csik***ó, ***csík***, ***csók, csuk***, ***csuk***a, vagy ***kacs***, ***kacs***a, ***kacs***ó, ***kecs, kecs***ege, ***kics***i, ***kocs***, ***kócs***ag, ***kocs***ány. Ezek elemzése nyomán egy olyan összkép alakul ki, hogy a ***bocskor*** a lábat ***bo***rító, összerü***csk***özött, ka***csk***aringós szíjkötéssel össze***csuk***ott bőr, mely lu***csk***os időben, po***cs***olyában, ha csekély mértékben is, de védi a lábat. A za***csk***ó is összekötözött zárt belső tér, a bi***csk***a, bicsaklón csukható zsebkés. A ***bocskor***ba ***bú***jtatható a láb. Mindenképp magyar eredetű a szó. Ez vitathatatlan. Ejtsünk szót még arról, hogy a labdarúgók viccesen ***csuká***nak mondják a cipőt. És ezt valószínűleg az alakja miatt. Lehetett valaha bocsuka, majd bocskor? A *Czu–Fo Szótár* szerint: „…egy eredetü a bakancs, bokancs szóval, s gyöke bok, boka, s átvetett szó: bokasor vagy boksor, bokcsor helyett.” Bármi legyen is az eredeti szóalak, de nem török az eredet.

bódé – *Deszkából összerótt, raktárként, vagy utcai árusításhoz használt ideiglenes házikó.* **[német]** A ***bódé***t mondják még mai nyelven ***but***iknak is. A ***bod*** gyök fordítva ***dob, dob***oz. A ***bódé*** ilyen

dobozszerű kis építmény, mely szükség esetén elmozdítható, hor***do***zható, áthelyezhető, úgymond: ide-oda ***dob***ható ***dibdáb*** kis ***bód***é. Az ilyen építmény az árnyékszék szerepét is betöltheti, amelyet ***bud***inak mondunk. Nem kell ezért a szóért Bécsbe menni. Visszatérve a ***but***ikra, melynek gyökszava ***but***, fordítva ***tub***, és amely torzult idegenben, de jól felismerhető, hogy a szülőanyja az ősmag(yar)-nyelv, és hajdan ***dob***ként indult el világkörüli útjára.

bodega – *Hideg ételeket is árusító italmérés.* **[vándorszó: spanyol < …görög]** A ***bódé*** nagyobb testvére, mely mára kőépületté nőtte ki magát, bár helyenként megmaradt elmozdíthatósági jellemzője. Persze a szó vándorol a világban, de eredete ősmag(yar)-nyelvi.

bo***dn***ár – *Kádár, pintér.* **[szláv]** Majdnem mindenki előtt ismerős a kád, mint edény, mely alapjában véve egy kör alakú ***dob***szerű faedény. A ***d*** hangnak kulcsszerepe van a kerek***ded*** alakzatok megjelölésében. A ***bod***nár megnevezés is ebből ered, csak nem ***dob***nár, hanem ***bod***nár. A szófordíthatóság is magyar eredetre vall. Itt, e három szónál, tényleg nagyon látható, tetten érhető a szándékos ferdítés.

bo***dz***a – *Átható illatú, fehér ernyős virágzatú cserje.* **[szláv]** A megnevezés mindig a jellemzőkből adódik. A ***bod***zaág belső fele üreges, ***dob***ozszerű. Kitűnő játék ***bodza***puskát vagy furulyát készítettünk belőle gyerekkoromban. Lehetne ***bogza*** is, némely növénykutató a pézsma***bog***lárfélékhez sorolja. Virágjának, majd termésének is csokros, ***bok***rétás az alakja, úgymond: ***bogzos***, egy ***bog***ban van. Innen ***d > g*** hangváltással: ***bodza***. Több jellemző alapján is kialakulhatott a megnevezés ... magyarul.

bog – *Kötélen, fonalon kötött csomó. 2. Fán, növényen nőtt bütyök, dudor. 3. Kusza szövevény.* **[? finnugor]** Lássuk, mit írtam erről évekkel ezelőtt az *E nyelvben győzni fogsz* című, még mindig kiadatlan könyvemben: „A ***bog*** gyökben a ***b*** hang kiszámíthatatlan rendszertelenséget, az ***o*** ponthelyzetet, a ***g*** csomós állapotot jelez. … ***B***og, ***b***oglya, ***b***oglyas, ágazik-***b***ogazik, ***b***ogáncs, ***b***agzik, ezek mind összecsomósodást, kuszált állapotot jelölnek. A ***b*** önmagában is ***b***akafántos, de a ***g*** hanggal együtt ***gub***ancot jelölő. Ketten együtt olyanok, mint két ***gab***alyító, ***bog***aras ***b***ajkeverő ***bug***ris. A ***bög***öly kellemetlen légyféle, a ***gab***orgyás idő, rossz idő, a ***geb***e rossz ló, a ***gib***ernyúz sovány girhes, a ***gób***é csavaros eszű, a ***göb*** is ***bog***. Ketten együtt csak a ***gub***ában és ***gab***onában jók.” (www.magtudin.org) Ily kiterjedtsége, ennyi értelmezése a ***bog*** gyöknek egész Finnugoriában sincs.

bogár – *Kemény szárnyfedőjű rovar. Stb.***[?]** A gyökből kell kiindulni: ***bog***. Mi a látvány a ***bogár*** esetében? Olyan, mint egy kis csomó, ***bog***, mely mozog. Az ***-ár*** utalhat a sz***ár***nyra, levegőben repülésre, mint a mad***ár***nál: ***áer***. A bogaras szó a ***bogár*** kiszámíthatatlan mozgásából, röptéből, és jelenlétének, csípésének idegesítő voltából ered. A ***bogar***ász, mialatt ***bogar***akat keres, össze-vissza ***bogar***ász, vagyis a ***bogár*** össze-vissza röpködéséhez hasonlóan mozog. Bizony, ez a ***bog*** bővítménye és magyar szó.

bo***gl***ár – *Díszruhán, fövegen, övön stb. ékköves vagy arany- és ezüstfonallal átszőtt és ötvösmunkával díszített gomb. 2. Gömbformát alkotó virágzat.* **[német]** A ***boglár bog*** gyökének ’nevében az íze.’ A ***gl*** páros a valamihez kötődés, alkalmazás értelmét hordozó a: fo***gl***aló, fo***gl***ár, idei***gl***en, mí***gl***en, nye***gl***e, sza***gl***ó, szö***gl***et, ta***gl***ó, té***gl***a szavakban. A ***gl, lg*** párossal alkothatók a: ***leg, lóg, gál***a, szavak. Köze nincs a német nyelvhez eredet szempontjából.

bo***gn***ár – *Kerékgyártó. 2. Nagyobb gazdaságban kisebb faipari munkákat végző mesterember.* **[német]** A ***bognár*** kereket, szekeret gyárt. Persze a bajor Wa***gn***er szóból erőltetik a magyar ***bognár***t, holott fordítva van. Ehhez csak a bajorok eredetét kell ismerni (avar – bavar). A szó tengelyében levő ***gn*** mássalhangzó páros eldönti a szó eredetét. Én falun nőttem föl, Székelyföldön, ahol minden gazdaság kötődött a kerekes, azaz ***bognár*** mesterséghez annyiban, hogy a gazdaember erdőn, mezőn jártában-keltében mindig kutatta az ***ágas-bogas*** fákat, melyikből lenne jó *lőcs, ágasfa, kerékfal* (mindannyi görbe, esetenként elágazó, ***bog***os fából készül), és ha akadt egy, azt levágta, hazavitte, megnyesegette, száradni tette. Ezt hívták eszközfának, melyekkel tele volt aggatva a szekérszín oldalfala. Ha később szükség volt rá, elvitte a kerekeshez (bognár), aki abból elkészítette a kért alkatrészt. Talán ennyi elég a ***bog***os fa és a ***bog***nár mesterség közti kapcsolathoz, és a szónak igazoltan magyar eredetéhez. A bajorok ősei, az avarok magyar nyelvű nép volt, és nekik is voltak ***bognár***jaik, akik aztán *Wa**gn**er*-re torzultak. De hát árulkodó nyomként pimasz módon ott ragadt a ***gn*** páros kihazudhatatlanul a szó tengelyében. Sokkal több ősmag(yar)-nyelvi gyök van a német nyelvben, mint azt gondolnánk!! Fölösleges a németek részéről a magyarok megvetése, ócsárlása, hiszen közel fele, de legkevesebb egyharmada nyelvüknek ősmag(yar)-nyelvi gyökökre épül. Ha azokat kiszednénk onnan, összeomlana a nyelvük!

bo***gr***ács – *Félgömb alakú, fogantyújánál fogva tűz fölé akasztható zománcozatlan (főző)edény.* **[szerb–horvát < török]** A bo***gr***ács a kezdetekkor egy bö***gr***eféle főzőedény, mely a faedények kora után jelent meg. Addig ***fa***edényben, ***fa***zékban főztek, kövesztettek. A bo***gr***ácsot már a tűz fölé, bo***gr***a akasztották, és abban ***ács***iálták az ételt. Erdővidéken gyermekként még használtuk ezt a szót: mit ***ácsiá***lsz? Az ***ács*** szó a fa***ács***olás, és más alkotómunkák megnevezése. Például: kov-***ács***, tak-***ács***, szak-***ács***, aki a ***bogrács***ban főzött. Ezek mind ***ács***iáltak, ***cs***iáltak, ***cs***ináltak, ***cs***eáltak, ***cs***enáltak valamit. A ***cs*** a ***cs***eles kézmozgás jelzője, a ***kéz*** a ***cs***odás ***cs***elekvés esz***köz***e. Bizony, a ***bogrács*** magyar szó. Ezt a ***gr*** páros is igazolja.

bohém, bohó – *A társadalmi formákra keveset adó (kissé könnyelmű) kedélyes, művészi vagy írói hajlamú ember.* **[nk: francia]** A ***bohó*** szó fordítható, így hát magyar: ***bohó – hóbo***rtos. Nem francia szó, bár ők elég felelőtlen, könnyelmű, léha, haszonleső népség.

bo***jt*** – *Csomóba fogott szálakból, rojtokból való lecsüngő dísz.* **[?]** A meghatározásban benne rejlik a szó lényege. Csomó, ***bo***g, mely r***ojt***os és r***ojt***szerűen e***jt***ve csüng – ***bojt***.

bo***jt***ár – *Pásztor munkáját segítő legénye.* **[?]** A ***bojtár***ok inkább fiatal fiúk soraiból kerültek ki, bár akadt, aki abban öregedett meg. A ***j*** kulcshang, a ***jt*** páros tengelyhangzó e szóban. A fiatal növény: ha***jt***ás. A ***bo*** is utalhat esetenként kicsire (***bo***cs), innen az angol **boy**, mely még ősmag(yar)-nyelvi örökségük. Amint sok más szónál is előfordul, több értelme is van a ***hajt*** szónak, de az alapértelem az előre***ha***ladás. *Ha**jt***, növekszik a növény, *ha**jt*** valamire, egy eredmény elérésére, *ha**jt***ja az állatokat. Ez volt a ***bojtár*** dolga. A fiú (***bo***), aki ha***jt***, az ***-ár*** képző, de azt is jelenti, hogy sokat j***ár***, és talán azt is, hogy ezért b***ér*** j***ár*** neki. Egyébként lehetne bojt***os*** is, főleg, mert ***bojt***os ostorral hajtotta a gulyát.

bo***jt***orján – *Nagy levelű, lila, fészkes virágzatú gyomnövény. Ennek szúrós, tapadó termése.* **[török]** Csak rá kell nézni a virágra, egy kis ***bo***g, melyen r***ojt***szerűen vannak a szirmok, csak épp fölfelé. Virágzás után ormós, úgymond orjos labdaszerű kis csomó marad, mely beleakaszkodik a ruházatba. A sertés gerincének orja van, az állat levágása után a gerinc egy húsosan hagyott részét a felfelé álló csontcsonkokkal orjosnak nevezik. **Bojt-*orján***, **bojt** van az ***orján***, vagyis a mindenbe beleakadó ***orján*** virágzáskor **bojt**szerű szirmok vannak. A szóvégződés okán a szerkesztők örmény eredetet is (Ambarcum***ján***, Petrosz***ján***) írhattak volna, de írhatták volna szingaléznek vagy kurutykikirinek is. A ***bojtorján*** ősmag(yar)-nyelvi szó, minden része érthető, bontható.

boka – *Lábszárunk alsó végén mindkét oldalon levő kidudorodás, illetve ennek környéke. 2. a lábszárat és a lábfejet összekapcsoló ízület.* **[török]** Ez is a ***bog*** gyökből indul. Az ízület ***bog***a, ***bog***szerű ízület – ***boka***. Hol van itt a török elem?

bokor – *Közvetlen a föld fölött elágazó fás szárú növény, cserje.* **[?]** Távoli látványként nagyobb csomó vagy ***bo***gszerű ***kör*** alakú tömbcserje: **bo*kor***. Ez a ***kör*** gyök családjához tartozó.

bo***ld***og – *A sorsával, körülményeivel való megelégedés érzésétől teljesen áthatott. 2. A teljes megelégedettség érzésével eltöltő.* **[?]** A ***bo*** *nagy* jelentése benne rejlik az ősgyökben. A ***bol***dog és a ***bol***ond egy gyökből indul, mert van valami közös bennük. Igen, mivel a ***boldog***ság egy kissé ***bolond***os állapot. Az ***ld*** páros majdnem minden szóban kellemes jelentést adó: á***ld***, ámu***ld***ozik, é***ld***egél, fö***ld***, ho***ld***, i***ld***om, kü***ld***, o***ld***, szágu***ld***, to***ld***, zö***ld***, zso***ld***.

bo***lh***a – *Emberen, kutyán, macskán stb. élősködő apró testű, nagyokat ugró vérszívó rovar.* **[szláv]** A ***b*** hang, a ***bol*** gyök valami ***bal***os ***bol***ondságot sejtet, ami igaz, mert a ***bol***ha nem a kívánatos házi állatok sorába tartozó. Az ***lh*** párosban levő ***l*** és ***h*** hang okán valami könnyűre gondolhatunk. Ez a bo***lh***a esetében igaz: könnyű, de utálatos, mint a má***lh***acipelés. A ***bo*** gyök utalhat a *nagy*ot ugrásra is, hiszen méretéhez viszonyítva óriásit ugrik. A ***bolha*** elsőként az ősmag(yar)-nyelvűeket csípte, így ők adtak nevet neki.

bolo***nd*** – *Zavarodott elméjű. Aki a józan ésszel ellentétes módon gondolkodik, beszél vagy cselekszik. 2. Értelmetlen, meggondolatlan. 3. Szokatlan, értelmetlennek látszó megnyilvánulást mutató. Stb.* **[szláv]** A szó a ***bo*** ősgyökből, a ***bol*** gyökből (mindkettő nagy) indul. A ***bolond***ság nem egy néhány szóval meghatározható állapot. Mint a **boldog** címszónál említettem volt, lehet egy boldogságot kifejező állapot is. Aki szerelmes, ***bolond***ul valakiért. Mondják: *őrült*en ***bol***ondul érte. De, mit tegyen, ha ő ettől ***bol***dog és bolyong? Volt egy olasz sláger valaha: *Cuore, matto da legare – Kötni való* ***bolond*** *szívem*, vagy Szécsi Pál: *Szeretni* ***bolond****ulásig* című dala. Érdekes, hogy a *szerelem* latinul *amor* vagy **dil**igo**.** Ez utóbbi gyöke **dil**, és a ***dil***i, a ***bil***len, ***dől, dúl***, a ***bol***ondhoz, de a ***bol***dogsághoz is kötődő szó (*tisztelet* értelmű is). Aki nagyon szerelmes, az néha kiszámíthatatlan.

Oly dolgokat tesz, melyek arra utalnak, hogy elveszítette a józan eszét. De ez azt is jelenti, hogy az ősmag(yar)-nyelvben e szó – ***dil***i – ily jelentéssel már létezett. A **bolo*nd*** esetében érvényesül az ***l*** hang ***l***engést, ki***l***engést jelölő szerepe, és az ***nd*** itt végcsendülő, s mivel a ***d*** és ***t*** zöngés-zöngétlen rokonhangzókként válthatják egymást, ez esetben a következmények leírásánál szerepet kap a hangváltás. Mert a bolo***nd***, ha ***belend***ül: ro***nt***, o***nt***, bo***nt***, dö***nt***, rá***nt***, semmi jó nem várható tőle. A bolo***nd*** esete egy végleges, befejezettnek tűnő, kirekesztő állapot, egy cse***nd***re, re***nd***re intő, asztalra leütő ököl vagy bírói kalapács – mintha azt mondaná: nincs több remény, bolo***nd*** vagy, kirekesztett – mely lezárja az ügyet. Az ***nd*** páros a vita *befejezése* utáni elvárható cs***end***re, napir***end***re térésre is utal. Vége! Lezár***and***, bevégz***end*** egy folyamatot. Figyeljük meg azonban, mi történik, ha nem ér véget a szó az ***nd*** párossal? Például a bolo**nd*os*** vagy bolo**nd*ozó***. Ez már nem egy lealacsonyító állapot, inkább játékosságot jelentő, és köze van a ***boldog*** állapothoz. De ugyanígy súlyos a go***nd*** esetében is, ahol végcsengő, de a go***nd***olat már lehet termékeny töprengés (o***nd***ó). Egyébként a bol/o***nd***o/s jókedv is elvezethet a fizikai termékenységhez. Hogy ez a szó szláv volna? Nem! Az első boldog „bolondok” az ősmag(yar)-nyelvűek voltak, nem egy alig pár száz éves népség.

bo***lt*** – *Boltozat. 2. Sírbolt.* **[vándorszó: olasz]** A ***bolt*** szó a ***borít*** értelmét adja. A ***bolt***ív alakja látványként is ezt mutatja. Az ***lt*** páros az o***lt***alom, fo***lt*** szavakban is a védelem, ***borít***ás értelmét nyújtja. Az hogy az olaszok is építenek boltívet, még nem jelenti azt, hogy a szó olasz eredetű. Az viszont elhihető, hogy vándorszó. Tőlünk vándorolt el több tízezer társával együtt.

bo***lyh*** – *Valamiből kiálló, sűrű, puha, finom tapintású (göndör) szál(ak tömege) stb.* **[?]** Ellentétben a ***bog*** kemény kötöttségével, melyben a ***g*** hang összeragaszt, a ***bolyh*** laza kötődését az ***ly*** hang mutatja, a ***h*** hang a pu***h***aság, ezek alkotják az ***lyh*** párost.

bo***mb***a – *Szilárd burkolatból és (ütközéskor) robbanó, gyújtó stb. töltésből álló rombolóeszköz. Stb.* **[nk: német < …görög]** A ***bomba*** szó és a vele kapcsolatos kifejezések elsősorban a ***b***aj ***b*** hangjához kötődőek. A ***bom*** hangutánzó, a robbanás hangja, a ***ba*** nagy, óriási, vagyis *nagy bumm*. A bo***mb***a egy tö***mb***, alakja lehet gö***mb*** vagy gö***mb***ölyű henger, használatkor a **bo*mb*a** nagyot ro***bb***an, melynek következtében r***omb***ol, épületeket ***bom***laszt, ***om***laszt. Ezt így ezekkel az alapszót alkotó hangokkal, páros hangzókkal sem a német, sem a görög nyelvben nem lehet kimutatni, mivel a szó nyelvi anyja a magyar nyelv, s a szó minden alkotó hangja „tudja”, miért, mivel vesz részt az értelem alakításában. Viszont nemzetközisége érthető, a hangutánzó ***bomm, bumm*** nyomán, és talán az ***mb*** páros kialakulása is ősi ösztönösség nyoma a szóban.

bo***ml***ik – *Valaminek kötése, fűzése, varrása kezd szétnyílni, szétválni. 2. Fokozatosan alkotóelemeire válik. Stb.* **[?]** Az ***oml***ik, ***mál***ik, ***bomlik***, ***lom***, ma***lom***, mind a széttördelődéssel kapcsolatos. Rosszabbik változata a ro***ml***ik. Az e***ml***ő, e***ml***ék, zse***ml***e a lágyság, ellágyulás jelentése nyomán értelmileg egyező. Az ***ml*** páros két lágy mássalhangzójával alkotható ***mell, mel***eg, ***mél***a stb. szavakban is a lágyság, ellágyulás fogalmát jelenítik meg.

bor – *A szőlő levéből erjesztett szeszes ital. 2. Más gyümölcsből erjesztett szeszes ital.* **[török]** A *bar, bár, ber, bér, bir, bír,* ***bor*** stb. gyökök erő kifejezői. A b***or*** f***orr***, az ***er***jedés is benne van. Egy krónika szerint a ***bor*** a nevét színének fehér-szürke elsötétüléséből (***bor***ú) is nyerhette. „A kínai krónikák szerint a hunok szent hegyét ***Bor*** Tengrinek nevezték, ahol áldozatot mutattak be az Újjászületés Istenének. Ebből alakult ki lényegében a ***bor*** szó, hiszen a technológiai folyamatokon keresztül a szőlőlé átváltozik alkoholos itallá, azaz ***bor*** lesz belőle. Vonatkozott a szürkés-fehér színre is, amely átváltozást és újjászületést is jelentett egyben.” Az alábbi portálon van utalás Dr. Cey-Bert Róbert Gyula professzorra, magyar ősvallás-kutatóra és a nemzetközi borakadémia tagjára. http://www.boraszportalok.hu/index.php?p=cikk&id=35# A ***bor, bar*** gyök erőt is jelentő. Ez a férfit jelentő **bar*bát*** szó gyöke is, mely az ősmag(yar)-nyelvből az utódnyelveinkbe távozott. E szó két gyök: **bar** – férfi és ***bát*** – bátor. Székelyföldön ősi családnév a Borbáth.

bo***rb***ély – *Férfifodrász. 2 Sebész, felcser.* **[német < …latin]** Az olasz ***bar***bieri, a francia ***bar***bier, spanyol ***bar***bero, a román ***băr***bier szavakban a ***fér***fit jelentő első szótagok mind az em***ber*** szó férfit jelentő ***ber*** gyökéből vétettek valaha. A latin nyelvek egy részében a ba***rb***a – *szakál*, vagyis férfi nemi jelleghez kapcsolódó szó. Az eredet tehát magyar, annál is inkább mivel az ***rb*** páros azonosítja. Ilyenek még: be***rb***écs, cso***rb***a, do***rb***ézol, gö***rb***e stb.

bo***rd***a – *A hátcsigolyából kiinduló és a mellkast alkotó ívelt páros csontok egyike. Szövőszék alkatrész. Hajóborda Stb.* **[szláv]** Ha ez így volna, akkor az ***rd*** párossal alkotott szavak ilyenformán mind szláv eredetűek lennének. A ***bor*** gyök itt is az erő megjelenítője. Az ***rd*** páros a lassú folyás, eleredés, erőt

(***r***) igénylő folyamatok (***d***), a ***der***űvel ellentétes lelkiállapot, gyors fordulat stb. kifejező szavak tengelyhangzója. Valaminek a ***bordá***zata, fő ta***rt***óeleme (***d*** > ***t*** zöngés > zöngétlen) megerősítésére szolgálnak, és így általában gerinchez kötődnek, ezekre a ***bordá***kra jönnek a ***bor***ító elemek. Ez érvényes mind az élőlények, mind az építmények esetében.

borít – *Úgy dönt fel valakit, valamit, hogy az valahova mélyebbre kerül, dől. 2. Valaminek tartalmát kiborítja. 3. Takarót terít valamire, valakire. Borítót tesz védelemként valamire. Stb.* **[török** tőből**]** A ***bor*** gyök itt is az erő – lökő, fel***borít***ó hatóerő, esetenként le***borít***ó, takaró védőerő – megjelenítője. Ez ősmag(yar)-nyelvi, nem török–tatár eredet.

bo***rj***ú – *Fiatal szarvasmarha, illetve más nagyobb (páros ujjú kérődző) állat kicsinye.* **[török]** A ***bor*** gyök jelentése már világos – erő. A ***jú***, if***jú***, fi***ú*** (fi***jú***). Erőben ge***rj***edő, növekedő ***új***(szülött) állat. A népies ***bornyú*** is jelentéssel bíró: ***nyú, nyú***lik, ***nyő***l, ***nő***l, ***nő***. A növekvő testben e***rj***edő erő megjelenítése szavakban: bu***rj***án, cse***rj***e, fé***rj***, ha***jr***á, sa***rj***ad, te***rj***ed, vagy a régies vi***rj***ad, mely a hajnal fényerejének növekedése. Hol ezekben a török nyelvi elem?

boróka – *Örökzöld tűlevelű ciprusféle cserje.* **[szlovák]** Itt is a ***bor*** gyök a kulcs. Örökzöld, erős faanyagú cserje, s egyes alfaja terméséből erős pálinkát főznek. Az, hogy pálinkáját a tótok ***bor***ovicskának nevezik, azt jelenti, hogy a magyar ***bor*** gyökre építették a szót, hisz a ***-cska*** kicsinyítő is magyar! Nincs is ezeknek saját nyelvük. Cseh–magyar vegyülék az egész. Semmi gond vele, ha nekik jó, csak ne hazudnának annyit rajta.

borona – *Fogakkal, tüskékkel ellátott vontatható talajművelő eszköz.* **[szláv]** A fel***bor***zol, felmar jelentés a ***borona*** esetében találó, hiszen a szántott földön végighúzva belemar a rögökbe, összetöri, felmorzsolja azokat. Ha viszont a sima talajon húzzák végig, fel***bor***zolja, látványra ***bor***zos felületet hagy maga után. Kézi vetéskor is alkalmazzák a magvak beleforgatására, majd a ***bor***ona által fel***bor***zolt felületet lehengerlik, hogy a madarak ne tudják kiszedni a magvakat a földből. Gondolom, ezt „szlávul” is el lehet így mondani a ***bor*** gyök bővítményeinek a műveleteket szemléltető, leíró szavakban való alkalmazásával. A ***borona*** szó másik jelentése a *gerenda*, de ez is annyira szláv, mint eme fenti. A ***ger***inc, ***ger***enda, ***bor***da, ***bor***ona egy fogalomkörbe tartozó, és mind magyar. A Czu–Fo szerint: „A szláv nyelvekben: brána, obrona, oroszul: borona, mely kaput és védelmet is jelent. Mennyiben a borona, takaró, födő, borító eszköz, végelemzésben a bor (borít, borul, borogat) gyöktől származtatható, mely a szláv nyelvekben nincs meg, de a kapu értelemben vett borona vagy brána sem egyéb, mint bizonyos nyílást elzáró, befödő, betakaró, beborító alkotmány.” Tiszta?!

boro***st***a – *Kefe, meszelő, a férfi arcán néhány napos szúrós szőrzet.* **[német]** Az ***st*** páros némely kellemetlen jelenségek hangpárosa: be***st***e, fo***st***at, fu***st***ély, fü***st***, lu***st***a, o***st***oroz stb. A gyökszó erőt jelentő, és mindenképp férfihez köthető (em-***ber***) ugyanúgy, mint a ***bor***otva. Az *orot, irt* szavak a le*tarol*ás műveletét jelentik, ebből az *orot* a b*orot*va, ***b****oro****sta*** szavakban jelen van. Érdekes „következetesség”, hogy a ***bor***otva szláv szóként jelenik meg a szótárban. Lehet, hogy a németek ***borostá***ját a szlávok borotválták? Érdekes, mivel a rómaiak borotváltak voltak, rabszolgáik, a *sz(c)lá*vok szakállasok.

boro***sty***án – *Sötét tarajos levelű örökzöld kúszónövény. A művészet vagy hadi dicsőség jelképe.* **[szláv]** Az, hogy a szláv mássalhangzó tömörítés nyomán *brsztan* lett a borostyán szóból, még nem jelenti azt, hogy mi vettük át tőlük. Az erős tarajos jellemző jelen van a b/***oros***-ban a ***tyán*** laza kötődésen nyugvó, mint az aggas***tyán***, topor***tyán*** esetében is. Az aggastyán az élethez, a toportyán a helyhez. A szláv nyelveknek meg annyi kötődésük van a ***borostyán*** szó eredetéhez, mint a borotvához, azaz semmi.

boro***szl***án – *Díszcserjeként is ültetett, bogyótermésű erdei növény.* **[szerb–horvát]** A szláv mássalhangzó tömörítés nyomán *brsztan* lett a borostyán szóból. Ezen az alapon írták a boro***szl***ánt is délszlávnak. Termése ***bor***nemű, innen a gyök. Akár a ***bor*** gyököt, akár az ***orosz*** szórészt nézzük, mindkettő *erős* (levelei) jelentésű, a ***szl***án pedig nye***szl***ett hosszúkás alakra utalhat. Ha az ***oszlán*** szórészt vesszük, ez utalhat a szirmok négyirányú kiterjedésére, vagy a levelek egy pontból kiinduló ***oszlá***sára. E jellemzői figyelembevételével adtak nevet régen, és csak azok a megnevezések maradhattak meg, melyek e téren a valóságot írták le. Reméljük, hogy a szerzők mindezt így, szerbül, horvátul is le tudják vezetni.

boro***tv***a – *Emberi szőrzetnek (tőből való) levágására használt, nyelébe behajtható és nagyon éles pengéjű szerszám.* **[szláv]** Az ***arat, orot, irt, tarol*** szavak mind a tőből vágás értelmét nyújtják. Az *orotás, orotvány, irtvány* erdei legelő, kaszáló, láz melyről ki kellett *irtani, orotni* a bokrokat, cserjéket.

Ezek egyikét sem lehet bontani, magyarázni csak magyar nyelven. ***Borotva***, mellyel a szakáll le lesz ***orotva***. Hol itt a szláv elem?

bo***rs*** – *Apró gömb alakú, fekete héjú, csípős ízű fűszer. Az ezt termő trópusi növény.* **[török]** A ***bor*** gyök erőt jelentő, erről már volt szó fennebb. Az ***rs*** párossal még kap egy nye***rs*** erőt, hogy „ha***rs***ányabb, gyo***rs***abb" legyen. A török is kapott belőle, bár nevet nem ő adott neki.

bo***rs***ó – *Fehér virágú, gömbölyű, sárgászöld magvú hüvelyes növény. Ennek termése, a benne levő mag.* **[török]** A ***borsó*** nem a bor gyökhöz kötődő, hanem a kör, a forgás fogalmához: *o**rs**ó, ko**rs**ó,* ***borsó***.

bo***rz*** – *Föld alatti üregben lakó, kisebb kutya nagyságú, hegyes orrú, hosszú sörtésszőrű éjjeli állat.* **[török]** A ***borz*** sem a törököktől kapott nevet. Az ***rz*** páros és a szó bővítményei is igazolják magyar eredetét: bo***rz***ad, bo***rz***adály, bo***rz***alom stb. Idegen eredetű szóval nem alakul ki egy kiterjedt szóbokor. És akkor mi lesz az ***rz*** kötött mássalhangzó párossal kialakult szavakkal? Azok is török-tatár stb. eredetűek? A be***rz***enkedik, bo***rz***, bo***rz***a, bo***rz***alom, cse***rz***, é***rz***elem, é***rz***ő, ka***rz***at, ko***rz***ó, kö***rz***ő, o***rz***ó, pá***rz***ó, po***rz***ó, sze***rz***et, sze***rz***ő, szo***rz***ó, sző***rz***et, to***rz,*** viha***rz***ó, zű***rz***avar és mások.

bo***rz***alom – *Erős undor, félelem vagy rémület keltette érzés.* **[török** tőből**]** Az ***rz*** páros érzelmet és sokszorozást kifejező a magyar nyelvben a: be***rz***enkedik, bo***rz***ad, bo***rz***alom, é***rz***elem, é***rz***ő, pá***rz***ó, sze***rz***ő, szo***rz***ó, viha***rz***ó, zű***rz***avar szavakban. A ***borz***alom – hatványozott, szo***rz***atokkal felfokozott idegi állapot. A fel***borz***olódás, az idegállapot miatti égnek álló sző***rz***et hasonlatával mutatja be a szörnyű helyzetet. Figyeljük meg az *alom* jelentését. A biz*alom* esetében az összeillőség, nyug*alom*. A borz***alom*** esetében viszont ugyanebből az okból más. Itt az ***al*** gyök lefelé süllyeszt, az ***om*** t***om***boló, r***om***boló értelmű. Az alacsonyfekvésű ***o*** és az ***r*** hang együttes megjelenése a ***b*** és ***z*** hangnak is más zöngét és értelmet ad.

boszo***rk***ány – *A babonában az ördöggel való cimborálása miatt természetfölötti hatalmúnak (és ártó szándékúnak) képzelt nő. Mesékben vénasszony alakjában testet öltött gonosz lény. Boszorka.* **[török]** A ***boszorkány*** a ***bosz*** gyökből jövő képzett szó, ***bosszú***álló vén ***bosz***orkány. Nem véletlen ***b*** hang ***b***alos ***b***űvös-***b***ájos értelmű jelenléte és a kígyósan sziszegő ***sz*** hang is kifejező, az ***o***, az ***r*** hang, a ***kány*** végződés. ***Bosz***ú, ***or***kán, ***kány***a, mindannyi utálatos a jó érzelmű ember előtt. A ***boszorkány*** majd minden hangja alacsonyfekvésű, súlyos hang.

bosszú – *Önhatalmú kegyetlen megtorlás valamely elszenvedett vagy vélt sérelemért. Erre sarkalló érzés, indulat.* **[török]** A ***bo*** ősgyök *nagy* jelentéséből indul. A ***bosz*** gyökből épülő ***bosszú***, tartós *bősz* harag. A ***bosszú*** szónak a h***osszú*** szóval való hasonlósága az érzelem időtartamára is céloz. A ***bosszú*** sokszor nemzedékeken átívelő h***osszú*** folyamat. Eredete nem vihető ki az ősmag(yar)-nyelvből.

bot – *Támaszkodásra, ütésre stb. használt kb. hüvelykujjnyi vastagságú 1–2 m hosszú rúdféle eszköz.* **[?]** A ***bot***, ***botor***kálás, ***bot***tal járás, ***bot***ladozás akár jelképesen is az élet különböző területein. A ***t*** hang a bizonytalan járás ***t***án***t***orgás egyik kulcshangja. Másik értelme ü***t***, ü***t***közik, ***bot***lik.

bo***tl***ik – *Haladás közben valamibe ütközve vagy rosszul lépve csaknem elesik. Kisebb (erkölcsi) hibát követ el.* **[?]** A ***botlik*** szóban az is benne foglaltatik, hogy (jelképes vagy valós) járás, azaz ***ik***latás közben, akár a ***bot***tal járót, érte a baj – ***l***ába ü***t***között.

bo***tr***ány – *Szélesebb körben megbotránkozást okozó eset. Közfeltűnést keltő lármás vagy rendbontó jelenet.* **[?]** Valami okból való megütközés bo***tr***ányra is okot adó lehet. A ***tr*** páros a: fe***tr***eng, gya***tr***a, gyö***tr***ő, há***tr***ány, ke***tr***ec, ko***tr***ódik, o***tr***omba, pu***tr***i stb. szavakban sem sok derültségre ad okot.

bő – *Valaminek a befogadására elég nagy űrtartalmú, tágas*. **[? török]** Az ***ő*** hang szóvégi jelenléte jelző, a ***bő*** esetében *nagy*ot kifejező belső ***tág tér,*** vagy nagy, ***bő*** táv, ***bőség***. Az erd***ő*** szóban is a nagy rengeteg beláthatatlan távolságára és ***bő***ségre utal. Messzire repül, ha ***lő***, nagy meleg a ***hő***, nincs jelen, messzire távozott ***ő***.

bödön – *Zsír tartására használt nagyobb fedeles edény. Stb.* **[szláv < …görög]** A ***bödön*** nevében levő ***d*** hang ***dob***szerű e***d***ényre utal. Az e***d***ény szó a (kerek)***ded*** szóból jön ***ded***ény, viszont a ***d*** hang idővel eltűnt a szó elejéről. Akár fordítható is: ***bödön – döbön***. A ***dob***oz is ebbe a családba tartozik. A ***d*** hang a magyar nyelvben ösztönből jövő hangja a ***d***omb, ***d***omború, ***d***u***d***or, ***d***u***d***a, ***d***e***d***, ***d***i***d***i, ***d***un***d***i, ***d***u***d***i, ***d***ió, ***d***ob, ***d***aga***d***, ***d***ege***d***, ***d***egesz, ***d***uzza***d***, ***d***erű, ***d***ugó, ***d***öme, bö***d***ön stb. szavaknak. A szó eredetének semmi köze sem a szláv, sem a görög nyelvekhez. Ők örökölték az ősmag(yar)-nyelvből.

bö***jt*** – *Meghatározott napokra előírt csökkentett táplálkozás, illetve húsevéstől való tartózkodás. Koplalás, éhezés.* **[?]** A **bö*jt*** a ***bő***ségben tobzódás ideiglenes e***jt***ése, csökkentése, le***jt***ése.

bö***lcs*** – *Nagy tudású tapasztalt, megfontolt és érett ítélőképességű. Okos, higgadt, rugalmas.* **[török]** A ***bö*** gyök *nagy* jelentésű. A ***bölcs*** esetében az ***ö*** egy behatárolt kör hangjele. Nem a betű alakja okán! A

bölcsesség előrelátást jelent. A ***bölcs*** ember távlatokban gondolkodik. Az ***ö*** benne van az ***öböl, öl*** (főnév)***, ölel*** (***kar***ol***, öv, övezet*** stb. fogalmakban. Az ***l*** az é***l***et, a ***lél***ek kulcshangja. Ahol jelen van az ***ö*** hang, ott védettség és t***ö***rvény van. A ***tör***vény behatárol, szabályoz, és véd egy cselekvési mozgásteret. A ***becs***ületesség, ***bölcs***esség szintén megóv elhamarkodott, vagy rossz döntésektől, mintegy körülölel, erkö***lcs***össé tesz, oly emberré, aki jó gyümö***lcs***öt terem. Ehhez a ***bölcs***esség a ku***lcs***. Mindkettő ***cs***illogó kin***cs***, és azt a célt szolgálná, hogy kiszűrjön minden rosszat, minden botlást. Ugyanakkor a ***cs*** hang a ***cs***elekvésre is utal. Biztos, van a törökök közt is ***bölcs*** ember, de a megnevezés nem tőlük való.

bö***lcs***ő – *Csecsemőnek ív alakú talpra szerelt ringatható ágyacskája.* **[török]** A ***bill***egő ***bill***en***ts*** (cs), a ki***cs***i, a d***ől*** mind beleszőve áll a kifejezésben. A kisbabákat első ízben az ősmag(yar)-nyelvet beszélők ringatták ***bölcső***ben.

bölény – *Vadon élő, barna gyapjas szőrű, széles homlokú európai illetve észak-amerikai szarvasmarhaféle állat.* **[török]** A ***bö***, a ***bö***höm *nagy*, a ***-lény*** inkább ***-lént***, viszonyító, mely nagyk***ént*** azonosítja. Ha viszont ***-lény***, az önmagáért beszél – élő***lény, bölény*** – nagy ***lény***, nagy állat.

bőr – *Az ember és az állatok testét külső rétegként borító szövetek összessége.* **[? finnugor]** ***Bőr, bor, bur***. A ***bőr*** tulajdonképpen védő***bur***ok és ***őr***, az egész testfelület őre: ***b-őr.*** A ***bőr***t ***bor***ítja, védi a ***bor***z, azaz a sz***őr***, mely ***borz***olódva ***borz***ad, és hideg ellen védi, például az állatok bőrét. A ***bőr*** védhető ***burok***kal**.** A ***burok***, ***burkol***, körértelmű szó, valami, ami körülvesz, óv, például a hidegtől. Érdekességként – a ***b***urok ***bur*** gyökének fordítottjából lett az orosz ***rub***áska (kabát), de a gyöknek csak magyarul van értelme, magyarázata. Csak magyarul bontható.

bö***rt***ön – *Szándékos bűntettért vagy ismételt vétségért szabadságvesztésre ítéltek fogva tartására létesített intézmény.* **[?]** A *Czu–Fo Szótár* a szó mögöttes értelmét, a mélységet sugalló ***bar***lang szóval egyezőnek véli. A szó tengelyében levő ***rt*** páros meghatározó mind a magyar szóeredet, mind az értelem tekintetében. A ***börtön***ben az emberek azon csopo***rt***ja van, akik a természetes együttélési é***rt***ékeket semmibe veszik, bi***rt***okháborítók, belekerülnek valamilyen erkölcsi fe***rt***őbe, nem a tisztességes mé***rt***ék szerint élnek, megsé***rt***ik az együttélési szabályokat, vagy fölösleges vi***rt***usból vé***rt*** ontanak stb. Ezektől való kivétel, a diktatórikus, elnyomó országok, ahol sok tisztességes ember sínylődik börtönökben.

bősz – *Ádáz gyűlölettől fűtött. Féktelenül tomboló.* **[?]** A ***bő*** gyök a mérhetetlen *nagy*, az ***sz*** hang a kígyó ***sz***i***sz***egése, vagyis *nagy erejű harag*.

bra***ncs*** – *Gyülevész népség. Baráti csoport. Zártkörű (úri) társaság. Érdekcsoport.* **[német < francia]** Csak a két kötött mássalhangzó páros miatt. Az a***br***o***ncs***, a***br***a***ncs*** is egy kört ölel. Lásd az ***abroncs*** címszónál. Ez *leharapott szóvég*ből ment idegenbe.

bú – *Bánat, szomorúság.* **[? török]** ***Bá, bú,*** mindkettő *nagy*ot jelent. A ***bá***nat, ***bú***sulás jóval nyomasztóbb lelkiállapotot jelent egy kis szomorúságnál. A ***bú***suló ember el***bú***jna ***bú***jával.

búcsú – *Eltávozáskor, elváláskor szokásos köszöntés.* **[török]** A ***búcsú*** milyensége is számít: végleges távozás, vagy a visszatérés reményével ***búcsú***zik. A ***búcsú***zó ***bocsá***natot kér, az esetleges elkövetett hibáiért. Ez egyik eredője a szónak. A szóban a ***bú*** a nagyon szomorú elválás okozta ***bú***songás, a ***-csú*** maga a válás (***csá*** – félre), a ***csó***k, az elválás okozta kellemetlen o***csú***dás, a lelki ***cso***nkulás, az el***csú***szás érzete, az utolsó érzelem teli ***csucsu***jgatás, a fájdalomtól el***csu***kló hangok, az utána be***csu***kódó ajtó mind benne vannak a szó értelmében. Ha meg***bocsá***tást nyer, könnyebben ***búcsú***zik. Ennyi bonthatóság, magyarázhatóság magyarul… nem törökül, tatárul, kirgizül stb.!

budi – *(Kezdetleges) árnyékszék.* **[német]** A bódé szónál már esett szó erről a nélkülözhetetlen kis fülkéről. A *Czu–Fo Szótár* ***bú***-vo-***da***, búvóhelyként említi. A ***budi*** szó ősnyelvi, értelmébe egy kissé bele van szőve, a felhasználása nyomán azt körüllengő bűz is. Az ***-ud- d > t*** hangmódosulással az ***ut***álat gyökszava. Van egy székely mondás: *Úgy utálom, mint a* ***budi***t. Persze a németnek is van ***budi***ja, de a nevet nem ő adta.

bu***gr***is – *Faragatlan, tanulatlan, alpári viselkedésű alak.* **[? német]** Mondják még, hogy ***bugris*** paraszt. A ***gr*** páros magyar eredetűként azonosítja a szót. A ***bug***a kis szarvú vagy szarvtalan tehén. ***Bu***tán u***gr***a-bu***gr***áló, oktondi emberről van szó, és ez aszfaltparaszt is lehet.

buja – *Túlfűtötten érzékies. 2. Dús növésű, sűrűn benőtt.* **[szláv]** Van olyan nyelvész, aki görögnek mondja, és ez közelebb áll a valósághoz, mert a ***buja*** szó előbb jutott az ógörögbe, mint a szlávba, azon egyszerű oknál fogva, hogy a szlávok akkor még a tojásban sem voltak. Az ógörögben torzult *bio* alakra. A szerelmesek fészkükbe (***buj***ka) ***bój***nak el a világ szeme elől egymást el***báj***olva

össze***bújni***, ***buj***álkodni, és titokban ***buj***tatni. A ***buj***a szó gyöke ***buj***. A szlávok aztán összevissza kialakulásuk idején megörökölték a magyar nyelvűektől. Váljon egészségükre.

bumerá***ng*** – *Keményfából való görbe hajítófegyver, amely kellő szögben hajítva visszarepül elhajítójához.* **[nk: ausztráliai]** A szóban levő ***ng*** páros igazolja, hogy valaha még az egynyelvűség idején keletkezett. Mi jellemző a bumerá***ng***ra? Ott csü***ng,*** le***ng*** a gazdája oldalára függesztve, mígnem eldobja a cél irányába, azt akarván, hogy abba „beledö***ng***jön". Mi történik ezután a bumerá***ng***gal? Elröpül, és ha nem talál célba, egy kicsit bolyo***ng***, kere***ng***, majd visszatér gazdájához. A szó utal ütésre – ***bum***. Utal erőre – ***er***. Távolra – ***á***. Csavaros pályára, és végső ha*ng*ra – ***ng***. Bizony ősmag(yar)-nyelvi!

bu***nd***a – *Állat bozontos sűrű szőrzete, prémje*. **[?]** A kötött mássalhangzó párosok közül az ***ng*** és ***nd*** párossal van a legtöbb szavunk. A ***bu*** gyök a ***bu***rok értelmét adja, az ***nd*** páros belső tartalomra is utaló (be***nd***ő, ba***nd***a). A ***d > t*** zöngés-zöngétlen hangváltás megmutatja, hogy a be***nt***i tartalmat védi, azaz a testet. A ***bunda*** szó a szőrzet dús voltának hasonlata okán a *bőség* értelmét nyújtva jelen van a latinutód nyelvekben a***bunde***nte vagy hozzá hasonló alakban.

bu***rj***án – *Buján növő gyom.* **[szláv]** Az ***rj*** páros a: bo***rj***ú, cse***rj***e, e***rj***ed, ge***rj***ed, pe***rj***e, sa***rj***ad**,** vi***rj***ad szavakban növekvést szemléltető tengelyhangzó. A bu***rj***án valóban buján növő gyom, csupán annyi a hiba, hogy a szó nem szláv eredetű, hanem ősmag(yar)-nyelvi.

buta – *Gyenge értelmi képességű, nehéz felfogású*. **[?]** A ***buta*** szó ***bu*** gyöke *nagy* jelentésű, *nagy*on gyenge értelmi képességű embert jelöl. ***Bot***fülűnek is mondják azt, aki nehéz felfogású, mert esetében minden neki szánt értelmes szó a szembenállás láthatatlan elűző ***bot***jával találkozik. Hasonló az os***tob***a, melyben szintén jelen van a ***bot***, csak fordított alakban.

butélia – *Palack, zárt edény.* **[német < francia]** Erről már esett szó a ***bódé*** címszó alatt. Bár ez a szó nem a mai magyar nyelvbe illő, mégis ugyanaz a gyökcsalád – *dob-bod, tub-but* – zárt ***dob***ozszerű edény. A meghatározás találó, de a német, francia eredet nélkül, mely nyelvek csak átvevő nyelvek. A szó gyöke magyar, innen jutott idegenbe, és jött vissza onnan.

búza – *A legfinomabb kenyérgabonát termő növény, e növény termése, magvai.* **[török]** A ***búza*** szó a bőség fogalmát kifejező ***buzog*** szóból eredhet. A *Czu–Fo Szótár* szerint: „Eredeti jelentése homályos. Némelyek véleménye szerint a búvik vagy buja szókkal rokonítható, s annyi volna, mint buján, vagy bőven tenyésző (bujázó, bujáza). Egyébiránt hasonló hozzá a gabonát jelentő szláv zbozse, továbbá a régi felső német huez, hweizzi, weizze, honnan a mai Weizen, mit Adelug fehér lisztje miatt weiss-ból származtat. Ezen értemény rejlik a magyar boza szóban is, honnan boza gyerek am. szöszke, fehér hajú." Nem a török, hanem az ősmag(yar)-nyelvűek termesztettek előbb búzát, és ők is adtak nevet neki. A török, tatár stb. megörökölte.

buzogány – *Rövid nyelű, fémbunkóban végződő, ütésre használt fegyver.* **[török]** A ***buzogány*** harci fegyverként az eredményesség nyomán is kaphatta nevét, vagy mert ütése nyomán buzogott a vér, vagy lehetett neve ***budzogány***. A *Czu–Fo Szótár* szerint: „Alapértelménél fogva jelent valami bogosat, bunkósat, miszerint gyöke boz azon bod, bot, pot gyökökkel rokon, melyekből boda, bodor, botk, pota származtak. Vagy átvetve a bog gyöktől am. bog oz-ány, bogozó (csomódzó)." Magyar e szónak minden része a gyöktől a végéig. Az ***-ány*** (ánt) képző a valamire hasonlítást, vagy a valóság befejezett tényét állapítja meg.

bű – *Bűbáj, varázslat.* **[török]** A ***bű*** gyök a valami *nagy* fogalmát sejteti. Székelyül a nagyon nagyra mondják: ***bű*** nagy. A ***bűbáj, bűvös, bűvös-bájos, bűvkör*** mind olyan, ahonnan nehezen szabadul a halandó. Míg a magyar ***bűvös*** szóban a vonzásra utaló ***v*** hang is jelen van, a török **büyü** ilyenre nem utal. A ***bűbáj***, magába foglalja a ***bűv***ös ***buja***ság ígéretét is.

bűn – *A törvény vagy erkölcsi szabály megsértése. Isten iránti engedetlenség állapota.* **[német]** A ***bű*** gyök itt is *nagy* jelentést sejtet. A ***bűn*** egész személyiségre, életre, életsorsra kiható. Nehéz, mint a ***bűn***. – így a mondás. A ***b*** hang a ***b***alosság, az ***ű*** hang az ***ű***zöttség, az ***n*** helyragként a ránehezedő, nyomasztó állapotot viszi bele a szó végső értelmébe.

bűz – *Erős, bántó büdösség.* **[? iráni]** ***Bűz,*** orrfacsaró, amilyen a ***b*** hangtól elvárható, az ***ű*** hang alacsonyfekvésű, a ***z*** hang zűrös kicsengésű. A ***bű*** *nagy* jelentésű is, *nagy*on ***bü***dös, ***bűz***ös. A ***bűz*** el***űz***, ha kell Teheránig, de innen oda az irány, és nem Irántól erre. A magyar vasutasok humora az állomási vécés nénit bűzről pattant menyecskének nevezte.

C

*„Mássalhangzó: a **t** és **sz** hang bizonyos tulajdonságait egyesítő zár-réshang, a **dz** zöngétlen párja.”*
www.osnyelv.hu c

A ***c*** hang: kedveskedő, becéző, finomkodó hangvételű jelzők meghatározó hangja. Valaminek vékony, törékeny, gyámolításra szoruló, dédelgetendő voltát kiemelő hang. Érdemes megfigyelni a kisbaba: *cici*, becéző szavait, vagy a kisgyerekek által, a számukra kedves kisállatok simogatásakor ösztönszerűen kiejtett hangokat. Nemrégen a világhálón kutatva olvastam KISS DÉNES-nek azt a megállapítását, hogy teljes kiterjedésében egyetlen nyelv sem tartalmaz annyi becéző kifejezést, mint a magyar nyelv. Sőt, leginkább csak a magyar nyelv képes erre. (http://www.kincseslada.hu/magyarsag/e107_files/public/KissDenes_Emberszam.pdf)

Néhányat magam is gyűjtöttem. Pl.: La***c***kó, Kati***c***a, Ági***c***a, Man***c***i, ka***c***ér, her***c***ig, ka***c***kiás, ke***c***kena, ***c***inka, ka***c***arász, ma***c***i, ma***c***kó, be***c***e, bi***c***e, bo***c***i, bu***c***i, in***c***i-fin***c***i, i***c***i-pi***c***i, i***c***ipi***c***i, i***c***iri-pi***c***iri, pi***c***uri, pi***c***urka, pi***c***i, pi***c***ike, pi***c***iny, pi***c***inyke, in***c***i-pin***c***i, pon***c***i, pun***c***i, ***c***un***c***i, ***c***i***c***i, ***c***i***c***ike, ***c***i***c***eréz, ***c***i***c***iz, ***c***i***c***ifix, ***c***u***c***i, ***c***u***c***ika, ***c***umi, ***c***umika, ***c***u***c***li, ***c***in***c***iri, ***c***in***c***og, ***c***irpel, ***c***iripel, ***c***inke, ***c***irmos ***c***i***c***a, ***c***i***c***ababa, ***c***i***c***ázik, ***c***i***c***us, ***c***i***c***oma, ***c***i***c***omáz, ***c***i***c***omás, ***c***ombi, ***c***ombika, ***c***ombocska, ***c***ubák, ***c***ukibaba, ***c***ukibabi, ***c***ukifalatka, ***c***u***cc***i, ***c***ókmók, cu***cc*** (*csicsás szerelés vagy csomag*), ***c***o***c***ó, pa***c***i (*lovacska*), ***c***o***c***ókázik (*utazgat, lófogatra utal*), ***c***uppant, ***c***uppog, ***c***u***c***orít, ***c***o***c***a, mala***c***ka, fi***c***ánkol, fi***c***kándozik, fi***c***kó, vi***c***kándozik, ***c***ipellő, ***c***ipeg-tipeg, ***c***ipó, ***c***irógat, ***c***iróka-maróka, ***c***ifra, ***c***ifrázott, ki***c***ifrázott, ***c***ifraság, ***c***afrang, ***c***ikornya, ***c***ikornyás, ***c***iráda, ***c***irádás, ***c***imbora, ***c***inca (*kislány elálló hajcsomója*, melyet ***c***in***c***ál*nak, *rán**c**igál*nak), ***c***ini-***c***ini (*gyerekesen a hegedűhang*) stb.

De a ***c*** hang is átmegy néha a másik végletbe, és amilyen fokon kedveskedő egyik oldalon, épp olyan gunyoros, szurkáló tud lenni a másik oldalon. Csúfondáros, epés, kedvezőtlen kicsengésű ***c*** hangot tartalmazó kifejezések: ***c***afat, ***c***udar, ***c***ikiz, ***c***ukkol, he***cc***el, ***c***u***c***áz, ***c***u***c***ál (*szúr, bökdös*), ***c***ikáz, ***c***ibál, rán***c***igál, ***c***incál, ku***c***ibál, ka***c***ibál stb.

A ***c*** hangnak van erőt jelentő értelme, például az a***c***él szóban, mely az edz szóval rokon, vagy az a***c***int, a***c***intos szóban. Az e***c***etben, ***c***itromban a savanyú kulcshangja.

Ugyanakkor a ***c*** hang figyelemfelhívó, ***c***ímkéző hang is a szó elején – ***c***égér.

cé***dr***us – *Melegebb éghajlatot kedvelő, sudár törzsű fenyő(fajta).* **[latin < görög]** A ***dr*** párosból építhető szó a su***dár***, mely a ***cédrus*** jellemzőinek egyike. Ősmag(yar)-nyelvi szó.

cédula – *Rövidebb szövegek vagy egy-egy adat feljegyzésére használt papírlap.* **[latin]** A ***cé*** gyök könnyedséget jelölő a ***cé***rna, ***cé***káz, ***céd***a szavakban, az ***illa*** szintén könnyedén szálló valamit jelöl, ez esetben ***i*** > ***u*** hangváltás van, ami kissé furcsa ily esetben a magyar nyelvben, de talán azt jelzi, hogy nem fölfelé száll, mint az ***illa***t, hanem lefelé, hisz s***úl***ya van. Ami biztos, hogy magyar szó elejétől a végéig. A latin csak megörökölte, és onnan terjedt tovább.

cégér – *Valamely mesterség jelvényeként használt, rendszerint a műhely, üzlet stb. bejárata fölé kifüggesztett tárgy vagy címerszerű ábrázolat.* **[német]** A Czu–Fo szerint a ***szeg*** szóval lehet hasonlósága. Ez annyiból igaz, hogy kötött, rö***g***zített. A ***cé*** itt a ***cé***lt, a ***g*** a kötöttsé***g***et jelenti (kiszö***g***ezett cégér). A ***cég***et ***ér***intő jellemzőket bemutató tömör rajzolat, felirat. A ***cég***, alappal bíró, leszö***g***ezett ***cé***llal létrehozott vállalkozás Erre van az a régi mondás: ***ér*** a nevem, vagyis az vagyok, amit a nevem jelent, avagy fordítva, nem ***ér*** a nevem, azaz nem mond rólam semmit, nem az én jellemzőimről beszél az, ahogyan hívnak.

cé***kl***a – *Céklarépa. Ennek gyökere.* **[szláv < görög]** A ***cékla*** lilásvörös színe némileg hasonlít a ***cikl****á*men egy árnyalatához. A ***kl*** páros mindkettőnek tengelyhangzója, a párossal körértelmű gyökszó alakítható (kal). Ugyanakkor a ***cékla*** gyökerének ***kerek***sége is ihlető volt a névadásban. Lásd ***cikl****á*men, ***ciklu***s. Az elgondolkodtató a gyökkel kapcsolatban, hogy a ***cé***kla, ***ci***klámen, ***ci***nóber mind különleges vörös árnyalatúak. Ezért meglehet az ősmagyar-nyelvben volt egy színárnyalat megnevezés, mely ezzel a gyökkel kezdődött, épp ezért nem áll a *Czu–Fo* állítása, miszerint latin lenne a szó eredete.

cél – *Amire valamely törekvésünk irányul.* **[német]** Az ***él, lé*** gyöknek rendkívüli szerepe van az ember, az ***él***őlények szempontjából: ***él***et, ***él***és (***él****elem*), ***lé*** (*folyadék*), ***le***h, ***lé***g (***le****vegő*), tehát a ***le***gfontosabbak (a ***le***g is) e két hangból álló ősgyökre épülnek. A ***c***ímkéző, tehát figyelemfelkeltő, ***lé***nyeg-kiemelést jelző ***c*** hang után következő ***él*** az ***él***ettel, annak fenntartásához szükséges ***el***emekkel kapcsolatos, és ez irányú ***él***es (nem tompa), hatékony tettek – ***cél***. Összevethető még a **léc** címszónál a *léc-**cél*** kapcsolattal. A német nyelv megörökölte.

cele***br***ál – *Misét (ünnepélyes nagy misét) mond.* **[latin]** Ez a szó így nem magyar, de a magyar ***szer*** gyökből torzult ***sz*** > ***c*** ***és*** ***r*** > ***l*** hangváltásokkal latinra. Alapjában véve jelentése ***szer****tartás*. A szóban levő ***br*** páros a *valamit alkot*, értelmet hordozza (pl.: fa***br***ikál).

cemen***t*** – *Vízzel péppé keverve kőszerűen megszilárduló porszerű építőipari kötőanyag.* **[német]** Idézet egy leírásból: „Már a régi rómaiak ismerték a betont... Pontosabban szólva: a betum-ot! A rendelkezésre álló források szerint ugyanis [...] a római építészek gyakran emlegetik: van a Nápoly melletti Vezúv tűzhányó oldalában egy különös homokfajta, amely megnedvesítve, néhány hét múltán sziklaszerű anyagot ad. Ezt elsősorban kikötők építésénél használták fel, mivel különös módon a tenger nemhogy gyengítette, hanem inkább fokozta is a szilárdságát." http://www.konyvtar.csongrad.hu/gyerekhonlap/hdoc/kivancsiakklubja/talalmanyok.htm A ***cement*** szót valaha a magyar nyelv egy változatát beszélő etruszkok használhatták még a latinok előtt, mert a szó a ***töm töm****en*, ***tömen****t*, vagyis ***töm***és gyanán***t*** alkalmazható anyagot jelenti. A szókezdő ***c, ce*** a homokszemek apró voltára utal. A szóban levő ***nt*** páros (cemen***t***) hasonító (mi***nt***). A fenti idézetből megtudható, hogy a *beton* szót előbb *be****tum*** alakban használták a rómaiak, tehát *be****töm***ésre alkalmas anyag. Az alapozást az ősmag(yar)-nyelven ***töm***ésnek mondták. Innen románul az épületalap neve: ***tem***elie.

ce***nz***or – *Sajtótermékek, filmek stb. tartalmát politikai, vallási stb. szempontból előzetesen ellenőrző intézmény hivatalnoka.* **[nk: latin]** Az ***nz*** páros szerepe az elle***nz***ő, kí***nz***ó szavakban, a ce***nz***or értelmében foglaltakhoz hasonlít.

ceremónia – *Társadalmi, hivatali formaság szertartás.* **[nk: latin]** ***Szer***tartás, tehát ez is magyar gyökből indult, ugyanakkor van körértelme is.

cé***rn***a – *Több szál összesodrásával készült (vékony) fonal.* **[német]** A könnyed ***cé*** gyök vezeti be a szót. Az ***rn*** páros a valamivé válás, alakulás értelmét is hordozza. A ***cérna*** *finomság* és *egy szál* értelmű is. Csak ha a ka***cér***, fa***cér*** szavakat nézzük. Végső megállapításként: a szó nem német, hanem magyar, minthogy a ka***cér*** és fa***cér*** is. Eltérően a *Czu–Fo Szótár* véleményétől a német nyelv tőlünk örökölte. Erre bizonyíték az ***rn*** páros jelenléte: Zwi***rn*** – cé***rn***a.

ceruza – *Fába vagy rugós illetve csavaros tokba foglalt grafit- vagy festékrudacskákból álló író és rajzolóeszköz.* **[latin < görög]** Összetett szó. A ***cer*** itt is vitathatatlanul vékony értelmű. Használatakor a papíron h***úzza*** az, aki ír. Ha a két magyarszármazék nyelvet, a latint és a görögöt nézzük, mindkettő az ősmag(yar)-nyelvből örökölte alapszavainak jelentős részét. A latin **cerula** nem ***ceruzá***t, hanem viaszdarabkát jelent.

ci***ck***ány – *Egérszerű, nagyon hegyes orrú rovarevő kis állat.* **[török]** Olyan kisállatról van szó, mely csak úgy fürgén ***cikáz***ik, de a ***cin***cogó hangja is névadó ihletésű. A megnevezéseket mindig a jellemzők szerint adták. Mind a ***ck*** páros, mind az ***-ány*** (á***nt***) képző magyarként azonosítja a szót.

ci***dr***i – *Fázás, reszketés. Remegés, félelem. Hideg zimankó.* **[német]** A ***dr*** páros a vízzel, hideggel kapcsolatos magyar eredetű kifejezések tengelyhangzója: ci***dr***i, con***dr***a, gö***dr***ös, hi***dr***o-, me***dr***es, na***dr***ág, so***dr***ó, vi***dr***a, ve***dr***es stb. A na***dr***ág a ***cidri*** egyik ellenszere.

ci***fr***a – *Gazdagon, gyakran feltűnően vagy cikornyásan díszített.* **[latin < arab]** A ***ci*** gyök a finom, ***ci***kornyás vonalvezetést jelenti, de köze lehet a ***ci-*** gyökű izgató vörös színhez (lásd a cékla címszót). A***fr***odité (A***phr***odite), a szépség görög istennője. E névnek ***fr*** párosa jelen van ci***fr***a, ca***fr***inka, ca***fr***ang szavunkban, és az egyiptomi No***fr***etete nevében is a *szép*séggel kapcsolatos. De jelen van a ci***fr***aságot, ca***frang***ot szerető ***frank***ok, ***fr***a***nc***iák nemzetnevében is, mely népnév is ősmag(yar)-nyelvi örökség. Románul: ***fr***umos – *szép*.

cigája – *Fekete fejű és lábú juh.* **[román]** E szó fekete jelentéssel ősmag(yar)-nyelvi örökség lehet a román nyelvben. Lásd alább.

cigány – *Ázsia és Európa országaiban szétszóródva élő, sötétes bőrű, sötét hajú indiai eredetű nép.* **[szláv < görög]** E népnek neve a fekete szóval hozható kapcsolatba. Albánul fekete – **zi**, törökül **si**yah, maláj nyelven **hi**tam. A ***cigány*** filippino nyelven **hi**tano, a többi nyelven is **ci**gan**, gi**tan**, gy**psy stb. A kezdőszótag a fekete szín kezdőszótagjával sok esetben egyező. Azt jelenti, hogy valaha az ősmag(yar)-nyelven kellett lennie a ***fekete*** színt jelentő ***cig*** gyökű szónak, mely a ***cig***ája juh esetében is a fekete színt jelentette. Van oly vélemény, mely szerint a *szegény* szóból alakult ki a ***cigány*** népnév. Ha így van, akkor csak a messzi múlt ősmag(yar)-nyelvéből. A görög nyelv is az ősmag(yar)-nyelvből örökölhette, mint szín megnevezést. A ***cigány*** népnevet maguk a ***cigány***ok hozhatták magukkal, a szó Indiában alakulhatott ki népnévként a fekete színből.

ciha – *Párna vagy dunyha huzata*. **[német]** Épp a ***h*** hang, a ***ha*** szótag az, mely elárulja, hogy a duny***ha*** és a ci***ha*** közt közeli a kapcsolat. Székelyföldön ***haj***nak mondják: párna***haj***, párna***héj***, melyet rá kell

cibálni, ***cihá***lni a párnára, dunyhára. A ***ci*** gyök a ***ha***j, ***hé***j, ***hu***zat vékonyságát is jelenti. Különben a ***cihe***lődés szedelőzködést jelent. Semmi köze német eredethez. Fordítva igaz!

ci***kc***akk – *Ismételten megtörő zegzugos vonal.* **[német]** A ***cikcakk***, összevissza, az egyenestől eltérő irányú mozgás, vagy varrásminta jelzője. A szóban a játékos mozgásra a ***cik ik*** gyöke utal, a ***cakk*** az ***ak***adályra, mely az egyenes mozgást megtöri. A ***c*** hang a játékosság. A ***zegzug*** hasonló, de az nem vonalban mozgásra, hanem térbeni összevissza elhelyezkedő üregekre utaló, mivel a ***zeg*** s***zeg***letet, a ***zug*** kis lyukat, búvóhelyet jelent. Ezt német eredetűnek írni pénzért sem lett volna szabad.

cikk – *Árucikk. Újságcikk. Törvénycikk. Narancscikk. Stb.* **[német]** Mivel a ***c*** hang a ***t*** és ***sz*** hang bizonyos tulajdonságait egyesítő zár-réshang (MÉKSz), a cikk szó ***c*** hangját **sz**-re váltva, a ***k*** hangot zöngés párjára, a ***g***-re: ***sz-g***. A kettő közé tehetjük az ***e, ö*** hangok közül bármelyiket, ***szeg*** vagy ***szög*** lesz. A legszemléletesebb a példaként adottakból a narancs***cikk***, mely egy s***zög***letes alakzat. Eszerint a ***cikk*** egy jelképes és valós kis része a nagy egésznek, de ***szög***let is melyet a kérdéses áru-, újság-, törvény-, narancs***cikk*** elfoglal. Tehát nem német, hanem magyar. Innen van nekik.

ci***kl***ámen – *Dunántúli (bükk)erdőkben nyíló, illatos lilavirágú gumós növény.* **[nk: latin < görög]** A ***kl*** páros az i***kl***at szó tengelye. A ci***kl***ámen annyira figyelemfelhívó gyönyörű, élénk színeivel, hogy szinte kiabál. A ***ci*** a finom játékosság, de mint a *cékla* esetében szó volt, egy különleges szín. A ***kl*** páros a latin és latinutód nyelvekben, oly szavakban kulcspáros, melyek felfokozott érzelmi állapotot leírók. Ilyen a latin ac***cl***ama, a román a***cl***ama. A szépség lelkileg megmozgat (i***kl***at), jó értelemben vett za***kl***atottságot idéz elő. Az ***ám*** érzelmi gyök, de sokasodást is jelentő. A virág a nevét még az ősmag(yar)-nyelven kapta, jelentésében körértelmű is.

ci***kl***us – *Szabályosan visszatérő időszak, körfolyamat.* **[nk: latin < görög]** Itt körszeletről van szó, kör***cikk***ről, melyre visszatér a körbejáró mutató. Az ***ik ik***lat, mozog. A ***kl*** páros is mozgásra utaló.

cili***nd***er – *Magas, henger alakú, lapos tetejű kalap. Stb.* **[német < …görög]** A ***cil*** gyök ***kör***értelmű. Csakhogy a ***kör*** gyök változatai az ősmag(yar)-nyelvben születtek meg, nem a németben, nem a görögben.

cím – *Szellemi alkotásnak a tartalomra utaló (rövid) megjelölése.* **[vándorszó: francia]** A ***cím*** szó teljesen magyar, és magyarázata rendkívül egyszerű: A ***cím***, mint a meghatározás is írja: tartalomra utaló rövid szöveg. Elől a figyelemfelkeltő, azaz ***c***égérellő ***c*** hang, utána a felkínáló: ***ím***. Nem is vándorszó, nem is francia!

ci***mb***alom – *Asztalszerű húros ütőhangszer.* **[latin < görög]** Az ***mb*** páros főleg tö***mb*** jelentésű szavak kulcspárosa. A co***mb***, do***mb***, do***mb***orú, gala***mb***, go***mb***, go***mb***a, gö***mb***ölyű szavakban. A ci***mb***alom hasonló tö***mb***. A ***ci*** gyök a hangra utal, épp mint a ***ci***teránál. A szóvégi ***lom*** (mol) a zene okozta érzelmi fellazulás, ellágyulás.

ci***mb***ora – *Szórakozásban, játékban stb. gyakori társunk, jó pajtásunk.* **[román < ? szláv]** Itt is az ***mb*** a tengelyhangzó. A ***cimbora*** összetett szó, a ***cim*** gyök a *Czu–Fo Szótár* szerint a csimpalkodás (csimpaszkodás), az össze***boru***lást leíró ***-bora, barát*** vagy ***pár*** torzult alakja. A ***cimbora***ság bizonyos érdekközösség. Székelyföldön van legelő***cimboraság***. „Minden esztena-társaság (gazdaság, cimboraság, cimboraszer) élén maguk közül választott esztenabíró (főgazda, majorbíró) állt, aki a közösség dolgait intézte, a juhászt ellenőrizte és munkájáért némi javadalmazásban is részesült.” (*Magyar Néprajzi Lexikon.* I. Budapest, 1979. 734.). „[...] más cimboraságokkal egyetértésben közösen osztották újra minden évben a legelőtesteket. A cimboraság tagjai juhszám arányában élvezték a juhtrágya hasznát, és az által javították a soványabb szántóföldjeiket.” *Lövéte és környéke. Leírás.* (www.lovete.ro). A cimbora szó se nem román, se nem szláv. Magyar!

címer – *Valamely közösség megkülönböztetésére használt alakos színes jelvény.* **[vándorszó: francia]** Egy meghatározás: „A címer olyan, általában pajzson viselt, meghatározott szabályok szerint megszerkesztett színes jelvény, melyet egy család, intézmény vagy testület a saját maga azonosítására örökletes, állandó jelleggel használ.” (www.genealogus.hu). A francia **cimier** – *hátszín,* vagy *vesepecsenye*. Ez nem az ősi hősiesség nyomán kiérdemelt címről szól, melyet – mint Toldinak a májat – csak úgy odadobtak. Sem az *armes*, sem az *armoiries*, sem a *blason* nem hasonlít a ***címer*** szóalakhoz. A ***címer*** magyar szó. Jelentése: egy felsőbb hatalom által adományozott ***cím*** látható jelvénye, mely ***er***ények ***ér***demi elismerésének jutalma, vagyis: ***cím er***ények nyomán.

ci***nk***os – *Aki a gonosztevők bűntársa. Aki valamely csíny elkövetésében velünk tart.* **[?]** Az ***nk*** páros egy-két kellemes kifejezésben is jelen van: ci***nk***a**,** ci***nk***e, a többi viszont nem vonzó: ba***nk***, **b**á***nk***ódik, bu***nk***ó, cso***nk***, faja***nk***ó fullá***nk***, ko***nk***oly, ma***nk***ó, páli***nk***a, rö***nk***, tö***nk***, zima***nk***ó stb. Azonban mindenképp magyar.

cinóber – *Cinnabarit. Cinóberpiros.* **[német < …görög]** Az ásványból nyerik a higanyt. A ***cinóber***nél a ***ci*** gyöknek a kőzet vörös színe különleges árnyalatához van köze, mivel mind a ***ci***klámen, mind a ***cé***kla közelíti a szín árnyalatát. A **cinó*ber*** záró szótagja a ***-ber, -bar***, biztosan ***ver***es, ***vör***ös jelentésű. Ez magyar gyökszó.

cipel – *Erőlködve visz, hoz, hord valamit. Erőszakkal vagy erőltetve magával visz valakit.* **[? szláv]** Nehéz teher ***vitel***e esetén, vagyis a ***cip***ekedésnél, lassabban ***tip***eg, ***cip***eg az ember, mert csak ***cip***egve megy a vit***el*** – ***cipel***. Nézzék meg a súlyemelőknek a súly felemelése utáni lépteit, vagy az Erősember – Fekete László és társai lépteit, amikor a nagy súlyokat ***cipel***ik. Bizony ***tip***egnek, ***cip***egnek, mivel épp ***cipel***nek. Nem szláv. Tipeg-topog, toporog, tapos, cipel, cepel, cipekedik – melyik a tót?

cipellő – *Könnyű női vagy gyerekcipő.* **[cipő, < latin]** A bibliai Mózes feleségének neve a leírás szerint *Czippóra*. A *Czu–Fo Szótár* szerint: a ***cip*** gyökű ***cip***eg, ***tip***eg – ebből a ***cipő, cipellő***. A *Czippóra* név peckesen lépegető, kecses kislányt sejtet, másik jelentése énekes madár – Ciripelő, Csicsergő, Csipogó. Czippóra, Cippóra, akinek apja Jetró, a ma magyarnak nevezett nyelvet beszélte, és Mózes apósaként annak tanácsadója volt. Mózes Egyiptomban tanulta, beszélte az akkor ott használatban levő ősmag(yar)-nyelvet, mely az apósa anyanyelve volt. Hol voltak akkor a latinok, akik majd később átvették a szót?

cipó – *Kisebb, rendszerint kerek kenyér.* **[?]** A ***ci*** gyök játékos sugallatú. Minden ki***csi***, pi***ci*** gyerek a ***cipó***t akarta megkezdeni kiskorunkban. Az volt a mienk. Az anyukák szerettek minket, ki***csi***ket, pi***ci***ket, és a pi***ci***k méretéhez is sütöttek mindig, minden sütetnél egy kis ***ci***pót. A ***-pó*** a ***pú***p rövid hangváltott alakja, vagy pedig a ***pici*** szó fordított alakja – ***cipi*** – kapott ***ó*** jelzőt a végére.

ci***pr***us – *Sötétlombú, hegyes koronájú fenyőféle fa.* **[latin < görög]** A ***ci, cip*** gyök kicsire utal (csip), a ***pr*** páros az a***pr***ó tengelyhangzója. A viszonyítás a magas cédrusfenyő vagy más magas fák szempontjából van. Az ***-us*** végződés latinosított. A ***ciprus*** alakja a víz***csepp***et is idéző.

ci***rb***olya – *Cirbolyafenyő* **[német]** A ***cir*** gyök ***kör***alakra vagy ***cir***ógatásra utaló, a ***boly*** belső összevisszaságra, de a hajtások szőrösségére, ***boly***hosságára is. Az ***rb*** páros a gö***rb***e, gi***rb***egu***rb***a szavakban is jelen van. Idézet a http://hu.wikipedia.org/wiki/Nevadai_cirbolyafenyo honlapról: „Gyakran többtörzsű, koronája szabálytalan alakú. 10–26 m magasra nő. Hajtásai simák, szőrösek, 2,5–10 cm hosszú tűi rugalmasan merevek. Az idősebb fák kérge durván pikkelyes, szürke. 7–22 cm-es tobozai csukottan kúposak, nyitottan hengeres-oválisak, vastag pikkelypajzsuk gyakran felhajlik.” A ***cir*** gyök ***kör***alakra vagy ***cir***ógatásra utaló, a ***boly*** belső összevisszaságra, de a hajtások szőrösségére, ***boly***hosságára is. Az ***rb*** páros a gö***rb***e, gi***rb***egu***rb***a szavakban is jelen van.

ci***rk***a – *Körülbelül. Mintegy.* **[nk: latin]** Ez valóban latinból visszatért szó, csak azért írtam ide, mivel a gyök a ***kör*** értelméből van, akár a ***cir***kusznál, de a ***cer***uza szavunkhoz is kötődő. A ***cer***uzával a gyerek ***ir***kál, ***fir***kál, ***pir***kál, ***cir***kál. Legalábbis Székelyföldön. Az ***rk*** páros adja vissza magyar jellegét a szónak.

ci***rk***usz – *(Kerekporondú) sátorban vagy épületben működő, különleges ügyességi mutatványokkal szórakoztató üzem.* **[latin]** Az ***rk*** páros kapcsán van magyar nyelvi érintettsége a szónak. A ***cirkusz*** porondja egy zárt kör, mint a zá***rk***a. A szó eredete mindenképp visszavezethető a magyar nyelvbe.

ci***rm***os – *(Hamvas szürke alapon barna) csíkokkal vagy foltokkal tarkázott macska.* **[?]** Ennek elég egyszerű lenne a megfejtése: ***cir***ógatva ***mos***akodó, ha nem lenne annyira ***cirmos***, ko***rm***os. Minden megnevezés látvány vagy jellemzők nyomán jött létre. Az ***rm*** páros még benne van a macska jellemzőit leíró szavakban: du***rm***ol, fö***rm***ed, ka***rm***ol, ka***rm***os, kö***rm***ös, szö***rm***e. Magyar szó.

ci***tr***om – *Sárga héjú savanyú déligyümölcs* **[latin]** A ***tr*** páros nem a szívderítő kifejezések tengelye (fe***tr***eng, gya***tr***a, gyö***tr***ő, há***tr***ány, ke***tr***ec, ko***tr***ódik, o***tr***omba, pu***tr***i stb.) A ***citrom*** még a legenyhébb ezek közül. Gondolom, az első harapás íze volt „bo***tr***ányt keltően” kellemetlen érzés. A ***ci*** gyöknek a ***c*** hang kapcsán köze van a savanyú ízhez (ec, ecet, e/***cit***), az ***om*** szóvég az ízérzés. Magyar szó.

civil – *Polgári, nem katonai.* **[német < latin]** A polgár, ***civ***il, a ***cse***lekvést jelentő ***csi***nál ***csi*** gyökből indul és a ***vil***ágos ***vil*** gyökével folytatódik, a szó gyöke a ***civ***, latinul, és a latin nyelvekben ***csi***-nek, esetenként ***szi***-nek ejtik, a mi ***csi*** ősgyökünk a ***cse***lekedettel, ***csi***nálással, ***csi***ntalankodással, a ***szi-szí***vvel kapcsolatos. Mondhatnánk: ***tev***ő, ***tev***ékenykedő. A ***vil*** gyök a ***vil***ágosságot jelzi, mely

szintén a mű***vel***ődés feltétele. A ***ták, ték*** gyökök nyomán a ***ték***onyságot, tehát munka ***tevék***enységét, mondjuk úgy ***tivik***enységet végző embercsoport, az a réteg, mely munkájával járul hozzá az intézmények fenntartásához, működtetéséhez. A latin szó nem a ***tek*** gyökkel utalt a ***tev***ékenységre, hanem a ***cse***lekvés ***csi*** gyökszavával. Az örökös változást jelző ***v*** maradt a szó tengelyében: ***ci*vil**, ***csi*vil**, ***csi*vel**, mű**vel**. Tehát a ***civil***ség a ***cse***lekvő, ***csi***náló (nem kell leértékelni ezt a szót), ***tev***ékeny, ***vil***ágosságked***vel***ő, mű***vel***t réteg. A ***cse***lekvést ***szív***vel (*csiv-*, *szív-*) végző embercsoport. Nem a mai értelemben vett po***lg***ár**ság**! Az akkor nem létezett, hanem volt egy egyszerű (*vu**lg**ár*), de egyszerűségében nem ba***lg***a, hanem do***lg***ozó, értelmes munkával szo***lg***áló, do***lg***os po***lg***ári réteg, az összes termelőmunkát végzők, a települések összetartó népe, főleg azok, akik a föld megmű***vel***ésével ***tev***ékenykedtek (***tev – vet***). Ez a réteg hagyta maga után a népdalokat, táncokat, faragványok, varrottasok rajzolatait, szőtteseket stb. A munka nemesít, a történelem folyamán csak az olyan nép hagyta maga után a mű***vel***tség, ***civ***ilizáció (***csi***) ***vil***ágos, mélyreható, ma is látható nyomait, mely ***tev***ékenyen foglalkozott a földmű***vel***éssel, kézmű***ve***sséggel, megfigyelte a körülötte történő eseményeket, és tapasztalatait írásban, rajzokban közölte utódaival. Ez ***vil***ágos, mű***vel***t elmével irányított ***tevék***enységet követelt meg. Ez a szó nem is német, nem is latin, hiszen minden összetevője, de ezen felül *eredete, gyökere* magyarul magyarázható, érthető. Sem németül, sem latinul nem bontható fel értelemmel bíró elemekre.

co***mb*** – *Az ember és a madár alsó, illetve az emlősök (hátsó) végtagjának a térdízület fölötti része.* **[? hangfestő szó]** Az ***mb*** páros a tö***mb*** jelenség meghatározó hangpárosa. Valóban hangfestő, hangszínező jellegű is, mivel tényleg ad egy kellemes vonzatot a: bi***mb***ó, ci***mb***ora, ci***mb***alom, co***mb***, do***mb***, do***mb***orú, doro***mb***ol, e***mb***er, gala***mb***, gö***mb***ölyű szavakban.

co***nd***ra – *Rongyos, piszkos ruha. Fekete daróc felsőkabát. Szajha.* **[? hangfestő szó]** Van egy posztóféle, melyet condraposztónak neveznek Székelyföldön. Ebből készültek a miesnapi (mívesnapi, művesnapi, munkanapi) gúnyák. Újonnan nem volt piszkos, sem rongyos, de rendeltetése szerint végül azzá vált akár a kiélt, elhasznált nő.

cölöp – *Építmények földbe vagy víz medrébe vert oszlop alakú eleme.* **[szláv]** Az ***oszlop*** szó összetett. Az ***osz*** az osztás, a ***lop*** végződés – tekintetbe véve a ***b*** és ***p*** rokonhangzását –, valószínű ***láb***. Egy oly ***láb,*** mely egy távot kettéoszt. Az oszláb helyett lett ***oszlop***, akár a kapu***zábé*** a kapu***záp*** és kapu***láb*** összevonásából. Az ***oszlop,*** fordítva ***szolop***, ebből a ***cölöp***. Mondják még ***cövek***nek, székelyül ***cüvek***nek. A cö***löp***ben is benne a ***löp, láb.*** A ***cövek*** szó, ha figyelembe vesszük a ***c*** hang és a ***tsz*** rokonhangzást, akkor ***tőlöp, tőláb, tő, tövek*** az eredeti alak. Oly ***tövek***, melyek mélyen a földbe vannak verve, ágyazva. Ilyen többes számból egyes számmá válásra van még példa: ***mák.*** A ***cölöp*** szó az ősmag(yar)-nyelvből ment át az ógörögbe! Az ***oszlop,*** fordítva ***szolop, cölöp*** lett, ógörögben: ***xolop, xilop, xülüp.*** Hol itt a szláv elem???

cu***cl***i – *Csecsemőknek szopogatásra való kis játékszerű kellék.* **[német]** A kisbaba ***cu***ppantó szopóhangja, vagy erre vonatkozó kifejezések: ***c***i***c***i, ***c***i***c***ike, ***c***u***c***i, ***c***u***c***ika, ***c***umi, ***c***umika stb. Azért mert a cucli végződése németesen hangzik, mint a *spicli*, nem kellene kavarni. A ***cucli*** szót nem lehet kifejezetten németnek beállítani. A ki***fl***i is hasonló és mégsem német, mivel az ***fl*** páros, és a belőle alakítható gyök a ***f***ü***l***, melynek külső körvonali alakjával egyező a ki***fl***i (ki***fül***i) ívelése. Kifli, jóval a német nyelv kialakulása előtt létezett. Különben a csecsemők minden kifejezése nyelvtől független, mivel ösztöni: ***papa, püpü, didi, cici, mama, mmmm, baba, glglgl,*** stb. Alapjában véve a ***cucli*** a be***c***éző ***c*** hangkörből indul, és ez ősmag(yar)-nyelvi jellegzetesség: ***cuci, cucili, cucli***.

CS

*„Mássalhangzó: a **t** és az **s** hang bizonyos tulajdonságait egyesítő zár-réshang, a **dzs** **zöngétlen** párja.”*
www.osnyelv.hu cs

A ***cs*** hang kedélyállapotot kifejező hang. Nagyon sok, azon szavak közül, melyek a ***cs*** hangot tartalmazzák valamilyen: játékos, ki***cs***iny, ki***cs***inyító, kedves, be***cs***es, értékes kin***cs***, be***cs***ület, böl***cs***esség, esetleg ***cs***eles, ***cs***alafinta, hangulatkeltő, érdekes ka***cs***karingós rajzolatot, gubancos képet, helyzetet leíró, kiismerhetetlen, ***cs***odás jelenségre utaló, érdekes dolgot leíró, vidám hátteret, kellemes, élvezetet sejtető dolgot fejez ki. Ha egy szóban többször előfordul, az rendkívüli élvezetet jelentő kifejezés *(**cs**e**cs**, **cs**ö**cs**, **cs**ö**cs**örész, **cs**ú**cs**)*. Az érem másik oldalán a

szenny (mo***cs***ok, po***cs***olya, mo***cs***ár), a haragos, ízetlen (o***cs***mány) viselkedés, megnyilvánulás, állapot jelzőhangja is.

Íme néhány a ***cs*** hangot tartalmazó szavaink közül: An***cs***a, Mar***cs***a, Jan***cs***i, Ter***cs***i, Jul***cs***i, Kar***cs***i, ki***cs***i, ke***cs***, ke***cs***es, ke***cs***e, ***cs***e***cs***e-be***cs***e, ***cs***e***cs***, ***cs***ö***cs***, ***cs***ö***cs***ös-faros, ***cs***ö***cs***öz, ***cs***ö***cs***örész, ***cs***e***cs***emő, ***cs***e***cs***bimbó, ***cs***e***cs***szopó, apró***cs***ka, apró-***cs***eprő, ***cs***ip-***cs***op, ***cs***ip-***cs***up, piszli***cs***áré, ***cs***eke, ***cs***ekély, ***cs***ekélység, (***c***)***s***ekélyedő, ***cs***ökő, ***cs***enevész, ki***cs***i, ki***cs***iny, ***cs***onka-bonka, ***cs***onka-boka, be***cs***, be***cs***es, be***cs***ület, belbe***cs*** (lelki érték), ***cs***áb, ***cs***ábos, ***cs***ábít, ***cs***áberő, ***cs***ábul, ***cs***a***cs***i, ***cs***a***cs***iság, ***cs***a***cs***iskodik, ***cs***a***cs***ika, ***cs***etten, ***cs***attan, ***cs***ettint, ***cs***ahol, ***cs***ahos, ***cs***emege, ***cs***emegézik, ***cs***em***cs***eg, ***cs***ám***cs***og, ***cs***al, ***cs***ali, ***cs***alogat, ***cs***alóka, ***cs***alárd, ***cs***alfa, ***cs***alafinta, ***cs***alogány, ***Cs***ili***cs***ali ***Cs***alavári ***Cs***alavér (Móra), ***cs***end, ***cs***endül, ***cs***eng, ***cs***öng, ***cs***enget, ***cs***önget, ***cs***engettyű, ***cs***ilingel, ***cs***ingilingi, ***cs***erje, ***cs***eplesz, ***cs***emete, ***cs***alit, ***cs***a***cs***ka, ***cs***a***cs***og, ***cs***eveg, ***cs***ivitel, ***cs***iripel, ***cs***ipeg, ***cs***ipog, ***cs***i***cs***ereg, fe***cs***eg, lo***cs***og, lep***cs***el, ***cs***erfes, ***cs***erfel, ***cs***everész, ***cs***ivog, ***cs***elekszik, pepe***cs***el, ***cs***elez, ***cs***él***cs***ap, ***cs***elevendi, ***cs***eleskedik, ***cs***elfogás, ***cs***elszövés, ***cs***elgán***cs***, ***cs***epű, ***cs***öpű, ***cs***üpű, ***cs***ápol, ***cs***árda, ***cs***ár**dá**s, ***cs***ármál, ***cs***úszda, ***cs***úszkál, ***cs***usszan, be***cs***usszan, ***cs***i***cs***onkázik, ***cs***etepaté, ***cs***ihi-puhi, ***cs***atangol, ***cs***atrat, ***cs***alinkázik, ***cs***ámbolyog, ***cs***ámpál, ***cs***etlik-botlik, ***cs***attint, ***cs***ettint, pa***cs***i, pa***cs***iz, ***cs***avar, ***cs***avaros, ***cs***avarog, ***cs***avarít, ***cs***avargat, ***cs***űr-***cs***avar, ***cs***obog, ***cs***örgedezik, ***cs***obolyó, ***cs***ermely, gán***cs***os, ***cs***ökönyös, maka***cs***, ***cs***ög, ***cs***ög-bog, gö***cs***, gö***cs***ös, ***cs***omós, gör***cs***ös, gö***cs***örtös, rü***cs***kös, ***cs***epeg, ***cs***öpög, ***cs***eppen-***cs***urran, ***cs***eperedik, ***cs***eppe***cs***ke, ***cs***eppnyi, ***cs***öppnyi, ***cs***öppség, tó***cs***a, ***cs***erren, ***cs***örren, ***cs***erget, ***cs***örget, ***cs***örög, ***cs***erke, ***cs***erkész, ki***cs***erkész, kis***cs***erkész, ***cs***esz, ***cs***esztet, ***cs***iszol, ***cs***illag, ***cs***illám, ***cs***illámlik, ***cs***illog, ***cs***illa, ***cs***irke, ***cs***ibe, kis***cs***ibe, ***cs***ipog, ***cs***iripel, ***cs***ikló, ***cs***iklik, ***cs***ikland, ***cs***iklandós, ***cs***iklandoz, (székelyül: ***cs***iklint, ***cs***iklant), ***cs***ikó, kis***cs***ikó kis***cs***a***cs***i, ***cs***a***cs***i***cs***ikó, ***cs***íny, ***cs***ínytevő, ***cs***intalan, ***cs***intalankodó, ***cs***innadratta, ***cs***ipke, ***cs***ipkéz, ***cs***ipkés, ***cs***i***cs***és *mese*, ***cs***i***cs***ikál, haj***cs***izik, haj***cs***ikál, bubu***cs***ikál, ***cs***u***cs***ukál, ***cs***u***cs***ujgat (*altat*), ***cs***u***cs***ul *a ki**cs**i*, ***cs***ipisz (*pöttöm kisgyerek népiesen*), ***cs***iga, ***cs***igás, ***cs***igáz, ***cs***igolya, ***cs***igasor, ***cs***igabiga, ***cs***i-galép***cs***ő, ***cs***igavonal, ka***cs***karingó, ***cs***i***cs***ás, ***cs***iri***cs***áré, ***cs***íra, ***cs***írasejt, ***cs***iribí-***cs***iribá, ***cs***inos, ***cs***inosodik, ***cs***inosít, ***cs***inoska, ***cs***inosodás, ***cs***inál, ***cs***ínja-bínja ***cs***inibaba, ***cs***ín, kül***cs***ín, ***cs***itri, lányo***cs***ka, menye***cs***ke, bá***cs***i, ***cs***oda, ***cs***odás, ***cs***odaszerű, ***cs***odálatos, ***cs***odálatra méltó, ***cs***odaszép, ***cs***okor, ***cs***okréta, ***cs***ók, ***cs***ókol, ***cs***ókolózik, ***cs***óva, ***cs***óvál, ***cs***íp, ***cs***ipked, ***cs***ípő, ***cs***ípi***cs***óka, ***cs***íp***cs***íp***cs***óka, ***cs***ip-***cs***up, ***cs***ippent, ***cs***ámpáz, ***cs***impolya, ***cs***üng, ***cs***impaszkodik (*akár a **cs**impánz*), ***cs***ú***cs***, ***cs***ú***cs***os, ***cs***u***cs***ori, ***cs***u***cs***orít, ***cs***u***cs***orog, ***cs***u***cs***orka, ***cs***ü***cs***öri, ***cs***ü***cs***örít, ***cs***ü***cs***örög, ***cs***ü***cs***örke, ***cs***ü***cs***ül, ***cs***ü***cc***s, ***cs***ü***cc***sen, ***cs***ü***cs***ükél, szemöl***cs***, szem***cs***e, ta***cs***kó, ke***cs***ke, fe***cs***ke, ma***cs***ka, lép***cs***ő, hág***cs***ó, be***cs***i***cc***sent, be***cs***íp, ***cs***uklik, ***cs***ukló stb.

És minden ki***cs***inyító képző, melyben benne a ***cs***é hang: apró***cs***ka, hajó***cs***ka, tyúko***cs***ka, almá***cs***ka, napo***cs***ka, hol-da***cs***ka *stb*., játékosabban, becézőbben hangzik, s a szóban forgó személy, tárgy, fogalom, kisebbnek, kedvesebbnek képzelhető el, mint azok, melyeket ***cs***ak a -ka, -ke ki***cs***inyító képző követhet. A ***-cska, -cske*** kicsinyítőket a szláv nyelvek az ősmag(yar)-nyelvből vették át. Itt is útmutató a kisgyerek kedves ki***cs***inyító beszéde.

Elöljáróban megjegyzendő, hogy a magyar nyelvben a ***cs*** hang a kap***cs***olatok, ***cs***atlakozások, ***cs***el, ***cs***elekedet, ki***cs***i, és azok fogalomkörébe tartozó jelenségek kul***cs***hangja. A ***cs*** hang sajátosan magyar kifejezések meghatározó hangja, mely kifejezések csak szándékos ferdítéssel, az ésszerű nyelvi következetesség teljes felrúgásával jelölhetők más nyelvből származóknak. A szótár szerkesztőit ez egyáltalán nem zavarta.

csákány – *Fejtésre, bontásra használt nyeles kéziszerszám. Harci csákány.* **[török]** Nevéből kiérződik: ***ék***elve, vagy ***ék***ként (ák) ***csa***p be a kifejtendő, bontandó anyag rései közé. Az ***-ány*** (nt) a cselekvést viszonyító, csákán***t*** használt, ***csa***pó ***ék***ké***nt*** használt, ***csák***olás eszközére utaló. A török is az ősmag(yar)-nyelvből örökölte.

család – *Szülők és gyermekek és legközelebbi hozzátartozóik közössége.* **[szláv]** A ***család*** szó a ***csel***ekvés fogalmi körébe tartozó. A ***csel***éd is a ***csel***ekvéssel rokon. A ***csel*** gyök jelzi, hogy a ***csal***ád létrehozása, fenntartása ***csel***ekvő tevékenységet követel. (*Czu–Fo Szótár*) A jó értelembe vett ***csel*** a ***csel***ekvésre vonatkozóan, főleg a kéznek munka közben végzett érdekes, bármilyen bonyolult, fordulatos mozdulatra való képessége. Nincs az emberi kéznél érdekesebb, ***csel***esebb szerszám az élővilágban, melyet a legbonyolultabbra kifejlesztett számítógép, az emberi agy irányít. Az azzal véghezvitt tettek beleszövődnek egész alkotó életünkbe, így a ***család*** létrehozása, fenntartása, megfelelő irányítása is beletartozik ***csel***ekedeteinkbe (családkodás). A ***csa*** gyök a ***csa***p, ***csa***pat, ***csa***lád (ez is ***csap***at és k***apcs***olat) alapszava, melyet a szótár a meghatározásban **finnugor**nak jelöl. A ***csap***, ***csa*** gyöke a ***csa***lád szóban is a k***apcs***olatteremtés jelölő.

csalán – *Szőreivel csípős fájdalmat okozó fűrészes levelű gyomnövény.* **[török]** A ***csal*** igéből indul, sötétzöld leveleivel oda***csal***, aztán szúrós bolyhaival megcsíp. Valószínű ***csalány*** lehetett, mely szóban a ***csí***pés utáni ***nyal***ogatással való enyhítés is benne volt. A székely ***csihány*** a ***csí***pést és az azt követő kiütéseket is leírja. Úgy mondják: a ***csí***pés ki***hány***ta magát a bőrön. Reméljük, hogy törökültatárul még mélyebb értelmű magyarázatot tudnak adni a szótárszerkesztők.

csalit – *Cserjék, bokrok szövevénye*. **[török]** A bozót másik neve. ***Csal***ós volta miatt kapta nevét. A ***csalit*** embernél magasabb cserjék, bokrok sűrűje, és kilátás híján bizony el lehet tévedni benne.

csanak – *Kis cserépfazék. Fából való (nyeles vízmerő) edény*. **[török]** Hányféle edényünk van ***cs*** hanggal: ***cs***észe, ***cs***upor, kö***cs***ög stb., s mindannyi a lo***ccs***anás ***cs*** hangját hordozza magában. A ***csanak***ot a pásztorok, vadászok használták, és fel***csa***tolva, övre, szíjra ***ak***asztva hordták. A szóban levő ***na*** gyök víz jelentésű (Du***na, ne***dv, ***ne***dű). A szó, loc***csan***ó ***ne***dvet tartalmazó edényről beszél, melyet fel***ak***asztva hordanak. A *Magyar Néprajzi Lexikon* szerint: „[...] változataival a szomszéd, a balkáni és a többi európai népek pásztorkultúrájában is találkozunk, a formáknak, a díszítő technikáknak és a díszítményeknek leggazdagabb változatai nálunk alakultak ki.” (Magyar Néprajzi Lexikon, **csanak** címszó) Miért? Mert tőlünk ered! Ferdítési szándéktól vagy kishitűségtől vezérelten sokszor állapítják meg néprajzos szakemberek, ha valamelyik nép használati tárgyai közt a mieinkhez hasonlót látnak, hogy azt holtbiztos mi vettük át tőlük, semmiképp azok tőlünk. A nyelvészek hasonlóan. A ***csanak*** bizony ősmagyar ivóedény, és az ősmag(yar)-nyelvből vették át a többi népek. Elemeire szedve magyarul magyarázható.

csá***ng***ó – *Bukovinában, Moldvában élő vagy onnan származó magyar népcsoport*. **[csáng ’ide s tova kereng’]** A ***csángó***k ősidőktől Moldvában élő, és a mai napig az ősi ógörögös ***-esz, -isz*** végződésű nyelvjárást megőrző magyar nyelvű nép, mely nép közé később az osztrák üldözés elől menekülőként székelyek is letelepültek. A ***csan*** gyök a kínaiaknál, Sze***csuán*** (Szé***csény***) földjén letelepült falulakót jelent, ellentétben a vándorló életmódot folytatókkal. Ez valószínű ősmag(yar)-nyelvi eredetű szó. Tehát a ***csángó*** szó nem csavargót jelent, ezt csak belebeszélték a szó jelentésébe az okoskodók. A csá***ng***ók nem csavargó nép volt, hanem letelepült őslakók Moldva földjén, akikre később a beszivárgó valachok rátelepültek. Az ***ng*** páros a magyar nyelvben az egy ponthoz kötődést jelzi, mely ugyan e***ng***ed kile***ng***ést, de csak bizonyos határ***ig***, és onnan vissza. Ez a letelepült nép mozgásterét jelenti. Ha a csá***ng***ók oly nagyon szeretnék a vándoréletet, rég eljöttek volna Moldvából az ottani elnyomottságuk miatt. Jobban kötődnek ősi lakhelyükhöz, ősmagyar eredetükhöz, mint sok más táj magyarsága, hisz a románok évszázadok óta gyomorforgató módon próbálják beolvasztani tűzzel-vassal őket, de ha megőrülnek miatta, akkor sem megy nekik. Nyelvjárásukról, nyelvük eredetéről, az eredeti kiejtéseik megőrzéséről VARGA CSABA: *Ógörög: régies csángó nyelv* című könyve bekezdő fejezetében vagy az ***sz***-ező csángó és ógörög szavak összehasonlításában a 46. oldalon.

csá***nk*** – *Négylábú állat hátulsó lábán a bokának megfelelő ízület. 2. A sonka vastag csontja*. **[? cigány]** Vajon nem a ***csonk*** értelme rejlik a szó mögött, mit a cigány szóhasználat eltorzított? Biztos, és az is, hogy magyar eredetű szó és nem cigány. Csak ők ilyen alakra torzítva használják az átvett magyar szót. Hány és hány van még ilyen.

csap – *Üt, pofon csap. 2. Fejébe csapja kalapját. 3. Villám csap a fába. 4. Átcsap az út túlsó felére. 5 Zajt csap. Stb.* **[finnugor]** E szó mindenképp két valaminek a találkozása, k***apcs***olódása. Az ***apcs – csap – pacs*** hangváltásokkal eljutunk a ***pacs***ihoz. A taps is két tenyér össze***csap***ása, és valószínű eredetileg t***apcs*** volt. A sort még lehet folytatni: fel***csap*** valaminek, kapcsolatba kerül egy új foglalkozással, meg***csap***tad egy szekér farakományt, vagyis ***csap***tató fával körbe***csa***varva szorosabb k***apcs***olatra kényszeríti. Jóval bőségesebb a kifejezésözön a ***csap – pacs*** teremtőgyökkel, de most itt ez elég. A két részben tárgyalt ***csap*** gyök alapjában véve egyetlen fogalmi kört jelöl a k***apcs***olat létrehozását, vagy megszüntetését. Egyik német, másik finnugor. Hol itt a következetesség?

csap – *Folyadéknak, gáznak csőből való kieresztését lehetővé tevő illetve áramlását szabályozó szerkezet. 2. Növény metszett ága. 3. Illesztések csapja. 4. Tengelycsap. 5. Egy éves szarvasbikának még el nem ágazott szarva*. **[német]** Ez a ***csap*** nem az a ***csap***, és mégis az, mert ez is k***apcs***olat. A Székelyföldön használt *elenged* értelmű: ***elcsap,*** el***csap***ja azt, ami a kezében van. Vagy a *kienged* értelmű: ***kicsap***, ki***csap***ja a tehenet a kapun, a ***csordá***ba. Ez utóbbi azért érdekes, mert a víz***csap*** megnyitása után ***csordo***gál a víz, a tehén ki***csap***ása után a ***csordá***val elballag. A ***csap*** szó a ***csa*** gyökből a ***csá*** értelméből (félre) indul épp, mint a ***csavar***ás, és a ***csap*** megnyitása is félre***csavar***ó mozdulat. Ez volt az első ***csap***ok esetében is, mert azok derékszögben elfordítható, el***csavar***ható ***csap***ok voltak. ***Csepp, csap, csap***adék. Az eső***csepp***ek oda***csap***ódásának hangutánzója. A le***csap***ódó harmat***csepp***ek, a ***csap***ból lassan ***csöp***ögő víz***csepp***ek. A tengely***csap csap***ágyazott vége, a korona alatti, foggyökért erősítő ***csap***, mindannyi k***apcs***olat. Mivel a felsorolt szavak mind a gazdag szóbokrú ***csa*** gyökkel, a ***csap***pal k***apcs***olatosak, elvárnánk a szerkesztőktől ezek ilyenszerű beható német vonatkozású

magyarázatát. Végül is érthető a ***csap*** kettős, ilyen és olyan jelentése, de az eredet megosztott volta ugyanazzal a gyökkel rendkívül furcsállható.

csa***pl***ár – *Csárda, kocsma férfi italmérője*. **[? német]** A ***csap***lár a hordót ***csap***oló. Az ***-ár*** képző jelen van a kád***ár***, bogn***ár***, bodn***ár***, búv***ár*** és más szavakban is. Német? A ***pl*** páros, mely szétágazó értelmet visz különböző szavakba, pl. lefejtő, irányító, felhívó stb. útmutató a magyar eredethez. Példaként néhány párhuzam: csé***pl***ő, gye***pl***ő, kere***pl***ő, na***pl***ó, szere***pl***ő, tá***pl***ál stb.

csá***rd***a – *Falun, városon kívüli (országút menti) kocsma, fogadó*. **[szerb–horvát < …perzsa]** A ***csá*** gyök a félre irányra utal. A félre***csa***pott ***csá***kó, ***csá***rdás kiskalap, a ***csá***mpázó léptek, utak, letérők melletti ***csá***rda (***rd*** páros), olykor l***ár***más, ***csár***más ke***d***vtelést (***d***) lehetővé tevő i***d***őmulató helyiség. Itt ropták a ***csárdás***t. Az egyik legmagyarabb, a magyarságra legjellemzőbb vonást igyekeznek szerb–horvátnak, perzsának beállítani. Pedig az ***rd*** kötött mássalhangzó páros ősmag(yar)-nyelvi ismertetőjele a szónak. Lám: bo***rd***a, cso***rd***a, e***rd***ő, fe***rd***e, fü***rd***ő, fo***rd***ul, he***rd***ál, ho***rd***ó, ka***rd***, ko***rd***a, mo***rd***, o***rd***as, o***rd***ít, ö***rd***ög, pá***rd***uc, pe***rd***ül, szilá***rd***, szu***rd***ok, zá***rd***a, zo***rd*** stb. Ezek mind szerb–horvát, perzsa szavak? Igaz a *Czu–Fo Szótár* is bizonytalan eredetet ír, de az eredetre való utalásai a *Czu–Fo Szótár*nak felülírhatók, mivel ők még akkor nem ismerték a kötött mássalhangzó párosokat, azok azonosító hitelességét, így tévedhettek e dologban.

csa***rn***ok – *Tágas oszlopos terem. 2. Pályaudvari térség. 3. Vásárcsarnok. 4. Tejcsarnok.* **[?]** A ***csarnok*** a ***csűr***höz hasonló nagy fedett, z***ár***t ***űr,*** belső t***ér***. Az ***rn*** páros a valamivé alakulás értelmét adja: mé***rn***ök, hí***rn***ök, zsa***rn***ok stb. Vagyis a ***mér***ből lesz mé***rn***ök, a ***hír***vivőből hí***rn***ök, a ***zsar***olóból zsa***rn***ok. A ***csűr*** a szótár szerint, a változatosság kedvéért, német eredetű. A ***-nok***, bár képzőnek mondatik, jelentése nagy.

császár – *Uralkodó*. **[szláv < …C. J. Caesar nevéből]** Ez azért nagyon furcsa megállapítás. Hogy mi kaptuk a tótoktól. Ez a szó minden beavatkozás nélkül alakult ki a különböző nyelvekben. Iulius ***Caesar*** nem óhajtott magasabb elismerést, mint amilyen Nagy Sándort övezte, és Nagy Sándor csak király volt. Bizonyíték van a történelemben, hogy a nagyzási hóbort, a hiúság miatt törte a nyavalya utódait a ***Caesar*** név felvételére, viselésére. Az orosz ***cár*** szó biztosan nem a **Caesar**ból van, s a kínai, japán stb. sem, hanem **bír** címszónál már említett ***ár, úr, ir, ír*** gyökökből, mint a b***ír***ó, b***ár***ó, ***úr***, k***ir***ály, f***ár***aó, c***ár*** szavakban. Viszont, uralkodói címként valószínű nem maradt volna fenn, ha nincs benne az ***-ár***, mint végződés.

csat – *Öv, cipő stb. vagy szíj két végének összekapcsolására való eszköz.* **[török]** A ***csat*** összezáráskor ***csat***tan, be***kat***tan, és így össze***csat***olja a két részt, azaz ***csat***lakoztatja, összek***apcs***olja. Magyar szó.

csata – *Haderők vagy szembenálló felek jelentősebb összecsapása.* **[szerb–horvát]** Ismételjük meg a meghatározást: Haderők vagy szembenálló felek jelentősebb össze***csap***ása. Tehát a ***csata*** össze***csap***ás. Ez is a ***csa, cse*** gyökök szóbokrához tartozó. A ***csa***tában ***csa***ttannak az ütések, a ***csa***ta hevében ***csa***ttognak a fegyverek. Esetenként ***cse***les fogással be***csa***pják az ellenség ***csa***patait, majd lesből le***csa***pnak azokra. A ***csa***patok a ***csa***tában nagy ***csa***pást mérnek egymásra. Na, ezt most így tovább szerbül.

csato***rn***a – *Víz elvezetéséhez vagy öntözéshez való ásott árok. Mesterséges vízi út.* **[szerb–horvát < olasz]** Szintén a ***csat***lakozás, k***apcs***olat, át**csap**olás, le***csap***olás létrehozásának alapgondolata van a ***csat*** gyökkel kezdődő szó mögött. Nincs ebben egy fia szerb–horvát és olasz eredet sincs. A szó a ***csatol*** ige bővítménye, az ***rn*** páros többnyire a valamivé válás állapot leírója: aka***rn***ok, ***hírn***ök, mé***rn***ök, tá***rn***a, zsa***rn***ok, ez esetben ***csatorna***/gy.

csáva – *Nyersbőr érlelésére használt lé. Stb.* **[szláv]** A szó szintén a ***csa*** ősgyök, annak ***csav*** bővítménye szóbokrához tartozó. A ***csáv***ában ***kav***arták (***csav***arták) az áztatott bőrt. Az is lehet, hogy több jelentést hordoz a ***csáva*** szó, a ***sav***as, ***csáva***levet, melynek ***csá***mpás ***sav***anyú íze van.

cseber – *Egyfülű, vödör alakú edény.* **[szláv]** Megjegyzésként: kétfülű is van, Székelyföldön ilyen az itatócseber. A szó a ***cse*** ősgyök ***cseb, csob*** (***csep***) bővítménye. Nagyobb vizes edény, melyben ***csob***ban (***cseb***ben) a víz. Az ***-er*** képző, de talán az emelésnél kifejtendő ***er***őre is utal.

cseléd – *Valakihez hosszabb időre elszegődött bérmunkás.* **[szláv]** Valaha egyet jelentett a *család* szóval. A ***csel***ekvés ***csel*** gyökéből indul. Az ***-éd*** képző szóvég a bensőségesség megnyilvánulása.

cselekedik – *Valamely cselekvést végez.* **[?]** A ***csel*** gyökből induló szó. A kéznek munka közben végzett érdekes, bármilyen bonyolult, fordulatos mozdulatra való képessége. ***Cselekedet*** az ember, az emberi kéz által végzett bármely tett. A ***cselekedik*** szó több részből áll: **csel, ek** (ék), ***ked*** (jó kedvvel), ***ik*** (***ik***lat), mozog.

csemege – *Inkább nyalánkságból, mint táplálkozás végett fogyasztott finom ételféle, ínyencfalat.* **[?]** A ***cs*** a finomra ***cs***ettintő ösztöni hang, ***eme***, az evés, ***emege***tés. A ***csemegé***t más módon eszi az ember, de még az állat is, mint a más ennivalót, élelmet. Az ínyre való hatása is más. Aki adott kockacukrot kiscsikónak, tudja, mi a különbség még az állat esetében is.

csemete – *Magról kelt vagy nevelt fiatal fa. Kisgyermek.* **[? olasz]** A ***csemete***, édes kis szavunk. Egészében egy kis sarjadék. Felbontva: ***cs*** – ki***cs***iny, ***emet*** – külső gondoskodás, táplálás (etet), az ***em*** evéssel kapcsolatos, a szóvégi ***e*** további kicsinyítő a ***k*** hang nélkül (***csemet***k***e***). Olaaaasz????

cse***nd*** – *Ama állapot, melyben zaj nem hallik.* **[?]** Ugyancsak ***cse*** ősgyökből a ***csen***, meghatározó a zöngés ***n*** jelenlét, de a ***cs*** az uralkodóhang. Mindkét jelenség megjelenítő szava ebből indul: ***csen***g, ***csen***d. A ***csen***, el***csen***, titokban, ***g*** hatás nélkül (csen***g,*** han***g***), ***csend***ben eltulajdonítást jelent. A ***cseng*** és a ***csend*** két ellentétes fogalom. A kulcs a szóvégi ***g*** és ***d*** hangok jelentési különbözősége. A csen***d*** szóban a ***d*** hang, a csen***g***ésnek való *ellentmondás* (***d***e!). Csen***d*** a csen***g***és vé***g***e. Innen az angol **end**. Tehát szűnjön meg a ***cseng***és, legyen ***csend***. Ez a szerepe a ***d*** hangnak a ***de*** kötőszóban is – ellentmond az addigiaknak, és ellentétes irányú cselekvésre sarkall. Biztos magyar eredet.

csép – *Rúdból és a végére szíjazott hadaróból álló, a szemtermés kiverésére való eszköz. 2. Szövőszéken a láncfonalak összekuszálódását gátló léckeret.* **[szláv]** A ***csé*** ősgyök bővítményeként a ***csép*** gyök szintén a k***apcs***olódás fogalomkörébe tartozó. Mert mit tesz a ***csép***hadaró? ***Csap***kod, ***pacs***kolja, ***csép***eli, ***csep***üli a csűr földjére leterített gabonát, esetleg borsót, babot. Ennek nyomán kiperegnek a szemek. A szövőszék vagy osztováta ***csép***jei a hasajóra felcsavart fonál, székelyül *mejjék* rétegei közé helyezett vékony lécek az összekuszálódás, ***csep***űsödés elkerülésére. Hol itt a szláv elem?

csepp, csepeg – *Cseppenként hull. Cseppenként hullat valamit.* **[? finnugor tőből]** Ha a német ***csap***ból finnugor víz***csep***p ered, akkor a német közreműködéssel, finnugor ***csep***pekkel kimoshatjuk a török ***csip***át a szemünkből. Azért ez nem akármilyen nemzetközi együttműködés, főleg annak tudatában, hogy mindannyi magyar ősgyökből ered.

cseperedik – *(Gyermek) fejlődik, növekedik, serdül.* **[? török tőből]** A fenti esetben a ***csep*** tőszó még finnugor volt, de itt már törökre váltott. A valóságban az őseredeti magyar kifejezés három szóból áll: ***csep, ered, ik***. A ***csep***, csepp, csöpp kis valami el***ered*** növekvőn, mozdul, ***ik***lat.

csepű – *Kender, len vagy juta gerebenezésekor keletkező kóc. Kócos.* **[török]** A gerebennel a rostok közül kitépi a származadványokat, és a rövid szálakat. A ***csép***el, ***csep***ül szavak szinte ugyanazt jelentik attól függetlenül, hogy gabona verését vagy rostok tépését végzi. Karmozdulatokról van szó benne, a ***csáp***ok mozgásáról. Ám a szótár egyiket szlávnak, a másikat töröknek mondja. Talán, hogy ne legyen harag. A ***csepű*** a ***csepü***lés végeredménye.

cser – *Cserfa. 2. Cserzőanyagként használt fakéreg. Cserlé.* **[déli szláv < latin]** A ***cser, ser, ser***dül, nő, itt a magasra növést jelenti. A ***cser***lé visszautaló – az eredetre következtető névadás. Mindez magyarul.

csere – *Az a cselekvés, hogy valakit, valamit cserélnek.* **[?]** Hasonló a ***terefere***, ahol szót, gondolatot ***cseré***lnek. A ***terefere*** jelentése ***tér***ít-***for***dít. A ***csere, cserebere*** esete ugyanez: innen oda, onnan ide.

csere***kly***e – *Fenyőfák lehullott tűlevele. 2. Rőzse. 3. Ágasfa.* **[?]** A ***cser*** gyök a ***ser***dült fáról jövő elhalt ***sar***jadék, ***ser***jedék onnan ***er***edő, lehulló. A ***cserek***, többes szám, ***-lye*** birtokos rag (a hangzás: ***je***), cserek származéka, ***csereklye***.

cserép – *Agyagból formált és kiégetett vékonyfalú készítmény, illetve ennek anyaga.* **[szláv]** A ***cserép*** törve ***csörren***. A **cserép**edény törékeny, s a ***csör***renés a ***cser***épedény ***tör***éséhez hasonló hang. Ez hangutánzó megnevezés lehet, és mindenképp magyar nyelven. A ***-rép*** a ***rop***panás.

cserepár – *Osztrák hadseregbeli gyalogos.* **[szerb–horvát]** VIRÁGHALMI FERENC regénye, az *Egy cserepár naplója*, Budapest, 1875. kiadása szerint: „a német gyalog-katonaságot a magyar II. Rákóczi Ferenc óta nevezi cserepárnak, amidőn is az elfogott labanczokat páronkint cserélték ki egy kuruczért: innét a csere pár nevezet.” A *Czu–Fo Szótár* szerint: „Gúnyos nevök az austriai örökös tartománybeli gyalogoknak, kik egykoron fehér nadrágon fekete harisnyát viseltek. Ugyanaz a szerb tsarapár szóval, mert tsarapa szerbűl am. harisnya.” Véletlen egybeesés? Lehet.

csere***szny***e – *A cseresznyefa termése. 2. Cseresznyefa.* **[szláv < …görög]** A ***cser*** szó maga a magasra ***ser***dült fa, ***-esz***, evés, a ***-nye*** a felkínálás ősi szava (a ***ne***sze régi változata) – magyarul. Székelyföldön még ma is így szólnak a kutyához, ha valamit odavetnek neki: – ***Nye***! Vagyis a **cser**, a nagyra ***ser***dült fa mintegy kínálja gyönyörű piros termését: ***Esz ? Nye!*** Ennek alátámasztása az ***szny*** páros jelenléte, mely a tari***szny***a szóban hasonló értelmet sugall, és az ***szny*** páros hangjaival alkotható szavak az as***sz***o***ny*** (kívánatos), ***ny***i***ssz***ant (szalonnát, kenyeret).

cser***g***e – *Vastag, bolyhos gyapjú szőttes. 2. Ebből való pokróc. 3. Ebből való sátor.* **[vándorszó: … latin]** A ***cserge*** a ***birka, bürge, birge, birka*** vastagra font gyapjújából készülő takaró. Nevében hordja eredetét. A ***cser***dít szónak, vagy inkább a mozdulatnak van egy *terít* értelme is.

cser***j***e – *Tőből szétágazó fás szárú növény, bokor.* **[? szláv]** Ebből lesz a ***cser***, azaz a magasra ***ser***dülő fa. Az ***rj*** páros az erő feszítését szemlélteti (e***rj***ed a bor – e***r***őre ***j***ut). Itt még kicsi a cs***erje***, most ***erje***d, g***erje***d, azaz növekszik, még t***erje***d, terebélyesedik, míg teljesen ***er***őre ***j***ut, naggyá válik. Hol keressük itt a szláv elemet?

csésze – *Kisebb füles (porcelán vagy fajansz) ivóedény. Stb.* **[szláv]** A ***cs*** hang a lo***ccs***anás hangja is. De nemcsak az. Az ivóedények közt kiemelkedő a ***csésze***, mely rangos ivóedény. Nem a csuporral, bögrével egyenértékű. A ***csésze csisz***olt, finomított felületű, anyaga finom, mintázata szép vonalvezetésű. Régen csak ünnepi alkalmakkor került az asztalra. Emelte az együttlét érzelmi értékét, és a viselkedést is ahhoz kellett igazítani, vagyis „csiszoltan” illett viselkedni. Szláv?!! Az oroszok is ihattak teát ***csészé***ből, ám a szó magyar eredetű.

cséve – *Fonal felgombolyítására való üreges hüvely. Stb.* **[szláv]** A ***cséve*** egy ***cső***, melyre fonalat ***csava***rnak, ***csévé***znek. A ***csavar*** még a szótár szerint is magyar szó, a *kavar* szóval hozza összefüggésbe. Mitől szlávosodik el, mialatt a ***csévé***ig jut. A ***cső***vel kapcsolatban lásd a ***cső*** címszónál.

csiga – *Puhatestű (hátán meszes héjat hordó) kis állat. Műszaki csiga, emelésre és más célokra.* **[? török tőből]** A ***csiga***vonal a ***csi***nos, ***csi***csás vonalvezetések egyike. A gyök innen van. A ***g*** hang a ***g***ubanc, a kusza vonalak jelölője. A ***göcs*** (göcs – csög, csig), melyhez hasonlít a ***csiga***vonal. A ***cs*** hang a magyar nyelvben a ***cs***avarás fogalomkörének kul***cs***hangja. Az emelő***csigá***t is ***cs***avarni, tekerni kell. A kul***cs***ot is ***cs***avarják a zárban. ***Cs***avaros, gubancos, ***cs***igavonal. Nincs ebben semmi török vagy tatár stb.

csiger – *Áztatott törkölyből erjesztett ital. Savanyú vinkó.* **[? török]** Idézet a MAGYAR NÉPRAJZ, Akadémiai Kiadó, Budapest, 2001. *Szőlőművelés, borászat* oldalairól: „Alacsony alkoholtartalma és savanykás íze igen alkalmassá tette arra, hogy a nyári nagy melegben dolgozó emberek szomját oltsa. Az efféle italok ősi, még a honfoglalás előtti korból származó magyar neve a *csüger, csinger* vagy *csűgör*.” http://vmek.oszk.hu/02100/02152/html/02/263.html A jelölt helyen *Kapásbor* címszó alatt. Szó sincs a török-tatár nyomról, legfeljebb úgy, hogy ők vették át az ősmag(yar)-nyelvből.

csihés – *Megvetett, kigúnyolt ember.* **[?]** A ***ciha, cihe***lődés ruházattal kapcsolatos szavak. A ***csihés*** is. A megvetettség eredhet a ruházat szegényes voltából. Székelyföldön mondják *ruhagyuri*nak is az ez okból megvetett embert.

csikk – *Cigarettavég.* **[vándorszó: … ? cigány]** A ***kics***inység fogalmi köréből jövő. Legfeljebb azért mondják cigány szónak, mert neki csak a földről felszedett ***csikk*** jutott.

csilla – *Csillagvirág* **[latin]** A magyar nyelvben az ***ill*** gyökszó által leírt jelenség orral, szemmel érzékelhető, felfogható: mivel lehet ***ill***at vagy v***ill***anás. Jelen van a ***csil, pil, vil, il*** gyökökben és azok bővítményeiben: ***csill***og, ***pill***ant, ***vill***an, ***ill***at stb. A latin nyelv csak megörökölte az ősmag(yar)-nyelvből.

csillag – *Sötét égen fényes pontnak látszó égitest.* **[? finnugor tőből]** Ehhez már nincs mit fűzni. Latin, finnugor s ami eszükbe jut kapásból. Ha a ***csillag*** szótöve finnugor, akkor mitől latin a csilla?

csillapít – *Csökkent, enyhít. Nyugtat.* **[? finnugor tőből]** A ***csillapít*** két szó ***csil*** és ***lapít***. A fent tárgyalt ***ill*** gyök csak akkor illik ide, ha ***ill***anás értelemben vesszük: el***ill***an a harag. A ***csi***l talán: ***csö***kkent, ki***csi***nyít értelmű, a ***-lapít***, a felborzolt állapot elsimítása, lelapítása.

csille – *Keskeny vágányon vagy kötélpályán futó kisebb méretű teherkocsi.* **[? német < szláv]** A ***csille***, ki***csi***, b***ille***nő szállítóeszköz a bányában. Se nem német, se nem szláv.

csimasz – *Pajor. 2. Poloska.* **[? olasz]** A ***csimasz***, csupasz, ki***csi, mász***káló, csimbolyodó stb. Ez mind magyar szóval kifejezhető. A megnevezést a látvány, a jellemzők sugallták. Semmilyen olasz jellege nincs. Hogy az olasz nyelvbe az ősmag(yar)-nyelvből jutott, ez elképzelhető.

csi***mp***ánz – *Kisebb termetű afrikai emberszabású majom.* **[nk: …afrikai]** A **csim*pánz, cs***eles, **csi**ntalan, ágakon **csim**paszkodó, **csám*pá***zó, tá***pá***szkodó, utá**nz**ó. A ***cs*** hang ki***cs***inyító és ***cs***úfoló. A **csá** *félre* jelentésű. Az ***i i***klatás, az ***m m***ozgás, e két hangból összeálló ***im*** érzelmi töltetű gyökként utal e majomfajta tetszést keltő tulajdonságaira. A ***p*** a ka***p***csolat, ta***p***adás, az ***imp*** a figyelemfelhívó, tetszeni akaró mozdulatok kifejezője (kal***imp***ál, innen az ***imp***onál, mely ősnyelvi gyökszármazék). Az ***á á***mulat, vagy arra hangoló, az ***án*** az ***á***mulatra alapozás. A ***z*** hang a bi***z***alom, de ***z***űr is. Az ***nz*** ez

esetben *érzelmet*, de máshol *érzést* is kifejező kötött mássalhangzó páros. Pl.: vo***nz***ó, de lehet kí***nz***ó is. **Az *mp*** páros igazolja a ***csimp***aszkodó, ***csámp***ázó majomnak még az ősmag(yar)-nyelven adott találó nevét. Sok nyelven ez a neve, de egyetlen más nyelven sem bontható értelmes, magyarázható részekre.

csi***mp***olya – *Duda. 2. Tilinkó. 3. Ujjheggyel vert kis dob.* **[román]** A ***csi*** gyök a kedvtelés (***csi***ntalan), az ***imp*** figyelemfelhívás (kal***imp***ál, ***imp***onál, ***mp*** páros), ***polya*** f***olya***mat. A szónak csak magyarul van magyarázata.

csín – *Tetszetős forma, elrendezés*. **[szláv]** A ***cs*** hang ez esetben a jó értelemben vett ***cs***el, az ***in*** eredeti magyar ősgyök a **cs*ín*, cs*in***os, **cs*in***talan, **cs*in***ál, ka**cs*in***t ***in***ger, ***in***dul, f***in***om szavak értelmi meghatározója. A szláv nyelvek csak átvevők.

csín – *Dongákon a fenék beillesztésére való vájat.* **[? olasz]** Ebben minden igaz, csak az eredettel van baj. Nem olasz. Annyira magyar szó ez, hogy akár a ***csap*** esetében tárgyalt kétféle eredetnél, itt is ugyanaz a megállapítás érvényes. Egy fogalmi kör, a ***csin***talanhoz hasonlóan, egy elmés, cseles, ***csíny***es megoldás a hordók, kádak befenekelésére szögek, különleges rögzítők használata nélkül. Valamikor, a kezdetekkor komoly találmánynak minősült.

csinál – *Valamely cselekvést végez.* **[szláv]** A ***csinál*** gyöke a ***csi,*** gyerekkoromban sokszor kérdeztük egymást játékosan: micsiálsz? (csia – dia) Azaz: mit csinálsz? Mit ***ácsiál***sz? A ***csin***ál, akár a ***csin***os, ***csin***talan, ***csin***talankodás esetében, élvezettel járó műveletet feltételez, ***n*** jelenlét (***n***ő, ***n***óta, ha***n***gulat). Talán ez okon maradt meg a ***n***emzés kifejezéseként, mivel a ***csin, csin***talankodás, a ***nál***, ***nő***l, növekvés, az érzelmi töltet folytonos növekedését írja le.

csíp – *Két ujja közé szorítja valakinek a bőrét.* **[finnugor]** Egy csöppet csippentve csíp. A ***csi*** gyök a ki***csi***. A ***p*** hang a ta***p***int, ta***p***ad, té***p*** értelmét hordozó – magyarul.

csipa – *A (hurutos) szemnek (alvás után) a szemzugban megszáradt sárgás váladéka.* **[török]** Egy ***csi***petnyi ***pa***rány ***ap***róság a szem sarkában.

csiper***k***e – *Csiperkegomba.* **[? szláv]** A ***csep*** gyökből eredő szó a ***csepe***redés kicsinyített alakja: ***cseperke, csiperke***. Mindannyi magyar.

csi***pk***e – *(Finom fonalból készített) mintás, áttört szövedék.* (*Csipkebokor, vadrózsa. Csipkebogyó.*) **[szláv]** A szó a ***csip*** gyökből ered. Olyan, mint egy meg***csip***kedett szegély. A ***csip***kebogyó valóban ***csip***ked. Mi ebben szláv elem?

csíra – *A megtermékenyített petesejtből többszörös osztódással keletkező képződmény, amelyből embrió fejlődhet. A magnak a növényt kezdeményként tartalmazó része.* **[? finnugor]** A ***csíra*** az ***ír*** gyökből, ***ír***mag, az ***er***edet a továbbszaporítás magva. Az ***ív***áshoz is közel áll (í***v***, életpálya – í***f***/jú, annak kezdete – é***v***ek – a**v**, a***v***ulás, a pálya ***v***ége). A ***csíra*** ki***csi***ny ***ír***mag.

csiriz – *Lisztből vagy keményítőből vízzel készített ragasztó.* **[török]** A raga***cs cs*** hangja, ***ir***, ***ír***, azaz kenőcs, ***iz***, illeszkedés, tapadás, ***íz***ület hasonlatként. Csak ez lehet, annak ellenére, hogy rövidek magánhangzói. A ***csiriz*** a legősibb keményítőalapú ragasztó, és csak ősmag(yar)-nyelvi szó lehet.

csíz – *Sárgászöld tollazatú pintyféle kis madár*. **[szláv]** Hosszú magánhangzóval csak jelleget kiemelő színező-jelző szó lehet. Valószínű, hangutánzó szóból van, akár a csóka és még nagyon sok más madár neve. Hol voltak a szlávok az emberi történelem hajnalán, amikor a ***csíz*** nevet kapott?? Nevetséges megállapítás.

csi***zm***a – *A lábszárat is fedő hengeres szárú lábbeli.* **[szerb–horvát < török]** A ***csizma*** a legfinomabb kifeszíthető, fényesíthető bőrből készül. Nevét a ***csisz***olt, fényezett külalak látványa nyomán kapta. A török papucsban, saruban járt, a ***csizmá***t itt ismerte meg rabló hadjáratai idején. Az is bizonyított, hogy a térség népei közül a magyarság „dobta” el elsőként a bocskort, és váltott cipőre. Honnan akkor ez a szerb–horvát–török ***csizma***táncoltatás a magyar asztalon?

csobán – *Juhász.* **[vándorszó: török < perzsa]** Ez a szó, és a: ***bacsó, bacsa, Csaba*** (bárányka), ***bocs***, ***bocs***ika, ***bács, csoba*** stb. juhtartáshoz kötődő „szak” kifejezések, ősmag(yar)-nyelviek. A később kialakuló nyelvek magukkal vitték, és némelyik ma is használja.

csobolyó – *Ital tartására és ivóedényül használt hordozható lapos hordócska*. **[? finnugor tőből]** A szó összetett: ***csob***og – f***olyó***. Annyira magyar a szó minden íze, hogy elhazudhatatlan.

csoda – *A vallásos hit vagy a képzelet világában a természet törvényeinek, a tapasztalásnak ellentmondó rendkívüli jelenség. Stb.* **[szláv]** A szó a kap***cs***olat, ***cs***ap ***cs*** hangjával indul, és valószínű, hogy vagy a nagy ***cso***bbanás, vagy az eset, esemény hatása nyomán, a látvány okozta döbbenet tenyérössze***csa***pása. A ***da***, valamit nyújt, ***ad*** értelmű.

csók, csókol – *Valakinek vagy valaminek szeretet, tisztelet kifejezésére vagy társadalmi szokásból (pl. búcsúzáskor) felpattanó ajakkal való megérintése. Csókkal illet, érint.* **[finnugor]** A ***csók*** meghitt emberi kap***cso***lat ***ék***es kifejezője. Az ***-ok, -ók*** mozgást kifejezők: b***ok***a, b***ók***lász. Épp, mint az ***ik, ik***lat. A ***bók*** a női lelkek simogató ***csik***landása (***csik-csók***). Egy megfelelő pillanatban mondott kedves kis ***bók*** a nő egész napját szebbé, ***bo***ldogabbá varázsolhatja. A ***csók k***ul***cs*** a szívhez. A ***k***ul***cs*** régiesen ***kócs***, fordítva ***csók***. A ***cs*** hang jelenléte ösztöni, a ***csók csatt***an, ha jó volt utána ***csett***int az élvezettől. A szerelmi ***csók csik***landó, élvezettel járó. Mindannyi eredeti, elemeire bontva magyarázható magyarul.

cso***mb***or – *Borsfű.* **[szláv]** Az ***mb*** páros a szó ősmag(yar)-nyelvi eredetét igazolja – cso***mb***or. ***Csom***ós, ***bo***kros növése okán, vagy erős hatása miatt (bor) kaphatta nevét valaha. A ránk tóduló (tótuló) szlávok tőlünk vették át.

csomó – *Fonalon, kötélen stb. a meghúzott hurokból álló vastagabb rész. Stb.* **[? finnugor tőből]** Lám, a ***csom***bort még a szlávoktól kaptuk, a ***csom***ót már Finnugoriából. Csakhogy a ***töm, csom, göm, döm, gyöm*** a *Czu–Fo Szótár* szerint is síkból kiemelkedő. Vagy itt a fenti meghatározás: fonalat vastagító. Mindannyi gyöknek jelentős szóbokra van magyarul. Fordítva ***mocsó***, a hímzés, ***csomó***zás, a ***matyó*** hímzés is ***csomó***zás. Székelyföldön, ha valaki sokat bíbelődik egy ***csomó***val, kérdezik: Mit ***matyó***kálsz ott?

csónak – *Sportolásra, halászásra stb. használt, fedélzet nélküli kisebb vízi jármű.* **[szláv]** Eredeti neve ***csol***nak, mely a ***locs***ol (lo***csol***) szóból ered. Mint a *csanak* címszónál is említve volt a ***na*** gyök vizet jelent, épp, mint a Du***na***, Raj***na***, Maj***na*** esetében. Vagyis vízen (*na*) használható jármű, melyet lo***csol***ással hajta***nak***, (lo***csolnak*** a lapátokkal) mondjuk: t***olnak*** előre. És amely a vízparton kiköthető, ki***ak***asztható. Tehát többféle megközelítése van a ***csónak*** jellemzői szerinti névadásának. Elképzelhető, hogy „szlávul” még mennyivel bővebb lehet a magyarázat. Ajjaj! Hallatlan!

cso***nk***a – *Aminek jókora része, darabja hiányzik.* **[? olasz]** Itt talán az olasz tronco-ra gondoltak, de ott van a román ciung (csung) is, és a latin trunc, truncus is. Az a tény föl sem merülhet, hogy azok az ősmag(yar)-nyelvből vették volna át. Pedig az említett szavak csak a jelenséget írják le, a ***csonka, sonka*** szavak viszont az eredetet, a ***cson***t szó gyökét is melyből indul. Az ***nk*** páros valaminek hiányát jelzi: **b**á***nk***ódik, bu***nk***ó, ce***nk***, cso***nk***, ma***nk***ó, rö***nk***, tö***nk*** szavakban is.

cso***nt*** – *Az ember és a gerinces állatok szilárd vázat alkotó részéből egy darab illetve ennek az anyaga. Stb.* **[? finnugor]** A cso***nt***, alapja a ***cso*** ősgyök. A ***cs*** hang sok játékos vidám fogalom kezdőhangja, viszont semmiképp nem illik ide a kemény, rideg anyag megnevezésének kezdőhangjaként. Döbbenettel állapítható meg, hogy nincs más magyarázat az ősgyökre, mint a *Biblia I. Mózes 2: 21, 22* versében írtak: „Akkor **kivett** egyet annak oldalbordái közül…” Vagyis titokban: ***cse***n ***só***r, és a többi is olyan mi***nt***…, amit elvett. A ***cso*** egyike a legelső ősgyököknek, és a ***cso***da is e gyökkel indul. Mindenki azt hisz, amit akar, de más magyarázat e szóra nincs!

csór – *Csen, lop.* **[cigány]** El***csor***gat, el***csór***, ***sur***ranón lop. Magyar a szó, csak cigányra alkalmazták, ameddig még merték megírni róluk a valót. Oly régen átvették ezt a rájuk jellemző szót, hogy már saját szónak tartják.

cso***rb***a – *Aminek az éléből, széléből hiányzik egy kis darab.* **[szláv]** Amiből ki***csór***t valami egy részt, amiből ki***csor***rant egy dar***ab***, így lett ***csorba***. A ***-ba*** fordított ***ab*** (***áb***ra) és jelzi, hogy a ***csorba***ság arculati jellemző.

cso***rd***a – *Együtt legeltetett, de nem a legelőn éjszakázó szarvasmarhák csoportja.* **[szláv]** A ***csorda***, lassú, ***csordo***gáláshoz hasonló mozgásából, látványtól ihletve kapta nevét – magyarul. Az ***rd*** páros jelzi ezt, mint a Jo***rd***án folyó esetében is, mely még ősi jász nyelven adott neve a folyónak MAGYAR ADORJÁN: *Elméletem ősműveltségünkről, Jászok fejezet*: „Jordán (eredeti értelme folyás, víz, jász nyelven” A zsidók csak átvették, miután rátelepültek azokra az ott élő népekre.

cso***rm***olya – *Vetésekben tenyésző bíborvörös virágú, mérges magvú gyomnövény.* **[? szláv]** Semmi köze a szláv nyelvhez a szónak. Nevei még: cserme, csermely, csermelye, csermellye, csermil, csermolya, csörmölye, csomó. (Kislexikon) Az ***rm*** páros nem engedi ki az ősmag(yar)-nyelvből. Hasonlók: dö***rm***ög, fö***rm***ed, ka***rm***ol, kö***rm***ös, lá***rm***a, ü***rm***ös stb. Ez nem *Csor*naja more, hanem ***csormolya***, csermelye!

csóró – *Szegényes, elhanyagolt külsejű.* **[cigány]** Székelyül ***csóré*** az, akin nincs ruha, vagy nincs elég ruha. Ez nem cigány, hanem magyar szó, viszont rájuk vonatkozott, mivel dologtalan, igénytelen népség volt, melyet öltözetük is tükrözött.

csorog – *Vékony sugárban hull, folyik.* **[finnugor]** A ***cs*** a ***cs***obbanás, lo***ccs***anás, az ***-orog*** folyamat, esetenként han***g***gal kísért folyamat (***g***): f***orog***, háb***orog***, k***orog***, m***orog*** stb. Lásd fennebb: ***csor***da, ***csor***dul, Jordán. Ott még szláv volt az eredet.

csoro***szly***a – *Ekecsoroszlya.* **[? szláv]** A ***csoroszlya*** tulajdonképpen folyamatosan elővágást végző, hasító szerszám az ekénél. Az ***oro*** vehető ***orot***, tehát *vág*, ***irt*** értelemben, de a cs***oro***g esetében említett jelenség is érvényes, mivel ez is egy folyamat, vágási folyamat. A vetőgép ***csoroszlyá***ja is hosszan húzza csőrét a földfelszínén, hullatva folyamatosan a magvakat. Tehát a ***csor***, a vetőgép esetében ***csor***gató ***csőr***, mely a földet bontja, (***orot***) folyamatosan, az ***oszlya***, oszlat, választ, szétterít, bele ***csor***gatva a magvakat. Hol itt a szláv elem? Ja, hogy tőlünk vették át!

csótány – *Svábbogár.* **[? szláv]** Ez inkább lehetne szlávbogár, ha már ennyire ragaszkodnak a szláv eredethez, de a ***cs*** hang itt o***cs***, mo***cs***ok jelentő, az ***ót*** az árt értelmét adó, a ***-tány***, tényt meghatározó képző. Azonosítás: csótánt minősülő, vagyis ***csótány*** – mocsokkal, ártalommal azonosító.

cső – *Hengeres, belül üres, viszonylag kis átmérőjű, különösen víz vagy gáz vezetésére való test.* **[déli szláv]** Tehát a szótár szerint a ***cső*** is szláv, mert miért ne lenne. Csakhogy a ***cs*** kapcsolat, és az ***ő*** hang oly jelző a magyar nyelvben, mely a távolt is szemlélteti. A harmadik személy, aki nincs jelen, távol van: ***ő***. A távolra terjed***ő*** erd***ő***, a felszálló h***ő***. A messzire viv***ő*** cs***ő***, legyen bár víz-, gázcs***ő*** vagy a messzire viv***ő*** puskacs***ő***, mely messzire l***ő***. Vagy csak azért, mert van csőszelvény, és akkor miért ne lehetne szláv? Hát nem mindegy? Csak magyar ne legyen.

csődör – *A ló hímje. Hím szamár.* **[? török]** A ***csődör csö***véből a ***csú***cs, a ***csír***a, innen a ***cser***j, ***c***/***sar***j, a kis***csik***ó. Ez mind magyar.

csökik – *Növésében elmarad. Kisebbedik, csökken.* **[török]** Nevetséges megállapítás, hiszen a ***kicsi, öcsi, öcskös, csikó*** mind magyar értelmű szavak, melyet a török, tatár csak átvett az ősmag(yar)-nyelvből. Lásd a ***cs*** hangot tartalmazó magyar szavakat.

csősz – *A határ, a gyümölcsösök termésének őrzésére alkalmazott férfi.* **[török]** A ***csősz*** az ***ősz*** megérkeztével foglalta el helyét a gyümölcsösökben, ***szől***ősben. Ez így jó következtetésnek tűnt, de a ***cs*** hang értelmét nem tudtam illeszteni. (Talán lehetett valaha gyümöl***csész***, majd lett gyümöl***csősz***, és végül leharapott szóvégként önálló szó lett – ***csősz***.) A *Czu–Fo Szótár* egyszerű feleletet ad rá: ***csősz***, mivel ***cső***vel, azaz puskával jár. De mielőtt a puskát föltalálták? A fordítás nyomán kapott szó: ***csősz*** – ***szőcs***, azaz szűcs, bekecses, szabó. Ennek alapvető foglalkozása: kiszab valamit, azaz meghatározza valaminek a körvonalait. Valószínű értelme a ***csősz*** szónak is kereshető itt: bizonyos meghatározott körvonal tiszteletben tartatása, vagy a körvonalon belüli viselkedés megszabása. A török–tatár nyelvekből eredeztetés semmiképp nem állja meg a helyét.

csúcs – *Valaminek többé-kevésbé kúpos hegyes vége. Stb.* **[? finnugor]** A szó eredete az ajkaknak a ***csúcs*** szó kiejtésekor felvett ***csücs***örítő, ***csucs***orító alakjának hasonlóságából jöhet, mely ilyen esetben ki***csúcs***osodik, kihegyesedik és hasonlít a ***csúcs***os alakhoz. Eredet – következmény.

csúf – *Visszataszítóan csúnya, rút.* **[?]** Az o***csú***, a minőség alja, innen a ***csú***. A ***csúf f*** hangja az erőteljességet jelenti, ***f – f***orte, nagyon ***csú***nya. A ***csú***nya enyhébb, mint a ***csúf***, ezt az ***ny*** hanggal érzékelteti, melynek a szárny, árnyék, ernyő szavakban is erőt megtörő szerepe van. Az ***ny*** további jelentését lásd alább.

csuha – *(Durva anyagból való) szerzetesi öltözet.* **[török < ? perzsa]** A csu***ha*** egy ru***ha***féle. A ci***ha*** párnahuzat, a ci***he***lődés öltözés. Mindannyi ***ha***j, ***hé***j értelmű, vagyis oly valami, ami körülfog. A ***csu*** jöhet a ***csuha su***hogó hangjából. Használhatták a törökök, perzsák is, de a szó ősmag(yar)-nyelvi.

csuk – *Ajtót, kaput, ablakot, fedelet ráhajt a nyílásra.* **[? finnugor]** Ha be***csuk***, s ***ku***l***cs***ra ***csuk***, akkor nincs ku***kucs***. A ***k*** hang az é***k***, a***k***adály. A ***cs*** hang értelme a ***cs***eles mozgás, ***cs***avarás. Például a ***csuk***ló esetében a laza, könnyed elforduló mozdulat. A nyílászárók is ***csuk***lósan ***csuk***ódnak.

csuka – *A kacsa csőrére emlékeztető fejű ragadozó édesvízi hal.* **[szláv]** „A kőkor szava: kép.” (VARGA CSABA: A kőkor élő nyelve, 16. oldal.). A ***csuka*** megnevezése a kacsa fejével való hasonlóságból ihletődött – kacsa, ***csuka***. De ez nem kancsuka, hogy szláv legyen.

csu***kly***a – *Köpenyféle, illetve felsőkabát nyakrészéhez erősített csúcsos fejrevaló.* **[latin]** Fejre borítható, ***csuk***ható ***csú***csos ruhadarab – ***csuklya***, amelyet a fejére ***csuk***ja. „Nevében az íze”. Hol itt a latin elem?

csuma – *Gyümölcs vagy egyéb termés kocsánya, illetve magháza.* **[?]** Az o***csu, ma***radék, ***csuma***.

csúnya – *Aki, ami kellemetlen látványt nyújt; nem szép.* **[? török]** ***Csúnya***. Az o***csú***, vagyis a selejtes alja. Ilyen a gabona harmad járása a cséplésnél. E minőség hasonlója a külalak ízlési látványa

tekintetében. A ***cs*** az ***ú*** hanggal a legalsó szinten, az ***ny*** a ***ny***amvadt értelmét adja, és az ***a*** is alacsonyfekvésű hang. Magyar szó. Azért, mert török nyelven az **ücs –** *három*, még nem jelenti azt, hogy a ***csúnya*** is török eredetű. Azt jelenti, hogy a török átvette a cséplés harmadjárású gabonaszemeinek megnevezését, az ***ucs***út, és azzal nevezi a hármas számát. Az ***ny*** hang a sze***nny***, szegé***ny***, gú***ny***a, ge***nny*** szavaknak is kellemetlen, ***ny***amvadt, ***ny***omorult kicsengést kölcsönöz, de ez nem kifejezetten török vagy szláv vonás!

csupor – *Bögre vagy kisebb (hasas) (cserép) fazék.* **[? finnugor tőből]** A ***cs*** lehet ***cs***erép, de inkább a lo***ccs***an ***cs*** hangja, ***csu, csu***bban, ***cso***bban. A ***po*** víz (***pü***, I***po***ly, ***Po***), az ***or***, a cs***or***og szóból. Vízzel kapcsolatos, mint a ***csob***olyó, ***cseb***er stb.

csu***tk***a – *Némely gyümölcs és más termés magháza, torzsája.* **[?]** Ez részben a ki***cs***inység fogalma, de a ***csut, ucs***, a már nem ehető o***csut***, használhatatlant is jelenti. A ***-ka*** kicsinyítő.

csutora – *Kulacs. 2. Pipaszáron szopóka.* **[vándorszó … latin < görög]** A **csu, csut** gyök itt a kihegyesedő ***csúcs***osság megjelenítője. Az ***ora*** akár a cs***oro***szlya, cs***oro***g, cs***or***da (de az ***ere***sz is) esetében az *átfolyás*. Nem latin és nem görög, bár lehet vándorszó, de akkor is … tőlünk indult.

csüd – *Némely emlősállat lábán a boka és a pata, illetve a csülök közti rész.* **[?]** A ***cs*** hang, talán a ***cs***ontra utal, de mind a ***cs***, mind az ***üd*** a vízzel is kapcsolatba hozható, mivel tulajdonképpen az állat lábfejéről van szó, mely a lo***cs***os sárral, vízzel (***üd***) van többnyire érintkezésben. Az emberi lábnak is van ***csüd***je.

csülök – *A szarvasmarha, a juh, a kecske és a sertés 3. és 4. lábujjának utolsó perce. Ilyen állatok (kül. a sertés) lábának fogyasztásra szánt vége.* **[?]** Az említett két lábujj csak kinövésnek tűnő, nem vesz részt a talajon támaszkodásban. Két kis ***ücs*** csü***csül*** a boka hátulján. Ez többes számban ***csülök***.

csűr – *Takarmány, termény raktározására való szellős gazdasági épület.* **[német]** ***Csűr***ben ***cs***épeltek valaha. A ***csűr*** hosszú ***ű*** hangja a nagy befogadó ***űr***tartalommal kapcsolatos. Egy nagy ***űr***tartalmú gazdasági épület vagy munkaterület, például üveg***csűr***. Mondhatnánk: ***cs***(elekvésre való) ***űr***. Németek az ősmag(yar)-nyelvből örökölték, mint annyi más szavukat is. A germán nyelvek is, hasonlóan a többihez, az ősmag(yar)-nyelv származékai, abból sarjadtak.

csü***rh***e – *Sokak együtt legeltetett disznóinak csoportja. Fegyelmezetlen emberek csoportja. Stb.* **[?]** Visszatetszést kiváltó, mely visszatetszés a szó fordításából is kiérezhető: ***rühell***. A ***h*** és ***cs*** hangok még a székelyföldi, disznóra rászólás szavában is benne vannak: ***heccs***. A borjúra: ***prüccs***.

csütö***rt***ök – *A hét 4. napja.* **[déli szláv]** Ez a hét napra osztott tevékenységi időtáv billenő napja. A tízes számrendszerben a felező ***öt*** felelne meg lélektanilag a ***csütörtök***nek. Elmúlt négy nap, jön az ***öt***ödik. Az ***öt***nél önkéntelenül jön a bizonytalanság érzete. A félúton leállástól való félelem. Mintha kérdés merülne föl: mi lesz tovább, vajon képes vagyok rá? Meg tudom tenni? Mi kell ehhez, hogy sikerre vigyem? És ***öööö, öt***öl tétován, holott kéznél a folytatás kulcsa. A népi mondásban a bölcsesség: ahogyan ***egy***ről ***kettő***re, úgy ***öt***ről ***hat***ra kell jutni. Ha az ***öt*** már k***öt***ött lesz, az eszközök megvannak, jöhet egy újrakezdés, egy új kezdet. A félúton van a megtett útra vonatkozó számvetés, az eredmények „újra*olvasása*”, mérlegelés: van-e esély tovább. Az is lehet, innen ered a román nyelv **citire** (csitire) – *olvasás* szava! Egyébként a román nyelv szavainak megközelítőleg harminc százaléka oly régi, hogy feltételezhető: még a Sineár síkságára visszavezethetőek, tehát a nyelvrobbanás pillanatáig. Ez azt jelenti, hogy a **citire** szó jóval régebb kötött meg a román nyelv elődjében, mint a szlávok **csetir**e – *négy* szava. A szó bontva: ***csü-tör-tök***. Ebből ***csü*** gyök utalhat a tétova ***csűr***-csavar állapotra, a ***tör*** mindenképp ***tör***és, akár az erő meg***tör***ésére, akár az irányváltás egyenest meg***tör***ő vonalára, esetleg, ***tör***edék, ***tör***delés értelmű. A ***tök*** a *tak, ták, tek, ték, tok,* ***tök****, tuk, tük,* munkát, tevékenységet, (jó-, kár-) ***ték***onyságot jelentő gyökcsalád része, a ***tök***életes, ***tök***életlen tőszava, indító gyöke. Valahol itt van ezekben, a „csütörtököt mond”, vagyis a félúti bizonytalanság értelmének kulcsa. A legelső beszélt nyelvnek megvoltak a megnevezései a hét minden napjára, és nem kellett a szlávokra várnia évezredekig, hogy nevet adhasson a csütörtöknek. És hát, több mint valószínű, hogy innen van a szláv *négy* **– csetire** szó eredete is!! Nem tőlük erre, hanem az ősmag(yar)-nyelvből oda.

D

„Mássalhangzó: a nyelv elülső részével a felső fogsor mögött képzett zárhang, a ***t*** **zöngés** *párja.”*
www.osnyelv.hu d

A ***d*** hang egyik legellentmondásosabb hang, a végletek hangja. A ***d*** jelöli a: folyamatosságot, folytonosságot (i***d***ő, jövői***d***ő), cselekvésre utal (***d***ia), jelöli ke***d***élyt, hangulatot, az ü***d***e, é***d***es, a jóke***d***v (***d***al) fogalmát, a simogatásra ösztönző ***d***omb, ***d***e***d*** alakzatokat. Bó***d***ító, élvezeti hang. Az érem másik oldalán a ***d***urvaságot, ellenvetést, ellentmondást (***d***e), így a vá***d*** és vé***d***elem hangja is.

É***d***es érzelmek, ke***d***ves, pajkos fogalmak kezdő- vagy uralkodóhangja. Ösztönből jövő kezdőhangja a ***d***omb, ***d***omború, ***d***udor, ***d***uda, ***d***e***d*** (kerek***d***e***d***), ***d***i***d***i, ***d***un***d***i, ***d***u***d***i, ***d***ió, ***d***ob, ***d***agad, ***d***ege***d***, ***d***egesz, ***d***uzza***d***, ***d***erű, ***d***ugó, ***d***öme, ***d***öbön (bö***d***ön), ***d***al, ***d***anol stb. szavaknak.

A ***d*** hanggal végződő helységnevekben *kedves, becses tulajdon* jelentése van a hangnak: Eté***d***, Fará***d***, Küsmő***d***, Teleg***d***, Farcá***d***, Fenyé***d*** Lóko***d***, Bonyhá***d***, Csomá***d***, Csinó***d***, Csaná***d*** stb.

Végcsengőként: a***d***, csü***d***, de***d***, fe***d***, hí***d***, ká***d***, lú***d***, mó***d***, pa***d***, rú***d***, szi***d***, tu***d***, va***d***, vá***d***, vé***d***, zöl***d*** stb.

dagad – *Folyadékot magába szív s így térfogatában növekszik. Ütés helyén a testrész. Tészta. Vitorla stb.* **[? finnugor tőből]** Elvitathatatlan, hogy a **magyar** nyelvben a ***d*** hangnak a ***dag, deg, ded*** stb. szavakban a térfogat növekedéssel kapcsolatos alapjelentése van: ***dag***ály, ***deg***ed, ***deg***esz stb. A vízzel kapcsolatos a ***dög*** gyökfordított változatából: ***göd***ör, ***göd***ény.

da***jk***a – *Csecsemő vagy kisgyerek gondozására, felügyeletére felfogadott nő. Aki dajkál.* **[szláv]** A ***dajka*** szónak magyar eredete elhazudhatatlan. A ***jk*** párosban ott bu***jk***ál a pa***jk***osság, ***j***été***k***osság gondolata, mely a ***dajka*** szerepében nélkülözhetetlen. Az, hogy a szláv nyelvekben is jelen van *dojka* alakban, csak a szó elvitathatatlan magyar eredetét jelzi.

dákó – *Biliárdgolyó lökésére való rúd. Tréfásan hímvessző.* **[német < spanyol]** Az ***ak, ák*** (akác) ősmag(yar)-nyelvi gyök. Való igaz, ez a szó így nem magyar, de fő elemeinek értelme, eredete igen. A ***dá*** hosszú, magas, például: su***dá***r. A ***dákó***, támas***d***ó jellegű (***d***), hegyes, ***ék***szerű (***ák***) rú***d***. A ***d*** és ***gy*** hangok bizonyos összhangja nyomán: gyak – dákó – döf – dug.

dalia – *Vitéz harcos, hős. Szép szál férfi.* **[szerb–horvát < török]** A ***dali, deli*** szavak szép szál utalása a ***déli*** nap állásának hasonlatából eredők. Ekkor van a legmagasabb ponton. A szó ősmag(yar)-nyelvi eredetű. A **dia*dal*** győztese a ***dalia***, kinek kemény küz***del***mét (dia), melyben dia***dal***maskodott, győzelmi ***dal***lal köszöntötték. Az ősmag(yar)-nyelvből gyökerező nyelvek abból vették át. Tehát, se nem szerb–horvát, se nem török–tatár. Inkább közelebb állna az ógöröghöz, mely egyenesen az ősmag(yar)-nyelvből örökölte.

dáma – *Hölgy, úrinő* **[német < francia]** Az **em*ber***, a nőt és a férfit egyetlen kifejezésben említi. ***Em*** a nő. Ez különböző nyelveken más magánhangzóval is kifejezhető, legtöbb esetben az ***e*** hang ***a, á, o*** hangra vált. Így lesz d***am***e, w***om***an, f***em***me, f***em***eie stb. Eredete ősmag(yar)-nyelvi.

da***ncs*** – *Szenny, mocsok. Mocskos, piszkos.* **[román < cigány]** A ***cs*** hang szenny jelentésű szavai még: mo***cs***ok, po***cs***olya, mo***cs***ár stb. Viselkedésben, minőségben az o***cs***mány, po***cs***ék stb. Ezzel a hanggal más nyelvekben megközelítő jelentéssel természetszerűen jelen van, de az eredet innen vezethető le. A ***dancs*** esetében csak magyar eredetről beszélhetünk, mivel az ***ncs*** páros ősmag(yar)-nyelvi azonosítóként a bili***ncs***, do***ncs***, fa***ncs***al, gá***ncs***, ka***ncs***al, pa***ncs***, ro***ncs*** szavakban nyújt kellemetlen állapottal párhuzamot.

dara – *Takarmánygabonából szemcsésre darált őrlemény.* **[török]** A tö***r***, ap***r***ít, da***r***ál szavakban az ***r*** hang a kulcs. Az ***r*** hang az emberi hangkészlet legerősebb hangja, és bármelyik nyelvben jelen lehet, tö***r***ést, da***r***abolást jelentő szavakban, de azok a szavak kötődnek ősmag(yar)-nyelvi gyökerükhöz. Lásd alább.

darab – *Szilárd testből levált vagy leválasztott rész. Ilyen részt alkotó.* **[szláv]** A ***dara*** szóból levezethető az eredet, de a ***darab*** a sok jellegtelen apró törmeléktől eltérően, egy levált különálló rész. Olyannyira, hogy sajátos, egyedi arculata van: ***-ab***, ***áb***ra, ***áb***rázat – dar***ab***. Ha „szlávul” is így megmagyarázható – az esetben elfogadjuk.

darázs – *A méhvel rokon, fekete-sárga csíkos, fullánkos rovar.* **[?]** A magyar nyelvben alig egy kézre jutó meghatározás van ***zs*** hanggal, mely kellemes kicsengésű: zsenge, zsendül, zsong stb. A többi ***zs*** hangot tartalmazó szó kellemetlen, sőt utálatot kiváltó. Ilyen a ***darázs*** is. Nevét valószínűleg a

rendkívül vékony dereka végett kapta, mely miatt úgy tűnik, hogy két ***dar***abból áll. A szóvégi ***zs*** hang lehet hangutánzó, de csípése nyomán előálló p***arázs***ségésre hasonlító fájdalom is.

dá***rd***a – *Hosszú nyelű, fémhegyű hajító vagy szúrófegyver.* **[vándorszó… frank]** Ha csak a történelmi korokat nézzük, az ógörögök jóval régebb léptek a történelem színpadára, mint a frankok. És a metszetek tanúsága szerint a dárdák részét képezték fegyverkészletüknek. De ennél régebbi bizonyítékok is vannak bibliai leírásokban. A dá***rd***a ősmag(yar)-nyelvi eredetű megnevezés. A ***dár*** hosszú vagy magas, például: su***dár***. De bizonyíték az ***rd*** páros is, mely a bá***rd***, ho***rd***a**,** ka***rd***, mo***rd***, o***rd***as, o***rd***ít, ö***rd***ög, pá***rd***uc, zo***rd*** szavakban ad párhuzamot. Az ***rd*** páros fegyverek, magatartás stb. vonatkozásban sem nyújt szívderítő jelentést.

datál – *Keltez.* **[nk: latin]** Kerülendő, béna szó, úgy lóg a magyar nyelvű szövegben, akár egy faláb. Bár eredete magyar, mivel ez leharapott szóvég. Régi keltezéseknél: ***adata*** e napon… ***Ad***va van, a***dato***tt egy időpont, melytől a kezdet számítható. Ettől kelt. Keltez. Ennél rövidebben nem lehet. A***dato***l, időpontokat bejelöl. Magyar és nem latin. Ez utóbbi csak átvevő.

dátum – *Iraton keltezés.* **[latin]** E napon ***adata,*** a***dato***tt. Magyar eredetű szó. A latin csak átvevő nyelvként jöhet számításba mindig, hiszen jóval fiatalabb utódnyelv!

de – *Felkiáltó módban foglalt értékelés nyomatékosítására. Egymásnak valamely tekintetben ellentmondó tartalmú mondatok kapcsolására.* **[?]** A ***d*** hang ellentmondásos tulajdonságának egyik megnyilvánulása. A ***de*** bevág a vélemények sűrűjébe. Kötőszóként a ***de*** ellentmond az előző mondatrészben foglaltaknak, és esetenként más véleményt fogalmaz meg, más megoldást, követendő utat ajánl.

deák – *Diák, tanuló. Tanult ember, íródeák.* **[déli szláv < görög]** A szó eredete a ***diák*** alakjából érthető meg, mely ***gyak***orlót jelent. Az ógörög nyelvben is fölvette a magyar ***gyak***/orló/ból a ***diák*** alakot. Itt nálunk ***deák*** lett a szóalak, amely – tanult, írni-olvasni tudó embert jelölt. A ***de*** szógyök, tu***d***ásra, és ez okon k***ed***veltségre, az ***ák ék***ességre mutat. A déli szláv nyelvek csak átvevők lehetnek, mivel nyelvükben nem magyarázható.

dédanya – *Valamelyik nagyszülőnek az anyja.* **[szláv + anya]** A szónak a ***déd*** gyökét akarja szlávként elfogadtatni. Ez a ***déd***elgetés alapértelmét hordozó. A ***dédanya*** koránál fogva már nem vehet részt az unokák nevelésében, így számára már csak a ***déd***elgető szeretet kimutatása marad, és ő is igényt tart v***éd***elmező szeretetre. Ez a ***déd*** jelentése a teljesen magyar nyelvű szóban.

dél – *Nappali 12 óra. Déli étkezés.* **[török]** Ekkor áll a nap az ég ***él***én, azaz tetején, utána kezd ***d***őlni, de ez itt még a ***dől***és előtti ***él***, a ***dél***. Ugyanakkor ke***d***velt pillanat is. Ez onnan tudható, hogy a ***d*** hangnál nincs középút, vagy vé***d***elmez, vagy vá***d***ol és támá***d***. A ***d***él szóban a ke***d***vező oldalát mutatja. A török, tatár stb. nyelvek az ősmag(yar)-nyelvből vették a szót.

dé***lc***eg – *Magas, arányos termetű és szép egyenes tartású /férfi/.* **[?]** Az *egyenes, magas* jelzők a ***dél*** szó által képviselt jellemzők hasonlatai. A -ce***g g*** hangja mintegy szö***gg***el rö***g***zített megbízhatósá***g***ra utal. Az ***lc*** páros hangjai a ***léc*** és ***cél*** szó alkotóiként emelt mérce és előrelátás. Ezek egy igazi ***délceg***, öntudatos férfi jellemzői.

de***lf***in – *A cetekhez tartozó, nagy testű, hal alakú tengeri emlős.* **[latin < görög]** Görögök, latinok még nem léteztek, amikor az ősmag(yar)-nyelvet beszélők élvezettel nézték a delfinek ***fin***om mozdulatokkal tűzdelt játékos úszkálását a tengerekben. Ha más adat nem is volna de az ***lf*** páros az ősmag(yar)-nyelvhez köti a szót. De a játékosan csa***lf***a emlősök nevében levő ***in*** (-***fin***) gyök jelenléte is, mely a szívig is elható – érzéshez, érzelemhez kötődő: ***in***ger, f***in***om, cs***in***talan fogalmi kör értelmi kulcsa.

deli – *Karcsú, magas, arányos termetű (fiatal). /deli legény/* **[török]** A ***deli*** annyira török, mint a ***dalia*** (lásd fennebb a *dalia* címszót). Azért, mert jelen van a török nyelvben, még nem jelenti azt, hogy az eredet is onnan van. Magyarázatként a **dalia** címszónál leírtak.

dér – *A fagypont alá lehűlt talajra, tárgyakra apró jégkristályokban lecsapódó párából keletkezett csapadék.* **[?]** A ***dér*** fe***hér***. „***Der***es már a határ, szürkül a vén betyár.” A tün***dér*** is fe***hér***, eltűnik, mint az elolvadó ***dér***.

de***rc***e – *A daránál valamivel finomabb őrlemény.* **[? szláv]** A ***derce*** apró, de nem a legfinomabb, mert a liszt finomabb őrlemény. A pe***rc*** sem a legkisebb időegység, kisebb is van. A kuda***rc*** még nem teljes összeomlás, a mo***rc*** még nem harag. Hogy „szlávul” is ***derce***? Tőlünk való örökség. Becsüljék meg. Egészségükre váljon.

dere***gly***e – *Széles, lapos fenekű, nagy méretű csónakszerű vízi jármű.* **[? taraglya, saroglya < német]** Amint a saroglya alapvető értelme sarokja, a taraglya, taragja, úgy a ***dereglye***, derekje. Vagyis a saroglya esetében csak egy sarok használható, a tara***gly***a esetében az egész területe raktér, a ***dereglyé***nek a derékrésze, különben billen. Megjegyezendő, hogy a saro***gly***a a szekér, kocsi hátsó végében levő sarok (hátul a saroglyában). A tara***gly***a négykezes szállítóeszköz. A ***gly*** páros is igazolja magyar eredetüket.

derék – *A törzsnek a mellkas és az alsótest közötti része. Megbecsülésre méltó, jóravaló, becsületes, derék ember*. **[? szláv]** Összetett szó: ***der-ék***. A ***der*** a ***ter***mettel kapcsolatos. A ***derék*** a test közepe. A ***der***ék ember szép ***ter***metű és ***ék***es, azaz mutatós.

de***rm***atológia – *Bőrgyógyászat.* **[nk: görög elemek]** A bőrnek az ősmag(yar)-nyelvben több megnevezése volt: lepel, ***derme***, hüd, bőr. Ezek a jellemzőkből valók. A ***bőr bur***ok, **le*pel***szerűen védi a testet, s a ***hid***eghatás ellen ***derme***déssel védekezik, bezárva pórusait. Az ősmag(yar)-nyelvből épülő utódnyelvek – így a görög is – magukkal vitték a ***derme***, ***hüd***, **le*pel*** szóalakot. A le***pel*** leharapott végét a latinból sarjadó nyelvek használják. A *francia* – **peau**, *galíciai* – **pel**, *katalán* – **pell**, *olasz* – **pello**, *portugál* – **pele**, *román* – **piele**, *spanyol* – **piel** stb. Az északi országok nyelvében már a ***hid***eggel és a vízzel (hud, ud) kapcsolatos névalak ragadt meg: *dán, svéd* – **hud**, *norvég* – **huden**, *angol*– **hide**, **derm**, *holland* – **huid** stb. Figyeljük meg az ***rm*** páros szerepét. A de***rm***e szereti a cirógatást, azaz, ha ci***rm***olják, mint a ci***rm***ost. Szereti nagy melegben a ***hű***s pe***rm***etet, a finom sző***rm***e érintését, és sző***rm***entén simogatást. Nem szereti a hirtelen ***hid***eghatást, ha a nagy ***hid***egben de***rm***edni, d***id***eregni, c***id***rizni kényszerül, s nem szereti, ha ka***rm***olják.

de***szk***a – *Fatörzsből fűrészelt lapos faipari termék.* **[szláv < …görög]** A ***deszka szk*** párosa néhány kifejezésben mozgásra utaló, például: á***szk***ol, csimpa***szk***odik, csú***szk***ál, ere***szk***edik, e***szk***öz, fé***szk***elődik, i***szk***ol, kapa***szk***odik, má***szk***ál, nyü***szk***öl, poro***szk***ál, re***szk***et, tu***szk***ol, va***szk***ol stb. Az ***sz*** hang, az ***szk*** páros mindannyinál értelmezési kulcs. Az ***sz*** súrlódási hang, a ***k*** behatoló ***ék***. A ***csesz, csisz*** gyökök – és főleg az ***sz*** hang – a felületi simításra utal. A ***de*** ellentétes kötőszó, bevág a vélemények közé. A ***desz*** gyök, főleg a ***deszk***, *szétválasztás, nyitás*. A tőkét el***deszk***elték. Románul ***nyit, kinyit, szétnyit*** valamit: ***desch***ide, azaz ***deszk***ide, olaszul ***disc***inte. A tőke szétvágásánál szétnyitás történik, több lapra. De***szk***a románul: **sc**ândură (**sc** – ***szk***). A ***deszka*** eredeti ősmag(yar)-nyelvi kifejezés, és a ***deszk***elés, azaz nyitás innen jutott az utódnyelvekbe. Az ***-esz*** a rek***esz*** esetében is ***szé***tválaszt, fordította ***sze,*** a ***szel*** gyökszava. A ***dia d*** hangja tevékenységre utaló, a ***d***ikics a csizmadia ***sze***lőkése, mellyel a ***szé***leken, ***sze***gélyeken egyengeti a bőrt, ***szé***pítve a munkát. Egy dolog bizonyos, hogy a szó eredetéhez semmi közük, sem a szlávoknak, sem a görögöknek. Oly állítmány ez, mely az idők folyamán kisodródott a magyar nyelvből, és akár vissza is lehetne hozni. Egy dolgot még megtudunk a román ***sc***â***nd***ură szóból. Azt, hogy a deszkavágás műveletét az ősmag(yar)-nyelvben de***szke***n***d***elésnek, vagy rövidebben szkendelésnek nevezték, mivel az ***nd*** páros is benne van a román szóban, és ez az átvétel idején fagyott be ilyen alakra. És azt is megtudjuk, hogy az alföldi ***Deszk*** nevű helység, melyet a magyarországi szerb művelődési élet egyik fellegvárának mondanak, nem szerb eredetű szó. Magyarból átvett!

dévaj – *Incselkedően pajkos, pajzán. Nagyon vidám.* **[?]** Ez a ***d*** és ***v*** hangok kedvező oldali kifejezéseinek egyike. Ilyenek még a ***v***i***d***ám, ke***dv***es, ***v***i***d***ít, ***v***iga***d***, ***v***irra***d***, de a ***d***í***v***a, ***d***i***v***at is. Az ***év*** egy szakasz, ***ív***, mely elmúlik, ***éva*** a nőre utal (***dévaj*** menyecske), a ***j*** a ***j***átékosságra, a ***jó***ra. A szó minden ízében magyar.

dézsa – *Dongákból összeállított, nyitott, kétfülű (nagyobb) faedény. Stb.* **[szláv]** A ***d*** hang a kerek***ded*** alakra, de vízre is (id) utalhat. A ***zs*** hang (zsil, zsind – Zsil folyó!) szintén vízre utal. A ***é*** hang a felül nyitottság, az ***a***, alacsonyan tárolás.

diadal – *Elsöprő nagy győzelem. Nagy siker, nagyon kedvező eredmény.* **[?]** A ***dia*** (gya, gyak) cselekvés, tett. Ez esetben oly tett, mely a legnagyobb, és talán nem is várt sikert hozta. ***Diadal***ének, győzelmi dal, de ez benne van a szóban is, ***dal***olható cselekedet, azaz megénekelhető hőstett, egyetlen szóban: ***diadal***.

diák – *(Közép)iskolai tanuló. Deák.* **[déli szláv < görög]** Csak hát, mielőtt az ógörög nyelv átvette, már létezett az ősmag(yar)-nyelvben, mint ***gya***korló ***gye***rek. Benne van a csizma***dia*** szóban is, csizma***gyá***rtó. A ***diak***ónus egyházi szolgálatot teljesítő, vagyis ***gyak***orló, ***diak***orló. Ősmag(yar)-nyelvből jutott az ógörögbe.

dialóg – *Párbeszéd. Párbeszédes értekezés.* **[nk: latin < örmény]** Ez szintén ógörög volna, az ***ör***. rövidítés lehet elírás, de ez oly mindegy. Az ősmag(yar)-nyelvben a ***log, lóg*** nyelvet jelentett, azon egyszerű oknál fogva, mivel a szájban igen könnyedén ide-oda ***lóg, himbá***lózik, azaz ***limbá***l. Ezek a szavak ma több nyelven ***nyelv*** jelentésűek. Az ógörög nyelv által átvett **dia** egyes szókapcsolatokban az ***át*** magyar igekötőnek felel meg. Végső soron az összetett szó mindkét része magyar eredetű. Tehát a nyersfordítás: ***átnyelvel***és.

dicső – *Dicsőséges. Dicséretre méltó. 2. Fenséges, nagyszerű.* **[?]** Ez a ***di*** gyökből jön, szorosan kötődik a ***di***adal fogalmához. A ***cs*** hang a ***cs***odálatos tett, az ***ő*** a *hosszú időre emlékezetes lesz* értelmét viszi a szóba, melyről majd az utókor is megemlékezik.

díj – *Szolgáltatásért, valaminek az igénybevételéért fizetett, illetve kapott pénzösszeg. 2. Kimagasló teljesítmény jutalma.* **[?]** Ez is a ***di*** gyök bővítménye, és szintén kötődik a ***di***a, cselekvés fogalmához. A szóvégi ***j*** hang, lehet ***jö***vedelem, lehet ***jó***, de lehet ***jö***vő is, valami, aminek érkezése várható valamilyen jó vagy rossz tett nyomán.

dikics – *Cipészkés.* **[?]** Ez ***di*** gyökbővítmény a ***dia, gya***, vagyis a szakmai ***gyak***orláshoz kötődik. Az ***ik*** gyök mozgásra (iklat) és behatásra (ék) utal. A ***cs*** hang a ***cs***inosítás, hiszen ezzel végmegmunkálást végez, utolsó simításokat. Nem véletlen, hogy a román nyelvben a **dichiş** egyik értelme *cifraság*, és **dichişeală, dichişire** szavakkal fejezi ki a női *szépítkezést, csinosítgatást*. A magyar nyelvben ma gúnyolódóan használják, épp mint ***ták*** és ***mák*** szavakat. Mondják: ***ták***ol, ***mák***ol, ***mók***ol, ***dikics***el, holott ezek valaha jó, értékes munkát jelentettek.

di***kt***ál – *Szöveget olvas, mond valakinek, hogy az leírja*. **[nk: latin]** Aki másol, vagy tollbamondás után ír, az ba***kt***at a papíron, azt i***kt***atja bele írásába, amit mondanak, olyan, mint a ku***kt***a, aki a szakács utasítása szerint dolgozik. Aki ***diktál***, az o***kt***at és szo***kt***at is egy munkaütemhez, hogy ne va***kt***ából dolgozzunk. Aki ***diktál*** az mon***dik***ál. A ***kt*** párossal alkotható a ***k***é***t***, azaz ***k***e***tt***ő, ***k***ö***t, k***ú***t*** szavak. Fordítottjával a ***t***a***k, t***á***k, t***é***k*** stb. gyökök. Ősmag(yar)-nyelvi alapból induló szó, nem latin. A latin csak átvette.

dili, dilinós – *Bolond, dilis. Bolondság, bolondéria. Hóbortos, ütődött.* **[cigány]** Az ősmag(yar)-nyelvben a ***di*** ősgyök a ***di***adal, ***di***cséret, ***di***csőség alapgyöke. Ám volt ***l*** hangos bővítménye is: ***dili***, melynek ***bolondos*** jelentése lehetett. A latin nyelv is átvette **diligo** alakban, alapjelentése *szeret, élvezetet talál* valamiben. A szerelem is bolondos állapot, szerelmes, bolondul valakiért. Nem cigány eredetű kifejezés, csak ők is használják.

dinamika – *A mechanikának a mozgásokkal és az azt előidéző erőkkel foglalkozó ága.* **[nk: görög]** Ez is a munkát, cselekedetet jelentő ***di*** ősgyök bővítménye, mely ógörög nyelvben vette fel ezen alakját. A dina***mik***a (mik, mech, mek) ***mech***anika, ***mek***anika az ősmag(yar)-nyelvi *ták* szóval együtt említett: *ták*-***mák*** (lásd még a dikics címszónál). Ezt ma leócsárló, megbélyegző értelemben használják, de valamikor a mindenhez értő ezermester jelzője volt. Ezekből a szavakból vannak a ***tak***ács, ***tek***nikus és a ***mek***anikus (így volna helyesen írva) szavaink.

dinnye – *Indás növényen termő nagy húsos, édes gyümölcs, sárga- vagy görögdinnye.* **[szláv]** Ha ***d*** és gyümölcs, akkor a kerek***ded*** alakra, gömbölyűségre utal, a továbbiakban az ***íny***re való hatásra, és ez így teljesen magyar. Hol itt a szláv elem?

dió – *A diófa termése.* **[török]** A ***d*** hang itt is a gömbölyűségre utal, tovább a gyümölcs ***jó*** voltát emeli ki (***dijó*** hangzás), de még azt is, hogy meg kell dolgozni (dia) ahhoz, hogy hozzájuss az ehető belső részhez. Hol itt a török?

dísz – *Valamit széppé vagy szebbé tevő tárgy. Dicsőség, becsület, díszére válik a dolog. Stb.* **[?]** Ez a ***di*** a ***di***adal gyökszava is. A ***dísz*** és ***tiszt***elet alapértelme hasonló bizonyos értelemben. A ***tisz***tességes viselkedés ***dísz***ére válik az embernek.

di***szn***ó – *Sertés. Vaddisznó.* **[török]** Ez nem dísz, mert akkor csizma volna az asztalon. Az ***szn*** páros a ha***szn***os szóban mutat a lényegre, mely a di***szn***óra is találó. Ha***szn***os volt még gazdai szempontból az uradalmi ka***szn***ár is. Lásd a **kasznár** címszónál.

díva – *Ünnepelt színésznő, táncosnő, énekesnő.* **[nk: olasz < latin]** A szó a ***d*** és ***v*** hangok kellemes meg***vid***ámító oldalát mutatják. A ***díva*** szereti a fényt, mondják rá: ***vív***ja magát. Az ***ív*** egy bizonyos pályára szól, mely egyszer véget ér. Se nem latin, se nem olasz… magyar szó.

divat – *Az élet külső formáit, a társas érintkezést, de különösen a viseletet, az öltözködés módját irányító és koronként változó szokások összessége, rendszere.* **[?]** A ***divat*** is tett. A ***divat,*** a ***dia*** = ***át*** értelméből eredően ***átmeneti megmutatkozási irányzat***, mely meghatározó lesz egy éva***d***on át, az

alatt ***dívik***. A ***divat*** jelenti a ***vi***lágot, a ***vi***lágosságban, fényben sütkérezést. Mondhatnánk – a ***divat*** teszi ***dialgát*** (dolgát). Viszont ott van benne az a***v***ulást jelző ***v*** hang. Előbb vagy utóbb sorsa beteljesül. Ismerős a szó: múló ***divat***.

dob – *Valamit meglódítva úgy enged el, hogy az valahova repül, esik. Dobással eredményt ér el.* **[finnugor]** A *Czu–Fo Szótár* a ***tova***, a ***táv***olodás gondolatához köti a ***dob*** gyököt. Tulajdonképpen zöngés-zöngétlen hangváltás nyomán jön létre a ***dob – tov***a alakváltás. A ***dob*** másik jelentése kerekded tárgy, ***dob***, mely ***dob***olható. Fordítva, hangváltással: ***böd***ön.

doh – *Szellőzetlen nedves helyiség, penészes tárgy kellemetlen szaga.* **[szláv]** A ***d*** hang itt a kellemetlen oldalát mutatja. Az ***o*** hang alacsony fekvésű, a ***h*** hang le***h***, azaz levegő. Már a szó kiejtése is ösztöni visszatetszést előidéző. A *Czu–Fo* szerint: „Bűznek, rohadásnak, megpállásnak neme, midőn valamely test leginkább a szabad levegő járásától elzárva sajátságos romlásnak indul, és nehéz, penészes szagot kap. Különösen a nem szellőzött gabonát, és lisztet rongálja a doh. Érzik a régi búza doha. Száj doha. Rohadt fa doha. […] Származékai: dohány, dohos, dohol, dohollik stb.”

dohány – *Nikotint tartalmazó gazdasági növény.* **[török < arab]** Idézet egy leírásból: „A „tobaco” szó eredete lehet az arab tabbaq szó is, melyet a 9. századtól a különböző növények megnevezésére alkalmaztak. A nicotiana szó (csakúgy, mint a nikotin) Jean Nicot Franciaország portugáliai nagykövete nevéből ered, aki 1559-ben gyógyszerként küldött dohányt Medici Katalin udvarába.” (http://hu.pandapedia.com/wiki/Dohány). Nincs említve, hogy a ***dohány*** megnevezés arab, vagy török volna! Mert nem is lehet más, mint **szaghatás**ra utaló magyar szó. A szó alakja doh***ánt*** lenne, azaz ***doh***ké***nt*** ható. A szóvégi ***ny*** hang ezt a viszonyító ***nt*** párost váltja. Így lett ***dohány***. A *Czu–Fo* szerint: „A magyar nyelvből elemezve azt vélhetnők, hogy a nehéz fülledt szagot jelentő doh gyöktől származott.”

dolog – *Elvégzendő feladat. 2. Munka. 3. Elintézésre váró ügy. 4. Cselekedet, tett, magatartás. 5. Esemény, történet. 6. Helyzet, sors. 7. Tényállás. 8. Tárgy, holmi, eszköz. 9. Tapasztalati, gondolati, képzeleti tárgy.* **[szláv]** A *Czu–Fo Szótár* a ***tol*** igével hozza kapcsolatba. A ***tolog***atás is munka. A ***dolog*** lehet elméleti, eszmei, de lehet a térben is mozgatható tárgy, s az ezekhez kötött minőségi állapot sajátos ismertető jegyét (***log***) hordozó. Sok dolog, nagy dolog, szép dolog, jó dolog, új dolog, nehéz dolog, sajátos dolog stb. A ***log*** – *nyelv, ige, szó* jelentésű volt az ősmag(yar)-nyelvben: szó***log***at, tehát nyelvel (***szél***lel ***lóg***at). Az ***lg*** páros meghatározó a szó értelmének boncolásánál. A ***dolg***ozó, gon***dol/g***/k/ozott, a ***szolg***ára *szó* bízatott, ő be***szélg***etve tett, a ***polg***ár á***polg***atott. Ezek munkavégzésre vonatkoznak, de kiérthető belőle, hogy a dolgozó, gondolkozva alkotó. Bővebben: gon***dolg***ozó (az elme akkor do***lg***ozik, amikor gondolkozik). Á***polg***at – a mindenkori vu***lg***ár (köznépi ***polg***ár) á***polg***atta évezredeken át az emberiség fizikai, szellemi kincseit. Ugyanaz a réteg ***szolg***áltatta a fejlődéshez szükséges lelki, fizikai, szellemi erőt. Ők hordozták, majd hagyták az utókorra a gondolataikban megfogalmazódó, és alkotó tetteik nyomán fennmaradt tárgyi, azaz ***dolog***i emlékek azonosító jegyét, bélyegét, bi***log***ját, azaz ***log***ját, vagyis az ér***ték***es ***dolog***i jegyek hagya***ték***át. A ***ték***, jó ***ték***, ér***ték*** (ér***ték*** **–** arták – arta – művészet), munka, azaz ***dolog***. Hol van itt a szláv elem?!

do***mb*** – *Lejtős oldalú, 200 m-nél nem magasabb földfelszíni kiemelkedés.* **[finnugor]** Ez a szó a kerek***ded*** fogalomkörhöz tartozó, és az ***mb*** páros is azokhoz sorolja, melyek esetenként kellemes érzetet, simogatási vágyat keltőek: bi***mb***ó, co***mb***, do***mb***orú, gala***mb***, go***mb***, gö***mb***ölyű stb.

do***ng***a – *Hordó, dézsa stb. oldalát alkotó (hajlított) deszkák közül valamelyik.* **[szláv]** A hor***d***ó, ká***d***, ***d***ézsa, mind kerek***ded***, ***do***mború. Jelen van az erre utaló ***d*** hang. Kész állapotában dö***ng***etésre ko***ng***ó ha***ng***ot ad – do***ng***. Az ***ng*** páros ha***ng***hatás jelölő is: bi***ng***-ba***ng***, bo***ng***, cse***ng***, csili***ng***el, csö***ng***, do***ng***, do***ng***a, dö***ng***, fi***ng***, ha***ng***, jajo***ng***, ko***ng***, pe***ng***, zajo***ng***, ze***ng***, zö***ng***, zsibo***ng***, zso***ng*** stb. Akkor e felsorolt szavak is mind szláv?

doro***mb*** – *Szájba vehető kis lant alakú keretből és pengethető acélnyelvből álló népi hangszer.* **[? doromblya ’ua’ < szláv]** A szó hanghatást jelölő. És ha szláv eredetű, akkor valószínű, hogy a: bo***mb***a, bö***mb***öl, ci***mb***alom, doro***mb***ol, dörö***mb***öl, ro***mb***ol, to***mb***ol, zsé***mb***el szavakat mind a szlávoktól kaptuk. Viccnek sem jó. Ám az ***mb*** páros magyar nyelveredetet bizonyít, melyet a szlávok is átvettek.

döf – *(Hegyes tárgyat) nagy erővel beleszúr valakibe, valamibe.* **[?]** A ***d*** hang itt balos értelmű. Az ***ö***lésre utaló ***ö*** hang, és az erő (***f***orte) ***f*** hangja alkotja a szót.

dög – *Állati hulla.* **[?]** A ***d*** hang a tetem fel***d***uzzadt, felpuffadt állapotára, az ***ög*** a mozdulatlanságra utalhat, mint a r***ög***zít, sz***ög***ez szavakban. Ez utóbbi okon Székelyföldön a megmozdulni nem akaró lusta emberre is mondják. De az utálat érzését is kelti, mint az ör***dög*** szóban. Rokon a ***doh*** szóval, mely bűz jelentésű.

dögönyöz – *Két öklével felváltva ütöget. Páhol, püföl.* **[török]** Régen ***dögöny***nek mondták a mozsárütőt. A téglavetésnél végzett sár***dag***onyázás hasonlata. A ***dag, deg***, ***dög, dug*** gyökcsaládnak nagy szóbokra van a magyar nyelvben. Mitől lenne török ez?

dől – *Függőleges helyzetéből mindinkább ferde helyzetbe kerül.* **[török]** A ***d*** itt az egyenesnek ellentmondás hangja. Az ***l*** a ***l***áb, á***ll***, é***l*** szavakban az egyenes tartásra utal. Ha valami az é***l***ére van á***ll***ítva, rögtön az egyensúly szükségességének képzetét kelti. Az ***ő*** ijedős hang is, h***ő***köl, aki fél – ***dől***! A másik jelentése a ***bő b > d*** hangváltása nyomán létrejövő ***dő*** gyökből induló – a nem egészen tisztességes színezetű – ***dől*** *a pénz* kifejezésben, és a ***dő***re, ***dő***zsöl, ***dö***lyf szavakban mutatkozik meg, melyek előrelátás nélküli, gőgös, fennhéjázó magatartást sejtetnek.

dö***lyf*** – *Sértő önteltség, gőg. Bántóan öntelt, gőgös.* **[?]** Lehet folytatni a fenti eszmefuttatást egy annyival, hogy az *öntelt, gőgös* egyént, aki mindenki mást legszívesebben fel***döf***ne, de akit mindenki szívéből utál, mint a csirkerabló ö***lyv***öt, és azt kívánják neki: ***dőlj f***el, te nyavalyás! Amint a ***gőg*** szó a ***gőg***ös egyén magas fejtartása következtében jól kivehető ***gég***éjének látványa nyomán jött létre (gégés), úgy a ***dölyf*** szó a fentiekben említettek nyomán.

dőzsöl – *(Dáridózva) mértéktelenül eszik, iszik, tivornyázik.* **[? német]** A ***dőzsölő*** mindenben mértéktelen. Innen, e szóból a velencei ***doge***, azaz ***dőzse***. Ez ***dőzse*** lenne, de a magánhangzókban szegény olasz nyelvben nincs ***ő*** hang. A németek megörökölték az ősmag(yar)-nyelvből.

drága – *Ami sok pénzbe kerül. Sokat érő, becses, értékes.* **[szláv]** A ***drága*** szó azért tűnik szlávosnak, mivel a magyar kifejezésekre nem jellemző a szókezdeti mássalhangzó torlódás. De épp innen a megfejtés. Románul **drăgă**laş – kedves, bájos. A szó gyökere az ősnyelvben keresendő. Hozzuk előbb az **ă** hangot a **d** és **r** hangok közé: **d/ă/rgă**laş. A szeretet egyik kifejezése ember-ember, állat-állat, vagy ember-állat közt is az egymáshoz simulás, oda***dörgölőzés, dörgizés***. Ez a mindenkor megnyilvánuló jelenség, az ősmagyarban kifejezésként is élt a szeretet (szerelem) kinyilvánításának szemléltetésére. A mai magyar nyelvben erre ritkán használjuk, de az utódnyelvekben megmaradt. A **drăgă**lăşenie – ke***d***vesség, kecsesség, cirógatás, (**d/ă/rgă**laş, *dörgölő*s). Vagy a **drăgăs*t***os – szerelmes, gyengé***d***. A **d/ă/rgăs*t***os, szóban az **st – *szt*** páros az ille***szt***, illeszkedés értelmét adja, és a szerelmesek nagyon tudnak egymáshoz illeszkedni. A ***drága*** szó fizikai tárgyak értékének jelölésére csak hasonlatként maradt fenn az emberi, élőlényi kedves ***dörgölőző*** jelenségből eredően. A *Czu–Fo Szótár*: „Magyarból elemezve hasonló derék (derága) vagy darék szóhoz, mely a maga nemében szintén valami kitünőt, becsest jelent.” Ez is mond valamit, de a valóság inkább a ***dörgö***lőzni ige oldalán áll.

duda – *Bőrduda. Gépjármű éles, erős hangot adó jelzőkészüléke.* **[szláv]** Gömbölyű, ***ded, dud, duda***. A ***du*** lehet kiáramló levegő bősége is (székelyül, ha sok omlik valamiből, akkor: ***du***vad), a belőle kibocsátott levegő hangja. Hangutánzó, mitől lenne szláv?

du***dv***a – *Gyom, trágya* **[?]** A ***du*** itt is a bőséget érzékelteti. A ***dv*** páros a: förme***dv***ény, o***dv***as, raga***dv***ány stb. szavakban kellemetlen kicsengésű.

dug – *Résbe, nyílásba, illetve laza vagy folyékony anyagba illeszt.* **[finnugor]** Z***ug***ba bujtat, rejt. ***Dug***ványoz. A ***dag***onyázásnál ugyanez a jelenség, belemélyed a laza anyagba. Magyar gyökök.

dúl – *(Ellenség) kíméletlenül pusztít, rombol.* **[?]** A dől, dűl, dúl rombolást jelölők. Hasonló a ***zúdul***, mely a ***z*** hanggal, ***z***ömmel többet jelent.

duma – *Haszontalan beszéd.* **[cigány < déli szláv]** A ***du*** itt is bőség, a ***ma*** szájtevékenységek jelölője. Ha a ***duma*** cigány szó, akkor az orosz parlament cigány társaság? A ***duma*** sok beszéd, sok ***ma***gyarázkodás. Jelen lehet bármely nép szókészletében, de eredete ősmag(yar)-nyelvi.

du***nyh***a – *Takarózásra használt pehelytollal töltött tokból és huzatból álló ágynemű.* **[szláv]** A ***du*** a bőség, hiszen tollal bőven tömött. Az ***ny*** hang, épp mint az ár***ny***, er***ny***ő esetében e***ny***hítő. A ***dunny***ogó, ***dünny***ögő hang sem éles, hanem lágy, elmosódó. A ***ha***, pu***ha***, de akár a ci***ha***, ru***ha*** – a duny***ha*** is egy ***ha***j (héj), tehát burkoló takaró. Legyünk nagyvonalúak – hadd használják a szlávok is, hogy ne fázzanak, hisz ők is emberek.

du***rv***a – *Egyenetlen felületű, érdes. Viselkedés. Stb.* **[?]** A ***du*** – sok, az ***rv*** páros majd minden szóban száraz, merev értelmű: á***rv***a, he***rv***ad, ka***rv***aly, mo***rv***a, mu***rv***a, sa***rv***al, sé***rv***, so***rv***ad, sza***rv***, tö***rv***ény stb.

A ***d*** és ***v*** hangoknak az erő ***r*** hangjával való társulása nem ***v***i***d***ám, ***d***é***v***aj, hanem kedvezőtlen kicsengésű, ***v***a***d***, ***durva*** kifejezést eredményezte.

dús – *Sűrűn, buján nőtt. Duzzadó, telt (kebel).* **[szerb–horvát < olasz]** A ***dú*** itt is bő***s***ég, olasz eredettel a dózsé szóból próbálják levezetni, csakhogy az épp fordítva történt. Lásd, fenn a ***dőzsöl*** címszónál. Mind a ***dús***, mind a ***bős***ég szóban jelen van a ***s***ok ***s*** hangja. Van hely, ahol hasonlatként mondják: annyi a pénze, mint a ***s***ár. Az ***s*** hang mennyi***s***ég és ***s***úly jelölő. Jelen van a bő***s***éget szemléltető, felvonultató vá***s***ár szóban is. Különben az ***s*** hang végletek kifejezője is, hiszen a ***s***ilány, ***s***ovány szavakban is értelemhordozó.

düh – *Hirtelen támadó nagyon erős harag. Kitörő vad indulat.* **[?]** A ***düh d*** hangja az ellenállás hangja (vá***d***, támá***d***), az ***ü*** az ***ü***röm, ***ü***rügy, ***ü***völt szavakban is visszás, kellemetlen jelentést hordoz. Indulathang is: h***űűűű***! A ***düh*** mélyről induló érzelmi kitörés, ezt a mélyről jövő ***h*** hang szemlélteti. Magyar eredetű szó.

E, É

E e , É é *„Alsó nyelvállású, ajakkerekítés nélkül elül képzett rövid, illetve hosszú magánhangzó.”*

www.osnyelv.hu e, é

Az ***E*** hang közelre mutató szó: ***e***, ***ez***. Helyvonatkozású irányt mutató: b***e***, f***e***l, l***e***, ***e***l. Kérdő szócska: ***-e ? , -é ?*** Leggyakoribb magánhangzónk. Az ***e*** hanggal kezdődő szavaknál az ***e*** mutat rá a lényegre. Az ***e*** hang jellem vagy állapot megnyugtató egyensúlyhelyzetét is jelzi. Az ***é*** hang szerepe helyenként *ujjongó, figyelemfelhívó kedélyhang*, máshol magasra mutató, *élettel, értelemmel, értékkel, mértékkel* kapcsolatos. Az ***é*** birtokot jelölő hang is: ***É***vi***é*** Feri, Feri***é*** Évi.

Az ***E*** hang határozott előre, hátra vethető mutatószó, bemutató hang a szó elején, közepén vagy végén: ***E*** nélkül, nélkül***E***, ***E***m***E***rr***E***. Amikor ***E*** hanggal mutatunk, olyankor már megközelítettük a bemutatandót. Az ***EmE***z a sz***ám***os többi hasonló közül a legközelebbi.

Az ***E*** nem csak egy hang a magyar nyelvben! Mély értelmű fogalmi tényező! De ezt a rendkívüli tulajdonságát csak a nyelvek ősanyjának egyenes ági leszármazottjában, a magyar nyelvben tudja kimutatni. Az ***E, É*** hangok rendkívüli jelentőségéről írt tanulmányt lásd a www.magtudin.org honlap *Nyelvészet* oldalán.

-e – *(simuló kérdőszócska)* **[? finnugor]** Az ***E*** hang szerepének egyik oldala e kérdésfeltevés: van-***e***?!

eb – *Kutya* **[finnugor]** A ***b*** hang balos értelmére mutat az ***e*** hang: ***e b, eb***. Ez az egyik minősítése a kutyának: ***e***szik ***b***omolva. ***Eb***ül van dolga: ***b***alul sikerült élete.

ebéd – *Déli vagy kora délutáni főétkezés.* **[szláv]** A *Czu–Fo Szótár* az ***esz, evés*** szóból vezeti le: evéd – ***ebéd*** (***v*** > ***b*** hangváltás). Az ***enni*** ige esetében az ***e, é*** hangok különböző szóalakban, más-más mássalhangzóval együtt fejezik ki az ***él***ethez szükséges fizikai ***elem*** utáni vágyat, e vágy kielégítését, annak ***be***vitelét a testbe. Például: ***ét***vágy, ***ebéd, eledel***, ***éhes, ehet, élelem, emik, emet, enni, eszik, etet, evő, evett, evék*** stb. Semmilyen más tevékenységet nem lehet kifejezni ennyiféle alakban, és ezt azért, mivel csak a lélegzetvétel fontosabb ennél, az életfenntartó tevékenységek között. És ezt csak az ***E, É*** hangokkal lehetséges. Szláv? Ha ezt így elfogadnánk, azt jelentené, hogy a magyar nyelvben az oly nagy súllyal bíró ***E, É*** hangoknak a szerepe csak a szlávok megjelenésével – alig több mint ezer éve – nyerte el erejét. Ez az unos-untalan szlávozás a legnagyobb szakmaiatlansága a szótárnak! A finnugorozás viszont a végtelen lehetetlenségbe vezetés.

é***br***en – *Nem az alvás állapotában. Nem lankadó állapotban.* **[?]** A *Czu–Fo Szótár*, eredetre vonatkozó leírása: „Eredetére nézve egynek látszik vir vagy virr gyökkel, ezekben: virad, viraszt stb. t. i. az i hang helyet cserélvén, vagy középről előre nyomulván, lesz: ivr v. évr v. ébr; a minthogy régebben mindig ez vala a tőszó, például ezekben: ébr-en, ébr-ed, ébr-eszt, és csak újabb időben keletkezett az önálló éber alak.” Alvásra elbújik az ember, állat. Elrejti magát. Amikor fel***ébred***, tudatra ***ébred***, előjön, megmutatja arcát, azaz ***ábrá***zatát. A ***br*** páros kapcsolatot teremt a két kifejezés mögötti értelem között. Az ***é*** a magyar nyelvben a legmagasabb szintet jelölő hang. Az ***éb*** gyökben az ***é***rtelem ***b***ontott, nyitott, felfogásra kész állapotát, az ***r*** hang az e***r***őt jelzi. Különösen az ***éb***e***r*** változatban érződik ez.

ecet – *Ecetsavnak (ételízesítőül használt) híg, vizes oldata.* **[szláv < … latin]** *Czu–Fo Szótár*: „Magyar nyelvből elemezve am. eszet vagy etet, azaz evő, ětető, maró szer.” A ***c*** hang a ***c***uppantás hangja, a ***c***uppantás összehúzott ajkakkal történik. A savanyú ízre ugyanúgy összehúzzuk ajkunkat. Tehát ez egy ösztönös cselekvés, vagyis a savanyú íz ***c*** hangot vált ki. Ezért lett a ***c*** hang az ***ecet***, a ***cit***rom kulcshangja, s ez a magyarázata, hogy más nyelvekben jelen van a ***c*** kulcshangként, még ha más hangok társaságában is. Olaszul: aceto, bár ők ezt ***cs*** hangnak ejtik. Románul: oțet (ocet).

ecset – *Nyélbe erősített sörtéből, szőrpamatból álló (festésre is haszn.) eszköz.* **[? szláv]** A ***cs*** itt kulcshang. Az e***cs***settel lehet a ***cs***eppet szétkenni, pa***cs***magolni, de lehet mo***cs***kolni is, po***cs***ékul össze-vissza kenni. Az ***ecset*** szóban az ***-et*** főnévképző és mégis úgy tűnik igerag – ***ecset*** vele.

éden – *Paradicsom, édenkert.* **[latin < héber]** ***Éden***kert. Ez olyan magyar szó, mint akár a csárdás vagy huszár! Az ***éden*** szó vizsgálatánál mindenképp az ***éd***es jelző, a zavartalanul élvezhető élet jut eszünkbe, mivel ez azt is jelenti. A ***d*** hang a folyamatosság, mely szerint hosszú időre tervezett állapot helyszíne lett volna. Az ***n*** hang a *ha**n**g* szóban is zö***n***gét adó, é***n***eklő hang, tehát *érzelmi, hangulati* töltete van, ugyanakkor az ***n*** a ***nő, nőiség*** kezdőhangja. A ***d*** hangnak itt valami olyan értelme is van, mely biztonságot sugall – ***véd***. ***Éden***ben ***éden***/get/ve (székelyül szeretve), v***éd/en***/ve (védve) vagy. ***Éden***ben v***éden***c vagy, aki v***édve***, ***édve*** van. Semmi köze sem a latin, sem a héber nyelvhez, csak magyarul bontható elemeire, és magyarul magyarázható! Ez rendkívüli fontosságú, mert kérdések sokaságát nyitja meg, és ad rá választ!! Más vetülete a dolognak, hogy elfogadjuk-e az egyedüli **jó** választ. Ez világnézet kérdése. *Czu–Fo Szótár*: „Vannak, pl. Kresznerics, kik a magyar **éd** szóból származtatják.” (Kiem. K. S.)

edény – *Szilárd anyagú üreges tárgy folyadékok vagy szemes, darabos anyagok tárolására. A keringő testnedveket tartalmazó csövecske (véredény) stb.* **[?]** Az ***edény*** is az evés fogalmából indul – amiből ***esz***ünk el***ede***lt. Az ***e*** itt nem lehet rámutató: ***e dény***, mivel a viszonyító é/***nt*** páros (edé***nt***) *ény*-re váltott alakja. Ilyenformán csak a ***d*** jelentené azt, amiben ételt tartunk. Inkább a gömbölyűséget jelentő ***ded***, tehát ***dedény***, viszont a ***d*** hang idővel eltűnt a szó elejéről. Az ele***d***el az éle***d***éshez, erőre jutáshoz szükséges, a ***d*** az ízes *el**ed**el* fogyasztásának ke***d***vező hatását is jelenti.

ég – *Hőt, fényt bocsát ki, és közben pusztul, illetve vegyileg átalakul.* **[finnugor]** ***Ég***, tűzben ***é***g. Itt az ***é*** a felkiáltás hangja, a legmagasabb figyelemfelkeltő hang. A ***g*** a kulcshang, mivel a tűz a ***vég***. A ***vég***leges megsemmisítés folyamata. *Czu–Fo Szótár*: „[…] némelyek szerént ég már nem tiszta gyök, hanem származék, még pedig hő v. hé gyökből, azaz ég = hé-ěg v. hev-ěg, azaz hevet v. meleget ad folytonosan.”

ég – *A föld felett a magasban boltozatnak látszó térség.* **[finnugor]** ***Ég***, ***e***gek, ***é***gi itt is a ***g*** a kulcshang, mert az ***é*** váltható **í** hangra: ***íg***. A ***g*** a rögzítés hangja. Ha a világegyetemet értjük, akkor ten***g***ely, körülötte foro***g*** a kör többi része. A ***g*** a középpont. Erről bővebben: http://osnyelv.hu/czuczor/ az ***é*** hangnál, az ***ég*** címszónál.

egér – *Maga vájta üregben élő kis szürke, fürge rágcsáló. Fehér egér.* **[finnugor]** Az ***egér*** fő jellemzői: ***fürge, motoszkáló, mászkáló, surranó, rágcsáló***. Az ősmag(yar)-nyelv mindannyit használta. A mai magyar nyelvben a ***fürge, firege, egeri*** elevensége okán kapott neve, az ***egér*** név maradt fönn. A többi jellemzők szerinti megnevezés idegen nyelvekben alakult ki. Francia, olasz, román a ***surranó***ból: **souris, sorcino, şoarece.** Angol, német ***motosz***káló, ***mász***káló: **mause, Maus.** A spanyol, katalán, galíciai, de némely észak-germán nyelv is a ***rágcsálás***ból: **ratón, rato, ratoli. Ez** ősmag(yar)-nyelvi örökségük.

egész – *Ami eredeti alakjában, nagyságában van. Összetartozó dolgok teljes egységükben tekintve* **[? alán]** Mindenek alapja az ***EGY***, ez az ***ész***erű alap a világmindenségben, az ***egy egész***. Aki megbontja az egy ***egész*** igazságának egységét, azt fél elemekre osztja. Ám az ésszerű egy ***egész*** igazság egységének megbontásáért *fél elem, félelem* lesz a bére. *Félelem*re lesz oka a továbbiakban. Nézzenek végig az ***EGY EGÉSZ***et apró darabokra rágó, mindennap marcangoló emberi világon: ***egy***ség van vagy ***fél***elem?

e***gr***es – *Zöldes-fehér vagy pirosas színű bogyó alakú savanykás gyümölcs.* **[vándorszó: … latin]** Hogy vándorszó ez biztos, és hogy nem latin, az is. Egyik nagy bizonyíték a ***gr*** páros, a másik az ***s*** hang, vagy talán a ***res*** végződés. A ***res – ser***, nyál***ser***kentő hatású savanyú íz. A ***gr*** páros jelen van a cseh (an***gr***est), szlovák (e***gr***ese) francia, galíciai, horvát, katalán, lengyel (a***gr***est), litván (a***gr***astas), román (a***gr***işă), portugál, spanyol stb. nyelvű, e***gr***est jelentő szavakban. A ***gr*** párossal alkothatók a ***gör, gur*** gyökök és fordítottjaik ***rög, rug***, vagyis ez teremtőgyök. Az u***gr***ik, ***gör***dül szavak a bogyó

külső fizikai jellemzőit érintik. Nevét a savanyú, fanyar íze okozta ***rág***óizom összehúzás, fo***gr***a hatás (foga vásott az ***egres*** evésben), viccesen nyál bo***gr***a futás okán kaphatta. Ez oly jellemző rá, hogy sok nyelvben a *savanyú* szót fejezi ki. A spanyol a***gr***io, a román a***cr***u (akru, ***g*** > ***k*** váltás), francia ai***gr***e mind savanyú. Eredete viszont magyar, a latin megörökölte. A ***gr*** páros jelen van még a bo***gr***ács, bö***gr***e, bu***gr***is, ***gr***ádics, i***gr***ic, m/a***gr***ár, sze***gr***ől-vé***gr***ől, ti***gr***is, u***gr***ál, u***gr***abu***gr***a, vé***gr***e szavakban is, és ezek egyike sem latin.

éj – *Éjszaka.* **[finnugor]** A szó több értelmű összetételben jelenik meg. A hangzásra kell figyelni. Az ***éj*** a sötétség m***ély***sége, a sötét m***ély szaka***. Ha ***éj*** van, akkor kell a h***éj*** (hajlék), hogy ne fázz, és ne f***élj***. És az ***éj*** a k***éj*** ideje is.

ék – *Szilárd test részeinek széthasítására való, hegyesszöget bezáró síklapokkal határolt eszköz. Feszítésre, gépek alkatrészeinek rögzítésére való ilyenféle eszköz.* **[? finnugor]** Az ***ék*** behatol. Ezt lehet érz***ék***eltetni fizikailag is (lásd alább: eke), és jelképesen is. ***Ék***kel ***ék***elik a l***ék***et. A fizikai behatolás lehet műszaki, feszítés, rögzítés, amint a meghatározásban is olvasható, de lehet érzelmi, és ebből következően nemi értelmű is. A jelképes értelem: egy gyönyörű, ***ék***kövekkel díszített tárgy elnyeri az ember tetszését. Egy ***ék***szerekkel ***ék***esített ***ék***es szépségű nő ***ék***ként behatol a férfiszívbe, és felforgatja az addig ott uralkodó nyugalmat. ***Ég*** (***k*** > ***g*** váltás) a szíve érte, ***ké***jes gondolatokat ébreszt. A szerelem is ***ék***es ***ké***jes gondolatokat ébreszt.

eke – *A föld lazítására és megforgatására való vontatásos talajművelő eszköz.* **[török]** Az ***eke*** egy fizikai ***ék***, mely bele***ak***ad, beh***at***ol, és felforgatja a földfelszínt. Nincs egy fia török elem se e szóban. Ez az ***AK***AR***AT*** fogalom-együttes összetevői közé tartozó cselekmény, melynek sem fogalmi körét, sem eszközeit nem lehet kihazudni az ősmag(yar)-nyelvből.

él – *Életműködést fejt ki, életben van.* **[finnugor]** Az ***e, é, l*** hangok a legjelentősebbek a ***él***ettel, és feltételeivel kapcsolatosan: az ***él***et, sz***ül***, ***lé***t, ***él, lé***g, ***lé***, ***él***és. Az ***l, é, e*** hangok az: e***l***ső, ***lél***ek, ***lél***egzet, ***l***evegő, e***l***me, e***l***ede***l***, de főleg az é***l***et, a ***l***ét, ***l***étezés kulcshangjai. Ugyanakkor az elmúlással az ***l*** hangnak: ***öl***, gy***il***ko***l***, h***al,*** mú***l*** szavakban. És ez az összesség csak e nyelvben mutatható ki. Ez nem tőlünk van, ezt a nyelv alkotója alakította így. Lehet prüszkölni ellene, de attól még örökre, megcáfolhatatlanul, megfellebbezhetetlenül igaz marad.

él – *Vágásra használt eszköz, szerszám vékonyra köszörült széle.* **[finnugor]** Az ***él***es kés és az ***él***es ész is jól vág. Ha valaminek ***él***es a sz***él***e ***él***e, jól lehet sz***el***etet sz***el***ni v***él***e. A felhozott p***él***da is ***él***es kell legyen, ez a **cél**, különben nem hatékony. A *példa* szóban a **p** jelképezi azt a **cél**p*ont*ot, melyre rávilágít a **pél**da ***él***e.

elefá***nt*** – *A legnagyobb szárazföldi, ormányos emlős.* **[nk: latin < görög]** Az **ele*fánt*** nevében az ***ele***, ***ele***ve, em***elve***, ormányával ***elő***l em***elő***. A ***fánt, font***, ***font***os, mely szó benne van a ***font***os vízlelő ***pont,*** hely, (lat. ***font***anus – forrás, ***nt***) ősnyelvi eredetű *kut*at jelölő szóban, mely az **ele*fánt*** nevében az ormányából ***elő***l kilövellő vízsugárnak az ilyen feltörő vízhez való hasonlításából is lehet. *„A kőkor szava: kép.”* Az ***nt*** kötött páros, mely jellemzőket is takaró szavak hasonítója, mindenképp ősnyelvi eredetre vall. Minden sűrűn előforduló állat ősmag(yar)-nyelven kapta nevét, és abból torzult a világ többi nyelvére. Lásd *csi**mpánz**, ke**ng**uru, a**ngo**l**na**, bá**ln**a* stb.

elegá***ns*** – *Ízlésesen, választékosan öltözött. Ilyen személyre jellemző. Előkelő.* **[nk: latin]** Az e***leg***áns (e/**legén/**ye/**s**), a fokozás ***leg*** gyökéből, a ***leg***ből jön. Innen a magyar ***leg***ény szó is – a ***leg én*** vagyok –, de e gyök fordításából származik a ***gál***áns is ***e*** > ***á*** hangváltással. Ógörögbe is e gyökből jutott át (e***leg***ain – e legény).

eleme***nt***áris – *Elemi erejű, viharos, robbanásszerű.* **[német < … latin]** Az ***elem*** ősmag(yar)-nyelvi szó. Az ***nt*** páros magyar eredetre mutató, hasonító. **Elem-e*nt-ár***is: olyan ***er***ős ***elem***, ***mint*** például a sodró ***ár***, vagy a vih***ar***. Viszont egymagában a szó nem fejezi ki a magyar nyelvben ezt, hozzá kell tenni: ***elementáris*** erő. Így jobb, magyarabb az ***elemi*** erő kifejezés. Az idegenből visszatérő szavak kényszerítve vannak a beilleszkedésre a hangzástörvény keretein belül, de azért egymagukban bénák maradnak. Olyanok, mint a lógó törött végtag.

elevátor – *Szemcsés vagy szálas anyagot végtelen láncon magasabb helyre szállító felvonókészülék.* **[nk: angol < latin]** Benne van az ***eleve*** (kezdet), a mozgás (***eleve***/n) és az em***el*** értelme. A ***táv***olságot a ***táv*** fordított gyökével (ele***vát***or) érzékelteti. A ***tor*** körforgásra utal. Magyar elemekből épült idegenből érkezett szó. Van erre nekünk más szavunk: emelősor, szállítószalag.

elit – *Több hasonló közül a legkiválóbb. Különlegesen rangos, előkelő.* **[francia]** Magyarul ***él***csapat. A gyök mindenképp ősmag(yar)-nyelvi.

elixír – *Bölcsek köve. Életelixír, csodaszer*. **[nk. arab]** Ha az ***x*** jelt alkotó hangjaira bontjuk ***ksz***. Eli***ksz***ír. A csele***ksz***ik szóban a ***ksz*** páros a hatást írja le. ***El – él***et, ***ik*** – mozgás (***ik***lat), ***szír*** – ***szer, szor***zati hatás, ***ír*** – gyógy***ír***. Ez ősmag(yar)-nyelvi elemekre épült szó, melyet az arabok is megörököltek.

e***lm***e – *Ész, értelem. Az ember agymunkája*. **[?]** Az ***elme*** fogalma is az ***él***őhöz kötődő, az ***m*** hang lehet a ***mag*** az ***em*** gyökök (***mag***as értel***em***, ***em***ber) vonatkozása, az értelem ***el***e***me***, röviden ***elme***. Az értel***em em***beri tulajdonság. Az ***elme*** szóban az ***e*** hangok az ***e***gy***e***nsúly hangjai.

e***mb***er – *Termelőeszközök készítésére, kultúra teremtésére való képességével … kiemelkedő, legfelsőbb rendű élőlény*. **[? em *'nő'* + ber *'férfi'*]** Itt a zárójelben a valóság van. Az ***em*** gyök szétszóródott az összes nyelvekbe, és beépült a nőt jelentő szavakba. Az ***m*** hang a kulcs, mivel esetenként az ***e*** hang változik: f***em***me, w***om***an, ***em***akumea stb. Bár az ***m*** is változhat ***n*** hangra: ***n***ő, do***nn***a, ze***n***a stb. A ***ber*** férfi: románul – ***băr***bat, de a ***bor*** (erő), ***bor***z (szakáll), ***bor***otva stb. is ehhez kötődők.

e***mbr***ió – *A szervezetnek a petesejtből kifejlődő korai alakja. A méhben az első három hónapban levő magzat*. **[nk: latin < görög]**. Az e***mbr***ió ősnyelvi gyökből ered, csak torzult a latinban, akár a **töm**örített erő ***atom***ra facsart alakja az ógörögben. Az ***embrió***: emberbimbó. Két kötött mássalhangzó páros összevont alakja van jelen a szóban. Az ***mb*** páros az e***mb***er, bi***mb***ó szavak – a ***br*** páros az á***br***a, é***br***ed szavak tengelyhangzója. Az ***embrió*** e***mb***eri á***br***ázatra é***br***edő kis bi***mb***ó. A többi magzat ennek nyomán kapta e nevet.

emel – *Fölfelé mozgat. Magasabb helyre, helyzetbe juttat*. **[finnugor]** Az ***m*** a ***m***agasság, az ***l*** a ***l***ég, mindkettő fenti. Az állat ***m***arja a leg***m***agasabb pont, a ***l***étra ***m***agasba juttat. Az áldott állapotban levő nő ***emel***i terhét, ezért ***eme***s (Emese), s miután megszüli kis cs***em***etéjét, ölébe ***emel***ve ***eml***őjéből ***em***eti, hogy nőjön nagyra, ***m***agasra. *Fin*om tejet ad ***n***eki, hogy erős legyen, és majd ***ugor***jon ***m***agasra. Na lám, hát mégis van finn***ugor*** kötődés.

e***ml***ék – *Az emlékezetben őrzött tudattartalom*. **[?]** Az ***ml*** lágy hangok, ezt az o***ml***ó, bo***ml***ó, ***mall***ó, e***ml***ő stb. szavakban is sz***emlé***ltetik. A ke***ll em***es ***emlék***ek ellágyítják az embert. Az e***ml***ékező elméből kibo***ml***ó, csillá***ml***ó ***emlé***kek sz***emlé***je, szíven átára***ml***ó ***m***e***l***eg érzést keltő. Az em***lék*** szóban a ***lék*** gyök az elmúltakra való rá***l***átás megnyíló rése, ***lék***e, ab***lak***a. Egy régen történt elmében felré***ml***ő esemény, melyet az elme valaha rögzített, és most elő***eme***l***i***, elő***emli***, előtür***emlik***, előhozza rejtekéből.

e***ml***ő – *A nők mellkasi páros tejkiválasztó szerve*. **[finnugor]** Az e***ml***őből ***em***ik, szopik a kis ***em***ő, melyből, mint egy tö***ml***őből ára***ml***ik, ö***ml***ik a tej, és nem csak a magyar, de a finn és ugor nőknél is.

e***ms***e – *Nőstény disznó, nyúl*. **[finnugor tőből]** Az ***em***es, azaz terhes, ez esetben v***em***hességre, fialásra képes nőstény állat – ***emse***.

én – *Egyes szám első személy névmása*. **[? finnugor]** Az ***én*** a ***van*** ige fogalomkörébe tartozó. Az ***én*** kulcshangja az ***é***, az ***n*** helyrag. Az ***E, É*** hangokról szóló tanulmányban utólag írtam róla: ***Én***: magas ***é***rtelem alapjá***n*** álló, nyugvó. Ragozhatnánk így is: ***ÉN*** v***AN***, ***te*** lé***te***zel, ***ő*** él***ő***.

ének – *Emberi hanggal megszólaltatott szöveges zene*. **[finnugor tőből]** Az ***ének*** érzelmi kitárulkozás. Általában nem magának ***ének***el az ember, mert ha egyedül van is, valak***inek*** szól az ***ének***. Lehet értelme: ***én nek***ed. A ***zene*** is lehetett ugyanez az értelmű: ***ének***em ***ze***ngem (z/engem, magam, lelkiségem adom), ***ne***ke***d*** zen***dül dől*** a ***dal***.

e***ng***ed – *Könnyebben mozdítható lesz, ellenállása csökken*. **[?]** Az ***eng*** a vele alkotott szavakba bővítményekkel több jelentést vihet be. Például a ***zeng***, kellemes zö***ng***e, jó kedv. A fesz***eng*** esetében feszes a helyzet, és szabadulna. A ker***eng*** körértelmű, lehet tánc. A **l*eng*** oda-vissza hintázás. Az ***enged*** szóban esetenként az ***ed éd***es, könny***ed***. Az ***enged***elmes szóban még többet tár föl: okosan ***enged, elmé***sen, e**nged*elmes.** A hangokat elemezve az ***e*n g** van, ami köti, ám az ***e*** a ***d*** vé***d***elmében elvonzza a ***g***-t (ged, g > k, ked, kedvesen), s így az ***en*** szabaddá válik – ***enged***.

e***nyh*** – *Oltalom, a fájdalom enyhítője. Megbékélés, vigasztalás*. **[? finnugor]** Az ***nyh*** páros az e***nyh***e, gu***nyh***ó, ko***nyh***a, ku***nyh***ó, ku***nyh***ad, la***nyh***a, re***nyh***e szavakban ellazulást vagy arra alkalmas helyet ír le. A párossal alkotható szavak: ***hány***aveti, ***hany***ag, ***heny***e, ***huny***ó stb. sem szilárdságra, keménységre mutató.

ép – *Eredeti állapotában levő, sértetlen*. **[?]** A ***p*** álló, rögzült ***p***onthelyzet, szilárd tám***p***ont, melyhez köthetők, ragaszthatók, melyre ***ép***íthetők dolgok: ala***p***, tal***p***, zá***p***, oszlo***p***, cölö***p***. A ***p*** hang véghangzóként kijelent, megálla***p***ít, tehát meghatározó a szóvégi jelenléte. Ezekből az ***é*** hanggal: csé***p***, gé***p***, ké***p***, lé***p***, né***p***, pé***p***, szé***p***, té***p***. Ezeket a ***p*** lezárja, úgyszólván, ***p***ontot, ***p***ecsétet tesz rá. ***Ép*** az a valami, ami nem romlott. A egészségre törekvés, ***ép***ülés, ezt segíti elő az ***áp***olás, mely meghitt

k***ap***csolat, és együtt az emberi együttélés „***ép***ítményének kötőelemei.” Az ***ép*** *testben,* ***ép*** *lélek* al***ap***ján a lelki k***ap***csolatok a testi ***ép***ülés al***ap***feltételei is.

epe – *A máj termelte zöldessárga, keserű emésztőnedv.* **[finnugor]** A ***p*** hang a víz, folyadék kulcshangja (kisbaba: ***püpü***), és az ***epe***váladék is vizet tartalmaz 82%-ban.

eper – *Faeper, eperfa. Földieper.* **[finnugor]** A megnevezés a l***eper***gő szemek látványából is adódhatott.

ér – *Mozgás közben valakihez, valamihez eljut, és azt érinti.* **[török]** Az ***ér*** az ***er***edő kezdet. Hasonló a f***or***rásból cs***or***dogáló ***er***ecskére, mely naggyá duzzad. Az ***ér***intés egy másik test finom illetése, a később (talán) ***er***őssé váló kapcsolat kezdete. A folyamat ***el***eje, ***er***edete az ***ér***intés.

ér – *A vérkeringést vezető csőrendszer egy szakasza.* **[finnugor]** A vér***ér*** vékony szállítóedény. Az ***ér*** az ***er***ő vékony ***er***edője. Ugyanaz a gyökszó – ***ér*** – az ***ér***intésre, és a vékony ***er***ecskére. Alapjában véve ugyanazt jelenti mindkettő. Mindkettő folyamat: kezdet és folytatás. A vér***ér***rendszer ***ér***inti (!!) a test minden részét, így látva el a szöveteket, élet***er***őt szállító v***ér***rel.

é***rc*** – *Fémet tartalmazó ásvány, kőzet.* **[német]** Az ***rc*** páros kemény jelenségek, dolgok, állapot stb. kifejezője. A legmeghatározóbb azonosító az a***rc***. A durva őrlésű de***rc***e, a durva öltésű fé***rc***. Kemény munka, a gü***rc***ölés. A vérre menő a ma***rc***angoló ha***rc***. A mélyre ható a ka***rc***. Rideg a magas, havas bé***rc***. Keményen odasújt a szeke***rc***e. Talán elég ennyi, annak érzékeltetésére: a magyar nyelv oly kifejezési őserővel bír, hogy nevet adhat a kemény kőzetnek, és nem kell a németektől kölcsönözni azt. A németek vehették át az ősmag(yar)-nyelvből.

é***rd***em – *Valakinek vagy a közösségnek a megbecsülésére méltó tett, magatartás.* **[török]** Az ***rd*** párossal alkotott kifejezések majd mindegyike kemény, rideg hangulatú: bá***rd***, e***rd***ő, fe***rd***e, ho***rd***, ho***rd***ó, ka***rd***, ko***rd***a, ko***rd***é, mo***rd***, o***rd***as, o***rd***ít, pe***rd***ül, szilá***rd***, szu***rd***ok, zá***rd***a, zo***rd*** stb. Egyetlen kifejezést nem találni, melyben a ***d*** hang kedves, vidám oldalát mutatná. Ebből következtethető, hogy ***érd*em**eket szerezni csak határozott, k**em**ény, céltudatos hozzáállással, munkával lehet. Nincs itt semmilyen idegen elem a szóban.

e***rk***ély – *(Emeleti) helyiségből nyíló, a fal síkjából kiugró, korláttal körülvett nyitott épületrész.* **[német < francia]** Az e***rk***ély bizonyos kört zár be. Erre az ***rk*** páros is utal, mivel alkotó hangjaival nem szabályos körértelemre utaló. A meghatározásban is említi a ***kor***látot. Ilyenek: á***rk***ád, bá***rk***a stb. A kifejezés magyar és nem német vagy francia. Párhuzam ***rk*** párossal: bu***rk***a, pá***rk***ány, sze***rk***ezet, zá***rk***a.

e***rk***ölcs – *Valaki, valami magatartását irányító, annak megítélését segítő, társadalmilag helyesnek tekintett szabályok összessége illetve ezek megvalósulása.* **[?]** Az isteni és emberi törvények ***er***edeti, természetes tisztelete, és a cselekvések azokhoz igazítása. Az ***erkölcs er***ő, bizonyos jelképes ***kör*** (köl) által behatárolt szabályokra épülő viselkedési formához való b***ölcs*** ragaszkodás.

e***rny***ő – *Kifeszíthető vázra erősített vízhatlan anyagból való, eső vagy tűző nap ellen védő eszköz.* **[?]** Az ***ár***nyék az ***ernyő***vel rokonfogalmú, itt ***á*** > ***e*** hangváltás van, az ***árny***ék egy sz***árny*** (***erny***ő) által megtört, ***er***őtlenné, hatástalanná tett, ***erny***edt fé***ny***sug***ár.***

erotikus – *Érzéki szerelemmel foglalkozó.* **[nk: latin < görög]** Az ***erotikus*** szószerinti értelme ***örö***mködő. Ez értelemmel jutott az ősmag(yar)-nyelvből az ógörögbe és ragadt meg ott.

erő – *Élőlények fizikai és fiziológiai tevékenységre való képessége.* **[török]** Van egy mondás: A m***erő erő*** a ny***erő***. Minden szóban benne van az ***erő***. Az ***er, er***edő, az ***r*** hang, legerősebb hangként kiejtve (er), egymagában is gyök, az ***er***, ***erő***t, az ***ő*** külön a b***ő*** kiterjedést jelképezi.

e***rsz***ény – *Ércpénz tartására való zárható kis bőrtárca vagy zacskó.* **[?]** Az ***rsz*** páros, hangutánzó a cse***rsz***eg szóban, de az o***rsz***ág szóban tartalmat sejtető. A szó eredetileg lehetett ***er***esz***tény*** (tarisznya: tartó iszák), melybe bele***er***e***sz***thetők voltak apróbb tárgyak, pénzérmék.

ész – *Értelmi képesség.* **[török]** Az ***é*** az ***é***rtelmi magasság, az ***sz*** a kiforrottság, érett állapot, az ő***sz***, ***sz***üret, ***sz***ed, a***sz***al, a***sz***ú, a***ssz***ony, ké***sz*** stb. Az ***sz*** érettséget jelölő hang.

e***szk***imó – *Ázsia, Észak-Amerika legészakibb részén, Grönlandon élő mongoloid nép.* **[nk: dán < indián]** Az e***szk***imók befé***szk***elt, a környezethez ille***szk***edő, ott megkapa***szk***odó nép. Életvitelükhöz tartozik a sok mozgás, jelképes má***szk***álás, de***szk***án csú***szk***álás, i***szk***olás, és néha bizony a hidegtől re***szk***etés is. Ők nem így nevezik magukat, tehát ez kívülállótól származó, megfigyelés alapján a velük kapcsolatos jelenségek, viselkedést, életmódot érintő jellemzők nyomán kelt megnevezés. Ők magukat *ember*nek – ***hombre*** – mondják.

e***szk***öz – *Valamely művelet elvégzését lehetővé tevő, megkönnyítő tárgy, szerszám, gép.* **[?]** Mozgást igénylő alkotó alkalmasság. Összetett szó: ***ész*** és ***kéz***. Ugyanakkor alkotás ***köz***vetett kelléke, mivel

számba jöhet ***kéz***be vehető, mozgást ***köz***vetítő ***szer***ként (szers*zám*), mely segít az ***ész*** által adott ötletet megalkotni, kézzel késszé tenni. A vonal: ***ész – kéz – szer*** – mű.

e***szt***endő – *Év*. **[? eszten 'ugyanezen' < ez + idő]** Ha az eredeti –, és nem a nyelvújított – magyar nyelvet vesszük alapul, akkor az ***oktat*** szó jövő ideje ***oktatánd***. Az évek teltével az ember sok tapasztalatot szerzend, elméje, esze megérend, eszesebbé válik. Tehát az évek tapasztalatai esztendenek, esztendő (észélesítő) hatással vannak ránk, oktatándanak. Így hát az ***esztendő*** valaha nem az évet jelentette, hanem az egy év (tavasztól tavaszig) alatt szerzett, tárolt ismeret és tapasztalat, észre, elmére való hatását. Az ***esztendő*** a későbbiekben hasznosítható tapasztalati anyag észre gyakorolt hatásának meghatározó jelzője. Ez a tapasztalat minden egyes év elteltével gyarapodik. Ez összeadva adja az okosító, ***esztendő*** évek számát. Ezek az ész évgyűrűi. A fákhoz viszonyítva, nem sok jut belőle az embernek.

e***szt***e***rg***ályos – *Esztergán fémanyagot megmunkáló szakmunkás*. **[esztergár 'ua' < szláv]** Az ***szt*** az o***szt***ásra, valószínű az e***szt***ergályos szakmához szükséges számtani ismeretekre utal. Az e***szt***ergapadok régen marógépi munkát is végeztek, melynél a fogaskerekek készítéséhez o***szt***ófejre volt szükség. Az ***rg*** páros a fo***rg***ás.

e***szt***erhéj – *Nádból vagy szalmából készült háztető*. **[szláv]** Ez szófordítás eredménye: mint vízleere***szt***ő, ere***szt*** – e***szt***er. A tető, mint vízle***eresz***tő burok, ***eszterhéj***, mondják még ***ereszhéj***nak is A ***héj*** a ***haj***lék ***héj***a, fedele, alatta van a ***híj***ú, mely nagy üres ***hely***, tehát mivel üres, ***híj***a van.

e***szt***étika – *A filozófiának a széppel, és a művészetek elméletével foglalkozó ága*. **[nk: latin < görög]** Az ***szt*** páros az o***szt***ás, vála***szt***ás tengelyhangzója. Az ***esztétika*** a vála***szt***ékos szépségek, a művészi alkotások kiválóságainak magyarázó tudománya. A szó ősmag(yar)-nyelvi eredetű nem csak az ***szt*** páros, de a ***tik*** gyök nyomán is, mely al***kot***ásról szól (*tak, ták, tek, ték*, ***tik, tok – kot*** stb.).

e***szt***ováta, o***szt***ováta – *Szövőszék. Vetélő*. **[szláv]** Ha valaki látott ***osztovátát***, melyet még szövőszéknek is neveznek, ismeri működését, tudja hogy működése teljesen az ***osztás*** elvein alapszik, hogy ***vetélő, vetőlő*** is kell hozzá, és a ***motolla*** is a szövési eszközrendszerhez tartozik, akkor arra is rájön, hogy tősgyökeres magyar gyökökre épült színmagyar szóval van dolga. ***Osztóvető.*** *Czu–Fo Szótár*: „Szabó Dávid elemzése szerént am. **osztóváltó**, minthogy a fonalakat mintegy **osztva váltva** szövi egybe." (Kiem. K. S.) Nagyanyám, mint minden székely asszony, értett ezekhez, tizenkét nyüstös szövést is beállított. Emlékszem különböző minták beállításánál mennyit számolgattak, osztottak, szoroztak, ameddig minden szálat az osztott, és a szálak állandó osztását szabályozó nyüst megfelelő oldalára fűztek be. *Szováta* neve is innen vezethető le.

e***sztr***e***ng***a – *Akol juhfejő rekesze. Esztena*. **[román]** Előrebocsátom a *Czu–Fo Szótár*ból: *„A magyarból így lehetne elemezni:* ***ösz-terengő****, azaz korlátolt szűk hely, hová a juhokat öszveterengetik."* (Kiem. K. S.) Az e***szt***ena – legelő. A letarolt fenyves erdő helyén, a vágottban alakulnak ki a málna***vész***nek nevezett területek. Az ***esztena*** szó a kiv***eszte***tt aljnövényzet helyén (eszten) kialakult legelő neve. Az ***szt*** párosnak szerepe van a szó érthetővé tételében. Továbbmenve, az **sl – *szl*** páros kulcsa az o***szl***ás, fo***szl***ás, nye***szl***ettség, ***szel***és szavaknak. A ***láz*** Székelyföldön, ***laz***ított, ligetes erdőből ka***szál***óvá, legelővé alakított hely. A hegyvidéki ligetes erdő irtásával megfo***szt***juk a helyet a bokroktól, így cserjéktől, bokroktól megfo***szt***ott, lefo***szt***ott lesz, mely legelőnek kiváló, ez az e***szt***ena. Az ***esztrenga*** megértéséhez szintén a kötött mássalhangzó párosokba rejtett értelmet kell kibontani. Az ***sztr*** két összeolvadt páros: ***szt*** és ***tr***. Így együtt az i***str***ánng szóban rejlő *korlátoltság* értelmét adják. A juh onnan nem menekülhet, csak miután leadta a tejet. Külön az ***szt***, o***szt***ás, ille***szt***és. A ***tr*** ez esetben a ke***tr***ec. A juhok o***szt***ottan, tehát egyenként érkeznek a ke***tr***ec fejőnyílásához, ahol ***eng***edik, hogy megfejjék őket. Ezt így a román nyelvben felbontani érthető összetevőkre nem lehet. Összetevőit magyarázni csak magyarul lehet. Tehát a szó ősmag(yar)-nyelvi.

e***tr***u***szk*** – *A rómaiak előtt a mai To***szk***ána területén uralkodó nagy műveltségű ókori nép*. **[latin < ? etruszk]** Az ***szk*** kötött mássalhangzó páros, tevékenységre, mo***zg***ásra (hasonló a ***zg – zk – ck*** is) utaló. Az etru***szk***okon kívül a ba***szk***ok, e***szk***imók népnevei tartalmazzák. Ez az ***etruszk***ok esetében letelepedett, megkapa***szk***odott, befé***szk***elt, eredményeire bü***szk***e, megfelelő e***szk***özökkel alkotó munkát végző népre utal. A ***tr*** páros szerepe talány, nem találom e nép jellemzői közt (bo***tr***ány, ci***tr***om, csa***tr***at, fe***tr***eng, gya***tr***a, gyö***tr***ő, há***tr***ány, is***tr***ánng, ká***tr***ány, ka***tr***inca, ke***tr***ec, ko***tr***ó, lé***tr***a, ma***tr***ing, o***tr***omba, pe***tr***ence, pu***tr***i). A páros hangzóival alkotható gyökökben (***tar, tár, ter***em***, tér, tor, tör, túr, tűr***) található némi párhuzam. A páros fordított – ***rt*** – alakja inkább kínál párhuzamot

az etruszk nép jellemzőivel, foglalkozásával, az é***rt***ék, ke***rt***, mé***rt***ék, po***rt***éka, se***rt***epe***rt***él kifejezésekben.

év – *12 hónapból, 365 napból álló időszak, amely alatt a Föld egyszer megkerüli a Napot.* **[finnugor]** Az ***év*** egy ***ív***. Az ***ív*** a teljes körnek egy szakasza. Az ***év*** is csak egy szakasz a nagy körből, az életidőből, mely amikor bezárul, akkor lesz teljes.

evakuál – *Helységet kiürít. Valamit légüressé tesz.* **[nk: latin]** Az ürességet ***vak***ságnak is mondták az ősmag(yar)-nyelven. Ha valaki nem beszél, akkor egy ***vak*** hangot sem ad. A ***vak*** szóból van a ***vak***áció szó is – üres, tevékenység nélküli időszak. ***Vak***ablak. ***Evakuál***, kiüresít. Ez is ősmag(yar)-nyelvi elemekből áll.

eva***ng***élium – *Az Újszövetségben a Jézus életét leíró négy könyv valamelyike. Ezekbe foglalt erkölcsi tanítás.* **[nk: latin < görög]** Avagy jó hír, örömhír, görögül: eü***ang***elion, ebből az **eü** – ***jó***, az **a*ng***el – ***ang***yal, jelentése hírnök, szóvivő, hírvivő, h***angel***hordozó, h***angel***vivő, h***angel***osztó. Ebből a görög ***angel***osz. Az ógörög **eü** jelentése: jó, j***av***. Az ***ang***eloszban kihagyta a ***h*** hangot, h/***ang***elosz. A gyök: h***ang***, ez esetben a szó, a h***ang*** hordozója, oly szót, h***ang***ot hordoz mely j***av***unkra váló: j/***av, ev, ev***/h/***ang***élium, **ev*ang***élium – jó h***ang,*** jó hír. Az ***ng*** páros ha***ng***vonatkozású szavak végha***ng***ja. Például: bo***ng***, ko***ng***, ze***ng***, hara***ng***, dö***ng***, zso***ng*** stb.

ezü***st*** – *Szürkésfehér, fényes felületű nemesfém.* **[? permi]** Hol olvasztották az alacsony olvadáspontú fémeket? Az ***üst***ben. És mondták: ***ez üst***ben olvadt. És lett ***ezüst***. Ennyi, semmi más. A vele kapcsolatos körülmények jellemzőinek okán kapott nevet. Pontosan, mint az *arany*, melynek súlyát az áru értékének *arány*ában mérték.

F

*„Mássalhangzó: a felső fogsorral és az alsó ajkakkal képzett réshang, a **v** **zöngétlen** párja.”*
www.osnyelv.hu f

Az ***f*** hang a törzsi erőre – ***f***a, ***f***ér***f***i; keményre – ***f***al, magasra – ***f***ent, fény stb. vonatkozó, tárgyra, vagy esetenként kellemetlen ***f***ogalomra utal. Idegen nyelvekbe is átment az erő értelmű kifejezés kezdőhangjaként: ***fa*** – ***fo***rte – erő (erdő – ***fo***rest, ***fo***resta), sőt ez a szó a mai magyar nyelvben már ez alakban nincs jelen.

Az ijedős ***i*** hanggal éberségre intő ösztöni ***f***igyelmi (***f***igyelmeztető) hang is: ***f***igyelj! Rokonhangzója a ***v, v***igyázz! Esetenként cserélődnek, vagy ugyanolyan értelmet hordozó szavakban kulcshangként vannak jelen. Pl.: ***firtat*** – *vitat,* ***figyel*** – *vigyáz,* ***fortyog*** – *vartyog,* ***fanyar*** – *vonyár,* ***felez*** – *választ,* ***fészkel*** – *vackol,* ***ficánkol*** – *vickándozik,* ***fürge*** – *virgonc,* ***fonal*** – *vonal,* ***fonnyad*** – *ványad,* ***forradás*** – *varrat,* ***felel*** – *vall,* ***fénylik*** – *világít,* ***fial*** – *ívik,* ***fergeteg*** – *vihar,* ***fekete*** – *vakság,* ***feslett*** – *vásott,* ***fájdalom*** – *vajlódás,* ***fed*** – *véd stb.*

Még van egy párhuzam, de ez nem oly szembetűnő – az ***s, sz*** hang. Pl.: ***firtat*** – *szóvá tesz,* ***figyel*** – *szemez,* ***fortyog*** – *süllög,* ***fanyar*** – *savanyú,* ***felez*** – *szétválaszt,* ***fészkel*** – *szöszmötöl,* ***ficánkol*** – *szökken,* ***fürge*** – *serény,* ***fonal*** – *z/sinór,* ***fonnyad*** – *senyved,* ***forradás*** – *sebhely,* ***felel*** – *szól,* ***fénylik*** – *szikrázik,* ***fial*** – *szül,* ***fergeteg*** – *szélvihar,* ***fekete*** – *színtelen,* ***feslett*** – *szabados,* ***fájdalom*** – *szenvedés,* ***fuvallat*** – *szél stb.*

Megfigyelhető az erőre utaló ***f*** hanggal kezdődő szavaknál –, melyek mind ősmag(yar)-nyelviek –, a szótár szerkesztői nem tudtak mást tenni, mint befinnugorozni, latinozni hiszen különben komoly szóelemzés után magyar eredetűnek kellett volna bejelölni azokat.

fa – *Kemény, vastag törzsű, ágakat csak bizonyos magasságban fejlesztő fás szárú növény.* **[finnugor]** Az ***f*** a ***f***eszes erő hangja. Az ***a*** vagy ***e*** hangok által követve, ***l*** hang társaságában, *magas* (***fa, fal***), vagy *emelkedő* (***fel***) értelmet adó. A ***fa*** magas feszes, kemény, ***fa***l, házak építésére alkalmas. Az ***f*** hang ösztönszerűen jöhetett egyforma kezdő kulcshangként a ***férfi***, ***fa*** (***fal***) megnevezésében. A ***f***a általában magas, egyenes, kemény. Ami kemény, ***f***eszes, ***f***érfias. Itt a ***törzsi erő*** a közös vonás.

fa***br***ikál – *Aprólékos munkával készít valamit.* **[latin]** Magyar szóelemekből álló. Az ***f*** hang, az alkotóerő kifejező hangja. A ***fa*** ősgyök jelenléte cselekvésre utal, és az alkotót, a tényezőt is jelölheti (***fa***ktor). A ***fa***, ***ab*** (*kerek*) összevont gyökként jelen van a fa***br***ikál (latin: **fab**ricare) szóban. Az ***ab, áb***rázat, kép. Valamit alkotni a saját képre, annak hasonlatosságára. Isten az embert a maga képére,

hasonlatosságára alkotta. A ***br*** páros kulcs tengelyhangzó az á***br***a, ba***br***ál, fa***br***ikál, i***br***ik szavakban, melyekben alkotás útján való tartalommal tölthetőséget jelent. Az ember a Földön mindent a maga képére, hasonlatosságára alkotott, hogy hasznát vehesse. A szépet szeretők csodálatos műalkotásokat – olyan az ő képük. A gyilkos hajlamúak fegyvereket, s ahogy romlottak erkölcsileg egyre hatékonyabbakat. A legaljasabbak már tömegpusztító fegyvereket. Az ő képük azt tükrözi vissza. ***Fab***, e szó fejezi ki mindezt. De tovább menve, a ***rik*** tartalmazza az ***er***őt jelentő ***r*** hangot, mely akár egyedül is gyököt képez, az ***ik*** a mozgást (***rik***tol, innen a német abricht). Aki nem ül helyben, ***ik***lat, állandóan mozog. Az ***ik*** ősgyök emberi vonatkozásban jelenti a személyt is. ***Ki*** vagy? ***Ik*** vagyok, a***ki*** itt ***ik***latok. Én egy ***ik*** vagyok, te más ***ik*** vagy. Sokasodás jelölője is: ***ik***er, ***ik***ra, tized***ik***, sokad***ik***, tehát a sorozat értelme is jelen van. A ***fabriká***l szavunkat a latinutód nyelveken kívül más nyelvek is megörökölték. Így ha magyarul valaki azt mondja: ***fabrik***ál, nem megy ki a magyar nyelvi gyökterületről, hiszen négy összevont ősgyök: ***fa, ab, r, ik***. Ám ezen kívül van a cselekvésre nekünk annyi kifejezésünk, amennyi egy nyelvben sincs, és bár az ősmag(yar)-nyelv része volt, mégsem kell erre a – kissé idegenül hangzó – szóra szorulnunk. Ámbár vissza is hozhatnánk közhasználatba.

fabula – *Tanítói célzatú állatmese.* **[latin]** A ***fa*** a ***fa***ktor – *tényező* ősgyöke, mely mára kihalt a magyar nyelvből, itt a mesélőre vonatkozik. A **fab** gyök ***ab*** ősgyöke (***ab*** – kerek: ***áb***ra, h***ab***ar, k***av***arog stb.) a képzeletben élénk képsorok (*ábra – kép*) létrejöttét, elmében kivetíthető elvont ***áb***rázolást, végső tanulság levonását lehetővé tevő oktató történet elbeszélését jelenti – ***fabuláz***ás. A latin nyelv a kialakulásakor megörökölte, hátrahagyva fióknyelveinek is, bár sem a ***fa,*** sem az ***ab*** gyök értelmét nem ismerik. A mély ***u*** hang az elmély***ül***és, az ***ul*** igeképző, így a tan***ul***, ok***ul*** értelmét hordozza. Ősmag(yar)-nyelvi szó.

fácán – *Színes tollazatú tyúkféle erdei madár.***[vándorszó: görög]** A szónak a madár és életmódja jellemzőit kell összesítenie. Erdei madár, köze van a ***fá***khoz. A ***c*** becéző hang, és a madár hímjének szépségére utalhatott, mert a szóból kiérződik, hogy még tartalmazott valamit, ami idővel kimaradt, mivel az ***-án*** rag azon alapulna. A görög, latin nyelvek az ősmag(yar)-nyelvből vették át a kifejezést, mivel első megfogalmazása csak azon a nyelven történhetett.

facér – *Állástalan. Éppen nem használt.* **[német]** A ***fa*** egy szálként a magány képzetét keltő. A ***cér***na vékony, különálló, ***fű***zésre alkalmas szál. Az egyedül álló férfi, nő is szabadon fűzhető. Meglehet, hogy a németek is használják e szót – ***facér –***, ám eredete, magyarázhatósága magyar akár a *kacér* szónak.

facsar – *Erős csavarással vagy szorítással valamiből a nedvességet kisajtolja*. **[finnugor]** Fordítható szóként kizárólag magyar eredetű lehet: ***facsar – csavar***. A ***csa*** ősgyök szóbokrához tartozó. Fa***csa***ráskor, ***csa***varáskor a folyadék kilo***ccsa***n az anyagból.

fagy – *A természetben a hőmérséklet 0 fok alatt van*. **[finnugor]** A ***fagy*** talán a *fog* ige változata, hiszen ami oda***fagy***, az oda van fogva. A ***fagy*** fogva tart. Ne feledjük: az ősmag(yar)-nyelv nem emberi elme találmánya! A szavak egy előre meghatározott teremtői nyelvhangzási törvény által szabályozva jöttek, jöhettek létre, melyek a magyar nyelvűeknek nem engednek eltérést. Amint a méhek csak hatszögű sejteket építhetnek, úgy a nyelv kivetné magából azt, mely nem belső szabályai szerint alakul. A ***fagy*** megváltozhatatlan teremtői törvények nyomán előálló jelenség, teremtői művelet – ***fa*** (***faktor, forte***) – melybe ember nem szólhat bele! Bizonyíték rá a tél, és az összes vele járó ilyen jelenség, mely megbénítja az emberi dolgok menetét. És bizonyíték rá a Föld két sarkán levő megváltozhatatlan állapot is. Lehet prüszkölni a *teremtői* megjegyzés ellen, akár a Galilei elmélete ellen hajdanán, de attól még a Föld forog tovább zavartalanul, és a teremtői törvények maradnak. A lágy ***gy*** hang a szóban viszont azt jelenti, hogy kezelhető, és az ember által elviselhető mértéke is van, s általa is utánozható a jelenség kis mértékben. Ugyanakkor a ***fagy*** lágy ***gy*** hangja a kiengedésre utal, ***fog***ása enyhül, olvadás esetén elmozdítható.

faggyú – *A kérődző állatok zsírja. Bőrmirigy*. **[finnugor tőből]** A ***faggyú***mirigyek általában a szőrtüszők mellett helyezkednek el. Zsíros váladéka a szőrnek rugalmasságot, és vízlepergető tulajdonságot ad. A szó valószínűleg e zsírszerű anyag kikeményedéséből, úgymond ***fagy***ásából jöhet. A *Czu–Fo Szótár* is ezt írja: „Nevét kétségen kívül a fagy szótól vette jú képzővel megtoldva, mint sarjú, borjú, gyapjú stb. mely képző tulajdonságot jelent; faggyú tehát annyit tesz, fagyó tulajdonságú, mely könnyen fagy.”

fáj – *Élőlény testének valamely részében fájdalom érződik. Valami lelki fájdalmat okoz.* **[? finnugor]** Az ***f*** az érzés ereje, az ***áj*** annak az érzésnek ösztöni hangban (jaj) való visszaigazolása.

fa***jd*** – *Nyírfajd. Siketfajd.* **[finnugor]** A *Czu–Fo Szótár* szerint ***fai tyúk***. Ez esetben a ***jd*** páros, mely az alanyhoz kötődő valamilyen sajátos tula***jd***onságot idéző, nem jöhet számításba. Ilyen lenne a: fá***jd***alom, ga***jd***ol, ha***jd***an, ha***jd***ú, ma***jd***, sa***jd***ul, tula***jd***on, va***jd***a stb. szavakban. A megnevezés eredete viszont nem kétséges – ősmag(yar)-nyelvi szó.

fakad – *Folyadék felszínre tör, kibuggyan.* **[finnugor tőből]** A teremtési folyamatban közreműködő, azt továbbvivő tényezők a természeti fizikai hatóerők. Ezek is ***fak***torok. A ***fakad*** szóban jelen van a ***fak***tor és az ***ad***omány ***ad*** gyöke – **fak*ad***. A fel***fak***adó, kellemes ízű vízforrások, hévizek stb. mind ***ad***ományok. Ez a szó keletkezésének alapja. A többi, a ***fakad*** szóhoz kötődő hasonlatok mind e jelenségből indulnak ki.

fá***kly***a – *Egyik végén nagy lánggal égethető, rúd alakú világítóeszköz.* **[latin]** Bár a *Czu–Fo Szótár* idegen eredetűnek jelöli, a szó eredete – úgy tűnik – egyértelműen ***fa,*** vagyis a ***fá***val kapcsolatos. Gyantával átitatott éghető anyag egy ***fa***rúd végén. De mivel az ***f*** és ***v*** hang rokonhangzók, mindkettő figyelmi hang is (***v***igyázz! ***f***igyelj!), ugyanakkor a figyelemfelhívó ***f***ény és ***v***ilágosság fogalmak kezdőhangjai, és mivel a ***fáklya,*** úgymond: ***f***igyelmeztető, ***f***ény***fak***asztó csóvaként ***v***ilágító, a ***fek***ete sötétséget, ***vak***ságot enyhítő tényező (***fakt***or), így talán itt is lehet keresni a szó eredetét, de nem latin – hanem ősmag(yar)-nyelvi kötődésben.

fa***kt***or – *Tényező.* **[latin]** A ***faktor*** közreműködő *tényező* a teremtő ***alkot***ás műveletében. Az ***f*** hang egy rendkívüli ***f***ontosságú hangunk az erőki***f***ejtés ***for***rásának ki***f***ejezésére, de így e szó nem tud nyelvünkben ma megnyilvánulni. Úgy tűnik, mintha egy fontos kifejezésünk elveszett volna, vagy megfelelő helyen való használata mellékvágányra futott nyelvünkben. A ***fak*** ma is ott van a ***fak***ad szóban, de nincs nagy szóbokra. A f***akto***r hangjai jelen vannak az ***al kot*** szóban is. A ***kt*** páros viszont jelzi a valaha magyar nyelvhez tartozást, annál is inkább, mert összetevői a cselekvést jelentő teremtő gyökök: a ***tak, ták, tek, ték*** stb. és fordítottjaik fő alkotó hangjai. Eredetileg ez sem latin!

fal – *Mohón eszik.* **[finnugor]** A ***fal*** szóban az ***f*** a ***f***og, az ***a*** nyitott száj, az ***l*** hang *nyelv*hang. Tehát ***fal,*** és persze utána majd ***nyel.***

fal – *Építőanyagból függőleges síkban emelt, teret határoló és tagoló, teherhordó épületszerkezet. Stb.* **[finnugor]** Az épített ***fal*** egyik jelentése ***fel***, hisz amint a meghatározásban is írja *„függőleges síkban emelt”*. Az elején inkább az ideiglenes sátor volt használatban, de a későbbiekben a ***fá***ból épített ***fal*** vette át az addig használt le***pel*** (sátor) helyét, és a továbbiakban ez takarta el a bensőséges családi együttlétet a kívülállók elől, valamint nyújtott védelmet. A ***fal*** ugyanakkor ***vál***asztó is (***f > v*** váltás, lásd a **fáklya** címszót).

falu – *Mezőgazdasági jellegű, nem zárt építkezésű csoportos település.* **[finnugor]** A *Czu–Fo Szótár* a ***fol*** gyökről írja, íme: ***„fol – fal : folka, falka, folu, falu”,*** tehát a ***fol*** tovább bővítve: ***folk, folka, falka.*** A ***falu*** a régen embercsoportra is alkalmazott ***f***alka szóból alakult, de szerepe van a ***fal*** szónak is, hiszen a ***falu*** építmények összessége is. A ***falk***át egy közös célból összeálló, talán rokoni kapcsolatokkal is összefűzött tömeg ***alk***ot. Egy összetartó csoport, ***fal***ka által a***lk***otott, épített lakok, hajlékok ***fal***ai közt lakók települését jelöli, oly helyet, ahová mindennap visszatértek találkozni szeretteikkel, megpihenni, nyugalomra hajtani fejüket.

família – *Népesebb család.* **[latin]** Csak azért emeltem be e szótárba, hogy a kifejezés ősmag(yar)-nyelvi eredetét bizonyítsam. A szó – ***fa*** – teremtésre, cselekvésre utaló ősgyökből indul. Az ***am*** a sz***ám***osodás, mint Ád***ám*** nevében, az ***il***, ***él***, azaz ***Él*** általi alapítását jelenti. A ***família*** *teremtői* szemszögből, a ***család*** *emberi* cselekvési szempontból való megnevezések.

far – *Emberen és némely emlősön a medence hátsó részén levő húsos domborulat.* **[finnugor]** Ez a szó tulajdonképpen erőt jelentő: ***far***, for stb. Az állatnak a ***far***a és a *mar*ja erőt kifejtő részek. Embernél is. Ugyanakkor a ***far*** csontozata a felsőtest ki***for***dulásának alapjául szolgáló testrész.

fárad – *Fokozatosan fáradttá válik.* **[finnugor]** A ***for***te erőt jelentő, ma már nem használt szavunk. Lásd a **forte** címszónál. Innen a ***fárad***, mely összetett szó. Jelentése: erőt (***for***te) ***ad*** le – ***fár-ad***. Persze, ennek következtében **er*ny***ed, vagyis az **er**ő ha***ny***atlik.

farag – *Valamely tárgyról, anyagról éles szerszámmal apró darabokat vagdal le.* **[finnugor tőből]** A ***farag***ás, a ***fa rág***ása (***r***) megmunkálása is ***fér***fimunka volt, ide kellett a ***f***ejsze. Később már más

anyagokat is róttak, „rágtak”, mely műveletet is, az előző nyomán ***farag***ásnak mondták. Például a kő***farag***ás. Ugyanakkor a ***far***, a ***for*** gyökszó társa is.

fáraó – *Ókori egyiptomi uralkodó.* **[latin < görög < egyiptomi]** Amikor az első ***fáraó*** elfoglalta trónját, még tojásban sem volt sem görög, sem latin a földön, így közük nincs a név eredetéhez. (Ezt nem gondolhatták komolyan a szerkesztők, csak odadobták, mint egy kártyalapot az ultiban – hátha fog.) A ***fáraó*** szóban jelen van az erő – ***fár – Rá*** napistenük neve, de a szó összetetten k***ir***ályt, b***ír***ót, b***ár***ót, nagy házat, azaz erős családot is jelentett. A ***bá*** nagyság, az ***r***, erő, a ***ró*** erős, mély nyomot hagyó. A ***báró*** u***ra***lkodói ***ra***ngot jelentő ősmag(yar)-nyelvi szó, mely Egyiptomban a másik erőt jelentő hangot olvasztotta magába, a szó élére, az ***f*** hangot (***fa***l: nagy ház) – ***fáraó*** – mindent u***ral***ó nagyság, b***áró***, ***fáró***, f***ár***a***ó***.

fá***sl***i – *Kötözőpólya.* **[német < olasz]** A ***fás***li egy géz vagy puha szövött anyag ***sáv***ja. A ***fás***li – ***sáv*** szófordítás és ***f > v*** hangváltás eredménye. Tehát a szó magyar eredetű.

fátyol – *Selyemből vagy pamutból szőtt lenge, áttetsző, hálószerű szövet.* **[vándorszó: …latin]** A ***ty*** hang mindenképp laza, lö***ty***ögő, fi***ty***egő valamit jelöl. Mint lágyító hang, a ***ty*** árnyalja a pattanó ***t*** hang erejét. A ***ty*** hang a fityulában a fityegést, a ***fátyol***ban az ***át***tetszőség lágyságát hivatott megjeleníteni. Megemlíthető példaként, hogy a ***kattan*** (jelentése: keményen pattan) gyengített alakja a ***k > g*** *zöngétlen > zöngés* hangváltással, és enyhített ***t > ty*** váltással: ***gatya***, mely egy testen lö***ty***ögő – tehát nem egy pontosan helyére kattanó darab.

fazék – *Átmérőjénél magasabb kétfülű hengeres főzőedény.* **[finnugor tőből]** A ***fazék*** (etruszk fase – ***fazék***, ebből az olasz *vaso, vasi*, román *vas*, francia *vase*) szó a ***főzés***sel van kapcsolatban, de az idegen nyelvi szavakból megtudható, hogy ***fa*** volt az anyaga, hiszen a hajónak is ***vas*** a neve, az is ***fá***ból készült. A ***fazék***ban, ***fa***edényben vi***z***et tartottak és fő***z***tek, innen a ***z*** (i***z***eg-mo***z***og) jelenlét. A ***főzés***hez is ví***z*** kell, ám a ***z*** hang az í***z***et is jelentette, mely a ***fazék***ban főtt ételt jellemezte. Amikor megjelent az agyagedény, akkorra a ***fazék*** szó meghonosodott, és megkülönböztetésként adták a cserép***fazék*** nevet.

fázik – *Hidegtől kellemetlen testi érzése van.* **[finnugor]** Ez a szó kakukktojás a hidegérzet többi szavai közt. Értelmét KISS DÉNES fejtette meg (KISS DÉNES: *Aki fázik, fát keres*). Amikor az ember hideget érzett, tudta, hogy tüzet kell gyújtania. A tűzhöz fára volt szüksége, így elment fát gyűjteni. Amikor volt már száraz fája, akkor vett két száraz fát, melyet addig dörzsölt össze, ameddig lángot fogott. Vagy egy lyukban forgatta gyorsan, és ott hevült tüzesre. Ezt a fával foglalkozást – mely a hideg beálltával együtt járó látványi jelenség lett – tehát a tűz előkészítését nevezték előbb ***fázás***nak, később már azt a látványt, hogy valaki fával foglalkozott, a hideg érzetével azonosították – ***fázik.*** Még ma is él Erdővidéken az a mondás: *Aki fázik, fogjon fát*. Ehhez hasonló az ***ázik*** és a ***néz*** szavak keletkezése.

fe***csk***e – *Villás farkú, gyors röptű, rovarokkal élő madár.* **[finnugor]** Az édesen csivitelő, ***fecs***egő kedves***ke.*** Valaha: ***fecsege***.

fed – *Úgy van rajta valamin, hogy az nem látszik ki alóla; takar.* **[finnugor]** Ami ***f***ed, az ***v***éd. Akár az ***f*** akár a ***v*** hangot vesszük, egyik ***f***ed, a másik ó***v***, ***v***é***d***. A ***d*** hang itt a jó oldalát mutatja.

fedd – *Enyhén dorgál.* **[?]** Ez már ***fegy***elmezés. A ***gy*** hang a ***d*** és ***j*** hangok bizonyos tulajdonságait egyesítő zárhang, tehát itt érthető a hangváltás. Az ***f*** erő, az ***e*** egyenesség, a ***d*** itt vád és védelem együtt. Azért ***d***orgál, mert vé***d***ene a következő botlástól.

fedél – *Épület tetőzete. Valaminek felnyitható vagy leemelhető fedele.* **[finnugor]** Valószínű fedőelemből rövidült a szó: ***fed***ő***el***em – **fed-*el***em – ***fedél***. Esetleg oly jelképes ***él***, mely szembeáll a kellemetlen (természeti) erőkkel, ellenáll azoknak.

fe***gyv***er – *Élőlények megsebzésére, megölésére alkalmas, támadásra és védekezésre való eszköz.* **[?]** Összetett szó: ***fegy***elmez és ***ver***. A *Czu–Fo* szerint: „Eredetét mint föntebb láttuk, némelyek szerént, a fegy és ver igék öszvetételéből vette; mások szerént am. fegyő er, (azaz fegyerő), melyből hangváltozással lett fegyü-er, fegyver.”

fehér – *Olyan színű, mint amilyen a tiszta hó.* **[finnugor tőből]** A ***fehér***ség fogalmának régi megnevezésében is jelen volt a légies könnyed, a felszálló leheletet idéző ***h*** hang: ***h****alvány*, fel***h***ő. A ***fa, fá, fe, fé, fi, fo, fő, fű*** stb. gyöksor, széles körű, nagy terítésű szóbokor ősgyöke, mely szóbokor kifejezéseinek alapvető jellemzői közt a **fő** *teremtői erőhöz kötődés* is jelen van. A ***fehér*** a ***fé***ny szóból eredő. A ***fehér***, a színek összessége, és amelynek teremtői szétrobbantásából jöttek létre a többi színek. Ennek titkát csak némileg nyitja meg a prizma fénytörése. Kissé fellebbenti a fátylat a

titokról, de vissza is takarja. Csak azt mutatja meg, ahonnan, ahogyan indulhatott. Hasonlít a folyadékban előhívott fényképhez, de amelyet, ha nem rögzítünk, eltűnik. Tudjuk, hogy a fehérből van a többi, ám rögzítés módjáról – ahogyan létrejött a természetnek az embert körülvevő csodálatos színes világa –, nem tudunk semmit. Semmit! Az teremtői tett!

Amikor szó kerül arról, hogy az ősmag(yar)-nyelvből alakult ki a világ összes többi nyelve, sokan hozzák fel ellenérvként, hogy akkor miért nem hasonlít egyik sem rá?! Nos, a ***fehér*** színre hasonlítanak a többiek??! Pedig belőle valók!

fej – *Tejelő állatot teje leadására késztet.* **[? finnugor]** A ki***fej***tés erőt kíván (***f***). Ez esetben a ki***fej***tett folyadék – a t***ej*** – is ***fe***hér, régiesen: ***fej***ér.

fej, fő – *Ember, állat testének (az agyvelőt), szájnyílást és a legfőbb érzékszerveket magába foglaló legfelső, illetve elülső része.* **[finnugor]** A test ***fő*** része, mivel egészének irányítására itt vannak a fontos szervek. E ***fő*** szervekkel fogja föl a kívülről jövő ingerhatások egy részét, ***ej***ti meg azok elemzését, és ***fej***ti meg a kapott r***ej***tett jeleket.

fe***jsz***e – *Favágásra használt, hosszúnyelű, ék alakú éles vasszerszám.* **[finnugor]** A ***fejsze*** összetett szó – ***fej***tő ***sze***kerce, mely ***fej***téshez, ***sze***léshez, ***sza***kaszoláshoz, leválasztáshoz használatos.

fék – *Gépen, járművön a mozgás lassítására vagy megállítására való szerkezet.* **[finnugor]** A ***fék ék***je a meg***ak***asztó hatóeszköz. Ha a ***fék*** hangjait zöngés megfelelőikre (***f*** > ***v, k*** > ***g***) váltjuk: ***vég***. Az ***f*** hangnak főszerepe van a be***f***ejezésben: ***f***og, ***f***ék, be/***f***ejez. Szuahéli nyelven ***fék*** – *akaumega*. Mintha azt mondaná: *akadj meg*. A *Czu–Fo* a ló kötőfékje vonatkozásában fejti ki véleményét, és a ***fő***höz köti a fogalom eredetét. Ez a *gondolatok gyökerénél visszafogni* alapértelme.

fekete – *Olyan színű, mint amilyen a korom.* **[finnugor tőből]** A ***fekete*** nem is szín, hanem a színek és a fény teljes hiánya, maga a sivárság, a tökéletes ***vak***ság. A ***fek*** gyökben az ***f*** hang mellett a ***k*** a másodrangú meghatározóhang, és ez a ***k***emény hang itt lefelé, a mélybe mutat, mint a ***k***út mélyébe hulló ***k***ő. (A fehér esetében a ***h*** hang a felszálló könnyed le***h***elet, tehát az irány más.) A ***fekete fek*** gyökéhez kötődik a ***fek***ély is. A ***fekete*** a gyász színe a világ népességének jelentős hányadánál. Nem mellesleg, az örök vakság, a halál állapotában, ***fek***vő helyzetben van az ember.

fe***ksz***ik – *Vízszintes helyzetben elnyúlva nyugszik, illetve nem tud fölkelni.* **[? finnugor tőből]** A ***ksz*** páros általában valamilyen cselevést fejez ki, és az ***ik*** gyök is mozgásra utaló. Ez esetben mégis nyugalmi állapot, mely csak igekötők irányt adó felszólító parancsára lendül mozgásba: *rá-, le-, fel-, be-* stb.

fél – *Két egyenlő részre osztott tárgynak, dolognak egyik fele.* **[finnugor]** Az egy, két ***fél***ből összeálló egész. Ez nem az alább említett ***fél*** elem. Ez az egészséges egyet alkotó egyik oldal, ***fél***. A teljes, ép kör, burok egyik fele. A házasság a legjobb példa rá. Két ***fél*** életre szóló egysége.

fél – *Nyugtalan, szorongó érzése van, hogy baj éri.* **[finnugor]** Ez ***fél***ségi állapot, ehhez kötődő kifejezés, a ***fél***elem. Nem érzi egésznek önmagát, a megmaradt ***fél***nek óriási hiányérzete van, nincs meg a másik ***fel***e, így egyik oldalról teljesen védtelen, sebezhető. Jelképesen vagy valósan elveszítette *egés*zségét. ***Fél***betört a kör, a jelképes védelmi burok. A ***fél***elem oly elem, mely uralja a helyzetet, az egyén lelkivilágát. Nem tud, vagy csak nehezen tud felülkerekedni rajta. Az egészséges lelki ***egy***ség ***fél***betörik, s megjelenik a ***fél-***elem, a ***félelem***.

feminin – *Nőies. Női jelleget mutató.* **[nk: latin]** Csak az ősmag(yar)-nyelvi eredet bizonyítása végett hozom fel. Az ***em*** gyök nőt jelent: ***em***-ber. Az ***em***essége alatt magzatának terhét ***em***elő, majd megszült cs***em***etéjét ***em***lőiből ***em***ető. Ő a nő. E szóban van még egy érdekes vonás, az ***f*** hang, a ***f***eszes (forte) erő hangja, melynek benne kellett lennie az ősmag(yar)-nyelvben is, ha az asszonyi tűrőképességet akarta kifejezni szóval. Felbontani csak az ősnyelv egyedüli egyenes ágú örökösén, a magyar nyelven lehet. A többi csak a gyököt örökölte meg, értelmét, magyarázatát nem ismeri.

fen – *Kövön, szíjon stb. csiszolva élesít.* **[finnugor]** A ***fen***, hasonlóan a ***ken*** szóhoz, felületi vonatkozású. Azon túlmenően, hogy az ***-en*** helyrag, van még egy megfejtési kulcs a felületre vonatkozás igazolására. Az egye***net***len, ke***net***len, fe***net***len stb. szavakban található ***net*** gyök felületi vonatkozású. Az *Ismerjük meg nyelvünk hangjait* című még kiadatlan tanulmányban, de amely megtalálható a www.magtudin.org Nyelvészet oldalán, írtam erről. Íme, azt idézve, (idehozva): „Az egye***net***len szót alkotó elemeire felbontva érdekes jelenségekre bukkanunk. A **net*len*** különvéve azt jelzi, hogy ***net nél***küli. A ***net,*** a ***ned*** (lásd: ***id, üd, ed, ned***v) rokongyöke, és a *sima, világos, fénylő, csillogó, tiszta* jelentése a vízfelület hasonlóságából indul, tehát felületvonatkozású. E jelentéssel jutott át az utódnyelvek közül a latinba (***nit, nit***eo, ***nit***ida) és származéknyelveibe (román: ***net***, ***net***ed; olasz: ***net***to, ***net***tamento, ***net***tare; francia ***net***tement stb.). A ***net***len jelentése, durva felületű,

nem sima, nem tiszta, nem fénylő stb. Ez a ke**net*len*** esetében is érvényes, mely szintén felületi vonatkozású.”

A ***fen*** szónak nincs köze az élhez, ez művelet, mely folytán – másodlagos eredményként – éles lesz a kés, fejsze borotva stb. (Más a célirányos élezés.) Például van, aki járás közben összefeni a combjait. Ez esetben nem beszélhetünk élezésről. TERESCSÉNYI GYÖRGY *Hősök* című regényében (Budapest, 1931. 55. oldal.) írja egy lóról: „Feni a csűdjit.” Tehát a ***fen***és két felület –, de legalább egyik – elmozduló érintkezése.

fenomén – *Ritka tüneményes jelenség, tehetség.* **[nk: görög]** Csak mert magyar eredetű szó. A **fenomén** jelentése: ***fényes*** (jelenség) ***mint*** a, és utána jött a viszonyítás: *csillag, nap* stb. Ezzel a jelentéssel rögzült az ógörög nyelvben. Tehát ***fényesmint*** – **fenomén**. Mivel az ***nt*** viszonyító páros az ***ny*** hanggal is kifejezhető: ***fényesmény*** **– fenomén.**

fény – *Látható sugárzó energia.* **[?]** Jó példa arra, ahogyan az ***ny*** hang, az ***nt*** viszonyító kötött mássalhangzó párost helyettesíti. A ***fény*** felülről jön. Tehát: világos, mint ***fent***. Vagyis: mint ***feny***, ***fény***.

fenyő – *A nyitvatermők törzsébe tartozó tűlevelű örökzöld fa.* **[finnugor tőből]** A ***fenyő fény***re tör***ő***. ***Ny***ílhegyszerűen tör ***fent***i, ***feny***i irányba, a ***fény*** irányába. Innen a neve.

fér – *Valamiben elegendő helyet talál, van hely benne neki.* **[? finnugor]** Addig ***fé***szkelődik, amíg arra a helyre be***fér*** úgy, hogy elegendő helye lesz, esetleg annyira, hogy semmihez hozzá nem ***ér***. A gyök értelme beépül a ***fér***j szóba is. A ***fér***fi be***fér***kőzik nője kegyeibe, érzelmi életébe, burkába, ***fér***jként fizikailag is törekszik, hogy be***fér***kőzzön asszonya ölébe, testébe.

fé***rc***el – *Ideiglenesen összeölt.* **[német]** Ez esetben a ***fér*** – ***f***inom ***ér***, de a fenti gondolat szerinti is, kis helyre be***fér***, mivel vékony szálról van szó. A nyelvrobbanás következményeként ez a gyök sok nyelvben jelen van, és vékony *szál*at jelent. Németül cé***rn***a – Zwi***rn***. Az ***rn*** páros magyar nyelvi jellegzetesség, magyar nyelvet azonosító. Románul *szál* – **fir**, katalánul *cérna* – **fil**, olaszul – **fil**etto, spanyolul – **hil**o stb. A ***c*** szintén a vékonyságot jelenti. Románul cé***rn***a – a***ț***ă (ț – c). Tehát ***fércel, fircel*** – vékony szállal ölt. A német nyelv nem eredő, csak átvevő, még a ***fir***hang (***fir*** – vékony, áttetsző, fény és hang is átjut rajta) is magyar gyökre épülő szó, az sem német. Egy komoly gyökelemző és kötött mássalhangzó páros kutatás a német nyelvben is kimutatná az ősmag(yar)-nyelvi eredetet.

féreg – *Megnyúlt, puhatestű gerinctelen állat.* **[finnugor]** ***Fir***eg, ***for***og, és minden kis lyukba be***fér*** – ***féreg***. Ide tartozik a ***fer***tő értelme is.

fé***rf***i – *Hímnemű felnőtt személy.* **[finnugor]** A ***férfi*** az ember hímnemű fele. Egyik az ***em,*** a nő, a másik a ***ber***, a férfi. A házasság két ***fél*** egysége: egyik a ***fel***eség, a másik a ***fél***fi. Nem lehetetlen, hogy ez alakban is használatban volt a megnevezés …magyarul.

fé***rj*** – *Férfi házastárs.* **[finnugor]** A ***fe***, magasság, nagyság, ***er***ő, ***fer***, melyből a ***fér***fi, ***férj***. Az ***rj*** páros az e***rj***ed tengelyhangzója. Az e***rj***edő erő, a belső feszültség, feszesség állandó készenlétét is jelenti. A ***férj***nek családfői – erőt sugárzó, oltalmazó – szerepében be kell ***fér***kőzzön, ***férj***en felesége szívébe és kegyeibe. Lásd a **fér** címszónál.

fe***rm***án – *A szultán írásos parancsa.* **[török < perzsa]** Ezt a török szót csak az ***rm*** páros jelenléte miatti bizonyítás végett írtam be. Az ***rm*** páros hangvonatkozású is a dö***rm***ög, du***rm***ol, fö***rm***ed, lá***rm***a, mo***rm***ol szavakban. A ***fermán*** írásos parancs, kiáltvány az uralkodó (ko***rm***ány) részéről. Mint ilyen jelentésű szó, bizonyíthatóan ősmag(yar)-nyelvi elemet tartalmazó szó. A török nyelvek, mind az ősmag(yar)-nyelvből váltak le, és torzultak mind a mai napig.

fe***rt***ály – *Valaminek a negyede.* **[német]** A fe***rt***ály a mé***rt***ékek közé sorolható. Meglehet, hogy a német nyelv használja, de eredete, fő eleme, tengelye ősmag(yar)-nyelvi elem, mivel a f***ert***ály az ***ért***ék, m***ért***ék fogalomkörhöz tartozó.

fess – *Jó alakú, szép testtartású, csinosan öltözött.* **[német, angol szóból]** Ha valaki jól ***fes***t, tehát a róla kialakuló összkép kellemes hatású, ez esetben ***fess***. Miért kell ezért Bécsbe vagy Londonba menni? A magyarok öltözet szempontjából mutatósabbak voltak, mint a bugyogós angolok, vagy hózentrágeres németek. Vajon miért öltöztette lovas katonáit a magyar huszárokéhoz hasonló egyenruhába sok európai uralkodó? Mert szép látvány volt, jól ***fes***tett, azaz ***fess*** volt! Egyetlen nyalka kuruc mutatósabb volt az egész nyimnyám, harisnyás–parókás bécsi udvarnál.

fe***st*** – *Valamit megfelelő vegyi anyaggal bekenve vagy átitatva meghatározott színűvé tesz.* **[? finnugor tőből]** Az ***st*** páros esetenként szétterjedő, vagy nagyobb terjedelmű dolgokat megjelenítő szavak

meghatározó értelmi kulcsa. Ilyenek: boro***st***a, e***st***e, fo***st***at, fü***st***, i***st***álló (és szaga), ka***st***ély, palá***st***, si***st***ereg, te***st***, ü***st,*** va***st***ag stb. Ugyanakkor az ***s*** hang a szétkenhető, szétkenődő, szétfolyó, szétterjedő híg anyagok kulcshangja is: ***s***ár, fo***s***, ***s***eprő stb.

fésű – *Haj rendezésére vagy haj leszorítására való, sűrűn álló fogakkal ellátott eszköz.* **[? fej]** A ***fésű*** alapszava a ***fés***, és akár a *fest* esetében szétterjedést jelent. A ***fésű*** a szétterjesztést szolgálja, a gubancos haj szétoszlatására, a szálak párhuzamos rendezésére való. Az ***ű*** hang a *sűrű*ség jelölője, a ***fű sűrű***sége is ihlette a névadást. Erdővidéken ***fűsű***nek mondják (***fű sű***rűségű fogak).

fészek – *Madaraknak (maguk építette) lakóhelye, melyben tojásaikat költik.* **[finnugor]** Fészek, vaszok, vacok. A ***fé*** ősgyök a már említett ***fér*** szónak is kiinduló tőszava. A fé***sz***ek ***sz*** hangja a ***sz***ö***sz***mötöl, ***sz***edelőzködik, tehát ***fész***kelődik, és annyira, hogy jól ***fé***rjen benne. A szó látszatra többes számúnak tűnő – ***fészek*** –, de azért ilyen az alakja, mert legkevesebb kettő számára készül. Más példák erre az egyes szám, többes szám jelenségre: ***mák, cövek***.

fe***szt*** – *Folyton, szüntelenül. Kitartóan. Szilárdan, erősen.* **[német]** A ***fesz*** magyar gyökszó. Az állandó igénybevétel, a kitartó, szilárd, kemény hozzáállás ***fesz***ül***t***séget idéz elő az emberben. A ***feszt***, mint ennek a rövidített alakja, a német nyelvben is jelen lehet, de az eredet innen van. Különben a tartós felhangolt állapotot jelenti a latin ***fest***ivitas (vidámság, jókedv, szórakozás) is. Ez azt jelenti, hogy a latin nyelvbe a jó értelmű ***feszült***ség, a németbe a komoly hozzáállás ***feszült***ségének értelme jutott, de főnévként (Fest) már ott is ünnepet jelent. Mindkettőben jelen van az azonosító ***szt*** páros, mely nem engedi kihazudni a magyar nyelvből.

feudális – *A feudalizmushoz tartozó, vele kapcsolatos.* **[nk: latin]** A latin az ősmag(yar)-nyelvből örökölte a **feudalis** kifejezést. Ha egy francia olvassa a ***feud*** szót, azt mondja: ***főd***. Nagyapámnak is a ***főd*** vót a mindene. A ***feudális*** rendszer, ***föld***birtokon alapult. A szó bizony ősmag(yar)-nyelvből való latin torzítás.

fika***rc*** – *Egy karcot sem. Egyáltalán semmit.***[?]** A szó kicsit jelent. Hasonlítja a ***karc***oláshoz, de hogy azt is kicsinyítse, így csak annak ***fi***ához – ***fikarc***. A ***karc*** kis***fi***a vagy a ***fi***ú***karc***.

filé – *Szeletben kisütött bélszín, borjúhús. Ugyanilyen szeletelt, szálkáitól megtisztított halhús.* **[nk: francia]** A szó gyöke a ***fi***, mely a nagy kicsinye, de a ***fi***nom tőszava is. A nagydarabból ***fi***nom vékonyra sze***lé***. Így lett ***filé***. Magyar nyelvtani szabály szerint alakult, idegenbe szakadt szó.

filiálé – *Leányvállalat. Fiókcég.* **[nk: latin]** ***Fi***-liálé. A latin nyelv a ***fi***lia – lány, ***fi***lius – fiú szavak ***fi*** gyökét az ősmag(yar)-nyelvből örökölte. A magyar nyelvben ez fordítható: ***fi – if***, azaz ***if***jú, Az ***ifjú*** jelentésű latin ***iu***venis, az if***jú*** leharapott szóvégéből van.

fi***lk***ó – *Tökfilkó, tökfej. Kártyában: felső.* **[szlovák]** Az ***lk*** páros nem szlovák jellegű. Az a***lk***at, a***lk***ot, a***lk***u, csúfo***lk***odó, fa***lk***a, fi***lk***ó, le***lk***es, gondo***lk***odó, hiva***lk***odó, hurco***lk***odó, kíná***lk***ozó, ólá***lk***odó, nya***lk***a, szá***lk***a, szi***lk***e, tá***lk***a stb. szavakban semmiképp. Szlovák nyelv nincs is, csak magyarosított cseh.

fillér – *Váltópénzként a magyar pénzegység századrésze. Stb.* **[német]** Ez is a ***fi*** gyök származéka, még akkor is, ha más népek is használják. Aprópénz, ***fi***úpénz, a tallér kis***fi***a – tallér – ***fillér***.

fi***lm*** – *Filmszalag. Erre felvett képek hosszú sora.***[nk: angol]** Ez a szó az ősmag(yar)-nyelv törvényei alapján jött létre. A ***fi*** a ***fi***nom szó gyöke, az ***lm*** páros a ***lem***ez szó gyökének alkotó hangjai. A ***film fi***nom (vékonyságú) ***lem***ez. Az ***lm*** páros a ke***lm***e szóban is hasonló értelmet ad, ám ott a ***kel***lemes ***kel*** gyökéből indul, mivel ott nem a ***fi***nom vékonyságra, hanem a tapintás, érintés ***kel***lemességére utal.

finak – *Nyeles vízmerő edény.* **[? – fiú]** Ezt csak a ***csanak***ra vonatkozólag említem, melyet török eredetűként jelöltek meg. ***Finak, csanak***. Ott is, itt is a ***na*** vizet jelent. Az is, ez is fel***ak***asztható. Az nagyobb, ez kisebb, a ***finak*** mintegy ***fi***a a ***csanak***nak. A *Czu–Fo* szerint: „Túl a Dunán a molnárok kicsi, mintegy fia edénye, s a pozsonyi mérőnek néhol nyolcad, másutt tized, 12-ed sőt 16-od része, mellyel az őrlésre hozott gabonából vámot vesznek.” Ugyanakkor vizes edény is.

finálé – *Befejező tétel.* **[nk: olasz]** A **fin**al, ***finálé*** szónak köze van a ***fin***om fogalmához. Ha egy műveleti sorrendről van szó, az mindig a durvából indul, és a ***vég***ső cél a ***fin***omítás. Egy munkadarabot a munkafolyamat ***vég***ső szakaszában csiszolnak, ***fény***esítenek, ***fin***omítanak, hogy illeszthető legyen a többi alkatrészhez. Visszatérve a ***fin***omhoz, az étel is akkor éri el a ***fin***om ízek teljességét, amikor minden ízesítés ***vég***et ért. Az utolsó csipetnyi só, és kész, ***vég***e, ***fin***om! A latin gyökerű nyelvek zömében a **fin, fine** – ***vég***e. De az ősmag(yar)-nyelvből örökölték.

finá***nc*** – *Pénzügyőr.* **[német < francia]** A pénz szó a ***fön***íciaiakhoz (közülük váltak ki a ***pun***ok) kötődő, akik a magyar nyelv egy változatát beszélték. Innen gyökerezik a ***finánc*** szó. A szó ***c*** hangja lehet a

föní***c***iai szó ***c*** hangja is, de a magyar nyelvazonosító ***nc*** páros jelenléte is elképzelhető, mivel a népnyelvben ez részben csipkelődő, gunyorosságot is kifejező: gö***nc***, he***nc***eg, hu***nc***ut, ko***nc***, és a finá***nc***okat sosem övezte a nép szeretete, inkább gúnnyal, él***c***elődve beszéltek róluk. Ez már korán kialakult szó lehetett az ősmag(yar)-nyelvben, ahonnan később a mindent megfertőző pénz fogalmával szétfröccsent a világ nyelveibe.

fi***ng*** – *A végbélen (hang kíséretében) távozó bélgáz.* **[finnugor]** Erre már írhatnánk a MÉKSz szellemében: nem fingugor. A ***fin***, ***vég,*** magyar szó. A ***fing*** semmiképp nem ***fin***omat, inkább ***vég***et jelent, mivel az emésztési sor ***vég***terméke. Az ***ng*** páros a ha***ng***ra utal: ***vég***ha***ng***, ***fin***ha***ng***, egyszerűsítve: ***fing***.

finom – *Kellemesen sima, puha felületű, tapintású.* **[latin]** A ***finom*** külön is említendő a szükséges dolgok közt, mert ez az élet megszépítői közé tartozik. Az ***f*** hang mellett a kellemes és kissé titokzatos ***n*** (ha***n***gulat, ***n***ő, ze***n***e) másodlagos fontosságú kulcshang, köztük a *felhangoló* ***i*** (***i***zgalom), majd az ***om***, mely fellazító érzelmi jelentésű (***om***ló). Ebből csak valami nagyon jó jöhet ki: ***finom***. Az ***in*** gyök szóelemként beépült oly megnevezésekbe, melyek kellemes érzetet keltők. Például az ***in***gerhatásokat jelölő szavakba, az ***íny***re ható íz ***in***ger megnevezésekbe, mely így alakul: ***íz-íny-in***ger, ***fin***om. Abból is kilátszik, mivelhogy idegen nyelvekben is e gyökkel kezdődik a ***finom*** megfelelője. Olaszul a delizioso, delicato mellett, mely inkább az édes-finom felé hajlik: ***fin***e, ***fin***o. Románul delicat, de ***fin***eț̦e is. Németül ***fein***. Franciául a délicat mellett a ***fin*** is ezt jelenti. Annyira meghatározó volt, hogy átment az ősnyelvi gyökből ezekbe a nyelvi rendszerességet nélkülöző nyelvekbe is.

fi***nt***a – *Csel, furfang.* **[német < olasz]** Ez is a magyar ***fin*** gyökből jön, a ***fin***om cselesség jelzőjeként: csala***finta***. Az egyébként viszonyító (mi***nt***, mi***nt***a, szi***nt***e) ***nt*** páros a bakafá***nt***os, csi***nt***alan, hi***nt***a, kacifá***nt***os, kacsi***nt,*** kurja***nt***, la***nt***, palacsi***nt***a szavakban is ***fin***om játékos hangulatot keltő.

fi***rk***ál – *Összevissza vonalakat húzogat.* **[latin]** A játékos csala***finta*** szó, ***fi***nta, ***fi*** gyöke az ***irkál*** szóval olvad össze. *Irka****firkál***, ehhez semmi köze a latin nyelvnek.

fiú – *Hímnemű gyermek. Fiatal férfi.* **[finnugor]** A ***fiú***, ifjú (régiesen: éfijú) ősmag(yar)-nyelvi szavak, az ***f*** hang a ***f***eszes törzsi erő, az ***i*** *ív*ott, a ***jú*** – *új, jó.*

fodor – *Női ruhadarabon, függönyön, stb. díszül rávarrt, dúsan redőzött szalag. Vízhullám. Fodros, göndör.* **[?]** Hasonló a *bodor*. A ***d*** hang mindenképp hajlatok, domborulatok érzékeltetője. Az ***r*** a szemlélőre gyakorolt erős hatás. A ***dor, dör*** a bo***dor***, gön***dör*** szavakban is kellemi hatás.

fog – *Kezével, esetleg testének más részével vagy valamely eszközzel szorítva tart.* **[finnugor]** ***Fog***va ***fo***lyamatot ***g***átol, ***fo***lyót ***g***átol, ***fo***rte-t (erőt) ***g***átol, ***fo***rgót ***g***átol. Tehát a ***g*** hang itt mindenképp a mozgóerőt ***g***átló, leállító mozdíthatatlan ***g***óc. Han***g*** esetében az elhaló han***g*** utolsó kon***g***ása, han***g***vé***g***.

fog – *Az embernek és a gerinces állatoknak a szájüregében egymás mellé sorakozó, harapásra, rágásra való csontszerű képződmény. Fogazott szél. Fogaskerék. Stb.* **[finnugor]** ***Fog***gal is lehet szorosan ***fog***ni. A ***fog*** szó az ék alakot is jelentő ***fok*** szóból alakult ***k*** > ***g*** hangváltással. A ***g*** a rö***g***zítéssel kapcsolatos legkifejezőbb hang (ra***g***ad, hor***g***ony, ***g***át).

fogy – *Egyre kevesebb, kisebb lesz.* **[finnugor]** A ***fog*** és ***fogy*** szavaknál jól észlelhető a kemény és lágy hangok közti jelentésbeli különbség. Ha egy köteget erősen ***fog***unk, egyben marad, nem csúszik ki kezünkből, ha viszont gyengül a szorítás, kihullhatnak belőle, és ***fogy***ni kezdenek. Érződik az erős rö***g***zítő ***g***, és a lá***gy***, ***gy***enge ***gy*** hang közti jelentésbeli különbség.

fok – *Éles, hegyes eszköznek az él nélküli tompa fele.* **[? finnugor]** A különbség az ***é*** és ***o*** hangok jelentésében rejlik. ***É***k, ***é***l, és a másik oldalon a f***o***k t***o***mpasága.

fo***lk***lór – *Szellemi, szóban élő néphagyomány.* **[nk: angol]** Nem angol szó. A *Czu–Fo* gyökszótárhoz kell folyamodnunk, mely a ***fol*** gyökről írja, íme: ***„fol – fal : folka, falka, folu, falu”,*** tehát a ***fol*** tovább bővítve: ***folk, folka, falka.*** Innen van a ***folk***, mely nem is angol, nem is német, hanem ősmag(yar)-nyelvi szó. Az ***lk*** páros a nép (fo***lk***) a***lk***otó tulajdonságát jelzi. Például: a***lk***ot, a***lk***u, eme***lk***edő, le***lk***es, gondo***lk***odó szavakban utal erre.

folyik – *Folyadék lefelé mozog, halad.* **[? finnugor]** A ***fo***ly, ***fú***j, mindkét gyök egy bizonyos pontból el***er***edést jelöl, az ***f*** az ***er***edő ***er***ő (***for***) jelzőhangja. Az ***ik*** a mozgás.

fon – *Fonallá sodor.* **[finnugor]** Az ***on*** gyöknek van egy titokzatos zöngéje a zs***on***g, b***on***g, r***on***t, f***on***dorlat, bab***on***a, g***on***dolat, ***on***dó szavakban. A kulcshang az ***o***, melye***n***, ***on***, sőt a teremtőerő ***f*** hangjával valami összeépülő ***fo-n, fon***tos dolgot jelöl, ***fon***alat ***fon***. A ***fon***ás művelete összehoz,

egyesít különálló szálakat. A ***fon*** szó ***f*** hangja teremtőerő, de ***fo***rgás is. Az ***fon*** viszont ***fon***tos termékeny művelet. Ugyanis ***fon***alból készültek a ruhák.

fo***nt*** – *Régi, néhol ma is használt súlymérték kb. fél kg.* **[német < … latin]** A ***font*** ősmagyar súlyegység. Ezt az ***nt*** páros igazolja és magyarázza. Az ***nt*** páros viszonyító jelentésű. Súlymértékként viszonyították, hasonították az árut – esetenként a súlyát – a fizetendő értékkel: ez po***nt***osan ***font***ra annyi, mi***nt***… Ami ***font***os, elsődleges, a ***font***os – súllyal bíró valami. A ***fontos*** szó ősmag(yar)-nyelvi gyökre épült. A ***fontos***, ***fontos***ság, ***fontos***sági sorrend, a megoldandó feladat súlyát, súlyosságát, súlyfüggvényi helyzetét jelzik.

fo***rd***ít – *Képzelt tengelye körül más irányba mozdít.* **[finnugor tőből]** A ***for*** gyök körértelmű. A ***d*** hang itt szembehelyezkedő értelmével van jelen. Az ***rd*** páros nem mindig a vidámságot fejezi ki. A ***ford***ulás értelmét a következő szavakban adja: cso***rd***a, fü***rd***ő, gö***rd***ül, ho***rd***ó, pe***rd***ül.

fo***rm***a – *Tárgy, test alakja*. **[nk: latin]** A ***for*** itt *körvonal* értelmű, de bizonyos mértékben az ***erő*** jelentését is hordozza. Az ***rm*** páros elég széleskörű értelmezésű. Az ***rm*** hangokkal alkotott szavak közül a ***rám***a, azaz keret illene ide. A ***forma***, vagyis alak kifejezésére van még egy ***rm*** párossal alkotott szó: te***rm***et. A ***for, for***te – ***er***ő, ***ter***emtő***er***ő (t***er***), mely jó ***ter***metű, ***for***májú ***er***ős emb***er***t ***ter***emtett.

forr – *Folyadék meghatározott fokú hő hatására légneművé kezd válni, és bugyborékolva mozgásban van. Heves, kitörni készülő hangulat.* **[finnugor]** A ***forr*** esetében az erő – ***for*** – ***r*** hangja nyomatékolt, ami a rendkívüli ***erő***t jelzi.

fo***rt***e – *A zenében: erősen, hangosan*. **[nk: olasz]** Az ***f*** az erő hangjaként a ***fort***e kifejezés kulcshangja. A ***for*** gyök megvan a: ***for***r, ***for***rad, ***for***tyan, ***för***med, ***for***og, ***fúr***, ***far***ag, ***fár***ad stb. szavakban, azonban alkotó***erő*** megnevezésére ***forte*** alakban már nem illik bele nyelvünkbe, pedig ősmag(yar)-nyelvi eredetű szó. Hallottam régebb a *forcál* szót, valamit erőltet, *forcál*. Románul *az erő* – **forța** (forca), de a forcál nem onnan volna, hanem még az ősmag(yar)-nyelvből, ám ma már nem ajánlott.

fo***rt***ély – *Ravasz ötlet, furfang. Valami kezelésének vagy megoldásának ötletes, különleges módja*. **[német]** Az ***rt*** páros az á***rt***, fe***rt***ő, i***rt*** és még más szavakban rossz kimenetelre utaló. Viszont a mé***rt***ék szóban hatá***rt*** szab, az é***rt***ék esetében fölemel, a vé***rt*** kifejezetten véd. Tehát különböző hangok társaságában, azoknak alapjelentésével való összefüggésben változik jelentése. A fo***rt***ély, ha é***rt***ék védelmében használják – jó. Ha az á***rt***, i***rt***, fe***rt***ő stb., akkor rossz. A szó második fele – ***tély*** – ***te***ttre utaló, és a *tak, ták*, ***té***k stb. gyökcsaládhoz tartozó. Nem német.

fórum – *Hivatalos hely, hatóság. Valamilyen fokú bíróság*. **[latin]** A kiindulás a ***for*** – erőt jelentő – ősmag(yar)-nyelvi gyök. Az **um** hatal***om***ra, kiterjedésre utaló latinos végződés.

fos – *Híg széklet.* **[finnugor]** Az ***f*** forrás, az ***os*** a rossz úton járás – ***os***onás. Az ***s*** hang a ***s***ár, ***s***érelem, ***s***úly, ***s***ürgő***s***, ***s***iet szavak kulcshangja. A ***fos***ásra majd mind jellemző.

fo***szl***ik – *Valaminek szálai, rostjai fokozatosan szétmennek*. **[finnugor tőből]** E szó a ***fon*** ellentéte, és az ***sz*** hangnak az o***sz***lás folyamatának kifejezésében való kulcsszerepét mutatja. Ami fo***szl***ik, az o***szl***ik. Azon előbb-utóbb ***lik*** (lyuk) is képződik, mely mozgásból (***ik***latás) is eredhet.

fő – *Forrásban levő vízben esetleg más lében elveszti nyers voltát. Régiesen fől.* **[finnugor]** Ez a régies ***fől*** kifejezés adja meg a kulcsot. Az ***f*** a ***for***raló erő, az ***ő*** a létrejött ***hő***, az ***l*** a közeg, a ***lé***.

fö***sv***ény – *Aki görcsösen ragaszkodik javaihoz, és lehetőleg nem ad belőlük senkinek.* **[?]** A ***fösvény*** szó a rendkívüli megtakarítás értelmét is hordozza magában. Erre bizonyíték a rövidítő gyalogút megnevezése: ***ösvény***. Az ***sv*** párossal alkotható szavak: ***sov***ány, ***söv***ény. Az ***ös***vény szó, mely nem rossz értelmű, a nem egészen tiszta indítékú ***os***on értelméből alakult. Ez kiérezhető a *sövény mellett oson* kifejezésből.

fra***gm***e***nt***um – *Töredék.* **[nk: olasz]** Csak a kötött mássalhangzó párosok rendkívüli bizonyító erejét akarom szemléltetni e szó felbontásával. E szó nem magyaros hangzású. Így nem. Magyar szó nem kezdődhet két mássalhangzóval. Ez idegen eredetű hangtömörítés eredménye, mint az alábbi szavakban is. Az ***fr*** páros jelen van a mai magyar nyelvben a: ca***fr***a, ***cafr***ang, ca***fr***inka, ci***fr***a, ce***fr***e, ló***fr***ál, pá***fr***ány, sá***fr***ány szavakban, és egy kicsit mindegyikben hordozza a *tört*ség értelmét. A ci***fr***aság is egy töredéke a többi dísznek. A ce***fr***e, tört gyümölcs. A ca***fr***a, megtört erkölcsűt is jelent. Mégis, az ősmag(yar)-nyelvben a szépséggel is kapcsolatos volt, mint a fent említett ci***fr***a szóban. A***fr***odité, a szépség istennője, No***fr***etete, szépségéről híres, a román nyelv még őrzi ezt a jelentését: szép – ***fr***umos. A re***fr***én, az ének szebb dallamú, kellemesebb része, mely ismétlődő. A ***fr***u-***fr***u, a ***fr***izura része, mely a szépséget kívánja emelni. Az Eu***fr***átesz folyó jelzője: *édes, kellemes.* A ***gm*** páros eddigi tapasztalataim szerint végleg kiesett a mai magyar nyelvből, nem találtam vele

egyetlen kifejezést sem. Ez a szó ***fragmentum*** három párost tartalmaz, ami erős bizonyíték ősmag(yar)-nyelvi eredete mellett. A fara***gv***ány szóhoz hasonló, mely valaha lehetett fara***gm***ány is. Fara***gv***ány – fara***gm***ány – ***fr***a***gm***e***nt***um. Kiesett a ***far*** (forgács) ***a*** hangja, maradt ***fr***, és a ***gv*** páros ***v*** hangját ***m*** hang váltotta, az ***ny***-ből viszonyító páros ***nt*** lett (szi***nt***én, mi***nt***). Egy bizonyos – nem olasz eredetű, hanem ősmag(yar)-nyelvi!

fra***nk*** – *Kora középkori nép.* **[nk: latin < germán]** A ***fr***a***nk***ok is szerették a ci***fr***aságot, ca***fr***angot, mint a majom a banánt, bár öntelt, nagyravágyó, durva, tö***nk***fejű bu***nk***ók voltak. A történelmük a példa rá. A népnév a ca***fr***ang szóból alakulhatott, hisz eleik – részben gallok – még magyar közeli nyelvet beszéltek. Cafrangos – frangos – frang – ***frank*** – francia.

fránya – *Huncutul ármányos, furfangos.* **[?]** Olyan, aki megfúr mindenkit, fura, furmányos, furánya, ca***fr***a alak – ***fránya*** pofa.

fri***csk***a – Az *összeszorított mutató és hüvelykujj pattintásával orra, fülre adott kis ütés*. **[szlovák]** Firicska, faricska, apró faragás forgácsai. Innen a hasonlat. Nem a szlovákoktól van, hisz még a ***csk*** párost is tőlünk örökölték. Sőt a szláv kicsinyítők mind ősmag(yar)-nyelviek az utolsó szálig még az orosz nyelvben is. A szlovák nyelv szavainak fele magyar eredetű, nem ősmag(yar)-nyelvi, hanem az utóbbi ezer évben átvett, szlávosra torzított szavak.

friss – *Fürge, élénk mozgású. Üde. Stb.* **[német]** A németek az ősmag(yar)-nyelvből örökölték. A szó a ***for*** (*erő*) szó változata, és a ***fir***iss alakból érthető meg, hogy körértelmű (***fir***eg). Aki ***friss***, az jól forgolódik. Az ***s*** hang a ***s***iet, gyor***s*** jelzőhangja a magyar nyelvben. A gyo***rs*** szóban megfigyelhető az ***rs*** páros értelme, mely az ***i*** (s***i***et, ***i***szkol, ***i***jed, ***i***klat) hang közbeiktatásával van jelen a ***friss*** szóban.

fro***nt*** – *Az a vonal, amelynek mentén az ellenséges harcoló csapatok egymással szemben állnak. Lehet bányai széles munkafront is.* **[nk: …latin]** A ***for*** (erő) gyök bővítménye – erővonal, kieső ***o*** hanggal. A viszonyító ***nt*** páros jelenléte utalhat bizonyos p***ont***ra, de kiérződik a r***ont, ont*** értelme is.

fúj – *Orrán vagy száján nagy erővel, hallhatóan szorítja ki a levegőt. Áramlik a levegő. Fúj a szél.* **[finnugor]** Itt is az erő ***f*** hangja a szótő, de tulajdonképpen a ***fúj*** egészében hangutánzó.

fúr – *Lyukat, mélyedést, üreget úgy hoz létre, hogy forgó, forgácsoló eszközzel egyre mélyebbre hatol az anyagba*. **[? finnugor]** Az ***f, r*** a ***for***góerő kifejező hangjai, az ***ú*** a mélység (b***ú***vár, k***ú***t).

fúria – *A bosszú istennőinek egyike.* **[nk: latin]** A bossz***ú o***rkánszerű ***fú***vása. A ***fúr*** körértelmű, ***fur***án ***for***og, mint a szélvész.

furulya – *Ajaksípos, hangképző nyílásokkal ellátott egyszerű népi fafúvós hangszer.* **[vándorszó: román]** Nevében van a keletkezésére utaló művelet, ki***fúr***ták a fát, így ki***fúr***va lett ***furulya***, melyet aztán ***fú***ni, ***fú***jni kell, hogy gurg***ulyá***zó hangot adjon ki. Hol van itt a román elem?

fu***st***ély – *Furkósbot.* **[román]** A ***fus*** gyök körértelmű, és így csak ősmag(yar)-nyelvű szó lehet. A ***fur***kós is gömbölyű. Mitől lenne román eredetű, mikor a román nyelv is az ősmag(yar)-nyelvből ered?

fut – *Szaporán ugró léptekkel gyorsan halad.* **[finnugor]** Az ***f*** erőkifejtés, az ***u*** a legalacsonyabb hang, a ***t*** a ***t***alp, a ***t***áv, együtt, az ***út***. E szóból az angol ***foot*** (fut) – *láb*.

futurológia – *Jövőkutatás.* **[nk: latin és görög, olasz]** Szintén csak bizonyítására annak, hogy a latin nyelv az ősmag(yar)-nyelv gyermeke. ***Fut***urum, latinul – jövő. A jövő, az előttünk ***fut***ó idő. Innen a latin szó eredete.

fuvar – *Járműn bérért való áruszállítás.* **[német]** A szó a fuvallattal kapcsolatos. A ***fu***var szó társítható a ***fu***vallat szóval, egy a gyök. Mivel ***áru***ról van szó, annak egy régi megnevezése: ***portéka***. Ez nem idegen kifejezés, hanem az ősi vándorkereskedelem idején keletkezett szó. Két szóból áll: ***por*** és ***ték***a. A ***por,*** sza***por***aságra, az áru bőségére utalhatott (meglehet a ***por***lepte is), mely munka – ***ték*** eredménye. A ***port –*** szállítás, *hord*. A ***por*** a ***fu***vallatot juttatja eszünkbe, mely szállítja, ***szór***ja a ***por***t, mondhatnánk: rá***fuvall***, és viszi. Ez is szállítás, ***for***galmazás, ***szór***ás. A s***pór***át is így ***szór***ja a szél. Tehát a ***fu***var útján ***szór***juk a ***por***tékát a világban, akár a ***fu***vallat a ***por***t. Hol itt a német elem?

fű – *Alacsony, lágyszárú, keskeny levelű, egy szikű növény*. **[finnugor]** Az ***f***, ***f***el, a ***f***öldből ***f***elnövő, az ***ű*** a s***ű***r***ű***ség.

füge – *Melegebb égtájakon termő, édes, húsos, sok apró magvú gyümölcs.* **[olasz]** A ***f***ent levő dolgok ***függ***enek, ***f***ityegnek, a ***füge*** is ***függ***. A fülön is ***függ*** a fülön***függ***ő. Néha a fogason ***függ*** a kabát, esernyő, ha nem használjuk. Mitől lenne olasz e szó? Az ősmag(yar)-nyelvből eredő, latin közvetítéssel olasz nyelvbe jutott szó.

fül – *A hallás páros érzékszerve*. **[finnugor]** A ***fül*** a koponya két oldalán ***fü***gg és ***ül***, mint egy üreges kapualji ülő***fül***ke, melynek innen van a hasonlata.

fülemüle – *Szürke vagy barna tollazatú, szép hangú kis énekesmadár*. **[latin < görög]** A szónak köze van a ***fül***höz, hiszen a madárdalról szól, melyet hall. A ***mü, müle*** a zene, ***melő***dia, a lágy dal***lam***. Az ógörög nyelv az ősmag(yar)-nyelvből örökölte a szót, hiszen a gyerek örököl a szülőtől, nem fordítva. A *Czu–Fo Szótár* szerkesztői is görögből eredeztették, nem ismerték föl magyar eredetét. Fordítva van az eredetirány.

fűlik – *Valahogyan fűthető*. **[finnugor]** Az ***f*** hang ebben a vonatkozásban a ***f***ára utal. Az ***ű*** a túltelítettség által kiváltott ösztöni hang: h***űűű***! (lásd f***ű***) Ez nem féltétlenül elégedetlenkedés. Az ***l*** hang a ***l***ágy, ke***ll***emes, me***l***eg kulcshangja. Az ***-ik***, mozgás, tevékenység.

fűrész – *Fa, fém stb. darabolására való, fogazott pengéjű forgácsoló szerszám*. **[?]** A ***für*** gyök, ***er***ő-, de k***ör***értelmű is (fireg, forog, fürög). Itt a ***fűrész***elésre jellemző, oda-vissza váltó, a mozgásirány ***for***dítását jelöli. A fűré***szel***és, darabok le***szel***ése, tehát az ***sz*** hang ezt is jelzi csökevényként, amellett, hogy csú***sz***ó, re***sz***elő hangutánzó.

fü***st*** – *Égéskor keletkező gázoknak a levegőben (fölfelé) szálló (korommal, vízgőzzel stb. keveredett) tömege*. **[finnugor tőből]** A ***f***a égéséből az ***üst*** alól felszálló. Az ***üst*** jelentését kell tisztázni. Az ***ü***, mélység, ***űr***, ***üres tér,*** ennek a rövidülése: ***ür***e***s t***ér, ***ü***re***s t, üst.*** A ***füst*** az ***üst fű***tése közben az ***üst*** alatt levő ***f***áról jövő, az ***üst***öt körülölelő, körülmelegítő, körmelő, koromoló, felszál***ló le***h, ***lé***g.

fűz – *Több egynemű tárgyat fonallal, dróttal sorban egymáshoz erősít, a rajtuk levő lyukon a fonalra, drótra húzva őket*. **[finnugor]** Folytatható: ***f***olyamatosan húzza, t***űz***i, melyek egymást ***űz***ik, azaz követik a sorban. A ***tűz***és, ***fűz***és folyamat, egymást követő (űző) mozdulatok. Itt mutatkozik meg a ***z*** hang szerepe. Ilyen a be***tűz***és, azaz be***var***rás (s***or***) is, melyet említettem a ***betű*** címszónál.

fűz – *Nedves helyen növő, barkás virágú fa*. **[? finnugor]** Annyira finnugor, mint a cselekvést jelentő ***fűz***. A megnevezés valószínű a hajlékony ágak ***fűz***hetőségéből adódott.

G

„Mássalhangzó: a nyelv háta és a szájpadlás között képzett zárhang, a ***k*** **<u>zöngés</u>** *párja.”*

www.osnyelv.hu g

A ***g*** hang olyan, mint a bevert szö***g***. Rö***g***zít, megfo***g***, lera***g***aszt, lehor***g***onyoz, lezár. (elé***g***!). A ***g*** hang a ***g***át. A ***g*** hang a ***g***ubanc, a kusza vonalak jelölője. A ***g*** hang, az i***g***azszá***g***osszá***g***, me***g***in***g***athatatlanszá***g***. A ***g***ördülő jelenségek, a moz***g***ás, a han***g*** és állapot jelölések egyik kulcshan***g***ja.

Ugyanakkor szókezdőként, szívet érintő – kedves és bántó – látványi, testi, érzelmi ellentétek szavainak kezdőhan***g***ja. Az érem kedvező oldala: ***gida, gödölye, gerle, gilice, golyhó, gombóc, göcög, göndör*** stb.

Az érem túloldalán: ***gaz, gézengúz, hazug, lézeng, galád, gamat, gáncs, garázda, gőg, gubanc, gúny*** stb.

Sok más esetben is szózáró, végső, befejező han***g***, mint ilyennek van ünnepélyes kicsen***g***ése is. A ***g*** az utolsó kondulás – a vé***g***.

Végcsengők: á***g***, bo***g***, cé***g***, csen***g***, dön***g***, é***g***, fo***g***, gő***g***, hí***g***, in***g***, jo***g***, kon***g***, len***g***, mí***g***, nyö***g***, pan***g***, ren***g***, sú***g***, sza***g***, sze***g***, ta***g***, vé***g***, zu***g***, zú***g***, zson***g*** stb.

gabona – *Lisztes magvú gazdasági növény, illetve ezek összessége*. **[déli szláv]** A ***g*** a mag, az ***ab*** kerek (gab, gub), vagyis ***gab-on a***lapuló élelmezés, megélhetés, jövedelem. Hasonló a ***babon a***lapuló jövendőmondás – babona. Ősmag(yar)-nyelvi.

gácsér – *A kacsa hímje*. **[szlovák]** Ez eredetileg ***ka***csér volt, a hímségre utaló ***ka*** gyökkel, amely a magyar nyelv törvényei szerinti kifejezés. A szlovák, mint szláv-magyar vegyüléknyelv is használja a szót.

gádor – *Különálló pince, verem boltozott bejárata, előtere. Tornác. Stb*. **[német]** A ***gádor*** a pince sz***ád***a, le- és bejárata. A *Czu–Fo Szótár* szerint: „Általán, léczekből vagy vasrudakból hézagosan alkotott kerítés valamely épület, kert stb. előtt vagy körül, mely némileg gát gyanánt szolgál.…pinczegátor, azaz a pincze eleje, pincze torka előtt emelt tető vagy tornácz.” A ***dor*** gyök „*metsz****és****, vágás,*

hasítás” értelmű, tehát ajtó. Az ***és*** (r***és***) régen *ajtó*t is jelentett, mely ki***tár***ható volt, mely a ***tor***nácból, gá***tor***ból, gá***dor***ból nyílt. Innen ered a német **Tür**, az angol **door**.

gála – *Gálaruha, gálaestre.* **[német < spanyol]** A ***gála*** az ágazat ***leg***jeinek felvonultatása. A magyar nyelvi kifejezések között a ***leg***ek egyetlene a ***leg***ény. Minden ***leg***ény törekszik arra, hogy a lányok szemében ő legyen a ***leg***es***leg***. Ezért igyekszik valami olyant mutatni, amit más nem tud. A ***leg***ény szóból van az e**legá**ns (***e***/***legén***/ye/***s***). A ***leg***ény a szófordítás törvénye szerint: ***gel***ény. Ebből torzult ***e*** > ***á*** hangváltással a ***gál***áns szó, melyben a ***gála*** alapgondolata is benne van. A szó magyar eredetű, és nem német, nem spanyol, nem francia! Ógörögbe is e gyökből jutott át (*e**leg**ain* – e legény).

galacsin – *Puha anyagból gyúrt kis golyó.* **[?]** A ***gal***acsin körértelmű (gal, kal), így ősmag(yar)-nyelvi.

galád – *Alávaló, becstelen, aljas.* **[? latin]** Ez a szó összetett. A ***g*** itt a megbélye***g***zés hangja. Magyar nyelvben ilyen esetben a ***ga***néj az első gondolat. A ***galád*** fő mondanivalója az ***alá***valóság kifejezése. A szóvégi ***d***, a hang *vád, támad* oldali aljassági kifejezője, talán a ***d***isznó kezdőhangja lenne. A *Czu–Fo* szerint: „Piszkos, szennyes, mocskos, lucskos, tisztátalan.” A latin nyelvben ***galád*** – **calliditas**, de ez ott inkább *ravasz, furfangos, alattomos* jelentésű, és valószínű a latinok által átvett, torzított, és értelmében valamennyit változott szó jelentése.

galagonya – *Fehér virágú, piros vagy fekete termésű, tövises cserje.* **[szláv]** A ***gal***agonya bogyói gömbölyűek, így a szótő ***kör***értelmű. Mondják még gelegenyének, gelegónyának is. Begyűjtése a bokor alá bújva is nehézkes, b***onyo***dalmas szúró tövisei miatt. A *Czu–Fo* szerint: „Rokonítható a **gyalog** szóval, (gyalog növény), mennyiben kivált növényekre vonatkozólag a maga nemében alacsont jelent.” (Kiem. K. S.) Neve a jellemzői alapján adatott, nem „szlávul”… – magyarul.

gala***kt***ika – *Tejútrendszer.* **[nk: görög]** A ***gal***a***kt***ika körértelmű gyökből induló kifejezés. Az első hangja a ***g***, mely a legszilárdabb rö***g***zítést jelölő hang. A csillagrendszerek központi ma***g***jai, ten***g***elyei egy-egy ***g***-vel szemléltethetők. Az egész világegyetem is egy valahol létező, ***G***-vel jelölhető középpont körül forog. A ***kt*** páros a lü***kt***et szóban fejezi ki a mozgás állandóságát. A ***galaktika*** is foro***g***, lü***kt***et, tá***g***ul, úgymond lélе***g***zik.

gala***mb*** – *Szürkés, barnás, fehér stb. tollazatú, gyors röptű, erdőben vagy lakott helyeken élő, illetve tenyésztett madár.* **[szláv]** A szó ősmag(yar)-nyelvi eredetű. A ***gal*** gyök ***kör***öző repülésre utaló, az ***mb*** páros a szelíd domborulatok jelölője, melyek simogatásra ösztönöznek: bi***mb***ó, co***mb***, do***mb***, do***mb***orú, gala***mb***, gö***mb***ölyű (idomok). A latin (colu***mb***a), majd származéknyelvei, köztük az olasz (**colo*mb*o**) az ***mb*** párossal vették át a szót. A tót *holub* kevés hasonlóságot mutat, de az is a magyar ***galamb*** szóból ered, csak rosszul másolták.

gálá***ns*** – *Könnyedén udvarias, finoman előzékeny.* **[nk: francia]** Ugyanúgy, mint az e***leg***áns a fokozás ***leg*** gyökéből, mint a ***leg***ény szó is, itt ***e*** > ***á*** hangváltással, és gyökfordítással. Lásd a ***gála*** címszónál. Ez a ***leg***igazibb, ***leg***vonzóbb ***leg***ényes, udvarias, férfias viselkedés – nemcsak a nővel –, mindenkivel szemben. A szó magyar eredetű, és nem francia. A franciák nem ***gáláns***ak, hanem számítóan huncutul, ravaszul simulékonyak céljaik elérése érdekében, s ha erre nem jön össze a számítás, akkor nagyon durvák, így hát nem sajátosan francia vonás.

galaxis – *Tejútrendszer.* **[latin < görög]** A ***galaktika*** címszónál elmondottak érvényesek. Azon felül az ***x*** betűvel jelzett ***ksz*** páros kapcsán még annyi hozzátehető, hogy ez állandó mozgást (csele***ksz***ik, fura-***ksz***ik, igye***ksz***ik, tola***ksz***ik), a ***galaxis*** esetében állandó mozgást, ***kör***mozgást jelölő.

galeri – *Huligánok bandája.* **[német < olasz]** A ***gal*** itt is egy kört jelöl meg. Oly emberek köre, akik hitvány tettek elkövetésére verődtek össze. Itt más nem, csak az alapszó, a ***gal*** körértelmű, ebből eredően ősmag(yar)-nyelvi gyökerű.

galiba – *Bonyodalom, baj.* **[?]** A ***gal*** itt szintén körértelmű. A *Czu–Fo* a ***kaliba*** szóval indítja magyarázatát, szerinte: „Holmi apró nehézségek, alkalmatlanságok, vesződségek, bajok. A cselédekkel sok galibája van. Te is csak galibát csinálsz nekem.” Igaz, a ***kaliba*** (görbe, faragatlan lábakon álló, könnyen ***lib***benő) kezdetleges, sok gondot okozó (rések, befolyik az eső, bejön a hideg, döngölt földpadló stb.) kis idétlen hajlék, de nem egészen fedi a szó értelmét. Nagyon csodálkoznék, ha valaha a szó eredeti kialakulásakor nem a ***libá***k viselkedése lett volna az ihlető, mert aki ismeri a ***libá***k viselkedését, az megérti, hogy a ***liba*** miért kerülhetett bele a ***galiba*** kifejezésbe. De bármelyik értelmezés lenne, mindenképp magyar.

gall – *Galliában élt kelta nyelvű nép.* **[latin]** Ez a kelta torzója, a kis-ázsiai keltákat ***gal***atáknak nevezték. Ezzel kapcsolatban megjegyzendő, hogy a Magyar T. Akadémiától független nyelvi kutatások a

magyar nyelvhez közeli nyelvet beszélő népként azonosították a keltákat (TIMARU KAST SÁNDOR: *Kelta magyarok, magyar kelták* http://www.angelfire.com/realm3/hmult1/konyv2/keltmaaa.htm). Továbbá: *Magyarságtudományi tanulmányok*, 2008 Budapest, 643. oldal, Kelták és magyarok fejezet.

gallér – *Ingnek, kabátnak, ruhának nyak körüli visszahajtott része.* **[német < …latin]** ***Kör***értelmű szó: *kal*, ***gal***. Függetlenül, hogy mely nyelvek határain belül alakult ki a szó, a ***kör*** gyök nyomán ősmag(yar)-nyelvi eredetű.

galopp – *Vágtatás.* **[német < francia]** E szó a magyar nyar***gal*** szavunk leharapott szóvégéből alakult ki. Lám, mit mond ARANY JÁNOS a *Toldi estéje Második ének*ének 31. szakaszában: „Megereszti fékét és vágtatva **nyar*gal*** Az olaszra, kivont széles görbe karddal.” Nyar***gal* – gal**opp. Annyi közük azért van a németeknek, franciáknak, hogy a maguk nyelvéhez tekerték, torzították a szót.

galu***sk***a – *Keveréssel vagy fölveréssel készített, apró darabokra szaggatott főtt tészta.* **[lengyel]** A ***gal*** itt is ***kör***. Akár a ***kev***erés, ***kav***arás műveletét nézzük, akár a ***galuska*** alakját, a körértelem valós. A ***galuska*** kicsinyítése is magyaros, mert a szláv népek nyelvei is az ősmag(yar)-nyelvi kicsinyítést használják. Valószínű, a lengyelek és mások is esznek ***galuská***t, de az eredete az ***sk*** páros okán is letagadhatatlanul ősmag(yar)-nyelvi.

gálya – *A 18. század végéig sok evezővel (és vitorlákkal) fölszerelt nagy hajó.* **[vándorszó: latin vagy olasz < ?]** Ez a hajó az akkori hajóépítés csúcsa, ***leg***je volt. ***Gálya***, mint egy ***gála leg***jeinek felvonulása. A spanyol királyi Legyőzhetetlen Armada ilyen egykori csúcsmodellekből állt, és tényleg ***gála***felvonulással haladtak ***gályá***i Anglia partjai felé. A szó gyöke, és mondanivalójának lényege ősmag(yar)-nyelvi.

gally – *Vékonyabb faág.* **[szláv]** ***Ág – ga***lly. Attól is függ zöld ***gally***, vagy száraz ***gally***. Ugyanaz, mint az ág, csak a ***gally*** esetében az erdők évenként szaporodó lomb***alj***zatának eredetére is mutató. Ez a régi tanyalakó székelyeknél állatok ***alj***azására is használható lehullt ***gally***levelekből állt (cserek***lye***). Ősmag(yar)-nyelvi szó.

ganéj – *Állati vagy emberi ürülék. Istállótrágya.* **[szláv]** Ennek értelmét csak a tájszóláshoz visszatérve fejthetjük meg. A ***ganéj*** Székelyföldön ***ganyé***. A ***gany, geny, gény, gúny*** gyökök kellemetlen, utált kifejezések alapszavai. A ***genny,*** fertőzés eredményeként képződő utálatos, bűzös váladék. A ***ganyé***, a fent említett értelem mellett a gyenge teljesítményű, vagy becstelen ember ***gúny***os jelzője is. A ***gúnya,*** a gyenge, sze***gény***es, szakadt ruházat megnevezése. Nem szláv eredetű egyetlen szó sem ezek közül.

ga***nt***ár – *Ászokfa.* **[német < latin]** „A pincében történő bortárolásnál a hordók alatti talpgerenda változatos elnevezésekben él máig: *csántérfa* (Balaton-mellék, Duna–Tisza köze), *gadnár*, ***gantár***, *kantár* vagy *kantárfa*.” (*Magyar Néprajzi Lexikon. i. m.* I. 148. http://mek.oszk.hu/02100/02115/html/) A megnevezési kifejezés, az eszköz használhatósági szerepe nyomán alakult ki. ***Tár***olásnál használt ***tar***tófa. A ló kantárja annak irányítására, fékezésére használt eszköz. Ha a szófordítás szabálya szerint olvassuk, ***ránt/ak***, vagyis lovat (vissza)***ránt***, ***ak***adályoz. Az ászokfa is vissza***tar***tó, hogy a hordó ne guruljon el. Nevét nagyon régen kaphatta, mivel avar őseiktől örökölhették a bajorok (b*avar*) is: *Ga**nt**er* (***nt***) ’talpgerenda’. (Lásd: *kantár*)

garaboly – *Kerek füles kosár.* **[német < latin szóból]** A ***gar kör***t jelent, az ***ab*** kereket, a ***boly*** csomót. Talán ez utóbbi a tartalomra, rakományra utal. A *Czu–Fo* szerint: „Kerek, gömbölyű kosár.” A ***gar-ab-oly*** kétszeres kerekség erre utalhat.

garád – *Felhányt földből és sövényből álló kerítés.* **[szláv]** Ez bizonyosan ***kör***értelmű szó: ***gar, gör, gur*** stb. magyar gyökök. Tehát ***ker***ítés, ***gar***. Az ***ád*** tulajdonra utaló. Magyar gyök, magyar szó.

garat – *Szájüregnek a gége, nyelőcső felé folytatódó része. 2. Malom tölcsérgarat.* **[szláv]** A ***garat*** is a ***gar, gör, gur*** ősmag(yar)-nyelvi gyökcsalád származéka.

garáz***d***a – *Durván erőszakos, kárt okozóan féktelen.* **[?]** A ***garázda*** ember mindent lerombol maga ***kör***ül (***gar, gör, gur***). A ***zd*** páros a po***zd***orja szóban ad megközelítően hasonló értelmű párhuzamot.

gá***rd***a – *Testőrség. Ezzel a címmel kitűntetett alakulat.* **[nk: …germán]** Alapjában véve a ***gárda*** szerepe a ***kör***ültekintő felvigyázás, a rábízott területen (***gar, gör, gur***). Néhány jellemző kifejezés ***rd*** párossal, mely az időben visszamenve érinti a ***gárda*** szerepkörét: alabá***rd***, é***rd***em, fo***rd***ul, ka***rd***, mo***rd***, o***rd***ít, pe***rd***ül, szilá***rd***, zo***rd*** stb.

ga***rg***alizál – *Bugyborékoló hangot adva torkát öblögeti.* **[latin < görög]** Két ***kör***értelmű gyök is van a szóban: ***gar-gal***. Az ***rg*** páros a fo***rg***ó, kava***rg***ó, mo***rg***ó szavakban ad párhuzamot. Hasonló a gurgulyázik.

ga***rm***ada – *Gabonával kapcsolatos nagy halom, kupac.* **[szláv]** A ***gar***mada ***kör*** alakú nagy csomó (***gar, gör, gur***). Az ***rm*** páros a fo***rm***a szóban utal az alakra.

ga***rn***íroz – *Ételt körít.* **[német < francia]** A ***kör***ít (kö***rny***ez), a ga***rn***íroz társa. Az ***rn*** páros a valamivé alakulás, alakítás kifejezője.

ga***rn***itúra – *Összetartozó, egymást kiegészítő bútorok összessége.***[nk: francia]** Vagyis egy készlet körítése. Továbbá, ami ***kör***ülvesz (a lakásban). Amitől lakhatóbbá, otthonossá válik. A szó nem magyar elejétől végéig, de a gyök és az ***rn*** páros igazolja magyar eredetét. Ha az ***rn*** páros szerepét, értelmét vesszük a csato***rn***a, pá***rn***a, tá***rn***a, to***rn***a szavakban, a ***na*** mindannyinál ***na***gy jelentésű. Ha ***garna*** alakot írnánk az *nagy kör*. Ehhez hasonló a jelentése a ***garné***rung – körítés esetében is. A szobában levő bútor berendezés *nagy kör*ének összessége.

garral – *Nagy-nagy hangon, hangoskodva.* **[?]** Ez a ***gar***at szerepe. Nagy ***gar***ral, nagy hanggal, nagy ***kör***ben, tele ***tor***okkal. Ezek mind ***kör***.

gát – *Víz lefolyását elzáró vagy kiáradását akadályozó építmény.* **[szláv]** Annyira magyar szó, hogy megdöbbent ez a szlávozás. A ***g*** hang bevezetőjében áll: A ***g*** hang olyan, mint a bevert szö***g***. Rö***g***zít, megfo***g***, lehor***g***onyoz, lezár. (elé***g***!). A ***g*** hang a ***g***át. A ***g*** az utolsó kondulás – a vé***g***. Továbbá még vé***g***csengő: bo***g***, fo***g***, sze***g***, vé***g*** stb. A ***t*** hang az ü***t***köző.

gatya – *Vászonból készült, térden alul érő, bő, közvetlenül a testen nadrágként viselt férfiruhadarab. 2. Alsónadrág.* **[szerb–horvát]** Nem elhihető, hogy a szerkesztő nyelvészek nem ismerik a ***ty*** hang szerepét a magyar nyelvben. Az alábbi néhány – ***ty*** hangot tartalmazó – szóból kiérződik, hogy mi nyelvünkben játszott szerepe. Ami nem kötött vagy lazán kötött, ko***ty***og, lö***ty***ög. Minden, ami laza, vagy a kemény állapotot megtörő – lágy hanggal van szemléltetve. A ***ty*** hang magyar nyelven szóközi hangként a: ***batyu, battyog, fityeg, fütyög, gatya, hártya, hortyog, kártya, ketyeg, kotyog, lötyög, lottyan, motyog, motyó, szottyan, totya, totyog, vartyog, zötyög,*** és hasonló szavakban fordul elő. A ***gatya*** is ilyen. Lö***ty***öghet a szerben, horváton, magyaron stb., de az eredete magyar!

gaz – *Hasznavehetetlen növény, gyom, dudva. Hulladék, szemét.* **[? szláv]** A gaz hasznavehetetlen. Ami nem igaz, az a ***gaz***. Aki nem igaz ember, ***gaz***ember, és semmi jóra nem fogható. Ennyi egyszerűen. És nem szláv, hanem magyar szó.

gáz – *Légnemű anyag.* **[nk: latin szóból]** Ez a szó a ***gőz*** hasonlatából alakulhatott valaha, de gyökere az ősmag(yar)-nyelvben van. A latinban nincs ***ő*** hang, és a gőz – va**por**, vagyis ***pára***. A ***gáz*** mégiscsak ebből az alapból indulhatott. (A ***gáz*** másik értelme az át***gáz***ol, átvág valamin, például folyón – ***gáz***ló. Ez talán a ***zegzug*** értelmi köréhez tartozó, mivel meg kell keresni, kikutatni mintegy ***zug***ot, ahol át***gáz***olhat a folyón.)

gazda – *Valaminek a tulajdonosa. Gazdálkodó földműves.* **[? szláv]** A ga***zd***a, ga***zd***ag szavak ***zd*** párosa igazolja magyar nyelvi eredetét. Hasonlóak: bará***zd***a, bu***zd***ul, garáz***zd***a, gere***zd***, ke***zd***, kü***zd***, mo***zd***ul, po***zd***orja, rá***zd***a, re***zd***ül és talán még más szavak is. A szláv *gospodar* is innen eredhet, hiszen a mezőgazdasági szerszámok megnevezéseit is a magyar nyelvből örökölték. A magyar nyelvűektől tanultak meg gazdálkodni, reggelit, ebédet, vacsorát enni. Minden erre vonatkozó szavuk innen, a magyar nyelvből ered.

gejzír – *Melegvizű magasra felszökő időszaki forrás.* **[nk: az izlandi Geysir szökőforrás nevéből]** Ama forrás ősmag(yar)-nyelven kapta nevét. A ***jz*** páros a feszültséget is kifejező. Például a fela***jz***ott íj kifeszített állapotban van. A pa***jz***án kisgyerek tele van életerővel. Így az ősmag(yar)-nyelven beszélők adták, a belső feszültségtől, forró vizet kilövellő forrásnak a Ge***jz***ír, Ge***ys***ir nevet. Valószínű ez volt az első, mellyel ott találkoztak. Függetlenül attól, hogyan írjuk le, a szó ősmag(yar)-nyelvi eredete elvitathatatlan.

gém – *Hosszú nyakú és lábú, a gólyánál kisebb és karcsúbb gázlómadár.* **[?]** Meddig nő ***még*** a ***gém***, hisz így is ***mag***asról ***kém***leli mocsári áldozatát? Hasonló ösztöni megnevezés lehet, mint az ikrek esetében. Lásd alább. Viszont a *Czu–Fo* szerint: „A gázlók osztályához tartozó, alakjára a fentebbi tárgyakhoz hasonló.” Vagyis a madár kapta nevét az emelőkarról (mint kút***gém***, mely messziről ***kém***leli a tájat)

gemináció – *Ikerítés.* **[nk: latin]** Amikor az első ikerszülésnél az első gyerek után megjelent a második buksi, akkor a meglepett bába nem mondhatott mást: ***még in***dul egy, a másod/***ik***/**ered**. És ***in***dult a

következő szülés. Az ***iker***szülés ***megin***dulásának látványleíró szava szófordított alakkal ment át a latin nyelvbe: **még *in***dul – **gem*in***/us. Innen a latin ***gemin***us.

genny – *A szervezet gyulladásos részeiben keletkező fehér vagy sárgás váladék.* **[? szláv]** A ganéj címszónál kifejtettem a lényeget. A ***gany, geny, gúny*** gyökök kellemetlen, utált kifejezések alapszavai. A ***genny*** fertőzés eredményeként képződő utálatos, bűzös váladék. Nem szláv!

geo- – *Idegen szavak előtagja. A földtalajjal kapcsolatos. A Földdel kapcsolatos.* **[nk: görög szóból]** A ***g*** hang ten***gely***hang, olyan ten***g***ely jelölője, mely emberi szempontból megingathatatlan. A ***ten***-ger, nagy körben (***ger***) mindent uraló. A világegyetem valahol levő középpontja egy **G**-vel jelölhető rö***g***zített pont. A ***ge*** ősgyök (***ge***rinc, ten***ge***ly) a szilárdságot, szilárd talajt is jelölő. A Földről, a földről van szó. Az ógörög nyelvbe átmenvén, onnan bővített gyökként ***ge***o alakban visszajött. A ***g*** hang az ógörögben is a szilárd kötés állapotának jelölőhangja.

gép – *Energiát átalakító, munkát végző szerkezet.* **[német]** A *Czu–Fo* szerint: „Legközelebbi rokonsággal van a **gém** szóval, melynek eredeti jelentése: **em**elcső, **em**elő rúd, a legelső és legegyszerűbb erőmű.” (Kiem. K. S.) A ***gép*** szót elemeire bontva: a ***g*** hang a helyhez kötöttséget jelenti. (Az első ***gép***ek egyhelyben álltak.) Az ***ép*** mozgást jelent: l***ép***, t***ép***, r***ep***ül, csé***p***el, kel***ep***el, mindezt önmagától.

gereben – *Növényi rostok fésülésére és tisztítására való fogazott eszköz.* **[szláv]** A ***gereben ger***ében (gerincfájában) levő szögekkel, a ***gereben***nel göröznyölték ki a csepűt a kenderrostok közül. Egy régi, de Székelyföldön ma is használt szó: gereznyel, göröznyöl. Tehát nem csak ***ger***, vagyis váz, melyben szögek vannak, hanem a szögekkel való ***kör***mölés is. A szlávok csak átvették.

gere***bly***e – *Széna, szalma stb. gyűjtésére, illetve talaj egyengetésére való. Fésűszerűen fogazott, nyeles eszköz.* **[szláv]** Hasonlóan a gerebenhez, a ***gereblye*** is ősmag(yar)-nyelvi szó. ***Ger***inc***be*** (***eb***be) ***ille***sztett (***lye***) fogak. Ezt a ***bly*** kötött mássalhangzó páros is igazolja. ***Gereblyé***l, vagyis gereznyeli, göröznyöli a földet. Akár a ***gereben***, magyarul magyarázható, bontható szó.

gerely – *Dárdánál rövidebb hajító és szúrófegyver.* **[? német]** A ***ger*** egyenes szálfa (***ger***enda), ugyanakkor körértelmű. Keresztmetszete kör alakú. Mitől német?

gere***ncs***ér – *Fazekas.* **[szláv]** A ***ger***encsér szó gyöke körértelmű ***ger***, és utal a fazekas ***kör***öző mozgással végzett munkájára. Az ***ncs*** páros, mely elmés, érdekes, kissé gubancos jelenségek kifejezője, magyar szóként igazolja (i***ncs***elkedik, kili***ncs***, ki***ncs***, ma***ncs***, pa***ncs***, ti***ncs***). Régen a kéz egyik megnevezése: ma***ncs***. A fazekas úgymond: ma***ncs***aival pa***ncs***ol a vizes agyagban.

gere***nd***a – *Négyélűre fűrészelt, hosszú, vastag szálfa.* **[szláv]** Ezt pénzért sem lett volna szabad kihazudni a magyar nyelvi szókincsből. A szilárd kötés ***g*** hangjából ***ere***dő, szabályra, ***rend***re, ***er***őre utaló központi vonalvezető és tartóelem. Ilyen a ***ger***inc (a nyelvésznél is, ha van), a ***ger***ezd hosszanti váza, a ***gerend***ely és ha erőről van szó: a ten***ger ere***je.

gere***nd***ely – *Ekegerendely.* **[szláv]** Az ekének fő tartó- és vázeleme, melybe ***ille***szkednek (***ely***) a tartozékok. Tulajdonképpen ***gerenda***.

gere***zd*** – *Némely gömbölyded termésnek, hagymának természetesen elkülönülő kifejthető része. Szőlőfürt. Stb.* **[déli szláv]** Egy közös száron (kocsányon) csüngő terméscsomó. Se nem déli, se nem északi, se nem keleti, se nem nyugati szláv eredetű, hanem ősmag(yar)-nyelvi szó (***zd*** páros).

gere***zn***a – *Szőrmének is kikészíthető, lenyúzott prémes állatbőr.* **[szláv]** Kisállat kikészített bőre. A ***zn*** páros a vé***zn***a szóban ad párhuzamot.

ge***rj***ed – *Tűz gyullad. Érzelem, indulat ébred, támad, születik.* **[?]** A sorrend: ***gerjed*** (egy pontból, körből), ***erjed*** (forr önmagában), majd ***terjed*** (betölt egy területet). A szó a ***ger*** gyökkel az egy körből induló e***rj***edést szemlélteti. Hogy mennyi mindenben ***gerjed*** az erő: bo***rj***ú, bu***rj***án, cse***rj***e, fé***rj***, ha***jr***á, ku***rj***ant, ma***rj***a, ő***rj***ítő, pe***rj***e, sa***rj***, tú***rj***a, vi***rj***ad stb. És ez mind magyar.

ge***rl***ice – *Gerle.* **[szláv]** A ***gerlice*** a ***ger***jed ***ger*** gyökéből indul. A ***gerlice*** a szerelemre ***ger***jedés példájaként örökösen felhozható kis madár. Szinte nincs ennél magyarabb madárnév, népdalok tucatjai szólnak róla. És ezt, akár a csárdást kivennék a magyar nyelvi kincsből alaptalanul. Az ***rl*** páros nagyrészt mozgásra, esetenként belső mozgásra utaló. A szóvégi becézés is sajátos magyar nyelvi vonás. Ha a ***gerlice*** szláv, akkor az alábbiak is: é***rl***el, hí***rl***ik, ké***rl***el, kóbo***rl***ó, ő***rl***ő, paza***rl***ó, pá***rl***ó, pe***rl***ő, po***rl***ad, po***rl***ó, sa***rl***ó, sá***rl***ó, su***rl***ó, tö***rl***ő, vándo***rl***ó, vásá***rl***ó, vito***rl***a stb. Ám sem ezek, sem a ***gerlice*** nem szláv szó.

ge***rm***án – *Az indoeurópai nyelvcsalád egyik ágát alkotó, tömegében Közép-, Észak- és Nyugat-Európában élő vagy onnan származó illetve e népekhez tartozó, velük, nyelvükkel kapcsolatos.* **[nk: latin < ? germán]** Feltehető, hogy a ***germán***oknak az ősmag(yar)-nyelven beszélők adták ezt a nevet, mivel

ők nem ezen a néven nevezték magukat. És az is kikövetkeztethető, hogy a hung***ÁR***, magy***AR ÁR***ja vonal ***gyerme***ke a ***germán*** ág. A ***ger*** gyök egy elágazó ***ger***incre utalhat, és akár a ***gyerm***ek esetében az ***rm*** páros a szá***rm***azásra célzó. A nyelv erre mutat, és a nyelv sosem hazudik. Az ***rm*** párossal sok szava van a magyar nyelvnek. Például: á***rm***ány, cse***rm***ely, gya***rm***at, gye***rm***ek, ka***rm***ol, lá***rm***a, szá***rm***azik, te***rm***észet stb.

gerúzia – *Görög városállamokban az öregek tanácsa, vezető testülete.* **[nk: görög]** A ***ger***úzia az ö***reg*** szó leharapott szóvégének szófordított alakjából alakult az ógörög nyelvben: ö***reg – ger***úzia. Innen az orvosi ***ger***ontológia.

ge***szt*** – *A fa testének belső, sötétebb színű része.* **[?]** A ***geszt*** magyar szó. A ***geszt*** a fa hasznosítható része, lényege. Ez o***szt***ható, deszkelhető (deszkának szeletelhető). Tulajdonképpen ez maga a fa. A ***geszt***: az eredet, a vérvonal, a kaszt, a nagybetűs nemzetségi vagy család-FA jelképe is. A hordó, dézsa, cseber, kád stb. dongákat csak a fa ***geszt***jéből készítenek. Ezeket elkészültük után vízben de***geszt***ik, hogy a szivárgó rések eltűnjenek. A de***geszt***és a fa térfogatának duzzadása a rostok vízzel való telítődése nyomán.

ge***szt***enye – *A szelídgesztenyének tüskésburkú, barna, ehető termése.* **[német < latin < görög]** Ez már a fenti ***geszt***ből eredő. Az ***-enye*** szóvég a terebélyes fa ***eny***hető árnyára utalhat, a szelídgesztenye ehetőségére, vagy a vad***gesztenye*** virágának kellemes illatára.

ge***szt***ikulál – *Beszédét élénk taglejtéssel kíséri.* **[nk: latin]** A ***geszt***nek, a fának ágai vannak, melyek erő hatására mozognak, ***ik***latnak. A kifejezés hasonlati. A taglejtés mozdulatai hasonlítanak az ágak mozgásához.

ge***szt***us – *Taglejtés, kifejező kézmozdulat. 2. Valamilyen magatartásra, álláspontra valló cselekedet.* **[nk: latin]** Ez valóban latinos, de a gyök magyar, sőt ősmag(yar)-nyelvi. Az ***szt*** páros kapcsán lehetne válá***szt***ékos viselkedési mód is.

giccs – *Olcsó hatásokra törekvő, felszínes, érzelgős, gyakran hazug mű.* **[német]** Minden, ami ol***cs***ó, po***cs***ék, mo***cs***ok, ó***cs***ka, ugyanaz, amit nyakba akasztott tálcán kínáltak hajdanán, s amit ma is elénk tolnak: ol***cs***ó hatásokra törekvő, hangulatkeltő, felszínes, hazug, jellegtelen portéka. Tulajdonképpen ***giccs*** és szemét a művészeti ágazatok (színmű, film, bohózat, festmény, szobor stb.) ma felkínált – a valóságtól messzire elrugaszkodott, satnya, nyamvadt, ágyékközpontú, ennek ellenére agyondicsért, művészinek mondott – termékeinek oroszlánrésze!

góc – *Ahol valami ered, összpontosul.* **[?]** A *Czu–Fo Szótár* szerint: „Általán tűzhely, tüzelő, valamely térségre kőből, sárból stb. emelve. 2) Különösen a tűzhely közepén levő tűzfészek, melybe tüzet raknak. 3) Katlan. 4) Átv. ért. a napnak középpontja, továbbá a gyujtó üvegeknél és tükröknél azon pont, melyben az üveg vagy tükör által megtörött vagy visszaverődött napsugarak öszvegyülnek, a gyujtó erővel birnak.” A ***góc*** az, ahová minden összefut, és ahonnan minden kiindul. Ebből a szempontból van párhuzam a ***go ko***ponya-elme jelentésével is, az oda összefutó ismeretanyag, onnan távozó gondolati tevékenység. A ***góc g*** hangja az erős kötöttség, a vonz***ó*** és távolít***ó ó*** hanggal. A ***c*** a ko***c***og-mo***c***orog esetében is mozgás, hisz a ***góc***ban nincs megállás, vagyis nem a nyugalmi állapot jellemző rá, arra ott a rév.

golyó – *Gömb alakú (kisebb tömör) tárgy. 2. Tűzfegyver lövedéke.* **[? olasz]** A ***golyó gö***mbö***lyű*** alakú, f***oly***tonosan ***g***ördülő, egyenletes mozgású, akár az elf***olyó*** víz. Persze, van olasz kötődése is, a latin örökölte az ősmag(yar)-nyelvből, majd onnan jutott az olasz nyelvbe.

go***lyv***a – *Pajzsmirigy megnagyobbodása. Ettől a nyakon keletkező duzzanat.* **[szerb–horvát]** A ***goly***ó alakú***vá*** vált duzzanatnak a külalaki látványból jövő megnevezése… magyarul. A szlávok átvették.

go***nd*** – *Nyugtalanító, nehezen megoldható kérdéssel való foglalkozás, az ezzel járó lelkiállapot.***[?]** A ***gond*** szó felbontása nyomán megtudható, hogy a ***go*** egy pont (lásd góc), egy alap, melye***n*** rajta va***n*** a ***d – gon d***. A ***d*** ellentmondásos hang, és ez esetben az élet ellentmondásainak összességét jelenti, melyek ott kavarogva, teljes súllyal nehezednek a ***go***-ra. Mi a ***go***? A ***go*** a ***ko***ponya, az elme, ész. A Jeruzsálem melletti Koponya hegyének régies neve ***Go***lgota, mely magyar eredetű. Valószínű olyan hely volt, ahová ***gond***olkodni, elmélyedni mentek föl valaha az ősmag(yar)nyelviek, mielőtt a zsidók elfoglalták tőlük a területet. Ezt az ***lg*** páros jelenléte igazolja. Jelentése: ***gond***olkozó (gondolgozó), azaz ***g***/ond/***olgo***ta, összevonva: **Go*lgo*ta**, melyben kétszer van jelen a ***go*** tőszó. Tehát a ***d*** hang által képviselt ellentmondások összessége terheli a ***go***-t, az elmét. A benti tartalomra a ***gond*** szónak az ***nd*** kötött mássalhangzó párosa utal.

go***nd***ola – *Felgörbülő orrú, hosszú velencei csónak. Léghajó kosara.* **[nk: olasz < ? görög]** Lehet ***kondo***rodó orrú csónak, ***k*** > ***g*** hangváltással, de lehet teherviselő kosár, mely a ***gond*** hasonlatából ered. Az ***nd*** páros, a belsejében valamit tartalmazót, rejtőt is jelent. Például: be***nd***ő, bőrö***nd***, bu***nd***a, cse***nd***, go***nd***, jöve***nd***ő, kala***nd***, ke***nd***ő, mo***nd***a, o***nd***ó, pe***nd***ely, re***nd***, szá***nd***ék stb. A ***gondola*** is ilyen, tehát az alapszó a magyar értelmezésből (tartalomra utalás) indul ki.

go***ng*** – *Jeladásra használt, ütésre megkonduló, felfüggesztett fémkorong.* **[nk: angol < maláj]** E szó ősmag(yar)-nyelvi és ha***ng***vonatkozású. Az ***ng*** páros a ha***ng*** végcse***ng***ője: bi***ng***-ba***ng***, bo***ng***, cse***ng***, do***ng***, dö***ng***, jajo***ng***, ko***ng***, pe***ng***, zajo***ng***, ze***ng***, zsibo***ng***, zso***ng*** stb. Ennyi bizonyítékra még a törvényszék is ősmag(yar)-nyelvi eredetűnek ítélné a szóeredetet.

gonosz – *Aki, ami hajlamánál fogva szokott másoknak ártani, kárt okozni.* **[szláv]** Itt újra a ***go*** jelenséggel találkozunk: ***gon osz***, vagyis az elme jó irányú gondolatmenetére nehezedő, azt meg***osz***tó, felkavaró, r***ossz*** irányba terelő tényező.

goro***mb***a – *Másokkal való érintkezésben durva, kíméletlen, modortalan.* **[szláv]** A ***go*** itt is lehet elmevonatkozású, bár a viselkedésre vonatkozóan nem is a kezdőhang, hanem az ***or*** gyök a meghatározó: m***or***cos, k***or***hely, b***or***ús, f***or***rongó, ***or***das stb. A ***romba***, a viselkedés lelki-érzelmi vagy fizikai ***rombo***ló hatása, a ***ba, bo*** – *nagy*.

gödény – *Csőre alatt bőrzacskót viselő vízimadár.* **[? török]** A ***göd*** gyök egyértelműen *vizet tartalmazót* (***göd***ör) –, fordított alakja a ***dög***, *sokat* jelent (***dög***ivel), főleg a ***d*** hang kapcsán (***id, üd, öd*** – víz). Annyit iszik, mint a ***göd***ény – ***dög***ivel.

gö***rb***e – *Az egyenestől törés nélkül eltérő.* **[déli szláv]** A szó körértelmű – ***gör*** –, a ***b*** hang ***b***alos értelme van jelen, az ***rb*** páros a do***rb***ézol (görbe este), ko***rb***ács (görbe fájdalom) szavakban ad párhuzamot.

gö***rcs*** – *Fában a letört, levágott ág benőtt maradványa vagy más csomós képződmény. Az izmok fájdalmas összehúzódása. Hirtelen támadó éles fájdalom.* **[szláv]** A ***gör*** gyök itt a fentihez hasonló kavargó körértelmet vezet be, de az ***r*** és ***cs*** hang együtt (***rcs***) folyamatvégi e***r***őteljes ***cs***avarásra utalnak. Ez viszont csak magyar nyelven értelmezhető, magyarázható, nem „szlávul”.

görény – *Barna szőrű, bűzmirigyes menyétféle ragadozó.* **[török]** A *Czu–Fo* szerint: „A háta rendszerént fel van **gör**nyedve, s alkalmasint innen van neve is.” (Kiem. K. S.) Emberi, gazdai, kisállattartó szempontból ez egy ***gör***be utakon járó állat, mivel sunyin támad, és kárt tesz a baromfiban, nyulakban. Nevének jelentését itt is lehet keresni. Nem török.

gőz – *Párolgással keletkező légnemű anyag.* **[?]** A r***ő***zsével ***fő***zésnél egy pontból (g, góc) b***ő***ven áramlik a ***gőz***, mely h***ő*** eredménye, és felszállva a felh***ő*** felé h***ő***zöng el. Az ***ő*** hang a kulcs, mely a messzire távozást is jelenti, a ***z*** hang az i***z***eg-mo***z***og cselekvés. A gy***ő***zelem is forró helyzet eredménye. A t***ő***zeg is f***ő***. A v***ő***legény is f***ő***.

grácia – *Kecsesség, báj.* **[nk: latin]** Ha az őzikét vesszük, vagy a kiskecskét, annak kecses u***grá***ndozását (***gr*** páros), akkor megtudjuk, honnan a kifejezés gyökere. A ***c*** hang a játékos finomság, a jelenség be***c***ézése. Tehát a szó gyökerét az ősmag(yar)-nyelvben leljük meg. A szó elején levő mássalhangzó torlódás nem magyar jellegzetesség, ám ez a szó a kezdőhangot idegen környezetben veszítette el, és úgy tért vissza. Így van a szó elején két mássalhangzó.

grafika – *A képzőművészetnek a rézkarc, réz, fa, linóleummetszet stb. készítését és a rajzolást, a víz, pasztellfestést magában foglaló ága.* **[nk: görög]** A szó alapja a ***rov***ás, g***raf***, az ***ik*** mozgás. A ***grafika*** a rovások közt kiemelt értékű. Lehetne csak ***rafika, rovika***, de mivel művészileg a ***leg***ek közé sorolható így a szó elején a ***g*** a fokozás ***leg*** gyökének maradványa. Vagyis minden rovások közt a legrovottabb, legjobban kidolgozott a le/***grafika*** (leg*rafikább*) Még hozzátehetnénk, hogy a ***gróf*** szó is innen ered (***gr*** páros). Mert mivel ez egy rang, oly embert tüntettek ki vele, akinek tettei mélyen be***rov***ottak, kiemelten le***grov***ottabbak, le***graf***áltabbak az emlékezés elméleti márványlapjába. Tehát az alap itt is az ősmag(yar)-nyelvben keresendő.

granárium – *Magtár.* **[latin]** A ***agrár, magrár***, a ***mag*** népének elsődleges tevékenysége a ***mag***vak termesztése volt és maradt. Ez a szó eredete, gyöke. Aztán torzult a latinok ajkán, de a ***gr*** párostól nem tudtak szabadulni, mely bizonyítja, hogy eredete elhazudhatatlanul ősmag(yar)-nyelvi. Egyetlen nyelv sem tud szabadulni az ősmag(yar)-nyelvből átvett szavak kötött mássalhangzó párosaitól.

gránát – *Tüzérségi robbanó lövedék.* **[német < olasz]** Oly – nagy robbanóhatású – lövedék, amely találatkor mindent (embert, állatot, házat, földet stb.) nagyon (***gran***d) felu***gr***aszt (***gr*** páros).

gr**and* – *Spanyol főnemes*. **[nk: spanyol]** A szó a magasra, nagyra ugránd***ozásból ered. A ***gr*** és ***nd*** páros együttes jelenlétére nincs más bizonyíték. A ***gr**and* szó jelentése: *nagy*, és nemcsak a spanyol nyelvben. Tehát magasra u***gránd***ozás nyomán kialakult ősmag(yar)-nyelvi szó, mely aztán az utódnyelvekbe jutott: **grand – *nagy***.

gulya – *Szarvasmarháknak éjjel-nappal legelőn tartott csoportja*. **[? kaukázusi]** ***Gulyá***ban, golyószerű, gomolyszerű összecsoportosulásban, gúlában azaz egy csomóban, csoportban. A ***g g***óc. Ősmag(yar)-nyelvi.

gúnár – *A lúd hímje*. **[német]** A ***gúnár gú*** gyöke a hímség ***ka*** gyökéből indul (kan, kun). Van vidék, ahol ***ganár***nak, ***gáncsér***nak mondják. Ez a ***ga, gá*** gyök ***k > g*** hangváltással alakult a magyar nyelvben a **ka*csér***ból és nem a német nyelvben.

gúnya – *Szegényes felsőruha*. **[szláv]** A ***gany, geny, gény, gúny*** gyökök bővítményeiből létrejövő szavak visszatetszést, megvetést esetleg utálatot keltők. Semmiképp nem szláv a szó. Sze***gény***es ***gúny***a – magyar eredetű magyar szavak.

gu***szt***ál – *Élvezettel, vágyakozva nézeget*. **[latin]** Ízlel, válá***szt***, majd fogya***szt***, aztán (a tárgytól függően) talán emé***szt***. Az ***szt*** párost egyetlen nép sem tudja kihazudni nyelvéből az átvett szavaknál. Ősmag(yar)-nyelvi eredetű.

gúzs – *Ágból, szalmából, kenderből, bőrből csavart kötél*. **[szláv]** ***Gúzs*** vagy zsúpkötél. A zsúpkévét is ***gúzs***ba kötötték. A ***g*** a mozdíthatatlan (rö***g***zít), a ***zs*** zömében ***u***tálatos helyzetek meghatározó kifejező hangja, az ú hanggal együtt a ***zsú***fol szóban. A ***gúzs*** szemléltető hasonlata az ***uzs***ora is (g/uzsora), bank***uzs***ora, mely ***gúzs***ba köthet egy életre. A ***gúzs, zsug***orodik fordítás is magyar eredetre vall, nem szlávra.

guzsaly – *Kézi fonáshoz használt eszköz, amelynek rúdjára tekerik rá a kendert, gyapjút*. **[szláv]** A ***guzsaly*** csak a körülcsavarás műveletében hasonlít a ***gúzs***hoz. Ősmag(yar)-nyelvi szó.

gü***rc***öl – *Megerőltető munkában (kedvetlenül) fáradozik*. **[?]** A ***gürcöl*** szó ***rc*** párosa nyomot hagyó. Ha valamit nehezen viszünk és az kicsúszva kezünkből, földet ér, ka***rc***ol. Ez a hu***rc***olás, azaz ***hú***zva ka***rcolás***. Az ember ilyenkor du***rc***ás, mo***rc***os, esetenként ha***rc***iassá váló, főleg ha nem a gü***rc***ölés mé***rc***éje szerinti a bér. Itt a ***gür*** körértelmű, és a jelenség hasonlítható a körbejáró igavonó állathoz, mely megerőltető egyhangú pályáját rója.

GY

*„Mássalhangzó: a **d** és a **j** hang bizonyos tulajdonságait egyesítő zár-réshang, a **ty** hang **zöngés** párja.”*
www.osnyelv.hu gy

A ***gy*** akár a ***g*** hang – kedves és bántó – látványi, testi, érzelmi ellentétek szavainak kezdőhangja olykor. A lágy ***gy gy***öngéd kéjhang is. Rokonítható a ***d*** hanggal. Az egyenes fogalmának kifejező hangja, de a gyengeségnek is. A ***gy***ökér és ***gy***ümölcs, kezdet és vég. Cselekvés – ***gy***a, bontva: dja, dia – kifejezője.

Ha megfigyeljük a kisgyerek beszédét, észleljük, hogy gyakran mossa össze a ***d*** és ***gy*** hangot. Ő *kisdejek*, és *udes*.

A ***gy*** hang – bár teljesen más nyelvállással képződik – a ***g*** lá***gy*** alakja, sok esetben kifejezhetők azonos fogalmak mindkét hangon. Például: ***gy***úl – ég, e***gy***enes – igaz, ***gy***ümölcs – gumó, ***gy***alázatos – galád, ***gy***ámolít – gondoz, ***gy***ömöszöl – gomolyoz stb.

A szókezdő ***gya, gyá, gye, gyé, gyi, gyí, gyo, gyó, gyö, győ, gyu, gyú, gyü, gyű*** gyökökön alapuló kifejezések csak a ***gy*** hang összetevői, ***d*** és ***j*** hangok külön-külön bevonásával végzett elemzések nyomán válnak érthetőkké. Vagyis, amikor a ***gy*** külön nem értelmezhető teljes mélységig, akkor meg kell próbálni elemeire bontva. A ***d*** hang ellentmondás erejéről már írtam a ***D*** hangnál. A ***j*** hang inkább a ***jó*** fogalmához kötődő, de a ***jaj*** is jelen van.

A ***gya*** gyökből esetenként a valamit kinyerni (javak) értelem is megbújik, és ez a ***dj*** páros – mint ***gy*** alkotók – értelmi háttere: a***dj*** (***gy***alom, ***gy***armat, ***gy***árt stb.).

gyakori – *Többször ismétlődő, gyakran megtörténő*. **[finnugor]** A ***gya*** (dia) gyök a cselekvés gyöke. ***Gyak***, cselekvés, többszöri egymásutániság. Szúrás, bökés (dákó) fogalmát adja (***ak***). Régen a nemi közösülés megnevezése (***gyak***ni) a folytonosan ismétlődő ***gyakori*** mozdulatok okán. Az ***ak*** (ék) a hatás, az ***or***, sz***or***zati, a ***kor*** körértelmű, vagyis visszatérő, ismétlődő.

gyaláz – *Túlzó és durva szavakkal szid, becsmérel.* **[török szóból]** A ***gya*** gyök itt ellentmondó (de) *cselekvés, tett.* A szó ***aláz*** része érthető – *lefelé irányuló* (alá) *utasítás*. Valakit meg***aláz*** – ***gyaláz***. A szóvégi ***z*** hang cselekvést jelentő. Mi ebben török?

gyalog – *Valaki saját lábán jár, megy.* **[finnugor tőből]** A ***gyalog*** kifejezésben a ***gya*** a cselekvés, az ***al*** az ***al***só szinten, t***al***ajon t***al***p***al***va h***al***ad – ***gyal***og. A ***log*** állapotjelző (hasonló: ba***log***), a cselekvés milyenségére utaló bé***lyeg*** (bi***log***), jel***leg.*** Ebben ***d*** hatás is van (dialog, djalog), de a ***j*** (jár, járog, járogol, jer) is.

gyalom – *Nagy kerítőháló.* **[török]** A ***gyal*** akár a gyalognál, ***al***só szint, ez esetben víz alatti. Az ***alom***, lehet halom, hisz a ***gyalom***mal, a kerítőhálóval nagy mennyiséget lehet kifogni. Ugyanakkor a ***lom*** végződés értelme a laza állapot. Ez a háló nem keretre erősített, hanem lazán kivont, nagy kerületet befogó, lassan közelítő, kerítő, és végül az alul levő zsákjában tömörítő.

gyalu – *Sík felületek forgácsolásos kialakítására való famegmunkáló kéziszerszám.* **[? török]** A ***gya*** gyök itt is cselekvés, tett. A gy***al***uban az ***al***só szinten (u) húzás-tolás van leírva. A simítandó felületen gy***alul, alul tolul*** a deszka felszínén, és közben minőségét ***ja***vítja. Csak magyarul bontható értelmes alkotó elemeire.

gyám – *Szülői gondoskodást nélkülöző kiskorú személy gondviselője, vagyonának kezelője és törvényes képviselője.* **[?]** A ***gyám*** a ***tám*** gyökkel rokon. ***Gyám***olít, ***tám***ogat, mindkét esetben jelen van az ***ám*** érzelmi gyök, mely gondoskodásra, érzel***em***re utaló. A ***gy*** cselekvés, a ***t tett***, ***j*** (d***j***) értelme: ***j***ó tett. A ***gy*** hang a ***gy***engéd, ***gy***ó***gy***ít szavakban is kulcshang, a ***gy***ó***gy***ít régies alakja: jó***gy***ít. A ***gyám*** tehát *jó tám*asz.

gyanú – *Árulkodó mozzanatokra alapozott föltevés, sejtés.* **[?]** Fölmerült a ***gyanú***. U***gyan***! Ho***gyan***? A ***gyanú*** hangulatbefolyásoló, gondolati mérlegelő állapot. Feltevés, képzelődés kétes helyzetben, valaminek valamivel összevetése, hasonlítása, azonosítása kapcsán. Ho***gyan***? – Ez a ***nagy*** kérdés, mely bizonyításra vár. Rá kell mutatni, ho***gyan*** igen, vagy ho***gyan*** nem. A bizonyítással a ***gyanú*** vagy igazolódik, vagy megszűnik. Esetleg t***anú*** is kell a ***gyanú*** beigazolására, a bizonyításra. A ***gy*** a helyzet képlékenységére utal (a***gy***ag, ***gy***úr), a ***gya*** az, melye***n*** (-***n***) az ***ú*** nyomasztó hatása van. A ***gyan*** elterülő háttéri h***an***gulat, a szóvégi -***ú*** elméleti, gondolati *mélység* a bizonyítékok keresésére (k***ú***t, b***ú***vár). Ha a ***gyanú*** a k***u***tatás nyomán nem igazolódik be, a k***u***takodásnak vége, akkor a mély ***ú*** eltűnik a szó végéről, és lehet mondani a vádra: ***ugyan*** már, ho***gyan*** gondolták, ez egy ***nagy*** rágalom.

gya***pj***ú – *Juh göndör, fürtös szőrzete.* **[török]** Lá***gy*** t***ap***intású – ***gyap*** – és talán, hogy ***ju***htól származó. Mindenképp érződik a ***j*** hatás is, a ***gyapjú ja***vadalmazási al***ap***. Az ***ap*** még a jó vízlevezető tulajdonságára, a ***p*** külön a té***p***hetőségre is utalhat. A ***pj*** páros inkább tulajdonra utaló: gya***pj***a, a***pj***a, la***pj***a, zá***pj***a stb. Ez mitől török?

gyapot – *A gyapot magvának finom szőre, mint textilipari nyersanyag.* **[?]** Ez is lá***gy*** (jó) t***ap***intású: gyepes, gyapos, ***gyapot***. A ***gyap***júhoz hasonlítható, begyűjtése ***tép***és útján.

gyá***rt*** – *Iparcikket gyárilag készít. Kisipari úton rendszeresen készít valamit.* **[török]** Aki ***j***á***rt***as egy elkészítési módban, az tud ***gyárt***ani (***dj***ért), é***rt***éket előállítani. A ***gyárt***ásból nyeresége is van, ha po***rt***ékáját ela***dj***a. Ez mitől volna török?

gya***rl***ó – *Kis képességű, tévedésekre hajlamos.* **[török]** A ***gyarló***: törékeny, kopott, repedékeny, enyészetre hajlamos (le/***jár***/l/ó). Az ***ar*** gyök szerepe jól érződik, hasonló a m***ar***t, s***ar***valt, s***ar***abolt, t***ar***olt. Az ***rl*** páros: a paza***rl***ó, po***rl***ad, po***rl***ó stb. szavakban mutat párhuzamot.

gya***rm***at – *Valamely tőkés (egy erősebb) állam által meghódított, igazgatott, kizsákmányolt terület. Ausztria gyarmata voltunk.* **[?]** A *Czu–Fo Szótár* szerint: „[…] gyar, mennyiben zarándokolást és szaporodást, vagy gyarapodást is jelent… az elavult gyar-am-ik, s ebből gyar-am-ás, gyar-am-at, s összevonva gyarmat […] családokból álló szállítmány, mely más vidékről, országból, világrészből elköltözve, valahol megtelepedik […] Vidék, térség, határ, melyet idegen földről jött emberek, családok megszállnak, és mívelnek.” De lehet ***ja***vaitól kifosztott, kim***ar***t terület. A leigázó ***gyerm***ekként kezeli a ***gyarmat***ot, népét, ám jóindulatú ***gyám***jaként mutatja be magát. Kell ehhez a leigázó á***rm***ánykodása, a ***gyarmat*** javainak összeka***rm***olása, kö***rm***ölése (***adja***rmat). Onnan ***gyar***apodik, javai onnan szá***rm***aznak.

gyász – *Szeretett személy, hozzátartozó halálán érzett fájdalom.* **[török]** A ***gyász*** a ***jajsz***avak összessége. A *Czu–Fo Szótár* szerint: „jajász, a mély fájdalomtól kitörő jaj! szótól.” A szó magyar eredetű.

gya***tr***a – *Rossz minőségű, silány, gyarló*. **[?]** A ***gyatra***, ugyanaz, mégis különbözik. A gyar***l***ó esetében az ***l*** hang az esendő lágyságot jelzi. A ***gyatra*** kissé mégis más. Az elvégzett munkára mondják: ***gyatra*** munka, tehát itt a ***t*** hang a ***t***ett jelölője (a ***lejárt*** szavatosság párhuzama). A ***tr*** páros: a bo***tr***ány, gyö***tr***ő, há***tr***ány, o***tr***omba stb. szavakban nyújt hasonló értelmet.

gyáva – *Természeténél, jelleménél fogva félős*. **[?]** A ***gyáva, v***ányadt, nyam***v***adt. A ***v*** hangnak itt van egy leértékelő értelme. A ***gy***á***v***a lehet lá***gy***meleg, megalku***v***ó, akár ***java***it is odahagyó.

gyékény – *Állóvizek barna buzogányos virágzatú, éles levelű, egyszikű növénye.* **[török]** A *Czu–Fo Szótár* szerint ***tak***arót jelentő szó. „Így nevezik némely tájakon azon kákafajt is, melyből gyékényeket kötnek.” A káka ***gyékény***ként ***takarja*** az állóvíz felszínét dús növényzetével, ezért mondják ***gyékény***nek is. Tehát a ***gyékény***terítő lehet szalmából is, ***ágytak***aró is készíthető belőle, á***gy ék***, díszítő terítő, á***gy ékként***, á***gy ékény***, ***gyékény***.

gyémá***nt*** – *A szénnek kristályos, nagyon kemény módosulata.* **[német < francia]** A *Czu–Fo Szótár* szerint a név *lágyíthatatlant* jelent. A lágyítás, gyámolítás lenne. Ha nem gyámolítható, akkor a ***d*** hang ellenálló értelmével: ***de, dje nem, gyem***! Az ***nt*** viszonyító, nem ***gyám***ható gyan***ánt*** – gyémánt. A szónak az ősmag(yar)-nyelven kellett kialakulnia, és valahogy így, e fenti formában. Az ***nt*** páros viszonyító: ***gyémánt*** vagyis nem lágyítható *gyanánt*.

gye***ng***e – *Csekély erejű.* **[?]** ***A gyenge*** szóban benne az ***eng***, ***eng***ed, ***eng***edékenység (***j***enged), mely a szókezdő lágy ***gy*** hanggal még esendőbbnek tűnik. (lásd: zse***ng***e!)

gyep – *Fűvel benőtt terület*. **[?]** A ***gyep*** szóban a ***gy*** a lá***gy***, a ***p*** a ***p***uhaságát sugallja, de lehet a: lá***gy*** fűvel bel***ep***ett föld értelme is. Ugyanakkor a ***gye*** ősgyök, sőt a ***gyep*** gyök beépültek a mezs***gye***, ***gyep***ű szavakba, és mindkettőben az el***gyep***esedett terület gyakorlati hasznavehetetlenségét jelentik. Székelyföldön a ***gyep***es udvar hanyag, rossz gazdát sejtetett. A be***gyep***esedett agyú ember haladásra, tanulásra képtelen.

gye***pl***ő – *Két végével kétoldalt zablához kapcsolt hosszú szíjkötél, amellyel a befogott állatot irányítják.* **[török]** *A Czu–Fo szerint:* „Eredetileg hosszú kötél vagy szíj, melynél fogva a **gyep**en lege**lő** barmot, különösen lovakat mintegy pányván tartották, s etették.” (Kiem. K. S.) A ***gyeplő***ben a ***gy*** hang a rendfenntartó ***fegy,*** fe***gye***lem, fékezésre utasítás. Egy szabály betartatásának eszköze a ***gyeplő***. A mai értelemben az e***gy***enes járás, irányítása. A ***p*** a ka***p***csolat, de a gyors mozgás is: ***p***aripa, ***p***arittya, ***p***ergő. A ***pl*** páros: ca***pl***at, sze***pl***et szavakban utal mozgásra. A ***p*** hang zöngés párja a ***b*** hang, a ***bl*** páros a za***bl***a szó tengelye, a ***gyeplő*** és za***bl***a kapcsolódik egymáshoz.

gyepme***st***er – *Állati tetemeket eltakarító, kóbor kutyákat összefogdosó, emésztőgödröket tisztító hatósági alkalmazott.* **[< német]** A ***gyepmester*** dögeltemető munkáját a falu ***gyep***űjén végezte. Olyan hely volt kijelölve dögkút és hasonló célokra, amely termesztésre nem volt használható. Itt mesterkedhetett kedvére sintér, pecér legényeivel. A ***mester*** szó szintén igazi ősmag(yar)-nyelvi eredetű, erről az **M** hangnál. Tehát sem a ***gyep***, sem ***mester*** nem német.

gyepű – *Sövény. Birtokhatárokat védő, járhatatlanná tett területsáv*. **[< finnugor]** Be***gyep***esedett, elhanyagolt mezs***gye***sáv. Esetleg országhatár védelmi vonala. A ***gyepű***k védelme a határőrök feladata volt. Itt mindenképp érződik a ***gy*** hangban rejlő ***d*** ellenálló értelme. (A szó a fent említett ***gyep***hez kötődő, melynek eredete ismeretlen a szótárszerkesztők szerint, de a ***gyepű***nél már megvilágosodott a finnugor északi fény.)

gyér – *Ritkán, elszórtan nőtt, ritkás*. **[?]** A ***gy*** hang itt a lazaságot jelenti, az ***ér*** ez esetben köztes t***ér***, az egymáshoz nem ***ér*** gondolatát sugallja.

gye***rm***ek – *Nem felnőtt személy, gyerek.* **[?]** ***Gyermek***, a ***gerjed***, ***er***ed, s***er***dül, mindannyiban benne az ***er*** gyök, mely ***er***edet. A ***gy*** a gyönge jelzőhangja lenne, és ***j j***ó (ifjú, fijú, sarj, jermek) hatású, tehát ***gy***önge ***er***edet. Hasonló a ***jér***ce, ***jer***ke, melyekben a ***gy*** > ***j*** hangra vált, de a ***jó***, ***gye***nge ***er***edetről szól. A ***cser***je, ***sar***j szintén hasonlók. Az ***em*** gyök fordítva ***me***, a ***k***, kicsi. A kelta eredetű brit nyelvekben a családnév előtti ***mac*** (mek) – ***fi***, a valaha közös nyelvünk gyer***mek*** szavából ered, ***mek.*** Mac (mek) Arthur – Arthur gyer***mek***e, fia.

gye***rty***a – *Könnyen olvadó anyagból készült, rúd alakú, kanóccal égő világítóeszköz*. **[török]** A *Czu–Fo Szótár* szerint: „GÉR, am, gerjedő, ebből lett: gerjetyű, öszvébb húzva: gyertyű v. gyertyú, gyertya,” A ***gyer*** a ***gerj***edés (fény, hő). Az ***rty*** páros a két véglet találkozása: az erő és a löttyenés. A ***gyertyá***ban megvan mindkettő: fény***er***ő a láng fénye, melyet kibocsát, lö***ttye***nés az anyag, mely megolvad az égés folytán. Csak a *török* nincs meg benne. Párhuzam az e***r***ő és a laza lö***tty*** kifejezőivel: fo***rty***og, ho***rty***og, ko***rty***ol, szo***rty***og, va***rty***og stb.

gyík – *Hosszú farkú, pikkelyes testű, gyors mozgású rovarevő hüllő*. **[?]** ***Gyík*** (***kígy***ó). ***Gy***orsan ***sik***amló hüllő. ***Ik, ik***lat, ***gy***ors ***ik***latható, ***igy***ekvő mozgás.

gyi***lk***os – *Aki, ami gyilkolt*. **[?]** A g***y-il*** – ***öl, él***etet ***ol***t, ***il***ló ***él***et, a ***k*** az eszköz. (a ***d*** ellenálló értelme).

gyo***lcs*** – *Finom fehér vászon*. **[német]** Az ***lcs*** páros az o***lcs***ó és a mérhetetlen értékű erkö***lcs***, bö***lcs*** meghatározó ku***lcs***a. A ***gyolcs gy*** hangja lehet a finom tapintás, de minthogy a gyógyít szóban a ***j***ógyít, ***j***avít jelentése bújik meg, itt ***j*** > ***gy*** hangcserés a szó – lehetett jo***lcs***, de a *Czu–Fo* szerint a fehérre (hol) utalva ho***lcs*** is. A ***gyolcs*** az egyházi ruhák anyaga, és a tisztaságot szemléltette. Tehát az ***lcs*** páros jelképesen itt nem annyira az o***lcs***óságot, hanem inkább a bö***lcs*** erkö***lcs***iséget, annak jó/***lcs*** gyümö***lcs***eit szemlélteti.

gyom – *A termesztett és haszonnövények közt vadon tenyésző haszontalan vagy káros növény*. **[török]** Ha a ***d*** hatást figyeljük (a gyom a termesztett növények ellensége), akkor ***d***/j/***om***, az összevissza kuszált növények ***csom***ója. Az egyáltalán nem művelt területeken, hasznavehetetlen gaznövények átláthatatlan csomója. A szóból kiérződik a ki***nyom***ni értelem is. A *Czu–Fo* „öszve-gombolyodó”-nak írja.

gyomor – *A tápcsatorna kiöblösödött része*. **[török]** A ***gyom, gyöm gyöm***öszöl, tele***nyom***orít. ***Göm***bölyű, ***gom***bolyag része az emésztőrendszernek, melybe bele***nyom***juk, bele***gyomro***zzuk az ételt. Tele ***gyomor***ról álmodik a nyomor. Hol ebben a török elem, ha magyarul bontható, magyarázható szó?

gyón – *Gyónik, az ebben elhangzó vallomás*. **[? török]** ***Gyónik*** – lerakja bűnös terhét (***d***/j/ón), és ***j***ó (d/***jó***n) irányba indul. Régen ***jon****h*, ***jon****hó* a szív, belső indulat. A *Czu–Fo* szerint: „A Müncheni codexben jonhó és jonh am. szív. »Bódogok tiszta jonhóúak.« (Máté 5). »Mojses ti jonhotok keménységére engedte tü nektek tü feleségteket elhagynotok.« (Máté 19). A Nádor-codexben jonh am. belső rész. »Megháboróla en jonhom és megfogyatkozék az en lelköm« (Toldy F.)”. Ez értelemben a ***gyón***ás a szívben levők (jók, rosszak) jelképes kiöntése, megvallása. Hol itt a török elem, mikor a ***j*** ösztöni hanggal, annak a kimondott szavakban való szerepével magyarul magyarázható kifejezés?

gyopár – *Magas hegyek szikláin termő, fehéres szőrrel fedett fészkes virágú növény*. **[török]** Idézet egy leírásból: www.faiskola.hu/index.php?option=com_catalog&controller=item&id=572&Itemid=70 *Faiskola, kert, kertépítés:* „Fehér, gyapjas, filcszerű, évelő növény. Keskeny, hosszúkás leveleinek különösen az alsó oldala szőrös.” A *Czu–Fo* szerint: „[…] némely fajai gyapottal tőkocsányúak, s keskeny levelűek.” Neve – minden más törököző erőlködés ellenére – a szőrös, ***gyap***jas levelei és fő lelőhelyének k***opár*** környezete nyomán alakult, egyszerűen az ősmag(yar)-nyelven.

gyo***rs*** – *Rövid idő alatt nagy távolságot megtevő*. **[?]** ***Gyors***, ez a ***s****er*ény, az i***r***am társa. Itt az ***r*** (röpül) és ***s*** (serény) hangok a kulcshangok, s a szónak egészében szorzati értelme is van.

gyökér – *Növénynek a földben lefelé növő része*. **[finnugor]** ***Gyökér***, a ***gyök***, csök kis csökevény, az ***ér er***edet. Ettől is függ a növény felszíni részének állapota.

gyö***mb***ér – *Egyszikű ázsiai növény*. **[latin < görög < … óindiai]** Ez a név mindenképp magyar eredetű, ősmag(yar)-nyelven adott név. Az ***mb*** páros igazolja ezt. A gö***mb***ölyű gyökere okán, valószínű a két szó keveréséből: **gyökér** és ***gömb***. **Gyö** (k, gö)-***mb-ér.*** Az óindiai elé oda lehet írni az ősmag(yar)-nyelvet **[latin < görög < … óindiai < ősmag(yar)],** mert abból torzult zingiber, gingiber alakra az ottani nyelvekben. A valaha volt Liptó megyében van egy hegy: ***Gyömbér*** hegye. Ez nem a zingiber, gingiberből alakult.

gyö***ngy*** – *Igazgyöngy. Üvegből vagy más anyagból készült felfűzhető apró golyó, kocka*. **[török < kínai]** A *Czu–Fo* szerint: „Az eredeti göm-gy v. gön-gy szóból, melynek jelentése gömbölyüség, lett meglágyítva gyöngy, mely ennél fogva a gömbölyüség fogalma mellett, a lágyság, fínomság értelmét is fölvette.” A ***gyön*** gyökéből jön a ***gyön***gy**,** ***gyön***gédség, ***gyöny***ör, ***gyöny***örűség. A ***gyöngy ngy*** párosa különböző hangok, gyökök társaságában, gömb értelme mellett, egy helyre gyűjtést (gö***ngy***öleg, kala***ngy***a, kele***ngy***e), kellemes érzetet (la***ngy***os), de utálatos, lealacsonyító dolgokat (ri***ngy***ó, ro***ngy***, to***ngy***ó, vara***ngy***) is jelent. Török nyelvek és kínai vonatkozása? Igen… **ők vették át az ősmag(yar)-nyelvből**, mert ezzel a gyökkel, ekkora szóbokorral ez elhazudhatatlan, tősgyökeres magyar szó. Vagy netán az: a***ngy***al, á***ngy,*** gö***ngy***öleg, görö***ngy,*** ha***ngy***a, i***ngy***en, kala***ngy***a, kele***ngy***e, ke***ngy***el, la***ngy***os, ri***ngy***ó, ro***ngy***, to***ngy***ó, vara***ngy*** szavaink is mind kínai, török-tatár stb. szavak?

gyötör – *Tartósan bánt, kínoz valakit*. **[? török]** Ha valakit ***gyötör***nek, az össze***tör***tség ***gyötrő*** fájdalmát okozza. A ***gyö*** gyök a gön***gyö***leg szó alkotó részeként az összecsavarodást jelenti. A ***gyö****t* ***gy*** hangja

d értelmű – ***dj, djö*** – cselekményre utal, a ***t tett,*** a ***tör*** jelzi a kellemetlen következményt, az össze***tör***tség, a gya***tr***aság érzetét. Viccesen: azért, mert valakit gyötörök, attól még nem török.

győz – *Küzdelemben minden ellenségénél, ellenfelénél erősebbnek, jobbnak bizonyul*. **[?]** Jobban főz, jobban nőz. A ***gy*** itt a cselekvést jelentő dia, dja ***dj*** hangja. Az ***ő*** az er***ő***, a b***ő*** jelzőhangja, a ***z*** hang i***z***eg-mo***z***og.

gyú***jt*** – *Előidézi valaminek a meggyulladását*. **[?]** A *Czu–Fo* szerint a ***gyu*** hangutánzó, a hirtelen ***gyú***lás hangja. A ***jt*** páros esetenként alapkezdet értelmét hordozó: a***jt***ó, bu***jt***, ha***jt***, o***jt***, nyú***jt***, ra***jt***, se***jt***. A ***gyújt***ás az indulás, a tűz kezdete.

gyúr – *Képlékeny anyagot nyomkodással tömörít, alakít*. **[török]** ***Gyúr.*** Valamit ***gyúr***. Kenyértésztát, a***gy***agot. Erő alkalmazása útján bele***gy***úr, le***gy***ömöszöl valamit valamibe. Erős az, aki gy***úr***, ő az ***úr***. Lá***gy*** az, amit ***gy***úr. A ***gy*** lágy, az ***ú*** le, az ***r*** erő.

gyu***rgy***alag – *Földbe vájt üregben fészkelő színpompás madár*. **[?]** „Nevében az íze.” Sarat ***gyúr***, mialatt üregelve fészket készít, és ***gyalog***lakása van, azaz ***alag***ban fészkel (1,5 – 2 m ***alag***utat ás).

gyű***jt*** – *Valamit egy helyre hord, egy helyen egyesít*. **[? török]** A ***gyű, gyö, gyú*** stb. gyökök egyes bővítményeikben tömörítést leírók. A ***jt*** párosnak van elkülönítés értelme is az: a***jt***ó, bo***jt***, bu***jt***at fa***jt***a, re***jt***, ro***jt***, sa***jt***, szaka***jt***ó stb. szavakban.

gyűlöl – *Ellenséges indulatot, heves ellenszenvet érez valaki, valami iránt*. **[?]** ***Gyűlöl***: oly sok a fel***gyül***emlett harag, hogy ***öl***ni is tud tőle.

gyümö***lcs*** – *Növénynek általában nyersen fogyasztott termése*. **[török]** ***Gyümölcs***. Gömb alakú, gumótermés, gum, ***gyüm***, az ***ölcs*** valaminek a kisebbje, úgyszólván, öccse. A szemö***lcs*** is ilyen. Az ***lcs*** páros bizonyítja a szó magyar eredetét.

gyűrű – *Ujjon viselt karika alakú ékszer*. **[török]** Körértelmű szó. A ***gyű*** gyök ***gyűr, tűr*** értelműre bővíthető. Alapértelme: egy fém rudacska össze***gyűr***ése két végének összeéréséig kör alakúra.

gyűszű – *Varráskor a tűt nyomó ujj végét védő kis tok.* **[török]** Gyűszöl, gyömöszöl. Az ujjat ***gyö***mö***szö***li a kis t***ű***szőszerű fémtokba, a ***gyűszű***be, mellyel a tűt ***gyö***mö***szö***li, gyűszöli (gyí, gyú), tuszkolja a vászonba.

H

Mássalhangzó: a hangszalagok résében képződő gégehang.

www.osnyelv.hu h

Egy ***hang***, melyet nem kizárólag ***hangszál*** képez. Csak a vele együtt kiejtett ***á*** hang rezzenti meg a hangszálat. Lehelő, torokhang. Egyes nyelvészek szerint, nem teljes értékű mássalhangzó. Oly ***h***ang, mellyel legbelső önmagunkat adjuk. Mélyről jön, a mellkas közepéből, a lelki, szívbeli érzelmek, indulatok – a jó vagy rossz ***hangulat*** fészke közeléből. A mélyről jövő érzelmek, indulatok „legilletékesebb” kifejezője. Visszaborzadási ***h***ang is: ***hú, húh, huj, húhú, uhú!***

A ***h*** hangot a *Czu–Fo Szótár* kedélyhangként is jelöli. Szívből fakadó vidámság: ***h***a-***h***a-***h***a, ***h***a***h***ota, ***h***ej***h***aj, ***h***eje***h***uja, ***h***a***h***ó. Biztatószó, idetartozik a svédek labdarúgó mérkőzéseken kiáltott: ***h***eja, ***h***eja bekiáltása, vagy a rosszemlékű ruszki csatakiáltás: ***h***urrá, de a mi ***h***ajrá szavunk is, mely két szó: ***h***ajts rá! A honfoglaló, majd kalandozó magyarok Európa-szerte rettegett csatakiáltása ANONYMUS szerint: ***h***uj-***h***uj-***h***ajrá!

A ***h*** hanggal kezdődő gyökök a ***h*** hang létrejöttének szellemiségéből indulnak ki. A ***ha*** gyök cselekvést jelentő bővítményeiben mögöttesen a ***kéz***, a cselekvő ***kar*** értelme is megbújik. Innen a germán, angolszász nyelvek *hand – kéz* szavai.

A ***h*** hang ugyanakkor a lefelé süllyedést jelentő szavak kulcshangja. Például: ***h***ever, ***h***ideg, ***h***iba, ***h***ull, ***h***al, ***h***ál, ***h***alál, ***h***ülye stb.

A ***h*** hang a ***hi*** gyök a ***hi***ány fogalmát kifejező alapszó: ***hí***v, ***hí***jú, ***hí***r stb.

hab – *Folyadék felszínén buborékokból összeálló laza képződmény*. **[finnugor]** A ***hab*** általában erős körülkavaró ***hab***arás (kar, kéz) eredménye, amikor is levegő verődik a folyadék közé és így *bub*orékok képződnek. Ebből a ***hab***. A ***hab***arva, ***háb***orodott, ***háb***orú szavakból kicseng a ***b*** hang ***heb***ehurgya ***b***alossága.

had – *Katonaság, hadsereg*. **[finnugor]** Az alapszó valaha a *kar*ral, *kéz*zel (h) ***had***onászásból indult. A ***had***ban a ***d*** hangnak a *támad**ást, ellenállást, vé**delmezést* jelentő szerepe is benne van.

hág – *Valamin fölfelé haladva magasabbra jut. Tetőpontjára hág.* **[finnugor]** A ***há*** gyök a hegyet jelenti, a ***g*** annak le***g***felső (é***g***) pontja. ***Hág, hág***dos, a *Czu–Fo Szótár* rokonítja az ***ág***askodással.

hagy – *Nem vesz el, nem visz magával valamit. Stb.***[finnugor]** A *kéz* háttéri értelme itt is kiérződik (***ha***). A ***gy*** hang (ro***gy***) a helyben maradást jelenti.

ha***gym***a – *Vöröshagyma, fehérhagyma, lilahagyma.* **[finnugor tőből]** Régiesen ***hajma*** alakja volt a szónak. A ***héj***szerű rétegek, ***haj***ak egymásra boruló, kintről befelé sorjában egymást ***ma***rokszerűen ***ma***gukba ölelő látványából jött a névadási ihlet.

haj – *A fejünk bőrét borító, vékony szálakból álló képződmény*. **[finnugor]** A ***haj*** szó ***h*** hangjának keletkezése magyarázza: mélyről, bentről tör fel, ***haj***t ki, de ***haj***lékony is. Innen a só***haj*** megnevezés is. A levegő ***suso***gása ***h*** kíséretében, melyet halkan követ az ***a*** (és ***j***) Innen a ***ha*** ősgyök. E ***haj*** minden valamilyen felületből elő***búj***ó, ki***haj***tó jelenség megnevezésének alapja lett. Majd innen az egész felületet beborító képződmény összességének, a ***haj*** (héj) jelenségnek a neve is. Fej***bőr***ből ki***haj***tó, azt teljesen be***bor***ító ***haj***szálak sok***szor***ozott, **héj*szer***ű, burok***szer***ű szám***szor***zati jelentéséből a ***szőr***, a ***borz*** megnevezés. A ***haj***zat, ***héj***zat aztán minden fedett, borított felület borítójának megnevezése lett: ***haj***lék (fedett lakhely), ***haj***ma (egymást ***ma***gukba foglaló ***haj***ak, ***héj***ak, rétegek) stb.

háj – *Elhízott emberen zsírpárna*. **[finnugor]** A ***háj*** is egy ***haj, héj***, azaz borítóréteg, csak ez zsírból van.

hajó – *Nagyobb vízi közlekedési és szállítóeszköz.* **[? török]** A vízi eszköz hatalmas vázát borító ***haj***lított ***héja***zat lehet a névadó. A *Czu–Fo Szótár* szerint: „Eredetileg oly jármű vagy alkotvány, melyet vízen vagy légben valamely erő, pl. vízfolyás, szél, vitorla, evező mintegy hajladozva terel. Széles ért. tehát hajónak mondható és mondatik a ladik, csónak, sajka, komp, dereglye, gálya stb. pl. halászhajó, révészhajó, csille-, boronahajó (talp), postahajó stb.” Tehát: szél vagy evező által ***haj***tott, ***haj***lított ***héj***jal borított vízi jármű – ***hajó***.

ha***jt*** – *Behajlít, elfordít.* **[finnugor tőből]** ***Héj*** alakúra ívelve torzít (karral, kézzel) – ***haj***lít, ***hajt***.

ha***jt*** – *Menésre késztet.* **[finnugor tőből]** A ***jt*** páros esetenként járás értelmét hordozó: ra***jt***, ku***jt***orog.

hal – *Meghal.* **[finnugor]** Él. Az ***l*** hangnak jelentős szerepe van az é***l***et és ha***l***á***l*** fogalmainak kifejezésében. Az ***é*** a magasság (***é***g), az ***l*** a ***l***ét alapvető feltételei: ***l***ég, ***l***é (víz), é***l***e***l***em, vi***l*** (fény) kifejezéseinek kulcshangja. Ezek jelenléte esetén felfelé ível: é***l*** (ké***l***, dé***l***, cé***l***), nem fé***l***. Ezek hiánya nyomán lefelé hu***ll***, ha***l***, kimú***l***, dő***l***, erőszak esetén: ö***l***.

hal – *Vízben élő kopoltyús, pikkelyes, gerinces állat.* **[finnugor]** Ez a szó a vízben elsüllyedést jelentheti: el***hal***, eltűnik a vízben. A ***h*** hang lefelé süllyedést jelentő szavak kulcshangja is. Például: ***h***ideg, ***h***iba, ***h***ull, ***h***al, ***h***alál, ***h***űl stb.

hál – *Éjszakára valahol megszáll, alszik. Valakivel hál, szeretkezve.* **[finnugor]** ***H***ál, vagyis ***le***fekszik. A h***ál ál*** gyöke, az ***al***vás. A ***h*** ugyanakkor az egész bensőnk (***h*** tünet) nyug***al***mát is jelenti ez esetben.

hála – *A köszönetnek és lekötelezettségnek jótevőnk iránti érzése.* **[déli szláv]** A ***h*** mélyen a bensőből jövő (***h*** tünet) érzés, érzelem. Az ***ál,*** az ***ál***dás gyökszava. A szó ***alá***zatot is kifejező, ősmag(yar)-nyelvi.

halad – *Térben mozogva egyre előbbre jut.* **[finnugor tőből]** A h***al***a***d*** szóban a ***ha,*** a *kéz* is (***ha***n/d), és a belső indulat ***ha***jtása. A ***ha*** (***ha***jnal***ha***sadás) a kezdet is, de a feltételek meglétének fontosságára is mutat. Az ***al***, indu***l***ás az ***al***só fokról, az ***l*** a ***l***áb (indu***l***, á***ll***) az ***a***d gyök azt jelzi, hogy az ***al***-hoz mindig hozzá***ad***unk még v***al***amit, és úgy jutunk előre. Rokona: sz***alad***

hall – *Hangot fülével érzékel.* **[finnugor]** A *Czu–Fo Szótár* szerint: „Eredetére nézve úgy látszik, a hang szóval közös gyökkel bír; t. i. ennek is tiszta gyöke han, ebből ol képzővel lett han-ol, öszvevonva hanl, s könnyebb kiejtés kedveért az n rokon szervü l betühangra változva: hall. Így képződtek a nagyoll = nagyon-ol, nagyon-l, nagy-oll), sokall = sokan-ol, sokan-l, sokall, kevesell kevesen-el, kevesen-l, kevesell. Különben is nem példa nélküli, hogy az n betü l-lel cseréltetik fel, mint: Nándor Lándor; gyanánt gyalánt; danol dalol; régies nám, ma: lám stb. Ezen hasonlat szerént lett a dan gyökből dan-ol, dan-l, dall, a van-ból van-ol, van-l, vall.” Az első hanghatás visszahatása: ***ha***! Második a zönge: ***n-n-n***. Harmadik a csengés: ***g-g-g***. Valami hanog, hanolom. Vagyis ***ha*** ősgyökből ***ha***-n-g. A későbbi ***l***-re alakulást a belső nyelvi kilengés törvényszerűsége hozta. A két ***ll***, beépülve más szavakba is, a *felfogást, kiértékelést, elismerést* jelenti: ha***ll***, soka***ll***, kevese***ll***, áta***ll***, megva***ll*** stb. A magyar nyelvben mássalhangzó nyomatékolása, kettőzése (ez esetben az ***ll***) két vagy több személy közti állapotra, vagy oda-vissza jelenségre utal. Van még egy érdekesség. A *vesz* ige,

mely a *kéz*hez kapcsolódik. Üzenetet kapok, *ves*zem az üzenetet. Ez lehet ***ha***ng is. *Ves*zem az adást, mely ez esetben ***ha***ng. *Vesz, kéz,* ***han***. A ***han*** – *kéz* is.

hallucináció – *Az idegek zavara miatti (hallási) érzékcsalódás*. **[nk: latin]** A szó – ***hall***ucináció – bővítményében lehet latin kötődésű, de magyar eredetű, mert magyar gyökre épült. Hasonló a telefonos bejelentkező-kérdező szócskához, mely Puskás Tivadar és a telefonos kisasszonyok oda-vissza kérdezgetése nyomán maradt fenn az egész világon: ***Hall ? Hall*** engem? ***Halló ? !***

hályog – *A szemlencsének látászavart okozó betegsége*. **[finnugor tőből]** A ***hályog*** is egy ***haj***. Egy ***héj***szerű képződmény a szem látófelületén.

hám – *Igásló szerszáma*. **[német]** A ***hám*** jelentése: ***ha***j (héjazat), mely ***m***agába foglal, tehát körülvesz. Ilyen a bőr ***hám***ja is, és a ***hám*** is bőrből készül.

hamar – *Rövid idő alatt, illetve rövid idő múlva.* **[?]** A gyors ***m***agába foglalás jelensége ***ham,*** a valami szánkba vétele, a gyors falás: ***ham,*** bekapta. Innen jön a ***hamar*** jelenségének megnevezése: ***ham* mar**, azaz bekap és rág, összeépülve – ***hamar***. Van egy székely mondás az indokolatlan elhamarkodásra, sietésre. Mondja a habari, hamari (székely szavak): – *Falunk, s futunk.* Mire a higgadt: – *Nem, eszünk, s menyünk.* A *Czu–Fo Szótár* közli a véleményeket: „Hamar idő. Hamar munka. Ritkán szokott a hamar munka jó lenni. Hamar tanácsnak hamar bánás a vége. A hamarban egy betűje sincs a jónak.”

há***ml***ik – *Valaminek külső hámrétege darabokban leválik*. **[finnugor tőből]** A felső borító *héj*, ***hám***felület elvesztése. Az ***ik*** mozgás.

hamu – *Szilárd szerves anyagok elégése után maradó szürke porszerű anyag.* **[finnugor tőből]** A ***hamu*** szó a ***hom, ham*** gyökből indul. A ***h*** hang a könnyed tulajdonság kiemelője. A h***om***, ***om***lékonyság. Tulajdonképpen a ***haj, héj, hám*** fogalmi körébe is beillő. Talán: ami végül, ***ha ma***rad. A ***va***lami, ***va***laha élőnek a ham***va***, ***ma***radványa, mely csak por***hám***ként borul rá valamire. *„Kezdi hunyorgatni* ***hamva****s szempilláit.”* (ARANY JÁNOS: *Családi kör*). A ***hamu*** szóvégi ***u*** hangja a ***le*** irány.

ha***ng***a – *Rózsaszín virágú örökzöld törpecserje*. **[?]** A ha***ng***a ***ng*** tengelyhangzó párosa gye***ng***eségében is erőt jelentő. A gye***ng***ének látszó ha***ng***a zse***ng***e hajtásaiban zso***ng***ó életerő feszе***ng***. A növény másik neve is igazolja ezt: ***erika***. Az ***Erika*** nőnévként is megjelent az ősmag(yar)-nyelvet beszélő népnél (nem germán név). Az ***er*** élet***er***ő, az ***ik, ika*** mozgás (németül nem bontható, magyarázható). A kis örökzöld cserje úgymond: megvédi ősmag(yar)-nyelven adott nevét.

ha***ngy***a – *Szervezett közösségekben élő kis fekete, barna vagy vörös rovar.* **[finnugor]** A *Czu–Fo Szótár* a ***han*** és ***ham*** (hemzseg) gyökből vezeti le. „Némely tájszólás szerént hanggál.” Ez a „ha***ng***gál” az ***ng*** párosnak a mozgással kapcsolatos értelmét adja (bara***ng***ol, bolyo***ng***, csata***ng***ol, kere***ng***, roha***n-g***ál). A ***hangy***a rengeteget mozog. Viszont a ***hangya***szorgalom emberi vonatkoztatásánál szerintem a ***han*** gyök átmegy *kéz* jelentésbe. Ez azt is jelentheti, hogy nem a ***hangya*** ihlette a *szorgalmas* jellemzőt, hanem a *szorgalmas kéz*ről kaphatta nevét a ***hangya***. Az ***ngy*** kötött mássalhangzó párosnak szavakba beépülve van kedvező, de kedvezőtlen jelentése is. A kedvező talán 2/3, tehát több. A ha***ngy***aszorgalom közhely. A gyö***ngy***értékű asszonyszemély, a férjéhez kele***ngy***ével érkező á***ngy***, á***ngy***ika, aki szorgalmasan gö***ngy***öl, görö***ngy***öl (kapál), kala***ngy***ál, tehát ha***ngy***aszorgalommal végzi munkáját. Esetenként tagadással értékel jó irányba: nem járatja ro***ngy***okban férjét, gyerekeit, nem lesz ri***ngy***ó, és öregségére sem vén vara***ngy***os boszorkány. Az ***ngy*** párossal alkotható a ***négy***, mely a munka száma (jól ***négy***elik – keményen dolgoznak). SZABÓ SZILVIA írásszakértő (grafológus) szerint: „a négyes a cselekvés, a munka száma” (SZABÓ SZILVIA: *Az írás tükrében*. http://www.azirastukreben.hu/grafologiai-szamok-4)

hány – *Valamit valahová dobál, szór. Ételt kihány. Stb*. **[finnugor]** Itt a *kar, kéz* értelme a szóba épülve: ***há***ny, szét***há***ny. Ugyanez az értelme a ***hany***ag, tre***hány*** szóban is, mely a ***h***átr***ány*** szóból rövidült, alakult. (Az étel ki***hány***ása már betegségre utaló, kivéve, ha nem alkohol koholmánya.)

hány – *Szám szerint mennyi?* **[finnugor tőből]** ***Hány***at ***hány***tál (dobtál) ide? Né, (rámutat) ***hány***at! A kéz kar jelentés mellett az ***ny*** hang kulcs ez esetben. E***nny***i a *köze* (kéz – hán) a számrendszerhez. A *me**nny**i* is találó, ez is a *mené*, el*menők*, az e célra kiválasztottak számát jelzi – me***nny***i me***ny***jen, azaz há***ny***.

hara – *Szőrposztó. Ebből vart zsák.* **[vándorszó: török < arab]** Az ősmag(yar)-nyelvben a ***ha***j és sző***r*** közös neve lehetett a ***har***. Az szőr erősebb a hajnál, egyenesebben álló, esetenként szúrós (har – magas, ar – hegyes). Bizonyíték, hogy a német, holland, angol, észak-germán nyelvekben majdnem azonos alakban jelenik meg a ***ha***j és a sző***r*** (Haar, Haare, hair, hairs stb.). Ezek (akár az említett

han – *kéz, kar*) mind ősmag(yar)-nyelvi származékok. Persze a török nyelvek és az arab is átvette az ősmag(yar)-nyelvből.

harács – *Az oszmán-török birodalomban a nem mohamedánokra kivetett adó.* **[török < arab < perzsa]** A *Czu–Fo* nem a törökből örökíti: „Egyezik vele hangban a török kharads, mely adót jelent azonban a magyar **har** gyök egészen hasonló **zsar** gyökhöz (zsar-ol szóban), valamint **sar** gyökhöz is (sar-cz szóban),… a lényeges **r** hang, mely jelenti főképen a **hor**zsolást, **sér**tést, rovást, irtást, … Eredeti jelentése tehát általán **zsar**olás, és ami ezzel együtt jár: dúlás, pa**zar**lás.” (Kiem. K. S.) Hozzátehetjük még a ***her**dál* szót is, és a ***har***ap, ***mar*** sem áll messzire. Tehát magyar szó.

harag – *Bosszús indulat vagy indulatos lelkiállapot.* **[finnugor tőből]** A ***har*** magas. Ez esetben bosszús érzelmi magasság. Oly bosszús, hogy ***rág***ni is tud, ha kell – ***harag***. A ***g*** jelenthet vé***g***leg rö***g***zült, megváltoztathatatlan érzelmi állapotot is – örök ***harag***. A ***harag*** a legrombolóbb lelki érzés. Egyike a nagyon sok jelzővel ellátható főneveknek.

hara***ng*** – *Fémből öntött, fordított serleg alakú, rendszerint toronyban felfüggesztett érces hangú jeladó eszköz.* **[török]** ***Har*** – hegy, magas, ***ang*** – hang. A valóságban is magas helyen áll, és magas hangon is szól. Tehát éles hangon ko***ng***ó eszköz. Az ***ng*** páros hangvonatkozású szavak végcsengője is: bi***ng***-ba***ng***, bo***ng***, cse***ng***, csö***ng***, do***ng***, dö***ng***, fi***ng***, ha***ng***, ko***ng***, pe***ng***, zajo***ng***, ze***ng***, zö***ng***, zsibo***ng***, zso***ng***. Valószínű, hogy a török nyelvűek is ***harang***oznak, de a szó, a megnevezés nem sajátjuk – ősmag(yar)-nyelvi.

harap – *Fogát belemélyeszti valakibe, valamibe.* **[? finnugor]** Hegyes (***har***) fogaival teremt k***ap***csolatot.

hara***szt*** – *Avar. Száraz fű.* **[szláv]** El***ha***lt, szá***ra***z, ***asz***o***tt*** növényi maradvány – ***haraszt***, vagy ezen nőtt cserjés. A *Czu–Fo Szótár* említ ***haraszt***erdőt is: „Jelent általán erdős helyet. V. ö. HAR. Különösen 1) Fiatal, sarjadzó, cserjés erdő, melyet a barom jár, miért nagyra soha sem nőhet.”

ha***rcs***a – *Pikkelyek nélküli, hosszú bajuszú édesvízi ragadozó hal.* **[?]** A ***har*** a ***har***ap gyöke, jelentheti a ***har***cias támadó tulajdonságot, lévén ragadozó. A ***rcs*** páros feltételezhetően a pikkelyek hiányának ko***rcs***os fu***rcs***asága, esetleg hasonlati: a halak vé***rcs***eszerű elragadása.

há***rf***a – *Háromszögletű keretre feszített húrokból álló pengetőhangszer.* **[német]** A ***hár*** magaslat, némely nyelvekben ősmag(yar)-nyelvi eredetű, áldást jelentő szó (román – har). A ***hárfa*** Istent dicsőítő hangszer volt a régi időkben. Tehát magaslatok irányába elhangzó zenét játszottak rajta. Az ilyen imádati események is a magaslatokon (hegy – har) történtek. A ***hárfa*** második szótagja ***fa***, az anyag, amiből készült. Minden ellenkező erőlködő magyarázkodás dacára, az ősmag(yar)-nyelvben alakult ki a szó: ***fá***ból készült dicsőítő hangszer.

hari***sny***a – *Lábra simuló, térden felül érő, kötött páros ruhadarab. Fehér házi posztóból varrt szűk székely férfinadrág.* **[ukrán]** A ***ha*** ősgyök bővítményei közül egyik a ***haj*** (héj) – burkolat. A ***ha*** gyök része a ru***ha*** szónak. A ci***ha***, duny***ha***, ci***he***lődés mind tartalmazza a gyököt. A ***hár*** gyök a *Czu–Fo Szótár* szerint egyenlő a ***hám*** gyökkel. Vagyis felszíni burok. Ugyanakkor a *Czu–Fo Szótár* a ***har*** gyök kapcsán a szőrből is eredezteti. A tarisznya, mely székelyül kiejtve ***tar***isnya, posztóból készült zsákszerű füles táska, melyben ***tar***tani, szállítani lehet valamit. Tehát a ***tar***isnya szótöve használati. A ***har***isnya szótöve (har) eredői és használati jellemző. Az ***isnya*** jelentése talány. A lágyított mássalhangzók laza, puha dolgok megjelenítői. Ilyen női ruhadarab a szok***nya***, mely szintén a lábakat takarja, szintén ***nya*** végződésű. És van női har***isnya*** is. A ***nya*** mindenképp a ***nyú***jtott hosszúság (nyak). Az ***isnya*** esetében az ***i*** hang a mozgás (izeg, iklat), az ***is*** lehet ***is***métlő, gyakorító, és emelkedő irány. **Har**is***nya*** – hosszú ruhadarab, melyet mindennap, ***is***mét és ***is***mét, felhúznak a lábakra. Fölöttébb érdekes, hogy a magyartalan szerkesztők szerint a zárt társadalmi szervezetben élő székelység a legjellegzetesebb ruhadarabjai egyikének a jóval később kialakuló *ukrán* nyelven adott nevet! Ha az ukránoknak megvan ez a szó, ily értelemmel, akkor az ősmag(yar)-nyelvből (mely egy és ugyanaz a székely nyelvvel) örökölték.

ha***rk***ály – *Tarka tollazatú, fákban élő rovarokkal táplálkozó, a fák törzsén kúszó és kopácsoló madár.* **[finnugor]** A ***har*** hegy, ez a hegyes csőr. Az ***rk*** páros a madár jellemzőinek felsorolásában kulcshangzó. A ha***rk***ály ta***rk***a ruhájában ott sa***rk***al a fán, a fa***rk***ára támaszkodva fü***rk***ész, mintha az e***rk***ély pá***rk***ányán kapaszkodna, és a fát szu***rk***álva to***rk***oskodik. A *Czu–Fo Szótár* szerint: „Nevét vagy az erdőt jelentő har, vagy hihetőbben a hangutánzó har szóktól kapta.”

ha***rm***at – *A szabadban hajnalban vagy alkonyatkor lecsapódó légköri nedvesség.* **[?]** Hegyek ***harmat***ja. A ***har*** – hegy, a ***mat*** a ***med*** (ned), vizet jelentő gyök módosulata.

ha***rm***i***nc*** – *Háromszor tíz.* **[finnugor elemek]** Eredete a ***három*** szóból levezethető. A *Czu–Fo Szótár* szerint: „[…] tőszámnév, mely a tizedek sorában harmadik fokon áll […]” A tíz a tűz (tűzháromszög). A húsz szónak köze van a húzás fogalmához. A ***harminc rm*** párosa többnyire komoly, szigorú, de van hang-, eredet-, alaki stb. vonatkozása is. A szó fark***inc***ája játékos hangzást idéző, az ***nc*** páros szerepéből eredően. Ha az ***nc*** játékos hangulatú végződést nézzük, akkor az ***rm*** páros nem az á***rm***ány, fö***rm***ed szavakban való értelmét, hanem inkább a ha***rm***at, ha***rm***ónia értelmét viszi a szóba. A három jelentős szám az ősmag(yar)-nyelvben, három tanú a biztos igazolás, három a/z (magyar) igazság, a hármas kötés a legbiztosabb kötés, hármas támasz nem billen, hármas kiterjedésű a világegyetem stb. A hármas szám oly jelentőséggel bírt, hogy az egész népmesekincsünk erre a számra épülő. Tehát már a három szónál érződik az összhangra (harmónia) utalás. A számok nevei nem véletlen alakultak ki. Erről, az egytől tízig számokról már írtam, és a leírást érdemes elolvasni a www.magtudin.org nyelvészeti oldalán. Ha a ***tíz***zel elértünk egy ki***tűz***ött célt, tovább megy a küzdelem, húzunk a húszig, de mivel az ésszerűség törvénye megköveteli, nem állhatunk le a kétszer tíznél, az összhang elérése végett el kell jutnunk a ***tízesek harmadik fokáig***, a három igazságáig, és e megvalósított összhangzat nyomán feltör a játékos jókedv, s ez az ***nc*** párosban fejeződik ki – harmi***nc,*** ez a vége, a farki***nc***ája. Ha megfigyeljük az ***nc*** páros szerepét a kifejezéseinkben, többnyire játékos hangulatot idéz (bukfe***nc***, ci***nc***og, ha***nc***úrozó, he***nc***eg, hu***nc***ut, i***nc***ifi***nc***i, ka***nc***a, katri***nc***a, ke***nc***e, lá***nc***, mago***nc***, pu***nc***i, tá***nc***, s az ***nc*** hangokkal alkotható szavak a ***cin***i, ***cun***i). Ezekből arra következtethetünk, hogy a számok megnevezései a nemzéshez kötődőek, s elsősorban a család létszámának szaporodása nyomán alakultak ki. A hármas igazság összhangjának törvényéhez ragaszkodva a tízesek harmadik fokáig, a ***harminc***ig tartott a küzdelem. A ***harminc*** elérése fölött érzett öröm, a bukfe***nc***, az ünneplő tá***nc*** arra enged következtetni, hogy az emberben már eredetileg benne volt a háromirányú kiterjedés, a három igazság ösztöni érzete. A további tízes csoportok számainak megnevezése is igazolja ezt, melyek már csak besoroló, nyugtázó értelműek, és a létezést jelentő ***van*** igéhez kötődőek: negy***ven***, öt***ven***, hat***van***, het***ven*** stb.

három – *A kettőnél eggyel több.* **[finnugor]** A ***har*** hegyet jelentett az ősmag(yar)-nyelvben. A hegyek ***har***matja áldás volt. A **har*mat*** szó, bontásban **har-*mat***. A ***mat, mad, med, ned*** vizet jelentő gyökök. A **har*mat*** olyannyira volt áldás, hogy az *áldás, kegyelem* szó a román nyelvben az ősmag(yar)-nyelvből átvett gyök – ***har*** – mind a mai napig. Az *egy*én (egy) és a *ked*v***es*** (kettő), a *két fél* együttműködésének *kegyelmi áldása*, a sarjadék, a gyermek, a **har-*mad***-ik, mely a hegyek **har*mat***, **har*mad*** áldásához hasonlítható. A ***harmad***ik megérkezésével családdá válik a házasság. ***Három*** a magyar igazság. Innen a *harmónia* (összhang) szó eredete. Lásd a **harminc** címszónál.

há***rp***ia – *Madártestű ártó istennő. Dél-amerikai sólyomféle ragadozó madár.* **[nk: latin < görög]** A madártestű ***Hárpia*** a valódi ***hárpiá***ról kapta-e nevét, vagy fordítva, azt nehéz lenne eldönteni, de az biztos, hogy közös jellemzők adtak okot a közös megnevezésre. A ***hárpia*** (a madár) már támadott emberre. Az ***rp*** páros minden szóban tengelyhangzó, leginkább a ká***rp***ál szóban ad emberi megfelelőt, hasonlót a ragadozó madár tulajdonságaival. Az ***rp*** párossal alkotható a *repül* szó, mely a madárra jellemző.

há***rs*** – *Mézillatú virágú, szív alakú levelű fa.* **[finnugor]** ***Hár*** – magas, a ***hárs***fa virága gyógyító erejű főzetre jó. Vagyis kó***rs***ág elleni. A ***hárs***fa puha, könnyű faanyaga gyo***rs***an száradó és könnyen művelhető. De meglehet, hogy a fa forgácsolásakor adott ***hers***egő hangja is névadó jellemző (há***rs***olható, azaz há***rs***a, felszíne szépen szeletelhető).

hártya – *A folyadék felszínén képződő réteg. Élő szervezetben bizonyos részeket borító vékony burok. Pergamen.* **[vándorszó: görög < ? egyiptomi]** Lám, mit ír erről MAGYAR ADORJÁN: *Elméletem az ősműveltségünkről* című művében. **„**Birtokomban egy „tudományos” cikk, amely pontosan ugyanilyet állít, vagyis a magyar HÁRTYA szót a latin charta = papiros szóból származtatja. Pedig a magyar hártya szó vékony, bőrszerű valamit jelent, de emellett még specializálatlan természeti szó, mert jelenthet úgy állati, mint növényi, valamint mesterségesen előállított hártyát, mint például filmet is. Rokona a magyar KÉREG szó, amely szintén bőrszerű, de vastagabb dolgot jelent. Viszont kétségtelen, hogy a magyar hártya és a latin charta szó egymásnak úgy hangtani, mint jelentésbeli rokona is. Ámde a magyar hártya szónak a kéreg szó is közvetlen rokona (H-R, K-R). Sokan gondolkoztak már azon, miért nevezik Erdélyben a fából készülő vizeskorsót KÁRTYA néven. Pedig ez igen világos: azért mert régi nyelvünkben a KÁRTYA szavunknak KÉREG értelme volt, és mert az ilyen korsó régen fakéregből készült, ugyanúgy, mint a KÁSZÚ, amely

fakéregből ma is készülő edény. De hogy hártya szavunk, nyelvünk ősrégi saját szava, ezt nemcsak az bizonyítja, hogy nyelvünkben számos hangtani és jelentésbeli rokona van — holott az idegen nyelvből átvett szavak a nyelvben egyedül állanak, rokontalanul — hanem még az is, hogy északi rokonnépeink nyelvében is kerta=kéreg, amellyel azonban pontosan egyezik az olasz corteccia (korteccsa) = kéreg. De ezenkívül a németben is Kork, a szlávban kora=kéreg, amely utóbbi kettő meg azonnal KORSÓ szavunkat kell eszünkbe juttassa, amely edény pedig, amint láttuk, régen valóban fakéregből készült. Holott Ázsiában a törökben a kéreg neve kabuk, tehát egészen más szóalakú. De más alakú a török gisa=hártya szó is. Viszont ez utóbbi török szót illetőleg a következő megjegyzést kell tennünk: E török gisa szó hangtanilag azonos a magyar KÁSZÚ fakéregből való edényt jelentő szóval, amiszerint a magyar szó eredeti értelme KÉREG kellett legyen. Mindkét szó pedig hangtanilag azonos a szláv kozsa=bőr szóval (G-S, K-SZ, K-ZS). Miután pedig kétségtelen, hogy a törökség gisa szavát nem vehette a szlávból, eszerint kitűnik, hogy e szláv szó vagy a törökből származik, (miként számtalan más szláv szó is a törökből, vagy tatárból) vagy pedig közvetlenül a magyarból. Ámde ismeretes az is, hogy a régi egyiptomiak a papirusz növény vékony hártyáját használták írópapirosként, amely növény nevéből a mai papiros szó is származik. Utóbb ugyanez anyagot a görögök, majd a rómaiak is használták írópapirosként. Ezt azonban a rómaiak charta, harta néven nevezték, a görögök pedig hartesz kartesz néven, amely nevek a legpontosabban a magyar hártya szóval, de meglehetősen a finnugor kerta szóval is egyeznek. Miután pedig a magyar és finnugor szó még ős-szó, amely természeti dolgot jelent, a görög és latin szó ellenben igen késői műveltségi szó, amely már az írástudást is föltételezi, eszerint tehát csakis a görög és latin szó származhatott a magyar hártya szóból." Ehhez nincs amit hozzáfűzni.

has – *A törzsnek az emésztőszerveket és az ivarszerveket magában foglaló része. Ennek külső fala.* **[?]** Az ***as, ás*** nagy terjedelmű befogadó, vagy erős jelentésű: k***as***, v***as***, v***ás***ár, óri***ás*** stb.

hasad – *Anyag, erő hatására egyenes vonalban kettéválik. Hajnalhasadás, Maghasadás.* **[finnugor tőből]** Lám a ***has*** szónál még ismeretlen az eredet, de itt, a ***hasad***nál már finnugor tőről beszél. A szó eredetileg nem beszél tulajdonképpeni repedés általi ***hasad***ásról, mert a ***hasad,*** szó szerint nem is azt jelenti. Inkább a nagy befogadóképességű ***has ad***akozó megnyílásáról – hajnal ***hasad***, gyönyörű napra ébredünk. Mára azonban ez a köztudatban repedést is jelent.

haszon – *Anyagi előny, nyereség. Szellemi nyereség.* **[? finnugor tőből]** A ***haszon*** szóban is benne az alkotó, cselekvő *kar, kéz* jelentése: ***ha***, mely ***ho***z, innen a ***ho***zam, mely ***haszon*** is. Az ***asz*** az érett termés (***asz***tag), az ***on*** rag az alkotó, cselekvő *ke*zek munkáj***a*n** alapuló nyereség. A szorgalmas *asszony* a legnagyobb ***haszon,*** erkölcsi nyereség. Régen a *nyer*eséget a ke*nyér* jelentette – /ke/nyer/eség. Ma is kenyérkeresetre megy a magyar ember, ha dolgozni jár.

hat – *Valami a természetének, rendeltetésének megfelelően működik.* **[finnugor]** A ***hat ha*** gyöke a *kéz*, a *kar*, ami az ötön felül van. Valami, ami ***hat***, ***hat***ást fejt ki egy bizonyos ***hat***árig, de csak addig fejthet ki ***hat***ást, ameddig ereje van érvényesíteni megtervezett ***hat***ásfokát. A jelképes és valós erős *kéz* szerez érvényt a ***hat***alomnak. A ***h*** a belső indíték is, a ***t*** a ***tett***.

hat – *Ötnél eggyel több.* **[finnugor]** A ***hat*** tökéletes szám, mivel osztható alkotóival: 1 + 2 + 3. A ***hat***alom ***hat***óerő, az erős *kéz, kar*. A szó eredete a *Szem*úr népéig visszavezethető. Idézet TOMORY ZSUZSA egy korábbi leveléből: „A szemerék (sumérok, sumírok) a hatos számrendszer szerint számoltak – náluk a hat és ennek hatványai voltak a tökéletesség számai." Ezek nyomán szerintem a valószínű eredet: ***hat*** törzsi vén ***hat*** ülőalmon hozta meg döntéseit. A ***hat alom*** szentélye (akár a trónterem) jelkép volt, a kötelezően tiszteletben tartandó döntések meghozatalának színhelyeként. Ami a ***hat alom*** színhelyéről származott az a ***hat alom*** kötelező érvényű utasítása volt, és ***hatalom***mal bíró az emberek mindennapjai, élete fölött. Innen a *kar****hat*****alom** elnevezés is. Ez lehet kutatás tárgya a továbbiakban, de a nyelvből erre lehet következtetni, és a nyelv téves megállapításokat meghatározásként nem enged rögzülni.

hát – *A törzsnek a hasi résszel ellentétes, a nyaktőtől a gerincoszlop végéig terjedő része. Akkor lássam, amikor a hátam közepét.* **[finnugor]** Ha jelképesen a ***h*** a mellkasi mélység (***h*** tünet), az ***át*** a vállon túlvetett, vége nem l***áth***ató fonal, melynek állapotáról nincs l***áth***ató képünk. A ***hát***unkat szabad szemmel nem l***áth***atjuk. Ezért a hasonlatokban a bizonytalan képpel kapcsolatos megjegyzések kezdőszava: ***hát*** (***hát***, nem tudom, ***hát***, ki tudja stb.). Mintha azt mondaná: ***Hát*** *ti tudhatjátok,*

*milyen a **hát**am, mert én még nem láttam.* Ugyanakkor hágható magaslatot is jelent, hegy***hát***, ló***hát*** stb.

hattyú – *Hosszú, íveltnyakú, kecses fehér, lúdféle vízimadár.* **[német]** A ***hattyú*** nem csak egy szép állású hosszúnyakú lúd- vagy kacsaféle. A magyar nyelvben különlegesen nyomatékolják a mondandó kifejező erejét a kettős mássalhangzók. De ritka eset, amikor lágyított mássalhangzónál áll elő ez, mivel a lágyított mássalhangzók enyhe, finom, laza árnyaltság jelenségeinek kifejezői. Ilyenkor nagyon akarja hangsúlyozni, kiemelni a nyelv e kifejezési eszközével a fennforgó jelenséget. Azt kell mondanunk, hogy a nyelv kivételesen kevés esetben nyúl eme sajátos eszközéhez. A ***ty*** hanggal a fü***tty***, ri***tty***en szavak mellett a duga***tty***ú, forga***tty***ú, ferge***tty***ű, pörge***tty***ű, sika***tty***ú, sziva***tty***ú szavakban, mozgásban kifejtett erő esetére találtam. A *dugató, forgató, pörgető, szívató* háta mögött van egy alany, aki végezi a munkát. A duga***tty***ú, forga***tty***ú, ferge***tty***ű, pörge***tty***ű, sika***tty***ú, sziva***tty***ú különleges munkavégző alannyá lépnek elő. Ezekhez társul a ***hattyú***? Hogyan, hiszen a ***hattyú*** akkor éri el a legnagyobb látványi ***hat***ást, ha szinte alig mozdul. Ez a kulcs! A ***hattyú*** maga a könnyed, költői hófehér kecsesség látványának megtestesítője. Egy különleges, ***hat***ványozottan szép, elbűvölő ***hat***ású jelenség – ***hattyú***. Aki ezt a szót idegen eredetűnek mondja, az nem ismerte meg mélységeiben a magyar nyelvet, keveset tud e nyelv rejtelmeiről –, hogy egy idegen szót használjak – nem ismeri a magyar nyelv metafizikáját, esetleg szándékosan félremagyaráz pénzért vagy vezényszóra.

ház – *Állandó lakhelynek való épület.* **[finnugor]** A ***há*** gyök itt is *kar, kéz*. Hárít. Mit hárít? Mit ***z***ár ki? Mi marad kívül? A ***z***ivatar, ***z***imankó, ***z***űr, ***z***aklatás, ***z***aj, ***z***avar, ***z***ápor, ***z***uhé, ga***z***, ga***z***fickó, ga***z***ember stb. A finneket s az ugor sógorokat nem zárja ki, ha jó szándékúak, tisztességes emberek, bár nem vér- és nyelvrokonaink. Csak annyi közös, hogy sok dolgot átvettek az ősmag(yar)-nyelvből, melyet a magyar nép megőrzött, bár nem hiánytalanul. Aki ezt nem így mondja, az a következő címszó művelője:

hazug – *Tudatosan valótlant mond.* **[?]** A ***hazug*** nem a nyílt terepen áll egyenesen, hanem rejtett ***zug***ban szorong, és attól fél szüntelen, hogy rajtakapják. Igazzal szemben gaz a ***hazug***. A ***h*** itt is belső indíték, de talán *kar, kéz* is, mert a ***hazug***ság tettekben is megnyilvánul. A további hangcserékkel bármerre forgatjuk, az *igaz* szó nem jön ki, mivel nincs benne a felemelő égi ***i***, csak a csúszó, hullámokba süllyedő ***u*** hang.

házsá***rt***os – *Minden apróságért veszekedő, zsörtölődő.* **[vándorszó: arab]** Az igaz, hogy a ***zs*** hang közel-keleti utálatossággal hozható kapcsolatba, de a házsártos szó nem arab eredetű. A ***h*** jelenlét belső indíték, a ritkán kellemes, inkább többnyire utálatos ***zs*** hang (***zs***émbes, ***zs***örtös, ***zs***ivaj, ***zs***arol, kap***zs***i, ***zs***arnok, ***zs***ugori, ***zs***ivány, u***zs***orás), az ***rt*** párosnak az á***rt***, csö***rt***e, fe***rt***ő, hóbo***rt***, i***rt***, sé***rt*** stb. szavakban való jelenléte sem szívderítő. Az ***á*** hangok a hangoskodást jelzik. A szó még az ősmag(yar)-nyelven fogantatott. A ***zs*** hang alapvető utálatosságának gyökerei már a messzi ókorban is jelen voltak, mára már terjedelmes lombozatai borulnak a világ fölé.

hecsepecs – *Csipkelekvár.* **[német]** Nem tudom, hol ebben a német elem, mivel a szónak minden eleme magyar. A *Czu–Fo* a német Hagebutte szóból ihletettnek véli. Szerintem itt nagyot tévedtek. Ugyanis Székelyföldön leginkább a tanyalakó székelyeknél használatos, akiknek kevés közük van a német szóhoz. Ez hamisítatlan játékos tájnyelvi megnevezés. A ***cs*** hang sűrű használata az ilyen könnyen cseppenő anyagoknál jellemző: pö***cs***ög, pa***cs***magol, lo***cs***ol, frö***cs***köl. Semmi köze nincs a német nyelvhez.

hedoni***zm***us – *Az élet értelmét az élvezetekben kereső ókori görög tan.* **[nk: görög szóból]** A szó épp az ellenkezőjét fejezi ki az Éden szó jelentésének. Az Éden szó hallatára mindenki Éva pucérságán csámcsog. A szó bibliai értelme a *védelmezett ártatlan egyszerűség*. Az ***éden***i v***éden***cek. A hedonizmus messzemenő élvhajhászás. Ami magyar vonatkozású a szóban: ***Éden***, egy meghatározott hely. Lásd az **éden** címszónál.

heg – *Seben keletkező var.* **[?]** Ami széttört és újra h/***eg***észé válik, egy lesz. A ***h*** a belső óhaj (h tünet), de lehet gondoskodó *kéz* is, a ***g*** az összefogás, kötés. Itt a seb gyógyuló varrata.

hegedű – *A vállhoz szorítva megszólaltatott négyhúrú, legmagasabb hangolású vonós hangszer*. **[?]** A szó a húz-tol, ***hege-de***ge szójátékból indulhatott valaha – ***hegedő, hegedű***.

hegy – *A dombnál magasabb és meredekebb földfelszíni kiemelkedés.* **[? finnugor]** A ***gy*** hang szóvégi jelenléte többnyire jelképes vagy valós kiemelkedő, kicsúcsosodó, éles jelenségek leírója: a***gy***, be***gy***, fa***gy***, ***gy***ó***gy***, he***gy***, iri***gy***, je***gy***, ke***gy***, na***gy***, rü***gy***, sze***gy***, szü***gy***, tő***gy***, ü***gy***, ürü***gy***, vá***gy*** stb.

héj – *Gyümölcs, termés külső védőburka.* **[? finnugor]** A ***héj*** nem egészen ugyanaz, mint a ***haj***. Van gyümölcs***héj***, mely le*hám*ozható, tehát a ***héj***, *hám* némileg hasonló. A hajléknak, mely fedett lakhely, van szilárd teteje, ***héj***a, alatta a híjú, azaz padlás. A háztetőt még nevezték eresztő***héj***nak, rövidítve eszterhéjnak, eresz***héj***ának, zsind***héj***nak, majd zsindelynek, zsendelynek, zsúp***héj***nak mely a vizet a *hely*ére, a földre *eresz*ti le.

he***kt***ikás – *Tüdőbajos, köhögős.* **[nk: francia (görög szóból)]** Két magyar szó összetett alakja: ***hek***, fordítva ***keh***, vagyis ***köh***ögés. A másik ***tik, tik***og, vagyis krákog, köhög. Nem is francia, nem is görög eredetű. Görög nyelvbe az ősmag(yar)-nyelvből jutott szófordított alakban.

hely – *A térnek az a része, melyet valaki, valami elfoglalhat.* **[?]** Egy ***hely*** lehet *eset*leges vagy *ki**je**lölt*. Itt is megjelenik a *kéz* értelme. Az esetlegesség kifejezés tartalmazza létrejötte körülményeit – oda *e*sett. Véletlen esetén (esetlegesség) oda***ej***tették, így oda ***ej***tve, ott lett véletlen h***ej***e, azaz ***hely***e. Kijelölt ***hely***: az emberi történelem hajnalán a ***hely*** kijelölése lelki tényezőktől függött. A ***hely*** bensőséges viszonylatú volt, és mint ilyen, erkölcsi magaslat. Mire jelöltek ***hely***et? *Otthon, imádat, végső nyugalom* céljaira. Mindannyi bensőséges hangulatú, „magyarul”: intimszféra. Ezeken kívül a testi szükség dolgának ***hely***e, ahol szintén egymagában illő lennie az embernek. A szó ősmag(yar)-nyelvi.

he***mzs***eg – *Tömegesen ide-oda mozog, tolong, nyüzsög.* **[? szlovák]** A nyü***zsög*** szó a szótár szerint nem szlovák, hanem hangutánzó-hangfestő. A ***hem***pereg is hangutánzó-hangfestő. A ***hemzseg*** viszont szlovák. Érdekes átvedlés. (Apám, anyám ismeretlen, de én tót vagyok. Ez akkor felvidéki, állami gondozott, árvaházi szó?)

he***nt***es – *Sertés levágásával, feldolgozásával (árusításával) foglalkozó, erre képesített szakember.* **[? cseh]** A *Czu–Fo Szótár* megállapítása szerint: „Némelyek hántos szóból származtatják, aki mintegy hántja, lehántja a leölt disznót, vagyis elválasztja annak szalonnáját a húsától, s minden egyéb és nagyobb részeket egymástól.” Nem vonható kétségbe, de van ennél találóbb. Talán ez is, az is. A ***hentes*** a sertés levágásakor és utána ***henter***geti, azaz forgatja egyik oldaláról a másikra a talajon, padlón az állatot. Miután a daraboló-asztalra kerül a levágott, szőrtelenített, pörzsölt állat, ott is ***henter***getni kell ide-oda, darabokra szedni, azaz ***hánt***ani. Tulajdonképpen minden darabot megforgat, ***henter***get a ***hentes***. Hol ebben a cseh jelleg?

henyél – *Tétlenkedik.* **[? szlovák]** Aki ***henyél***, az ár***ny***ékba húzódik, ***enyh***e helyen, ***enyh***helyen, r***enyh***én, l***anyh***án ***henyél hany***agul, tu***ny***án…, de nem szlovákul. Az ***ny*** hang a ***ny***avalygó, ***ny***afka, ***ny***ifi***ny***afi, ***ny***ávogó, ***ny***ivogó, vi***nny***ogó, ***ny***afogó, ké***ny***eskedő szavakban értelemmeghatározó hang. Az e***rny***ed, ge***rny***ác, ko***rny***adozó szavakban is a ***henye*** lustaság vetületeit mutatja be.

he***rc***eg – *Rangban az uralkodó család tagjai után következő legmagasabb rangú főnemes.* **[német]** A ***herceg*** nem német eredetű szó, az ősmag(yar)-nyelven kellett kialakulnia. Eredete, annak magyarázata több oldalról közelíthető. A történelem a ***harc***ok kora. Az uralkodó, a király után rangsorban a hadak vezére következett (lásd a törököknél: szultán, nagyvezír). A ***harc***okban ő volt az ***ék***, aki elől haladt – ***harcék, herceg***. A ***har*** – hegy, magaslat, az ***rc*** páros a szóban jelentheti az erős *kar*ral, *kéz*zel a ***harc***okban szerzett bé***rc***nyi magasságú hírnevet, mely mélyen van ka***rc***olva az emlékezetek jelképes sziklafalába, az ***eg*** a ***leg***, a magasság, a csúcs – ***herceg***. A ***-ceg*** a hen***ceg*** szóban is az önhitt magasabbrendűség jelzője. Ezt aztán később a germánok, a német nyelv kölcsönvette és használta.

he***rc***ig – *Kedves, helyes.* **[német]** A ***her*** itt is azonos a ***har*** – hegy, magasság értelmével, de a ***cig*** becéző, jó értelemben ***cik***iző, játékos hangulatot kölcsönöz. A szót általában a *kis* jelzővel együtt használják (***c*** hatás, be***c***ézés): ***hercig*** *kis* teremtés, ***hercig*** *kis* nő, ***hercig*** *kis*lány, vagy *kis*fiú. Vagyis: kiemelkedően (jó értelemben) cikis.

here – *Férfinak, illetve hím emlősállatnak páros hím ivarmirigye.* **[finnugor]** A hímnél ez a ***h***elye az ***ere***detnek, a nemző***er***őnek – ***ere***det, ***h***/***ere***det.

heri***ng*** – *Az északi tengerekben élő ezüstös testű kis hal.* **[német]** Nagy rajokban ***kering***ő halfaj. Könnyen lehet, hogy az ősmag(yar)-nyelvet beszélők erről a tulajdonságáról nevezték el, majd az átvevő nyelven ***h*** kezdőhanggal rögzült.

he***rm***elin – *Nyáron barna, télen hófehér menyétféle ragadozó.* **[német]** Valószínű, hogy nem mindig ez volt a neve, változhattak a hangok mind a szó elején, mind a végén, de az ***rm*** páros ott volt elejétől mostanáig. Az ősmag(yar)-nyelvi *bőr* jelentésű de***rm***a vagy a sző***rm***e is tartalmazza. A ***hermelin*** szóban levő ***mel*** gyök a ***mel***eg szótöve.

he***rv***ad – *Növény nedveit veszítve fonnyad, szárad.* **[? finnugor]** A he***rv***ad ***rv*** párosa az á***rv***a, lá***rv***a, so***rv***ad, ku***rv***a szavakban is az egyre fonnyadó, száradó élettelenség értelmét közvetíti.

hét – *A hatnál eggyel több.* **[finnugor]** A ***hét*** egy szám. Ám több is, mint egy szám, mivel a szóösszetételekben – beépült ***-het-*** gyökként – arra utal, ami messze van tőlünk, vagyis elér***het***etlen vagy felér***het***etlen, vagy adott esetben elér***het***ő, felér***het***ő. Itt is jelen van a *kar, kéz*. A ***hét***, a már birtokolt ***hat*** (***hat***alom) tudatában felkínált cél, melynek elérése képességi mérce. A ***het***edik próba sikeres kiállása után megpihen***het*** a ***ny***ugalom p***olc***án, padján (nyolc). Neki már nyolc. A ***het***es jelöl***het*** távoléti állapotot, mivel mindig a messzeségre mutat. Emlékszünk, az a valami, mely oly nagy messzeségben levő, mint a mesében a **hete**d**hét** ország. Az *-etlen, -atlan* fosztóképzőknek a ***hat*** és ***hét*** (nem tőszámnévi jelentésben) gyökökkel való kapcsolatukban széleskörű értelemmélyítő szerepük van (**-hat**atlan, **-het**etlen). Ezt a hivatalos nyelvtan meg sem említi, mivel a hivatalos nyelvtan csak száraz szabályokkal foglalkozik, és nem néz a hangok, gyökök rejtett értelme mögé. (Bővebben lásd a www.magtudin.org *Tanulmányok – Nyelvészet* oldal KOLUMBÁN SÁNDOR: *Kötött mássalhangzó párosok – Számok a magyar nyelvben* című fejezetében, vagy az *E, É* hangokról szóló tanulmányban.)

he***tv***en – *Hétszer tíz.* **[finnugor elemek]** A ***hetven*** is több mint szám. De csak a magyar nyelvben. A ***hetven*** a véglet. A nehezen elérhető cél, a ***hetven****hetedik* ország. A ***hetven***kedő legény a legerősebbnek képzeli magát, aki a ***hetven****hetedik* ország hétfejű sárkányát is legyőzné.

hever – *Kényelmesen, tétlenül fekszik. Tehetetlenül, elhagyatottan.* **[?]** A hő ***hev***essége miatt is heverhet. A ***h*** itt a lesüllyedés, de lehet a jelképes alkotó *kéz, kar* (***he***) ***ver***t állapota is, mely tétlenségre kárhoztatja az egész testet.

hiátus – *A beszédben két magánhangzó egymás mellé kerülésével keletkező hangrés. Gondolatmenetbeli hézag.* **[nk: latin]** A ***hiátus***ban ***hiány***ról van szó, és így magyar gyökre épülő.

hiba – *Mulasztás, kifogásolható tett.* **[szláv]** A *Czu–Fo* sz. szerint a ***hib*** gyök az alásüppedéssel, süllyedéssel kapcsolatos. Lásd fennebb a ***H*** hang bevezetőjét. Ugyanakkor lehet a ***hi***ány és a ***ba***j gyökeiből összetett szó is. Nincs ebben semmi szláv vonás!

híd – *Folyóvíz, szakadék, út fölött az átkelést lehetővé tevő építmény.* **[alán]** ***H***ágó az ***id*** (folyó) fölött – ***híd***. Magyar szó, nem kellett ezért az alánokhoz menni! Az alánokról Freising püspöke, OTTÓ azt írja 1145-ben, hogy nem tudtak átkelni a Tigrisen. Akkor a ***híd*** szót hogyan örököltük tőlük, ha még hidat sem tudott verni magának egy alán hadsereg?! (OTTO VON FREISING: *Chronica sive Historia*)

hideg – *Alacsonyabb hőmérsékletű.* **[?]** Az ***id***, az első vízbenyúlás nyomán kiejtett ösztöni szó. A *hű* (hűvös) a levegőre utaló.

hi***dr***a – *Parányi, polip alakú édes vízi tömlős állat.* **[latin < görög]** Lásd alább a hi***dr***o szónál.

hi***dr***o- – **[nk: görög szóból]** Az ***id,*** víz, ez **ősmagyar gyök**, a ***h*** előhangos változatából van a ***húd***, azaz ***húgy*** szó is, ógörögben ***hüd***, de hát az is víz (a ***d*** és ***gy*** rokonhangzók, az ***i*** hangot gyakran váltja ***ü***, pl.: ***id***ves, ***üd***vös, ***id***ő, ***üd***ő). Így lett a *Fekete***id**-ből *Fekete***ügy**. Jelen van az összes vízzel kapcsolatos kifejezésben, az összes kultúrnyelvben. Minden h/***id*** gyökre épülő szó **magyar gyökből** indul a világ minden nyelvén. Az ***r*** hang ***er***őre – id***r***o-, hid***r***o- – tehát a víz (folyadék) ***er***ejének (***dr***) kihasználására utal. Ez utal az első – vízre, **id*r*e** épített –, víz erejét kihasználó szerkezetre.

hiéna – *A kutyára emlékeztető, Afrikában, Ázsiában élő dögevő állat.* **[nk: latin szóból]** Örökös éhségével, élelemért koslatásával úgy tűnik, mintha állandó fizikai (gyomor)***hiány***érzet gyötörné. E végig üres tulajdonsága okán kapta valaha nevét még az ősmag(yar)-nyelven.

híg – *Nem sűrű vagy a szokottnál folyósabb.* **[?]** Ami a folyadéknál a szétterülő ***híg***, az a széles jókedvnél a ***víg***ság, és az a jégen a ***sík***ság, melyen könnyű elterülni –, mindannyi laza, könnyen szétterülő. A kulcshang az ***í***.

hi***gr***ométer – *A levegő nedvességtartalmát mérő műszer.* **[nk: görög elemek]** Alapjában véve a hig (hig, híg, nedvesség), szó magyarul érthető, a ***méter*** is az ősmag(yar)-nyelvi ***méret*** hangcserés változata.

hím – *Megtermékenyítő ivarsejteket termelő élőlény.* **[finnugor]** A ***hí*** gyök a fellazuló (***hí***guló), ***hí***zelgő magatartásra utalhat. A ***hím***ez-hámoz ígérgetést, a s***im***ul, r***ím***el a másikkal összeillést vagy összeillést keresőt jelent. Ez mind jelen van a ***hím*** jellemzői közt.

hínár – *Állóvizeken szétterülő indás, virágos növénytársulás.* **[?]** A *Czu–Fo Szótár* szerint: „Eredetileg talán ináár (in-ár, mintegy inogó), h előtétellel, mint himbál inbál, himpók inpók. Mocsároz

vizekben tenyésző növénynem, melynek némely fajai hosszu vékony szálakkal lebegnek, inognak a víz szinén. Minthogy a hinár mély iszapok fölött tenyészik leginkább, innét átv. ért. jelent oly bajt, melyből nehéz kivergődni.” A ***hi*** a ***hí***g szétterülő tulajdonsága, a ***ná***, ***nár*** – víz.

hi***nd***i – *Az ind nyelvek közé tartozó, Indiában beszélt és hivatalos nyelvként is használt.* **[nk: indiai]** Ezt csak azért írtam be, hogy megemlítsem: ***India*** valaha ki***ind***uló (***nd***) pont volt népek és nyelvek számára. Nevét még az ősmag(yar)-nyelven kapta, és Indiában sok magyar nyelvi emlékű helységnév található „Indiában található Bihar-megyére… megtaláljuk az Arad nevű települést, amelynek közelében – mily érdekes! – folyóvizet jelöl az Árpa név, néhány további település neve pedig (Indiában!): Avar, Bánát, Csaba, Csitár, illetve a Gyula nevezetű falu.” (CÚTH JÁNOS: *Volt egyszer egy világnyelv.* http://www.magyarmegmaradas.eoldal.hu/cikkek/igaz-tortenelmunk-szalai/5197)Lásd még VÁMOSI TÓTH BÁTOR munkásságát (Tamana).

hiper – *Fokozott, túlságosan nagy vagy magas szintű.* **[nk: görög]** A gyök a ***hip***p-hopp magasra ugrás biztatószavából van.

hír – *Valakiről, valamiről szerzett első értesülés.* **[?]** A ***hír***, értesülés, ***hi***ánypótló, mindig egy ***űr***t tölt ki. Más értelmű valakinek a hírneve, jó híre.

hi***st***ória – *Történelem.* **[nk: latin < görög]** A ***hi hi***ányérzet, ismeretlen űr. A ***história***, a régen történt, de általunk ismeretlen események ***hi***ányának, űrjének kitöltésére hivatott tudomány. Az ***s*** hang fonto***s***, ***s***úllyal bíró. A ***tór***: ami ***tár***olja a ***tér***ben ***tör***tényeket. Az ***st*** páros szétterültséget jelentő is. Az ***st*** jelenléte: be***st***e, fu***st***ély, fü***st***, i***st***álló, i***st***ápol, i***st***ráng, ka***st***ély, mo***st***oha, o***st***or, palá***st***, pá***st***, si***st***ereg, su***st***orog stb. Ez ősmag(yar)-nyelvi eredetű a szó, idegenben kissé torzult alakja.

hit – *Olyasmiről való meggyőződés, amit nem tudunk igazolni.* **[?]**A ***hi hi***ányérzet is, mely mindig feltöltést igényel. A *Biblia* szerint: „…a nem látott dolgokról való meggyőződés.” A ***h*** a benső, a jon***h***o, a szív (***h*** tünet). Az ***i*** belső ***i***gazoltság. A ***t*** belső meggyőződést igazoló külső ***tett***ek.

hi***tv***ány – *Rossz minőségű, csekély értékű.* **[?]** A *Czu–Fo Szótár* szerint: „Gyöke a hiányt, ürességet jelentő.” A ***hi, hiány,*** alásüppedés, a ***t t***ettre utalás, a ***vány***, nyamvadt, ***vány***adt. A ***tv*** páros esetenként minősítő értelmű: bizonyí***tv***ány, hi***tv***es, kiál***tv***ány, kö***tv***ény, lá***tv***ány, ol***tv***ány, te***tv***es stb. A ***hiány*** szó tengelyébe ültetett ***tv*** párossal a szó minősítővé alakul: **hi-*tv*-ány**

hiu – *Padlás. Hézag.* **[?]**A *Czu–Fo Szótár* szerint: „Gyöke az ürességet, nem lételt, fogyatkozást jelentő **hi**.” (Kiem. K. S.) A ház héja és a mennyezet padolása közti üres tér. A ***hi*** üresség, az ***u*** mélység. A ***hiú*** egyébként is ürességet jelölő. Például: ***hiú*** remény, melynek nincs alapja. A ***hiú*** beszéd, tartalom nélküli. A ***hiú*** asszony büszke szépségére, ***hiú*** módon öltözködik, ám lehet, hogy feje ***híjá***n van okos gondolatnak, *üres* a teljes mélységig.

hív – *Szól, üzen valakinek, hogy jöjjön.* **[? finnugor]** A ***hí*** az üresség, a hely, melyet a meg***hív***ottnak be kell töltenie, a ***v v***onzás. Hasonló értelmű az el***hiv***atás. Ez viszont értelmében kötődik a régies ***hív, hív***ség a ***hű***ség fogalmi köréhez.

híze***lk***edik – *Kedvesen hízeleg.* **[?]** Simul, be akar férkőzni valaki kegyeibe. A ***hí*** itt is űr, a jelképes hely, ahová be akar férkőzni. Az ***íz*** az illeszkedő ***íz***ület példája. A ***ked, ked***vesség. Az ***ik*** a magakellető mozgás. Az ***lk*** páros a valamit létrehoz, a***lk***ot értelmű is, ez esetben a kapcsolat teremtése.

hízik – *Kövérebbé válik.* **[finnugor]** A ***h h***iány. A szó inkább az ***íz***leléssel kapcsolatos, mely vágy kielégítve előidézi a hájasodást. Az ***ik*** mozgás az ***íz*** igény kielégítésére. Van, aki a jó***íz***ű nevetéstől is ***hízik*** – tartja a mondás.

hó – *Jégkristályokból összetapadt, pelyhenként lehulló fehér téli csapadék.* **[finnugor]** A szó a ***ha***lvány, ***ho***lvány rövidült ***hó*** alakja. Majdnem minden magas hegység a ***hó***val födöttségéből nyerte nevét. A ***halv***ányból az ***Alv***ok, ***Alp***ok, szintén az ***Alv***fenn (fehér hó fenn) ***Alp***enn, ***App***ennin. A ***ho***ltáj, ***ha***ltáj, ***Al***táj. A szanszkrit ***hi*** gyök a ***hi***-ma-sz, ***hi***-má-ni, ebből a ***Hi***malája.

hód – *Nagy testű, értékes prémű rágcsáló vízi állat.* **[finnugor]** A *Czu–Fo Szótár* szerint: „Gyöke a fehéret jelentő hó, mert homlokán fehér foltja van.” De meglehet nem csak ez volt a névadó jelleg. Többnyire vízben élő állatról van szó. A ***hód, hid*** (hüd) vízvonatkozású szó. És a ***hód*** komoly ***ott***hont, saját h***od***ályt építő állat is. Az ***ód*** ezt is jelentheti nevében.

hodály – Juhakol. Pajta. **[vándorszó: török]** Az ***od***ú szóból alakult. ***Odú***, ***od***or, ***ud***or, ***ud***var. A ***d*** hang a ke***d***ves, megszokott ***ott***hont, ***odú***t, ***ud***vart, körbekerített birtokot, várat is jelenthet. Az állatok részére épített otthon a ***hodály***. A ***h*** a bensőségesség jelzőhangja itt. Az ***ly*** a mélység, azaz nagy tér.

hódol – *Aláveti magát valakinek, valaminek.* **[német]** A ***h*** belső indulat (***h*** tünet), az ***od***, ***od***a***ad***ás, ***hódol***at – tiszteletadás. Hol van itt a német elem?

hogy – *Hogyan? (Dehogy. Nehogy. Ahogy. Stb.)* **[finnugor tőből]** A szókezdő ***ho*** értelme a térképészetben alkalmazott *fehér ismeretlen*. Vagyis a kérdező előtt ismeretlen a kérdés tárgya. Ha a cselekvést jelentő ***gy*** hangot elemeire bontjuk, a ***d*** és ***j*** nyomán, a *mi mó**d**on **j**ár* értelme bontakozik ki.

Ho***ld*** – *Földünk mellékbolygója.* **[hol 'hajnal' < finnugor]** A ***Hold*** ezüstösen ***hal***vány. A ***Hold*** az égbolt vándora – ***hal***a***d***, ***hol***a***d***, ***Hold***. Mind a ***hal***vány, mind a ***hal***ad fogalom benne van a névadásban. Nem véletlen, hogy mind a Fö***ld***, mind a Ho***ld*** nevében ott van az ***ld*** páros, mely háromnegyed részben kellemes kifejezésekben van jelen: á***ld***, bo***ld***og, i***ld***om, kö***ld***ök, o***ld***, zö***ld*** stb.

ho***ln***ap – *A maira következő napon.* **[hol 'hajnal' < finnugor]** A ***hol*** – ***hal***vány, azaz *fehér, üres ismeretlen*. A másnap még ismeretlen, a ***hol***nap elhozza az ő titkait megjelenésekor. Az ***ln*** páros minden esetben tengelyhangzó, és minősítést, képesítést megjelenítő. A ***hol*** szóösszetételekben lehet *ismeretlen* ***hely*** jelentésű is: vala***hol***.

hólyag – *Élő szervezetben vékony falú, tömlőszerű képződmény.* **[?]** A *Czu–Fo Szótár* szerint: „Gyöke, vagyis gyökeleme a fuvás által keletkezett emelkedést, üresfélét jelentő ho." ***Hól*** a belső üresség. A ***lyag***, a ***g*** hang kapcsán kötöttség a létrehozó szervhez, anyaghoz, melyből áll. Rokon értelmű a hályoggal, mely vékony képződmény, és szintén kötődik az őt kitermelő testhez. Az ***ólya, álya*** szóelemek nehezen átlátható, áthatolható jelentésűek. Ilyen értelmű még a p*ólya*, vagy a v*ály*og szavakban való jelenlétük. A t***ály***og, épp mint a h***ály***og, élettanilag kóros jelenség.

homály – *A világosság és a sötétség közti átmeneti állapot.* **[finnugor tőből]** A ***homály*** jelenségkor – legyen por, köd vagy est leszállta által előidézett – a ***hom***orú ***mély***ség érzete kerít hatalmába. Haladsz befelé, és az ***hom***orodik, ***mély***ül tovább, nem akar véget érni.

ho***mb***ár – *Gabona tárolására használt nagy láda.* **[szerb–horvát < török < perzsa]** A ***hom*** itt is *mély*. Bökkenő, hogy jelen van az ***mb*** páros, és így a *szerbhorváttörökperzsa* bányából nem lehet az eredetet igazolni. Meglehet, hogy azoknál is jelen van, de a származási irány fordított – innen oda. Az ***mb*** páros a bi***mb***ó, tö***mb***, gö***mb*** szavakban belső tartalommal is kapcsolatos jelentést hordozó. Egy nagy ***hom***orú beltér. A ***bár*** szóelem *nagy*ot jelentő. Kisgyerekkoromban engem küldtek bele cséplés előtt a háromfedeles ***hombár***t kiseperni. Irdatlan *mély* (**hom**) és *nagy* (***bár***) űrnek tűnt. Szinte ellakhattam volna benne.

homok – *Kőzetek elmállásából keletkezett, parányi szemcsékből álló laza anyag.* **[török]** Könnyen b***om***ló, ***om***ló anyag. Az egyes számra is használt többes számú szóalak, hasonló a mákhoz. ***Homok*** (apró szemcsék). Mák (magvak). Innen vezet a török nyelvekbe a származási irány.

homorú – *A közepe felé mélyülve görbülő.* **[finnugor tőből]** A ***homorú*** mélyülést jelent. A hasonlat: r***omo***l, b***omo***l, ***omo***l le a mélybe. A sz***omorú***, ny***omorú*** szóban is nehezen leküzdhető, mélyülő állapotot ír le. A gy***omor*** is egy mély űr. A k***omor***ságot kedvezőtlenül mélyülő lelki-érzelmi állapot váltja ki. A k***omo***ly ember gondolataiba mélyül, merül. A h***omo***k is idetartozó lenne, hisz az is ***omo***l, de a szerkesztők töröknek sorolták be a változatos kavarás kedvéért. Ha itt finnugor tőről beszélünk, akkor csak a ***hom***ály jöhetne szóba, de az is magyar szótő.

hón – *Valakinek a hóna alatt.* **[finnugor]** A ***hó, hón*** a *kar, kéz* az ***-n*** helyrag. Eze***n*** (***ó***n) l***ó***g a *kar, kéz* (***han***). A ***hón*** a *kar* töve, tőrésze.

hopp – *Ugrással, gyors mozdulatokkal kapcsolatos.* **[német]** ***Hipp-hopp***, ez legfeljebb ösztöni, és így nyelvtől független, nem kizárólagosan német jellegű, hanem nemzetközi, ősmag(yar)-nyelvi!

ho***rd*** – *Rendszeresen, folyamatosan visz, hoz.* **[? finnugor]** ***Hord***, szállít. Folyamatról lévén szó, a ***ho*** gyök a ***ho***sszú alapszava, de a ***h*** jelenti az eszközt, a *kar*t, a *ke*zet is. Kapcsolatba hozható a port vivő fuvallattal. A ***hord rd*** párosa többnyire mogorva szavak alkotó eleme. A párossal alkotható szó a ***rú d***, mely a szállításnál, nehéz tárgyak ***hord***ozásánál használt eszköz.

ho***rk***a – *A magyar törzsszövetségben törzsi méltóságú személy esetleg bíró.* **[?]** ***Hor***, ***har***, magas. Az ***rk*** páros szerteágazó jelentéssel bír. Vele alkotható szavak: ***rok***on, ***rik***kan. A törzset ***rok***oni szálak is összekötötték, tehát körről van szó. A törzset egy vezető tekintély, méltóság irányította, és parancsolt (***rik***kan) fölöttük.

horony – *Munkadarabon, alkatrészen hosszúkás, téglalap keresztmetszetű bemélyedés, vájat, amelybe az ellendarab beleilleszkedik.* **[? finnugor tőből]** A ***horony***, az ***or, or***ot (bem***ar, ár***kol) alapján képzett szó. A ***ho*** itt is lehet a ***ho***sszú alapszava.

hosszú – *Vízszintesen egy irányban nagy kiterjedésű.* **[finnugor tőből]** Tulajdonképpen a ***ho***z, ***ho***rd, ***ho***sszú ugyanaz az alapértelmű, és a *kar, kéz* jelentése is megbújik a gyök mögött (hosszúra kinyúló

kar). Az ***ú*** az ***ú***t, a táv. A nyomatékolt ***ssz*** hangnak ***szor***zati értelme van, ez a hos***szúr***a, vagy mes***szir***e szavakból tűnik ki jobban.

hoz – *Ide közelünkbe juttat, szállít.* **[finnugor]** ***Hoz, húz*** a ***z*** hang a *köz*elítés. A ***ho*** a *kar*, *kéz* is. Ugyanakkor a ***ho*** a ***ho***sszú szógyöke. A ne***héz*** szóban is jelen van ***o*** > ***e*** hangváltással. A nehéz esetében a ***neh*** lélegzeti hang (***neh***ez), tehát a szó hangutánzó, a súly emelése, ***ho***rdása, ***hoz***ása közbeni li***h***egő hang nyomán.

hő – *Atomok, molekulák mozgási energiájából összetevődő, melegként érzékelhető erő.* **[?]** A *hő* gyök ösztöni ősgyök. Így a jelenség megnevezése is ösztöni. A forrótól ijedés ***hő***költető érzése – ***hő***!

hö***lgy*** – Jelenlevő (szóban forgó) nő. **[finnugor]** Valaha a menyétet, hermelint nevezték hölgynek – hölgymenyét. A nők hölgyként való megnevezése csak az úri körökben volt elterjedve. Oka talán a hermelin, hölgymenyét szőrmegallér, nyakkörítő feltűnően elterjedt használata az úri társaságbeli nők körében. Mára már csak a nőkre alkalmazott. Az ***lgy*** páros a vö***lgy*** szóban nyújt párhuzamot.

hö***rcs***ög – *Kb. 30 cm hosszú, nagy pofazacskójú kártékony mezei rágcsáló.* **[szláv]** A szö***rcs***ögő, horkoló kisállat nevét jellemzőiből nyerte valaha az ősmag(yar)-nyelven akkor, amikor a szlávok még a tojásban sem voltak e világon. Ők vették át a magyar nyelvből.

hős – *Halálra is elszánt vitéz katona. Hősi halott.* **[? finnugor]** A ***hős*** a forróság alapértelméből induló kifejezés. A lángoló szívnek egy ügyért való elkötelezettsége, és a következmények vállalása.

húg – *A fiatalabbik nőtestvér.* **[?]** A ***h*** hang itt a ***h***átmögöttit, az utánam következőt –, aki utánam ***hú***z – jelenti, az ***ú*** mélyen alanti, tehát kisebb, a ***g*** erős kötődés, ez esetben érzelmi.

húgy – *Vizelet.* **[finnugor]** H***úd***, h***üd*** – víz. A ***gy*** hangra váltás a használhatatlanságot jelenti, mint például a ***gy***om, ***gy***arló, ***gy***a***gy***a, ***gy***áva stb.

hull – *Valamiből egymást követőleg vagy sűrű tömegben valahová esik.* **[finnugor]** Mind a ***h***, mind az ***l*** hangokból ítélve ***l***assú, eny***h***e ***l***efelé mozgás (nem becsapódás, odavágódás stb.), az ***u*** a mélység (kút), a kettőzés – ***ll*** – vala***ho***nnan, vala***ho***vá, egyik ***he***lyről, a másik ***he***lyre szá***ll.***

humor – *Szellemes tréfálkozásban megnyilvánuló, mélyről fakadó derű megnyilatkozása.* **[nk: latin]** A má***mor***, gyo***mor***, ko***mor***, szo***mor***, to***mor*** stb. szavak ***mor*** szóeleme a telítődést vagy telíthetőséget jelent. A szó eleji hu? ***Hu-hu***-ha-ha-he-he-hi-hi…, vagyis tömény jókedvvel telíthető, telítő, telített. Ősmag(yar)-nyelvi elemekből épült szó.

hu***nc***ut – *Csalafinta, furfangos.* **[német]** A *Czu–Fo Szótár* szerint: „[…] a magyar ’gonosz’ szó többféle értelmében. Legkeményebb értelemben hozzá a gazember, akasztófára való, s hasonló czímek is szoktak adatni. Hunczut gazember […] Annyit is tesz, mint szövevényes, különös, nehéz. Egyébiránt e szónak nem csak írásban, de nemesebb társalgási beszédben sincs helye.” Ez volt akkor, azóta változott. Ma már a ***huncut***, ravasz, körmönfont embereké a világ. Csak a politikai, gazdasági, társadalmi élet szereplőit kell megnézni. Valamennyi huncut, ravasz, körmönfont, valósággal hemzsegnek, mint a férgek a rohadó húsban. Úsznak a közélet felszínén, mint a ganéj a víz tetején. A szó elemzése: csavaros eszű, agyafúrt, ötletes, cseles, ravaszkodó, dörzsölt, ***hun***yorgató, ***huncut*** ember, aki keresi, hol (*hun*) tud he***nc***egni, guba***nc***ot kavarni, a kiska***nc***ák hiúságát ke***nc***ézni, azok katri***nc***ái közt i***nc***ifi***nc***i bukfe***nc***ezni, utána meg sunyin ku***nc***ogni, hogy: na, ezt is megcsináltam. A fenti értelmezésben a szóvégi ***ut***, a bármilyen ***út***on való érvényesülés, vagy a másokból kiváltott ***ut***álat. Egyébként van egy másik értelmezés is, mely azért enyhébb, nem elítélő, például a ***huncut*** kisgyerek. Ez játékosságot jelent. Bár még a *Czu–Fo* is németből átvettnek ítéli, ezzel nagyot téved, e szó magyar elemekből épült, a német nyelv csak átvevő lehet. CZUCZOR GERGELY és FOGARASI JÁNOS a kötött mássalhangzó párosokat akkor még nem ismerték fel.

huny – *Bújócskában szemét eltakarja. Szundít egyet.* **[finnugor]** A szó lefelé hajlást jelent. Van ***h*** és ***k*** hangos változata. A ***k*** hangos változata ***kony***ul, kajla stb. A ***h*** hangos változata a ***huny***, hajlik. Tehát lehajló, le***huny***ó szemhéj.

húr – *Állat beléből, fémből stb. készült kifeszíthető rugalmas szál.* **[?]** Valaha ***hur***olva tisztított, szárított bélből készültek a ***húr***ok. A ***hur***ka ***kör***értelmű szó, ez a béltartalom ***bur***ka. A ***hur***oláskor ki***hú***zták a belet, levaka***r***ták róla a bélbolyhokat, és csak a közvetlen ***hur***kaanyag maradt. Ezt szárították, feszítették ki hosszában.

hurok – *Kötélen, madzagon stb. karikában visszahajtható, szűkíthető és tágítható kötés.* **[török]** A ***hurok*** nem a *húr* többes száma. Ez is ***kör***értelmű szó, az igei alakjában – hu***rk***ol – levő ***rk*** páros csomóba

fogottságot, vagy kiskörben (esetenként nagyobb – o***rk***án) történést leíró szavak tengelyhangzója is: á***rk***ád**,** bá***rk***a**,** bu***rk***a, e***rk***ély, fi***rk***a, fü***rk***ész, hu***rk***a, ma***rk***ol, sa***rk***al, to***rk***os, zá***rk***a stb.

hús – *Az ember és az állatok testének izomzatból és vérbő szövetekből álló része.* **[?]** A ***h*** hang belső tartalomra utaló (h tünet), az ***ú*** mélység, ez esetben va***s***tagság, és ebből már az ***s*** hang szerepe is érthető.

huszár – *A huszársághoz tartozó lovas katona.* **[szerb–horvát]** A ***huszár***, mint lovas katona neve, 1458-ra, Mátyás király korába nyúlik vissza, amikor a király rendelkezése szerint ***húsz*** telkenként egy lovas katona kiállítására kötelezte alattvalóit. A telkek ***húszár***a jut egy lovas a király seregébe. Persze, voltak szerb és horvát ***huszár***ai is a királynak.

huta – *Kisebb kohó.* **[német]** A ***hó***, ***hő*** szóból ered. A fémolvasztó kemencében fújni, le***h***elni, azaz ***koho***lni kellett a tüzet. Innen a ***kohó*** megnevezés, és innen vitték tovább leharapott szóvéggel: ko***hó – hu***ta. Az eredet magyar.

húz – *Úgy mozgat valakit, valamit, hogy az utána halad.* **[finnugor]** A ***h***áta mögött, vagy maga felé ***h***ozva, *kéz*zel, *kar*ral ***h***osszan cs***úsz***va von. A *kar*, *kéz* értelme (h) jelen van a szóban. A *Czu–Fo Szótár* a lehelettel hozza összefüggésbe, a nehéz vonszolás nyomán magát kifújó ember hangja. Valószínű mindkét értelmezés helytálló, sőt ha egy harmadik volna az sem meglepő. Ne feledjük: a magyar nyelvben a három különleges szerepű. Jöhetnek értelmezések három irányból, és három értelmezési irányba távoznak.

hűvös – *Egy kissé hideg.* **[?]** A ***hű*** ugyanúgy, mint a ***hő*** ösztöni hang. A *hő*től ijedten *hő*köl, a ***hűvös***től visszalép: ***Hű***, de nem jó idő van! A ***v*** hang a ***v***isszás érzés kifejezője.

I, Í

Felső nyelvállású, ajakkerekítés nélkül elül képzett, zárt, rövid magánhangzó.

www.osnyelv.hu i, í

Az ***i*** hang közelre mutató: ***i***tt, ***i***de, ***i***hol. Félelmi hang*: **i**jed, **i**jeszt, **i**jedelmi, **i**szonyodó, **i**rtózatot*, de ***i***rgalmat* kifejező szavakban is kulcshang. Az ***i*** hang a *mutató, helyjelölő, **i**gazsági, **i**rgalmi, felhangoló **i**dám érzelmeket, mozgást, **i**lleszkedést* kifejező gyökökben is kulcshang. Előre mozgást ***i***ndul, ny***í***l. Szétterülés: v***í***z, v***í***g, h***í***g, s***í***k. Gyors mozgás: ***i***klat, ***i***reg, ***i***zeg, ***i***ram.

i***br***ik – *Öblös, füles, korsószerű kisebb ivóedény. Csupor.* **[török < arab < prezsa]** Az ***ibrik***et a fa***br***ikáló fazekas agyagból szo***br***ozza, s megfelelő á***br***át ad neki, hogy gö***br***e-szerű, hasznavehető ivóedény legyen. Ha a szükség úgy hozza, még a ci***br***ét is megihatjuk belőle. Bizony a ***br*** páros a magyar nyelvhez köti nemcsak a szó, de az ***ibrik***, a gö*rb*e-bö*gr*e edény eredetét is. Nem kell ezért Sztambulba, Mekkába vagy Teheránba menni. Különben azonos az arab, török, perzsa ***ibrik*** szóval a *Czu–Fo Szótár* szerint is. Ez azt jelenti, hogy azok ősmag(yar)-nyelvi az eredetűek.

icce – *Kb. 8 dl-es űrmérték. A cinkotai nagyicce a rendesnél nagyobb icce.* **[? latin]** Van egy nagyon régi mondás: az italhoz vagy edény, vagy legény kell. Na, te legény, itt van 8 decinyi bor, idd sze ki! Na, ***icce*** ki *ecce*rre, ha legény vagy! Bizonyíték a régies ***itce***, ***d > t*** és ***sz > c*** váltás az ***idd sze*** ki szóalakból – ***itce***. Valószínű Cinkotán nagyobb torkú volt a legények közti vezérbika, így ő diktálta az iramot. Ez olyan, mint a *hozd sze ide – hocceide, hoccide* vagy *add sze ide – accide*. Vitathatatlan az ősmag(yar)-nyelvi eredete, a latin nyelvbe is onnan jutott, és ez azt jelenti, hogy az ***itce, icce*** már a latin nyelv kialakulása előtt létezett, mint űrmérték. Körülbelül, amióta bor és borivó ember él a Földön.

ideg – *A szervezetnek az érzékelés sejtjeit az idegközpontokkal összekötő szál vagy rostos köteg alakú eleme.* **[finnugor tőből]** Az ***id*** gyök oly szavakba épült be, melyeknek közük van az ***ideg***ekhez, ***ideg***állapothoz, az érzékekhez, érzelmekhez. A h***id***eg (víz, levegő stb.), ***id***egenség, ***id***ő, ***id***étlen, ***id***ill, ***id***om, ***id***ült, ***id***őjárás stb. mind ***ideg***ekre hatók.

idill – *Derűs, érzelmes helyzetet, történetet életképszerűen ábrázoló mű.* **[nk: latin < görög]** Lám, itt a szótár szerint már nem finnugor a tő, mint az ***id***eg címszónál! Pedig ***id*** ott is, itt is. Két magyar gyökből összetevődő szó: ***id-ill***. Ami ***il***domos, ***ill***ő, ***éd***es (***id***es), vagyis ***id***egekre, érzelmekre k***ell***emesen ható. Nemzetközisége a valaha világnyelv ősmag(yar)-nyelvből indult.

idióta – *Gyengeelméjű.* **[nk: latin < görög]** ***Id***egileg fejletlen valós értékítéletre képtelen. A fogalom alapja az ***egyén***nek (iden) a sajátos, vele azonosítható eszmék (idea) terhe alatt megroppant elmei állapota, esetleg születési rendellenesség. A gyök ősmag(yar)-nyelvi.

idom – *Síkban vagy térben körülhatárolt forma.* **[nk: latin < görög]** Ez lehet egy megtervezett folytatólagos alaki körvonal, (***d*** jelenlét), az ***m***, az ***idom*** esetében, akár a kerá***m***iánál a körvonal si***m***ítással való alakítását is jelenti, ugyanakkor érzelmi tényező jelenlétét mutatja. Egy előretervezett viselkedési formába kényszerítés – ***id***o***m***ítás (ember, állat) –, mely nevelési folyamat (***d***) eredménye. ***Id***eális ***id***omok kialakítása minden nő rejtett ***id***eája. Az ***id*** gyök ősi, egy***id***ős az emberrel, a beszéddel. A latin **id**ealis is ez ősgyökre épül.

idő – *A valóságnak az a vonása, hogy azt egymás után következő mozzanatok összefüggő folyamatának, történésnek fogjuk fel.* **[? török]** Az ***id*** a legelső kiejtett ösztöni gyökszavak egyike. Az ***ő*** a folytonosan távolodó, mérhetetlen rengeteg (erdő), vissza nem tér***ő*** (vissza nem tér ***ő***) távolodás. Nem török, se nem tatár, ősmag(yar)-nyelvi!

ifjú – *Fiatal.* **[< finnugor + fiú]** ***If*** – ív, ***jú*** – új. ***Fi-jú***. Ha fordítva olvassuk: ***újfi***. ***Új ív***pálya veszi kezdetét, ***új*** élet indul. Tömör ősmag(yar)-nyelvi kifejezés.

iga – *Járom, hám.* **[szláv]** Az ***iga*** nem jelent mind***ig*** elviselhetetlen terhet. ***Iga***ságos, ha mindenki visel ***igá***t, mivel úgy megoszlik a teher. Értelmes, hasznos ***igá***t nem csak edd***ig***-add***ig***, hanem mind***ig***, akár életünk végé***ig*** viselnünk kell. Az ***iga***z ember kiskorától a m***aga***bíró (***iga***bíró) ör***eg***koré***ig*** részt vesz a legkisebb társadalmi sejt, a család munkájában. Tehát mondhatnánk: ***joga*** van mindenkinek hozzá, de egyesek kihúzzák nyakukat belőle, mert a d***ögö***k nem szeretnek ***igá***t viselni. A sajátjukat is mással, másokkal vitetik, viseltetik. Az állatoknál az ***iga***vonó állatnak ***iga*** ló***g*** ny***aká***ba ***aka***sztva (***g*** > ***k***), ny***agga***tja ny***aká***t, de mert ***iga***vonó, viselnie kell. Lásd tovább a „szláv” szófejtést a **járom** címszónál

ige – *Cselekvést, történést, állapotot, létezést kifejező szó.* **[török]** Ez maga a *SZÓ*, a beszéd. Az ***ige, ígi e***, vagyis az ***égi ige***. A magyar nyelv mindenre kiterjedő mély elemzése nyomán arra a következtetésre jutni, hogy ez a nyelv egy felső, emberfeletti értelem szülte nyelv. Mondjuk ki, írjuk le: Isteni nyelv! Nem a hazugok számára alkotott nyelv. Az ezen a nyelven beszélő, ***iga***z ember kell(ene) legyen, ha valamibe beleegyezik – ***ige***nt mond, és az legyen adott ***ige***! Egy ősmag(yar)-nyelvet is beszélő ember mondta az ő tanítványainak az ókorban: „*A ti igenetek legyen igen.*” Csak arra mondhat ***ige***nt, ami ***iga***z ***ige***, azaz *SZÓ*. ***Ige***n, ***égi ige***. Ez az első, az ősmag(yar)-nyelv lény***ege***.

ígér – *Többé-kevésbé kötelező erővel kinyilvánítja, hogy valakit részesíteni fog valamiben, illetve, hogy valamit megtesz.* **[? finnugor]** Aki ***ígér***, ***igé***t szól ki a száján, csak ***iga***z ***igé***t szólhatna, mely ***ér***tékes, kiáll minden vihart, mivel gyöker***éig iga***z. Ezzel azt is bemutatja, hogy adott szava, ***igé***je, milyen ***ér***ték, mennyit és medd***ig ér***. Az ***ígér*** összetett szó, jelentése: ***ig***az ***ér***tékes fogadalom (mely akkor valódi ***ér***ték, ha betartják).

i***gr***ic – *Középkori énekmondó.* **[szláv]** Az i***gr***icek, a középkor szórakoztató dalnokai mozgással érzékeltették dalaik mondandóját, u***gr***ándoztak is. A ***gr*** páros magyar gyökerű kifejezésként azonosítja: bo***gr***ács, bö***gr***e, e***gr***es, m/a***gr***ár, u***gr***abu***gr***a stb. Nem szláv.

íj – *Nyílvessző kiröpítésére való, rugalmas ívű húros fegyver.* **[? finnugor]** Ív – ***íj***. Íves – ***íj***as. Az ***íj*** ugyanakkor sz***íj***as, azaz rugalmas.

ijed – *Halálra ijed, nagyon megijed.* **[?]** Az ***ije, ie, ia*** gyors mozgást jelölők, vagy arra ösztönzők az ***ije***d, s***ie***t, r***ia***d szavakban.

iker – *Egy terhességből született két vagy több magzat.* **[török]** Születik egy ***ik***, majd egy más ***ik***, a harmad ***ik***, sokad ***ik*** stb. Ezek mind ***ik er***edet. Nem tör***ök***, magyar ***ik.***

i***kr***a – *A hal petéje.* **[szláv]** Az ***ik*** hamisítatlan magyar ősgyök. Egy***ik***, más***ik*** sokad***ik***. Mozgást is jelöl: ***ik***lat, sz***ik***ra, s***ik***la (boka). A ***kr*** páros valami sokadmagával együtt rejlőt, rejtőt is jelöl: bo***kr***os, cso***kr***os, i***kr***a, sze***kr***rény, szi***kr***a stb. Reméljük „szlávul” is van ennyi bizonyíték.

i***ld***om – *Illem.* **[török szóból]** Ahogy ***il***lik, ***mód***jával (mód – il/dom). Az ***ld*** páros kevés kivétellel kellemes kifejezések alkotóeleme: á***ld***, bo***ld***og, fö***ld***, ho***ld***, o***ld***, zö***ld*** stb. Annyi köze a török, tatár nyelvekhez, amennyit örököltek azok az ősmag(yar)-nyelvből.

ím – *Íme.* **[? finnugor elemek]** E szónak nincs sok eleme. Nem tudom, melyikre gondoltak a szerkesztők. Az ***í*** bemutató (***í***gy, ***i***tt), az ***m*** felk***í***náló hang (régies k***í***nálás: ***m***e, e***m***e-e***m***e). Ezek mind magyar elemek.

imád – *Istenként tisztel*. **[? finnugor]** Az ***im*** (am, em, om) érzelmi gyök (szanszkrit **am** – tisztelet), az ***ád***, oda***ad***ás. Aki ***imád***, legbensőbb érzelmeit ***ad***ja a felettébb tisztelt hatalomnak.

ín – *Izmot a csontokhoz rögzítő csontos képződmény*. **[finnugor]** Az ***ín in***dulás, kezdet, az erőt kifejtő izom ***in***dulása a csontról. Külön az ***i*** hang ***i***zeg-mozog, az ***n*** hang, ***n***oszogatás, ***n***ógatás. Vagyis, mozgásról van szó, az ***ín***, izom ezt teszi.

i***nd***a – *A földön elfekvő, kapaszkodó, hosszú szártagú hajtás*. **[?]** Az ***inda*** is i***nd***ul (***i***), és álla***nd***óan, le***nd***ületesen folytonosan halad, olyan, mint a fo***nd***orlatos go***nd***olat, sosem áll meg. Az o***nd***ó, melyből egy hosszú élet szövődménye indul. A ke***nd***er, melynek rostjaiból akár a Földet átfogó hosszú kötél is készülhetne. A mesemo***nd***ó mo***nd***ókája, a zará***nd***ok hosszú útja.

i***nd***ít – *Mozgásba, működésbe kezd hozni*. **[? finnugor tőből]** ***Indít***, le***nd***ít. Folyamat i***nd***ul valaki által. Az ***in*** a kezdet a ***d*** folyamat (id, idő), az ***i, í*** egyenes, igyenes, igyenös előre, de szétterülést is jelent (vidám, vigad, víg, sík, víz, nyíl stb.)

i***ng*** – *Férfiaktól a felsőtesten viselt, galléros fehérnemű*. **[?]** Laza fehérnemű, ami ***in***o***g***, régiesen ümeg, le***ng***, ***ing*** a testen. Az ***ng*** páros jelenléte nem hagy kétséget a szó magyar eredete felől.

i***ng***er – *Az élő szervezetet érő, annak valamilyen válaszát keltő külső vagy belső hatás*. **[?]** Az ***inger***hatás, behatás. Az ***in*** gyök *be* irányt is jelent. A ***ger*** – kör. Tehát *be* (in), a *test*be (ahol gerjed, terjed). Az ***inger***keltés m***in***den érzékre ható. Például a bőrre: ér***in***t, tap***in***t. A szaglás: ***i***llat***inger***. Ízlelés: f***in***om. Látás: sz***ín***. Hallás: h***an***g. Az ***inger***érzetre jellemzők, vele kapcsolatosak: bolyo***ng*** (a testben), megborzo***ng***, e***ng***ed, hőzö***ng***, jajo***ng***, keri***ng***, mele***ng***et, rá***ng,*** ri***ng***, zajo***ng***, ze***ng*** stb.

i***nt***im – *Bizalmas, csak legszűkebb környezetünkre tartozó*. **[nk: latin]** Az ***in, int***, be***nt***i. Az ***im*** érzel***em***. Tehát bensőséges, sz***em***élyre szóló, sajátosan egyedi érzelmi kör. Az ***nt*** páros a csi***nt***alan, éri***nt***, fo***nt***os, kacsi***nt,*** kö***nt***ös, la***nt*** szavakban egyéni vagy érzelmi jelentésű.

íny – *A száj nyálkahártyájának a fogakra ráfekvő része*. **[finnugor]** Az ***íny*** is részt vesz a f***in***om ízek kiértékelésében. ***Íny***ére van, vagy nincs ***íny***ére. Attól függ, mennyire f***inny***ás. Tehát ***in***gerérzékelő. Az ***íny ny*** hangja azt jelenti, hogy hosszú, ***ny***újtott értékelésre képes, akár a ***ny***elv.

ipa – *Após*. **[? finnugor tőből]** Az ***i*** hang néha ellentétes értelemre utaló bekezdő hang. Nem *apa*, hanem *ipa*, azaz após, a másik oldal.

ipa***rk***odás – *Igyekvés, igyekezet*. **[?]** Az iparkodik szóban a ***par*** gyök a ***par***ázs gyorsaságot szemlélteti. A ***par***ázs jelenet jelképesen égő és gyors. A ***par, per, pír, pör*** gyökök mozgalmas tevékenységet kifejező szavak tövei. ***Par***ázs módra ***per***dül, ***pör***ög már ***pir***kadatkor. Még a ***pir***uett (***pör***gés) is magyar eredetű. Az ***rk*** páros ily jelentésben: á***rk***ol, ba***rk***ácsol, hu***rk***ol, já***rk***ál, ma***rk***ol, meste***rk***edik, sa***rk***all, se***rk***en, sze***rk***eszt stb. Szanszkrit nyelvben ***par*** – elő- (előremozdít). A ***par***ipa is ***iparkodik, par***ipa***rkodik***.

i***ps***e – (lekicsinylő) *Férfi*. **[latin]** Ez is ősmag(yar)-nyelvi, mivel a ***ps*** páros a csöp***ps***ég, né***ps***ég stb. szavakban is a lekicsinylést jelzi.

ír – *Betűket, számokat, nyomot hagyó eszközzel valamely felületen látható alakban folyamatosan létrehoz*. **[török]** A rovás munkáját végzőre mondták: ő, aki ró, aki ró, ki ró, és így lassan író lett. Majd megjelent az írás. Az egyiptomiaknál alakult ki a nádra írás, melyet a papok végeztek. A pap írt. Pap ír, papír. A *papir*osz szót a görögök alakították ki, úgy hogy odaragasztották az -osz végződést. Az ősi Egyiptomban az ősmag(yar)-nyelvet beszélték, Hermész nyelvét. Hogy kerül erre az asztalra a török csizma?

iram – *Mozgásban, munkában stb. gyorsaság, lendület*. **[? finnugor tőből]** Aki neki***er***ed, meg***ir***amodik. Az első magyar nevek egyike az Özönvíz előttről – Irád vagy Járed, aki jó futóteljesítményéről kaphatta nevét. ***Ir, jár*** – ugyanaz a jelentése. ***Jár***ni, jó ***iram***ban lenni a jó dolgok egyike. Az ***am***, sz***ám***ost, sokat, vagyis az alapnál többet jelentő gyök a roh***am,*** fut***am***, foly***am*** szóban is benne van.

iramsza***rv***as – *Rénszarvas*. **[német]** Nem jöttem rá, hogy mi ebben a német. A ***szarvas*** biztos nem, mivel annak alapanyagát (szaru) finnugor < indoiráni képlettel jegyzi a szótár. Akkor marad a ***rén, iram, tarand***. Egyik sem tűnik németesnek. Ha a tara***nd*** alakra gondoltak, ott az ***nd*** páros magyar azonosító olyannyira, hogy minden ***nd*** tartalmú idegen szó is visszavezethető a magyar nyelvbe (la***nd*** – le***nt***, e***nd*** – végeze***nd***, adde***nd*** – ada***nd***, lave***nd***er – leve***nd***ula, lege***nd*** – lege***nd***a, mea***nd***er – vá***nd***or). Csak hogy magyar ne legyen!

iránt – *Valaki, valami felé, irányában*. **[finnugor tőből]** E szóban az ***i*** előremutatás, ***ir*** a lendület, ***irá*** a cél. Az ***nt*** viszonyító jellegű és cserélhető ***ny*** hangra. Ez esetben ***irány***. De a régies ***nd***-re is, ***t > d***,

zöngétlen > zöngés csere. A ***ir*** gyök ***jár*** értelmű is, akár az ***ir***am vagy az ***ir***galom esetében. ***Ir***ánt – ***jar***ánt, ***ir***ány – ***jar***ány.

i***rg***alom – *Segítő könyörület, szánalom. Megbocsátás*. **[? finnugor tőből] *Irgalom***. Az ***ir*** gyök a *Czu–Fo Szótár* szerint kedélyszó. Ez három irányba mehet el: ***irgalom, irigység, irtózat***. Az ***irgalom,*** a jo***rg***alom régies alak szerint a jó dolgokhoz tartozó. Az ***irg***, jo***rg***, szo***rg*** bővített gyökök mind a folytonosság értelmét adják, akár a fo***rg***alom esetében. Az ***irg*** bővített gyök ***ir, ir***eg, forog értelmű, ez esetben a kegyelem érdekében való fo***rg***olódást jelzi. A kedvező kifejezéseknél az ***alom*** megnyugtató jelentésű. Például nyug***alom***.

i***rh***a – *Prémes állatbőr. Hús felőli oldalán bársonyossá kidolgozott.* **[német < latin]** A *Czu–Fo Szótár* szerint: „Gyöke valószínűleg a metszést, betűvetést, betűbevágást jelentő ír ige, minthogy az irha oly bőr, melyre a régiek írni szoktak. Ir gyökből lett iró (iró bőr), ebből ir-a, s h lehelleti betü közbevetésével ir-h-a.” ***Írha***tó. Kutyabőrre, ***irhá***ra írták a nemesi oklevelet.

író – *Szépirodalmi műveket alkotó személy*. **[török]** Az ***ír*** címszónál említettem: A rovás munkáját végzőre mondták: ő aki ró, aki ró, ki ró, és így lassan ***író*** lett. Ebben semmilyen török, tatár, kirgiz, üzbég elem nem lehet uralkodó jellegű, ha egyszer a szótőtől, ősgyöktől magyar füllel magyarul érthető, és e nyelven magyarázható, bontható. Ők vették át az ősmag(yar)-nyelvből.

i***rt*** – *Növényt, állatot, különlegesen kártevőket tömegesen pusztít.* **[finnugor tőből]** Az ***rt*** páros döntő az értelmezésben: á***rt***, bö***rt***ön, csö***rt***e, fe***rt***ő, házsá***rt***os, sé***rt***, ve***rt***, zsö***rt***öl stb. A *Czu–Fo Szótár* így ír: „Gyöke az elvonást, húzást, ránczigálást jelentő, s természeti hangot utánzó ír, am. elmetélés, vagdalás, szakgatás által valamit tövétől, gyökerétől elválaszt, elront, megsemmisít. Mondják különösen a növényekről. Fákat, bokrokat irtani az erdőben. Gazt, gyomot irtani […] Irtani a bűnöket, rossz szokásokat.”

i***sk***ola – *Gyermekeknek, serdülőknek rendszeres oktatást nyújtó intézmény*. **[vándorszó: latin < görög]** Annyiban latin vagy görög, hogy azok a nyelvek is átvették, saját hangzástörvényeik szerint torzították, használták. Az ***is*** – a tudás, ***is***meret védőhatalma (***Is***ten). Ez az ***is***meretek ***laká***ban, ***loká***ban, ***kolá***ban (***kali***ba), házában, az ***iskolá***ban szerezhető meg. A régies ***oskola*** is beszédes: ok/**os**/***kola***, ok/***os loka***, ok/***os akol***, ok/***os lak***. Aki ***oskolá***ba jár, nem marad o***st***oba. Az os***tob***a szóban fordíthatóan jelen van a *bot, buta* jelző töredéke. Az ***st*** páros esetenként rossz vetületű: be***st***e, lu***st***a, o***st***or, rö***st***ell, re***st***, ro***st***a stb. Tudás nélkül az ember ***s***u***t***a. Az ***sk*** páros értelemalakító szerepét figyelembe véve, az ***oskola***, ***iskola*** a gyerekkel szemben atyá***sk***odó, a gyerek érdeklődése az ismeretek felé ága***sk***odó, az oktató a teljesítményt illetően bírá***sk***odó, a gyerek dú***sk***ál az ***is***meretek tárházában, a tudás ösvénye ke***sk***eny és göröngyös. A gyereket, ha nem tanul megpa***sk***olja anyukája, néha nehéz az i***sk***olatá***sk***a, és sokat kell vako***sk***odni a könyvek fölött. Az ***sk*** párossal alkotható szavakkal: ***s***o***k s***i***k***erélmény részese lesz, aki jól tanul. A szó eredete lehetett az *iszkol* is, lévén mentesítve minden más alól a tanulás érdekében, és *iszkol*hatott a tanodába. Az ***szk*** páros majdnem mindig tengelyhangzó a tevékenységet kifejező szavakban: á***szk***ol, csimpa***szk***odó, csú***szk***ál, fé***szk***el, ille***szk***edik, kapa***szk***odik, má***szk***ál, nyü***szk***ölődik, pi***szk***ál, poro***szk***ál, tu***szk***ol stb.

i***sm***er – *Valakiről, valamiről tudja, hogy kicsoda, micsoda vagy milyen*. **[?]** Az ***is*** itt is tudás védőhatalom. Az ***i***smeret, ***ü***smeret, ***ö***smeret, ***e***méret szavak mind ugyanazt fejezik ki. Ám mégis van egy árnyalatnyi különbség köztük. Az ***is-*** a folytonos újrázást (***is***mét), az ***üs-*** az elmélyedést (***sü***llyed, az ***üs***t is mélység, az ***űr*** fogalomkörébe tartozó), az ***ös-*** az átfogó teljességet (kör***ös***), az ***es***mé***r***et a telj***es***séghez való ***es***méglő, ***mér***hető hozzáadás halvány árnyalatát tükrözi. Ezekhez adódik: a ***mer***, azaz a kutatás, felfedezés ***mer***részsége.

i***sp***án – *A nagybirtok munkásaira közvetlenül felügyelő alkalmazott.* **[szláv]** A szerkesztők szláv eredetre esküsznek a *zsupán* szó nyomán. ROLAND VON BAGRATUNI örmény történész szerint (A magyarság és a Kelet, Budapest, 2008. 127. oldal.) örmény szó (*ishan* – herceg, de egy ízletes halféle is). A törökben is eléjön: *iszpán* alakban. Németül: *Ge**sp**ann*. Az ***ispán*** összetett szó: **is-*pán***. Az ***is***, ős, (is-is-is) örök ős (***Is***ten) védőhatalom. A *Czu–Fo Szótár a **bán*** alakot véli eredetinek a ***pán*** helyett. A ***ba, bá*** stb. nagyot jelentő, tehát nem ellentétes a fogalommal. Ez esetben ***isbán*** lenne, melynek ***sb*** párosa az erő***sb***ít, helye***sb***ít, keve***sb***ít, neme***sb***ít, súlyo***sb***ít kifejezésekben az utolsó szó jogát megillető döntéshozót jelöl. A ***pán*** oly valami, ami megtelepedik valamin, ***ur***alja azt (***pan***g), és elűzhetetlenségével bizonyos félelmet kelt. A ***pán*** ősmag(yar)-nyelvi ***úr***. Innen a szláv nyelvek ***pán***, zsu***pán*** szavai. De ősmag(yar)-nyelvi eredetű az örmény *ishán* is. A Magyar Királyságban az ***ispán*** úr volt a beosztottjai fölött. Lehetett csak gazdatiszt, majd később királyi kinevezés nyomán

vármegyék kormányzó ura. Az ***ispán*** a beszedett adó egyharmadát kapta (kétharmada a királyt illette). Szláv vagy örmény, német, török-tatár? Szerintem mindnél az első beszélt nyelv, az ősmag(yar)-nyelvi ***ispán*** szó torzult. Nézzük a legilletékesebb tanút, a nyelvet az azonosító ***sp*** párossal. Az á***sp***is egy mérges viperakígyó féle. Aki a***sp***irál, vágyódik, törekszik valamire, és ha körüljárva csigavonalban is, vagy kígyózva, de halad célja felé, akár az á***sp***is. A ***sp***irál körvonal, hasonlít a nyugalomban levő á***sp***iskígyóhoz. A ná***sp***ágol, fegyelmezés, melybe a *vesszőzés* (vesz – fesz) is belefér. A ***sp***árga nyugalmi helyzetben csavarodott is lehet, mint az á***sp***is, más esetben ki*feszít*ett zsinór, kötél, ez lehet jelképes igazodási vonalmérce is. A rá***sp***oly *durva* felületet kiképző reszelő. A te***sp***ed, nyomasztóan szétterül. Az ***sp*** párossal alkotható szavak – ***s***á***p***ol, ***s***u***p***ákol, ***s***e***p***er, ***s***o***p***ánkodik, ***s***ü***p***ped – is beleillenek a témakörbe. Az ***ispán*** szerepkörében mindannyi érvényesült. Az ***ispán*** *fes*zes úr volt, felfelé törekvő, aki megkövetelt egyes dolgokat ellentmondás nélkül, és ***s***á***p***olt, ***s***e***p***ert a saját hatáskörében. A ná***sp***ágolás, egy jó *fes*zes kötéllel (***sp***árga) ***s***u***p***ákolás a kalodába ki*feszít*és mellékzöngéjeként nem volt ismeretlen fogalom a gonosztevők számára, és nem segített a ***s***o***p***ánkodás. A hivatalába ***s***ü***p***pedő ***ispán*** hatalma szétte***sp***edt a hatáskörébe tartozó területen, és ő maga is lehetett esetenként egy te***sp***edt kényúr. Ezen túlmenően az is megállapítható, hogy a ***sp***anyol nemzetnév is ősmag(yar)-nyelven adatott – hi***sp***án. A ***hi*** többek közt jelenthet ***hi***út. Meglehet, hogy egy feszes, önérzetes, ***hi***ú kelta-gall népréteg verődött össze, és elkülönülve a többitől, alább (***hi*** – le irány is, pl.: ***hi***deg) költözött az üres (hiús, his) területre a Tűz hegyéről (***Pir***eneusok) ***Hib***éria földjére, a tenger irányába (***hib*** alásüppedés *Czu–Fo*), és új életet kezdett. (Lásd még a *kel*ta – *gall* kötődést, Gallpart, Porto Gallo, ma Portugália stb.)

i***st***álló – *Gazdaságban nagyobb állatok tartására használt épület.* **[olasz < germán]** Olaszul ***st***alla – ***istálló***, ***st***all**i**ere – lovász, ***st***all**o**ne – mén (ló). Az ***is*** itt védelem. Az ***szt*** páros az o***szt***ás, ille***szt***és tengelyhangzója. Az ólban minden állat beille***szt***ett, mert neki helyet o***szt***anak, vizet, élelmet o***szt***anak, aljazót o***szt***anak. Az ***st*** páros jelentései: védelem, táplálék, gondozás, fegyelem. Az ***istálló***ban (e***se***tenként) megkötve (i***st***ráng) hál a ***s***e***t***tenkedő be***st***e vadak elleni e***st***i éjszakai védelem végett. Az ***istálló*** védelmi pala***st*** a si***st***ergő villámok, vihar ellen. Az ***istálló***ban i***st***ápolják, kó***st***ot (takarmányt, abrakot) kap a pá***st***ról kaszált takarmányból. Mi a **stallo**? (latin ***st***abulum, német ***St***all, tót ma***st***al, spanyol e***st***ala, franczia étable, régiesen é***st***able stb. szókkal. *Czu–Fo*) Lám, nem tudtak szabadulni az ***st*** párostól. ***Sz***ilárd ***tal***apra épült, azon ***álló ól lo***vak részére. Az ***ol, ól*** gyökből több kifejezés is indul, de megfigyelhető, hogy mindannyi esetében valami (tető) ***al***atti állapotról van szó, tehát elképzelhető egy korábbi ***a*** > ***o*** hangváltás ezekben a kifejezésekben. ***Ól***, lehetett tyúk***ól***, disznó***ól***. Ez VARGA CSABA: *Ógörög: régies csángó nyelv* című könyvében is megtalálható (Budapest, 2006. 257. oldal.). Valaha többre becsült helyiségek neve is volt. Az ógörög nyelven, a ma magyarnak nevezett ősnyelvből átvett ***ól*** – ***aülé, ól***at is jelentett, de p***alo***tát is. Hogy olasz–germán? Igen, azok átvették az ősmag(yar)-nyelvből, és torzították saját hangzástörvényük szerint. Ennyi a kötődés.

i***st***áp – *Segítség, oltalom.* **[német]** Mi ebben a német, ha a ***táp*** szó tősgyökeres magyar? Bár a szótárírók szerint annak eredete ismeretlen. Az ***is*** itt is védelem. A ***táp, táp***lálás, gondozás. Ha valakit ***istáp***olnak, akkor védik, óvják, és ***táp***lálják.

I***st***en – *Emberfölötti lény.* **[? Is 'ős' < finnugor]** Az Ős ***Ten***, azaz Is***Ten*** *(Czu–Fo Szótár)*. ***TEN*** a legfelső vég***TE***le***N*** **–** a véges emberi értelemmel fel nem fogható – ***hatalom***. Innen a ***ten-ger*** is, mely összetett szó, a ***ten*** itt is a ***hatalom***, mint nagy ***kör – ger***-ben mindent borító, uraló, vég***telen,*** hatalmas víz***töm***eg. A határ***talanul*** félt, azaz ***IS***zt ***TEN*** (*Czu–Fo:* ***isz***, a félelem gyökszava). Talán a szumér ***iz*** – isteni lélek, vagy a biza, iza, isa, a ***Ter***emtőre esküvés szava, ***Is***a ***Ten***magadban létező, **Élő** – azaz ***IsTen***, kinek neve: **Él**. (Jézus szavai halála előtti pillanatokban: **Éli, Éli!** Azaz **Élő! Élő!)** Jézus mondta: „Senki sem ***jó***, csak egy az Isten." (Márk 10:18). ***Ha***jlék, tehát védelem a Zsolt. 90:1 szerint. És Mózesnél: „***Va***gyok.**"** (II. Mózes 3:14)**.** Minden eleme magyar nyelvi eredetű. Összességében csak magyarul érthető, bontható, magyarázható: **Ja/h/va**tokra **J**ó**H**a**V**a/gyok. A zsidók ezért nem ejtették, s nem ejtik ki ma sem. Félnek, irtóznak tőle magyar hangzása miatt. Sőt, utálják!

i***str***á***ng*** – *A hámot a hámfával összekötő kötél, lánc, szíj.* **[német]** A szóban három kötött mássalhangzó páros van: ***st, tr, ng***. Székelyföldön az ***istráng***ot nem csak a hám – hámfa csatlakozóra mondják, hanem ***istráng***ra kötik ki az állatot is. Az ***st*** páros értelme az i***st***állói bekötés célja-oka (lásd fennebb). A ***tr*** azt jelenti, hogy a csa***tr***atással okozható zavar, bo***tr***ány, az állat megkötésével

elkerülhető. Ez estben nem ***tö**r*, ***tú**r* bo***to**r* módra, de ***tű**r*nie kell az ***istráng***ot. A ***ráng*** a teher húzásánál való erőkifejtés, ***rán***dítás. És akárhogy nem tetszik, hiába forro***ng***, borzo***ng,*** lázo***ng*** ellene, ***tű**r*ni kell a ***nó**g*atást.

iszák – *Átalvető.* **[vszó: latin]** Mivel az ***iszák***nak van szófordított alakja is a magyar nyelvben, így nem lehet latin eredetű! A ***kászú*** is egy edény, bár nem bőr és nem szövött anyag, hanem kéregedény. Hasonló még a ***szak***ajtó, de a ***szak***aszolás művelete is ideillő, a valamitől el***szak***ajtottat ***iszák***ba tették, és úgy vitték tovább. A ***szek***rényben is ***szak***aszolva vannak a dolgok. Vándorszó úgy, hogy az ősmag(yar)-nyelvből eredt. A *Czu–Fo* sz. szerint: „Ugyanaz a latin Saccus, német Sack, hellén sakoz, lapp tsakes stb.” Persze, mert átvették más nyelvek is.

iszap – *Folyó és állóvizek finom szemcséjű, tapadós, pépes ülledéke.* **[szláv]** Az ***iszap***on el lehet ***isza***modni, azaz csúszni, mivel hasonlóan a ***szap***panhoz kissé nyálkás anyag. Ha kezet mosunk a finom ***iszap***pal, leviszi a szennyet róla, akár a ***szap***pan. A Nílus ***iszap***ja ***szap***ora volt, sok ülepedett le, majd a visszahúzódó vizek után termékeny talajjá vált. Tehát az ***iszap***ban ***szap***orább volt a termés, így az ***iszap***, akár a ***szap***pan szorzati értelmű.

iszik – *Folyadékot nyelve a gyomrába juttat.* **[finnugor]** A szó gyöke ***isz***, értelme szerint gyorsan leiszamodik a torkán, nyelőcsövén. Az ***inni*** főnévi igenév alakjának ***in*** gyöke az ***in***dulás, ez esetben a torkon lefelé. Alapjában véve a ragozáskor a múlt, jelen és jövő időben, sűrűn változnak az első ***i*** hang után következő hangok. Tehát úgy tűnik, hogy a művelet leírása egy alaphangra – ***i*** – és egy állandóan változó segédhangra hárul (***isz***ik, ***in***na, ***ih***at, ***iv***ó, ***it***at stb.)

ívik – *A hal szaporodási tevékenységét végzi.* **[? finnugor]** Új élet***ív*** elindítása. Az ***ív*** kezdete. ***If***jabb nemzedék jön létre. A ***fi***alás kezdetének pillanata.

íz – *Étel, ital vagy nyálban oldódó anyag által a nyelven, az ízlelőszervben keltett érzés.* **[finnugor]** Tulajdonképpen mind az ***íz***lelhető ***íz***, mind a csuklók ***íz***ülete összhangi, illeszkedési milyenség. Az illeszkedés más esetben lehet pontos, találó, de lehet annak fordítottja is.

íz – *A végtagnak külön mozgatható része.* **[finnugor]** ***Íz***ület, mely tökéletes a teremtői alkotás mértéke szerint, de amely megromolhat külső behatásra (baleset, kóros elváltozás).

izé – *Olyan nevet, szót helyettesítő, pótló szócska, mely nem jut eszünkbe, illetve amit nem akarunk kimondani.* **[? finnugor tőből]** Ez lehet a feledő elmét gyorsabb mozgásra fogni akaró felszólítás. (***iz***ibe mondd!) De lehet az ***íz***ink, ***íz****é*k, takarmánymaradvány hasonlata is.

i***zg***ága – *Akadékoskodó, kötekedő, nyugtalan természetű.* **[szláv]** Ha már a mo***zg***ásnál vagyunk, ezt a ***zg*** páros hivatott megjeleníteni. Itt a ***z*** zűrös zaklatottsága befolyásolja a ***g g***ördülékenységét, esetleg ***g***átlásosságát, és ebből eredően nem tud egy helyben maradni, i***zg***atott, i***zg***ő-mo***zg***ó természetű (izeg-mozog).

i***zg***at – *Valami kórosan ingerel, izgalomba hoz.* **[?]** Szintén a ***zg*** páros szerepe tűnik ki. Ez esetben belső, idegi, feszült, i***zg***almi állapot előidézésében.

J

Mássalhangzó: a nyelv háta és a szájpadlás között képzett réshang.

www.osnyelv.hu j

J hanggal kevés szavunk kezdődik. Míg a ***k*** hanggal kezdődő gyökeink a *Czu–Fo Szótár*ban kilenc oldalt tesznek ki, a ***j***-vel kezdődőek alig több, mint fél oldalt. Mégis ***je***lentős hang: a ***j***ó, ezen belül a jog és jövő fogalmai, tevékenységek, tulajdonságok megnevezésének kezdő és köztes kulcsfontosságú hangja.

Kedélyhang, fá***j***dalom és u***jj***ongás hangja: ***jaj, ajaj, juj, ujujuj, jééé, éjéé!***

jámbor – Szelíd, békés, jóindulatú. **[jó+ember]** A ***jámbor*** ember (állat) ***jó*** tulajdonságokkal bír. A ***jámbor*** szóban a ***j*** a ***j***ó, az ***ám*** a szelídség jelölője (***am, ám*** – gal***am***b), de a ***bor*** gyök furcsán hat. Itt azonban hangváltásról lehet szó, mivel az egésznek a szelídség a sugallata. Az *E nyelvben győzni fogsz* című könyvemben (www.magtudin.org) még én is a ***jámbor – jó ember*** mellett voltam, de azóta sokat tanultam. Mert akkor mi lesz a ***jámbor*** tehénnel? A *Czu–Fo Szótár* is ezt veti fel. Itt az ***mb*** páros szerepe sem kikerülendő. Hasonló szavak, melyek tartalmazzák az ***mbor*** végződést: ci***mbor***a, cso***mbor***, do***mbor***ú. A ci***mbor***a mértéktartó barátságos össze***bor***ulás, a cso***mbor*** kellemes

íz, do***mbor***ú, szelíd, enyhe ívelésű hajlat. A ***jámbor*** is hasonló értelmet takar: *barátságos, kellemes, szelíd*.

jár – *Lábai illetve végtagjai segítségével folyamatosan helyét változtatja.* **[? finnugor]** A ***já*** gyök egyértelműen *jó* jelentésű. A kisgyerek első kitörő öröme a segítség nélküli első léptei megtételekor. A ***jár***ás a jó dolgok egyike. Az ***r*** hang kikerülhetetlen a pö***r***gés, ***jár***ás és a mozgás fogalomkörében fogant szavakban (gyo***r***s, se***r***ény, sü***r***ög, fo***r***og stb.).

járom – **[déli szláv]** Boncoljuk kissé. ***Járom***, melyet viselve, terhes életem útját ***járom***. A ***járom*** az ***iga***vonó állat ***marját*** (székelyül: ***morját***) nyomja (***morját, jármot***). Tehát a ***jármot*** a szarvas***mar***ha ***marjára, morjára*** teszik, és azzal ***jár,*** mert ez az ő ***járma***. A ***járom*** egy ***jár***ó *rá**ma***, melyet alanyi ***mar***haként kap, mert neki, mint ***mar***hának azért van ***marja, morja***, hogy azt találja a ***járma*** *járó rámá*ja, mely néha fel***marja*** a ***marját***. Ha ez déli szláv eredetű szó, akkor elvárnánk egy ehhez hasonló bizonyítást „déli szlávul”.

jász – *Magyarországon a 13 – 14. században betelepült és a mai jászság területén élő, alán eredetű, utóbb magyarrá vált néptörzs.* **[orosz < iráni]** A jászok egy ősmagyar néptörzs volt, akik MAGYAR ADORJÁN szerint a Földközi tenger mellett is éltek. (*Elméletem ősműveltségünkről, Jászok fejezet*). http://hirforras.blog.hu/2010/01/01/magyar_adorjan_elmeletem_osmuveltsegunkrol „Sokszorosan igaz ez az állítás magyar ősnépünk történelmével kapcsolatban, melynek ásatási emlékei az idők hajnaláig vezető, egységes műveltségi kör emlékét dajkálják a Kárpát-medencében. *Minél mélyebbre hatolunk időben a történelem ősi rétegeibe, annál közelebb kerülünk térben a Kárpát-medencéhez és* magyar *műveltségünkhöz.* A felszínre kerülő adatok alapján pedig fel kell ismernünk, hogy az európai történelem különböző neveken ismert szereplői: *a hunok, alánok, szarmaták, jazigok, pannonok, ionok éppen úgy magyarok, mint ma a jászok, palócok, székelyek, matyók, sárköziek, csángók.”* (TOMORY ZSUZSA: *Az Arthur legendakör magyar kapcsolatai* http://www.magtudin.org/Arthur%20hung.htm)

jászol – Szarvasmarhának, lónak stb. lábakon álló, gyakran az istálló falához rögzített vályúszerű etetője. **[szláv]** A ***jászol***nál eszik, jeszik. Ez is a szófordítás nyomán alakult szó: *száj* – ***jász***. Vagyis letagadhatatlanul magyar! Szájával ***jászol***, azaz eszik. Az ***sz*** hang hangutánzó kulcshang a szóban.

játék – *Gyermeknek időtöltésül, szórakozásképp végzett szabad tevékenysége.* **[? finnugor]** A ***játék***, összetett szó: ***jó ték***. Kellemes, ***jó t***ev***ék***enység.

já***tsz***ik – *Játékkal szórakozásul, időtöltésül (csoportosan) foglalkozik, foglalatoskodik.* **[? finnugor]** ***Játék*** közben ***játszi*** könnyedséggel ***ik***lat, mozog

jég – *Megfagyott folyadéknak különlegesen víznek szilárd tömege.* **[finnugor]** ***Jéééé***, mi lett a vízből! Odafo***g***ott mindent, nem en***g***ed! A ***g*** hang az erős rögzülés jele. Innen a ***fagy***ott szó (fog), ahol a ***gy*** hang jelzi, hogy az odafogottság nem végleges, lá***gy***ulás is esedékes.

jegenye – *A nyáraknak csúcsosan magasra növő, sorfának használt fajtája.* **[déli szláv]** A ***jegenye*** a *Czu–Fo Szótár* szerint „igényes fa”, „egyenes”, mondhatnánk még: igyenes. Van példa arra, hogy a szó elején levő ***e*** vagy ***i*** hang ***j*** előtétet kap: jegyenes, majd ***jegenye***. Ami biztos: nem szláv.

jegy – *Valakin, valamin a felismerést, azonosítást, a megkülönböztetést lehetővé tevő jel, tárgy, ábra. Számjegy, hangjegy, érdemjegy. Stb.* **[finnugor]** A bé***lyeg***, beégetett ***jegy***, bi***log***, ***log, log***o. Az ***egy*** a legfontosabb szám. Az ***egy*** én v***agy***ok, a magam ***jegy***ét hordozom. A megismételhetetlen ***egy***edi, azonosító ***jegy***et.

jel – *Valamely cselekvésre, magatartásra felhívó mozdulat, cselekvés illetve szándékosan előidézett ilyen jelenség.* **[finnugor]** ***Jel***adás: ***jééé***! ***Jer*** ide! ***Jel***, ***jó jel***! Eredetileg talán a ***jé*** kedélyszót követő kézmozdulatot, ***jel***adást fejezte ki. A ***jel*** írásban is rögzíthető. Ez a le***jegy***zett ***jel***. Meg***jegy***zendő: a ***jel***es ***jel***lem nemes ***jel***lege a leg***jobb*** személyiségi ismertető***jel*** (nem kód). A ***jel***lem kettős ***ll*** hangja, akár az i***ll***em esetében, a másokra is kiható fontos belső értékre hívja fel a figyelmet.

jé***rc***e – *Fiatal, még nem kotló növendék tyúk vagy hasonló szárnyas.* **[szláv]** A ***j*** hang ú***j***, if***j***ú jelentésű, ***ér*** – erő, eredet, a ***ce*** becézés.

je***rk***e – *Egy évesnél fiatalabb nőstény bárány esetleg kecske.* **[szlovák vagy ukrán]** A magyarázat ugyanaz, mint jérce esetében, kivéve az ***rk*** páros más irányú jelentését. Az ***rk*** páros a bi***rk***a, csi***rk***e, se***rk***en szavakban, úgymond a „pályán marad”. A je***rk***e a bi***rk***a kicsinye, és ugyanúgy se***rk***en, mint a csi***rk***e.

jó – *Kívánalmainknak, illetve rendeltetésének, hívatásának megfelelő.* **[finnugor]** ***Jó***, ösztöni ősgyök, nincs mit fűzni hozzá, pusztán annyit, hogy ősmag(yar)-nyelvi szó.

jön – *Felénk, a beszélő felé közeledik.* **[finnugor]** A ***j*** hang a jár ***j*** hangja. Ha hosszú ***ő***-vel ejtjük, akkor nincs is szükség az ***n*** hangra, ez esetben az ***ő*** az egyes szám, harmadik személye: ***ő***. Egyetlen kéthangos szóban elmondjuk, hogy ő ***jön*** – ***jő***. Ha a ***jön*** szóalakot ejtjük, akkor a ***jön***: ***ő*** is, é***n*** is. Egy szóban: *ő **jő** é**n**hez* – ***jön***. Ugyanakkor háttéri értelemként az ***ö*** a kettőnk k***ö***z***ö***tti táv – a k***ö***z, mely e***ny***észik (az ***n*** – ***ny***-re váltva) közeledtével. Az ***ö*** szerepét a *közeledik* szóból értjük meg, ha *közelesik* alakot ejtünk, írunk: k***ö***z elesik, kiesik. Tehát k***ö***z el *edik*, úgymond: fodik, fogy, vagyis elesik, összeesik, egyre kisebb lesz a k***ö***z.

juh – *Gyapjáért, tejéért és húsáért tenyésztett, páros ujjú, kérődző emlősállat.* **[?]** A ***juh*** szóban a ***j*** a ***juh*** jó, szelíd tulajdonságát akarja kiemelni. A *Czu–Fo Szótár* írja: „Somogy megyében, (Balaton) Endréd helységének határában van egy dűlő, melyet ihállásnak neveznek, mert egykor ott ihaklok voltak. Az ih lehelet mintegy kifejezni akarja azon állatnak, melyet jelent, egy részről feltünőleg sebesen lélekző természetét, kivált meleg időben, más részről annak gyöngeségét és szelidségét is. A **juh** azonban nagyobb hangzatossága miatt divatosabb.” Az ihállás – ***juh***állás, ihaklok – ***juh***aklok.

juhar – *Iharfa, juharfa.* **[szláv]** Elsősorban a szláv nyelvek nem a juhar, hanem a jávor alakot ejtik, melyet szintén a magyar nyelvből vettek át. A ***juhar*** faanyagának kiváló tulajdonsága okán kaphatta nevét. ***Jó***l megmunkálható, és szép az erezete, főleg, ha úgynevezett habos mintájú. Ugyanakkor kongatható, rezgő, visszhangzó. Ebből készül a hegedű, és általában a vonós hangszerek hátlapja. Érdekes módon épp, mint a juh esetében itt is van i-re váltás: ***juhar – ihar***. A másik neve ***jávor***, mely szintén a fa ***jav***ára szól, a jó tulajdonságát jelenti a névben, s melyet a szláv nyelvek is átvettek, használnak. Váljék ***jáv***/*or*/ukra.

jut – *Útja során valahova érkezik, valameddig elér.* **[finnugor]** A ***j*** itt is a ***j***ár ige kezdőhangja. ***Jut***, ebben az ***út*** is jelen van. Az ***u*** mély fekvésű hang, egyre mélyebbre visz a ***t***ávon.

K

*Mássalhangzó: a nyelvhát és a szájpadlás közt képzett zárhang, a **g** **zöngétlen** párja.*

www.osnyelv.hu k

K, a leg***k***eményebb hang**.** Akár a ***k***ő**.** ***K*** hanggal kezdődő szavainkból van a legtöbb. Az a***k***arat ***k***eménységét hangsúlyozó. A behatolás (kan) é***k***je, a ***k***út mélységét (ismeretlen űr, lyuk) feltáró ***k***utató. A ***k*** hang ott van mindenhol, ahol valami el***ak***ad, üt***kö***zik, ***k***emény, ***k***ono***k***. A ***k***örrel, bö***k***éssel, al***k***otással, a ***k***i irányú kifejezések egyik kulcshangja. ***K***ötelesség, ***k***evélység, ***k***ín, bi***k***a, ***k***üszöb. De nem csak a keménység, de a ***k***icsinység, a ***k***icsinyítő -ka, -ke alaphangja, ***k***ellem, ***k***incs stb. A ***k*** hang a többes szám jele.

kabát – *Ruha fölött viselt, ujjas, elül gombolható bélelt ruhadarab.* **[nyugati szláv < … perzsa]** A ***keb***let (***kab***) is takaró, testet körülvevő (***ab***) felsőtestre ***ka***ptatható, nagyobb (***bá***) ruhadarab. A *Czu–Fo Szótár* idegen eredetűnek véli, de nem az.

kacaba***jk***a – *Derékig érő női ruhadarab. Ócska vagy rikító ruhadarab.* **[szláv < német]** A ***kaca*** szókezdetből és a ***jk*** párosból ítélve, kis, ***j***áté***k***osnak ítélhető (déva***jk***odó, pa***jk***os), kihívóan szép kivitelű, tákolmányból (szövetből) ta***jk***olt (szabott-varrt) kabátka. (A ***taj***koló (tak, ták, ték) régebben *szabó*, innen az angol ***tai***lor – szabó és a román ***tai***e – vág.)

kacagány – *Régi magyar férfiviseletben: vadállat bőréből készült a (bal) vállra vetve hordott ruhadarab.* **[vánd.szó francia v. olasz]** A ***kaca, kacag*** itt is bekezdő, és összességében is olyan értelme van a szónak, ami kellemes háttéri hangulatot sejtet. A ***kacagány*** lovaglás közben röpködött a viselője hátán vidám látványként. Ha vándorszó, akkor innen oda az irány, és nem francia, sem nem olasz az eredet.

kacér – *Magát kihívó érzékiséggel kellető nő, menyecske.* **[vándorszó … görög]** A *Czu–Fo Szótár* szerint: „Kaczér tehát eredetileg vagy am. vigan szökdelő, ficzánkoló, mi az állatoknál kivált tavasz nyiltán s a nemi ösztön felgerjedésekor szemlélhető; vagy kacs gyöktől (honnan kacsint is ered): kacsér am. kacsingató; innen kaczérnak mondatik […].” Tehát a ***kac – kacs*** azonos alapértelmű, s mindkettő körértelmű, kissé csavaros, cseles viselkedés. Ez a két gyök annyira magyar kötődésű, hogy eredete elhazudhatatlan. Csak az ősmag(yar)-nyelvből kiindulva válhatott vándorszóvá.

kacor – *Fanyelű görbe kés.* **[szláv]** A ***kac*** gyök itt is körértelmet, görbületet jelent. Az ***or*** gyök jelen van: az ***ir***t, ***or***ot, b***or***otva, ***ar***at szavakban a *vágás* értelmének meghatározójaként. ***Kacor*** – görbe vágó él.

kacsa – *A lúdnál kisebb, rövid nyakú, rövid lábú, hízékony lúdféle háziszárnyas. Vadkacsa.* **[szlovák]** A kacsa nyaka kacsos, azaz görbe. Innen a neve. Hímje a ***gács***ér, mely a ***kacs***érből van ***k*** > ***g*** hangváltás nyomán. Magyar szó.

kád – *Fából, fémből, kőből stb. való hosszúkás vagy kerek nagy edény vagy tartály.* **[szláv < görög < héber]** A ***kád*** gyök *kerete*t jelent (idegen nyelvbe is átment, pl.: ***cad***ru – keret románul), külön a ***d*** hang kerek***d***e***d***et, ***d***omborút jelent, ugyanakkor folyadékra is utaló (i***d***). Se nem szláv, se nem görög, se nem héber.

kádár – *Hordókat, kádakat, dézsákat készítő iparos.* **[szláv]** E megállapítást a fentivel összevetve kiderül, hogy a szláv kádárok látták el az ókori zsidókat és görögöket hordókkal, még akkor, amikor szláv nép nem is létezett. Mert ha onnan örökölték a szlávok a kádár szót, akkor föl kellett volna tüntetni. Ám mivel a ***kád*** magyar, így a ***kádár*** is magyar szó.

ka***gyl***ó – *Vízben élő, nyitható-csukható kemény héjjal védett puhatestű állat.***[? olasz < görög]** A ***gyl*** páros egy helyre ***gy***ű***l***t valamit jelöl, az ü***gyl***et, e***gyl***et, fa***gyl***alt szavakban is. Hol itt az olasz vagy görög elem?

kakas – *A tyúkfélék hímje.* **[szláv]** A hím állatok bökésre utaló ***ka*** (***ka***kas, bi***ka***, ***ka***n, ***ka***ndúr stb.) szógyöke remélhetőleg a szláv nyelvekben is jelen van minden esetben, de ez azért, mivel az ősmag(yar)-nyelvből örökölték.

ka***kt***usz – *Sivatagos, sziklás trópusi tájakon honos, nálunk dísznövényként tartott levéltelen, húsos szárú, pozsgás, tüskés növény.* **[nk: latin < görög]** A növény szúrós tüskéire az ***ak*** (ak, ék) gyök utal: k***ak***tusz. Tehát meg van benne az ősmag(yar)-nyelvi nyom. A ***kt*** páros a bu***kt***a, i***kt***at, la***kt***at, lü***kt***et, stb. szavakban összetevőkre és bizonyos belső tartalomra utal. A páros hangjaival épül a ***ket***tő***, két, köt*** szavak, melyek összetevőkre utalnak.

kalács – *Finomlisztből tejjel, vajjal, tojással készített, tepsiben sütött kelt tészta.* **[szláv]** A ***kalács kal*** gyökszava ***kör***értelmű, és így ősmag(yar)-nyelvi eredetű. A szóvégi ***ács*** az ***ács***iál, csiál, csinál rövid alakja, akár a szak***ács*** esetében. Székelyföldön, ha valaki ültében keresztbe rakja egyik lábát a másikra, azt mondják: *felkalácsolta a lábát*. Ezt a keresztbe font ***kalács*** látványa nyomán. Hol van itt szláv jelleg? Ők csak átvették a *kolác*et a magyaroktól!

kaláka – *Nagyobb munka, például házépítés elvégzésére összeállt önkéntes segítő munkaközösség.* **[román < déli szláv]** A székely ***kaláka*** a legtermészetesebb, állandóan napirenden tartott, ***kör***bemenő (kal – kör) segítségnyújtási gyakorlat volt a faluközösségeken belül, sőt természeti csapások esetén, a faluközösségen kívül is. Ha a helyzet úgy hozta, idővel minden segítségre szoruló családra sor ***ker***ült. A szó második része: ***áka***. Ez a ***ták, táka***, vagyis ***tevék***enység rövidült és a ***kal*** gyökkel összeépülő szóalakja, lehetett ***kal***t***áka***, majd egyszerűsödött. A román értelmező szótár, a DEX magyarázata szerint a románoknál a földesúrnak végzett szolgálatot jelentette (DEX, **clacă** címszó). Mivel románul nem bontható, nem magyarázható, így világos a magyar eredet, melyet csak átvettek a szomszédos népek.

kalama***jk***a – *Zűrzavar, kavarodás. Gyors ütemű lengyel, ukrán tánc.* **[ukrán]** Meglehet, hogy ma már inkább náluk használatos a szó, de ősmag(yar)-nyelvi eredetére a ***kal*** gyök és a ***jk*** kötött mássalhangzó páros a bizonyíték, mely a déva***jk***odó, duha***jk***odó, ha***jk***urász, pa***jk***os szavakban hasonló értelmi párhuzamot ad.

kala***ngy***a – *Kévékből rakott kereszt.* **[szláv]** A ***kal*** gyök körértelmű. Mondhatnánk, hogy itt nem körről, hanem keresztről van szó. Ez igaz, de a *kereszt kö*rosztó, innen a neve is. Erre is van székely hasonlat: *felkala**ngy**álta a lábát*, vagyis keresztbe tette. Az ***ngy*** páros a gö***ngy***öleg, ha***ngy***a, kele***ngy***e szavakban, valamit a vele alkotható ***négy*** szóval, mely a munka száma, utal a kala***ngy***a körüli tevékenységre – magyarul és nem „szlávul”.

kalap – *Merevebb tartású anyagból készített karimás fejfedő.* **[német]** A ***kal*** itt is kereket, kör alakút jelent Az ***ap*** a t***ap***adást, a főhöz illeszkedést.

kalapács – *Kovácsolásra, ütögetésre használt fémből készült nyeles kéziszerszám.* **[szláv]** Kip-kop, klapp, kelep. A gólya kelepelés közben összeveri csőrét. A **kalap**olás így annak hasonlata. Kop***ács***ol, klap***ács***ol, azaz ***kalapács***ol. Meglehet, hogy a ***kalapáccs***al való körbeütögetésből is eredhetett a ***kal*** gyök, az ***ap*** a sűrű k***ap***csolat a felülettel vagy a ***lap***ogat szóból, az ***ács, ács***iál.

kaliba – *Sebtében összetákolt kunyhó.* **[vánd. szó: görög]** ***Kal-iba***. A ***kal***, amit belső térként körülkerít. Az ***iba*** a h***ibá***s, azaz hevenyészett, félkész állapot, vagy ***lib***, a könnyen ***libbe***nő tulajdonság.

kali***tk***a – *Madár vagy kisebb állat fogságban tartására való, drótból vagy vesszőből készült hordozható kis házikó.* **[szláv]** Ebben a ***kalit***ban, körben tartják fogva a kisállatot, madarat, melynek ott bent van az é***tk***ezője, ott fu***tk***os, de fogoly lévén, mindegyre beleü***tk***özik a rácsba. A ***kt*** páros itt értelemalakító tengelyhangzó.

ka***lm***ár – *Kereskedő.* **[német]** Ma már nem használt, és kissé rosszízű megnevezés. A ***kal***már, ***kal***amár szó ***kal*** gyökszava a jár-***kel, kal***andoz szavakban jelenik meg. Idegen nyelvekben a leharapott szóvégéből alakult a **mar**keting, **mer**kantil stb. szóalak. Az ***lm*** páros az éle***lm***es, ha***lm***oz, ke***lm***e stb. szavakban mutat párhuzamot, valamint a vele alkotható ***lim-lom*** szavak utalnak a foglalkozásra. De annyi biztos, hogy nem a német Kramerből ered, hanem ősmag(yar)-nyelvi eredetű.

kaloda – *Olyan faalkotmány, melynek kerek nyílásaiba beszorították a megszégyenítésre ítélt ember végtagjait és nyakát.* **[szláv]** Könnyen lehet, hogy az eszköz az ősmag(yar)-nyelvi jelentésben eredetileg ***kallódó*** egyének jobb útra térítését szolgálta. A *Czu–Fo Szótár* a perzsa *kalidan* és héber *galuth* szavakat említi. Ugyanakkor a kalafa szó is ezt jelenti. A *Czu–Fo Szótár* szerint: „Eredetileg kaló-fa az elavult kal igétől vagy kal gyöktől, mely görbeséget jelent. Am. kaloda. Kalafának nevezik, mert, akit kalodába zárnak, midőn kezét lábát becsiptetik, meggörbülve kénytelen ülni.” A ***kaloda*** nem szláv szó, minthogy az eddig elemzett szavak egyike sem. Ez már sok más példa közt a szláv eredetűnek kikiáltott *csütörtök* szónál is észrevehető volt. (lásd a *csütörtök* címszónál az egymásnak ellentmondó szláv és román példát)

ká***lyh***a – *Helyiségek fűtésére való, cserépből vagy fémből készült, zárt tűzterű berendezés.* **[német < latin < görög]** A ***kályha*** valaha kővel kirakott tűzhely volt, és a faedényekben az izzított kővel főztek, kövesztettek. A ***kő***nek oly nagy volt az ételkészítés körüli szerepe, hogy szinte minden nyelv ***ko***nyhát, sza***ká***csot jelentő szava tartalmazza a ***kő*** szó torzóját. Így a német (**ko**chen), latin (**co**co) és görög (**ko**uzina) is. A kályha a *Czu–Fo Szótár*ban kaholy alakban is említve van. A tüzet fújni, lehelni, ***koh***olni, ***kah***olyni kellett, hogy jól égjen. A kály***ha*** szóvégi ***ha*** része a ***hő***t is jelentheti.

ka***mr***a – *Éléskamra.* **[vándorszó: latin < görög]** A ***kamra***, mint éléstár, lehetett valaha ***gamra***któr, ***magra***któr, ***mag***tár (innen a ***mag***azin), mivel magvakat és gumókat azaz gyümölcsöt tároltak benne élelemként. A fordítható ***gam – mag*** szóalakok bizonyíték az ősmag(yar)-nyelvi eredetre (gam – gumó). Ésszerű, hogy mind a latin, mind a görög, mint fióknyelvek magukkal vitték a kifejezést.

kan – *(Vad)disznó hímje.* **[? északi szláv < török]** A hím állatok bökésre utaló ***ka*** (***ka***kas, bi***ka***, ***ka***n, ***ka***ndúr stb.) szógyökei megtalálhatók az északi szláv és török nyelvekben, de az eredet ősmag(yar)-nyelvi, mivel a ***ka*** gyök magyar nyelvben értelmezhető így bármely hímségi szóösszetételben.

kán – *Mongol illetve török fejedelmi cím.* **[nk: török]** Az ősmag(yar)-nyelvben az elöljáró férfiszemélyt jelölte. Innen származott át más nyelvekbe. Hogy kései magyar vonatkozása is volt, arra bizonyíték, hogy magyar családnév volt a középkorban (***Kán*** László erdélyi vajda, 12??–1315 k.). Mindenképp ősmag(yar)-nyelvi. Valaha finemű bálvány istenek mellékneve is volt. Innen a Bal***kán*** hegység neve – Baál ***kán*** bálvány istenségről.

kanál, kalán, kalány – *Étel kavarására, merésére, evésére való kerek vagy tojásdad öblös fejben végződő nyeles eszköz.* **[?]** A ***kanál*** eredetileg, és magyarázhatóan: (fa)***kalány*** – ***kal-lány***. Ebből a ***kal***-körértelmű: ***kal***ányol (*kanalaz*), ***kav***ar, ebből a gyökből indul a ***kal***impál, ***kal***ács stb. A ***-lány***, gyökfordítással: ***nyál, nyel, nyelv***, valamennyi a szájjal, evéssel, ízleléssel kapcsolatos: ***kal***ányol, ***kanal***az, ***kalánny***al, ***kanál***lal ***kalány***ozás, ***kanal***azás, ***ka***varás stb. Az első igazi, összes jellemzőre utaló neve a ***kalány*** volt.

ka***nc***a – *Ló, szamár illetve teve nőstény*e. **[szláv]** A *Czu–Fo Szótár* szerint: „Gyöke valószinüleg an (any), innen lett ancza, s k (ch) előtéttel kancza. Rokon a vékony hangú eme, ene, emse, ünő szókkal.” Ami viszont agyonvágja az utálatos szlávozó hazugságot, az a ***c*** hang, a kicsinyítő, be***c***éző elem a szóban, mely a ***kac***érságra utaló, és a ***cn*** páros jelenléte, mint értelempontosító tengelyhangzó. A magyar szavakban minden hangnak értelemalakító szerepe van, egyetlen hang sem véletlen a szavakban. Ha ismeri valaki a lovak párzási szokásait, tudja, hogy a ***kanca***, mielőtt enged a ménnek, bizony ***ka***/n/***c***érkodik, játszik (jáccik) a ménnel, ***n***ősténye**sen** tá***nc***ol, hu***nc***utul csipkedi, nyerítget, fi***nc***álva dörzsölődik hozzá, makra***nc***osan elhúzza a farát, udvaroltat a ménnel. Tehát a szó ezt is tartalmazza. A nyelv a legapróbb részletekre menően is utal, ez esetben a játékos ***nc*** párossal: bukfe***nc***, i***nc***ifi***nc***i, ka***nc***a, ke***nc***e, pu***nc***i, (romá***nc***). A ***cn*** párossal alkotható szó a ***c***u***n***a.

Remélhetőleg, ez az okfejtés bármelyik szláv nyelven még bővíthető. Legalábbis elvárható, ha már tőlük származik.

ka***ncs***ó – *Ivóvíz, bor stb. tartására való nagyobb füles, csőrös edény.* **[?]** A ***kancsó*** alapszava a kan***na***, melyben a ***na*** gyök vízre (Du***na***, Maj***na***, Szaj***na*** stb.), a ***ka*** szógyök az a***ka***szthatóságra utal, mint füles edényre, mely „szabadidejében" ott csüng az a***gancso***n. Meglehet, hogy a galileai Kána, melynek nevét még az ősmag(yar)-nyelvet beszélők adták – lévén bortermelő vidék –, ugyanezt jelentette (kana, kanna). A kannában hordják a vizet, bort, a ***kancsó*** viszont olyan edény, mely az asztalon áll, és abból szolgálják föl a vizet, vagy a bort stb. Ahhoz, hogy kiönthessen belőle, *ferdí*teni kell az állását, azaz dönteni kell. A ka***ncs***alság, szemhiba, *ferde* nézés, a fa***ncs***alság ferde állás. Székelyudvarhelytől nem messzire van egy domboldalra épült falu: Fa***ncs***al. Tehát a kiskannát ferdíteni, ka***ncs***alítani, fa***ncs***alítani kell, hogy kifolyjon a tartalma. Innen a ***kancsó*** neve. Ugyanakkor hangzás szerinti: ö**ncs**él a ka***ncs***óból.

ka***nd***úr – *A macska hímje.* **[? északi szláv]** A szerkesztők szerint a ***kan*** megnevezéshez volt közük a török nyelveknek, a ***kandúr***hoz már nincs. Lehet, a török nyelvűek nem szeretik a macskát, így ott a házban más ***kandúr*** az úr. A ***dúr*** szóvég utalhat a párosodásnál nőstény viselkedésére, úgy tűnik, mintha a ***kandúr*** bántaná, és attól rikolt, bár ez talán nem így van, de ez a hangkép. Az ***nd*** páros jelenléte a szóban meghatározó. A ***kandúr*** éjszakai kala***nd***jainak a párosodáskor (o***nd***ó) a nőstény csikla***nd***ása nyomán ze***nd***ülő u***nd***ok visítása, mely felborítja az emberi alvás re***nd***jét. Már én is ragadtam seprűt macskahangverseny okán, nem is egyszer.

kanna – *Folyadéknak, különösen víznek tartására való hengeres, bő nyakú, füles edény.* **[német < latin < görög < sumér < akkád]** A ***kanná***ról a kancsó címszónál leírtam mindent. A ***kanna ka***mpóra ***aka***szható (ka) vízhordó edény (na). A továbbadási, öröklési sorrendből kifelejtették az eredőt, az **ősmag(yar)**-nyelvet. (És: ó jaj, kimaradt a sorból a szláv!)

kanóc – *Gyertyának, petróleumlámpának pamutszálból, vastag szalagból levő része, mely meggyújtva világít.* **[német]** A ***kanóc*** megszívja magát olajjal, kenőccel, *kence*vel és úgy ég. Hol itt a német?

ka***nt***ár – *A lószerszámnak a fejen levő, a zablát is magában foglaló része.* **[? török]** A ***kantár***, fogó, tartóeszköz, a ló esetében visszatartó, visszafogó, mivel ebben van a zabla, mellyel irányítják, és fékezik. A ***kantár***os fazekat is a fogantyúja miatt nevezték így. Ha fordítjuk a szót: rá***nt***ak, vagyis a ***kantár*** vissza***ránt***. A *Czu–Fo Szótár*t idézve: *„Erősen tartani, visszarántani, neki ereszteni a kantárt."*

kánya – *A hollónál nagyobb testű, villás farkú dögevő, ragadozó madár.* **[szláv]** A *Czu–Fo Szótár*ból: „Nevét vagy csavargó, karingós repülésétől, és így a görbülést jelentő ka gyökelemtől, s közelebb kany gyöktől vette, vagy hangutánzó a ká-ká hangtól; ká-jú-ból lett: ká-ny-ó, ebből ismét: ká-ny-a." A ***kánya*** nevét tehát a jellemzőiből kapta, ***kanya***rgós repüléséről, görbe (***kany***) csőréről. Ugyanakkor ***ká***rtevő, és emiatt undok, mint egy boszor/***kány***/a.

káosz – *Hitregékben a világ keletkezését megelőző rendezetlen állapot.* **[nk: latin < görög]** Az ógörög az ősmag(yar**)**-nyelvi ***kósza, kusza*** szóalakokból örökölte, torzította a ***káosz*** szóalakot.

kápa – *Nyeregkápa. Stb.* **[vándorszó: latin]** A ***káp*** fejet jelentett az **ősmag(yar)**-nyelven, példa rá a ***káp***oszta, mely *oszt*ható *fej*et jelent. A meghatározásban más dolgokat is felsorolnak, de mindegyik a *meg**fej**elés* értelmét hordozza. Tehát a ***kápa***, nyeregfej, egyben ***kapa***szkodó **ősmag(yar)**-nyelvi szó, melyet megörökölt a latin nyelv és más nyelvek is.

kapál – *Kapával megmunkál valamit. A patás állat első lábával kapál. Kapálódzik. Kapkod.* **[szláv]** Ha azokban a mindentudó szláv nyelvekben megmagyarázható volna a ***kap*** gyök hangonként, akkor elhihető volna az egész szláv eredet-rablómese. Mi az, hogy ***kap***? ***Kap***, ***kap***kod***, kap***ar, ***kap***ál. A ***ka*** behatást jelentő gyökszó: ***Ká***in (eredetileg ***Ka***n, csak héberesítve lett), bi***ka, ka***n stb. esetében is. Azok behatolva teremtenek ***kap***csolatot. Az alapértelem a ***kap***csolat, ***kap***csolódás. Ez lehet személyi, érzelmi, ez esetben az ***a*** hangnál említett ***ap*** gyök mutat érzelemre: ***áp***ol – gondoz, ***ap***olgat – csókolgat. De lehet műszaki, dologi, tárgyi: ***kap***csol. ***Kap***csolat az is, amikor ***k***ét ***k***éz egymásba t***ap***ad. A ***kapa*** is ***kap***csolatot teremtve hatol be a földbe. A ***p*** hangnak különleges szerepe van az ala***p***, ta***p***ad kifejezésében. A cölö***p*** is a földbe hatol, az oszlo***p*** is. Jelképesen úgy értendő, hogy az a vége jut a földbe, ahol a ***p*** van. A l***ap***át l***ap***os, és az is ***kap***csolatba kerül a talajjal. Például al***ap***ásásnál, ahol az árokásó ***kapa*** is szerepet ***kap***. Az ***ap*** gyök az al***ap*** szóban is kulcs, hisz azzal ***kap***csolódik a talajhoz az építmény. Tehát a ***kapa*** mikor ***kapál***, sűrűn ismétlődő ***kap***csolatot létesít a talajjal, és közben a növény***áp***olás egyik eszköze is. Hol itt a „szláv" elem?

ka***pc***a – *Csizmában, bakancsban viselt, harisnya helyett a lábfejre tekert ruhadarab*. **[szláv]** A *Czu–Fo Szótár*ból: „A kapcza gyöke a burokot, takarót jelentő gömbölyü kap, mely rokon a koponya, kopács, kopik szókkal.” A ***pc*** páros hasonlóan ad párhuzamot a körülfogásra a kele***pc***e szóban.

kápo***szt***a – *Szorosan egymásra boruló nagy leveleiért termesztett kétéves konyhakerti növény*. **[szlovén vagy szlovák < latin]** A káp***oszt***a megnevezés a növény fejforma gömbölyűségéből (***káp***, ***kop****onya*) leveleinek szép rendben ille***szt***ettségéből és levelenkénti ***oszt***hatóságból ered – *káp osztva*. A latin eredet furcsa felvetés, mivel latinul *caulis* vagy *brassica*. A szlovák *kapuszta* láttán föl sem vetődött a szerkesztőkben, hogy esetleg magyar nyelvből vették azok át. Érdekességként: a román **varza** kifejezés a növény bo***rz***olt felületének képi látványa szerint adott ősnyelvi változatát (bo***rz***as) őrizte meg, viszont a szó bontott elemei csak magyarul magyarázhatóak. Mind az ***szt***, mind az ***rz*** kötött mássalhangzó páros ősnyelv azonosítók.

ká***pr***ázik – *Fény és színfoltok vibrálnak a szeme előtt.* **[?]** Amikor ilyen jelenség lép fel az ember önkéntelen megrázza a fejét, azaz ***káp***(ját) ***rázza***, hogy megszűnjön a látási zavar. A *Czu–Fo* szerint ***ábrázik***. Különböző szempontok okán, de mindkettő. A ***káp***oszta, a ***kap***ta (lábfej minta), nyereg***káp***a, és idegenben jelenlevő más ***káp*** – *fej* jelentésű szavunk igazolja, hogy a ***káp*** ősmag(yar)-nyelven *fej* jelentéssel bírt.

ka***pt***a – *Kaptafa. Lábfej alakú keményfa.* **[szláv]** A ***kap***, ***káp*** – *fej*, itt láb*fej*. A székelyeknél a csa***pt***at szó *feszít*ést, szorítást jelent. A ***kapta*** szerepe szintén ez – ki*feszít*eni, *feszesen* tartani a készülő lábbeli bőrét leendő láb*fej* alakjára. A ***pt*** páros szerepe is ennek bemutatása, a katona hamar összeka***pt***a magát, és ha***pt***ákba (feszes vigyázz) állt. A ka***pt***árban is rend van, akár a na***pt***árban. „Szlávul” még inkább!

ka***pt***ány – *Kisebb állat fogására való rugós csapda.* **[török]** Erre Székelyföldön csa***pt***atót is mondanak. A szóban az eredet értelme: el***kapt***a a ***kaptány***.

ka***pt***ár – *Méhek tartására való ládaszerű építmény, amelyben a lép kiszedhető keretekben van. Méhkas.* **[? német < latin < görög]** A ***kaptár*** alapvető szerepe hasonló a *ka**pt**ány*éhoz – befogni. A befogott méhcsalád aztán mézet termelt. Ezt a méhész munkájáért ***kapta*** a ***kaptár***ból. Ősmag(yar)-nyelvi szó, ezt a ***pt*** páros is bizonyítja.

kapu – *Épületen, kerítésen a szabadba vezető nagyobb nyílás illetve annak zárható ajtószerű szerkezete.* **[török]** A szó mindenképp a ***kap*** gyök bővítménye. Be***kap***, ki***köp***. Be***kapó***, ***kapó, kapu***. Valaha a ***kapu***nak, egy helység, város ***kapu***jának nagy szerepe volt, mivel oda gyűltek össze megbeszélésre a helység előjárói. Ott adták meg az idegennek az engedélyt a belépésre. Itt a ***p*** hang értelme kiemelt. A ***kapu***n belé***p***, kilé***p***. A külvilággal való ***kap***csolat fontos ***p***ontja. Akár egy áteresztő szele***p***.

kar – *Az ember páros felső végtagja.* **[török]** A ***kar*** az a***kar***at végrehajtója. A ***K*** a legkeményebb, az ***R*** a legerősebb, az ***A*** leghatározottabb mutatóhangunk. A ***kar***ral ta***kar***ják be a termést, ***kar***ral ***rak***ják be a ***rak***tárba. Jelképesen fel***kar***olják a gyengét, ***kar***bantartják a lakást, a gépeket stb., de ***kar***jában tartja a férfi szép nőjét is, igyekezvén jól ***kar***bantartani őt is, magát is … érte. Amit ***kar***jából végképp kienged, ***kár***ba vész. Ilyen értelmi kapcsolat egyetlen nyelvben sem létezik. Akkor honnan az eredet?

kár – *Valamiben beálló veszteség.* **[szláv]** A ***kár***, ***k***ín***k***eserves ***ár***. A szó alapja az ***ár, ár***adat. Víz***kár***, tűz***kár***, időj***ár***ási ***kár***, vás***ár***i ***kár***… stb. Ezekben mind kemény ***ár***at fizet a szenvedő. H***ar***ag, h***ar***c, m***ar***akodás, mind ***kár***forrás. A veszteség, ***kár***, *h**ar***aggal jár, s ez mindig sötét színt idéz (***kar, kár, har*** – *feketét* is jelent bizonyos összefüggésekben)

karácsony – *Jézus születésének keresztény ünnepe*. **[szláv]** Csak a megnevezésre vonatkozóan: Az 1267-es *Kassai Kódex* szerint a magyar *kerecsen*, ***kerecseny*** szóból származik e szó. Ez időben tartották a ***karácsonny***al egy időben, régi magyar szokás szerinti sólyomröptetést. A magas-alacsony magánhangzó váltás a *szaracén – szerecsen* szavaknál is megfigyelhető. A ***kar*** – fekete, sötét jelentése a december 21-i legrövidebb nappal okán is lehet. Nem a krisztusi hitvalláshoz köthető szó! A latin nyelvnek nincs szava erre. Az legyen a szlávok gondja, honnan nekik a szó, ám a magyar ***karácsony*** szó nem tőlük való.

karaj – *Karéj, szelet.* **[szláv]** A szó körértelmű és így csak ősmag(yar)-nyelvi lehet, mivel a ***kör*** egy szótagú gyök, a ***karéj*** már műveleti szó, mely változáson esett át. Az eredet mindig egyszerűből induló. A szláv kifejezés az ősmag(yar)-nyelvből származó.

karalábé – *Húsos gumószerű száráért termesztett, káposztával rokon konyhakerti növény.* **[német < olasz]** A ***karalábé*** szót elemeire bontva: ***kara*** (kör), karó. A ***lábé*** a karószerű ***láb***, melyből kivastagodik annak gömbölyű fogyasztható része. Valaha lehetett ***karóláb, karólábú*** a neve. Se nem német, se nem olasz, hanem a *káposztá*hoz hasonlóan (*káp osztva*, levelenként osztható fej) magyarázható, érthető elemekre bontható magyar nyelvi szó.

karám – *A szabadban legelő állatokat védő körülkerített fedetlen hely.* **[? török]** Korlát, körlet, körém, ***karám***, ezért nem kell Anatóliába menni. A ***karám*** egy ***kor***látokkal ***kör***ül***ker***ített hely. Ha az állat szempontjából vesszük: egy körém kerített ***karám***. Érthetően magyarázható … magyarul.

karaván – *A sivatagban teve- vagy öszvérháton utazó kereskedők, zarándokok stb. csoportja. Karavánút.* **[nk: perzsa]** A kereskedő ***karaván***ok ugyanazt az utat járták állandóan oda-vissza. Életük állandó körforgása volt a ***karaván***élet. Ez egy ***kör***értelmű szó, és mint ilyen ősmag(yar)-nyelvi gyökre, sőt magyar értelmű szóra vezethető vissza: ***körü***l***ván***dorló, ***körván***dor, ***karaván***.

ka***rc***ol – *Éles kemény eszközzel vonalszerű bemélyedő nyomot hagy.* **[német]** Ilyen éles jelképes nyomot hagyó az ***arc***vonás, mely szintén ábrázolható ***karc***ban. Éles nyomot hagy bennünk a kuda***rc***. A fájdalom lehet ma***rc***angoló, mely szintén mély nyomot hagy. De éles nyomot hagy a fában a szeke***rc***e. Kemény, éles nyomot hagyó a győztesek sa***rc***a. Éles pengő hangja van az é***rc***nek. Éles vonal a ruhán a ko***rc***, melyet előbb rögzítés végett fé***rc***elnek. Éles fénylő fehérséggel villan a bé***rc***ek hava. Éles vonal lenne a tisztesség mé***rc***éje. Nos, ezek mind német? Továbbá: bá***rc***a, de***rc***e, du***rc***ás, gü***rc***öl, ha***rc***, ha***rc***ias, he***rc***ehu***rc***a, hu***rc***ol, hu***rc***olkodik, jé***rc***e, lidé***rc***, mo***rc***, ne***rc***, pe***rc***, po***rc***, pu***rc***, se***rc***en, szömö***rc***e, tá***rc***a stb.?

ka***rcs***ú – *Nyúlánk, de nem sovány.* **[?]** Összetett szó. Valószínű a ***kar***nyi vékonyságra utalhat, esetleg a ***csó***va hajlékonyságára, vékonyságára – *karcsó*, ***karcsú***.

ka***rd*** – *Markolattal ellátott, a tőrnél hosszabb pengéjű, vágásra és szúrásra való fegyver.* **[vándorszó: iráni]** Van egy régi mondás: Ha rövid a karod (kardod), told meg egy lépéssel. Az addigi rövid fegyvert megtoldták egy karnyi hosszúsággal, ***kard***nyira. Az efféle fegyverek elterjedése idején még az ősmag(yar)-nyelv volt az uralkodó világnyelv, így a megnevezés is azon adatott, és onnan terjedt tovább. Az ***rd*** páros hasonló vagy vonatkozó párhuzamot kínál. A bá***rd***, mint vágóeszköz, fegyver. A ka***rd***dal szerzett é***rd***em fogalma. De a harcias: mo***rd***, o***rd***as, o***rd***ít, ö***rd***ög, pá***rd***uc, pe***rd***ül, szilá***rd***, zo***rd*** stb. szavakban is.

karima – *Kerekded hengeres tárgyon elálló szegély, perem.* **[északi szláv]** A ***kar kör***értelmű szó. Feltehetően körpánt, mint a kalap ***karimá***ja. Hasonló a rámához, vagyis körkeret, *körráma* – ***karima***.

karó – *Növények megtámasztására való vékonyabb farúd.* **[török]** A ***karó*** lévén ***kar***nyi vastagságú farúd, nevét is innen kapta.

károkatona – *A halakat pusztító, lúd nagyságú fekete vízimadár.* **[török]** A ***károkatona*** vagy ***kormorán*** mindkét neve érthető magyar név. A ***kormorán*** fekete, mint a ***korom***. A ***kár***ogó, ***katoná***s sorban vonuló madarat ***károkatoná***nak is nevezik. A *Czu–Fo Szótár* így ír róla: „[…] kormos gém. Egyik fajának tartják a nálunk tartózkodó kora katona, vagy némely kiejtés szerént kára katona nevü vízi madarat, mely a Tisza alsó vidékén katonák módjára hosszu sorban és kara vagy kára kiáltozással (mely a holló [= horló] hangja is) szokott járni.” A megnevezések mindig a jellemzőkből, vagy a jellemzők összességéből sarjadnak. Az ősmag(yar)-nyelven ***kar, kor, kur, hor, hár, hur*** a fekete színt is jelentette. Meglehet, hogy a ***káro***gó, csőrét ***kattog***tató fekete (***kar***) madár összes jellemzőit sűrítették a megnevezésbe.

káromol – *Durván gyaláz, szidalmaz valakit, valamit.* **[? szláv]** ***Kár*** ok miatti szidalmazás. Talán a rá ***omló kár*** miatt szitkozódik, vagy a ***káromol*** szóban levő ***omol***, mintha arra utalna, hogy a szitkozódó azt sem bánja, ha minden a fejére ***omol*** is, de szitkokban kiönti szíve búját, vagy azt kívánja, hogy a másikra ***kár omol***jon, károk sokasága. A ***káromlás*** ugyanakkor sötét dolognak (kar – fekete) minősült, minősül. A *holló*, régiesen *hor*ló is fekete és ***kár***og. (ARANY JÁNOS: *Vörös Rébék*)

kár***p***ál – *Pöröl, veszekszik.* **[latin]** A ***rp*** páros a há***rp***ia szóban ad párhuzamot. *Hárpia*, a repülő, boszorkány istennő *fekete* volt. De a ***rp*** párossal alkotható szavak is: ***r***e***p***ed, ***r***e***p***ül, rá***p***i***r***ít, ***p***i***r***ongat, ***p***ö***r***öl stb.

kár***p***it – *Vastag, nehéz függöny.* **[vándorszó: olasz]** Az ***rp*** párosnak van egy szétválasztást jelölő értelme is. Például a te***rp***esz szóban. A ***kárpit*** lepel. Elkörítő, elkerítő, térelválasztó lepel is volt használatos

a múltban, és helyenként még ma is. Ilyen a spanyolfal. *Kör*/le/*pel*, kö***rp***el? A **pel, pol** az ógörög nyelvben *fal* jelentéssel rögzült. A *Czu–Fo Szótár* honosult szóként említi, de kellett lennie egy ősmag(yar)-nyelvi alakjának a történelem hajnalán, a sátorlakások idején. Még hozzátehető, hogy a ***kárpit*** mögötti tárgyak, események „fekete doboz" (***kár*** – fekete) a szemlélő számára, nem lát mögéje.

ka***rt***o***gr***áfia – *Térképészet.* **[nk: francia (latin és görög elemek)]** A ***kart*** – kártya – hártya. A g***ráf***ia – ráf – rovás. Ezt csak annak bizonyítására, hogy ez is ősmag(yar)-nyelvi gyökök torzóira épülő.

ká***rty***a – *Fajtánként meghatározott számú és ábrájú szabványos kartonlapból álló játékeszköz.* **[vszó: latin < görög]** A ***kár*** gyök többféle jellemzőt takar. A ***kártyá***kba nem lehet belelátni (***kár*** – fekete, nem látható). A ***kártyá***ból jóslás ***árt***almas ***kár***okozás, csalás, vagyis fekete ügy, ***kár*** vele foglalkozni, mert nem célravezető, nem old meg semmit. A ***kártya*** szó külalaki tulajdonságot is leíró, ***kér***egszerűen kemény, de hajlékony anyagból készült (a lágy ***ty*** hang).

ká***rty***a – *Fölfelé szűkülő faedény, kanna.* **[latin]** Székelyföldön volt használatban a ***kártya***, mely kéregből készült, s melyből ko***rty***olni, azaz inni is lehetett. Nedvességgel kapcsolatos ***rty*** párost tartalmazó szavak: fo***rty***og, ho***rty***og, szo***rty***og, va***rty***og. Bő tartalmat is jelentett: úgy esik, mintha ***kártyá***ból öntenék. Lásd még a **hártya** címszónál MAGYAR ADORJÁN szófejtését.

karusszel – *Körhinta. Vízszintes eszterga.* **[nk: francia < olasz]** A ***kar***usszel ***kar*** gyöke ***kör***értelmű, a ***karusszel*** ehhez kapcsolódó műveleti szó. Jelentése *köröző*. Ősmag(yar)-nyelvi elemekre épülő.

ka***rv***aly – *A héjához hasonló, galamb nagyságú, palaszürke tollazatú ragadozó madár.* **[török]** Az ***rv*** páros nem a szívderítő kifejezések kötött mássalhangzó párosa: á***rv***a, du***rv***a, he***rv***ad, lá***rv***a, mu***rv***a, ö***rv***ény, sé***rv***, so***rv***ad, zá***rv***ány stb. Az ***rv*** páros hangjaival alkothatók: ***ra***vasz***,*** me***rev, var, ver, vér stb.*** Ezek közül némelyek a ***karvaly*** jellemzőivel párhuzamosak.

kas – *Méhkas. Nagyobb kosár.* **[szláv]** A ***ka***jla vagy köralak görbülete meghatározó a ***ka*** gyök értelmében. Az ***s*** hang a ***s***úly, ***s***ok, ami a ***kas***ban elfér (kas – sok). Ugyanakkor a fonat ***s***űrű***s***ége is. Ebből a keresztül-**kas**ul hasonlat, a ***kas*** fonatainak keresztirányú fektetéséből. A szlávok tőlünk örökölték a szót. Bizony! (A *Czu–Fo Szótár* hozza példaként a perzsa: **ka*sztr*** szót is, mely *tart*ót jelent. Ebben az ***sztr*** a két összeolvadt ***szt*** és ***tr*** *kötött mássalhangzó párosok* szerepét emelném ki, melyek igazolják a szó ősmag(yar)-nyelvi eredetét. A ta***rt***óba ille***szt***ett anyag értelme van a szóban. A *kötött mássalhangzó párosok* nyomravezetők elszármazott szavaink kutatásában.)

kása – *Gabonadarából pépszerűvé főzött étel.* **[szláv]** A ***ká*** gyök arra utalhat, hogy sokat kell ***ka***varni, ***ka***csolni, ***ko***torni, ***kas***matolni, hogy ne égjen oda a ***kása***. Az ***s*** hang a ***s***ok, a ***s***űrű***s***ég is.

kaso***rny***a – *Füles kézikosár.* **[szláv]** Székelyföldön jelzőként használják arra, aki sokat jön-megy: ***kasornyá***zik, ***kosornyá***zik. Vagyis, mintha egy ***kasornyá***val kószálna ide-oda. Székelyeknek nem volt kapcsolatuk szlávokkal. A ***kas*** gyökből indul és a s***orjáz***ás vagy egymást követés értelme a ***sornya***. Vagyis a ***kasornyá***val sokat, sokszor lehetett szállítani. Sokat tanultak a szlávok tőlünk.

ka***st***ély – *Parkkal körülvett előkelő, fényűző vidéki lakóház.* **[német < latin]** Ez visszatért szó. Bár a latin castellum nem ***kastély***t, hanem erődítményt (várkastély) jelent, de valaha az ősmag(yar)-nyelvi la***kás*** szó leharapott szóvégéből alakult. Innen a **casa** – *ház* szó is (la***kása*** – **casa**).

kasza – Hosszú fanyélre kb. merőlegesen szerelt pengéjével szálas növény tömeges levágására való szerszám. **[szláv]** A ***kasza*** neve a ***ka***j***sza*** görbületéből ered. Egyszerű. Aztán a ránk tóduló (tótuló) szlávok átvették a szerszámot nevével együtt, és nyelvükhöz torzították.

kaszá***rny***a – *Laktanya.* **[vándorszó: francia < provanszál]** Ez szintén a ***kas***télyhoz hasonló leharapott szóvégből való. Visszamagyarosodva bontható szó: ***kas*** – lakás, ***szá*** – szállás, ***szárnya*** – szárnyakkal bővített épülettömb. Az ***rny*** páros ad még párhuzamot: tivo***rny***a (katonaélet), to***rny***os (épület). Az ***rny*** hangokkal alkotható (katonai) e***rén***y.

ka***szn***ár – *A tiszttartónál egy fokozattal alacsonyabb rangú képesített uradalmi alkalmazott.* **[német]** Más kiindulási pont nincs, csak az ***szn*** páros, de ez is elég ahhoz, hogy nem a német Kastnerből van. Az ***szn*** páros a ha***szn***os szó tengelyhangzója. A ***kasznár***, mint uradalmi alkalmazott a gabonaraktárak (legfontosabb élelem) felügyeletével tehette magát ha***szn***ossá urai előtt. Valószínű a di***szn***ó megnevezése (a sertés mellett) az állat ha***szn***os volta miatti. A *Czu–Fo Szótár* így ír: „[...] a német Kastner szóból honosultnak tartják, egyébiránt khazine [ha**zn**a] a törökben, kha**zn**eh az arabban kincset jelent, innen az arab, persa khazander, török khazinedar v. ha**zn**adar am. kincstartó); fn. tt. ka**szn**ár-t [...]." Az idézetben kiemeltem a páros hangzókat, melyek bizonyítják azon szavak

ősmag(yar)-nyelvi kötődését, eredetét. Vagyis a ***kasznár*** szó lehetett valaha ha***szn***ár szóalak is, de mindenképp magyar eredetű.

ka***szt*** – *Szigorúan elkülönült, zárt társadalmi csoport.* **[nk: portugál < ?]** Az ***szt*** páros a szó ősmag(yar)-nyelvi kötődését igazolja. Vissza lehet menni a ge***szt*** – *fa* hasonlatra (ge***szt*** – ka***szt***), a családfa fogalmához, mely az o***szt***ás, o***szt***ódás, elágazódás jelenségét szemléltető. A zárójelbeli ? helyére lehetne írni a kelta-gall < ősmag(yar) sort így: **[nk: portugál < kelta-gall < ősmag(yar)]**.

ka***sztr***ál – *Ivartalanít, herél.* **[nk: latin]** Mind az *abo**rt**usz* és az *á**rt**ány* címszavaknál említett ***rt*** páros –, mely az i***rt***, á***rt***, iva***rt***alanít szavak értelmének kulcspárosa, mind a ***tr*** páros, mely a kasz***tr***ál értelemadó tengelye – igazolja, hogy ősmag(yar)-nyelvi kötődésű, eredetű szó ez. A kasz***tr***álás o***tr***omba, bo***tr***ányos beavatkozás egy test normális működésébe. Egy soha nem kijavítható há***tr***ány. Kii***rt***ják a természetes szaporodási képességet. Ettől kezdve megszakad a természetes ge***szt*** – ka***szt*** családfaépítés folyamata.

katá***ng*** – *Égszínkék fészkes virágzatú, kórós növény; cikória.* **[? török]** A ***kat*** és *csat* gyökök rokonok a *Czu–Fo* sz. szerint is (kattan – csattan). A ***katáng*** parlagon hagyott területeken és utak mentén elterjedő, elszóródó növény, hasonlít az ide-oda csata***ng***oló állathoz, bara***ng***oló emberhez. Hajlo***ng***ó, gye***ng***e lágyszárú növény.

kategória – *A valóság alapvető formáit és viszonyait kifejező legáltalánosabb fogalom. Egynemű vagy azonos jellegű személyek, dolgok csoportja.* **[nk: latin < görög]** Ez a magyar ***kat***tan szó alapvető értelmét hordozó. Aki, ami, ahová pontosan talál, oda be***kat***tan, azaz elfoglalja helyét. A ***kategória***, bontva: kat-egó-ria. Bár úgy tűnik, hogy a latin **ego** (magyar ***egyé***n) volna, mégsem. A másik nézet: a ***kategória*** inkább a ***köteg*** szóból eredő, ugyanazon fajták egy ***kötegelés***ben. Eredete ősmag(yar)-nyelvi.

ka***tl***an – *Földbe vájt vagy épített üst alá való tűzhely. Tűzhányó krátere. Völgykatlan.* **[szláv]** A ***katlan*** szó bontva: kat-lan. Ebből a ***lan*** fordítva ***nal***, a ***nél***kül ***e*** > ***a*** hangváltott gyökszava. A ***kat*** viszont a tetejére járó, oda ***kat***tanó *borító, tető* volna, de ami ez esetben nincs. A ***tl*** párossal épülő, -an, -en képzős szavak a hiányállapotot írják le: é***tl***en, fede***tl***en, hű***tl***en, idé***tl***en, lába***tl***an, nő***tl***en, pofá***tl***an, só***tl***an, szó***tl***an, té***tl***en, vé***tl***en stb. (A *-**tl**ó, -**tl**ő* végződés az alanyt jellemző: bo***tl***ó, cse***tl***ő, gá***tl***ó, ismé***tl***ő, ké***tl***ő, ko***tl***ó, pó***tl***ó stb.) Tehát: tető nélküli tűzhely.

katona – *Hadseregben szolgálatot teljesítő személy.* **[vándorszó: görög < ? trák-illír]** Ősmag(yar)-nyelvi eredetű! A ***katona katoná***san pattan a parancsra. A ***katona*** szóban a ***k*** hang a ***k***eménység a ***t*** a pa***tt***anó jelleg jelölője. A ***katona*** rendhez szokott, szoktatott, mindig készen áll, hogy oda „***kat***tanjon”, ahová a parancs szerint kell. A szó bontva: ***kat-on-a***. A ***kat*** az alap, ezen (***on***) van az ***a***. Az ***a*** hang (a határozott névelő szerepéből érthető meg) a *határozottság* kifejezője a k***a***ton***a*** szóban. Tehát (fegyelmezett) pontosságon (***kat***)***on*** alapuló határozottság (***a***).

ká***tr***ány – *Szén illetve fa lepárlásából eredő sűrű, fekete, olajos termék.* **[vándorszó: török < arab]** A ***kátrány*** talán azért kapta ezt a nevet, mert első előállításakor ko***tr***ó eljárással, fából kikotort gyantából vagy természetes ***kátrány***-lelőhelyből (ilyen az Am. Egy. Államokban levő La Brea ***kátrány***tó) kikotort anyagból nyerték.

ka***tr***i***nc***a – *Szoknyaként viselt, két köténszerű részből álló, házi szövésű, színes női ruhadarab.* **[román]** Két kötött mássalhangzó páros van a szóban, mely igazolja ősmag(yar)-nyelvi kötődését, eredetét. A ***kat*** itt ***köt*** is. Két összeillő (kattanó) ***köt***ény. A ***tr*** páros a ké***tr***ét. A ***rin***ca: ***rin, rin***gó, ***in, in***cif***in***ci, cs***in***os, cs***in***talan. Az ***nc*** páros a gö***nc***, fi***nc***ál, hu***nc***ut, pu***nc***i, rá***nc***, tá***nc*** stb. szavakban ad párhuzamot. Sem a nőhöz való kapcsolatát, sem az ősmag(yar)-nyelvből való eredetét nem lehet elvitatni.

káva – *Valaminek abroncsszerű pereme.* **[? alán]** A ***káva*** körértelmű. Ilyen ***k***-val és ***v***-vel még a ***k***é***v***e (körülkötve), ***k***ó***v***ályog (csavarog), ***k***a***v***ar (kanyargó körmozgás).

kazal – *Szálas takarmányból, szalmából rakott több méter magas szabályos rakás.* **[szlovák]** A ***kaz*** gyök a régies ***kaz***dag alapszava. A ***h*** előtétes *has*zon, ezen az alapgondolaton nyugvó *kas*znár is találó. Nagy, háznagyságú takarmány halom. Valahol a ***kasz***ált értelme is megbújhat a szóban, hiszen ***kasz***ált termék. A szlovák nyelv, mint oly sok más gazdasági vonatkozású, gazdaságban használt szerszámok megnevezését, egyszerűen átvette és nyelvi hangzástörvényei szerint torzította.

kebel – *Az ember melle. Női mell.* **[?]** A ***keb***, *köb* gyökök űrt jelentenek, a ***bel*** egyértelműen ***bel***ső. Vagyis, amikor *kebel*ről beszélünk, mellet, mellkast értünk, de a benső, ***bel***ső érzelmek tárházát is.

ke***cs***ke – *A juhval rokon, állán szakállszerű szőrzetet viselő, jól tejelő háziállat.* **[török]** A ***kecske*** kitűnően mozog bármilyen sziklás, köves, egyenetlen talajon. Állandóan kapaszkodik, ***kec***mereg a fák törzsén, bokrokon mellső lábaival a zöld rügyek végett. Az ugrándozó kislányt ***kecke***nának is mondják. A ***kecske***félék ***kecs***es mozgású, ugrándozó állatok, és ezt nevükben hordozzák: ***kecs***es***ke, kecske***. Biztos, hogy nem a törökök és nyelvtestvéreik adták nevét, hanem az ősmag(yar)-nyelvű nép.

ke***dv*** – *Valakinek valamely időpontban uralkodó hangulata, érzelmi állapota.* **[finnugor]** A ***ke*** ősgyök bővítményeiben, legtöbb esetben belső érzelem, hangulat kifejezője (keb, ked, kecs, kegy, kel stb.). A ***kedv*** szóban a ***v*** hanggal bővülve a ***vid***ámság gondolata szövődik hozzá. A ***d*** és ***v*** ellentmondásos érzelmeket kifejező hangok: ***vé d***enek, ***vá d***olnak, ***vi d***ámak, de ***va d***ulni is tudnak.

kefe – *Sűrűn kiálló rövid, merev szálaival külsőleg ruha, haj, lábbeli, padló tisztogatására alkalmas eszköz.* **[török]** A szó alapértelme a *vaka*rás, hangváltásokkal *feke*rés, ***veke***rés, ***vaka***rás, fordítva ***kefe***. ***Kefé***vel vakar, simít, csikland. A ***ke*** gyök ***ké***jjel kapcsolatos szavak tőszava is: ***ke***cses, ***ke***dves, ***ke***llemes, ***ke***gyes. A ***kefé***vel való érintése, kezelése a bőrnek, szőrzetnek, kellemes érzés embernek, állatnak egyaránt. Talán ezért maradt fenn a nemi közösülés jelképes megnevezéseként. Jöhet a ***ke***nce és ***fe***lület szavak rövidítéseinek összeolvadásából is, de mindenképp magyar, még akkor is, ha a török nyelvben is így ejtik. Ők az ősmag(yar)-nyelvből örökölték.

kehely – *Díszes, talpas ivópohár.* **[német < latin]** A ***kehely*** és *po**h**ár* szavak tengelyében levő ***h*** hang a le***h***eletet jelenti. A poháron maradó külső ujjlenyomatokat régen ráleheléssel (poh) párásítva törülgették le. Valószínű, hogy megnevezése innen van. A ***kehely*** esetében sem kizárt a rálehelés (keh) művelete nyomán való névadás. Se nem német, se nem latin.

kéj – *Beteljesült (nemi) kielégüléssel járó jó érzés, gyönyör. Nagy élvezet.* **[finnugor]** A ***ké – ék k*** hangja a mélyreható érz***ék***iség, az ***é*** a legmagasabb magánhangzó, itt a csúcs, a ***j*** a ***j***ó, ez esetben a leg***j***obb ***j***ó, melyhez nincs fogható. A ***kéj*** ideje az ***éj***.

kék – *A derült ég színéhez hasonló színű.* **[török]** A ***kék*** szín az ***ék***es ***ég***bolt színe. ***Kék*** az ***ég***. Oly meghatározó ékes szín (vizek, égbolt), hogy oda-vissza ugyanaz olvasatú. A török nyelvek az ősmag(yar)-nyelvből örökölték.

kel – *Fölébredve fekvőhelyét elhagyja.* **[finnugor]** Eredetileg ***kél***. A ***k*** hang itt azt jelentheti: ***k***unkorodik, és ***él***vén, ***él***etre ébred. Föl***kel***, és útra ***kél***, ***kal***andra. (Innen a román **cale** – *út*, de a **cal** – *ló* is.)

kele***ngy***e – *Férjhez menő leánynak ruha és fehérneműből, ágyneműből stb. álló hozománya.* **[? latin]** Mi történik a férjhez menő lánnyal? Útra *kelend*. Mit visz magával? Ami vele együtt útra *kelend*ő, azaz a *kelend*őjét, ***kelengyé***jét. Össze*kalangyá*lják (csomagolják) a ***kelengyé***t, és viszi új otthonába. Ha őszinték vagyunk, a házasság bizonyos szemszögből nézve *kaland*. Erre vállalkozik mindkét fél, jó vagy rossz kimenetellel. Mind a ***kel***, mind a ***kal*** körértelmű szó. Hol van itt a latin elem?

kele***pc***e – *Csapda, tőr.* **[szláv]** A ***kel*** gyök körértelmű. A ***kelepce*** bontva: ***kel*** – kör, ***lep*** – lép, ***ce*** – csel. Vagyis, aki ***kelepcé***be lép, az egy ***cse***lvetett ***kör***be ***lép***.

kell – *Valakinek, valaminek szüksége van rá, szükséges.* **[finnugor]** A ***kell*** nyomatékkal ejtve, bővítményeiben vagy a *rendkívüli szükségesre* vagy a tetszés ***kell***emességére utaló.

ke***lm***e – *Felsőruhának való méteráru, szövet.* **[?]** A ***kelme*** szóban a *meleg* értelme rejlik, ***g > k*** hangváltással, akárcsak a *kellem*es esetében. A ke***lm***e a do***lm***ány alapanyaga, mely majd *meleg*ben tartja a felsőtestet. A sza***lm***ával a***lm***ozott istálló *meleg*ebb, otthonosabb, mint a kopáran tartott. Az érte***lm***es ember kimutatja érz***elm***ei ***mele***ségét szerettei iránt.

ke***lt***a – *Az ókorban Nyugat-Európa területén, és a brit szigeteken élt, indoeurópai nyelvű népek csoportja.* **[latin < kelta]** A ***kelta*** nyelv sok vonatkozásban hasonlított az ősmag(yar)-nyelvhez. TIMARU KAST SÁNDOR skóciai kutatásai kimutatták, hogy rendkívül sok közös vonatkozás van a mai magyar nyelv és az ősbrit szigeti ***kelta*** nyelv sok-sok szava közt. És azt is kimutatta, hogy nem indogermán nyelv a ***kelta*** (TIMARU KAST SÁNDOR: *Kelta magyarok, magyar kelták* http://www.angelfire.com/realm3/hmult1/konyv2/keltmaaa.htm).

kém – *Idegen államok, érdekeltségek szolgálatában álló, nekik titkos katonai, politikai, gazdasági adatokat kiszolgáltató személy.* **[?]** A szó alapja ***ém, ím, ím***ette, eszmélés. A ***k***utató elme előtt felr***ém***lik a valaha tárolt gondolat, kép tartalma, vagyis ***kém***leli a múltat. A ***kém*** állandóan vizsgálódik. Például: az ***ém***elygő gyomor (gazdája) rá*ébred*, hogy ***ím***é, valami rosszat fogyasztott. A ***kém*** egyik legfontosabb, mondhatni létfontosságú tulajdonsága az *éberség*.

keme***nc***e – *Téglából, cserépből stb. rakott, általában fűtésre, illetve kenyérsütésre használt nagyobb térfogatú zárt tűzhely.* **[? szláv]** Minden tűzhely, de főleg minden élelemelkészítő tűzhely alapgondolata a ***kő*** körül forog. Előbb fázással, azaz fával, két fa dörzsölésével keltettek tüzet, a későbbiekben már ***kö***vekkel, ***ko***vával csiholták, szájjal koholták (fújták). A katlan is ***kő***vel kirakott. A ***ke***mence is ***ke***mény ***kő***alapra épült. A világ minden nyelvében a *konyhával, főzéssel, szakáccsal* kapcsolatos szó alapja a ***kő*** (esetleg ***k*** > ***g*** módosulás) Az ***nc*** páros esetenként az ésszerűség, játékosság, leleményesség, vagy talán az ésszerű játékos leleményes felfedezések jelölője. Az ***n*** a ***n***óta, é***n***ek, tá***nc***, ***n***ő (ihlet) stb. szavak kulcshangja, a ***c*** játékos, be***c***ező. A leleményes ember, bár meglehet, hogy gondolatai külö***nc***ként azonosítják őt, de megoldja a guba***nc***ot. Képes gondolati bukfe***nc***ekre, hu***nc***ut elmés megoldásokra. Nem kevés leleményesség kellett az első lá***nc*** megalkotására. Az első, beomlás veszélye nélküli pi***nc***e megépítéséhez, és az első hólyagkeme***nc***e megalkotásához is szükséges volt, kellett a lehetőségek mélyreható bo***nc***olása. A számok neveinek kialakulásáról a www.magtudin.org honlapján fellelhető *Kötött mássalhangzó párosok* című könyvemben írtam. A számokat nemcsak egyszerűen megnevezték, azoknak története volt, van. A csúcson levő tíz, tűz eléréséig tartó küzdelem félútján való *ö*tölés (gondolati küzdelem) nyomán a *hat*ékony megoldás megtalálása a *hét* (hétszer hét vagy hetvenhét) akadály leküzdésére, a megnyugtató *nyolc* polcára (az utolsó dobbantás helye) való eljutás után, szükség volt egy külön/c/leges fogantyúra, kapaszkodóra, leleményes megoldásra a végső ***c***él eléréséhez. Ez a kile***nc***, a kilincs, a titkok ajtajának nyitó fogantyúja (Idézzük fel népmesei emlékeinket.). Ne feledjük: a férfi küzdelmében az elsődleges és legfontosabb ***c***él mindig *önmagának a szeretett **n**ő általi elfogadtatása*. Ez ama *tűz*, melyet keres, és azon át gyújt éltető világot, fényt a virágos világra. Tehát az ***nc*** páros szerepe a ***kemence*** szóban ezek fényében keresendő. Nincs helye itt semmilyen kérdőjelnek és szlávozásnak. Felkiáltójelnek, vagy sokszor inkább felordító jelnek volna helye, hiszen ezzel a sok felületes, utálatos, csaló, idétlen szlávozással, tiszta eredeti ősmag(yar)-nyelvi szavak becstelen elhazudása a céljuk.

kemény – *Nyomásnak, megmunkálásnak ellenálló szilárd anyag.* **[finnugor tőből]** Vitathatatlan, hogy a ***kő*** ősgyök bővítménye a ***kemény***. Mivel a szóvégi ***ny*** a viszonyító ***nt*** páros módosulata, így az eredeti szó ***kőként, kőmént*** lehetett, és későbbiekben alakult ki a ***kemény*** szóalak.

kémény – *A füstgázokat a tűztérből a szabadba kivezető csatornaszerű építmény.* **[szláv < német < latin < görög]** A ***kémény*** a magasban van, ahonnan a messzeséget ***kém***leli, és messziről látható, azaz ***kém***lelhető. Az ***ny*** itt is a viszonyító ***nt*** páros módosulata. Őrként áll, ***kém***ként áll a magasban, ***kém***leli, vagy mondhatjuk szóalkotói kedvünkben: ***kémény***li a messzeséget.

kémia – *Vegytan.* **[nk: latin < arab]** Az anyagok különböző tulajdonságait megfigyelő, megleső, ***kém***lelő tudomány. Magyarul érthető, hisz azon költ szó.

ken – *Lágy anyagot valamivel vékony rétegben úgy nyomkod, illetve rak valamire, hogy hozzátapadjon.* **[?]** A ***k*** hang itt a felületi kapcsolat, az ***en en***ged, tehát ***ken***hető. A ***ken*** gyök a ***ken****ce* alapszava. A ***ken****ce* a nők által használt szépítőszerek egyik gyűjtőneve. A ***ken***ce esetében a ***c*** játékos felhangot ad a szónak (ka***c***ér).

ke***nd***e – *Levédiában és Etelközben az ősmagyar törzsszövetség feje.* **[török]** A ***kende***, mint fő vezető felelős volt alattvalóiért. Szá***nd***éka, célja népe jólétének biztosítása volt. Olyan volt, mint egy erős tartógere***nd***a, rajta fordult meg mi***nd***en, állá***nd***ó go***nd*** volt a belső törzsi re***nd*** megőrzése, különböző cselekmények megfelelő időben való eli***nd***ítása. Együtt le***nd***ült csatába népével, együtt örve***nd***tek a győzelemnek. Az ő go***nd***ja volt a belső fo***nd***orlatok semlegesítése. Az ***nd*** páros tehát segít a ***kende*** tisztségéhez fűződő tevékenységek azonosításában is.

ke***ng***uru – *Ausztráliában honos ugrólábú növényevő erszényes emlősállat.* **[nk: angol < ausztráliai]** A ***kenguru*** valaha még az ősmag(yar)-nyelven kapta nevét, mely torzulhatott mára némileg, de az ***ng*** páros biztos benne volt akkor is. Nem tudjuk az akkori pontos megnevezést, de biztos, hogy *ugráló* tulajdonsága belefoglaltatott. A ken***gur***u: ***ugr***ál, ácsi***ng***ózik, bara***ng***ol, csata***ng***ol, csapo***ng***, roha***n-g***ál stb.

ke***ngy***el – *A nyeregről kétoldalt lecsüngő fém lábtartó.* **[< finnugor]** A ***k*** hang itt az a***k***ad értelme. A ***kengyel*** hosszú szíjon csüng, és a lábakat akasztják bele. A ***kengyel*** ki***leng***ést e***ng***ed, lehetne *kengel*, de mivel a ***kengyel*** tartja a lábat, tehát izompihentető, feszültségenyhítő, nyugvást adó eszköz, ezért a nyelv hangzástörvénye lágyított hanggal sorolja be. A szó ősmag(yar)-nyelvi, hiszen a ***kengyel*** magyar találmány.

kenyér – *Gabonalisztből vízzel dagasztott, sózott, kelesztett tésztából kemencében sütött fontos emberi táplálék.* **[? permi]** A ***kenyér*** nevében a *kanyar*ítás. A dagasztott tésztából ki***kanyar***ított, szakajtott darab, melyet aztán a bevető lapátra, s azzal a kemencébe tesznek, ahol *kerek*re, gömbölyűre sül. A kész ***kenyér***ből szintén lehet ***kanyar***ítani (***kenyer***íteni) szeleteket. A *Czu–Fo* szerint van, ahol ***kereny***nek ejtik. A ***kenyér nyer***eség. Csíkban ***kinyer***. A fontos dolgoknak mindig több megnevezésük van, több oldalról vannak megvilágítva. Így például: a ***kinyer*** a munkából ***kinyer***t eleség. A jó ***kenyér*** *arany*at ér. Sőt többet. Az *arany* fordítva *nyara*. A *nara* arabul forróság, tűz. Az ember ke***nyere***, amit forró *nyara erény*es munkája után *nyere*. A tiszta *erény* értékesebb az *arany*nál. A mai világban azonban az *arany*ért eldobják az *erény*t. A ***kenyér, erény*** és ***arany*** szavak elemzésekor rájövünk, hogy mindannyi szorosan összefügg, és hogy mindannyi ***ér***tékről szól. Az *erény* (tiszta erény, becsület) oly ***ér***ték, melynek nincs ***ár***a, és ha eladják, utána bármennyi aranyért soha vissza nem váltható. A ***kenyér*** igazi ***ér***ték, az *arany* csak az ***ár***, így összemérhető *arány**ér***ték lenne. Ám a mai kifordított világban nem így van. Nem a ***kenyér*** a végállomás, amelyhez az *arany* árán eljuthatok, hanem fordítva. A világ minden ***kenyer***e, *erény*e az *arany*ért vesz oda. Erre a világ sokmilliárd éhezője a bizonyíték. Ez esetben *erény*ről már nem is beszélhetünk.

kép – *Valakinek, valaminek síkban ábrázolt mása.* **[török]** Bármilyen eredetűnek írhatták volna. A *Czu–Fo Szótár* több mint tíz hasonló példát hoz föl. A szó azonban magyar. Valaki ***k***ülsőjének ***ép***p az ***ép*** hasonmási ábrázolása. A ***kép p***onthelyzet. Egy ***ép***ítmény (lehet arc, test stb.) látható ***k***ülalak ***k***örvonali ábrája.

kér – *Udvarias formában kifejezi, hogy szeretne megkapni valamit.* **[finnugor]** A ***k*** hang lehet kemény jelentésű (mindig a gyengébb járul az erőshöz), melyhez folyamodik, s melynek ***ér***zéseire hatni kíván. A *Czu–Fo Szótár* szerint: „Gyöke vagy gyökeleme a kedélyre vonatkozó **ke**, melyhez **ér** = érint szó járulván, értelme: **ke**det **ér**int, vagyis valakinek mintegy **ke**d**ér**e, **ke**dély**ér**e hivatkozik. Vagy pedig az egész maga a **ker**, kör szó, mellyel rokon: görbe; minthogy a kérő ember meggörbűl, meghajol. Hangban s értelemben legközelebbi rokonságban áll a könyör szóval.” (Kiem. K. S.) A ***kér*** szóban az is, meg ez is benne van … magyarul.

kerámia – *Kerámia, agyagművesség.* **[vándorszó: görög]** A *kör*beforgó *kor*ongon ***ker***engő s***imí***tással készülő agyagedény. Az ***am, ám*** érzelmi gyökszó (m***ám***or), a s***im***ogatás is érzelem kifejezője. A ***kerámia*** így magyar elemekből épülő szó. Nem feledendő, hogy végső anyaga ***cser***ép. A latin nyelvekben (ceramie) a ***cser*** gyökre épül a kifejezés. Az ősmag(yar)-nyelv egy változatát beszélő etruszk fazekasoktól átvett latin kifejezés inkább épült a **cser**ép ***cser*** gyökére, mint a ***ker***engő ***kor***ong ***ker*** gyökére. Bár ez is, az is meglehet. A lényeg az ősmag(yar)-nyelvi eredet.

kerecsen – *Szürkésbarna tollú sólyomféle ragadozó madár.* **[óorosz]** A névadás a tulajdonságokra vezethető vissza. Keringő röptű madár. A *Czu–Fo Szótár* szerint: „Mi e szó eredetét illeti, legvalószínűbbnek látszik, hogy gyöke a ***köröskörül*** mozgást, ***keringő*** szállongást jelentő **ker**, melyből lett ***keres***, azaz körös (körben mozog), ***kereső, kerese, kerecse***, s. n toldalékkal ***kerecsen***, [...].” (Kiem. K. S.) Az oroszból származtatás azért sem állja meg a helyét, mert nem bontható, magyarázható csak a magyar nyelven. Különben minden *kör* gyökre épülő szó ősmag(yar)-nyelvi eredetű.

kéreg – *Fás növény leválló vastag burka.* **[kér ’ua’ < finnugor]** A ***kéreg*** védőn körülveszi a fát, régiesen ***kör***ül***eg, kör***l***eg*** veszi. Ebből alakult ki idővel a ***kéreg*** szóalak. Az ***-eg*** képző. A ***kéreg*** csak ***kül***sőle*g* azonosít, belül van a ***lény***e*g*.

kere***szt*** – *Egymást merőlegesen metsző két rövid vonal.* **[szláv < germán < görög]** Valójában ősmag(yar)-nyelvi eredetű. Ezt az ***szt*** páros is jelzi. A kere***szt*** köro***szt***ó. Az ***szt*** páros nagyobb részben a mego***szt***ást, ille***szt***ést írja le a magyar nyelvben: a***szt***al, fo***szt***ó, li***szt***, omla***szt***, ria***szt*** illetve emé***szt***, kotyva***szt***, té***szt***a, ti***szt***el stb. Ugyanilyen értelmet hordoz az elszármazott szavakban is: ***st***og (a***szt***ag), aju***st***are (meg***ig***azítás, ille***szt***és), de**va*st***are (feldúlás, ki***fosz***tás) stb. Az ***szt*** hangokkal alkotható ***sz***é***t*** szó is elvála***szt***ásra utaló. A ***szít*** főleg következményeiben ugyanezt a jelenséget írja le. A ***sz***ő***t***tes szóban a kere***szt*** gondolata is benne van, hisz a szálak kere***szt***ben fektetve alkotják meg a po***szt***ót, vásznat.

keri***ng*** – *Meghatározott körpályán halad.* **[finnugor tőről]** Járásról van szó, körben járásról. Az ***ng*** páros a bara***ng***ol, bita***ng***ol, bolyo***ng***, csata***ng***ol, cselle***ng***, dülö***ng***él, kere***ng***, ri***ng***, roha***ng***ál stb. szavakban is a járás, mozgás különböző módozatait írja le. Vagyis itt nemcsak a tő, a szóvég is magyar.

kés – *Nyeles, vágó illetve szúró szerszám, háztartási eszköz.* **[finnugor]** A ***k*** valamint az ***s*** hang meghatározók. A ***k*** é***k***elő, az ***s s***üllyedő. Lö***kés***sel é***k***elő éle***s kés***, mely v***és***, ha***s***ít.

keselyű – *A sólyomfélék családjába tartozó nagy testű dögevő madár.* **[? török]** A ***keselyű*** megnevezés megértéséhez a ***kese*** szó ad támpontot. A ló esetében a kesely lábú ló lába fehér a boka környékén. Emberi kese: világosbarna, szürkés szőke hajszín. Kese szőlő: félig érett. A *Czu–Fo Szótár* szerint: „[...] a ‚kese' annyit is tesz, mint tarka vagyis vegyes színű, de olyan, melyben a világos szín kitűnik." A keselyűről: „Eredeti értelménél fogva melléknév, mint szigorú, keserű, domború, szomorú stb. am. kese vagy kesely színű, tollazatú. Általános neve azon sasfajnak, melynek vörnyeges vagy fakó tollai fehér pettyekkel tarkázvák, s e szerént törzsöke kese v. kesely." Mitől török ez a szó, ha elemeire bontva érthető, és ily bőven magyarázható a magyar nyelven?

kesereg – *Nagyon bánkódik, szomorkodik.* **[finnugor tőből]** A ***kese*** szín érzelemre váltva. Aki ***kesereg***, annak minden színtelen, szürke, hamuszínű. A ***reg*** szóvég egy folyamat eleredése. Egy régi szó e***reg***el – elindulva lassan halad. Ehhez hasonló a ***reg***gel. Csak az érthetetlen, hogy a szótárírók szerint a keselyű *török*, a kesereg szótöve *finnugor*. Fura.

ke***sh***e***dt*** – *Nyeszlett, göthös. Kopott, foszlott.* **[? finnugor tőből]** A nyeszlett szót a sovány emberre mondják hasonlatként: mintha lenyesték volna róla a fölösleget. A ***keshedt***ség, színe vesztés, fakulás, szintén a ***kese*** értelmét hordozza, tehát inkább kopott, foszlott.

késik – *Még nincs ott, ahol lennie kellene.* **[török]** Aki ***késik,*** mások nyomában jár. Ilyen az is, aki *kísér*, néhány lépéssel hátrább van. Az ***s*** hang a ***s***iet, ***s***ebe***s*** kulcshangja. A ***k*** hang az é***k***, mely elől halad, az ***s*** a ***s***iető, ki hátul van, és ***ik***lat, hogy nyomába érjen. Köztük van az elválasztó tér, az ***és***, mely összeköt ***és*** elválaszt.

kész – *Aminek a készítése már befejeződött.* **[? finnugor]** Az emberi ***kéz*** csodálatos szerszám. Benne van az eszköz szavunkban is. Van oly vidék, ahol az eszköz, eszkez. Az ész megtervezi, a kéz használja az eszközt. Ezzel ***kész***íti el csinálmányát. Az ***sz*** hang az érett állapot jelölőhangja: ő***sz*** (szüret), a***ssz***ony (szülésre érett nő), é***sz*** (érett gondolat helye). A ***kész***, a beérett állapot. Az, amikor valaki ***kész*** valamit megtenni, már kedély kérdése, de ott is egy érési folyamat végéről beszélhetünk, mivel vagy önszántából, vagy ráhatásra jutott el arra a ***kész***ségi, ***kész***enléti állapotra.

két – *Egynél több.* **[finnugor]** Igen. Egynél több a ***kettő***. Honnan a megnevezés? **Egy*****én*** a férfi, **egy *****én***. De jön még egy ***szem***ély, aki nagyon hiányzott, aki szintén ***szám***ít: ő a nő. Ő is ember, mint **Egy*****én***, vele ***egy***enlő ***fél***, de ő ***más***. A ***más***ik ***fél***, az ***egy***(én) ***fele***(sége), ***pár***ja. **Egy*****én*** mindene, ***ked***vese (kettes, a ***kedd*** is kettedik)! A ***kettő***s összetevőre (***két*** komponens) tervezett élővilág ***más***ik – a ***szám***osodás szempontjából fontos – tényezője. Valójában az ***egy*** folytatása, a nagy ***eg***(y)ész összetevője, másik ***fele***, hiszen a ***kettő*** szoros együttműködése alkot ***egy***et. ***EGY pár***, melyben a felek össze vannak ***ket***ve, ***köt***ve. Ez egy oly ***EGY***ség, melyben külön-külön a ***kettő*** csak egy-egy fél, vagyis alkotó felek, elemek, az ***EGY EG***ész részei! (Lásd még a www.magtudin.org honlapon KOLUMBÁN SÁNDOR: *Kötött mássalhangzó párosok* című tanulmányát.)

ke***tr***ec – *Állatok tartására, szállítására való rácsos építmény.* **[szlovák]** Ke***tr***ecben lenni há***tr***ányos helyzet, még a pu***tr***inál is rosszabb, esetenként gyö***tr***ő állapot, van olyan, aki bo***tr***ányt csap ez okból, csa***tr***at, fe***tr***eng. Az ilyent még is***tr***ánggal is megkötik az o***tr***omba viselkedése miatt. Ezt a szöveget annak szemléltetésére írtam, hogy a ***tr*** páros több szóban való jelenlétét bizonyítsam. Magyar szó ez, nem szlovák. A szlovák nyelv egyébként műnyelv, de ha nekik jó… Bár erről már írtam: nyüzsögnek benne a torzított magyar kifejezések. A ***ketrec*** körértelmű ***kör*** gyökből induló ***kert***, az ***rt*** páros fordított ***tr*** alakjával. Az ***-ec*** képző kicsinyít.

kéve – *Levágott gabonából, ipari növényből összekötött nyaláb.* **[? török]** A *Czu–Fo Szótár* a ***ké***t szóból, kötésből, s a kötél ***ké***t ***vé***gével összekötött állapotból vezeti le. Ehhez azonban hozzáteendő a ***kévé***hez hasonló *káva*, mely alapgondolatilag ugyanaz a jelenség, bár a *káva* az övet, a ***kéve*** az ***öve***zettet jelöli. Azonban mindkettő körértelmű és magyar szó.

kevély – *Gőgös, dölyfös, pöffeszkedő.* **[?]** A ***kevély*** állapot *kedély*hez kapcsolódó. Ismeretes, hogy a ***d*** és ***v*** hangok a legellentmondásosabbak az összes hangok közül. A ***kevély*** felfu***v***alkodott ***ké***rkedő, ***ké***nyeskedő, másokat ***keve***slő.

kever – *Folyékony, pépszerű vagy szemcsés anyagot valamely eszközzel forgat.* **[?]** A *kavar*, ***kever***, *habar*, mindannyi körmozgás. A ***v*** hang az ***r*** hanggal együtt ö***rv***ény, ***v***iha***r***, tehát ***kever***és, *kavar*ás magas fokon.

kevés – *Csekély számú, kis mennyiségű, illetve kis mennyiség valamiből.* **[? finnugor tőből]** A kevés ***ke*** gyöke a cse***ke,*** cse***ké***ly kis mennyiségére céloz. A ***v*** hang itt a nagy egészből le***v***áló ***va***lamics***ke*** szemléltetője. A ***va***lamics***ke*** szó 360 fokos körgörbületével összeér a két vég ***ke va.*** A szó végződése is hiányjelző: ***és***. Vagyis: ***és*** a többi?

kéz – *A karnak a csuklótól az ujjak hegyéig terjedő folytatása.* **[finnugor]** A ***kéz*** a ***kez***dő. A ***z*** hang az i***z***eg-mo***z***og, í***z***ület szavakban ad rajzot a ké***z*** lényegéről. A ***ké*** a hatékonyság, az ***ék***. Az ***ész***ből jön az ***esz***köz, mely é***ssz***el ha***sz***nált ***sz***er***sz***ám. Az ***ész*** a kiindulás, a ***kéz*** a ***köz***vetítő.

kezd – *A cselekvés, folyamat első mozzanatát megteszi.* **[?]** Minden kü***zd***elemnek, mo***zd***ulatnak ke***zd***ete van, és mindenben a *ké*znek kell ***kezd***enie.

ki – *Melyik személy?* **[finnugor]** ***Ki*** vagy? Egy ***ik***. Te más ***ik*** vagy. Ő a harmad ***ik.*** Mindannyian ***ik*** vagyunk, ***ők*** is.

ki – *Kint levő helyre.* **[finnugor]** A ***ki*** (felé) szó körértelmű, elhajlást ír le. Ezt könnyebben meg lehet jegyezni a gyökszó bővítményéből: ***kül***ső.

kígyó – *Hosszú, hengeres testű, lábatlan, gerinces csúszómászó.* **[finnugor tőből]** A ***kígyó*** szó a fordítottjával összevetve még jobban megérthető – ***gyík***. Az ***ik*** az ***ik***lató mozgás, az ***így igy***ekvés. Mindkettő ***gy***ors mozgású.

kile***nc*** – *Nyolcnál eggyel több.* **[finnugor elemek]** A nyolc után szükség van egy fogantyúra, kapaszkodóra, leleményes megoldásra a végső ***c***él eléréséhez. Ez a kile***nc***, a kilincs, a titkok ajtajának nyitó fogantyúja. A ***kell*** jelentése itt válik érthetőbbé. A cél előtt mindig van valamilyen guba***nc***. A ***kilenc***es az utolsó ***külön***/c/leges próba a mesékben. Az utolsó fal, kapu, akadály, ***küsz***öb, melynek le***küz***déséhez kapaszkodóra, fogantyúra van ***szük***ség (kell). Eléréséhez föl ***kell nyúl***ni, ***nyól***ni magasan, az addig végcélnak hitt ny/p/***olc*** fölé. Fogózkodni ***kell***. ***Kell*** egy ***kell***ék, a ***kilinc***s (székelyül ***kel***incs), mely egyúttal nyitja is az utolsó zárt a cél előtt, s mely segít átb(k)***illen***(c/él)ni a ***küsz***öbön.

kili***ncs*** – *Ajtó, ablak zárjának fogantyúja.* **[? francia]** A ***kilincs*** egy fogózkodó, egy ***kell***ék, (székelyül ***kel***incs), mely egyúttal nyitja is az utolsó zárt a cél, a belépés előtt. Görbeség, ***kil***, kal kel, kul stb. Alapjában véve a *kulcs* is ilyen, és mindkettő szerepe az elfordítással, csavarással, kalantással való nyitás. Hol itt egy fia francia elem e szóban?

kímél – *Tapintatosan óv valakit, valamit kellemetlenségtől, bántástól.* **[?]** A ***kímél*** több értelemben bontható. Erdővidéken: ***ki mél***tat vonni a nehézségekből, de ugyanott ***kémél***i is. A ***mél*** ott ***mél***tóság értelmű. A régies ***kémél*** alak a ***ké*** gyökből, ***ké***j, ***ke***gyel. A ***mél*** lehet ***mél***tó vagy ***mel***egség.

kín – *Gyötrő fájdalom, szenvedés.* **[török]** A hosszú ***í*** hanggal épülő ***kín ín*** gyöke nem ugyanaz, mint a cs***in***os, f***in***om, h***in***ta, p***in***a stb. röviden ejtett ***in*** gyökszava. Ez onnan is tudható, hogy ez ***é*** hanggal is váltható: ***kén, kén***oz, míg az előbbiek nem.

király – *Monarchikus állam uralkodója.* **[szláv < német]** Az ősmag(yar)-nyelvben az ***ár, úr, ír*** gyökök magas rangot jelentő címek szótartozékai voltak. A b***ár***ó, b***ír***ó, f***ár***aó, k***ir***ály, ***úr*** címekben főleg az ***r*** hang **erő**t jelentő. Se nem szláv, se nem német.

kis – *Csekély kiterjedésű.* **[török]** Azért, mert a török nyelvekben is így ejtik, nem jelenti azt, hogy mi onnan vettük, inkább azt, hogy ők is az ősmag(yar)-nyelvből örökölték. (A ***ki*** gyök fordított ***ik***. Például: csök***ik*** azt jelenti: méreteiben csökkenő ***ik***, vagy csekélyedő ***ik***. Ezt a dörzsölt nyelvészek megmosolyogják, merthogy ikes ige! De mi az, hogy ikes ige, és mi az ***ik***? Igaz ez az elemzés nem a latin-német grammatica szerinti, hanem a magyar nyelvtan szerinti, mely a hangok mögött rejtőző értelmet is kutatja boncolva. A fentebb említett *egy ik, más ik* a bizonyíték. Van/nak/ ki/c/s ***ik*** és nagy ***ik***, ez***ek ők***.) A ***ki*** gyökhöz csatolt ***s*** hang értelemmeghatározó. Az ***s*** hang, oly dolgokat jelöl, melyek lefelé irányulnak, vagy alant helyezkednek el: ***súly, süllyed, suvad, só, eső, salak, sár***, ellentétben a ***nö***vekvést szemléltető ***na***gy, emelkedő irányával. Ez a ***kis*** értelme.

kísér – *Védelem nyújtása végett vagy tisztelet, udvariasság jeléül együtt megy, jön valakivel.* **[finnugor tőből]** ***Kis***sé hátrébb, de majdnem vele ***ér***, így ***kis sor*** alakul ki. Mondják ***késér*** alakban is. Ez jobban kifejezi a jelenség értelmét: ***kés***ve, de nyomába ***ér***. Hivatalos ***kísér***et esetén nem feltétlenül csak követik, előtte is mennek ***kísér***ők. De ott is egymást ***kísér***ik.

kíván – *Szeretne megkapni valamit, vágyik rá.* **[?]** A ***kíván*** összetett szó. Annak ellenére, hogy hosszú ***í***-vel ejtjük, a ***ki*** igekötő lenne. A ***kéván*** szóalaknál a ***ké***j ***ké*** gyöke. A ***vá*** a ***vá***gy és ***vá***laszt értelmét viszi a szóba. Az ***-n*** rag, a ***vá***lasztáso***n***, ***vá***gyo***n*** alapuló érzelem. És a háttérben ott rejlik az, hogy legszívesebben ***kivon***ná onnan, hogy magával ragadja.

kóbor – *Szekér fedele.* **[német]** A ***kó***, görbeség értelmű, a ***bor*** viszont ***bor***ító. A ***kóbor*** félkörívű fedélként ***bor***ítja a szekér rakfelületét. Hol itt a német elem?

kóborog – *Kóborol*. **[? német < ? latin]** A ***kó,*** görbeség, a ***borog***, ha a *há**borog*** szóból emeljük ki, és úgy elemezzük, akkor elégedetlenségből eredő céltalan ide-oda járás.

ko***br***a – *Fölemelt nyakát olykor korongszerűen kiszélesítő dél-ázsiai mérges kígyó.* **[nk: portugál]** Csak a ***br*** páros kapcsán. A pápaszemes kígyó kiszélesedő nyakán rajzolat látszik, egy á***br***a. Ha nyugalmi helyzetben van, a***br***oncsszerűen csavarodik össze. Az ősmag(yar)-nyelvi névadásnál ezek a jellemzők döntőek voltak.

kóc – *Kender, len, juta gerebenezésekor fennmaradó, összegubancolódott szálak csomója.***[szláv]** A ***kó*** görbeséget jelent, a ***c*** vékonyság (hangban ***c***in***c***og, pontban ***c***él, vonalban ***c***érna).

ko***ck***a – *Hat egybevágó négyzetlappal határolt mértani test.* **[szláv]** A ko***ck***a érdekes mértani test. A szó tengelyhangzója a játékra utaló ***ck*** páros. Elgurítva ide-oda fi***ck***ándozik, mígnem egyik oldalára borul. Ősidők óta játék, jövőkutatás, jóslás eszköze. A benne rejlő igazi lehetőséget Rubik Ernő magyar feltaláló látta meg, és rendkívül elmés szerkezetet épített a hat oldalon belül. A ***ck*** páros hangjaival alkotható szavak: ***cik***i, ***kac***agány, ***kac***ag, ***koc***can stb. Vagyis játék ősmag(yar)-nyelvi neve. Szláááv???

kócsag – *A gémek rendjébe tartozó, tiszta fehér tollazatú vízimadár*. **[?]** Nevét – a kacsához hasonlóan – ***kacs***os, ***kócs***os, ***kacs***karingós nyakának köszönheti – ***kócsag***.

kocsány – *Virágnak vagy termésnek nyele.* **[török]** A ***ko*** görbe, ***csá*** félre. Akár virág, levél, termés, a nyele, ***kocsány***a, a főtörzsből görbülve (***ko***) félre irányban kiágazó (***csá***). Az ***ny*** az ***nt*** viszonyító páros módosulata.

ko***csm***a – *Kisebb, egyszerűbb italmérés, ahol rendszerint ételek is kaphatók.* **[szláv]** Van ***kocsma***, ***korcsma, korcsoma*** szóalak is. Bármelyiket vesszük: ko***csm***a, ko***rcsm***a, ko***rcs***oma, megtaláljuk bennük a ***csm***, vagy a ***rcs*** kötött mássalhangzó párosokat, a ko***rcsm***ában eggyé olvadva mindkettőt. Mindkét páros jelenlétével leírja a ko***csm***a, ko***rcsm***a légkörét. A ***csm*:** be***csm***érel, o***csm***ány, pa***csm***ag. De a páros hangjaiból alkotható szavak is bizonyítanak a légkört, viselkedést, utóhatást illetően: ***csám***csog, ***csem***cseg, ***csem***ege (az ital a részegesnek), ***csim***asz, ***csim***polya, ***csöm***ör, ***csum***a, ***mocs***ok, ***mocs***ár stb. Az ***rcs***: gö***rcs***, höbö***rcs***, hö***rcs***ög, ko***rcs***, szü***rcs***öl. Az ***rcs***-vel alkothatók: ***raccs***ol, ***recs***eg***, rics***aj ***rücs***kös, ***csár***og, ***csór, csur***ran stb. A ***cs*** hang kellemetlen, visszatetszést kiváltó kifejezésekben: po***cs***olya, dan***cs*** stb. A fenti szavak híven tükrözik a ***kocsmá***k, ***korcsmá***k, ko***rcs***omák légkörét, hangulatát, mely ősidők óta körüllengi azokat, kitermelvén az elko***rcs***osult, söpredékké váló, semmirekellő, semmirevaló, elvtelen ember válfaját. Sajnos, nem lehet kihazudni a magyar nyelvből eredők közül ezt a szót. Pedig szívesen adnánk pultostól-csapostól. A ko***csm***a „szlávra” a ko***rcsm***a alakból torzult: ke***rcsm***a, k***rcsm***a. Lám nem tűnik el belőle az ***rcsm*** összevont két ***rcs, csm*** páros, igazolván eredetüket.

kocsonya – *Állat csontos, bőrös részeiből főzött étel, amelyet hidegen fogyasztanak, amikor leve már áttetsző, rezgő anyaggá dermedt.* **[?]** A dermedt embernek kocog a foga és reszket. A ***kocsonya*** is reszket, bár nem koccan, mivel összeragad önmagában. A kacsos növények, mint a szőlő, komló, liánok, szulák stb. szintén összeálló szövevény. A *Czu–Fo Szótár* szerint*:* „Gyöke rokon a kacs, kocsány szókkal, melyek fogódzást, egymásba ragadást jelentenek. »Kocsonya« is talán innen vette nevét, mivel részei enyv gyanánt öszveragadnak.”

kohó – *Ércekben levő fémek kiolvasztására való olvasztókemence.* **[– koh ’ua’ < német]** A szó eredete: fúj, fuvall, lehel, ***koh***ol. A kemence tüzét befújt levegővel kell ***koh***olni, hogy magas hőfokot érjen el. Innen a ***kohó*** … magyarul. Az első fémolvasztók ősmag(yar)-nyelvűek voltak, név szerint Tubálkain, Czilla fia, még a Vízözön előtt. Nevének jelentése mai értelemben *ütögetés*, ***Tubál***kan a ***tubál, dobol, butál, botol,*** vagyis üt. De a Tu***bál*** a fújtató ***láb***bal mozgatása is. A ***kan*** egyértelműen: *férfi*.

koko***jsz***a – *Áfonya*. **[román < ?]** A ***kokojza, kukujza***, áfonya ugyanaz a növény különböző nevei, de egyik sem román eredetű. Valójában ***jz***-vel ejtik, ezt első kézből tudom, ismerem. Kerek kis bogyóterméséről kapta népnyelven a kok, kuk szógyököt megnevezésként. A ***kokojza, kukujza***, törpecserjeként a megritkult, ritkás fenyvesek al***jz***ati növénye. Innen a megnevezés második tagja. Ennek a szónak egyetlen része sem román. Lásd még az **áfonya** címszónál.

ko***lb***ász – *Bélbe vagy műanyag burokba töltött, fűszerezett darált hús, amelyet főve, sülve, nyersen füstölve fogyasztanak.* **[szláv < ?]** A zárjelben levő kérdőjel azt jelenti: nem tudni honnan érkezett a

szlávokhoz a kifejezés. Pedig egyszerű: a magyar nyelvből! A ***kolbász*** szó gyöke ***kol***, körértelmű. Az ***lb*** párossal nincs sok szavunk, de az ***lb, bl*** hangokkal alkotható szavak is beszédesek. A ***kolbász*** hosszú, hajlékony hentes termék. Ebben hasonlít a ***li****b*anyakhoz. A készítésnél, a hurolás után meg***ló****b*álják a ***bélb***en levő vizet, hogy jó kiö***bl***ített, tiszta legyen. A ***kolbász*** is ***ló****b*álható. Ismerős: ko***lb***ászt ***ló****b*álva jön a padlásról. Az egész világon senki nem tud olyan valódi ízletes ***kolbász***t készíteni, mint a magyarok. Amíg Győrön túl, Abdán állt a bazársor, és ott vezetett a Nyugat felé a fő útvonal, csomagtartónyi ***kolbássz***al megrakodva indultak a különböző országokból való autók Hegyeshalom, Rajka felé. És az autók közt sok volt a cseh, szlovák rendszámú is. Irdatlan mennyiségű hentes árú cserélt gazdát nap, mint nap. Miért innen vitték a csehek, tótok, ha ők a szülőatyjai a terméknek?! *Csárdást, huszárt,* ***kolbász***t, mind elhazudja a szótár idegen nyelvek javára.

kólika – *Hascsikarás*. **[nk: latin < görög]** A ***kól*** körértelmű magyar gyök. A ***kólika*** körértelmű szó. A hasi szervek, főleg az emésztőszervek görcse. A görcs is körértelmű szó. Hol itt a görög, latin elem? Ja, hogy nekik is megvan…az ősmag(yar)-nyelvből.

kollár – *Kerékgyártó, bognár.* **[szlovák]** A ***kol*** lévén magyar gyök, már a kiindulás is magyar nyelvből örökölt. A keréknek ***küllő***i vannak, van hely, ahol ***köllő***nek mondják melyek ***kör***ben elhelyezve ***kö***tik össze a kerékagyat a kerékfallal, keréktalppal. Ezek kerékagyból ***kiálló*** rudak. Bizony magyar eredetű ez a szó, csak a szlovákok a náluk műveltebb magyaroktól… Kérdezzék meg a továbbiakról a magyarok hajdani tetteiről helyszíni tudósítást közvetítő Glatz Ferencet!

kolléga – *Kartárs.* **[vándorszó: latin]** Mivel a ***kol*** körértelmű magyar gyök, és az ősmag(yar)-nyelvből származik, így a latin csak átvevő. A latin ***lega*** alapszó a törvény kötöttségével kapcsolatos. A szó jelentése *egy kör kötöttségében* tevékenykedő. Itt a szótő – ***kol*** – magyar.

koma – *Keresztkoma*. **[szláv]** A ***koma***ság fogalma kereszténység előtti, és szoros, bensőséges viszony jelölője. A ***koma*** szó leharapott szóvég kell legyen. A *Czu–Fo Szótár* leírása is erre nyit fényt: „Minthogy a komai eljárás eredménye rendesen paszita, lakoma, családi vigalom szokott lenni, hol az örömapa, és a kedves koma között vidám, tréfás, enyelgő szóváltások történnek: innen a koma jelent átv. ért. tréfás elméskedő, jókedvü embert. Ő tiszta koma, egész tréfából áll. Nagy koma ember ő. Kötve kell hinni a komának.” Vagyis a szó a valaha volt nagycsaládi, törzsi társasági együttélés közös la***komá***i vidám, bensőséges emberi kapcsolataiban keresendő. Azokkal la***komá***zom együtt, akikkel egy az örömöm, bánatom, akikkel egy körben la***kom***. A szó eredete tehát az ősmag(yar)-nyelvben keresendő, nem a szláv nyelvekben.

ko***ml***ó – *Tobozszerű terméséért termesztett, vadon is élő kúszónövény*. **[török]** Az ***ml*** páros szerepe többnyire jellemzők leírása: ára***ml***ó, bo***ml***ó, csillá***ml***ó stb. A ***komló k***acsos, ***k***apaszkodó, ***k***úszónövény, támasz hiányában össze***omló***.

komor – *Mogorvaságra hajló, zárkózott és rideg*. **[?]** A ***komor*** ember lelkivilága ***romok***ban hever. A harcok elől elmenekült, visszatérő lakosságot ***komor romok*** fogadták. A fenti mondatok választ adnak a szó mondanivalójára. A ***komor*** ember ***mor***og, ***mér***ges, ***mar***ós kedvű. A ***komor*** itt a reménytelenség *fekete* színét is idézi. E gyökből a ***mor***bid is.

ko***nd***ás – *Disznópásztor*. **[?]** Az ***nd*** páros egy bizonyos körben csoportosult (emberi, állati) társaságra is utal: ba***nd***a, ko***nd***a. A ***konda*** szó a vezér ***kan*** nevéből induló kifejezés. A ***kondás*** másik neve ***kan***ász.

ko***nd***ér – *Nagyméretű üst.* **[szerb–horvát < görög]** Az ***nd*** páros tárolásra alkalmas dolgokra is utaló: be***nd***ő, bőrö***nd***, ke***nd***ő. Ilyen a ***kondér*** is. A nevét még az üres állapotában ütésre ***kondul***ó tulajdonságáról is kaphatta. Így volna helyes: **[szerb–horvát < görög < ősmag(yar)]**

ko***nd***or – *Göndör, fodros kunkorodó*. **[szláv]** A ***kon***, körértelmű gyök, ***kondor***odó, ***kun***korodó. A gö***nd***ör is hasonló. Magyar gyökből, a magyar nyelvi azonosító ***nd*** párossal.

ko***nk***oly – *Lilás szirmú mérgező gyomnövény*. **[szláv]** Az ***nk*** páros szavakban való jelenléte többnyire kellemetlen értelmet közvetítő. Például: ba***nk***, **b**á***nk***ódik, bu***nk***ó, ce***nk***, ci***nk***os, cso***nk***, faja***nk***ó full***ánk***, lábatla***nk***odik, li***nk***, ma***nk***ó, mé***nk***ő, sette***nk***edik, sirá***nk***ozik, zima***nk***ó stb. Egyik sem szívderítő, ahogy a ko***nk***oly sem. A ***konkoly*** mindkét szótagja gömbölyű jelentésű. A *Czu–Fo Szótár*ból: „A köz ismeretü konkoly gyöke a gömbölyüt jelentő kom v. gom, melyből lett az elavult komog (gomog) ige, s ebből komogó (gomogó), komogoly (gomolyog), komgoly, komkoly, konkoly.”

konok – *Megátalkodottan makacs*. **[?]** A szógyök – ***kon*** – görbületet jelent. A makacs ember, állat megszegi nyakát. A ***nok*** szóvég *nyak*ra utaló.

ko***nyh***a – *Az a helyiség, épületrész, ahol főzni szoktak*. **[szláv < német < latin]** A tűzhellyel, főzéssel, ételkészítéssel kapcsolatosan már említettem a ***kő*** meghatározó szerepét a *katlan, kemence* címszóknál. Ugyanez áll a ***konyha*** esetében is. Ezen túlmenően azonban van még más értelme is. A régi időkben a ***konyha*** volt az a ***h***ely, ahol a munkában megfáradt férfi hazatérvén leült, megpihenni, e***nyh***ülést keresni, asszo***nya*** főztjét megízlelni. Az ***nyh*** páros mindkét hangja lágy hang, és a gu***nyh***ó, ko***nyh***a, ku***nyh***ó, la***nyh***a szavakban a megfeszített munka utáni, a szerető, gondos asszo***ny***i otthonteremtő kezek nyomán kellemes kör***ny***ezetben való ***ny***ugalomra, pi***h***enésre is utal. Megfigyelhető az ***ny*** és ***h*** hangok jelenléte a körülírásban is. A zárójelben levők elé nyugodtan odatehető az ***ősmag(yar)***-nyelv, így: **[szláv < német < latin < ősmag(yar)]**

kópé – *Furfangos fickó. Pajkos, huncut fiúgyerek*. **[?]** Jó fej (***káp, kop***), vált az esze, kiismeri magát minden helyzetben, kivágja magát. A szó a ***káp***, ***kop*** (***kop***onya) gyök bővítménye.

koponya – *Az ember illetve az állatok fejének csontos váza*. **[? déli szláv]** A ***káp, kop*** ősmag(yar)-nyelvi gyökök. Erre bizonyíték többek közt a ***káp****oszta*, mely *osztható fej* jelentésű.

kopo***rs***ó – *Holttest eltemetésére való hosszúkás, fából, ércből való láda, tartó*. **[török]** A forrást már nem tudom, de régen olvastam, hogy a középkorban a ***koporsó*** szót ékszeres kis dobozra is alkalmazták, melyben keresgélve ***kapar***tak, ***kapar***ásztak. Az ***rs*** páros jelenlétére figyelve, a pe***rs***ely szó is talál ide. Van egy mondás Székelyföldön: Ha meghalok, el***kapar***tok a fődbe. Az élettel-halállal kapcsolatos szavak: so***rs***, kó***rs***ág. Az ***rs*** páros hangjaival épülő szavak egyike a ***sír***. A *Czu–Fo Szótár* szerint: „E szónak gyöke a burkot vagyis öblös üreget jelentő kop v. kob, melytől kopolya vagy kobolya (am. kivájt üreg) is származik.” Kivájt – ki***kapar***t. A ***kapar, kopor*** értelme mindenképp jelen van. A török nyelveknek annyi közük van ehhez, hogy ők átvevők az ősmag(yar)-nyelvből.

kor – *A történelem valamely időszaka*. **[török]** A ***kor*** szóra egy eredeti magyar kérdőszóval lehet rákérdezni: mi***kor***? Ez önmagában eldönti az eredetet, mivel érvényes a mely időpontban (hét***kor***), mely élet***kor***ban (ifjú***kor***) és a mely ***kor***ban (ó***kor***) szavakra egyaránt. Van még egy jelentése: a messzi múlt, a már beláthatatlan régi ős***kor***, mely homályba, sötétségbe vesző (***kor*** – fekete is, ***kor***om).

ko***rc*** – *Gatya, szoknya derekán levarrott és a belefűzött madzaggal, gumival ráncba szedett szegély*. **[francia]** A ***korc*** körértelmű. Körülvarrt, éles, elhatároló szegély. Az ***rc*** páros erőteljes értelemhordozó. Esetenként oly dolgokat jelenít meg, melyek jellemvonások, tulajdonságok meghatározói stb.: a***rc***, bé***rc***, du***rc***ás, é***rc***es, fé***rc***, ha***rc***ias, ka***rc***ol, kuda***rc***, ma***rc***angoló, mé***rc***e, mo***rc***, pe***rc*** stb. Mindezeket magyarul, épp, mint a ***korc***. Semmilyen francia elem nincs a szóban.

ko***rcs***olya – *A cipő talpára erősíthető eszköz, mellyel a jégen siklanak*. **[?]** Szerintem, ennek megnevezése a ***karcol***ásból indult, bár a *Czu–Fo Szótár* a ***horzsol, korzsol*** igékből származtatja. Talán ez is, az is. Az ***rcs*** párossal alkotott szavak közé nem illeszkedik, tehát ***rzs*** > ***rcs*** hangváltott páros.

ko***rd***é – *Kétkerekű taliga*. **[? német]** A ***kor kör***értelmű gyök. Oly jármű, melyen ho***rd***anak, szállítanak valamit. Az ***rd*** páros a fo***rd***ul, gö***rd***ül, ho***rd*** szavakban nyújt párhuzamot.

ko***rl***át – *Teret elhatároló, valamit lezáró kerítésszerű építmény*. **[?]** A ***kor kör***, a ***korlát*** körülkerítésre alkalmas térelválasztó. Az ***rl*** páros uralkodással, alárendeléssel kapcsolatos kifejezések értelemmeghatározója: bé***rl***ő, bí***rl***aló, bito***rl***ó, ké***rl***el, pazar***l***ó, pe***rl***ő, ta***rl***ó, tá***rl***ó stb. Az ***rl*** hangokkal alkotható az u***ra***l. A hatalom ***korlát***okat szab alattvalóinak.

ko***rm***ány – *Az a szerkezet, mellyel némely jármű menetirányát szabályozzák. Az államhatalom központi irányító szerve*. **[déli szláv]** A körértelmű ***kor*** és ***mán***, (ez lehet kezet jelentő is) a szóvégi ***ny*** hang a viszonyító ***nt*** páros módosulata. A szó körmozgásra utal – ***körmént*** forog, körbe megy (***kormány***). Az ***rm*** páros néhány szóban a politikai ***kormánny***al kapcsolatos párhuzamot is mutat. Például: á***rm***ánykodás, fö***rm***ed, gya***rm***at.

korom – *Tökéletlen égéskor keletkező finom porszerű szén*. **[török]** Talán a ko***rm***os kifejezéssel jobban megérthető a száraz leülepedett ***korom***, mely nehezen kö***rm***ölhető föl a felületről. Az ősmag(yar)-nyelven ***kar, kor, kur*** a fekete színt is jelentette. A török nyelvek is innen örökölték.

korona – *Uralkodói hatalmat, főúri vagy nemesi rangot jelképező nemesfémből készült fejdísz*. **[vándorszó: latin]** A ***korona*** körértelmű, kör alakú. Eredete mindenképp magyar nyelvi,

letagadhatatlan a ***kör*** gyök óriási szóbokra, és innen elszármazása minden nyelvbe. A latin nyelv is az ősmag(yar)-nyelvből örökölte.

koro***ng*** – *Lapos henger alakú tárgy*. **[szláv]** A koro***ng*** kör alakú. A cselekvést, ha***ng***ot, ezekből eredő jellemzőket jelölő ***ng*** párossal alkotott szavak kihazudhatatlanok a magyar nyelvből. A koro***ng*** kere***ng***, keri***ng***, néha bolyo***ng***, csapo***ng*** (jégkorong), ütközve dö***ng***, he***ng***erel, két összeforgó koro***ng*** má***ng***orol. Nincs ebben semmi szláv!

ko***rp***a – *A gabona héjából őrléskor keletkező, takarmánynak való melléktermék*. **[szláv]** Az ***rp*** párossal alkotható szavak, a ***rep***ed, ***rop***og, a szárazság értelmét közvetítik. A ***korpa*** is száraz, a gebe ho***rp***aszsága is kiszáradtság jele, s a há***rp***ia is egy kiszáradt vén boszorkány. Hol itt a szláv elem?

ko***rs***ó – *Öblös, szűknyakú, egyfülű cserépedény*. **[? szlovák]** A szó gyöke ***kor***, körértelmű. A ***korsó*** valóban kör alakú, a fazekas ***kor***ongján forgatva alakított, kör alakú vizes edény. Az ***rs*** páros a lege***r***ősebb hangból és a kissé ellentmondó ***s*** hangból (***s***erény, ***s***úlyos) áll össze. A ***korsó***ra, főleg a ***s***ö***r***re gondolva az jut az ember eszébe, hogy gyo***rs***an használható, ha***rs***ány tá***rs***aságban körbe adható, tehát az ***rs*** páros különböző jellemzői is kidomborodnak. Az ***rs*** párossal alkothatók: ***sár*** (agyag, a ***korsó*** alapanyaga), ***ser***, ***sör*** (erre való), tö***rős*** (ez a hátránya), ***res***t stb. szavak. És szlovákul?

kos – *A juh hímje*. **[török]** Ősmag(yar)-nyelvi hímek: a ***ka***n, ***ko***s, bi***ka***, b***ak***, ***ka***kas, ***ka***ndúr stb.

kosár – *Vesszőből, gyékényből stb. font, egyfülű, kétfülű tartó vagy szállítóeszköz*. **[szláv]** Alapszava: ***kas***. A ***kosár*** műveleti szó. A ***kas*** szó a keresztül-***kas***ul összefont, ***kacs***szerűen egymásba a***kasz***tott, font vesszők nyomán alakult ki. Mi az, hogy szláv?

kó***st***ol – *Ételt, italt ízlel. Tapasztalatot szerez valamiről, ízelítőt kap belőle*. **[német]** Székelyül a takarmánynak a neve: kó***st***. Ez ősmag(yar)-nyelvből való szó. Megkockáztatható, hogy az i***st***ápol, i***st***álló neveknek is közük van ehhez. A ***kóst*** – táp, ***kóst***ápol, ***kóst***oló, ***kóst***álló. Az ***st*** párossal étel- és táplálékvonatkozású még: ü***st***, te***st***.

koszorú – *Virágokból, lombokból font kör alakú füzér*. **[?]** A ***ko***(szo)***r*** gyökből lévén, mindenképp körértelmű, hisz alakja is kör alakú. Ugyanakkor ***szor***zati is, ami talán azt jelenti, hogy több összetevőből álló.

kovács – *Kalapálással formált vasalások, tárgyak, alkatrészek készítésével, illetve patkolással foglalkozó iparos*. **[szláv]** Mi kellett valaha a tűzgyújtáshoz? ***Kov***a! ***Kovács***. Mi kell a tűz felfokozásához? ***Koh***olás. ***Kohács***. Mely fém a legjobban ***kovács***olható? ***Vas***. ***Kovas***. Mi a *csinál* szó egyik ősi változata? ***Ács***iál, ***ács***ol. ***Kovács***ol. Hol itt a szláv elem?

ko***zm***a – *Odaégett ételnek keserű és szagú és ízű alja*. **[török]** A *Czu–Fo Szótár* szerint az edény fenekére odaégett ***kosz***ból eredő szó. Lehetett ***koszma***radék, melyből rövidült ***koszma*** alakra, majd ***kozma*** lett. Az ***szm*** párossal alkotható a ***szi***m***a***t szó, mely a szag érzékelése. Ne törököszünk, magyar e szó.

kő – *Kemény, törhető, nem nyújtható, nem égethető ásványi anyag darabja*. **[finnugor]** Ősanyag, ősmag(yar)-nyelvi ösztöni ősgyökszava.

köböl – *Koronként és helyenként változó nagyságú űrmérték*. **[szláv < német < latin]** A ***kö*** körre utaló gyök. A ***b*** hang egymagában is ***b***első, ez esetben az ***öb***, fordítva ***bö*** nagy térre utal (***bö***höm, lásd a ***b*** hang bevezetőjében). Az ***öl*** kiterjedt mélység. A kútnak is *köble* van – kút***köböl***. A szláv < német < latin átszármaztatási vonal elé nyugodtan odatehető ősmag(yar). Így: **szláv < német < latin < ősmag(yar)**, mivel a ***köböl***, mint mérték ott, abban a nyelvben fogalmazódott meg. Magyarul bontható, elemeiben is magyarázható kifejezés. A *Czu–Fo Szótár* magyarázata: „Széles ért. dongákból gömbölyűen alakított, vagy kivájt faderékból csinált edény, pl. milyet kútfalul használnak. [...] Régente folyadékmérőt is jelentett. »Itt pegig (pegyig) az bort kilemben (különben) nem adják öt köblénél, az köblét tudja k(egyelmed) hogy tizenhat pintet teszen.« (azaz félakót). (Levél 1553-ból).” A ***köböl*** szóból származik a latin cubulus és a német Kübel.

köcsög – *Magas, bő szájú, nyakánál szűkebb, öblös, füles cserépedény*. **[finnugor tőből]** A ***köcsög*** összehegyesedő, ***csücsö***rített szájú edény. Az ***öcs, köcs*** kicsit jelent. Az ***ocsú*** a cséplésnél az utójárás. A ***köcsög*** is jelképesen hátul van a sorban. A ***köcsög*** lévén folyadéktároló, a ***cs*** hang utalhat a lo***ccs***anásra is. Székelyföldön használt szó, ivásra utalva: ***kö***ttyen***cs*** egyet belőle. A ***cs*** nem véletlenül hangzik a végén, a lo***ccs***anást jelenti.

köd – *A föld felszíne fölött parányi vízcseppekből keletkező, a páránál sűrűbb képződmény*. **[finnugor]** A ***kö*** a kör ősgyöke. Az ***ö*** hang a t***ö***m***ö***r, t***ö***m***ö***rített fogalmának kulcshangja. A ***d*** hang folyamat

(aka***d***ály is) és víz, különösen az ***öd***. Vagyis a ***köd*** a ***kö***rülvevő, t***ö***m***ö***tt, ***ö***sszet***ö***m***ö***rült, röp***köd***ő vízcseppekből álló, végeláthatatlan, átláthatatlan természeti jelenség, mely a ***ked***élyt is befolyásolja.

kö***dm***ön – *Gyapjas birkabőrből készült rövidebb-hosszabb ujjas felsőkabát.* **[török]** A ködmön a testhez szorosan simuló kabát. Az ***ö*** hang itt a tömöttség. A *Czu–Fo Szótár* szerint: „Eredetére nézve gyöke köt, s az egész am. Kötme.” Így a ***dm*** páros ***d*** hangja ***t > d*** hangváltás, de nem véletlenül alakult így, mivel a ***d***, a ***ded***, ***dom***borított körülhatároltság jelentését viszi be. Az ***m*** a ***ködmön*** esetében a körülölelő anyás ***m***elegség.

kö***lcs***ön – *Valaminek, különlegesen pénznek ideiglenes átengedése valaki számára, illetve a visszaadás kötelezettségével való átvétele valaki által.* **[török]** Tessék a ***kölcsön***, hogy legyen mit el*költsön* (*kölcsön*), és a megbeszélt időre hozzám vissza *töltsön* (t*ölcsön*). Nem a bö***lcs***esség jele a ***kölcsön***vétel (attól függ, kitől), de er***kölcsi kö***telesség visszaadni, még ha nem is gyümö***lcs***özött, akkor is. Lám a nyelv mily változatosan nyilvánul meg a fogalommal kapcsolatos jelenségekről. Bizonyíték, hogy az ősmag(yar)-nyelvben ***köl***t szó, és innen örökölték az ***ö*** hangzókkal is rendelkező nyelvek. A ***köl*** gyökben a ***kel, köl*** (elkel, el***köl***t), de a *kell* (szükség, ***köl***l) értelme is jelen van. Az ***lcs*** páros többnyire *megoldás* értelmű (bö***lcs***, ku***lcs***, tö***lcs***ér). Az ***ön*** határozóragnak mondatik, de háttérben ott a személyes névmás értelmének árnyéka: *ön sokat ne költsön, és ne kérjen kölcsön.* Az ***lcs*** párossal alkothatók: ***l***o***cs***, ka***l***á***cs***, ku***l***a***cs***, fordítva ***cs***a***l, cs***e***l*** stb. Erdővidéki mondás: ’***Kölcsön***ka***l***á***cs*** visszajár.’

kö***ld***ök – *Az ember és az emlősök hasa közepén levő kis kerek betüremlés, a köldökzsinór kiindulásának helye.* **[török]** A ***köldök*** szó a kellemes táplá***lt***ság (***ld > lt***), ellátás jelképe is. Hasonló a ***küld***, az anyai test a ***köldök***zsinóron át ***küld***i a szükséges táplálékot magzatának – ***küldő***zsinór. A Fö***ld*** kö***ld***ökén é***ld***egélni á***ld***ott bo***ld***og állapotot jelent. A ***köl*** körértelmű, az ***öldök*** viszont folyamatot jelölő, vonal, pálya (Ho***ld***). Példa rá a szem***öldök***, mely a szem fölött van félkör alakban. Varrat értelmű is – ö***lt***öget (***ld > lt***). A fenti **török**közések azt jelentik, hogy a szótárszerkesztők nem is próbálták a szót bontani és összefüggéseiben vizsgálni. Kivert rajtuk a GLATZ-tünet.

köles – *Apró gömbölyded szemtermésű takarmány- és gabonanövény.* **[finnugor]** A ***köles köl*** gyöke körértelmű, mely utalhat a gömbölyű termésre. A *Czu–Fo Szótár*, tulajdonságaiból eredően nevezi kelősnek, buján kelő, bőven termőnek. Innen a mondás: Fizet, mint a köles.

kölyök – *Főként kutya-, macskafélék kicsinye. Fiúgyermekre is mondják.* **[? török]** A ***köl, kel*** gyökből induló szó. A szóvégi ***-ök***, ***ik i > ö*** hangmódosulás, és az ör***ök***mozgó, ***ik***látó tulajdonság megjelenítője. A *Czu–Fo Szótár* szerint is: „E szónak gyöke köl (lágyítva köly) egy értelmü az életre hozást jelentő költ igének gyökével.”

kölyű – *Szemes termények összezúzására használt kézi eszköz.* **[török]** Az ö***köl***ként ütő malom megnevezése a kezdetekkor. A *Czu–Fo Szótár* szerint: „Kézi malom. Valószinü, hogy eredetileg vagy lükü, azaz lökő, minthogy lökések által működik.”

kömény – *Vadon is tenyésző, apró olajos magvú fűszernövény* **[vándorszó: latin < görög < sémi]** Mivel a ***ko***nyha, főzés megnevezései mind ***kő*** gyökből indulók, lévén ***kö***vesztés a főzés neve, feltehetően ez volt az első olyan ***ko***nyhafűszer, melyet ***kö***ment (ny – nt – ny), azaz ***kö***vesztésnél ***ment***, ***kö***vesztésnél ***menő***, ***kö***vesztésnél ***mény***ő főzési ízesítőként használtak hajdan. Minden ősmag(yar) utódnyelvnél ***ka, ke, ki, ku*** gyökkel induló szó. *Czu–Fo* sz: „latinul: cuminum, cyminum, németül: Kümmel, hellénül: kuminon, arabul: kamum, kemum, kamin, törökül: kiemmun” Bizonyíték arra, hogy mindannyian az ősmag(yar)-nyelvi ***kő, kö***vesztés műveletéből torzították ***ko***nyhára, főzésre, ételkészítésre vonatkozó szavaikat, köztük az első ízesítő, a ***kömény*** nevét is. Tehát a zárójelben odatehető, mint különben mindenhová így: **[vándorszó: latin < görög < sémi < ősmag(yar)]**.

kö***nt***ös – *Felsőruha, hosszú, bő kabát, bő pongyola stb.* **[vándorszó: … ? iráni]** Köpeny gyanánt magára ***köntött***. A ***kent, önt***ött hasonlatából, olyan, mintha teljesen lefödné, betakarná a testet. Van oly mondás a jól találó ruhára: mintha rá***öntött***ték volna. A *Czu–Fo Szótár* szerint: „A köntös úri diszruha volt. Köntös tisztesség. (Km.). Köntös czifrázata, galléra. Hosszu köntös port csinál. (Km.). A szép köntöst inkább mocskolja a rosz erkölcs, mint a sár. (Km.). Beinná a Krisztus köntösét is, változattal: palástját. Rokon hozzá a görög szótárakban följegyzett ca**nd**uV mint a perzsák s médoknál divatozott hosszu felöltő, tájszokásilag: ka**nt**us; törökül: ko**nt**os. Minthogy a köpeny-féle ruhának fő rendeltetése a testet beburkolni, innen látható, hogy a kö**nt**ös gyöke a testre gömbölyödő burkot jelentő kön v. köm, melyből lett, köm-t elavult ige, s ebből kömt-ös v. köntös.” (Kiem. K. S.) Az ***nt*** páros viszonyító, hasonító, mi***nt***aként bemutató. A ***köntös*** szi***nt***e po***nt***osan

olyan, mi***nt***ha rád ö***nt***ötték volna. S ami fo***nt***os (!!!): **[vándorszó: … ? iráni < ősmag(yar)]**. Ez a po***nt***os meghatározás. Lám az ***nt*** páros ott van az idegen kifejezésekben, mint azonosító!

könny – *A könnymirigy átlátszó sós nedve.* **[finnugor]** A ***könny*** több jelentést foglal magába. Ha az ember kisírja bánatát, úgy érzi, meg***könny***ebbül. A *Czu–Fo Szótár* szerint: „Minthogy a köny, mint folyadékcsepp gömbölyü, bizvást azon szókhoz számítható, melyekben a kön, köm, gön, göm gyök gömbölyüt jelent. A könyről azt mondja a magyar, hogy kigördül, lepereg, lehömpörög az arczon; továbbá a kedves könyeket gyöngyhöz hasonlítja, s mivelhogy változattal göny is mondatott, mindezek oda mutatnak, hogy a 'köny' gömbölyüséget utánzó kiejtés.” A szeretett személy ***könny***ei, vagy az érte hullatott ***könny***ek, az érzelmek jelképes *gyöngy*szemei.

könnyű – *Csekély súlyú.* **[finnugor]** Lehet köze a ***köny***ök szóhoz. A *Czu–Fo Szótár* nem tér ki erre. Mivel súlyról van szó, az emelés műveletére kell gondolnunk. Vannak rendkívül súlyos tárgyak, melyeket derékból meghajolva, egész testünkből emelünk, másokat karból, és vannak csekély súlyúak, melyeket ***köny***ökből, csuklóból emelintünk meg. Ezek ***könnyű***ek. A ***csuk***lóból emelhetők ***csek***ély súlyúak.

könyök – *Az alkart a felkarral összekötő ízület, különösen ennek a hajlással szemközti oldalon kidudorodó része.* **[finnugor tőből]** A ***könyök*** körértelmű szó, *gör*bülő, ***kany***arodó testrész. A *Czu–Fo Szótár* szerint: *„Gyöke a görbét vagy kerekdedet jelentő köny, vastag hangon kony, melyből konya, konyúl stb. ered.”* A szóvégi ***-ök*** utalhat arra is, hogy behajlítva ***ék*** alakú (könyék), de arra is, hogy ***ök***lelni lehet vele.

kö***nyv*** – *Egybekötött, lapozható ívekből álló, rendszerint fedéllel ellátott írásmű.* **[vándorszó: török < kínai]** Valaha a könyv tekercs alakban létezett. Vagyis kanyarszerűen hajlított, fölcsavart, g***ön***gyölített (g > k, hangzásilag: könygyölít) tekercsben. A *Czu–Fo Szótár* szerint: „[...] állithatjuk, hogy a könyv gyöke a gömbölyűt vagy göngyöltet jelentő köny, lágyabban göny, melyből lett: könyő (s ebből: könyö, könyv, [...]” Ami még érdekessé teszi, az ***nyv*** páros jelenléte. A ***könyv*** a későbbi időkben egybefűzött, kötött, e***nyv***ezett tömb, kötet, melyet vásárokon, po***nyv***án kiterítve kínáltak. Az első ***könyv***tekercsek az első beszélt nyelven, az ősmag(yar)-nyelven írattak.

köpű – *Fából készült, csonka kúp alakú köpülő. Odú, méhek köpűje.* **[török]** A kisbaba ösztöni szava a vízre: ***pü***. Ez ősnyelvi gyök. Nincs oly nyelvész, aki ezt cáfolni merné. Hozzátehetjük, a kút köblének székely megnevezése is **kö*pű*, kü*pű***. Ugyanígy **kö*pü***, **kü*pü*** a réteken, erdőkben ma is felelhető borvíz, ásványvíz források fa vagy kőkerettel körülvett öble. Fa vagy kő öblében, kö***pü***ben, kü***pü***ben buzog föl a forrásvíz. Ezek oly régi kifejezések, mint maga az ember. A Kormos völgyében van olyan üdítő borvízforrás, mely a patak közepében levő nagy kőtömbből tör elő, tehát természetes ***kő***öble, ***kő***-ben ***pü***je (vize), **kü*pü***je van. A ***köpü*** szónak a ***kö***rforgáshoz is köze van, mivel a dézsa ***k/ö***blében ***ka***varva **kö*pü***lték (tejből, folyékony tejszínből) a vajat. A kifejezés egyben, bontva és összefüggéseiben vizsgálható, értelmezhető magyarul. Hol itt a török?

kör – *Olyan zárt görbe vonal, melynek minden pontja egyenlő távolságra van a középponttól.* **[finnugor tőből]** A ***kör*** ö***rök***. A végtelen ö***rök***kévalóság jelképe. A ***kör*** gyöknek van a legnagyobb szóbokra, és ez ment át minden nyelvbe a világon. A ***kör*** az ö***rök***ösen ***ker***ingő ***kő*** végtelen pályája. ***Tér***ben és ***kör***ben élünk. A mi pályánk a behatárolt ***kör***ben, a ***kör*** a ***tér***ben, a ***tér*** az ***űr***ben van. Minden, ami létezik ***kör***ben mozgó. A nyugvó tárgy atomjaiban sem áll le soha a ***kör***forgás. Itt az ***ö*** hang a meghatározó, mely a ***tér***ben is ***tör***vényt szab! A ***tör***vény behatárol egy mozgás***ter***et. Akár a ***kör***. Vagyis a parányi atomtól a legnagyobb csillagig minden ***kör***ben mozog, ahol mindent a ***kör***mozgásra érvényes, szigorú, megmásíthatatlan fizikai ***tör***vények irányítanak. S ahol ***tör***vény van, ott van ***tör***vényhozó, de betartató, végrehajtó is, aki felülvigyázza annak tiszteletben tartását, műve működését! Aki megszegi a ***tör***vényt, vállalja, szenvedi következményeit. Ezt a világ***űr*** kutatói, és az űrbe kilépő ***űr***hajósok érzik át legjobban akkor, amikor a siker érdekében kizárólag az égitestek ***kör***mozgásának ***örök***érvényűen megszabott isteni ***tör***vényeire hagyatkozhatnak.

köröm – *Szaruból való lapos képződmény az ujjak utolsó íze fölött.* **[?]** A ***kör***öm a ***kör*** gyök bővítménye. Alakja okán van megnevezése. ***Kör*** alakú per***em***.

kö***rt***e – *A körtefa termése.* **[török]** A ***körte kör*** keresztmetszetű gyümölcs. Az ***rt*** páros többnyire a valami okból, valamilyen természeti vagy emberi tevékenység folytán létrejött dolgokat jelöl. Például: bi***rt***ok, é***rt***ék, ke***rt*** stb. A ***körte*** ke***rt***hez kötődő, vagyis é***rt***ékes ke***rt***i gyümölcs.

kö***szm***éte – *Egres*. **[szláv]** Az egres ***szösz***ös termése okán kapta a kö***szm***éte, pö***szm***éte megnevezéseket. Semmiképp nem szláv. Azok vették át a magyar nyelvből a több ezernyi szóval együtt. Lásd az *egres* címszónál.

köszön – *Háláját fejezi ki valamiért*. **[?]** A ***kö*** ősgyök a kör, köt szótöve is. A kör befejezett, be***kö***tött végtelen vonal. ***Köszön***etet, hálát általában a ***ké***sz, elkészült, kész***en*** levő, vagyis köszö***n*** levő, hasznavehető, számunkra hasznos, ***ke***dves dolgokért, vagy az el***ké***szültség reményében mondunk. Az ***sz*** kulcshang ezekben a szavakban. Köszö***net***, itt az ***et*** nemcsak főnévképző, hanem a ***net***, mint külön szó, itt összetett szó része. A ***net*** valaha az ősmag(yar)-nyelven *sima, világos, fénylő, csillogó, tiszta* jelentésű volt, és a vízfelület hasonlóságából indulván, felületvonatkozású. E jelentéssel jutott át az utódnyelvek közül a latinba (***nit, nit***eo, ***nit***ida), származéknyelveibe (román: ***net***, ***net***ed; olasz: ***net***to, ***net***tamento, ***net***tare; francia ***net***tement stb.). A ***net***len, durva felületű, nem sima, nem tiszta, nem fénylő stb. (pl: ke***net***len, egye***net***len). A megköszö***netlen*** valami a befejezetlenség érzetét keltő. Nincs ***készen***. Akkor lesz ***készen***, akkor lesz befejezett tény, ha meg lesz ***köszön***ve. Akkor lesz *sima, világos, fénylő, csillogó, tiszte*sséges, ha elhangzik a köszö***net*** érte. Bizony. A magyar nyelvnek nem nyelvtana, hanem nyelvbonctana van!

köszörű – *Köszörűkővel működő eszköz szerszámok, kések élezésére*. **[finnugor]** A ***köszörű*** mai értelemben olyan körforgó csiszoló homokkő, mellyel éleznek, simítanak, fényeznek. Az ***sz*** hang jelenléte hangutánzó, csusszan, csesszen, csoszog, mint a szisszen, nyöszörög, vagyis ***köször***ög. A ***köszörű***nek ***szor***zati értelme is van ***-ször***ű, mint eredményeiben utolérhetetlen, hatványozottan élező. Ugyanakkor nem minden fenés, ami köszörülés, mint ahogy nem minden élezés, ami fenés. Aki összefeni lábait, azzal még nem élez, ha a kerék ***köszörü***li a szekér oldaldeszkáját, azzal nem feni, hanem koptatja. Ilyenformán a ***köszörü***lés összevethető a *kosz*olással is.

köt – *Szorosra húzott hurokkal, csomóval valamihez erősít, rögzít valamit*. **[finnugor tőből]** A legkeményebb és a tettekre pattanó hang – ***k*** és ***t*** – köztük a zártságot, törvényt képviselő ***ö*** hanggal. A ***köt***és lehet al***kot***ás, a *tak, ták, tek, ték, tik, tok,* ***tök****, tuk teremtőgyök* családhoz tartozó, ami azt jelenti, hogy fordított alakban is szavak képzésére alkalmas. ***Tök***életes ***köt***és. A ***köt*** szó körértelmű is. A ***köt***ésnél sok kanyarulatot hozunk létre, legyen akár csomózás vagy öltözet ***köt***ése. Románul **cot, cot**iturￃ – ***köny***ök, ***kany***arulat. Ugyanígy még sok nyelvben jelen van. A ***köt***öttáru nemzetközi neve *textil*. Ha hangjaira bontjuk: **tek**sztil. Benne van a ***köt*** fordított **tek** alakban. Rengeteg ***köt***ésforma van az ember életében, s minden ***köt***éshez legkevesebb ***két*** fél kell (pl. házasság). De három az igazság. Mi úgy mondjuk: magyar igazság, de ez nem egészen így van. Három az isteni igazság. Az már más, hogy a tisztességes magyar ember ehhez az isteni hármashoz tartja magát körömszakadtáig, már az a kevés, aki még megmaradt tisztességes magyarnak, és nem csak beszéli a nyelvet. Tehát mi a harmadik tényező – a ***két köt***éstevő félen kívül –, mely által áll a ***köt***és? Ha két tárgyról, esetleg két állatról van szó – a ***köt***él. Ha emberek közti jelképes ***köt***és – akkor a jelképes ***köt***él a *becsület, tisztesség, hűség*. Ezek viszont ma hiánycikkek, és azért rúgnak föl oly könnyen minden szerződést, minden ***köt***ést.

kövér – *Az izomzatára lerakódott zsírszövettől vastag*. **[?]** A ***kövér*** körértelmű szó. Úgy öleli a bőr és izom alatti háj a testet, mint az ***öv – kövér***. A *Czu–Fo Szótár* szerint: „[...] palóczosan ejtve köbér, rokon a köb, köböl, köpczös (köbczös) stb. szókkal, melyekben alapfogalom a gömbölyüség, s ezt az alakutánzó köb v. köv fejezi ki, melyhez legközelebb áll a göb v. göb gyök a göböly (hizott marha) szóban.”

köve***szt*** – *Abál*. **[finnugor tőből]** Csodálom, hogy a *Czu–Fo Szótár* nem tér ki erre az ősrégi konyhai műveletre, melyet a faedények idején napi rendszerességgel alkalmaztak. A faedényben is főztek, de mivel nem tehették tűz fölé, így kemény, tűz és vízálló követ forrósítottak meg tűzben, és a már elkészített, minden szükséges adalékkal ellátott, összekotyvasztott, vízzel feltöltött edénybe belegörgették, belekottyantották, és felforralta azt. Ez volt a ***kövesztés***. KISS DÉNES írja, hogy a nagyanyja Zalában még ***kövesztett*** szalonnának nevezte a főtt, abált szalonnát (KISS DÉNES: *Bábel után*). Az ***szt*** páros az eledellel kapcsolatos szavak meghatározó hangzópárosa: a***szt***ag, a***szt***al, daga***szt***, emé***szt***, ko***szt***, kotyva***szt***, köve***szt***, li***szt***, o***szt***, té***szt***a, ti***szt***a stb.

követ – *Valaki, valami után megy*. **[finnugor tőből]** A ***követ*** szó sokoldalú, több jelentéssel bír. A ***követ***és kíséret, kísérettel kapcsolatos jelenség. A ***követ***ség megbízás. A meg***követ***és bocsánatkérés. A szó körértelmű, ***kö*** ősgyökből indul, az ***öv*** szintén kör, a ***vet***, valamit el***vet***, melyből ***követ***kezményként kikel, előáll valamilyen eredmény. Lássunk egy saját példamondatot: *A* ***követ*** *kinevezése annak az*

*óhajnak **követ**keztében történt, hogy **követ**kezetesen kívánták ápolni a két fél közti kapcsolatokat. A **követ** megérkezett állomáshelyére és elfoglalta **követ**sége fizikai helyét. Egy idő után arra lett figyelmes, hogy bármerre jár, mindenhol nyomában vannak, **követ**ik. Ebből arra **követ**keztetett, hogy a **követ**ők a **követ**i munkájával kapcsolatos dolgaiból akarnak **követ**keztetéseket levonni, és azért **követ**ik. Egy alkalommal, mikor azonosította az őt **követ**őket, a **követ** lehajolt, fölvett a földről egy nagy **követ**, és – bár nem illett **követ**ként –, odavágta az őt **követ**ők közé. Ezt az újságok másnap úgy hozták le, hogy a **követ** **követ**kezetlenül viselkedett. Ez okból aztán a **követ** meg**követ**te a helyi kormányzati szerveket.* Nos, ebben talán benne van a ***követ*** szó majd minden értelme.

köz – *Két dolog közötti kisebb tér, hézag.* **[finnugor]** A ***köz*** körértelmű és minden, ami a kör címszónál említve volt érvényes rá. Ezen felül a ***z*** hang adja hozzá saját értelmét. A ***z*** hang lehet í***z***ületi illeszkedés értelmű, ez a bi***z***alom, de lehet ***z***űr is. A ***köz*** körüli értelmezésben ez is, az is jelen van. A ***köz*** – az ***ö***sszesség érdeke, ***köz***életi, ***köz***birtokossági stb. Van fizikai ***köz***. A *Czu–Fo Szótár* szerint: „[...] folyók által bekerített nagyobb térségek, mint: Bodrogköz, Csalóköz, Szamosköz, Muraköz, Rábaköz, Körösköz [...] a régi Etelköz (régies irással: Atelkuzu), azaz Italköz, Vízköz.” Aztán van oly ***köz***, mely térértelmű, nem illesztő, hanem elválasztó, például úr és szolga ***köz***ti jelképes ***köz***. Van idő***köz***, tevékenység megszakító ***köz***. Van személyi és érdek***köz***össég, ez már összetartó.

kri***st***ály – *Térrácsos szerkezetű anyag.* **[német < latin < görög]** A ***kristály*** idegennek tűnő szó. Eredetileg jég***kristály***. A víznek minden átmenet nélküli hirtelen ***kristály***osodó kikeményedése a kezdetekkor rendkívül nagy titkot zárt magába, emberi szempontból nézve. A ***kr*** páros olyan ***k***ö***r***, mely magában rejt valamit, ami kibontakozhat, kiugorhat, kipattanhat onnan. A bo***kor*** bo***kr***os, a cso***kor*** cso***kr***os, az i***ker*** i***kr***a, mind körértelmű szavak, melyeknél a ***k***ö***r*** összezárult, és tartalmazhat valami meglepetést önmagában. Ezen felül a ma***kr***anc, po***kr***óc, sze***kr***ény, szi***kr***a stb. A ***kristály*** isteni csoda, mivel kialakulása teremtői törvényen alapul. Állítólag nem található két teljesen azonos hópehely, hókristály. Az ***st*** páros többek közt elkülönít (ro***st***a), de az azonosakat csoportosítja (kri***st***ály, nő***st***ény, te***st***, te***st***vér), óv, gondoz, táplál (i***st***álló, i***st***ápol, ka***st***ély, kó***st***ol), kitörni készül (si***st***ereg, su***st***orog) stb.

kritérium – *Ismérv, ismertetőjegy.* **[nk: latin < görög]** Bővebben: körmegítélés összessége. A jellemzők felmérése. A ***kritérium***ban, a ***kr*** – kör, ***itéri*** – ítélő, ***um*** – összesség (summa). Az ősmag(yar)-nyelvből torzult görög, latin szó visszamagyarosított alakja.

kritika – *Bírálat.* **[nk: latin < görög]** A kritériumok ítélete, bírálata. A ***kr*** – kör, ***itika*** – ítélet. Ez is ősmag(yar)-nyelvből torzult görög, latin szó visszamagyarosított alakja.

krónika – *Az eseményeket időrendben, tényközlő formában rögzítő történeti mű.* **[nk: latin < görög]** Ez is ősmag(yar)-nyelvből torzult görög, latin szó visszamagyarosodott alakja. A ***krónikát***kat valaha a regösök a régi ***kor***ok nagyjainak tetteit énekelték, úgymond ***kornyikál***ták. Az ógörög **kronosz** az ősmag(yar)-nyelvi ***kor, kor***felosztás, ***korosz***tás szóból torzult.

ku***csm***a – *Prémből készült karimátlan fejfedő.* **[szláv]** A ***csm*** páros bizonyos mértékben lealacsonyító jelleget kölcsönöz a szónak. Olyan szavak tartozéka, mint: be***csm***érel, ko***csm***a, ku***csm***a, o***csm***ány, pa***csm***ag. A *Czu–Fo Szótár* szerint: „E szónak törzsöke kucs, mint a szuszma, tutyma, kuszma, duzma szóké, szusz, tuty, kusz, duz. A kucs gyökhöz legközelebb áll a kuncs, melyből kuncsor, a kucz, melyből kuczor, kuczorog, kuczorodik, mind görbés hajlongást jelentő szók erednek. Ennél fogva valószinü, hogy az eredeti kucsma azon szőrös föveget jelentené, melynek leffentyűje legörbedt s mintegy lekutyorodott. Másképp: gucsma, melyhez rokon a gúzs, mintha volna guzsma, t. i. a gúzsban is alapfogalom a görbedés.” Talán fölösleges tovább fűzni. A ***csm*** páros hangjaival alkotható szavakból a ***csom***ag, ***csom***ó ad párhuzamot a ***kucsma*** alakjára. A ***csám***csog, ***csem***cseg, ***csim***polya a ko***csm***a világát, a közönséges o***csm***ány viselkedést idéző. Ám van vele ***csem***ege, ***csem***ete kifejezés is. Én valaha kis ***csem***eteként rendkívül örültem az első kis***kucsmá***mnak. Ebben a szóban nincs semmilyen külön szláv elem.

kuda***rc*** – *Valamely terv, szándék meghiúsulása.* **[? német < latin]** Vitatni lehet a – különben általam nagyra becsült – *Czu–Fo Szótár* álláspontját a *Heltai-krónika* alapján a német **kurz** szóból származtatás miatt. HELTAI szász volt (Heltau), ő a sajátjából szólt. Ám az ***rc*** páros nem engedi ki a magyar eredetű szavak közül. Sőt azt bizonyítja, hogy német nyelvbe is ősmag(yar)-nyelvből jutott. A német **kurz** kurtát, *rövid*et jelent. Van egy olyan székely mondás: a gyengébbik húzza a kurtát. Meglehet, Heltai erre gondolt. Az ***rc*** páros a szavakban kemény, éles, esetenként fájdalmas

nyomokat jelző hangpáros. A ***kudarc*** fájdalmas bukás. Valószínű, sok gü***rc***ölés, hu***rc***olkodás, ha***rc*** előzi meg a megvalósításra készülődve. A veszteséget lidé***rc***es, ma***rc***angoló, é***rc***es rideg fájdalom, esetleg még sa***rc*** is követheti.

ku***kt***a – *A szakácsnak segédkező, a sütés-főzés mesterségét tanuló fiú.* **[szlovák]** Itt újra szláv örvénybe került a *Czu–Fo* is. Ám a ***kt*** páros mást mutat. A ***ku*** gyök a ***kő*** hangváltott alakja, és a világ minden nyelvébe az ősmag(yar)-nyelvből jutott. A *szakács* szónak az angol, baszk cook (kuk), az afrikaans **kook** megfelelője is szlovák eredetű lenne? Biztosan hosszú egymás mellett élés nyomán vették át az angolok, baszkok és a búrok a tótoktól. A ***kt*** párossal épülő magyar szavakból néhány: ba***kt***at, i***kt***at, lü***kt***et stb. A szakács a ***kuktá***nak di***kt***ál, megtanítja, hogyan készül a bu***kt***a, néha jólla***kt***atja, o***kt***atja, szo***kt***atja, hogy ne va***kt***ából, hanem a szakácskönyvből tanultak nyomán főzzön. A ***kt*** hangokkal alkotható teremtőgyökök: ***kat, két, kot, köt, kút, tak, ták, ték, tik, tok, tök, tuk, tük*** stb.

kulacs – *Kerek vagy ovális, lapos, szűk nyakú italtartó vagy ivóedény.* **[? szláv]** A ***kul*** gyök alapjában véve a görbületet jelzi a szóban. A ***-lacs*** a ***loccs***anás, ***locs***ogás. Többek közt a ***kulacs***ot és a nevét is megörökölték a szlávok a magyaroktól.

ku***lcs*** – *Zár nyitására, csukására használt nyeles fémeszköz.* **[szláv]** A ***kul*** gyök körértelmű, és a ***kulcs*** is, mivel csavarható, de képletesen és a valóságban is csavaros eszköz. Az ***lcs*** páros a bö***lcs*** szóban is jelen van és a ***kulcs*** elmés megoldásokra is utaló. Jelen van még a: bö***lcs***ő, erkö***lcs,*** gyo***lcs,*** gyümö***lcs,*** kö***lcs***ön, o***lcs***ó stb. szavakban. Az ***lcs*** hangokkal alkothatók a ka***lács,*** ku***lacs, loccs***an szavak. Még egy érdekesség: a ***kulcs*** régen ***kócs,*** fordítva ***csók***, mely a szívet is nyitja.

kulla***ncs*** – *Különlegesen emlősök bőrébe fúródó vérszívó apró atka.* **[? szláv]** A *Czu–Fo* fölöslegesnek írja a ***kullancs*** egyik ***l*** és az ***n*** hangot, pedig nem azok. A ***kull*** a tekervényes lassú mozgást szemlélteti (kullog). Az ***n*** is fontos, ezt a nyelv belső hangzástörvénye szabályozza. Példa rá a sok ***ncs*** párost tartalmazó szavunk. Az ***ncs*** páros ***n***ehezen leválasztható kacsosságot szemlélteti. A ***kullancs*** valóban ***n***ehezen eltávolítható, szakértelem kell, különben súlyos fertőzés léphet föl. Szorosan kötődő, ***n***ehezen eltávolítható még az abro***ncs***, aga***ncs***, baka***ncs***, bili***ncs***, bogá***ncs*** stb.

kun – *Európában a 10 – 11. sz. -ban feltűnt s később a magyarságba beolvadt török nép.* **[török]** MAGYAR ADORJÁN *Elméletem ősműveltségünkről* című művében írja: „A kunok nyelve eredetileg a magyarokéval teljesen azonos volt, később azonban a lágy G, GY, D hangok helyett a kemény K és T hangokat szokták ejteni. Számrendszerük azonban a három-hat-tizenkettes lett, amelynek mai életünkben már csak nyomai vannak: a tucat, a régebbi hatos pénzrendszer, a 12 óra és a 12 hónap.” A krónikák nem számolnak be a kunoknak magyarok közé telepedése utáni nyelvi nehézségekről. (http://hirforras.blog.hu/2010/01/01/magyar_adorjan_elmeletem_osmuveltsegunkrol)
Havasalföldön a korábbi Kunországban folyók, hegyek térségek nevei őrzik a kun nyelvi eredetet, melyek ma is érthetők a magyar fülnek. A kunok nem voltak török nép.

kúp – *Kör alakú alappal és ehhez tartozó csúcsos palásttal határolt test.* **[szerb–horvát és szlovén]** A ***kúp ék*** alakú ***púp***os mértani idom. Hol itt a szláv elem?

kupa – *Kehely vagy kancsó alakú nagyobb ivóedény.* **[latin]** A ***kupa*** öblöt is jelent, ilyen a gödrös úton a ***hup***panó. ***Kupá***t húztak régen a tengely végére védőként.

ku***rbl***i – *Indítókar.* **[német]** Csak a kötött mássalhangzó párosok szerepe végett a magyar kifejezések felismerésében. Az ***rb*** páros a gö***rb***e azonosítója. Milyen a ku***rb***li? Két derékszöges gö***rb***ülete van. A ***bl*** páros körmozgás jelölője. Ilyen az ö***bl***ít, melynél körmozgással tisztálja a ruhát, edényt, és a ***bl*** hangokkal alakítható szó a ***bil***len. A kur***bl***i is ***bil***lentve indul körmozgásba. Tehát ez is visszavezethető a magyar nyelvre.

kúria – *Udvarház.* **[nk: latin]** A ***kur*** körértelmű. A ***kúria*** az udvarházat és a körülötte levő egész gazdaságot jelenti. Ugyanakkor hivatalos fórumokat is neveztek kúriának. A ***kör*** gyök kapcsán kötődik a magyar nyelvhez, hiszen az innen ered.

ku***rt***a – *Térben, időben rövid.* **[latin]** A rövid, ***kur***ta, a kifejezés ***kör***értelme akkor érthető meg jobban, ha egy régi állattartói gyakorlatot idézünk föl: ha olyan helyen akarták az állatot legeltetni, ahol ***kör***ül gabonanövényzet vagy más termőnövényzet volt, akkor kikötötték. A pányva hosszát úgy szabták meg, hogy ne tudjon kárt tenni a ***kör***ül levő kapásnövényekben, gabonában. Így az állat a pányva engedte ***kör***ben (***kur***) legelt le egy szabályos ***kör*** alakú területet, melynek sugara a pányva hosszával volt egyenlő Ez különösen a lovakra, kecskékre alkalmazták. Ha egy sarokrészt kellett lelegeltetni vele, akkor ***kur***tára kötötték, hogy kis ***kör***ben legeljen. Mivel a ***kör*** szó még az egynyelvűség idején született, így minden más nyelv mellett a latinba is a magyarból jutott át az

összes ***kör***re vonatkozó kifejezés. Az ***rt*** páros kapcsán é***rt***ék mé***rt***ék is lehet, de ku***rt***a ke***rt*** (kerítés) ma***rt***, pa***rt*** stb. is.

kuruc – *Aki Thököly, Rákóczi szabadságharcával rokonszenvezett, abban részt vett.* **[?]** Nos, ez latinból visszatért szó, ahová, mint *kereszt*, az ősmag(yar)-nyelvből jutott. A *Czu–Fo Szótár* szerint: „A latin crucius, cruciatus (miles) után alakúlt szó, mely valószinüleg egykoru a keresztes háborúk kezdetével, s jelentett vitézt, ki kereszttel jelölve a szentföldre ment csatázni. Ilyen czélból keletkeztek Dózsa György kuruczai is.”

ku***rv***a – *Kéjnő. Testét pénzért áruba bocsátó nő.* **[szláv]** Hát ez bizony nem szláv. Bár lenne. A ***kur*** kör, a túludvaroltságot jelentheti, vagy az ilyen nő állandó ***kör***ülfutkosását a kalandkeresésben. Nagyobb a szerepe az ***rv*** párosnak, mely az ilyen ö***rv***énybe kerülő, ilyen életet követőnek a tö***rv***énnyel ütközéseit, effajta életből eredő korai he***rv***adást, so***rv***adást, elá***rv***uló öregkorát szemlélteti. Az ***rv*** párossal alakul a ***v***i***r***ág szó, de a ***r***e***v***es is. A ***v***i***r***uló szép ***v***i***r***ágból he***rv***adt vén ***kurva*** lesz.

kút – *Ivóvíz felszínre hozatalára való mély hengeres gödör, a hozzávaló tartozékokkal együtt.* **[? török]** A ***kút*** szó kapcsolódik a ***kut***atás fogalmához. A víz után ***kut***atást követte a ***kút***ásás. Az ***ú*** mély fekvésű hang, lefelé irányul. A b***ú***vár szóban is. A ***kút*** a vízhez vezető ki***kut***atott ***út***. Török? Ugyan már.

kutács – *Piszkavas*. **[szlovák]** Az, hogy ***kotor, kutat*** magyar szavak, és a ***kutat, kutács***, mint piszkavas közt lenne kapcsolat el sem hihető. Ezért kell Tótországba menni? Röhej.

kutya – *A ragadozók közé tartozó, ház- és nyájőrzésre, vadászatra használt vagy kedvtelésből tartott háziállat.* **[kutya+ ?]** A ***kutya*** szó bontható, magyarázható ősmag(yar)-nyelvi eredetű. A meghunyászkodás jelölése is a ***ku*** gyökből indul: ***ku***nyorál, ***ku***nnyog, ***ku***nyászkodó, ***ku***jtorog, ***ku***nyerál, vagy ***k*** > ***h*** hangváltással ***hu***nyászkodó. (PETŐFI SÁNDOR: *A **ku**tyák dala*) A ***ku*** gyök megalázó kicsengésű, a ***kutyá***ra találóan jellemző, nem véletlen a ***ku*** szótaggal induló névadása. A rászólás is: ***ku***ss! A ***ty*** hang magyar nyelven a ***ty***úk, ***ty***uhaj, ***ty***ű szavak kezdőhangja. Szóközi hangként a to***tya***kodó, ga***tya*** és hasonló szavakban fordul elő. Lazán kötődő, lö***ty***ögő állapotot jelöl. Ezek a kifejezések a gazdája mellett lö***ty***ögő ***kutyá***ra, de a ***kutyá***ja mellett lö***ty***ögő elfogult ***kutya***imádó gazdira is vonatkoznak. A mániákus ***kutya***imádó ***kutya***tartó olyan, mint a ***kutya. Kutyá****val élsz*, ***kutyá****vá válsz.* A magyar valaha lovas népként, lóhátról büszkén felülről szemlélte a világot. Ma a ***kutya*** fenekétől néz fölfelé ***ku***jtorogva, meg***hu***nyászkodva, gyáván.

kü***ld*** – *Felszólít valakit, hogy menjen valahova illetve valamit csinálni.* **[?]** A ***künt, kint, kül*** kifelé irányuló. Az ***ld*** páros az ü***ld***öz tengelyhangzója. Attól is függ, hová kü***ld***? Ü***ld***özni, ö***ld***ökölni, ko***ld***ulni? Kit kell ü***ld***özni? Azt, aki gyorsan szágu***ld*** vagy azt, aki ü***ld***ögélne, és bo***ld***ogan élne az á***ld***ott fö***ld*** kö***ld***ökén, ha hagynák? A ***küld*** bizonyos mértékben a kö***ld***ökzsinórra emlékeztet, hiszen az anyai test azon ***küld***i az éltető elemeket a magzatnak.

küllő – *A kerékagyat a talppal sugarasan összekötő támasztó rudak egyike.* **[? török]** A középtől kifelé, külfelé. A *Czu–Fo Szótár* így írja le: „Gyöke kül, honnan igazán kül-ő, t. i. mintegy külfelé nyomuló. Ebben valaminek küllő közepe, másképp: kellő közepe, a kör ker szótól származik: körlő közepe.” Ezeket Székelyföldön fentőnek mondják. A mezei zsurlót épp ezért a sugarasan kifelé irányuló ágazata okán fentőfűnek. Hol itt a török elem?

kü***rt*** – *Többszörösen hajlított csövű, tölcsérszerűen kiöblösödő végű, rendszerint billentyűs szerkezetű rézfúvós hangszer.* **[?]** A kürt, kürtő levegővezető. A *Czu–Fo* a kürtöt a szaruval együtt magyarázza, mivel innen indult a név valaha: „A kürt és szaru lényegben egyet jelentenek; innen vajas szarvas, néhutt: vajas kürt. Használtatik fordítva is tájszokásilag türk v. tülk.” Vagyis ***kürt***öl-türköl, fordítható szó. Lágy hangon: tülköl. A tülök a tulok szarvából van. Ilyenből volt Lehel ***kürt***je. A mai ***kürt***ök már rézből vannak.

küszöb – *Az ajtókeret alsó része.* **[? permi]** A ***küszöb*** hamisíthatatlan magyar szó! A szóban benne a ***küz***delem, mely a ***küszöb*** legyőzését megköveteli. Benne a ***b***otlások lehetősége, a végkifejlet ***b***izonytalansága. Az életben sok ***küszöb***bel találkozunk, van, amelyen átlépünk, van olyan, mely visszavet. De, ha átlépünk nehéz ***küz***delmek árán egy ***küszöb***öt, az azon túl megtalálni vélt ***b***oldogulás ezzel még nincs szavatolva. Még sok-sok ***küszöb***bel találkozunk, míg végül... a legutolsót is „átlépjük”. Az ***ö*** hang nem véletlen van jelen. A ***küszöb*** a belső élettér és külső tér közti határ, köz. Az ***ö*** a k***ö***r, az ***öb, öb-öl*** védettség, a szeretet ***öl***elése és a szeretet t***ö***rvénye a ***küszöb***ön belüli térben. De talán jelzi azt is, hogy odakint a nagy térben bizony más t***ö***rvények uralkodnak. A nehézségek ki***küszöb***ölése, akár ***küz***delem árán is, azoknak a ***küszöb***ön, életterünk határán kívülre

távolítását jelenti. Egy régi mondás: *A **küszöb** nagy határ*. E mondás oly régi, mint amilyen régi a ***küszöb***. Érzelmi vonatkozásban is határ, és annak jelentése döbbenetes. Átlépni utoljára az édes szülőház ***küszöb***ét, elhagyni végképp, talán a visszatérés reménye nélkül. Vagy hosszú évek után újra átlépni rajta, találkozni szeretteinkkel, és a régi életterünk számunkra oly kedves, évek hosszú során édes emlékként dédelgetett tárgyaival.

küz***d*** – *Szívósan viaskodik*. **[? finnugor tőből]** A fenti küszöb címszónál már esett szó róla. A ***küzd***, győ***z*** szavakban a ***z*** hangnak meghatározó az értelme. Két fél kö***z***ti, egyik talán ű***z***i a másikat. A ***k*** az é***k***, az ***üz*** az ***ű***zés-***ű***zetés, a ***d*** támá***d***ás, vé***d***ekezés. A ***zd*** páros a mindennapi élet ***küzd***elmeit sorolja föl különböző szavakban: bará***zd***a**,** bu***zd***ul, garáz***d***a, ga***zd***aság, gere***zd***, ke***zd***, mo***zd***ul, po***zd***orja stb.

L

Mássalhangzó: a nyelv (két) oldalsó pereme és a szájpadlás közötti réssel képzett **zöngés,** *folyékony hang.*

www.osnyelv.hu l

Bár e hanggal kezdődnek a: ***lázad, legény, lovag, lövés*** szavak is, de ennek ellenére elmondható, hogy az ***l*** hang a legkönnyebben kiejthető mássalhangzó, és a vele kezdődő szavak a ***l***ét, ***l***égiesség, lazítás, könnyedség érzetét sugallják.

A ***l***azítás egyik kifejezője a ***l***ágy ***l*** hang. Például: a mé***l***a továbbviteléből a ***l***anka, ***l***enge, ***l***edér, ***l***ány, ***l***ágy, ***l***agymatag, ***l***égies, ***l***apos, ***l***eveles, ***l***ehelet, ***l***ányos, ***l***ibbenő, ***l***éha, ***l***assú, ***l***usta, ***l***é, ***l***eves, ***l***őre, ***l***ézeng, ***l***im***l***om, ***l***ötyög, ***l***ohad, ***l***efetyel, ***l***ajha, ***l***ajhár, ***l***aza, ***l***azsál, ***l***ankad, ***l***epény, ***l***ehelet, ***l***evegő, ***l***éhelő, ***l***egel, ***l***abda, ***l***égies, ***l***ég, ***l***ebeg, ***l***ebben, ***l***ebeny, ***l***ebernyeg, ***l***ebbencs, ***l***epke, ***l***eng, ***l***engő, ***l***enget, ***l***epedő, ***l***ibikóka, ***l***idérc, ***l***ink, ***l***ó**g**, ***l***omb, ***l***omha, ***l***ötyög stb.

Az ***l*** a da***l***olás hangja, a zenei skálázás is e da***ll***amos hanggal a legkönnyebb: ***l***a-***l***a-***l***a**.** Az ***ll*** kettőzése a másoknak is okozott ke***ll***emes érzést jelzi (da***ll***am).

Az ***l*** könnyű hang, és ezért van, hogy a fent említett szavak mind könnyű, könnyed tárgyak, jelenségek, cselekvés kifejezői. Ösztönből ez a hang tolul az ajkakra egy, a fentiekhez hasonló jelenség szóban való kifejezésekor.

Ez azért van így, mert a megnevezések az emberi szem által észlelt ***l***átvány (é***l***ő***l***ények, tárgyak, tünemények) e***l***mében kiváltott hatására alakulnak ki. Így születtek az ősgyökök. Azok, az ebből következő természetes ráérzés nyomán bentről feltörő ösztöni hangnak a nyelv által értelmes tagolt beszéddé alakított szóképei.

láb – *Embernek szárazföldi állatnak állásra és helyváltoztatásra való végtagja*. **[? finnugor]** A ***láb*** az a***l***só végtag. Az ***l*** hang az a***l***anti dolgok megjelenítője. A ***láb***nál nincs a***láb***b. A ***láb***on ***ál***lni lehet. A ***láb***at ***lób***álni (ló***bál***ni), him***bál***ni lehet. A ***láb***bal ***bál***ozni lehet. A ***láb*** az emberi testből kiágazó végtagok nagyobbika. A ***b*** hanggal kezdődő ősgyökök mindegyike **nagy** jelentésű (***bö***lény, ***bi***ka, ***bá***lna, ***be***hemót stb.). Ló***bál***, nagy kilengést ad (a ***láb***nak). ***Bál***, nagyméretű ***láb***aló, azaz táncos vigalom.

la***bd***a – *Bőrből, gumiból készült gömbölyű rugalmas játékszer vagy sporteszköz.* **[szláv]** A ***labda*** nem feltétlenül a láb gyökszavából eredő, bár játékszerként van kapcsolat. A *Czu–Fo Szótár* szerkesztése idején még nem volt divat rúgni a labdát, sőt a rúgás művelete lealacsonyító mozdulatnak számított. A szónak van ***lapta*** alakja is. A ***bd*** és a ***pt*** *kötött mássalhangzó párosok* alkotó hangjai rokonhangzók: zöngés-zöngétlen. A ***bd*** páros hangjaival alkotható szavak közül a ***böd***ön, ***dob*** utal a gömbölyű alakra, a ***dob***ál a játékra. A la***pt***a esetében a ***pt*** párost tartalmazó szavak közül a rö***pt***et ad párhuzamot. Azonban bármelyiket vesszük, mind magyar eredetű szóként azonosítják és nem szlávként.

láda – *Deszkákból vagy más lemezekből hasáb vagy kocka alakú tartó, árú szállítására vagy tárolására.* **[német]** Bárhogy nézzük, a ***ládá***nak, és így a megnevezésnek is, eredetileg köze volt a vízhez. A könnyű, ***l***engő ***l*** hang, a t***á***rt, nyitott ***á***. Mivel a ***láda*** szögletes, így a ***d*** hang csak vízre utaló lehet. A szóvégi ***a*** határozott visszamutató, leszögező. A *Czu–Fo Szótár* így vélekedik róla: „Ha tekintetbe vesszük, hogy a német Kasten és latin **arca** nemcsak szekrényt, hanem bizonyos alaku hajót is jelentenek, és a szerb nyelvben latya am. hajó, melyhez ismét rokon a magyar ladik; valószinü, hogy a láda eredetileg a magyarnál is hajó neműt jelentett [...].” Azért emeltem ki a latin ***arca*** (arka,

bárka, azaz Bárka) szót, mert ***láda*** szó kulcsa itt keresendő. Noé Bárkája, melyhez mintát kapott: ***Ládd***, ilyen legyen. Nincs más magyarázat, és egyetlen nyelvben sem lehet megmagyarázni! Ez volt az eszköz, mellyel megúszta az Özönvizet, és amely szó mai napig fennmaradt az ősmagnyelv egyenes leszármazott utódjában, a mai magyar nyelvben. Egyetlen más nyelvben sincs jelen ez a fogalom – *megúsztuk*.

ladik – *Lapos fenekű csónak.* **[szláv]** A ***ladik*** némileg bizonyítja is a ***láda*** vízzel való kapcsolatát. Ami többlet, a szóvégi ***ik***, mely szinte kicsinyítő is (ladik/a), de a gyors mozgásra is utal a nagy ***láda*** ellenében.

lagúna – *Tengernek homokszigetekkel részben elzárt öble.* **[nk: olasz]** A ***lagúna***, a tengerpart mellett kialakult, de a tengerrel kapcsolatban levő tó, öböl. A *tó* tulajdonképpen egy lyuk, lak, lék, luk. Mivel az ősmag(yar)-nyelvben mindennek több megnevezése volt, így a tó neve lehetett még ***lak, lék, luk*** is. Sőt ez volt, és e gyökből torzult a latin nyelvben **lacus**, **lacuna** alakra. Ebből van az olasz **lago, laguna**. Tehát e szó visszatért a magyar nyelvbe.

lágy – *Könnyen alakítható, gyakran nedvességet tartalmazó.* **[finnugor]** Az ***l*** hang dallamos, könnyen hajlítható. A ***gy*** puha, en***ged***. A ***gy*** hang ***lágy***ságát a keményebb ***g*** segít magyarázni. Az en***ged*** második szótagja – ***ged*** – víz értelmű (fordítva ***deg***, átázva: de***ged***, da***gad***), és lám a **lágy** meghatározásában utalás történik a vízre is. Az ***ágy*** is ***lágy***, puha. Vagyis a hangok részt vesznek az értelem alakításában.

la***jh***ár – *Közép- és Dél-Amerikában fákon élő, lombbal táplálkozó emlősállat.* **[?]** Ez az állat még az ősmag(yar)-nyelvi nevét hordja, melynek gyöke néhány utódnyelvben is fellelhető. Például a holland **lui**aard, horvát **lij**enost, afrikaans **lui**heid. A ***jh*** páros a ha***jh***ász, e***jh***a, he***jh,*** ej***ha***j, sza***jh***a szavakban a lusta, vagy nemtörődöm magatartásról ad képet. A ***lajhár*** lustaságáról, lassú mozgásáról ismert.

lak – *Különálló kisebb lakóház vagy valakiről elnevezett villa.* **[? finnugor]** Van egy kis***lak***, rajta ab***lak***. Kis ***luk***, de jó haj***lék***. A ***lak*** fordítva ***kal, kal***iba. A***kol***, ahol ***lak***ol, de nem ***lok***ál. A ***lak*** szóban levő hangok kis bővítésével leírható az is, aki építi. Például: egy ***alk***otó kedvű a***lak***, jó a***lak***ú ***lak***ot ***alk***ot. Az ***alkot*** szó tartalmazza a ***lak***ot és a műveletet is: ***alk***ot – ***alk***, hang átvetve ***lak***. A ***kot***, fordítva ***tok***. Ez a *tak, ták, tek, ték …**tok*** gyökcsaládból van – ***ták***ol, készít, vagyis: ***alkot***. Ha ez nem győz meg egy nyelvészt a szó magyar eredetéről, akkor az nem ismeri a magyar nyelvet, annak rejtélyeit, nem tud semmit róla. Tegyük még hozzá azt a számtalan helységet, melyet valakikről neveztek el valaha: Farkas***lak***a, Zete***lak***a, Én***lak***a, Mika***lak***a stb.

lakás – *Ama állapot, hogy valaki valahol lakik.* **[?]** Az a ***luk*** a ***lak***om, ahol ***lak***om, ahol mindennap jól***lak***om. Az a ***lakás***om, ahol kényelmes a ***lakás***om. Ez a fogalom letagadhatatlanul ősmag(yar)-nyelvi, a megnevezéssel együtt.

lakat – *Kulcsra járó, kampójával sasszemre csukódó zár.* **[szerb–horvát v. francia]** A jó kezű ***lakat***os ***lakás***ára, ahol ***lakott***, több jó a***lak***ú, elmés, jól ***kat***tanó ***lakat***ot ***alkot***ott, mellyel minden nyíló ajtót, ab***lakot*** le***lakat***olt. Érdekességként, a ***lakat*** szóban is benne van a ***kat*** fordítva ***tak, ták, ták***ol, azaz készít. (S ez az egész csak így könnyedén, „szerb–horvátul vagy franciául” szabadon.) Bizony nagy-nagy eredethamisítás!

lá***mp***a – *Lángot vagy izzó fényforrást magában foglaló világítóeszköz.* **[német]** A ***lámp***a elnevezése valaha kezdetekkor a ***lá***tással volt kapcsolatos. A ***lám,*** hadd ***lám***, tehát ***lá***ssa***m*** kifejezésünk tartalmazza a ***lá*** ősgyököt, a ***lá***tni ige gyökszavát. A ***p*** hang itt is a ***p***onthelyzetet jelzi, ***p***ont, ahol a ***lám***pa áll, ***lám po***nt onnan jön a fény. A tá***mp***ont is hasonló szóösszetétel. Ez itt fénypont, vagyis ***lámpo***nt. Tovább a ***lát*** címszónál.

lá***nc*** – *Egymásba kapcsolt fémkarikák vagy más alakú szemek sora valaminek a megkötésére, felfüggesztésére.* **[? északi szláv]** A ***lánc***, a vo***nal*** fordított ***lan*** gyökéből indul, a ***c*** hang vagy csengést utánzó, vagy játékos becézés díszítőhangja. A ***la*** gyök utalhat a ***la***za kötődésre is. Mindez magyarul. A ***lánc*** lehet néha guba***nc***os, a megkötözöttnek mindig kölö***nc***.

lá***ng*** – *Égéskor keletkező, nyelv alakú, lobogó fényjelenség.* **[? finnugor tőből]** A ***láng*** a ***lá***tás ***lá*** gyökéből indul. A ***láng*** is vi***lá***gít. Egyik tulajdonsága: imbolyog, inog, le***ng***. Ezt az ***ng*** páros jelzi a névben. Erdővidéken én még hallottam öregembertől oly szavakat: vi***láng***ol, villáncsol, villámodik. A ***láng*** magyar szó!

la***nk***a – *Enyhén lejtős.* **[szláv]** A ***lanka*** lejtő. A li***nk***ó lágy inogó talaj, de a ***lanka*** nem ilyen értelmű, inkább csak enyhe, kellemes hajlat. Lefelé irányuló, magasságából veszítő. Az alábbi ***lankad*** szintén ilyen értelmű.

la***nk***ad – *Fárad, bágyad.* **[?]** Erejét veszítő. Az ***nk*** páros többnyire elcsuszamló, lefelé irányuló, értékcsökkenő, megfogyatkozó jelentést kölcsönző. Néhány szó az ***nk*** párossal, mely párhuzamot mutat: **b**á***nk***ódik, cso***nk***, ma***nk***ó, páli***nk***a, rö***nk***, sette***nk***edő, sirá***nk***ozó, vi***nk***ó, zima***nk***ó stb.

la***nt*** – *Domború hátú, fogólapos ősi pengető hangszer.* **[német < francia < …arab]** Mi jellemző a ***lant***ra? A ***lant***nak vannak éri***nt***ői, zenéjével köszö***nt***öttek valakiket. A győztesek köszö***nt***ő zenéjét kurja***nt***ások is kísérhették. A zenész kiö***nt***ötte lelkét a dallal, melyet valaki emlékének szá***nt***. Ez az ***nt*** páros szerepe a ***lant*** viszonylatában. Ugyanakkor a két hanggal – ***nt*** – alkotható a ***nót***a. A ***la*** gyök a d***al***, a ***la-la-la*** kapcsolata.

lány, leány – *Nőnemű gyermek* **[? finnugor elemek]** A ***lány*** szó hangjai ugyanúgy, mint a *lágy* esetében kellemes puhaságot sugallók. A leány a ***l***engő, i***ll***anó, i***ll***atos, da***l***o***l***ó ***l*** hang, a nyílt ***á*** (***lá-lá-lá***), és az enyhülést nyújtó ***ny*** hang. Ezek alkotják a ***lány*** szót. A ***leány*** esetében a ***le*** gyök a ***le***het, ***le***sz értelmét hordozó. Mi ***le***sz, ***le***het? ***Le***het ***ány, ánygy, ángy***. Ha megérik az ***ány***, lesz *érett* ***ány***. Az *asz* – érett (ősz). A ***leány***, ha megérett, *asz* ***ány***, vagyis ***asszony*** lett. Ezek nem finnugor, hanem mind-mind magyar elemek.

láp – *Vízinövényekkel teljesen benőtt mocsár*. **[finnugor]** A ***láp p*** hangja már tudatja, hogy vízről van szó (kisgyerek: ***püpü***). A ***lá*** gyök viszont jelzi a ta***la***j ***lá***gyságát.

lapát – *Darabos vagy szemcsés anyag továbbítására, rakására való nyeles eszköz.* **[szláv]** A ***lapát*** elsődleges tulajdonsága: ***lap***os. A másik, hogy vele egyik helyről a másikra helyeznek, raknak ***át***. Innen a ***lap-át, lapát***. Az evező***lapát***ot szintén állandóan ***át***helyezik. Mindez magyarul.

lá***rm***a – *Emberi, állati eredetű hangos, tartós kellemetlen zaj.* **[német < olasz]** A ***lá*** magas hang, az éneklés hangja. A ***lár***ifári fölösleges hangoskodás. Az ***rm*** többnyire hangvonatkozású kötött mássalhangzó páros. Példa rá: csá***rm***a, fö***rm***ed, mo***rm***ol, de a du***rm***ol is a hangos alvást jelenti.

lá***rv***a – *Átalakulással fejlődő állat átmeneti fejlődési alakja.* **[nk: latin]** A ***lárva*** a hernyónak oly burok képződménye, mely száraz mozdulatlan. Külsőre száraz. A latin nyelvbe az ősmag(yar)-nyelvből jutott. Az ***rv*** páros léte a bizonyíték eredetére, mely a ***lárva*** száraz, rideg párhuzamát adja néhány szóban: á***rv***a, du***rv***a, he***rv***ad, má***rv***ány, mogo***rv***a, mu***rv***a, so***rv***ad, sza***rv*** stb. A páros hangjaival alkotható hasonló értelmű szavak: me***rev, rev***es. Tehát **[nk: latin < ősmag(yar)]**. Bizony.

la***sk***a – *Metélt tészta*. **[északi szláv < török < perzsa]** Egyértelmű, hogy nagyon vékonyra, ***lapos***ra kinyújtott tészta a ***laska*** alapanyaga. Abból metélik szárítás után, majd tovább szárítják. Tehát a ***laska*** szó a magyar ***la***po***ska*** rövidült alakja. Az ***sk*** párosnak van némi kicsinyítő jellege, bár nem oly mértékben, mint ***csk*** hangokból álló párosnak. Ilyenek: galu***sk***a, sá***sk***a, só***sk***a, su***sk***a, tá***sk***a, tu***sk***ó, tü***sk***e stb.

lassú – *Kis sebességű*. **[? finnugor tőből]** A ***la*** gyök ugyanaz, mint a ***la***nkad esetében, de itt a ***s***ebe***s***, ***s***iet, gyor***s s*** hangjának hatását ***la***nkasztja. ***N***yomatékkal ejthető: ***lassú***. Az ***ú*** hang legalacsonyabb fekvésű hangunk, itt az ütemet fékezi.

lát – *Valakit, valamit szemével érzékel, s róla képet alkot a tudatában.* **[? finnugor]** Tulajdonképpen sem a ***lát***, sem a ***tekint***, sem a ***néz*** igéknek nincs egyenesen közük a szemhez. A szemmel érzékelés tényével való kapcsolatuk másodlagos, azaz következményi. Az ***á*** hang észlelést jelző: ***ááá***. Az ***l*** hang képzése behajlított nyelvvel, ösztöni (mondhatnánk: játékos) nyelvmozdulat az eldöntendő dolgok fölötti töprengésnél (innen a ***lat***ol szó). Az érdekes tünemény – vil***lám*** – észlelése pillanatának ösztöni felkiáltása: ***lá***! (ugyanígy: ***né***!) Tehát így indul a ***lá*** ősgyök, és a ***lát***vány élményének ízlelgetése, feldolgozása után csatlakozik ehhez a lecsillapodó érzelmek megnyugvását is jelző érzelmi ***m*** hang, s lesz belőle: ***lám***. A ***lát*** ige még a szem***lét*** tart, ***lét***et, nem***lét***et megállapít, nyomán is kialakulhatott. A szemmel számlál, szám***lát*** készít, ***lat***ol, mérlegel, s a következtetés nyomán tapaszta***lat***ot szerez. És innen van a: ***lát***ni, több mint szemmel érzékelni. Ezt az el***lát***ni szóalakból tudjuk. Viszont az el***lát***mány szükségessége az előzetes szemle nyomán lesz nyilvánvalóvá, és ehhez jó be***lát***ás is kell.

láva – *A tűzhányó kráterén át feltörő folyékony kőzet.* **[nk: olasz]** A tűzhányó ***leve***. Ha székölyösön, falusiason mondom: lává. Ez magyar, és nem olasz.

lavór – *Mosdótál.* **[német < francia]** Eltérően a magyar nyelvtől, melynél a szapuló szóban mind a szappan, mind a mosó***lé*** benne foglaltatik, a latinutód nyelvek a szappan s a ***mos***ás műveletét külön

írják le, melyre szintén a ***lé*** gyököt, a ***lev***et használják: ol. ***lav***aggio, spa. ***lav***ado, fra. ***lav***age, por. ***lav***agem. A francia ***lavoir*** – *mosókonyha*, innen van a ***lavór*** szó, de amelynek az eredete a magyar ***lé*** gyökből indult hajdanán, átvette a latin (lavor), majd a francia (lásd: láva). Tehát ennél is így jönne a származási vonal: **francia < latin < ősmag(yar)**.

láz – *Erdei tisztás, hegyi rét.* **[szláv]** Tulajdonképpen bokrok, cserjék, fák gyér, ***laz***a jelenléte jellemzi a ***láz*** jellegű erdei tisztásokat. Esetenként a székely közösségek, a közbirtokosság megbízásából kiirtották, gyérítették, azaz ***laz***ítottak a területet benövő bokrok sűrűségét. Innen a ***láz*** megnevezés. A székelyeknek semmi közük nem volt a szlávokhoz, hogy onnan vették volna át a megnevezést. Ez épp olyan következetlen hamisítás, mint a székely *harisnya* ukrán származtatása.

laza – *Nem szorosan összetapadó részekből álló.* **[? finnugor tőből]** A ***laza*** szóban a ***z*** hang jelenléte a szétrá***z***ottság, ***z***iláltság, felbor***z***oltság – az ***l*** hang meg a ***l***ibegő, szá***ll***ongó értelmét viszi be a szóba.

le – *Lentebb levő helyre.* **[? finnugor]** Az ***l*** hang a***l***anti dolgok megjelenítője. Például, ***lel***ni is a földön szoktunk. Tehát a ***le***, irányt jelző igekötőnk.

léc – *4 cm-nél vékonyabb, 5 cm-nél keskenyebb faipari termék.* **[? német v. szláv]** A ***l*** hang könnyű, az ***é*** hang magas fekvésű, együtt – ***lé*** – a könnyed értelme (lég). A ***c*** a vékonyság, akár a ***c***érna szóban. A szófordítás nyomán: ***cél***. Egy vékony ***léc*** mutatóeszköz is lehet. Mutathatunk vele valahová egy ***cél*** irányába. S ha a sportra tereljük a szót: a magasugró ***cél***ja a ***léc*** fölé jutni. A szótár a ***cél*** szót is németből származtatja, viszont azt is csak magyarul lehet bontani, magyarázni. Lásd a **cél** címszót.

le***ck***e – *Oktatási időn kívüli megtanulásra, illetve elvégzésre kijelölt feladat.* **[latin]** Tulajdonképpen rosszul használt szó. A ***lecke*** nem egy a lekcével. A latin lectio, a selectio – kiválasztás szóból ered, és a tanulásra kiválasztott, felhasznált anyagot jelentette. A *Czu–Fo Szótár* szerint: „A debreczeni legendáskönyvben, valamint néhutt a nép szájában ma is az eredetihez hivebben: lekcze; jelent általán oktató eléadást, különösen oskolai felolvasást, valamint azon kiszabott tantárgyat, melyet a tanuló növendék bizonyos idő alatt megtanulni köteles.” Meg***leckéz***tetni annyit jelentett: egy kis ***léc***cel megfenekelni. A ***ck*** páros értelméből adódóan, nem egy súlyos büntetés, inkább egy játékos fenyítés. A következő szavak mutatnak párhuzamot: bohó***ck***odó, fi***ck***ándozik, fi***ck***ó, ka***ck***iás, ku***ck***ó, ma***ck***ó, mala***ck***a, pa***ck***a, pe***ck***elődik stb.

ledér – *Laza erkölcsű, csapodár személy, különösen nő.* **[? német]** A ***ledér*** szóban a szókezdő ***le*** gyök bővítve ***le***ng, könnyen inogó, a rendkívül ellentmondó ***d*** hang utal a változékony érzelmi viselkedésre, az ***-ér***, mint a mad***ár*** esetében ***áér***, levegő, könnyű lég. A ***led*** gyök ***d*** hangját ***gy***-re váltva ***legy, legy***el, ide-oda csapong, mint a légy, vagy, mint a legyet elhajtani akaró hadonászó. Összességében a könnyűség értelmét képviseli.

legel – *Állatok csoportja a földről füvet esetleg más növényi részt tépegetve eszik.* **[?]** A *Czu–Fo Szótár* magyarázatot ad a legel szó kialakulására: „Kilegel a göcseji tájszólásban am. kiismer, kitanúl, pl. gazdámnak egész természetét kilegeltem. (Vass József). Ezen igében a folytatva gyakorolt evés, élés alapfogalma rejlik; ennél fogva igen valószinü, hogy gyöke el (azaz él) melyből lett eleség, eledel is, és a gyakorlatos elég, v. éleg, továbbá el képzővel: elegel, mintegy éldegel, végre az e önhangzó elhagyásával legel, mint a székelyeknél lak am. alak s mint leg fokozati szó am. elig v. régiesen 'ig' helyett 'eg' állván: eleg. Mátyusföldén a legelőt baromélőnek mondják, miből világos, hogy a legelés egy értelmü az éléssel.” Vagyis a ***legel***ő állat e***legel***, e***leg***et eszik, addig, amíg mege***légel***i.

lege***nd***a – *Vallási tárgyú, különösen valamely szent életéről szóló csodás történet, illetve ennek műfaja.* **[nk: latin]** Miről szól a ***legenda***? Olyan emberekről, akik kiemelkedők voltak, kiemelkedőt alkottak, vagy velük kapcsolatban kiemelkedő események történtek. A ***lege***kről szól a mo***nda*** – ***legenda***. A ***legenda*** szó régebbi a kereszténységnél. Az ősi ***reg***ösök ***reg***öltek, ha úgy tetszik: az ősi ***leg***ökről ***mond***tak ***reg***öt.

legény – *Nőtlen fiatalember. Nőtlen férfi.* **[?]** Ki a ***legény***? A ***leg***ügyesebb, a ***legleg, leg***es***leg***. A ***leg***k***ént, leg***k***ényt*** minősülő. A viszonyító ***nt*** páros sokszor vált ***ny***-re más esetekben is. Így lett a ***leg***k***ént, leg***k***ényt*** minősülő fiú, ***legény***. Vagy önminősítésként: a ***leg én*** vagyok!

légy – *Szerves hulladékok közelében tömegesen élő, fertőzést terjesztő, apró kétszárnyú rovar.* **[finnugor]** A *Czu–Fo Szótár*hoz fordulva, kapunk magyarázatot: „Nem lehet kétkedni róla, hogy több ékvesztő társával együtt eredetileg rövid volt: legy, keményebb hangon: led, melyből a csapongást, ide-oda szállongást jelentő ledér, s hangváltozattal lidércz is erednek. Tehát alapfogalom benne a könnyed mozgás, melyet a le gyök-elem képvisel.”

lehet – *Megtörténhet, hogy van.* **[finnugor]** A ***lehet*** szóból a ***leh***elet, a levegő változékonyságát szemléltetve, sugallja a bizonytalanságot: ***lehet***, de… A szóból a ***het*** a kulcs. Ha a ***het***es jelen van a próba kimenetele jó – **le*het***. Ha nincs, akkor ***het***etlen, és ***lehet***etlen. Itt a ***hat***ékonyság számít. Ha a ***hat hat***óerejével túllépi a ***het***et, vagy még a le/***het***etlent is akkor neki már nyolc. A számok rendkívüli mondanivalóját a www.magtudin.org honlapon, a *Kötött mássalhangzó párosok* című könyvemben találják.

lék – *Jégen, hajó víz alatti részén, hordón, dinnyén, koponyán vágott nyílás.* **[? finnugor]** A ***lék*** oly luk, melyet é***l***es ***ék***kel vágnak – ***lék***elnek.

le***kv***ár – *Gyümölcsből cukorral főzött édes, pépes élelmiszer.* **[szlovák < német < latin < görög]** Ha végigmegy az említett nyelvek szótárain egyedül a szlovákkal talál a ***lekvár*** szó, mert azok meg a magyarból vették, ami azt jelenti, hogy nekik sem ***lekvár***juk, sem szavuk nem volt hozzá. Hasonló a máramarosi román **silvoiz**, azaz szilvaíz. Hogyan készült valaha a ***lekvár***? Azért ez a kérdés, mivel a görögöket is említi, sőt főeredőként jelöli. Ógörögökről lehet szó. A szóban tengelyhangzó a ***kv*** páros. A ***lekvár*** főzéshez tüzet kellett tenni, melyet ***k***o***v***ával csiholtak. Szükség volt egy darab egy- vagy két***vé***k***á***s üstre, melybe egyre növe***kv***ő mennyiségben bele lett ra***kv***a a gyümölcs. A ***lekvár*** főzése csele***kv***ő munka, mert ami a legjellemzőbb, elejétől végig ***k***a***v***arni kell. És talán innen a ***lekvár*** név, kötelező le végig, az aljáig állandóan ***k***a***v***arni (***lek***a***var***), majd a végén még az üst ***k***á***v***ájáról is le***va***karni. Gondolom, hogy ezt az okfejtést a görög **marmelada,** német **marmelade**, vagy a latin **pulpa prunorum** (szilvaíz) és a szlovák **lekvár** (sic) szavakkal is végig lehet vezetni az illető nyelveken addig, ameddig ***lekvár*** lesz belőle.

lel – *Talál.* **[finnugor]** A *Czu–Fo Szótár* kibontja értelmét: „Gyöke lenne azon le, mely több szavainkban mozgást, menést jelent, pl. a lép, lebeg, lézzeg származékokban. Az l képző, mint a szól, tol igékben, melyek gyöke szó, to. 2) Átv. ért. am. bizonyos baj, betegség éri, találja, jön rá, pl. Mi lelt, édes fiam? mi baj ért, mi talált? Különösen mondatik változó gyomorlázról, mely időnként jár, innen: Leli a hideg am. járja. Ez értelemben palóczos kiejtés után elrontva mondják némely vidékeken: kilőtte (= kilölte) a hideg, lövi (= löli) a hideg, ezek helyett: kilelte, leli a hideg.” A ***lel*** meg***lel***te helyét a magyar nyelvben. A fentiekben a *Czu–Fo Szótár* egyik vetületéről ír. A másik a talál vetülete. ***Lel***, általában ***le***nt a *tal*ajon ***lel***ünk valamit, amiért ***le*** kell hajolni. A *talál*, szól erről is: **tal**ajon ***lel*** – **tal-*lál*.** Altalaji ***lel***és esetén még mélyebbre kell „hajolni”.

lélek – *Az emberben az életnek és a személyiségnek a testtől független, anyagtalan létezőként képzelt hordozója.* **[finnugor tőből]** A testnek nincs külön lelke. A test-lélek egy, az ember egész valója. Az élő szervezetben levő életerő, az elme, szív, érzelmek összessége az, amit léleknek nevezhetnénk. Az *élet* szó gyöke ÉL. Főnév. Az ET a műveltető (t/et), de nincs jelen egészében, viszont mégis azt sugallja, hogy kívülről kapok lehetőséget, *élet* engem valaki. Nem kell jelen lennie minden mozdulatánál, de el kell indítania. Vagyis a **-et** igerag itt, és a létrejött szóalak nem főnév. Ádám ott fekszik készen, mint egy: mozgásra, gondolkodásra, tettek véghezvitelére képes alkotás. Mint egy motor a próbapadon. El kell indítani. Hatni kell rá. Meg kell adni az első lökést. Megnyomni a gombot, elfordítani a kulcsot. El kell indítani a ***léleg***zést. Ez megtörténik annak részéről, aki létrehozta. Él, ***léleg***zik! Megindultak az önműködés különböző folyamatai, a belső sejti mozgássorozat. A ***lélek*** a ***léleg***zet elindításával megindult az életműködés, a test mozgásban tartása végett minden szerv teszi a dolgát. Az értelem, érzelem személyiséget, egyéniséget is meghatározó. A behatásokra való visszahatás ***lelki***állapot, mely ilyen vagy olyan irányú lehet: vonzás vagy elutasítás, *szeretet* vagy *utálat*. Ez is ***lélek*** dolga, de az eredet a ***léleg***zet (***lélek***zet).

lemez – *Valamiből hengerelt, préselt, csiszolt vagy vágott vékony lap.* **[szláv]** A ***lemez*** szóban a ***lem*** gyök talán a kel***lem***es érintésű, vékony s***im***aságra, de inkább a nagy lapos terjede***lem***re utal. Mivel az első ***lemez***ek fából készülhettek, a szó a ***lemetsz*** műveletből is eredhet. Sem így, sem úgy nem találni benne szláv elemet?

len – *Rostjáért és olajos magváért termesztett, kék virágú növény.* **[szláv]** A ***len*** szó jelzi az önmagában hosszúra ***nő***lt, ***nyúl***t növényt. Ehhez hasonló a vo***nul***, vo***nal***. Hosszú a ***nyél*** és hosszúra ***nyúl***ik a ***nyál*** is. A ***len*** jelentős tulajdonsága a f***in***omság, f***in***omra nyúló rostjai. Olaszul **lin**, románul **in**. Mindkettőben jelen van a f***in***om ***in*** gyöke. A szláv nyelveken is hasonló a neve, de csak magyarul magyarázható.

le***ncs***e – *Lilás pillangós virágú, magváért termesztett hüvelyes növény.* **[déli szláv]** A *Czu–Fo Szótár* magyarázata szerint: „[...] alapfogalom benne a lapos alak, minek tökéletesen megfelel az alacsonra

mutató magyar le és len (lent); t. i. lencse jelent oly magot, mely lelapúl. Innen a közmondás: Nem mind lencse, ami lapos.” Az biztos, hogy a ***lencse***étel, a készítésétől függően ízletes. Az ***ncs*** páros sok szóban értelemhordozó, de hangösszefüggésekből eredően jelentése változó. Jelen van a le***ncs***e mellett a ki***ncs***, szere***ncs***e szavakban is, és valószínű innen a ***lencsé***vel kapcsolatos hiedelem, mely szerint újesztendőre ***lencsé***t kell főzni, mivel bőséget hoz. (Remélhetőleg a déli szláv nyelvekben is ennyire körülírható.)

lénia – *Vonal. Vonalzó.* **[latin]** Ez valóban lehet a latin **linea** szóból, csakhogy oda meg az ősmag(yar)-nyelvből jutott, és épp a meghatározásban levő vo***nal*** szó leharapott szóvégének fordított alakjából torzulva: ***lan, lin, lén***. Magyar nyelvben még van a szé***lén*** húzott vo***nal***, a szé***lén*** levő ***él***.

lep – *Valamire rárakódva elborít, takar valamit.* **[finnugor]** A ***lep*** szó a ***lap*** rokona. Ami ***lap***os, azt be***lep***i a víz. A jelenlevő ***p*** hang, de az ***ep*** vagy ***ap*** gyökök is a vízre utalók. Gondoljunk az ***ep***ed, ***ap***ad szavakra. Mind a ***lep***, mind a ***lap*** szó a vízfelülettel való hasonlatból született.

lép – *Lábát járás mozdulataként egy kissé megemelve odább teszi és testsúlyával ráereszkedik.* **[? finnugor]** A ***lép*** szóban az ***l*** hang a ***láb***. Az ***é*** magas hang, a ***lép***ésnél emelni kell a ***láb***at. A ***p*** ta***p***adás a talajjal – ta***p***os. Idegen nyelvekbe is átjutott a ***lépés*** szavunk leharapott szóvége. Íme: lé***PÉS***, ta***pos***, ta***pas*** – románul **PAS –** lé**pés, pas**ager – utas, **paș**aport – útlevél.

les – *Titokban néz, figyel.* **[finnugor]** A szó alapértelme –, mivel látásról van szó – jöhet a szem***le***, szem***léz*** szóból. Ám a ***les***ből figyelő ***les***unyít, esetleg ***le***ha***s***al, hogy láthatatlan legyen.

lesz – *Keletkezik, létrejön.* **[finnugor]** A lehet szónál még a legyőzendő akadályról volt szó, itt már k***ész***, biztos az ígéret (bár még csak ígéret). Az ***sz*** hang az érett állapot jelölője: é***sz***, ő***sz***, a***ssz***ony, a***sz***tag stb. A bizonytalanságnak vége, eldöntött, ***lesz***ögezett ígéret: ***lesz***. Ha a Gábor Áron: ***Lész***en ágyú! szavait vesszük, akkor a már ***kész***re utaló, ***lész***-en nyugvó ígéret.

levél – *A magasabb rendű növények zöld, lemezszerű szerve.* **[finnugor tőből]** A ***levél*** szóban a szó tengelyében levő ***v*** hang a meghatározó. ***Levél***hez hasonló a ***v***ékony ***ív***, vagy az ***ív***re írt ***v***e***v***ény, folyamod***v***ány. A ***levél***, legyen növényi ***levél***, vagy írott ***levél,*** az ***él*** gyökben jelzi, hogy ***él***őtől származott.

leve***nt***e – *Daliás harcos.* **[szerb–horvát < török < perzsa]** Dalia ***levénd***, győztes ***levénd***. Valaha innen indulhatott a szó. A viszonyító, hasonító ***nt*** páros vagy ***nd***-re váltott alakja is erre utal. Vagy ***lévén te*** dalia, győztes ***levénd***. Semmilyen perzsa, török, szerb–horvát jellege nincs a szónak.

liliom – *Magas szárú, illatos, tölcsérszerű virágú kerti dísznövény.* **[latin < hamita]** Nem lehet idegen a ***liliom***. A ***lili*** könnyed hangulatú (ili, cili, illó, illan, villan, illeg, billeg, libeg) az ***om*** érzelmi gyök a magyar nyelvben.

li***mb***us – *Süppedékes hely, posványos ingovány.* **[latin]** A hi***mb***ál szóban is jelen van az ***mb*** páros. De ugyanezt a mozgást érzékelteti, az i***mb***olyog, zso***mb***ék, li***mb***ál. Latinul a pokol tornácát jelenti, bár ennek is latinos vége van, de az ***mb*** páros igazolja valaha volt magyar eredetét. Sok szavunk van ezzel a kötött mássalhangzó párossal. Íme: ba***mb***a, bi***mb***ó, ci***mb***ora, ci***mb***alom, co***mb***, cso***mb***or, do***mb***, do***mb***orú, doro***mb***ol, e***mb***er, gala***mb***, go***mb***, go***mb***a, gö***mb***ölyű, iro***mb***a, já***mb***or, né***mb***er, to***mb***ol, tö***mb*** stb.

li***szt*** – *Gabonaféle magvából őrléssel készített porszerű élelmiszer.* **[? finnugor tőből]** A ***li*** gyök itt is a *könnyű* értelmét nyújtja, mint a ***lili***omnál. Az ***szt*** páros a magvak omla***szt***ó, málla***szt***ó o***szt***ását jelzi. A li***szt***ből készült té***szt***át daga***szt***ják, kele***szt***ik, megsütik, majd az a***szt***alra teszik és fogya***szt***ják. Az ***szt*** páros hangjaival alkotható a ***sz***é***t*** szó is.

ló – *Vontatásra és lovaglásra használt páratlan ujjú patás háziállat.* – **[finnugor]** A *Czu–Fo Szótár* a ***ló*** szavunkat a ***lo***hol, ***lo***bog stb. szavakhoz köti. Ha elemezzük néhány útra keléssel kapcsolatos szavunkat, arra a megállapításra jutunk, hogy a ***ló*** szavunk háttéri árnyékként beépül a kel, ke***le***nd, ka***la***nd, ka***ló*** fogalmi kör szavaiba is. Ez még jobban akkor tűnik ki, ha idegen nyelvi megfelelőiket vizsgálva a ***ló*** megnevezése egyezik az utat jelentő szóval. Románul **cale** – út, **cal** – ló.

lóg – *Fent rögzített, súlypontján alul, megtámasztás nélküli helyzetben van.* **[finnugor tőből]** A ***g*** hang a rö***g***zítés hangja (ra***g***ad, hor***g***ony, ***g***át). Az ***l*** a könnyed ***l***ibe***g***és, ***l***en***g***és, az ***ó*** régiesen ny***ó***l***ó***, hosszúra köthető.

lom – *Limlom.* **[szláv]** A ***lom*** gyök könnyű, laza kötődésű, vagy kötetlen dolgokat leíró. A ***lom***ha ember hanyag, elhagyja magát, lóg rajta a ruha, ***lom***os a haja stb. A ***lom*** gyökből a ***lomb***, mely letagadhatatlan magyar szó, hiszen az ***mb*** páros azonosítja. A magyar nyelvből eredő az olasz

lombo – ágyék szó is, mely az ágyéki szőrzet ősmag(yar)-nyelvi lo***mb*** megnevezéséből ered. Semmi közük ehhez a szláv nyelveknek.

lo***mh***a – *Nehézkes, lusta mozgású*. **[?]** Ez is ***lom*** gyökbővítmény. Ha a ***mh*** páros párhuzamát nézzük, példaként a ve***mh***es szót, az állapottól eredően találó a nehézkes mozgás oka.

lop – *Más ingóságát a tulajdonos tudta és beleegyezése nélkül jogtalanul, eltulajdonítás végett elveszi*. **[?]** A ***lop*** szó a ***lo*** gyök bővítménye, mely gyök a könnyű, laza, kötetlen dolgokat leíró. A ***lop*** szó értelemadó hangja a ***p***. A tolvaj la***p***ul, titokban megle***p,*** azaz megle***p***etésszerűen jelenik meg, ta***p***ad a kezéhez minden elvihető értékes ingóság. Székelyül még használják a megcsa***p*** kifejezést is a ***lop***ásra. A tolvaj, úgymond, magához csatolja, csa***p***ja az ellopott holmit, elcsa***p***ja a lovat stb.

lót – *Fut.* **[?]** A ***ló*** gyök a ***ló***bál, ***ló***g, de ékvesztőn a ***lo***hol, ***lo***bog stb. szavakban is mozgásra utaló. A *Czu–Fo Szótár* még a ***ló***dul szót említi vele kapcsolatban. Talán erről kapta nevét a még ősmag(yar)-nyelvet beszélő bibliai ***Lót,*** aki a Szodomából kimeneküléséről, ***lót***ás-***fut***ásáról lett ismert.

lő – *Lőfegyverből lövedéket röpít.* **[finnugor]** A szó a ***lö***kés fogalmi körbe tartozó. Hatalmas erővel, erőteljes nyomással ki***lö***kődő, kiröpülő, ki***lő***tt ***lö***vedék.

lőcs – *A szekéroldal felső részét a tengely külső végével összekötő vasalt görbe rúd.* **[német]** A ***lőcs*** esetében a ***cs*** a milyenség jelzője, a ***lőcs cs***ámpás ***cs***avarosságát mutatja. Szerepe szerint, mint a meghatározás is leírja, összeköt***ő*** a tengelyvég és a szekéroldal közt. Ha komolyan töprengünk fölötte, úgy tűnik, mintha valamilyen szónak leharapott vége lenne, melyhez a ***cs cs***avarodást jelzőként kapcsolódik. A *Czu–Fo* szerint a ***léc*** szóból eredő. Sem így, sem úgy nem német eredetű.

lök – *Valakit, valamit hirtelen erőteljes nyomással valahova, valamerre mozdít.* **[finnugor]** ***Lök***, b***ök***, ***ök***lel, mind a ***k*** hang kemény jelentését emeli ki.

lúd – *Fehér tollú, úszóhártyás lábú, nagy testű, hosszúnyakú háziszárnyas.* **[finnugor]** A ***lúd*** e néven az ***l*** hang könnyedség, a ***lú*** lehet hangutánzó is ***lu-lu-lu***, az ***ú*** lehet ***ú***szás is, az ***úd, ud*** -víz.

lúg – *Erős bázis vizes oldata. Lúgos kémhatású sóoldat.* **[szláv < német]** A ***lúg lú, lu*** gyöke a ***lé, lo***cs, ***lu***csok rokona. A ***g*** hang a rö***g***zítés hangja, a lúg különböző sókat köt meg. Egyes régi példabeszédekben, a ***lúg***gal való jelképes megtisztítás a megi***g***azulás elérésének módja. Sok nyelvben indul a ***lu*** gyökből, ez is bizonyíték az ősmag(yar)-nyelvből való közös eredetre.

lu***rk***ó – *Pajkos fiú.* **[latin]** A ***lurkó*** szókezdő ***l*** hangja a könnyedség. Az ***ur-ru*** az ugrándozó ***ru***galmasság. A szóban levő ***rk*** páros a fejlődő fiatal testben levő e***r***ő és ***k***eménység csíráját jelzi. Ez a gye***rk***őc szóból is kiérződik. A fiatal testre vonatkozóak még a csi***rk***e, je***rk***e szavak. A pi***rk***ad, se***rk***en szavakban is az ébredő erőt jelöli. Hol van itt latin elem?

lu***st***a – *Munkára, tevékenység végzésére nem hajlandó vagy csak nehezen rávehető ember.* **[?]** A ***lusta*** a re***st*** te***st***vére. A ***lusta*** férfi boro***st***ás, lakása fü***st***ös, de ezért nem rö***st***elli magát. A ***lusta,*** be***st***e állatot o***st***orral nógatják.

LY

www.osnyelv.hu ly

Ezzel a hanggal egyetlen szavunk és annak változatai kezdődnek. Hangzásilag a ***j*** hang megfelelője, így annak jellemzői is érvényesek rá, de azért más értelmet hordoz, különben nem volna szükség rá. A mélységre, titkokat takaró hályogra, rejtélyre utaló hang.

Szóközi hangként több kifejezés kulcshangja.

lyuk – *Valamin átmenő kisebb nyílás vagy folytonossági hiány*. **[finnugor]** Azok a szavak, melyek ***j*** hanggal kezdődnek valamelyik véglethez tartozók. Vagy nagyon ***j***ó, vagy fá***j***óan hiányos. Azonban a ***lyuk*** szót eredetileg nem ez alakban, hanem a lik, luk alakban ejthették. Ha a ***ly*** hangnál maradunk, ez a mé***ly***ség egyik meghatározó hangja. Az ***u*** hang, lévén a legmélyebb fekvésű magánhangzó szintén mélységre utal. A ***k*** hang az é***k***elés ***k***eménysége.

Az első kötet vége

Az első kötet végére érve úgy érzem, megérte foglalkozni ezzel a munkával, mert rengeteg titok fátyla lebbent föl, és sokkal tisztábban látható a sok ferdítés, hazugság, mely a nyelveredetre vonatkozó hivatalos magyar nyelvészi pályát uralja.

A munka folyamán, az elején nem, de aztán ráálltam, és visszamenőleg is végig egyeztettem a *Czuczor-Fogarasi Szótárral*. A szótár óriási segítség volt, hiszen kizárólagosan ott találhatók komoly magyarázatok a kifejezésekről, és óriási ismeretanyag van lapjain. Némely dolgokban azonban nem egyezett vele véleményem, mert néhány helyen cáfolhatók az eredeztetései. Ez abból adódik, hogy ők akkor még nem ismerték a kötött mássalhangzó párosok rendkívüli jelentőségét az eredetazonosításban. Ugyanakkor ők nem mindig a hangok egyenkénti jelentéseiből indultak ki. Ennek ellenére mindig tisztelettel nyitottam, nyitok rá, mert a *Czuczor-Fogarasi Szótár* rendkívüli értékkel bíró mű.

Forrásművek:

ALINEI MARIO: *Ősi kapocs* Budapest, Allprint Kiadó, 2005.

BIBLIA, KÁROLI GÁSPÁR fordítása

CZUCZOR GERGELY – FOGARASI JÁNOS: *A Magyar nyelv szótára* (I–VII. Pest-Budapest, 1862–1874.

DEX (*Dicționar Explicativ Român*, a MÉKSz román megfelelője

Dr. OLÁH BÉLA: *Édes Magyar Nyelvünk Szumír Eredete*. Buenos Aires, 1980.

GLATZ FERENC: *A Magyarok Krónikája*

KISS DÉNES: *Bábel Után*, Budapest, Püski Kiadó

KISS DÉNES: *Aki fázik, fát keres, Püski, Budapest, 2001*.

KODÁLY ZOLTÁN: *Visszatekintés.* I–II. Budapest, 1974.

MAGYAR ADORJÁN: Elméletem ősműveltségünkről

MAGYAR NÉPRAJZI LEXIKON, főszerkesztő ORTUTAY GYULA: *MNL.* I. Budapest, 1977. 294.

TOMORY ZSUZSA: Létünk és nyelvünk közös alapja

VIRÁGHALMI FERENC: *Egy cserepár naplója*, Budapest, 1875.

VARGA CSABA: *Ógörög: régies csángó nyelv*

VARGA CSABA: *A kőkor élő nyelve*